

Plan-MER Beleidsplan Ruimte Nazareth

Definitief plan-MER

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.



Gemeente Nazareth

Dorp 1
9810 Nazareth

Opdrachthouder

Antea Belgium nv
Roderveldlaan 1
2600 Antwerpen
T: +32(0)3 221 55 00
www.anteagroup.be
Antea Group is gecertificeerd volgens ISO9001

Contact

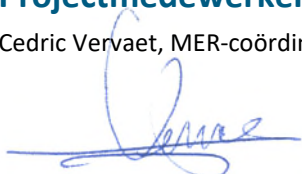
Antea Belgium nv
Cedric Vervaet
Buchtenstraat 9
9051 Gent
M: +32 494 533 179

DOCID

4724393022 Plan-MER Beleidsplan Ruimte Nazareth: definitief plan-MER

Projectmedewerkers

Cedric Vervaet, MER-coördinator



Liesbet Van den Schoor, deskundige biodiversiteit



Anna Van Eyck, adviseur

Korneel van Dooren, medewerker

Datum

Auteur

Status/ revisie

Vrijgave

1/04/2023

Team van deskundigen

Ontwerp plan-MER

Cedric Vervaet

10/11/2023

Team van deskundigen

Definitief plan-MER

Cedric Vervaet

Inhoudsopgave

Blz

1	Inleiding	10
1.1	Ruimtelijk beleidsplan Nazareth	10
1.2	Leeswijzer	11
2	Regelgeving en procedure	14
2.1	Toetsing MER-plicht	14
2.2	Elementen van een Gemeentelijk Beleidsplan Ruimte	15
2.3	Toelichting procedure opmaak Beleidsplan Ruimte en bijhorende milieueffectenrapportage	16
2.3.1	Algemeen verloop procedure	16
2.4	Team van MER-deskundigen	19
3	Omschrijving van het beleidsplan Ruimte	20
3.1	Krachtlijnen ontwerp	20
3.1.1	Strategische visie	21
3.1.2	Beleidskader 'Kernen en economisch netwerk'	25
3.1.3	Beleidskader 'Open ruimte en groenblauw netwerk'	39
3.2	Verband met andere relevante plannen en programma's	42
4	Algemene methodologische aanpak	43
4.1	Doel van de strategische milieueffectbeoordeling	43
4.2	Afbakening studiebereik en diepgang van de milieueffectbeoordeling	43
4.3	Getrapte benadering	44
4.4	Beschrijving referentiesituatie	51
4.5	Effectinschatting en -beoordeling	52
4.6	Alternatieven	52
4.7	Milderende maatregelen + monitoring	54
4.8	Grensoverschrijdende effecten	54
4.9	Niet-technische samenvatting	54
5	Beschrijving Referentiesituatie	55
5.1	Thema: Verstedelijkingsdruk en ruimtebeslag	55
5.1.1	Bestaande situatie	55
5.1.2	Trends en ontwikkelingen (incl. beslist beleid)	57
5.2	Thema: Druk op Open Ruimte	60
5.2.1	Bestaande situatie	60
5.2.2	Trends en ontwikkelingen (incl. beslist beleid)	64
5.3	Thema: Urgentie klimaatadaptatie	66
5.3.1	Risicozones	66
5.3.2	Adaptatiecapaciteit	70
5.4	Thema: Milieudruk van automobilititeit	75
5.4.1	Bestaande situatie	75
5.4.2	Trends en ontwikkelingen (incl. beslist beleid)	77

5.5	Thema: Zachtere mobiliteitsvraag	78
5.5.1	Bestaande situatie	78
5.5.2	Trends en ontwikkelingen (incl. beslist beleid)	80
5.6	Thema: Verduurzamen van productie- en consumptiesystemen	82
5.6.1	Bestaande situatie	82
5.6.2	Trends en ontwikkelingen (incl. beslist beleid)	84
5.7	Synthese Referentiesituatie: SWOT	86
5.8	Aanbevelingen	87
6	Milieueffectbeoordeling strategische visie	88
6.1	Afbakening studiebereik (Scoping)	88
6.2	Uitwerking van het beoordelingskader	92
6.3	Beoordeling milieueffecten van de strategische visie	93
6.3.1	Effectbeoordeling per ambitie	93
6.3.2	Wisselwerking tussen de verschillende ambities en strategieën	98
6.4	Aanbevelingen	100
7	Milieueffectbeoordeling beleidskaders	102
7.1	Afbakening studiebereik (Scoping)	102
7.2	Uitwerking beoordelingskader	106
7.3.1	Effectbeoordeling per ruimtelijk principe	110
7.3.2	Gebiedsgerichte beoordeling van het selectieve ruimtelijk beleid voor woon- en woonuitbreidingsgebieden	120
7.3.3	Cumulatieve effecten	169
7.3.4	Aanbevelingen	172
7.3.5	Conclusie	173
7.4	Beoordeling potentiële milieueffecten van het beleidskader 'Open Ruimte en blauwgroen netwerk'	176
7.4.1	Effectbeoordeling per ruimtelijk principe	176
7.4.2	Ruimtelijke noden, wisselwerking en mogelijke conflicten	188
7.4.3	Cumulatieve effecten	195
7.4.4	Aanbevelingen	198
8	Impact op SBZ- en VEN-gebieden	199
8.1	Verscheppte Natuurtoets	199
8.1.1	Relevante aspecten uit het beleidsplan	200
8.1.2	Zijn er veranderingen aan de natuurwaarden?	203
8.1.3	Zijn de veranderingen voor de natuur nadelig?	204
8.1.4	Is de schade vermijdbaar en/of herstelbaar?	205
8.1.5	Zijn schadebeperkende maatregelen noodzakelijk?	206
8.1.6	Conclusie	206
8.2	Voortoets Passende Beoordeling	206
8.2.1	Relevante aspecten uit het beleidsplan	207
8.2.2	Bespreking impact beleidsplan op het Habitatrichtlijngebied 'Bossen van het zuidoosten van de Zandleemstreek'	209
8.2.3	Bespreking impact beleidsplan op het Habitatrichtlijngebied 'Bossen en heiden van zandig Vlaanderen: oostelijk deel'	210
8.2.4	Conclusie	210

9	Leemten in de kennis	212
10	Monitoring en postevaluatie	213
11	Algemene synthese en besluiten	214
11.2.1	Beleidskader kernen en economisch netwerk	216
11.2.2	Beleidskader open ruimte en groenblauwe netwerken	218
11.3.1	Aanbevelingen volgend uit de analyse van de referentiesituatie	219
11.3.2	Aanbevelingen volgend uit de beoordeling van de strategische visie	222
11.3.3	Aanbevelingen volgend uit de beoordeling van het beleidskader 'kernen en economisch netwerk'	224
11.3.4	Aanbevelingen volgend uit de beoordeling van het beleidskader 'open ruimte en groenblauw netwerk'	226
12	Geraadpleegde bronnen	227
13	Bijlagen	228
13.1	Bijlage 1: Tabel Juridisch en beleidsmatig kader	228
13.2	Bijlage 2: Alternatievenonderzoek	245
13.3	Bijlage 3: Richtlijnen voor het plan-MER voor het 'Beleidsplan Ruimte van de gemeente Nazareth'	246
13.4	Bijlage 4: Niet-technische samenvatting	247
13.5	Bijlage 5: Overwegingsdocument	248

Tabellen:

Tabel 3-1: Overzicht van de ruimtelijke beleidskeuzes voor alle woonuitbreidingsgebieden in de gemeente Nazareth.....	37
Tabel 4-1: Beschrijving thema's ecologisch plafond Donut model	49
Tabel 4-2: Beschrijving thema's sociaal fundament Donut model.....	50
Tabel 5-1: Verhardingsgraad en ruimtebeslag voor Nazareth en vergelijkingsniveaus (Provincies in cijfers.be).....	55
Tabel 6-1: Schematische voorstelling van de werkwijze beoordeling Strategische Visie	92
Tabel 6-2: Verduidelijking van beoordelingskader Strategische Visie	93
Tabel 6-3: Milieueffectbeoordeling ambities en strategieën strategische visie ruimtelijk beleidsplan Nazareth.....	95
Tabel 7-1: Thema's donutmodel van toepassing voor de beleidskaders (Ecologisch plafond)	103
Tabel 7-2: Thema's donutmodel van toepassing op de beleidskaders (Sociaal fundament).....	105
Tabel 7-3: Schematische voorstelling van de werkwijze beoordeling ruimtelijke principes van de beleidskaders.....	106
Tabel 7-4: Verduidelijking van beoordelingskader voor de beleidskaders	107
Tabel 7-5: Indicatoren en streefwaarden voor beoordeling ruimtelijke principes beleidskaders.....	107
Tabel 7-6: Beoordelingscriteria voor cartografische analyse gebiedsgerichte acties beleidskader 'Kernen en economisch netwerk'	109
Tabel 7-7: Beoordelingscriteria voor cartografische analyse gebiedsgerichte acties beleidskader 'Open ruimte en blauwgroen netwerk'	109
Tabel 7-8: Beoordeling effecten ruimtelijke principes BK 'Kernen en economisch netwerk' op ecologisch plafond	111
Tabel 7-9: Beoordeling effecten ruimtelijke principes BK 'Kernen en economisch netwerk' op sociaal fundament	116
Tabel 7-10: Cumulatieve effectbeoordeling beleidskader 'Kernen en economisch netwerk'	172
Tabel 7-11: Beoordeling effecten ruimtelijke principes op ecologisch plafond.....	177
Tabel 7-12: Beoordeling effecten ruimtelijke principes op sociaal fundament	182
Tabel 7-13: Cumulatieve effectbeoordeling beleidskader 'Open ruimte en groenblauwnetwerk'	197

Figuren:

Figuur 2-1: Integratie plan-m.e.r. in procedure opmaak gemeentelijk Beleidsplan Ruimte	18
Figuur 3-1: Visiekaart gewenste ruimtelijke ontwikkeling gemeente Nazareth (bron: ruimtelijk beleidsplan Nazareth, Veneco)	24
Figuur 3-2: situering van de onbebouwde percelen met een aan de woonfunctie verbonden bestemming binnen de kerngebonden woongebieden, binnen de woonlinten en woonverkavelingen in de open ruimte en het niet-gerealiseerd woongebied 'De Biesten'.	27
Figuur 3-3: situering van de onbebouwde woonuitbreidingsgebieden in de gemeente Nazareth	28
Figuur 3-4: Visiekaart verdichting voor de bestaande woongebieden	30
Figuur 3-5: Situering woongebied 'De Biesten' op orthofoto (links) (bron: AIV - Orthofotomozaïek, middenschallig, 2019, Vlaanderen WMS) en op topo-kaart (rechts, nr. 12)	33
Figuur 3-6: visiekaart woonuitbreidingsgebieden Nazareth	38
Figuur 3-7: Visiekaart Open Ruimte Nazareth (bron: Veneco, 2023)	41
Figuur 4-1: Koppeling van de verschillende fasen van een ruimtelijk beleidsplan met een mogelijk milieubeoordelingskader conform het abstractieniveau	45
Figuur 4-2: Ingrijpen van megatrends op maatschappelijke systemen met lokale manifestaties van de trends en milieueffecten tot gevolg	47
Figuur 4-3: De ideale donut (links) en het globale donutmodel waarvan de grenzen worden overschreden (zie rode wiggen)	48
Figuur 5-1: Ruimtebeslag in Nazareth (Ruimtemonitor.be)	56
Figuur 5-2: Bodemafdekkingskaart voor Nazareth (Geopunt)	56
Figuur 5-3: Evolutie ruimtebeslag (2013-2019) in Nazareth (Ruimtemonitor.be)	57
Figuur 5-4: Effectief Ruimtebeslag vs. Planologische bestemming (2014) (Ruimtemonitor.be)	59
Figuur 5-5: Theoretisch maximaal ruimtebeslag in Nazareth bij ongewijzigd beleid (Geopunt)	59
Figuur 5-6: Samenhang Open Ruimte in 2019 (Ruimtemonitor.be)	61
Figuur 5-7: Landbouwpercelen en HAG in Nazareth (Geopunt)	61
Figuur 5-8: Verweving landbouw en natuur in de open ruimte (Geopunt)	62
Figuur 5-9: Biologisch waardevolle elementen in landbouw- en natuurgebied (Geopunt)	62
Figuur 5-10: Waardevolle natuur en bossen in Nazareth (Geopunt)	63
Figuur 5-11: Harde bestemmingen in open ruimte en hun feitelijke biologische waarde (Geopunt, eigen bewerking)	65
Figuur 5-12: Harde bestemmingen en hun feitelijk landgebruik (Geopunt, eigen bewerking)	65
Figuur 5-13: Synthesekaart Droogte en Hittestress Huidig Klimaat (Klimaatportaal VMM)	67
Figuur 5-14: Synthesekaart Droogte en Hittestress 2050 (Klimaatportaal VMM)	67
Figuur 5-15: GES Hittestresskaart toestand 2018 (Ruimtemonitor.be)	68
Figuur 5-16: Droogtegevoelige bodems (huidig) en droogtegevoelige landbouwpercelen en ecotopen (2050) (legende: zie volgende pagina) (Klimaatportaal VMM)	68
Figuur 5-17: Synthesekaart Wateroverlast: huidig klimaat vs. 2050 (Klimaatportaal VMM)	69
Figuur 5-18: Actuele infiltratie (Ecoplan)	71
Figuur 5-19: Verschil actuele en potentiële infiltratie (Ecoplan)	71
Figuur 5-20: Seizoensale retentie (Ecoplan)	72
Figuur 5-21: Synthesekaart Ecosysteemdienst Regulatie overstromingsrisico (Ecoplan)	72
Figuur 5-22: Koolstofvoorraad opgeslagen in de bodem (Geopunt)	74
Figuur 5-23: Actuele vs. potentiële koolstofopslag in de bodem (Ecoplan)	74
Figuur 5-24: Gezondheidseffectenscreening (GES) Luchtkwaliteit 2017 (Geopunt))	76
Figuur 5-25: Geluidsbelasting door wegverkeer 2018 (Geopunt)	76

Figuur 5-26: Situering treinstation Eke en Bovenlokaal Functioneel Fietsroutenetwerk (Departement Mobiliteit en Openbare werken, geoloket)	78
Figuur 5-27: Knoop puntwaarde Openbaar vervoer (Provincie Oost-Vlaanderen, 2021)	79
Figuur 5-28: Walkabilityscore (Walkabilityscore Tool VITO)	79
Figuur 5-29: huidige openbaar vervoersaanbod Nazareth (bron: De Lijn)	80
Figuur 5-30: het 'uitgebreide' STOP-principe waarin ook een plaats is voor elektrische en deelwagens (bron: Vlaams Instituut Gezond Leven)	81
Figuur 5-31: toekomstig openbaar vervoersaanbod Nazareth bij inwerking treden openbaar vervoerplan basisbereikbaarheid (bron: De Lijn)	82
Figuur 5-32: Vuilvrachten in de waterloop VL05_58 "Boven-Schelde IV"(Geoloket Stroomgebiedbeheerplannen)	83
Figuur 5-33: Milieudruk vanuit de industrie (Geopunt)	85
Figuur 5-34: Stikstofdruk vanuit de landbouw (Geopunt)	85
Figuur 5-35: Evaluatie oppervlaktewater – grondwater – gebiedstypes nitraat Mestdecreet vanaf 1/1/2023 (bron: VLM)	86
Figuur 6-1: Manifestaties van megatrends in de gemeente Nazareth (grijze invulling = negatief (milieu)effect t.g.v. megatrend; witte invulling = positief (milieu)effect t.g.v. megatrend; vet = weerhouden thema i.f.v. milieubeoordeling beleidsplan; cursief = niet weerhouden thema i.f.v. milieubeoordeling beleidsplan)	90
Figuur 6-2: Wisselwerking ambities en strategieën Strategische Visie	99
Figuur 7-1: WUG's 1-3: Open ruimte en Biologische waardering	123
Figuur 7-2: WUG's in de omgeving van de Biestenbeekvallei (WUG's 4, 5, 6, 10 en 11) en niet-gerealiseerd woongebied 'De Biesten': Open ruimte en Biologische waardering	124
Figuur 7-3: centraal gelegen WUG's 4-10: Open ruimte en Biologische waardering	125
Figuur 7-4: WUG's 12-18 (omgeving Robert Orlentvijver): Open ruimte en Biologische waardering	125
Figuur 7-5: Wateroverlast in WUG's 1-3 (Waterinfo.be)	127
Figuur 7-6: Wateroverlast WUG's in de omgeving van de Biestenbeekvallei (WUG's 4, 5, 6, 10 en 11) en niet-gerealiseerd woongebied 'De Biesten' (Waterinfo.be)	127
Figuur 7-7: Wateroverlast centraal gelegen WUG's 4-10 (Waterinfo.be)	128
Figuur 7-8: Wateroverlast WUG's 12-18 (omgeving Robert Orlentvijver) (Waterinfo.be)	128
Figuur 7-9: Hittestress in WUG's 1-3 (Klimaatportaal VMM, 2018)	129
Figuur 7-10: Hittestress WUG's in de omgeving van de Biestenbeekvallei (WUG's 4, 5, 6, 10 en 11) en niet-gerealiseerd woongebied 'De Biesten' (Klimaatportaal VMM, 2018)	129
Figuur 7-11: Hittestress in centraal gelegen WUG's 4-10 (Klimaatportaal VMM, 2018)	130
Figuur 7-12: Hittestress WUG's 12-18 (omgeving Robert Orlentvijver) (Klimaatportaal VMM, 2018)	130
Figuur 7-13: Levering ESD Overstromingsregulatie in WUG's 1-3 (NARA, 2014)	132
Figuur 7-14: Levering ESD Overstromingsregulatie WUG's in de omgeving van de Biestenbeekvallei (WUG's 4, 5, 6, 10 en 11) en niet-gerealiseerd woongebied 'De Biesten' (NARA, 2014)	133
Figuur 7-15: Levering ESD Overstromingsregulatie in centraal gelegen WUG's 4-10 (NARA, 2014)	133
Figuur 7-16: Levering ESD Overstromingsregulatie WUG's 12-18 (omgeving Robert Orlentvijver) (NARA, 2014) ..	134
Figuur 7-17: Levering ESD globale klimaatregulatie in WUG's 1-3 (NARA, 2014)	134
Figuur 7-18: Levering ESD globale klimaatregulatie WUG's in de omgeving van de Biestenbeekvallei (WUG's 4, 5, 6, 10 en 11) en niet-gerealiseerd woongebied 'De Biesten' (NARA, 2014)	135
Figuur 7-19: Levering ESD globale klimaatregulatie in centraal gelegen WUG's 4-10 (NARA, 2014)	135
Figuur 7-20: Levering ESD globale klimaatregulatie WUG's 12-18 (omgeving Robert Orlentvijver) (NARA, 2014) ..	136
Figuur 7-21: Knoop puntwaarde en voorzieningenniveau in WUG's 1-3 (Provincie Oost-Vlaanderen, 2021)	138
Figuur 7-22: Knoop puntwaarde en voorzieningenniveau WUG's 12-18 (omgeving Robert Orlentvijver) (Provincie Oost-Vlaanderen, 2021)	139
Figuur 7-23: Knoop puntwaarde en voorzieningenniveau in centraal gelegen WUG's 4-10 (Provincie Oost-Vlaanderen, 2021)	139
Figuur 7-24: Luchtkwaliteit in WUG's 1-3 (GES Luchtkwaliteit, 2017)	140

Figuur 7-25: Luchtkwaliteit in WUG's in de omgeving van de Biestenbeekvallei (WUG's 4, 5, 6, 10 en 11) en niet-gerealiseerd woongebied 'De Biesten' (GES Luchtkwaliteit, 2017)	141
Figuur 7-26: Luchtkwaliteit in centraal/noord gelegen WUG's 7-9 (GES Luchtkwaliteit, 2017)	141
Figuur 7-27: Luchtkwaliteit in WUG's 12-18 (omgeving Robert Orlentvijver) (GES Luchtkwaliteit, 2017)	142
Figuur 7-28: Geluidsoverlast in WUG's 1-3 (MIRA Geluidsbelastingkaart wegverkeer (Lden), 2017).....	143
Figuur 7-29: Geluidsoverlast in de omgeving van de Biestenbeekvallei (WUG's 4, 5, 6, 10 en 11) en niet-gerealiseerd woongebied 'De Biesten' (MIRA Geluidsbelastingkaart wegverkeer (Lden), 2017).....	144
Figuur 7-30: Geluidsoverlast in noord-centraal gelegen WUG's 7-9 (MIRA Geluidsbelastingkaart wegverkeer (Lden), 2017)	144
Figuur 7-31: Geluidsoverlast in WUG's 12-18 (omgeving Robert Orlentvijver) (MIRA Geluidsbelastingkaart wegverkeer (Lden), 2017)	145
Figuur 7-32: situering onbebouwde percelen in de woonlinten.....	147
Figuur 7-33: Biologische waardering van WL1-3 (BWK, 2020).....	148
Figuur 7-34: Biologische waardering van WL4-8 (BWK, 2020).....	149
Figuur 7-35: Biologische waardering van WL9-11 (BWK, 2020).....	149
Figuur 7-36: Biologische waardering van WL14-21 (BWK, 2020).....	150
Figuur 7-37: Wateroverlast in WL1-3 (Waterinfo.be).....	151
Figuur 7-38: Wateroverlast in WL4-8 (Waterinfo.be)	152
Figuur 7-39: Wateroverlast in WL9-11 (Waterinfo.be).....	152
Figuur 7-40: Wateroverlast in WL14-21 (Waterinfo.be)	153
Figuur 7-41: Hittestress in WL1-3 (Klimaatportaal VMM, 2018)	153
Figuur 7-42: Hittestress in WL4-8 (Klimaatportaal VMM, 2018)	154
Figuur 7-43: Hittestress in WL9-11 (Klimaatportaal VMM, 2018)	154
Figuur 7-44: Hittestress in WL14-21 (Klimaatportaal VMM, 2018)	155
Figuur 7-45: Levering ESD Overstromingsregulatie in WL1-3 (NARA, 2014)	156
Figuur 7-46: Levering ESD overstromingsregulatie in WL4-8 (NARA, 2014)	157
Figuur 7-47: Levering ESD overstromingsregulatie in WL9-11 (NARA, 2014)	157
Figuur 7-48: Levering ESD overstromingsregulatie in WL14-21 (NARA, 2014)	158
Figuur 7-49: Levering ESD globale klimaatregulatie in WL1-3 (NARA, 2014).....	158
Figuur 7-50: Levering ESD globale klimaatregulatie in WL4-8 (NARA, 2014).....	159
Figuur 7-51: Levering ESD globale klimaatregulatie in WL9-11 (NARA, 2014).....	159
Figuur 7-52: Levering ESD globale klimaatregulatie in WL14-21 (NARA, 2014).....	160
Figuur 7-53: Knoop puntwaarde en voorzieningenniveau in WL1-3 (Provincie Oost-Vlaanderen, 2021).....	162
Figuur 7-54: Knoop puntwaarde en voorzieningenniveau in WL4-8 (Provincie Oost-Vlaanderen, 2021).....	162
Figuur 7-55: Knoop puntwaarde en voorzieningenniveau in WL9-11 (Provincie Oost-Vlaanderen, 2021).....	163
Figuur 7-56: Knoop puntwaarde en voorzieningenniveau in WL14-21 (Provincie Oost-Vlaanderen, 2021).....	163
Figuur 7-57: Luchtkwaliteit in WL1-3 (GES Luchtkwaliteit, 2017).....	164
Figuur 7-58: Luchtkwaliteit in WL4-8 (GES Luchtkwaliteit, 2017).....	165
Figuur 7-59: Luchtkwaliteit in WL9-11 (GES Luchtkwaliteit, 2017).....	165
Figuur 7-60: Luchtkwaliteit in WL14-21 (GES Luchtkwaliteit, 2017)	166
Figuur 7-61: Geluidsoverlast in WL1-3 (MIRA Geluidsbelastingkaart wegverkeer (Lden), 2017)	167
Figuur 7-62: Geluidsoverlast in WL4-8 (MIRA Geluidsbelastingkaart wegverkeer (Lden), 2017)	167
Figuur 7-63: Geluidsoverlast in WL9-11 (MIRA Geluidsbelastingkaart wegverkeer (Lden), 2017)	168
Figuur 7-64: Geluidsoverlast in WL14-21 (MIRA Geluidsbelastingkaart wegverkeer (Lden), 2017)	168
Figuur 7-65: Ruimtelijke wisselwerking tussen open ruimte functies en concrete beleidskeuzes.....	188
Figuur 7-66: Botsende ruimteclaims open ruimte en verbindende factoren	189
Figuur 7-67: Tekort ESD levering regulatie wateroverlast	190
Figuur 7-68: Tekort ESD regulatie wateroverlast én hittestress	191
Figuur 7-69: Tekort ESD luchtzuivering.....	191

Figuur 7-70: Tekort ESD seizoenale retentie ifv droogtebestrijding	192
Figuur 7-71: Potenties groenblauwe corridors en groenbuffers voor ontsnippering.....	192
Figuur 7-72: Synthesekaart potenties voor regulerende open ruimte	193
Figuur 7-73: Kansenkaart onthardingswinst (Geopunt.be).....	193
Figuur 7-74: Beoordeling visiekaart beleidskader 'Open ruimte en groenblauw netwerk'	195
Figuur 8-1: situering VEN-gebied 'Vallei van de Bovenschelde Noord' in het zuidwesten van de gemeente Nazareth (bron: Geopunt.be).	199
Figuur 8-2: Visiekaart gewenst economisch netwerk (bron: Ruimtelijk beleidsplan Nazareth, Veneco)	202
Figuur 8-3: Situering meest nabije toekomstige woonontwikkelingsgebieden tot het VEN-gebied (op basis van de visiekaart woonuitbreidingsgebieden, respectievelijk nrs. 10 en 11, en 'De Biesten' ten oosten gelegen van nr. 11) (bron: Veneco).	205
Figuur 8-4: Situering meest nabije tot het VEN-gebied gesitueerde nog onbebouwde percelen binnen woonlinten (bron: Veneco).	205
Figuur 8-5: Situering van de Habitatrichtlijngebieden 'Bossen en heiden van zandig Vlaanderen: oostelijk deel' (rechtsboven) en 'Bossen van het zuidoosten van de Zandleemstreek' linksonder) t.o.v. de gemeente Nazareth	206

1 Inleiding

1.1 Ruimtelijk beleidsplan Nazareth

In 2018 werd door de Vlaamse Regering de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen goedgekeurd, een formele stap op weg naar het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. De Vlaamse Regering wil met haar beleidsplanning een ambitieus veranderingstraject op gang trekken om het bestaand ruimtebeslag beter en intensiever te gebruiken en zo de druk op de open ruimte te verminderen. Het doel is het bijkomend ruimtebeslag terug te dringen van gemiddeld 6 hectare per dag (anno 2018) naar 3 hectare per dag in 2025 en naar 0 hectare in 2040.

Ook de gemeenten spelen een belangrijke rol in dit veranderingstraject. De ontwikkeling van nieuwe woningen, werkplekken en voorzieningen zal immers meer en meer moeten gebeuren op goed gelegen locaties in de steden en dorpen. Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van Nazareth dateert van 1 april 2003. Een vernieuwde blik op het ruimtelijk beleid dringt zich op in het licht van het beoogde veranderingstraject.

In de gemeenteraad van 4 december 2017 werd kennisgenomen van de nota 'van GRS Nazareth naar Beleidsplan Ruimte Nazareth' opgemaakt door de gemeentelijk omgevingsambtenaar en werd akkoord gegaan met de principes uit de nota.

In de gemeenteraad van 23 april 2018 werd de beslissing genomen om een gemeentelijk beleidsplan ruimte op te maken.

De Vlaamse regelgeving beschrijft de stappen die moeten worden gevolgd om tot een goedgekeurd ruimtelijk beleidsplan te komen. Er zijn vier belangrijke fasen/producten:

- de conceptnota
- het voorontwerp van ruimtelijk beleidsplan
- het ontwerp ruimtelijk beleidsplan dat voorlopig wordt vastgesteld door de gemeenteraad
- het ruimtelijk beleidsplan dat definitief wordt vastgesteld door de gemeenteraad.

De conceptnota en het voorontwerp van ruimtelijk beleidsplan zijn het voorwerp van een ruime consultatieronde. Het ontwerp van ruimtelijk beleidsplan wordt onderworpen aan een openbaar onderzoek.

De **conceptnota** is een nota die op hoofdlijnen aangeeft welk ruimtelijk beleid men verder wil vastleggen in een ruimtelijk beleidsplan of in een beleidskader. Een conceptnota geeft kernachtig de ambitie weer. Het document moet een discussie op hoofdlijnen (krijtlijnen) mogelijk maken. Op basis van een consultatieronde van de Gecoro betreffende het gevoerde ruimtelijk beleid in de gemeente (medio maart tot medio april 2018), een situatieanalyse van de gemeente op ruimtelijk vlak (begin mei tot medio juni 2018), een 'rondetafelgesprek' met beleidsmakers, deskundigen uit de Gecoro en enkele gemeentelijke ambtenaren betrokken bij ruimtelijke thema's (juni 2018) en expertentafels (september en oktober 2018) werden gekomen tot een focusnota die op 14/12/2018 werd afgeleverd aan het college. Deze nota werd begin 2019 besproken met het planteam en resulteerde in een conceptnota, zoals decretaal vastgelegd. Na de adviesronde en de inspraak van het publiek werd de conceptnota verder uitgewerkt tot een **voorontwerp van het beleidsplan** (najaar 2019 en begin 2020). Een inhoudelijke inspraakronde op het voorontwerp van het beleidsplan vond plaats in het voorjaar 2020.

Vervolgens werd een **procedure voor een planmilieueffectrapportage** opgestart waarbij de mogelijke effecten van het beleidsplan op mens en milieu in kaart worden gebracht. De **kennisgeving** van dit plan-MER werd door het Team Mer volledig verklaard op 16 mei 2022 en ter inzage gelegd van 1 juni 2022 tot en met 30 juni 2022 bij de gemeente Nazareth en bij het Team Mer in Brussel. De terinzagelegging werd aangekondigd op de website van het Team Mer, de website van de gemeente Nazareth, in een krant en via aanplakking in Nazareth. Het Team Mer heeft tevens adviezen gevraagd bij de administraties en openbare besturen. De gemeente Nazareth heeft er, in samenspraak met de MER-coördinator, voor gekozen om de in de kennisgeving voorgestelde methodologie voor het plan-MER reeds verder uit te werken tot ontwerp-MER. De kennisgeving kon dus beschouwd worden als een 'KG+OT' (kennisgeving + ontwerptekst), met bijgevolg reeds een uitwerking van de milieueffectbeoordeling (i.e. het deel 'OT') van de strategische visie en de beleidskaders cfr. het voorontwerp beleidsplan.

Op basis van de inspraak en adviezen op de 'KG+OT' werd door het Team Mer bijzondere **richtlijnen** opgesteld om de methodologie die in het plan-MER gevolgd moet worden, vast te leggen (zie §13.3 van voorliggend MER). Zij houden rekening met principieel verplichte onderdelen van een plan-MER op basis van art. 4.2.8 §1bis van het DABM¹, en de relevant geachte onderdelen uit de ontvangen inspraakreacties en adviezen. Deze richtlijnen werden betekend op 10/11/2022.

Op basis van de consultatie- en adviesrondes over het **voorontwerp van het beleidsplan** én de **kennisgeving ('KG+OT')** werd vervolgens, in wisselwerking met de opmaak van het ontwerp-planmilieueffectrapport, het voorontwerp aangepast en aangevuld en werd het **ontwerp van het gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan Nazareth** opgemaakt. Het ontwerp gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan Nazareth en het bijhorende milieueffectenrapport zijn voorlopig vastgesteld door de gemeenteraad van Nazareth op 24 april 2023. Het openbaar onderzoek liep **vanaf 1 juni 2023 tot en met 29 augustus 2023**.

Voorliggend **definitief plan-MER** omvat de verwerking van de aanbevelingen rechtstreeks voortkomend uit het openbaar onderzoek en uit de aanpassingen doorgevoerd in het gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan naar aanleiding van het openbaar onderzoek. Het overwegingsdocument (zie bijlage 5 (§13.4) van voorliggend plan-MER), bevat een overzicht van de adviezen en bezwaren die relevant geacht worden voor het plan-MER, onze reactie erop en hoe deze eventueel verwerkt is in het plan-MER.

1.2 Leeswijzer

Voorliggend plan-MER is opgebouwd uit 13 hoofdstukken.

Het eerstvolgende hoofdstuk 2 handelt over de **juridische en procedurele aspecten** van de plan-MER en de **wisselwerking** met de opmaak van het gemeentelijk Beleidsplan Ruimte.

In hoofdstuk 3 van het MER worden beknopt de voorgestelde hoofdlijnen van het ontwerp Beleidsplan Ruimte Nazareth weergegeven. Het beleidsplan bestaat uit een strategische visie, een beleidskader 'kernen en economisch netwerk' en een beleidskader 'open ruimte en groenblauw netwerk'. De **strategische visie** is opgebouwd rond 4 ambities en voor elk van deze ambities worden in de strategische visie mogelijke strategieën voorgesteld om dit wensbeeld te realiseren. Het **beleidskader 'Kernen en economisch netwerk'** bevat beleidskeuzes in functie van de gewenste verdichtingsstrategie voor de gemeente Nazareth. Dit vertaalt zich aan de ene kant in principes voor

¹ Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid.

kwaliteitsvolle intensivering van het ruimtegebruik in woonkernen en bedrijventerreinen en aan de andere kant in selectief ruimtelijk beleid met betrekking tot woonuitbreidingsgebieden. Slecht gelegen woonreserve wordt herbestemd naar open ruimte en enkel goed ontsloten woonreserve nabij het station en de centrale as wordt gedeeltelijk behouden. Daarenboven worden er in het beleidskader gebiedsgerichte keuzes gemaakt met betrekking tot het herbestemmen van woonuitbreidingsgebieden. Het **beleidskader 'Open ruimte en groenblauw netwerk'** bevat beleidskeuzes in functie van de ontwikkelingsvisie voor de open ruimte in Nazareth. Voor een uitgebreidere beschrijving wordt verwezen naar het beleidsplan zelf. Deze is publiek raadpleegbaar op [Ruimtelijk beleid | Nazareth](#).

In hoofdstuk 4 worden een aantal **algemene methodologische aspecten** van de strategische plan-MER besproken en welke gevolgen dit heeft voor de aanpak van het milieueffectenonderzoek. Onder andere de afbakening van het studiebereik en de diepgang van de milieueffectbeoordeling worden toegelicht. Vervolgens wordt toegelicht dat in het MER een getrapte benadering wordt gevolgd voor de 'bemerring' van de verschillende planonderdelen van het beleidsplan, i.e. strategische visie, beleidskaders en (gebiedsgerichte) acties. De methodologie van de 'megatrends' wordt gebruikt om de strategische visie te bemerken, terwijl de beleidskaders via het 'donutmodel' worden bemerkt. Alsnog in dit hoofdstuk van het MER wordt o.a. aangegeven welke referentiesituatie gebruikt wordt en hoe de effectinschatting -en beoordeling zal gebeuren. Hoofdstuk 4.6 handelt over alternatieven. Daarin wordt gesteld dat het opstellen van het beleidsplan Ruimte en de milieueffectbeoordeling nauw met elkaar verweven zijn. Het betreft een iteratief proces, waarbij de inzichten uit de plan-MER leiden tot een aanpassing van de keuzes in het beleidsplan. Eerder dan het selecteren van een voorkeursalternatief uit een reeds gekende set mogelijke alternatieven, helpt het plan-MER rechtstreeks bij het vorm geven van de beleidskeuzes. Inzichten over hoe de beleidsopties op een alternatieve, milieuvriendelijkere wijze kunnen worden aangepakt, worden gebruikt om de gemaakte beleidskeuzes steeds verder te verbeteren en te verfijnen. Voor wat betreft de gebiedsgerichte beoordeling van het selectieve ruimtelijke beleid voor 'woonuitbreidingsgebieden' en de momenteel nog 'onbebouwde percelen in woongebieden' geschiedt dit aan de hand van een **locatiealternatievenonderzoek**.

In hoofdstuk 5 wordt voor vijf thema's (verstedelijkingsdruk en ruimtebeslag – druk op open ruimte – milieudruk van automobilititeit – zachtere mobiliteitsvraag – verduurzamen van productie en consumptiesystemen) telkens de **'bestaande situatie'** en de **'trends en ontwikkelingen'** beschreven, dit wil zeggen de verwachte evolutie indien het Beleidsplan Ruimte niet zou worden uitgevoerd. Voor het thema 'urgentie klimaatadaptatie' worden de risicozones en de adaptatiecapaciteit beschreven. Het hoofdstuk wordt besloten met een synthese van de referentiesituatie in de vorm van een **SWOT-analyse**.

In hoofdstuk 6 wordt de milieueffectbeoordeling **van de strategische visie** uitgevoerd. Hiervoor worden eerst de onderzoeksthema's verder afgestemd op de ambities en strategieën die in het voorontwerp verwoord zijn (de 'scoping') en wordt er eveneens een passend kader opgesteld om de milieueffecten van het plan te beoordelen gebaseerd op de **megatrends**. De eigenlijke milieueffectbeoordeling omvat zowel een effectbeoordeling van de individuele ambities en strategieën als een inschatting van hun wisselwerking. De ambities van de strategische visie worden beoordeeld op basis van hun vermogen om de geïdentificeerde negatieve trends voor het milieu tegen te gaan en positieve trends verder te faciliteren. De milieueffectbeoordeling van de strategische visie brengt enkele risico's van het plan in beeld. Op basis daarvan worden enkele aanbevelingen en aandachtspunten voor de verdere uitwerking van de beleidskaders geformuleerd.

In hoofdstuk 7 wordt de **milieueffectbeoordeling van de twee beleidskaders** uitgevoerd. Hiervoor worden eerst voor beide beleidskaders samen de onderzoeksthema's verder afgestemd op de principes en gebiedsgerichte acties die in het (voor)ontwerp beleidsplan verwoord zijn (de 'scoping') en wordt er eveneens een passend kader opgesteld om de milieueffecten van het plan te beoordelen gebaseerd op **thema's van het Donutmodel**. De eigenlijke milieueffectbeoordeling omvat zowel een effectbeoordeling van de individuele principes en een gebiedsgerichte beoordeling, die samen de basis vormen voor de inschatting van de cumulatieve effecten van de beleidskaders. Deze leiden dan tot het formuleren van aanbevelingen geformuleerd voor het Beleidsplan Ruimte of voor vervolgproujecten lager in de MER-hiërarchie.

De methodologie is aangepast aan twee types van beleidskeuzes, die geïdentificeerd werden in de beleidskaders: algemene principes voor **ruimtelijke ontwikkeling** enerzijds en **gebiedsgerichte acties** anderzijds. De beoordelingswijze van de elementen van de beleidskaders varieert naar gelang het type van beleidskeuze. De beoordeling van de gebiedsgerichte acties wordt gebaseerd op een cartografische analyse. Voor acties in verband met van het beleidskader 'Kernen en economisch netwerk' wordt nagegaan of het betreffende gebied (bijvoorbeeld een woonuitbreidingsgebied) instaat voor de levering van ecosysteemdiensten, gelegen is in een risicozone voor gezondheidseffecten en/of effecten van klimaatverandering en welke knooppuntwaarde en voorzieningenniveau het bezit. Op basis van de combinatie van deze criteria wordt beoordeeld of ruimtelijke ontwikkeling hier vanuit milieuoogpunt gewenst is of niet.

In hoofdstuk 7.3 van het MER gebeurt een **beoordeling van de potentiële milieueffecten van het beleidskader 'Kernen en economisch netwerk'**. In hoofdstuk 7.3.1 gebeurt een effectbeoordeling per ruimtelijk principe. Er gebeurt een inschatting van de invloed van de individuele principes uit het beleidskader op de relevante thema's van het donutmodel en de daarmee gerelateerde indicatoren. Daarbij wordt nagegaan of de invloed van de principes het systeem in de richting van de streefwaarden zal doen evolueren of niet. Het gaat om de kwaliteitsprincipes voor kernversterking, de principes voor de voorwaardelijke ontwikkeling van woonuitbreidingsgebieden en de principes voor de inrichting van de bedrijventerreinen. In hoofdstuk 7.3.2 van het MER gebeurt een gebiedsgerichte beoordeling van het selectieve ruimtelijk beleid voor woonuitbreidingsgebieden en de momenteel nog 'onbebouwde percelen in woongebieden', gebaseerd op een uitgebreid **alternatievenonderzoek** (toegevoegd in bijlage van dit MER, zie §13.2), waarbij alle momenteel nog onbebouwde percelen binnen de gemeente in een bestemmingscategorie 'wonen' (woongebied, woonuitbreidingsgebied en woongebied met landelijk karakter) in beschouwing zijn genomen. Voor de redelijke alternatieven wordt in het alternatievenonderzoek een multicriteria-analyse doorlopen en een effectbeoordeling van wat het effect is bij de verdere mogelijkheid tot ontwikkeling (woonfunctie) versus het niet mogelijk maken ervan (in sé behouden van de situatie zonder ruimtebeslag door op termijn te herbestemmen naar een open ruimte functie).

In hoofdstuk 7.4 van het MER gebeurt een **beoordeling van de potentiële milieueffecten van het beleidskader 'Open Ruimte en blauwgroen netwerk'**. In hoofdstuk 7.4.1 gebeurt een effectbeoordeling per ruimtelijk principe. In hoofdstuk 7.4.2 'ruimtelijke noden, wisselwerking en mogelijke conflicten' wordt toegelicht dat de ruimtelijke principes van het beleidskader 'open ruimte en blauwgroen netwerk' niet op zichzelf staan, maar met elkaar in interactie gaan.

Hoofdstuk 8 bevat de potentiële effecten op SBZ- en VEN-gebieden. In de '**verscherpte natuurtoets**' wordt de impact van het beleidsplan op het VEN-gebied "Vallei van de Bovenschelde Noord"

besproken. In de **voortoets Passende Beoordeling** wordt de impact op de Habitatrichtlijngebieden 'Bossen van het zuidoosten van de Zandleemstreek' en 'Bossen en heiden van zandig Vlaanderen: oostelijk deel' besproken.

Hoofdstukken 9, 10 en 11 behandelen respectievelijk de **leemten in de kennis, monitoring en postevaluatie** en een **algemene synthese** van het milieueffectenonderzoek. De geraadpleegde bronnen (hoofdstuk 12) en de bijlagen (hoofdstuk 13) ronden het MER af.

2 Regelgeving en procedure

2.1 Toetsing MER-plicht

De beoordeling van plannen en programma's op hun gevolgen voor het milieu wordt geregeld door het decreet van 27 april 2007 (plan-m.e.r.-decreet, BS 20/6/2007) en het besluit van de Vlaamse regering van 12 oktober 2007 (plan-m.e.r.-besluit, BS 7/11/2007). De bepaling of een plan of programma onder de plan-m.e.r.-plicht valt, gebeurt in drie stappen:

- **Stap 1:** valt het programma onder de definitie van een plan of programma zoals gedefinieerd in het Decreet houdende Algemene Bepalingen inzake Milieubeleid (DABM, 5 april 1995, herhaaldelijk gewijzigd)? >> hiervoor moeten drie voorwaarden gelijktijdig vervuld zijn:
 - o Decretale of bestuursrechtelijke bepalingen moeten voorschrijven dat een plan of programma wordt opgesteld en/of vastgesteld;
 - o Het moet gaan om een plan of programma dat door een instantie op regionaal, provinciaal of lokaal niveau is opgesteld;
 - o Het plan of programma moet via een instantie op regionaal, provinciaal of lokaal niveau worden vastgesteld.

Het gemeentelijk Beleidsplan Ruimte en de bijhorende opmaakprocedure hebben hun juridische basis in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) met name in artikels 2.1.1. en 2.1.11. en worden dus voorgeschreven door een decretale bepaling. Het Beleidsplan Ruimte wordt opgesteld door de gemeente Nazareth en wordt vastgesteld door de gemeenteraad (beide instanties op lokaal niveau).

⇒ Het Beleidsplan Ruimte Nazareth voldoet aan deze 3 voorwaarden en wordt beschouwd als een plan of programma in de zin van het DABM

- **Stap 2:** valt het programma onder het toepassingsgebied van het DABM? >> dit is het geval indien:
 - o Het programma het kader vormt voor de toekenning van een vergunning (stedenbouwkundige, milieu-, natuur-, kap-,...) aan een project;
 - o Het programma mogelijk betekenisvolle effecten heeft op speciale beschermingszones waardoor een passende beoordeling vereist is.

Wat het eerste criterium betreft, moet worden vastgesteld dat een Beleidsplan Ruimte geen verordenende kracht heeft en dus in principe geen beoordelingsgrond vormt voor vergunningsaanvragen. Anders dan bij de ruimtelijke structuurplannen stelt de VCRO echter dat ruimtelijke beleidskaders wel doorwerken naar vergunningsaanvragen voor eigen projecten van de

overheid (zie artikel 2.1.2 §1 en §3 van de VCRO). Bijgevolg vormt een Beleidsplan Ruimte en meer bepaald zijn beleidskaders in een beperkt aantal gevallen wel degelijk een beoordelingsgrond voor vergunningsaanvragen, waardoor het onder het toepassingsgebied van het DABM valt.

Stap 3: valt het plan onder de plan-MER-plicht? → Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen:

- o Plannen die “van rechtswege” plan-MER-plichtig zijn (geen voorafgaande “screening” vereist):
 - Plannen die het kader vormen voor projecten uit bijlage I, II of III van het BVR van 10 december 2004 (project-MER-plicht) én niet het gebruik regelen van een klein gebied op lokaal niveau noch een kleine wijziging inhouden én betrekking hebben op landbouw, bosbouw, visserij, energie, industrie, vervoer, afvalstoffenbeheer, waterbeheer, telecomunicatie, toerisme en ruimtelijke ordening;
 - Plannen waarvoor een passende beoordeling vereist is én niet het gebruik regelen van een klein gebied op lokaal niveau noch een kleine wijziging inhouden;
- o Plannen die niet onder de vorige categorie vallen en waarvoor geval per geval moet geoordeeld worden of ze aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben → “screeningplicht”
- o Plannen voor noodsituaties (niet plan-MER-plichtig, maar hier niet relevant).

Gezien het Beleidsplan Ruimte het gebruik regelt van een aanzienlijk gebied en niet beperkt blijft tot kleine wijzigingen in het domein van ruimtelijk ordening valt het plan waarschijnlijk onder de plan-MER plicht. Vanuit Departement Omgeving wordt aangeraden om effectief een plan-MER op te stellen voor Beleidsplannen Ruimte (FAQ Beleidsplanning, 2021).

Gemeente Nazareth heeft daarom beslist om in het kader van het planvormingsproces voor het Beleidsplan Ruimte een plan-MER te laten opmaken.

2.2 Elementen van een Gemeentelijk Beleidsplan Ruimte

Conform artikel 2.1.1. e.v. van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening is een ruimtelijk beleidsplan gedefinieerd als een plan bestaande uit een strategische visie en een of meer beleidskaders die samen het kader aangeven voor de gewenste ruimtelijke ontwikkeling.

- De **strategische visie** omvat een langetermijnvisie voor de ruimtelijke ontwikkeling. Het zet met andere woorden robuuste beleidslijnen en -doelen uit met een bepaald na te streven toekomstbeeld in het achterhoofd.
- Een **beleidskader** bevat operationele beleidskeuzes voor de middellange termijn en actieprogramma's voor een thema of voor een gebiedsdeel. Beleidskaders beschrijven onder meer hoe en met wie de gewenste ruimtelijke ontwikkeling wordt gerealiseerd. Een beleidskader schikt zich steeds naar de strategische visie van het niveau in kwestie. Beleidskaders geven dus aan op welke wijze er concreet aan de slag moet worden gegaan om de doelstellingen vastgelegd in de strategische visie te realiseren.

Het gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan is erop gericht samenhang te brengen in de voorbereiding, de vaststelling en de uitvoering van beslissingen in de ruimtelijke ordening op het grondgebied van de gemeente. Het is realisatiegericht.

Geen van de onderdelen van een beleidsplan heeft verordenende kracht. Echter, bij het vaststellen of herzien van ruimtelijke uitvoeringsplannen en stedenbouwkundige verordeningen, bij het nemen van een voorkeursbesluit of projectbesluit betreffende complexe projecten en bij het aanvragen van vergunningen voor eigen projecten mogen de gemeenteraad, het college van burgemeester en schepenen en de instellingen die ressorteren onder elk van die organen, niet afwijken van de beleidskaders van het gemeentelijk beleidsplan ruimte, behalve in zeer specifieke gevallen. Voor meer informatie wordt omtrent het beleidsplan ruimte wordt verwezen naar het voorontwerp.

2.3 Toelichting procedure opmaak Beleidsplan Ruimte en bijhorende milieueffectenrapportage

2.3.1 Algemeen verloop procedure

De procedure voor de opmaak van het plan-MER loopt in de tijd parallel met de opmaak van het gemeentelijk Beleidsplan Ruimte. Hoe de milieueffectenrapportage geïntegreerd zit in de opmaak van het gemeentelijk Beleidsplan Ruimte is weergegeven op onderstaande Figuur 1-1.

De opmaak van het plan-MER is zo optimaal mogelijk ingepast in de procedure voor het Beleidsplan Ruimte zodat er een constante inhoudelijke wisselwerking is tussen de planvorming en de milieueffectenrapportage. Keuzes die implicaties kunnen hebben op de milieu-impact worden op deze wijze zo vroeg mogelijk in het planproces gedetecteerd en gedocumenteerd. De inzichten komende uit de milieueffectenrapportage kunnen als gevolg bijdragen aan het vormgeven van de inhoud van het beleidsplan. Reflectie vanuit de m.e.r. op mogelijke beleidskeuzes kan namelijk helpen bij het maken van afwegingen en keuzes zodat deze kunnen worden bijgestuurd in functie van het verduurzamen van het plan vooraleer het plan definitief vastgesteld wordt. Deze wisselwerking gebeurt in een co-creatief en iteratief proces doorheen de verschillende (voor)ontwerp stappen.

Het plan-MER wordt opgemaakt worden door deskundigen onder leiding van een erkend MER-coördinator. Tijdens de opmaak van het MER vindt overleg plaats tussen de deskundigen en het Team Mer. Ook bevoegde adviesinstanties en het brede publiek krijgen doorheen de procedure op verschillende momenten de kans opmerkingen te geven op het (voor)ontwerp van zowel het beleidsplan als de plan-MER (zie Figuur 1-1).

Vóór de definitieve vaststelling van het plan door het college van burgemeester en schepenen, keurt het Team Mer het plan-MER goed.

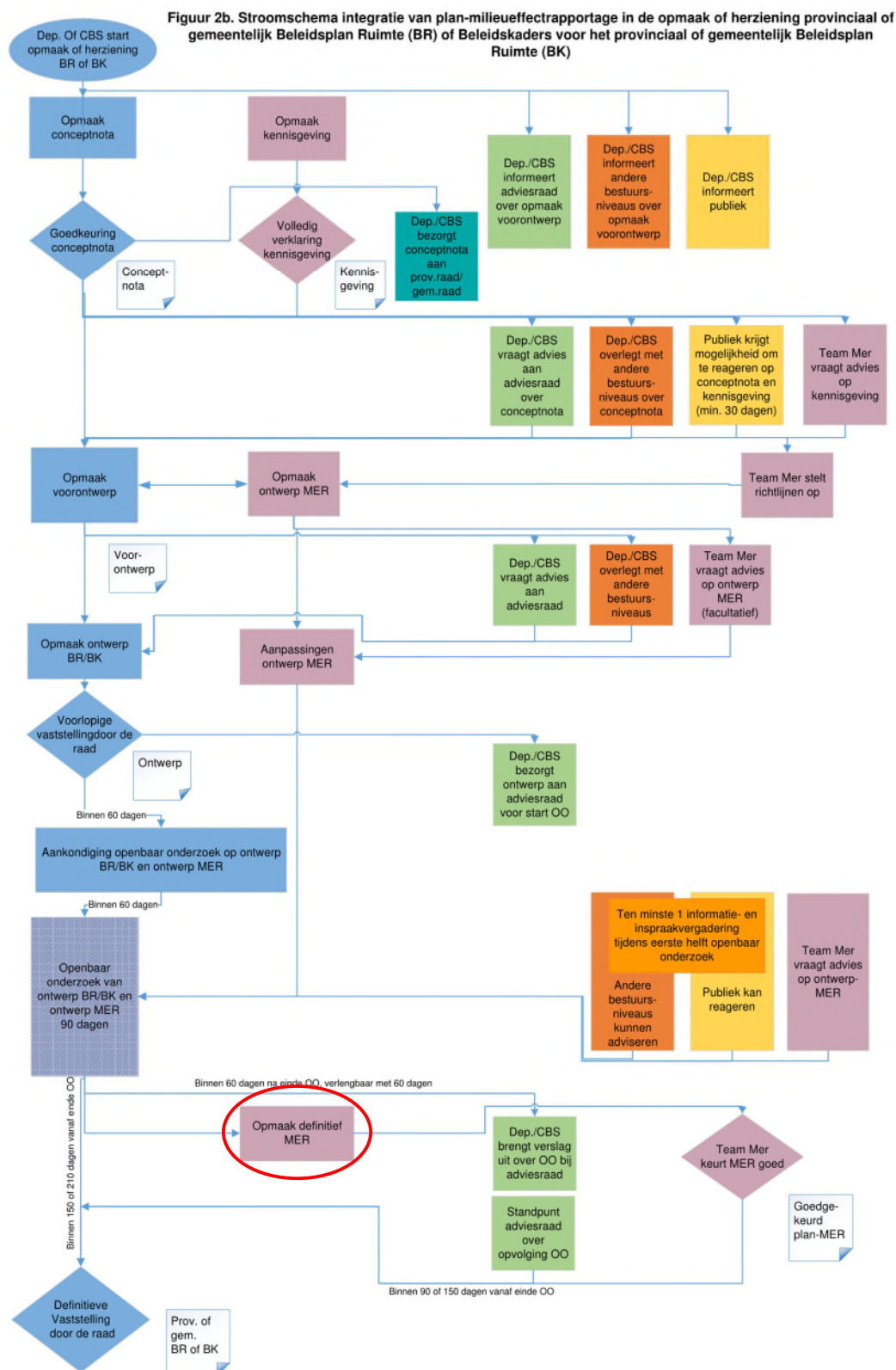
De procedurele wisselwerking tussen het Beleidsplan Ruimte en de plan-m.e.r. houdt onder andere in dat:

- de input uit de adviesronde over het voorontwerp Beleidsplan Ruimte meegenomen wordt in de opmaak van het ontwerp plan-MER;
- het openbaar onderzoek over het ontwerp Beleidsplan Ruimte en het ontwerp plan-MER afgestemd kunnen worden (cf. art. 4.2.11§1 uit het DABM).

Dit betekent dat er niet eerst een ontwerp van het gemeentelijk Beleidsplan Ruimte wordt gemaakt dat daarna pas aan een milieueffectenbeoordeling wordt onderworpen, maar dat de milieueffectenbeoordeling in het totstandkomingsproces van het gemeentelijk Beleidsplan Ruimte parallel en iteratief aan het planningsproces informeert. Deze wisselwerking loopt in principe vanaf de conceptnota voor het beleidsplan tot aan de definitieve vaststelling van het Beleidsplan Ruimte. Voor het beleidsplan Nazareth is de wisselwerking in de praktijk pas gestart in de fase van het voorontwerp beleidsplan, aangezien de adviesronde en publieke raadpleging van de conceptnota reeds had plaats

gevonden voorafgaand aan de consultatie van de kennisgeving van het plan-MER. Om tegemoet te komen aan het principe van zover mogelijke wisselwerking is de kennisgeving in de fase van het voorontwerp beleidsplan daarom opgevat als een reeds verder uitgewerkte versie met reeds een milieueffectbeoordeling van de strategische visie en beleidskaders. De kennisgeving kon dus beschouwd worden als een '**KG + OT**' (kennisgeving + ontwerp tekst) over het voorontwerp beleidsplan. De adviezen en inspraak hierop werden verwerkt tot het **ontwerp plan-MER** horend bij het ontwerp beleidsplan, dat de aanbevelingen vanuit het MER reeds verwerkt had.

Het overwegingsdocument (zie bijlage 5 (§13.5) bij voorliggend plan-MER) vormt tot slot de basis voor de herwerking van de adviezen en inspraak tot het **definitief plan-MER**, dat op zijn beurt de laatste fase is van de wisselwerking tussen het beleidsplan en bijhorend MER. De goedkeuring van het definitief plan-MER gebeurt na afloop van het openbaar onderzoek en vóór de definitieve vaststelling van het Beleidsplan Ruimte (art. 4.2.11, §4 DABM).



Figuur 2-1: Integratie plan-m.e.r. in procedure opmaak gemeentelijk Beleidsplan Ruimte

2.4 Team van MER-deskundigen

De effectbespreking van de strategische visie gebeurt aan de hand van de methodologie van de megatrends. De effectbespreking van de beleidskaders gebeurt aan de hand van de thema's van het Donutmodel. De milieueffectbeoordeling van gebiedsgerichte acties gebeurt – op basis van een cartografische analyse – via de criteria (1) open ruimte en waardevol gebied, (2) risicozones, (3) ecosysteemdienstenlevering en (4) knooppuntwaarde en voorzieningenniveau.

Er wordt dus niet gewerkt volgens de klassieke MER-disciplines, maar deze komen wel rechtstreeks of eerder zijdelings aan bod, o.a.

- Grond- en oppervlaktewater;
- Bodem;
- Klimaat;
- Biodiversiteit;
- Landschap;
- Mens (ruimtelijke aspecten en mobiliteit, gezondheid);
- Hinderaspecten (lucht en geluid).

De opmaak van het MER gebeurt door verschillende experts onder toezicht van een erkend MER-coördinator.

Aan het rapport werkten volgende deskundigen mee:

Interne deskundigen

De interne deskundigen zijn verantwoordelijk voor of betrokken bij de opmaak van het programma en bij de nodige administratieve procedures. Specifiek stonden zij in voor de aanlevering van de basisgegevens en het nalezen van het document. De interne deskundigen zijn Simon Vanaken van de gemeente Nazareth en Steven Hoornaert van de intercommunale Veneco.

Externe deskundigen

De externe deskundigen staan in voor de opmaak van het plan-MER, onder leiding van een erkend MER-coördinator. Als **MER-coördinator** treedt **Cedric Vervaeke** op (erkeningsnummer GOP/ERK/MERCO/2019/00014), bijgestaan door **erkend MER-deskundige biodiversiteit Liesbet Van den Schoor** (i.h.b. in functie van de opmaak van een Verscherpte Natuurtoets, erkeningsnummer MB/MER/EDA-741/B) en adviseurs **Anna Van Eyck** en **Korneel Van Dooren**.

Een ruimere vertegenwoordiging van erkende MER-deskundigen wordt gezien het strategische karakter van het plan-MER voor een gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan én het feit dat er geen modelleringen en/of kwantitatieve toetsingskaders worden toegepast, niet nodig geacht. Het Team Mer volgt deze redenering en is van mening dat er niet noodzakelijk andere erkende MER-deskundigen deel dienen uit te maken van het team (zie §1 van de Richtlijnen, §13.3 in bijlage van voorliggend MER).

3 Omschrijving van het beleidsplan Ruimte

3.1 Krachtlijnen ontwerp

Op basis van een ruime consultatie- en adviesronde werd het voorontwerp beleidsplan aangepast en aangevuld en werd het ontwerp van het gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan Nazareth opgemaakt. De belangrijkste wijzigingen van voorontwerp naar ontwerp betroffen o.a.²:

- **In de onderzoeksnota ‘wonen, verdichting en woonuitbreidingsgebieden’ wordt een aanvullend onderzoek bijgevoegd voor de verdichting van bestaande woongebieden.** Zo wordt een antwoord geboden op adviezen van hogere besturen en de GECORO en vragen van burgers over het verdichtingsbeleid. Op basis van de analyse van de bestaande woningdichtheden, de bereikbaarheid via openbaar vervoer en de onderzoeksnota kernen (analyse van ruimtelijk samenhangende gehelen) wordt een gewenste verdichtingsstrategie opgebouwd voor de bestaande woongebieden in de gemeente Nazareth. Zo wordt de gewenste verdichtingsgraad ruimtelijk gedifferentieerd. Deze gewenste verdichtingsstrategie wordt toegevoegd aan het beleidskader ‘kernen en economisch netwerk’.
- **Het onderzoek en de visie voor de woonuitbreidingsgebieden werd opnieuw geëvalueerd en waar nodig aangepast.** Rekening houdende met de adviezen van de hogere besturen, het advies van de GECORO, de resultaten van de enquête en andere participatiekanalen wordt de visie om slecht gelegen en overbodige woonuitbreidingsgebieden te herbestemmen in het voordeel van de open ruimte, behouden en nog aangescherpt. Rekening houdende met het grote woonaanbod (potenties op vlak van verdichting en inbreiding binnen bestaande woongebieden) en de beperkte woonbehoeften wordt er voorgesteld om slechts enkele woonuitbreidingsgebieden te behouden als een beperkte woonreserve voor de langere termijn. Het betreft enkel de woonuitbreidingsgebieden, die gunstig gelegen zijn op wandelafstand van de treinhalte van Eke-Nazareth en die bovendien ruimtelijk gekoppeld zijn aan de centrale as tussen Nazareth en Eke. Dankzij de ligging nabij het lokaal hoppinpunt van het station is een goede bereikbaarheid via openbaar vervoer (trein en bus) en via de fietssnelweg Gent-De Pinte-Oudenaarde gegarandeerd. Dankzij de ruimtelijke koppeling aan de centrale as zijn voldoende voorzieningen nabij gelegen en worden er geen grootschalige aaneengesloten openruimtegebieden aangetast.

Voorliggend MER beoordeelt het ontwerp beleidsplan (dd. maart 2023 en eventuele aanpassingen cfr. overwegingsdocument (opgesteld door Veneco), waarin het advies van de GECORO en het CBS Nazareth naar aanleiding van het openbaar onderzoek werden gebundeld) zoals te vinden op de gemeentelijke website: [Ruimtelijk beleid | Nazareth](#). Het beleidsplan bestaat uit drie delen:

- Strategische visie
- Beleidskader ‘Kernen en economisch netwerk’
- Beleidskader ‘Open ruimte en groenblauwnetwerk’

De strategische visie is opgebouwd rond 4 ambities. Voor elk van deze ambities worden in de strategische visie mogelijke strategieën voorgesteld om dit wensbeeld te realiseren. Hoe deze

² Voor een meer gedetailleerde toelichting wordt verwezen naar §4.4 van de procesnota (‘overzicht van de belangrijkste wijzigingen van voorontwerp naar ontwerp’), zie [Microsoft Word - 20220315-Procesnota-Ruimtelijk-Beleidsplan-Nazareth-aangepast-voorontwerp.docx](#)

strategieën concreet uitgewerkt en geoperationaliseerd dienen te worden, wordt weergegeven door de kwaliteitsprincipes en gebiedsgerichte visies van de beleidskaders.

3.1.1 Strategische visie

De vier ambities van de strategische visie zijn de volgende:

1) **Streven naar duurzaam ruimtegebruik:**

De gemeente wil haar groene, rustige en landelijke karakter behouden en de verdere inname van de open ruimte vermijden.

Deze ambitie wordt gerealiseerd aan de hand van verschillende strategieën:

- ☐ Meer doen met dezelfde ruimte
- ☐ Herbestemmen van slecht gelegen en overbodige woonreserves in het voordeel van open ruimte
- ☐ Voorkeur geven aan het revitaliseren en hergebruiken van bestaande ruimte om te ondernemen
- ☐ Vrijwaren van de open ruimte
- ☐ Ontharden waar mogelijk en wenselijk
- ☐ Monitoring van het ruimtegebruik in Nazareth

2) **Antwoord bieden op de klimaatuitdagingen**

De gemeente Nazareth wil haar steentje bijdragen aan de huidige klimaatuitdagingen. Om deze ambitie waar te maken, voorziet de gemeente twee grote strategieën:

- ☐ Versterken van het groenblauwe netwerk
- ☐ Integreren van een duurzaam energiesysteem

3) **Prioriteit geven aan duurzame mobiliteit**

De verkeerscongestie neemt vooral op het hogere wegennet steeds meer toe en bedreigt de optimale bereikbaarheid. Bovendien blijft het gemotoriseerd wegverkeer een grote bron van milieuverontreiniging, verkeersonveiligheid en -onleefbaarheid. Het beleidsplan schuift twee strategieën naar voren om hierop een duurzaam antwoord te bieden:

- ☐ Transitie naar duurzame mobiliteit
- ☐ Nabijheid als sturend principe

4) **Bevorderen van de leefkwaliteit**

De gemeente Nazareth wil een leefbare gemeente zijn en blijven op elk gebied: om te wonen, te werken, te ondernemen, te creëren, te sporten, te ontspannen... en dit voor alle lagen en groepen van de bevolking.

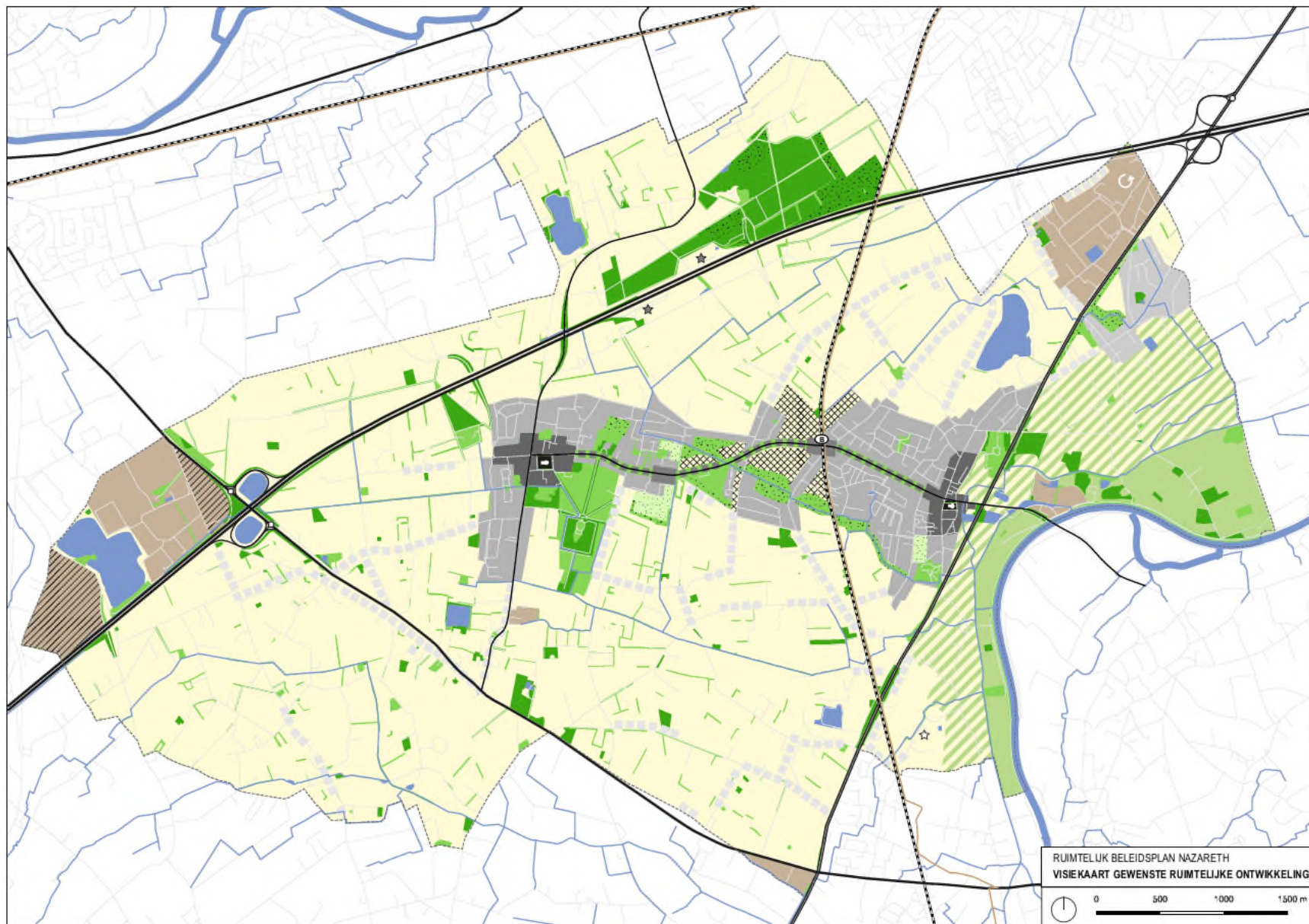
Leefbaarheid moet door de overheid vertaald worden in voldoende beschikbaarheid en kwaliteit van de publieke ruimte. Het creëren van deze leefbare publieke ruimtes heeft niet alleen betrekking op het verhogen van de verkeersveiligheid, maar ook op het verbeteren van de

toegankelijkheid (voor alle doelgroepen) en op het versterken van de beeld- en omgevingskwaliteiten van die publieke ruimtes. Een leefbare gemeente wordt ook verkregen door het vrijwaren van open en groene ruimtes, die een tegengewicht vormen voor de bebouwingsdruk.

Het belang van aangepast ruimtelijk en sociaal woonbeleid wordt eveneens benadrukt in de ambitie.

- o Belang van publieke ruimte, groen en open ruimte
- o Kwaliteitsvol wonen voor iedereen

Voor een uitgebreidere beschrijving van de ambities en strategieën wordt verwezen naar hoofdstuk 3 ('strategische doelstellingen') van de strategische visie van het ruimtelijk beleidsplan Nazareth en de hierna weergegeven visiekaart van de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van Nazareth. Deze visiekaart heeft geen juridisch verordenende waarde; het is immers geen bestemmingsplan maar een indicatieve grafische vertaling van de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van Nazareth.



RUIMTELIJK BELEIDSPLAN NAZARETH

VISIEKAART GEWENSTE RUIMTELIJKE ONTWIKKELING



Figuur 3-1: Visiekaart gewenste ruimtelijke ontwikkeling gemeente Nazareth (bron: ruimtelijk beleidsplan Nazareth, Veneco)

3.1.2 Beleidskader 'Kernen en economisch netwerk'

3.1.2.1 *Kwaliteitsprincipes*

Het beleidskader 'Kernen en economisch netwerk' bevat beleidskeuzes in functie van de gewenste verdichtingsstrategie voor de gemeente Nazareth. Dit vertaalt zich in principes voor kwaliteitsvolle intensivering van het ruimtegebruik in woonkernen en bedrijventerreinen enerzijds en in een selectief ruimtelijk beleid met betrekking tot woonuitbreidingsgebieden anderzijds. Slecht gelegen woonreserve wordt herbestemd naar open ruimte en enkel goed ontsloten woonreserve nabij het station en de centrale as wordt gedeeltelijk behouden. Vooraleer deze zones ontwikkeld mogen worden, moet er echter aan een aantal voorwaarden voldaan zijn.

Concreet zal de milieueffectbeoordeling dus drie types van in het plan voorkomende ruimtelijke principes beoordelen:

1) De kwaliteitsprincipes voor kernversterking in de kernen van Nazareth, Eke en Landuit

- o Behouden van levendige straatgevels
- o Behouden van kleine korrelgrootte van de bebouwing
- o Verdichten van goed gelegen woonwijken met kwalitatieve en innovatieve woonprojecten
- o Valoriseren van bouwkundig erfgoed
- o Verweven en bundelen van functies en voorzieningen
- o Energiezuinig renoveren of vervangen bestaand patrimonium
- o Hergebruik, infiltratie en buffering van hemelwater
- o Netwerk van kwaliteitsvolle publieke ruimten
- o Duurzaam parkeren
- o Kwaliteitsvolle randen voor het dorp

2) De kwaliteitsprincipes bij de mogelijke toekomstige ontwikkeling van woonuitbreidingsgebieden

- o Minstens 50% van de oppervlakte herbestemd als open ruimte
- o Groenvoorzieningen compact en ruimtelijk samenhangend gekoppeld aan Biestenbeek met extra ruimte voor meandering
- o Aandacht voor trage wegen voor wandelaars en fietsers: toegankelijkheid groenzones en verbinding naar centrale as en station
- o Verdichten van ontwikkelbare deelzone met geschakelde en gestapelde woningbouw om ruimtelijke rendement te verhogen

3) De principes voor de inrichting van de bedrijventerreinen.

- o Thematische bestemming handhaven: grote en middelgrote productiebedrijven in de Pijkels en KMO's in andere zones
- o Verhogen van ruimtelijk rendement
- o Ontsluiten bedrijventerreinen voor fiets en openbaar vervoer
- o Potenties hernieuwbare energie valoriseren
- o Omgevingsaanleg met groenbuffers en volgens principes van integraal waterbeheer

Voor een uitgebreidere beschrijving van het beleidskader 'Kernen en economisch netwerk' wordt er verwezen naar het beleidskader zelf, zie [Ruimtelijk beleid | Nazareth](#).

3.1.2.2 *Gebiedsgerichte keuzes*

Daarenboven worden er in het beleidskader **gebiedsgerichte keuzes** gemaakt met betrekking tot de onbebouwde percelen woongebied binnen de kerngebonden woongebieden, binnen de woonlinten en woonverkavelingen in de open ruimte, binnen de woonuitbreidingsgebieden en ter hoogte van het niet-gerealiseerd woongebied 'De Biesten'. De gemeente Nazareth heeft zich immers voorgenomen om als doelstelling in kader van het gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan het risico op bijkomend ruimtebeslag binnen de bestemmingscategorie 'wonen' (breed geïnterpreteerd, dus in casu: woongebied, woongebied met landelijk karakter en woonuitbreidingsgebied) te evalueren en zo nodig te beperken, dit in overeenstemming met de principes van het BRV. Hierbij dient verduidelijkt te worden dat het geenszins een plandoelstelling is om 'slecht gelegen' bestaande bebouwing te gaan verwijderen. Het beleidsplan doet enkel uitspraken over onbebouwde gebieden. Hierbij worden alle nog niet bebouwde percelen binnen de gemeente in een bestemmingscategorie 'wonen' in beschouwing genomen. Hierbij kunnen 4 categorieën onderscheiden worden:

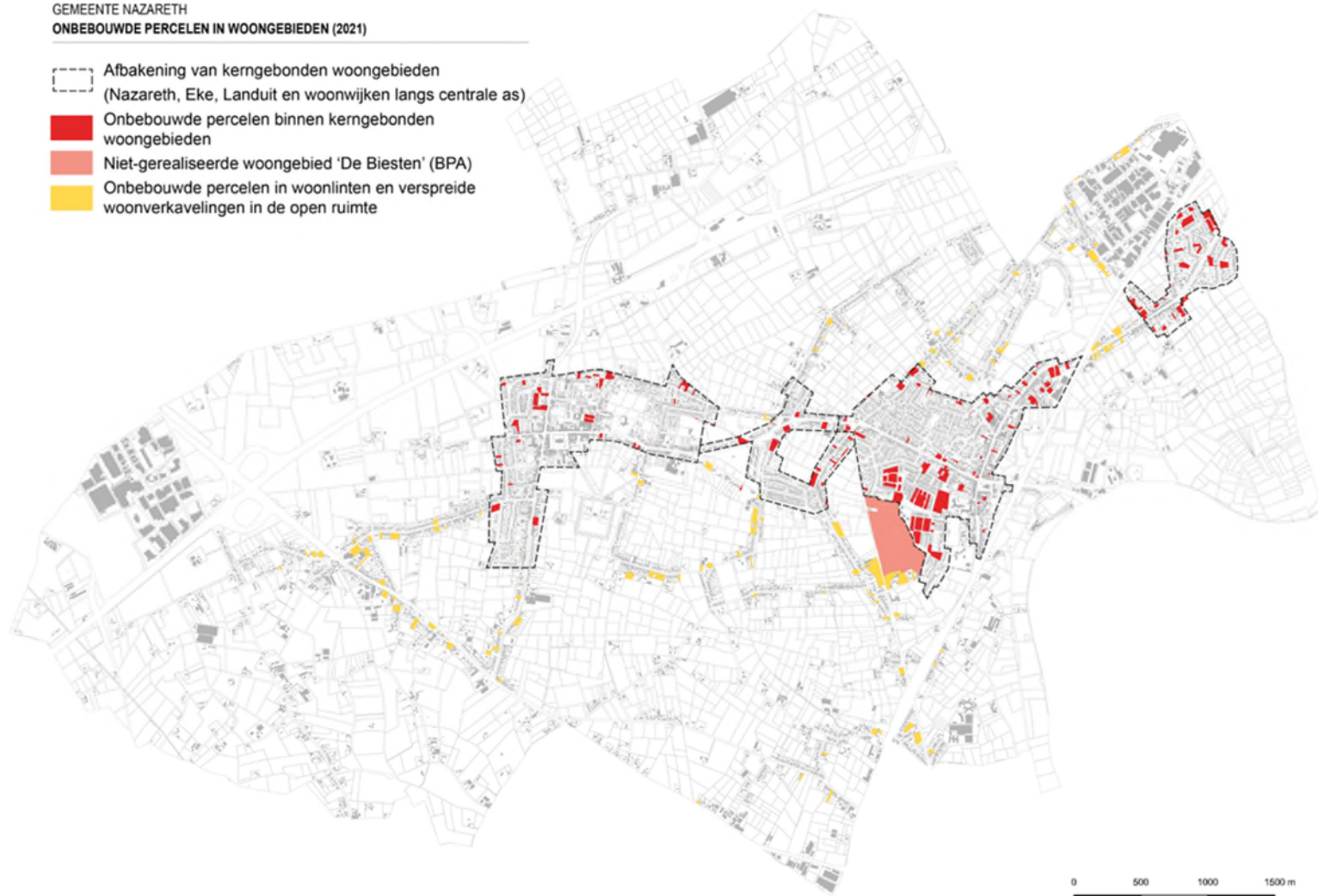
- Er zijn verschillende onbebouwde percelen binnen de kerngebonden woongebieden, nl. binnen de contouren van de dorpskernen van Nazareth, Eke en Landuit en de woonwijken langs de centrale as tussen Nazareth en Eke. Dit zijn voornamelijk 'kleine snippers' = percelen met een beperkte oppervlakte.
- Er zijn verschillende onbebouwde percelen woongebied of woongebied met landelijk karakter in de woonlinten en woonverkavelingen in de open ruimte. Dit zijn vnl. 'kleine snippers' = percelen met een beperkte oppervlakte.
- Er is een grootschalige onbebouwde oppervlakte (ca. 15,37ha) van het niet-gerealiseerde woongebied De Biesten ten zuidwesten van de dorpskern van Eke (dat in het gelijknamige BPA 'De Biesten' is bestemd voor sociale huisvesting).
- Er zijn de in de gemeente voorkomende 18 onbebouwde woonuitbreidingsgebieden.

De volgende Figuur 3-2 geeft een situering weer van de onbebouwde percelen met een aan de woonfunctie verbonden bestemming binnen de kerngebonden woongebieden, binnen de woonlinten en woonverkavelingen in de open ruimte en het niet-gerealiseerd woongebied 'De Biesten'.

GEMEENTE NAZARETH

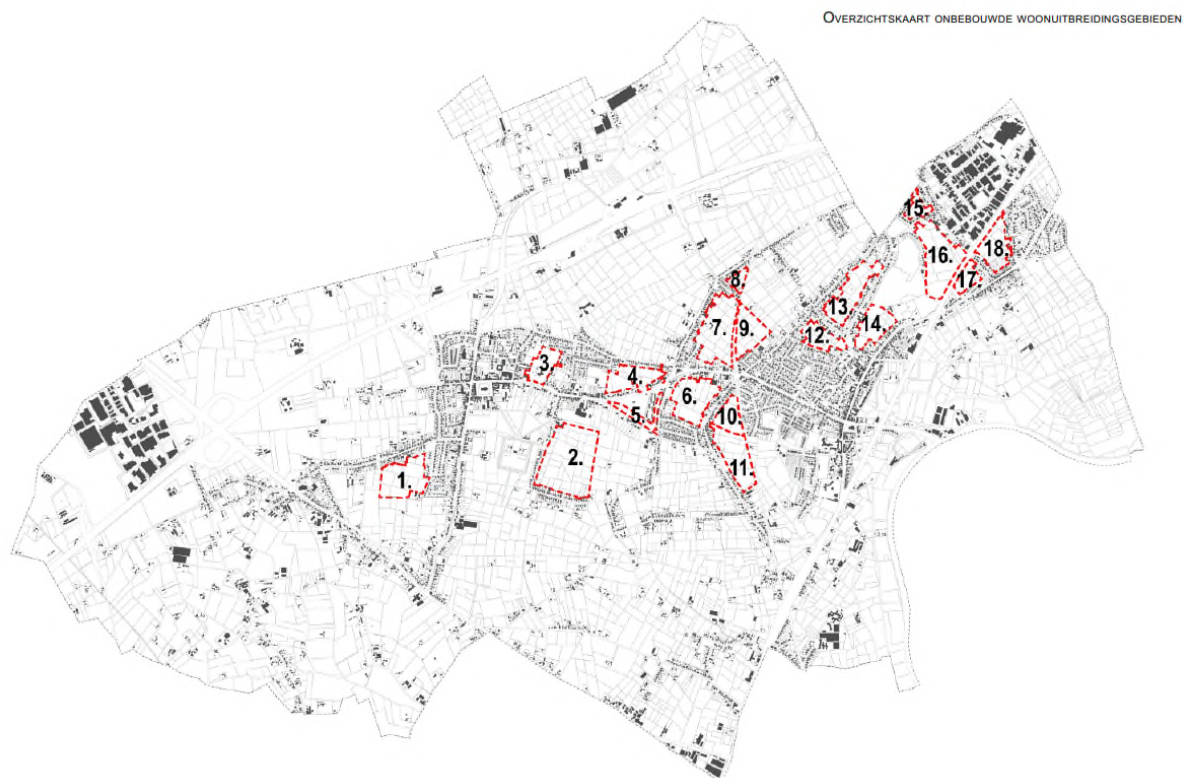
ONBEBOUWDE PERCELEN IN WOONGEBIEDEN (2021)

-  Afbakening van kerngebonden woongebieden
(Nazareth, Eke, Landuit en woonwijken langs centrale as)
-  Onbebouwde percelen binnen kerngebonden
woongebieden
-  Niet-gerealiseerde woongebied 'De Biesten' (BPA)
-  Onbebouwde percelen in woonlinten en verspreide
woonverkavelingen in de open ruimte



Figuur 3-2: situering van de onbebouwde percelen met een aan de woonfunctie verbonden bestemming binnen de kerngebonden woongebieden, binnen de woonlinten en woonverkavelingen in de open ruimte en het niet-gerealiseerd woongebied 'De Biesten'.

De onderstaande Figuur 3-3 geeft een situering weer van de 18 onbebouwde woonuitbreidingsgebieden.



Figuur 3-3: situering van de onbebouwde woonuitbreidingsgebieden in de gemeente Nazareth

Afhankelijk van de categorie van het gebied (gebaseerd op basis van de ruimtelijke ligging en de schaal, cfr. hierboven) of de visie op het toekomstig ruimtelijk beleid voor de woonuitbreidingsgebieden is de plandoelstelling ofwel het ‘in reserve houden van een gebied voor woonontwikkeling op langere termijn’ (in casu behoud ‘woonuitbreidingsgebied’), ‘het behouden van ontwikkelingsmogelijkheden van het gebied’ (in casu behoud ‘woongebied’ of ‘woongebied met landelijk karakter’) of ‘het schrappen van de ontwikkelingsmogelijkheden van het gebied’ (in casu herbestemmen tot ‘open ruimtegebied’).

Beleidsvisie onbebouwde percelen woongebied binnen de kerngebonden woongebieden

Binnen de contouren van de dorpskernen van Nazareth, Eke en Landuit en de woonwijken langs de centrale as tussen Nazareth en Eke zijn er nog enkele ‘kleine snippers’ onbebouwde percelen bestemd als woongebied. In de gewenste verdichtingsstrategie voor de bestaande woongebieden wordt voorzien dat deze **kerngebonden woongebieden verder mogen worden verdicht**. Het betreft de donkerbruine, rode, oranje en roze zones op de visiekaart (zie Figuur 3-4). De kleuren geven de vanuit het beleidsplan gewenste verdichtingsstrategie voor deze kerngebonden woongebieden weer, dewelke gedifferentieerd is van sterke tot minder sterke verdichting:

- Donkerbruin = sterke verdichting in de centrumgebieden van Nazareth en Eke
- Rood = verdichten langs de centrale as binnen de kernen van Nazareth en Eke (inclusief subzones Sterrenbos en stationsomgeving)

- Oranje = gemiddelde verdichting in de woonwijken aansluitend op de centrumgebieden van Nazareth en Eke én woonwijken langs de centrale as tussen Sterrenbos en stationsomgeving
- Roze = beperkte verdichting in woongehucht Landuit en in woonwijk aan de zuidelijke rand van de dorpskern van Nazareth

Het bijkomend ruimtebeslag is binnen deze kerngebonden woongebieden aanvaardbaar, aangezien dit conform is aan de principes van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen en het Provinciaal Ruimtelijk Beleidsplan Oost-Vlaanderen. Het verhogen van het ruimtelijk rendement in het bestaand ruimtebeslag impliceert immers kernversterking, inbreiding en verdichting van bestaande kernen. Deze kerngebonden woongebieden hebben een goede voorzieningenniveau en knooppuntwaarde. Het aansnijden van de onbebouwde percelen met een relatief beperkte oppervlakte binnen de kerngebonden woongebieden veroorzaakt ook geen aanzienlijk verlies van openruimtewaarden. We willen overigens opmerken dat deze kleine snippers niet allemaal moeten worden bebouwd of verhard: waar mogelijk en wenselijk kunnen ze ook worden ingezet voor kerngebonden groen of ruimte voor water. Maar volgens de definitie van het BRV zal dit ook ruimtebeslag zijn (tuinen, parken en kerngebonden groen behoren tot het ruimtebeslag). Echter zal deze vorm van ruimtebeslag een positieve invloed hebben op mens en milieu. De principes van kernversterking, inbreiding en verdichting waren ook reeds voorzien in het vroegere gemeentelijk ruimtelijk structuurplan Nazareth en worden in het gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan in essentie niet gewijzigd. Er is enkel een verfijning in de mate van verdichting (sterke, gemiddelde of beperkte verdichting).

RUIMTELIJK BELEIDSPAN NAZARETH
 GEWENSTE VERDICHINGSSTRATEGIE VOOR DE BESTAANDE WOONGEBIEDEN



Figuur 3-4: Visiekaart verdichting voor de bestaande woongebieden

Beleidsvisie onbebouwde percelen in de woonlinten

In de woonlinten en de woonverkavelingen in de open ruimte zijn er nog enkele 'kleine snippers' onbebouwde percelen bestemd als woongebied of woongebied met landelijk karakter. In de gewenste verdichtingsstrategie voor de bestaande woongebieden wordt voorzien dat **geen verdichting wenselijk is in de woonlinten en woonverkavelingen in de open ruimte**. Deze niet-kerngebonden woongebieden hebben immers een beperkte knooppuntwaarde en voorzieningenniveau, waardoor ze erg autoafhankelijk zijn. Het betreft de gele zones op de visiekaart (zie Figuur 3-4).

Bij ongewijzigd ruimtelijk beleid kunnen deze woonlinten worden verdicht én zal er bijkomend ruimtebeslag zijn. In het gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan wordt daarom volgend nieuw ruimtelijk beleid vooropgesteld:

- Geen bijkomende verdichting toelaten
- Onbebouwde percelen bij voorkeur niet meer bebouwen; hoogstens met vrijstaande ééngezinswoningen.

De gemeente acht het neutraliseren van de onbebouwde percelen in de woonlinten en de woonverkavelingen in de open ruimte op korte termijn echter minder prioritair. Het betreft immers slechts 'kleine snippers' (percelen met een beperkte oppervlakte), die gelegen zijn tussen andere reeds bebouwde percelen en die eerder beperkte openruimtewaarden hebben.

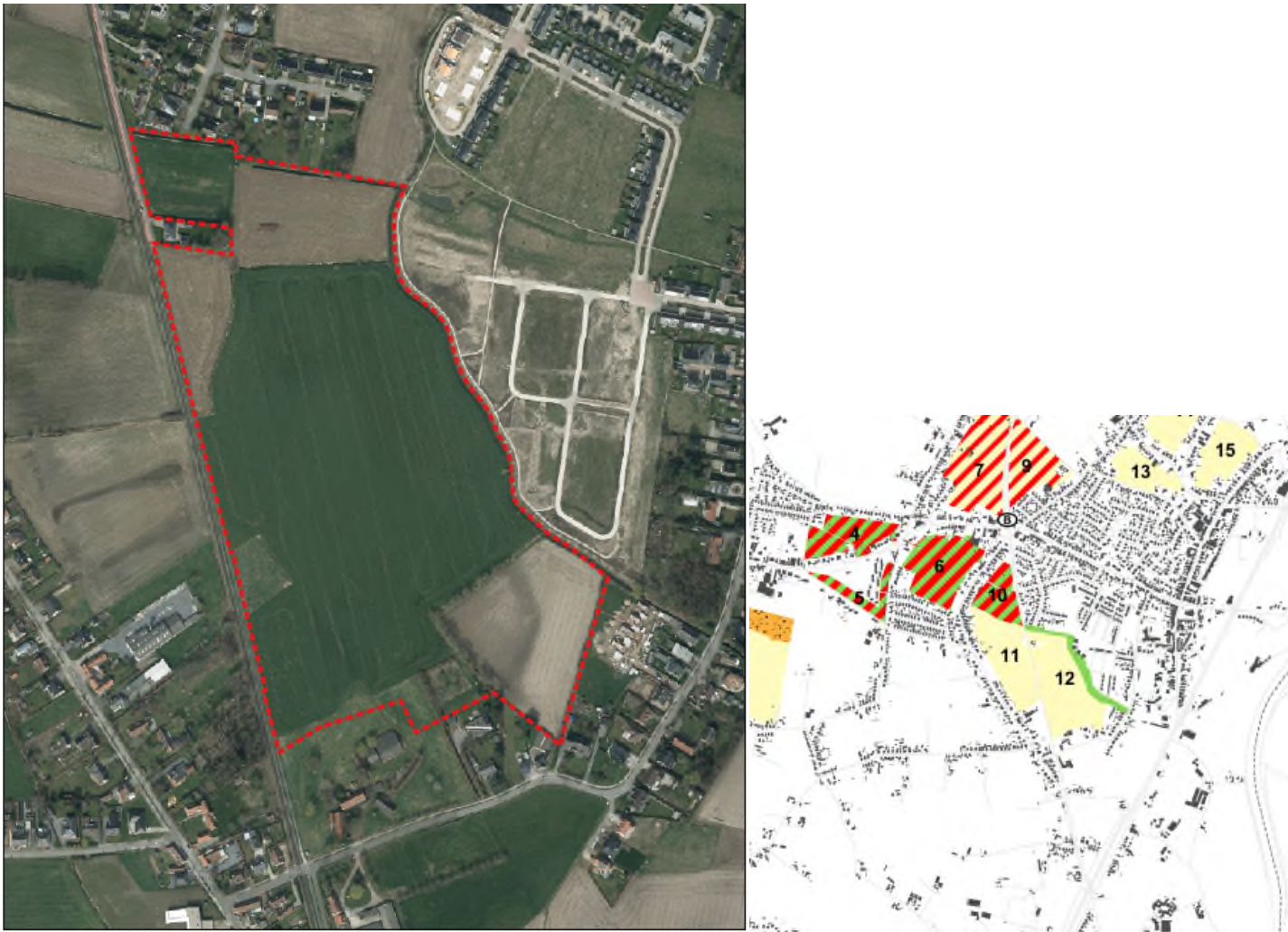
Indien er nieuwe (financiële) middelen en instrumenten worden gecreëerd, dan wil de gemeente Nazareth wel samenwerken met de hogere overheid om te vermijden dat onbebouwde percelen in de woonlinten en de woonverkavelingen in de open ruimte nog effectief worden bebouwd.

Beleidsvisie niet-gerealiseerd woongebied De Biesten

Op de luchtfoto (zie Figuur 3-5) zien we de grootschalige onbebouwde oppervlakte (circa 15,4 ha) van het niet-gerealiseerd woongebied 'De Biesten' ten zuidwesten van de dorpskern van Eke, dat in het BPA 'De Biesten' is bestemd voor sociale huisvesting. Er wordt in de beleidsvisie voorgesteld om dit niet-gerealiseerde woongebied **'De Biesten' te schrappen en te herbestemmen voor landbouw** (of andere openruimtefuncties) omwille van volgende redenen:

- Het ruimtebeslag in de open ruimte zou verder toenemen. De ontwikkeling van dit woongebied zou zorgen voor een aanzienlijke inname en versnippering van de open ruimte en het landschap met een grootschalige oppervlakte (circa 15,4 ha). De vallei van de Biestenbeek vormt een logische ruimtelijke grenslijn vormt voor de kern van Eke. De ontwikkeling van dit woongebied (aan de andere zijde van de Biestenbeekvallei) zou zorgen voor een aanzienlijke uitbreiding van de dorpskern van Eke en zou dus conflicteren met de principes van het BRV.
- Het grootste deel van dit gebied is in professioneel landbouwgebruik. De ontwikkeling van dit woonuitbreidingsgebied zou zorgen voor een verdere afname van het landbouwareaal. Het gebied is groot genoeg om een belangrijke rol te (blijven) vervullen voor de landbouw.
- Een strook langs de Biestenbeek kan worden herbestemd voor natuur of groen.
- Door de excentrische ligging (buiten de dorpskern van Eke) is het gebied minder gunstig gelegen voor een duurzame mobiliteitsontsluiting: te voet, per fiets of beperkt bereikbaar via openbaar vervoer. De lokale treinhalte van Eke-Nazareth en de dichtbijzijnde bushalte liggen reeds op een afstand van 600m tot 1,2 km; en de buslijnen hebben een beperkte frequentie en slechts enkele bestemmingen. Er zijn andere gebieden die dichter liggen bij openbaar vervoersknooppunten en beter aansluiten op meerdere buslijnen met een hogere frequentie.

- De excentrische ligging zou meer autoverplaatsingen en meer uitstoot van fijn stof, CO₂ of andere luchtverontreiniging veroorzaken.
- Lage tot gemiddelde voorzieningengraad: in het centrum van Eke zijn er voldoende handelszaken voor dagelijkse inkopen, kleuter- en lagere scholen, ... Maar deze voorzieningen liggen wel op een afstand van 600m à 1,2 km.



Figuur 3-5: Situering woongebied 'De Biesten' op orthofoto (links) (bron: AIV - Orthofotomozaïek, middenschallig, 2019, Vlaanderen WMS) en op topo-kaart (rechts, nr. 12)

Beleidsvisie woonuitbreidingsgebieden

Redenen om woonuitbreidingsgebieden in vraag te stellen

Het aansnijden van woonuitbreidingsgebieden (of andere greenfields) is niet meer vanzelfsprekend en is in de meeste gevallen ook niet meer kwantitatief noodzakelijk en/of inhoudelijk wenselijk.

Niet meer kwantitatief noodzakelijk, indien er voldoende juridisch aanbod is binnen het reeds bestaande bestemde woongebied om de vraagzijde (bijkomende groei van het aantal huishoudens) op te vangen. In dit geval is er dus geen cijfermatig aantoonbare behoefte om bijkomende woonuitbreidingsgebieden aan te snijden.

Niet meer inhoudelijk wenselijk, omdat het ontwikkelen van nieuwe woonuitbreidingsgebieden (greenfields) verschillende soorten knelpunten met zich meebrengen op vlak van ruimtelijke ordening, milieu en mobiliteit:

- De ontwikkeling van deze gebieden belemmert het kernversterkend beleid van gemeenten en steden. Dorps- en stadsvernieuwingprojecten zijn vaak complexer dan het ontwikkelen van greenfields buiten of aan de rand van kernen. De ontwikkeling van deze gebieden zorgt voor oneerlijke concurrentie en veroorzaakt zo op indirecte wijze leegstand en verpaupering.
- De ontwikkeling van deze woonuitbreidingsgebieden buiten of aan de rand van kernen biedt te weinig antwoord op de feitelijke woonbehoeften van vandaag (hoofdzakelijk tengevolge van de vergrijzing en gezinsverdunding).
- De ontwikkeling van deze woonuitbreidingsgebieden zorgt voor een verdere inname en versnippering van de open ruimte en het landschap. Het ruimtebeslag neemt opnieuw toe.
- Bijkomende bebouwing en verharding kan ook bijkomende overstromingsproblemen veroorzaken.
- Op het terrein maken deze woonuitbreidingsgebieden meestal deel uit van bestaande waardevolle open ruimte ten behoeve van landbouw. De ontwikkeling van woonuitbreidingsgebieden leidt dus tot verdere afname van het landbouwareaal.
- Ook ecologische waarden komen onder druk te staan door de ontwikkeling van greenfields.
- Door hun excentrische ligging zijn de woonuitbreidingsgebieden meestal minder gunstig gelegen voor een duurzame mobiliteitsontsluiting (te voet, per fiets of via openbaar vervoer). Er is vaak geen of hoogstens één bestaande buslijn (vaak met een lage frequentie) die op wandelafstand van een woonuitbreidingsgebied loopt.
- De excentrische ligging veroorzaakt nog meer autoverplaatsingen en nog meer uitstoot van fijn stof, CO₂ of andere luchtverontreiniging.
- Er zijn vaak geen voorzieningen (scholen, handelszaken, diensten...) in de nabijheid van een woonuitbreidingsgebied gelegen.
- Sommige woonuitbreidingsgebieden worden beter niet ontwikkeld omwille van de ligging onder hoogspanningsleidingen, nabij weginfrastructuren met een hoge lawaaioverlast, ...
- Door hun excentrische ligging zorgen de woonuitbreidingsgebieden vaak voor hogere infrastructuurkosten (bv. extra wegen en nutsleidingen).
- ...

Een visie op het toekomstig ruimtelijk beleid voor de woonuitbreidingsgebieden dringt zich dus op.

Naar een selectiever ruimtelijk beleid voor woonuitbreidingsgebieden

Het toekomstig ruimtelijk beleid rond woonuitbreidingsgebieden zou nog selectiever moeten worden, waarbij wordt rekening gehouden met verschillende parameters: geen waardevolle open ruimte, duurzame bereikbaarheid, geen overstromingsgebieden, zijn er voldoende voorzieningen in de nabije omgeving ...?

In theorie worden in het beleidsplan voor Nazareth drie mogelijke keuzes voor de woonuitbreidingsgebieden onderscheiden:

- **Op korte termijn aan te snijden woonuitbreidingsgebieden.** Hierbij beperken we ons tot deze woonuitbreidingsgebieden die op basis van het vigerende structuurplanningsbeleid werden “vrijgegeven” om te ontwikkelen, nl. in het kader van de afbakening van de stedelijke gebieden, op basis van gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen en goedgekeurde woonbehoefte studies.
- **Behouden van reserves voor langere termijn.** De woonuitbreidingsgebieden die op basis van de verschillende criteria een gunstige beoordeling verkrijgen, kunnen behouden blijven als een reserve voor de langere termijn. Uiteraard kunnen deze woonuitbreidingsgebieden pas ontwikkeld worden, als dit conform het planningsbeleid is en de ruimtelijk-maatschappelijke behoefte voldoende onderbouwd is. Rekening houdende met de grote reserve aan onbebouwde gronden bestemd als woongebied, zal dit in de meeste gevallen pas op (zeer) lange termijn het geval zijn.
- **Schrappen van woonuitbreidingsgebieden** omwille van een negatieve beoordeling op basis van de verschillende criteria. Uiteraard zal dan ook de vraag moeten beantwoord worden welke nieuwe planologische bestemming deze gebieden moeten verkrijgen. Rekening houdende met de bestaande toestand zal dit in de meeste gevallen een landbouwbestemming zijn. Maar ook andere openruimtefuncties (bvb. natuur, groen, bos) kunnen overwogen worden. Dit is steeds maatwerk.

Afwegingskader met multi-criteria-analyse

Op basis van een specifiek opgebouwd afwegingskader is beoordeeld of woonuitbreidingsgebieden al dan niet mogen worden aangesneden (op korte termijn), worden behouden als reserve (voor langere termijn), of definitief worden geschrapt. Hierbij is de relatie met de bestaande planningscontext in beeld gebracht, aangevuld met enkele kwalitatieve beoordelingscriteria, die in relatie staan tot de principes van ruimtelijke beleidsplanning (bv. nabijheid van voorzieningen, bereikbaarheid via het openbaar vervoer,...) en milieucriteria (overstromingsgevoeligheid, biologische waardering,...). We verwijzen naar het **alternatievenonderzoek in bijlage 2 (§13.2) van voorliggend MER** waar een overzicht wordt gegeven van alle criteria en de wijze van afweging en kwalitatieve beoordeling.

Uit het alternatievenonderzoek naar de woonuitbreidingsgebieden kunnen volgende conclusies worden getrokken:

- **Behouden van een beperkte woonreserve op wandelafstand van het station (treinhalte van Eke-Nazareth) en gekoppeld aan de centrale as tussen Nazareth en Eke.** Dankzij de ligging nabij het lokaal hoppinpunt van het station is een goede bereikbaarheid via openbaar vervoer (trein en bus) en via de fietssnelweg Gent-De Pinte-Oudenaarde gegarandeerd. Dankzij de ruimtelijke koppeling aan de centrale as zijn voldoende voorzieningen nabij gelegen en worden er geen grootschalige aaneengesloten openruimtegebieden aangetast.

- **Voorwaarden om woonreserve potentieel te ontwikkelen:** voor de woonuitbreidingsgebieden die als ‘reserve’ behouden blijven is de beleidsvisie dat uitsluitend kan worden ontwikkeld volgende de voorwaarden opgelegd door de Vlaamse overheid³ én mits voldaan wordt aan een aantal ruimtelijke kwaliteitsprincipes (zie §3.1.2.1). Indien (een deel van) deze reserve van woonuitbreidingsgebieden in 2040 nog niet ontwikkeld is, dan zal de overheid ten laatste op dat ogenblik moeten beslissen wat er moet gebeuren met deze onaangesneden woonuitbreidingsgebieden. Conform de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen wil de Vlaamse overheid immers het bijkomend ruimtebeslag tegen 2040 terugdringen tot 0 hectare per dag.
- **Herbestemmen van slecht gelegen en overbodige woonuitbreidingsgebieden in het voordeel van open ruimte:** vanuit het streven naar duurzame ruimtelijke ontwikkeling wil de gemeente Nazareth (en de hogere overheden) het bijkomend ruimtebeslag doen afnemen en zoveel mogelijk de open ruimte vrijwaren. Een aantal woonuitbreidingsgebieden blijven niet behouden enerzijds omwille van het feit dat de grote reserve aan woonuitbreidingsgebieden vanuit een kwantitatieve behoefteberekening binnen de gemeente Nazareth feitelijk overbodig is én anderzijds omwille van één of meerdere van inhoudelijke afwegingen zoals gemaakt in het alternatievenonderzoek (zie bijlage 2 (§13.2) van voorliggend MER). De ‘slecht’ gelegen en overbodige woonuitbreidingsgebieden worden bevroren in afwachting van de herbestemming in het voordeel van de open ruimte (meestal voor landbouw, soms voor groene bestemmingen). De exacte afbakening van de te herbestemmen woonuitbreidingsgebieden zal worden bepaald bij de opmaak van ruimtelijk(e) uitvoeringsplan(nen), die zowel de Vlaamse, provinciale als de gemeentelijke overheid kunnen opmaken. De gemeente Nazareth kan hiervoor enkel het initiatief nemen op voorwaarde dat dit financieel haalbaar is. De gemeente behoudt het recht om het herbestemmen van woonuitbreidingsgebieden te faseren of om hiervoor een beroep te doen op de hogere overheid.

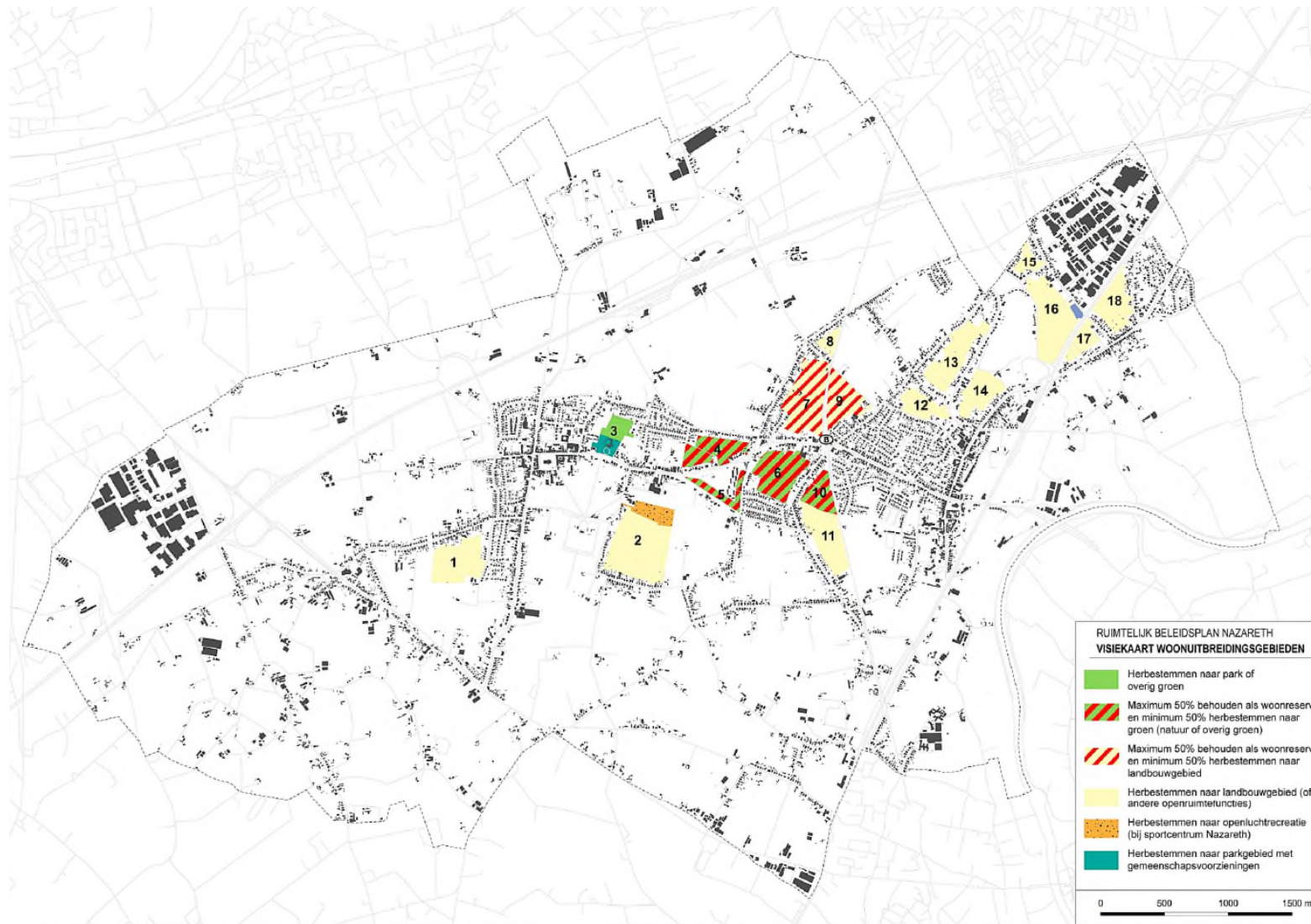
Overzicht van de ruimtelijke beleidskeuzes voor de woonuitbreidingsgebieden

De kaart (Figuur 3-6) en de Tabel 3-1 (op de volgende pagina's) bieden een overzicht van de ruimtelijke beleidskeuzes voor alle woonuitbreidingsgebieden in de gemeente Nazareth.

³ In het geval van ontwikkeling van sociale huisvesting, zolang de Vlaamse overheid hiervoor een decretale mogelijkheid behoudt, of op basis van een ruimtelijk plan, dat beantwoordt aan alle decretale bepalingen en de strategische doelstellingen en principes van de ruimtelijke beleidsplannen (Vlaams / provinciaal / gemeentelijk).

Code woonuitbreidingsgebied	Ruimtelijke beleidskeuze op basis van afwegingskader (kwalitatieve beoordeling a.h.v. multi-criteria-analyse)
NAZ-01-Axeldreef	Dit woonuitbreidingsgebied werd reeds in een RUP herbestemd naar landbouwgebied.
NAZ-02-Leegzakstraat	Herbestemmen van dit woonuitbreidingsgebied naar landbouwgebied (of andere openruimtefuncties). Een kleine oppervlakte ten noorden werd reeds in een RUP herbestemd naar recreatiegebied bij het sportcentrum van Nazareth.
NAZ-03-Bekken	Het noordelijk deel van het woonuitbreidingsgebied werd reeds in een RUP herbestemd tot openbaar park. Het zuidelijk deel (rond het Kinderkasteeltje) werd reeds in dat RUP herbestemd tot parkgebied met gemeenschapsvoorzieningen.
NAZ-04-Groenstraat-Sterrenbos	Maximum de helft van dit woonuitbreidingsgebied wordt behouden als woonreserve. Minimum de helft van dit woonuitbreidingsgebied wordt herbestemd voor natuur en/of overig groen.
NAZ-05-Groendreef-Oudenaardseheerweg	Maximum de helft van dit woonuitbreidingsgebied wordt behouden als woonreserve: nl. de bestaande woningen en de restpercelen langs de Oudenaardseheerweg. Minimum de helft van dit woonuitbreidingsgebied wordt herbestemd voor overig groen of parkbegräafplaats: nl. de strook langs de Groendreef.
NAZ-06-Roombaardstraat-Oudenaardseheerweg-Lijsterstraat	Maximum de helft van dit woonuitbreidingsgebied (noordelijk deel) wordt behouden als woonreserve. Minimum de helft van dit woonuitbreidingsgebied (zuidelijk deel) wordt herbestemd voor natuur en/of overig groen.
NAZ-07-Muitstraat-Oudenaardseheerweg-spoor	Maximum de helft van dit woonuitbreidingsgebied (zuidelijk deel bij het station) wordt behouden als woonreserve. Minimum de helft van dit woonuitbreidingsgebied (noordelijk deel) wordt herbestemd tot landbouwgebied.
NAZ-08-Vossenholstraat-Oudenaardseheerweg-spoor	Herbestemmen van dit woonuitbreidingsgebied naar landbouwgebied (of andere openruimtefuncties)
NAZ-09-Vossenholstraat-Bekaertstraat	Maximum de helft van dit woonuitbreidingsgebied (zuidelijk deel) wordt behouden als woonreserve. Minimum de helft van dit woonuitbreidingsgebied (noordelijk deel) wordt herbestemd tot landbouwgebied.
NAZ-10-Ten Edestraat (noord)	Maximum de helft van dit woonuitbreidingsgebied (noordelijk deel) wordt behouden als woonreserve. Minimum de helft van dit woonuitbreidingsgebied (zuidelijk deel) wordt herbestemd voor natuur en/of overig groen.
NAZ-11-Ten Edestraat (zuid)	Herbestemmen van dit woonuitbreidingsgebied naar landbouwgebied (of andere openruimtefuncties)
NAZ-12-Plaanstraat	Herbestemmen van dit woonuitbreidingsgebied naar landbouwgebied (of andere openruimtefuncties)
NAZ-13-Bosstraat-Zagmanstraat	Herbestemmen van dit woonuitbreidingsgebied naar landbouwgebied (of andere openruimtefuncties)
NAZ-14-Nederbosstraat-Steenweg	Herbestemmen van dit woonuitbreidingsgebied naar landbouwgebied (of andere openruimtefuncties)
NAZ-15-Kortebosstraat-Weefstraat	Herbestemmen van dit woonuitbreidingsgebied naar landbouwgebied (of andere openruimtefuncties)
NAZ-16-Weefstraat-Vijverstraat-N60	Herbestemmen van dit woonuitbreidingsgebied naar landbouwgebied (of andere openruimtefuncties). Een kleine oppervlakte op de hoek van de Weefstraat en de N60 wordt herbestemd voor gemeenschapsvoorzieningen.
NAZ-17-Steenweg-Sint-Annastraat-N60	Herbestemmen van dit woonuitbreidingsgebied naar landbouwgebied (of andere openruimtefuncties)
NAZ-18-Eedstraat-N60	Herbestemmen van dit woonuitbreidingsgebied naar landbouwgebied (of andere openruimtefuncties)

Tabel 3-1: Overzicht van de ruimtelijke beleidskeuzes voor alle woonuitbreidingsgebieden in de gemeente Nazareth



Figuur 3-6: visiekaart woonuitbreidingsgebieden Nazareth

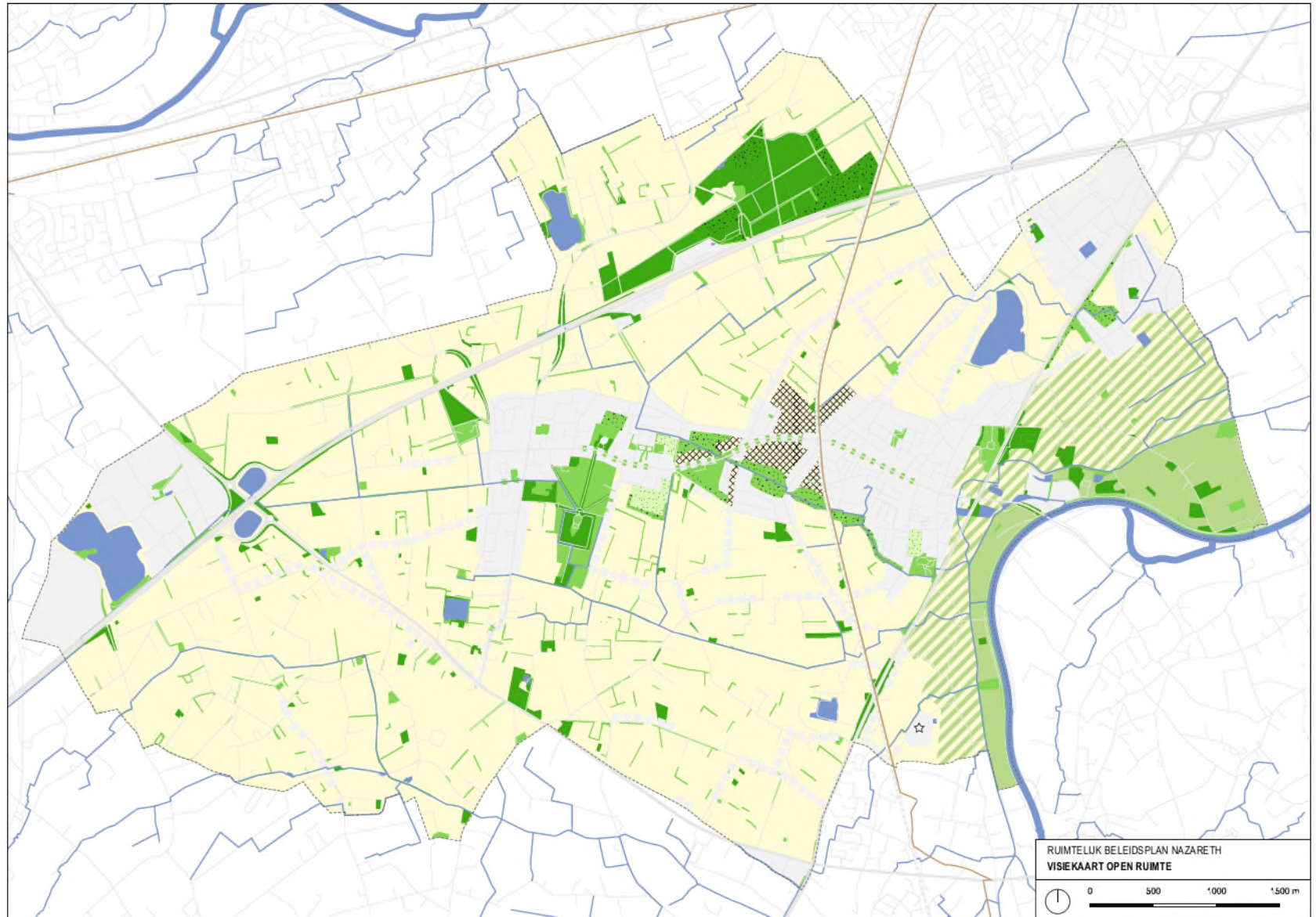
3.1.3 Beleidskader 'Open ruimte en groenblauw netwerk'

Het beleidskader 'Open ruimte en groenblauw netwerk' bevat beleidskeuzes in functie van de ontwikkelingsvisie voor de open ruimte in Nazareth. Deze ontwikkelingsvisie is grafisch weergegeven op de visiekaart op Figuur 3-7.

Deze ontwikkelingsvisie is opgebouwd rond enkele ruimtelijke principes:

- o Landbouw als primaire beheerder van de open ruimte
- o Nieuwe groenontwikkelingen in de open ruimte
 - i. Valoriseren Scheldevallei
 - ii. Uitbreiding Hospicebossen
- o Ruimte voor water
- o Valoriseren van het landschappelijk en bouwkundig erfgoed
 - i. Versterken van de relatie tussen kasteelparken en dorpskernen
- o Vermijden van bijkomende lintbebouwing en verspreide bebouwing om de open ruimte te vrijwaren.
- o Verder uitbouwen van het fiets- en trage wegennetwerk
- o Hernieuwbare energie in de open ruimte

Voor een uitgebreidere beschrijving van het beleidskader 'Open ruimte en groenblauw netwerk' wordt verwezen naar het beleidskader zelf, zie [Ruimtelijk beleid | Nazareth](#).



RUIMTELIJK BELEIDSPAN NAZARETH

VISIEKAART OPEN RUIMTE



Figuur 3-7: Visiekaart Open Ruimte Nazareth (bron: Veneco, 2023)

3.2 **Verband met andere relevante plannen en programma's**

Het ruimtelijk beleidsplan Nazareth is de opvolger van het bestaande gemeentelijke ruimtelijke structuurplan. Verder is ook afstemming nodig met het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen en het Beleidsplan Ruimte Oost-Vlaanderen in opmaak.

Het juridisch en beleidsmatig kader is samengevat in §13.1.

4 Algemene methodologische aanpak

4.1 Doel van de strategische milieueffectbeoordeling

Het strategische plan-MER heeft conform de Europese plan-MER richtlijn twee hoofddoelstellingen:

- 1) het bewerkstelligen van een hoge graad van milieubescherming
- 2) het integreren van milieuoverwegingen in de planvorming ter promotie van duurzame ontwikkeling

In functie van het beschermen van het milieu worden de positieve en negatieve milieugevolgen van het beleidsplan op hoofdlijnen in beeld gebracht en wordt er advies gegeven over hoe hiermee in mogelijke vervolgstappen op lagere niveaus kan worden omgegaan. Hiervoor worden de beleidskeuzes uit het plan beoordeeld op basis van enerzijds hun robuustheid t.o.v. verwachte trends en anderzijds op hun effecten op het milieu (zie §4.3 Getrapte benadering). Daarbij is er specifiek aandacht voor het globale overzicht en de relationele samenhang tussen de mogelijke milieueffectengroepen, aangezien deze het beste opgemerkt en aangepakt kunnen worden op het strategische niveau.

De tweede doelstelling vergt van de milieueffectbeoordeling dat ze bijdraagt aan het formuleren van de gewenste beleidsrichtingen in functie van duurzame ontwikkeling. Hiervoor streeft het m.e.r.-onderzoek naar het begrijpen van het socio-ecologisch systeem op het grondgebied van de gemeente. Door dit context specifieke inzicht in het systeem en vooral de factoren die zijn evolutie beïnvloeden kan worden ingeschat welke aspecten mogelijk als hefboom voor de gewenste transitie naar duurzame ontwikkeling kunnen dienen. Het is op deze kritische factoren dat de strategische focus komt te liggen in de verdere effectbeoordeling. Het studiewerk voor de strategische milieueffectbeoordeling wordt zo toegespitst **op die aspecten die er echt toe doen** en vanuit duurzaamheidsoogpunt een meerwaarde kunnen bieden aan de besluitvorming rond het Beleidsplan Ruimte.

4.2 Afbakening studiebereik en diepgang van de milieueffectbeoordeling

Bovenstaande doelstellingen van de strategische milieueffectbeoordeling zijn bepalend voor de afbakening van het studiebereik (scoping) en de diepgang en detailgraad van de analyse.

Zoals gezegd zal de effectbeoordeling focussen op de milieuthema's waarvan de inzichten een strategische bijdrage kunnen leveren aan de besluitvorming rond het Beleidsplan Ruimte. Het betreft kritische thema's die bestaande of toekomstige knelpunten in het plangebied weergeven en waar het plan op zou kunnen inwerken. Deze onderzoeksthema's verschillen voor de strategische visie en de beleidskaders gezien de verschillende aard van de beleidskeuzes die in beide plannen gemaakt worden (zie §4.3 Getrapte benadering). Als gevolg wordt de scoping van de relevante thema's voor beide planonderdelen op maat uitgevoerd, respectievelijk in §6.1 voor de strategische visie en in §7.1 voor de beleidskaders. Daarbij werken de eerste inzichten uit de milieueffectbeoordeling van de strategische visie richtinggevend bij de scoping voor de be-mer-ing van de beleidskaders. Bij beide planonderdelen dienen de volgende overwegingen als leidraad bij de selectie van de relevante onderzoeksthema's:

- Kan het ruimtelijk beleid een wezenlijke impact hebben op het milieuaspect?
- Is het milieuaspect relevant gelet op de aard en detailleringsniveau van het plan?

De nadruk ligt op effecten die relevant zijn in de strategische fase van de besluitvorming over het Beleidsplan Ruimte. Daarom worden de milieueffecten op dit strategische, conceptuele niveau beschreven binnen de mogelijkheden van de detailgraad van de beschikbare informatie. Die

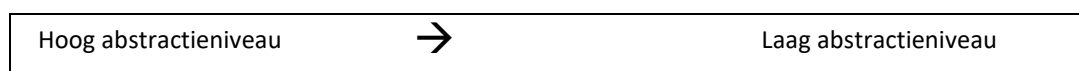
detailgraad is eerst en vooral beperkt omwille van de abstractiegraad van de te beoordelen visie waardoor informatie over de resulterende concrete, locatie-specifieke ingrepen ontbreekt. Een tweede beperking heeft betrekking op de inherent onzekere informatie over de toekomstige referentiesituatie in 2040. Hier zijn logischerwijs quasi geen gegevens over beschikbaar, laat staan gedetailleerde. Deze beperkingen maken dat een gedetailleerde en kwantitatieve inschatting van alle denkbare effecten van het plan niet mogelijk is. Het inzetten van modellen heeft dan ook weinig zin, aangezien zij met deze zelfde beperkingen kampen en zouden leiden tot een vals gevoel van nauwkeurigheid. De milieubeoordeling zal bijgevolg op een **kwalitatieve wijze gebeuren en op hoofdlijnen analyseren** wat de voornaamste potentiële effecten zijn van de beleidskeuzes in het plan voor een aantal beleidsmatig relevante thema's, verder vertaald naar criteria en indicatoren. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de bestaande gegevens over de huidige situatie en eerder uitgevoerde onderzoeken over de verwachte evolutie van het milieu.

Het detailniveau van deze strategische milieueffectbeoordeling ligt dus lager en de onzekerheid hoger dan het geval is bij een milieueffectbeoordeling met het detailniveau van een project. In functie van het informeren van en het bijdragen tot de besluitvorming rond het Beleidsplan Ruimte is deze hoge detailgraad echter niet nodig. Gezien de strategische aard van de beslissingen die worden genomen in het Beleidsplan Ruimte is het in beeld brengen van de sleuteleffecten op het milieu het meest nuttige om het maken van deze beslissingen te ondersteunen. Hierbij moet opgemerkt worden dat het plan-MER voor het beleidsplan niet de "laatste kans" vormt om een milieueffectbeoordeling uit te voeren. Naarmate het Gemeentelijk Beleidsplan Ruimte doorwerkt in ruimtelijke uitvoeringsplannen, andere plannen en, uiteindelijk, projecten, zullen andere en meer gedetailleerde milieueffectrapporten uitgewerkt (moeten) worden (bv. plan-MER of plan-MER-screening i.k.v. geïntegreerde RUP-mer-processen; project-MER of project-MER-screening i.k.v. omgevingsvergunningsprocedures).

4.3 Getrapte benadering

De methodologie van een strategische milieueffectbeoordeling vergt een aanpak op maat. De onderzoeksopzet van de strategische milieubeoordeling hangt namelijk samen met de kenmerken van het te beoordelen plan (Bron: Roadmap voor milieueffectbeoordeling op strategisch niveau, Antea Group, 2021). De planfiguur van een ruimtelijk beleidsplan bevat verschillende planonderdelen, die allen andere vragen proberen te beantwoorden en daardoor verschillen qua karakter en doelstelling:

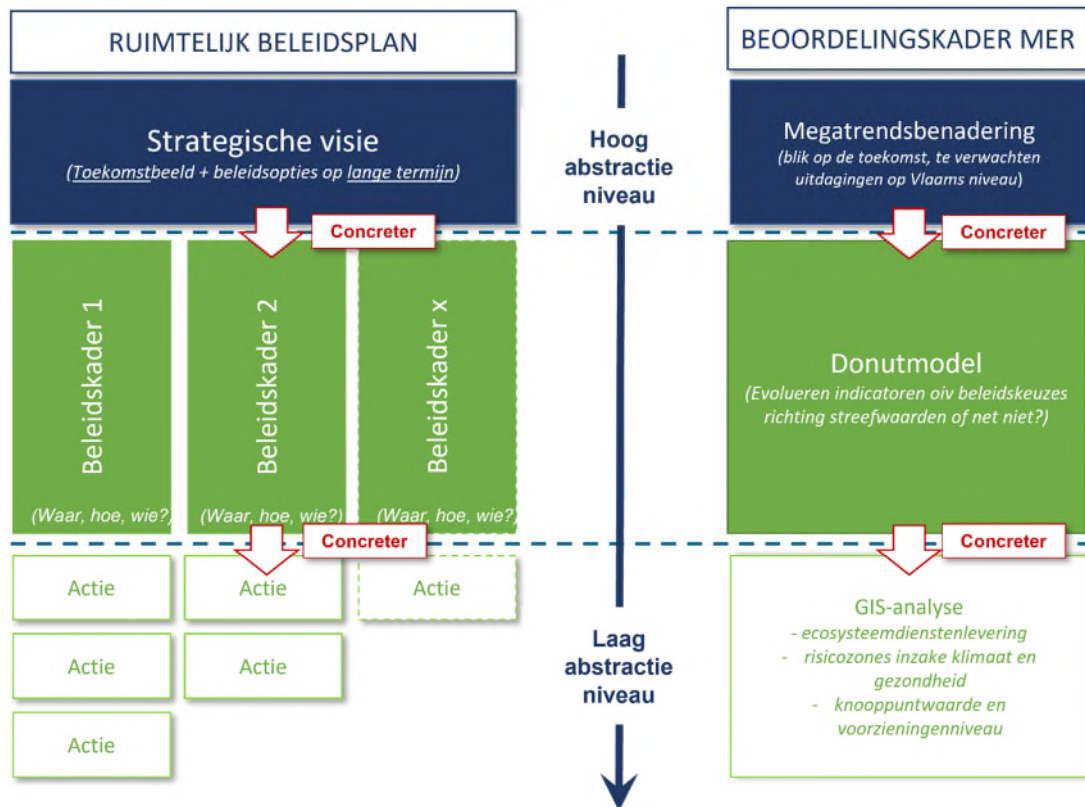
Strategische visie	Beleidskader	Actie
Lange termijn	Middellange termijn	Korte termijn
Algemene doelstellingen & ontwikkelingsperspectieven	Operationele beleidskeuzes	Uitvoering op het terrein
Toetssteen van het beleid	Motor van het beleid	Toepassing van het beleid
'Waarom' en 'welke' (koers/richting)	'Hoe' en 'waar' (handelswijze)	'Waar' en 'wanneer' (acties en maatregelen)



Vanuit deze logica houdt het dan ook steek om voor de verschillende planonderdelen een eigen, gepaste aanpak voor de milieueffectbeoordeling te gebruiken. De opeenvolging van strategische visie, beleidskaders en actieplannen in het planvormingsproces krijgt dus zijn weerslag in een getrapte benadering van het MER, waarbij de milieueffectbeoordeling van het eerste deel op eerder abstracte wijze wordt benaderd en het laatste op meer concrete wijze (zie Figuur 4-1). Bevindingen uit de eerste trap kunnen daarbij niet enkel de onderzoeksopzet van het MER bij de volgende trappen verder vormgeven en verfijnen, maar omwille van de sterke integratie tussen

plan-MER en de planvorming ook als aanbevelingen en suggesties een doorvertaling krijgen in de volgende niveaus van het beleidsplan (van strategische visie naar de beleidskaders, en van de beleidskaders naar het actieplan).

Een overzicht van de verschillende abstractieniveaus in een ruimtelijk beleidsplan met daaraan de gekoppelde beoordelingskaders is weergegeven in Figuur 4-1. Hieronder worden deze meer in detail toegelicht.



Figuur 4-1: Koppeling van de verschillende fasen van een ruimtelijk beleidsplan met een mogelijk milieubeoordelingskader conform het abstractieniveau.

Beoordeling strategische visie: toetsing robuustheid t.a.v. Megatrends

Een strategische visie beschrijft de visie op lange termijn voor de gewenste ruimtelijke ontwikkeling, alsook de daarvoor te volgen beleidsstrategieën. Een strategische visie moet daarom doorgaans kunnen inspelen op verwachte ontwikkelingen in een tijdsperiode gaande van het heden tot ongeveer 2040. Dit vergt inzicht in wat de toekomst zal brengen. Om deze visie op een goede manier te kunnen evalueren moet in het beoordelingskader de vertaalslag naar de verre toekomst ook aanwezig zijn. Op dit niveau is het vooral van belang inzicht te verschaffen in de mate waarop de strategische visie robuust genoeg is om met voorspelde veranderingen om te gaan en na te gaan wat de beoogde visie en hiermee gepaard gaande doelstellingen en ontwikkelingsperspectieven betekenen voor het milieu, dat zelf in deze periode ook reeds onderhevig is aan verandering. Op basis hiervan wordt dan ingeschat of de doelstelling an sich zal leiden tot een verbetering/verslechtering van het milieu. Hiervoor is het belangrijk een beoordelingskader te gebruiken dat voorspelde ontwikkelingspatronen voor de toekomst mee in rekening neemt en tegelijkertijd uiting geeft aan hetzelfde abstractieniveau waarop de strategische visie opgesteld is.

Het milieuonderzoek voor de strategische visie zal in het MER dan ook eerder benaderd worden als een robuustheidscheck/ stresstest, waarbij wordt geëvalueerd of de vooropgestelde doelstellingen

voldoende inspelen op huidige en toekomstige knelpunten inzake milieu en waar de visie nog kan worden aangescherpt zodat er al enige garantie is dat de beleidskaders die hieruit zullen voortvloeien de lat hoog genoeg leggen op vlak van milieu en klimaat. De beoordeling/evaluatie van de strategische visie gebeurt door het toetsen van de visie en meer bepaald de algemene doelstellingen of ambities en ontwikkelingsperspectieven op zich i.r.t. milieu-, duurzaamheids- en klimaataspecten. Wat betekent de beoogde visie en hiermee gepaard gaande doelstellingen en ontwikkelingsperspectieven voor het milieu? Kan de doelstelling an sich leiden tot verbetering/verslechtering van het milieu? Als planhorizon voor deze beoordeling wordt 2040 gehanteerd.

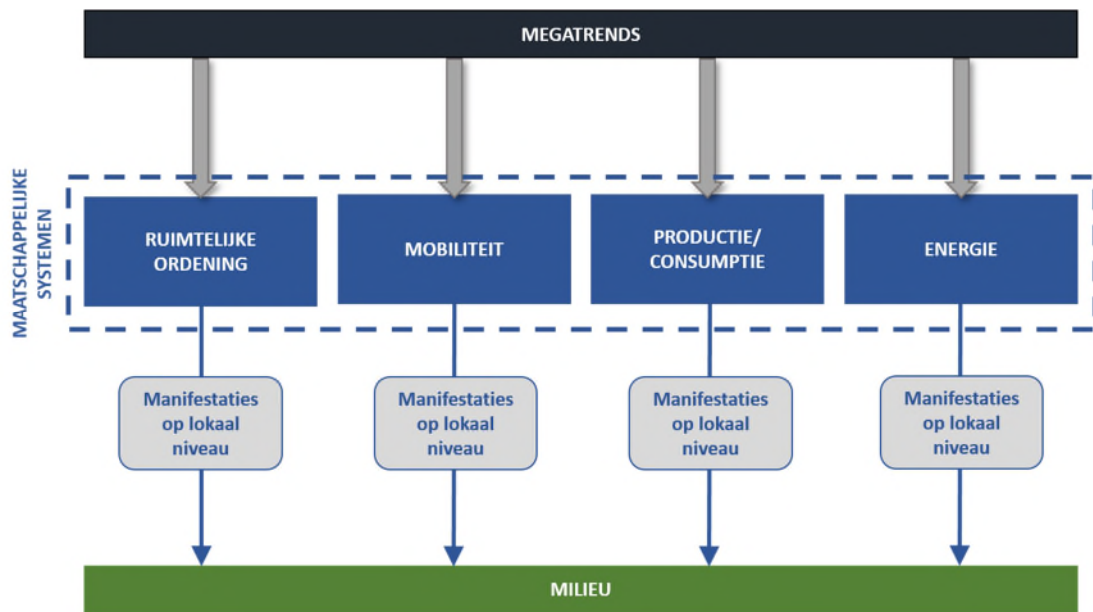
De **megatrendsbenadering** vormt een geschikt kader om in te schatten of het plan überhaupt ambitieus genoeg is en zich voldoende kan wapenen tegen de verwachte trends die zich (deels nu al) in Vlaanderen (zullen) afspelen. Voorliggend plan-MER baseert zich voor de uitwerking van dit beoordelingskader op de studies/ milieurapporten (2014 en 2018) van de VMM, waarbij de mogelijke impact van globale megatrends op de samenleving en het milieu in kaart werd gebracht voor Vlaanderen.

Megatrends zijn mondiale langdurige veranderingsprocessen met een zeer brede scope en ingrijpende en kritieke gevolgen voor de maatschappij. Het zijn krachtige factoren die de toekomstige samenleving door fundamentele ontwikkelingen mee vormgeven en zullen veranderen. Zonder sturende beleidsmaatregelen zullen ze dus mogelijks vérstrekkende gevolgen hebben op het milieu (zowel positief als negatief). Aangezien megatrends bovendien een lange tijdshorizon hebben, zijn ze uitermate geschikt voor het aftoetsen van plannen op strategisch niveau. Op deze manier kan er als het ware een blik geworpen worden naar hoe de maatschappij er in de toekomst mogelijks kan uitzien en wat de drijvende krachten achter deze maatschappij zullen zijn. Er kan daarom ook nu al worden afgevraagd in welke mate de strategische visie reeds rekening houdt met de gevolgen van de megatrends en wat de consequenties, risico's en opportuniteiten op lange termijn kunnen zijn.

In het totaal werden er (op Vlaams niveau) door de VMM zes relevante megatrends geïdentificeerd:

1. Veranderende demografische evenwichten (bevolkingsgroei, verstedelijking, vergrijzing, ...)
2. Versnelde technologische ontwikkelingen (ICT-toepassingen, mechatronica, ...)
3. Toenemende tekorten aan grondstoffen en hulpbronnen (toename in gebruik van afval- en reststromen, groei van lokale productie- en consumptieketens, ...)
4. Toenemende multipolariteit in de samenleving (Individualisering, toename in diversiteit, ...)
5. Klimaatverandering (versterking urban heat islands, verandering in neerslagpatronen, ...)
6. Toenemende kwetsbaarheid van systemen (grenzen aan het economisch systeem, onder druk staan van hulpbronsystemen, ...)

Deze megatrends grijpen in op **4 maatschappelijke systemen** en zorgen zo indirect voor een impact op het milieu: *het ruimtelijke ordening systeem, het mobiliteitssysteem, het energiesysteem en het productie- en consumptiesysteem* werden door de VMM geïdentificeerd als de kritische maatschappelijke systemen waardoor de megatrends zullen inwerken op het milieu in Vlaanderen. Op basis van de specifieke eigenschappen en systeemkenmerken van de gemeente worden in functie van de milieueffectbeoordeling de relevante megatrends geselecteerd en vertaald naar hun uitwerking ('manifestatie') op lokaal niveau met gevolgen voor het milieu (zie voorstel reikwijdte §6.1). Deze 'manifestaties' van de megatrends zullen ook de beschrijving van de referentiesituatie thematisch structureren (zie §5).



Figuur 4-2: Ingrijpen van megatrends op maatschappelijke systemen met lokale manifestaties van de trends en milieueffecten tot gevolg

De doelstellingen/ambities en ontwikkelingsperspectieven van de strategische visie worden vervolgens uitgezet tegen de manifestaties van de megatrend om in te schatten of het plan de (negatieve of positieve) effecten van de megatrends op het milieu verzwakt of versterkt (zie uitwerking beoordelingskader §6.2).

Niet alle megatrends bevatten een strikt ruimtelijke component (en kunnen dus door het beleidsplan ruimte in positieve of negatieve zin beïnvloed worden), maar ook niet-ruimtelijke componenten kunnen wél een impact hebben op de milieukwaliteit tegen 2040 (bv. daling gebruik kunstmest en bestrijdingsmiddelen door betere technologieën), hetgeen een rol zal spelen in de beschrijving van de referentiesituatie anno 2040.

Beoordeling beleidskaders: toetsing aan thema's van het Donut Model

De beleidskaders zorgen bij de opmaak van een gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan voor een doorvertaling van de strategische visie naar meer praktische (deel)thema's. Ze leggen vast waar, hoe en op welke manier de doelstellingen uit de strategische visie kunnen worden gerealiseerd op korte en middellange termijn. Het voorwerp van analyse bij de MER zijn op dit niveau de ontwikkelingsstrategieën/ principes en de randvoorwaarden voor ontwikkeling die – al dan niet voor bepaalde deelgebieden – gedefinieerd worden in het beleidskader. De beleidskeuzes uit de beleidskaders zijn concreter dan die uit de strategische visie, maar nog niet (altijd) zo concreet dat ze duidelijk omlijnende acties op specifieke locaties beschrijven. Er is dus nood aan een beoordelingskader dat concreter is dan de megatrends, maar toch ook abstract genoeg is om met het gebrek aan tastbare effecten op de klassieke milieuelementen (bodem, water, lucht, ecotopen etc.) om te gaan.

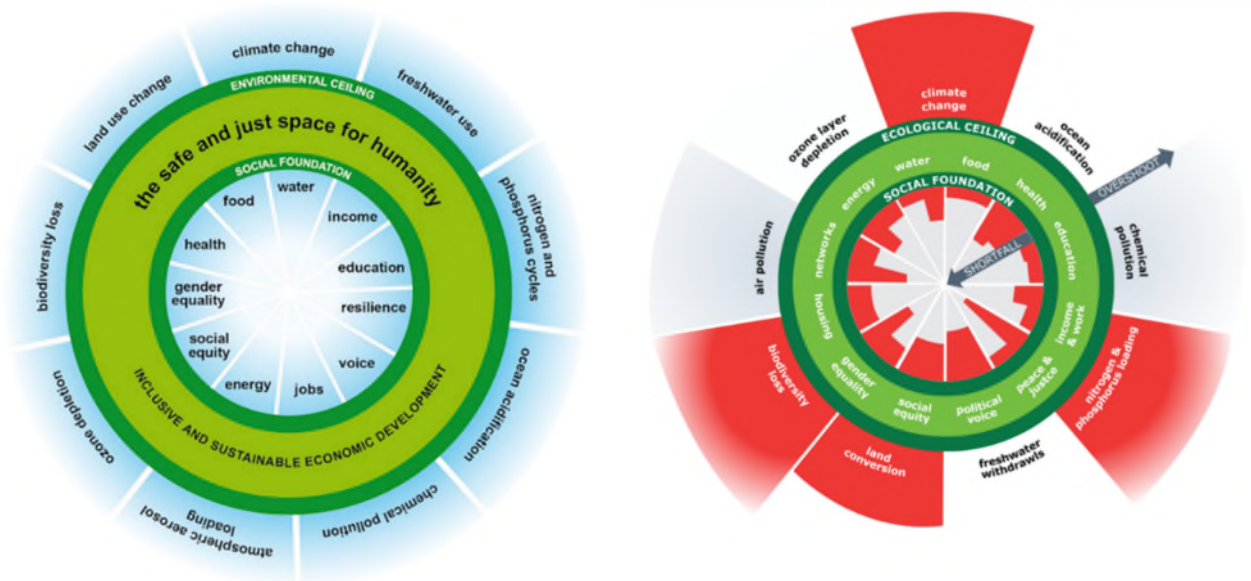
Het milieuonderzoek voor de beleidskaders focust dan ook op de mogelijke impact van de beleidskeuzes op de biofysische processen die een fundamentele rol spelen in het functioneren van het Aardsysteem en zo bepalend zijn voor de staat van het milieu. Rockström et al. (2009) hebben 9 van deze processen en hun wereldwijde kantelpunten geconceptualiseerd als 'planetary boundaries'. Deze categorisatie omvat de belangrijkste biogeochemische cycli van stikstof, fosfor,

koolstof en water; de belangrijkste fysische circulatiesystemen klimaat, stratosfeer en oceanen; de biofysische systemen die bepalend zijn voor de zelfregulerende capaciteit en veerkracht van de Aarde zijnde mariene & terrestrische biodiversiteit en landsystemen; alsook twee kritische aspecten van antropogene verstoring zijnde chemische vervuiling en luchtvervuiling (met name aerosol gehalte in de lucht).

Focussen op deze abstractere processen zoals bijvoorbeeld de stikstofcyclus in de milieueffectbeoordeling heeft het voordeel dat er een inschatting van het milieueffect van de beleidskeuze kan gemaakt worden onafhankelijk van te weten waar de stikstof uiteindelijk op microschaal terecht komt (zij het een kleine beek, grote rivier, een eutroof grasland of een oligotroof bos). Het streven van de milieueffectbeoordeling op niveau van een beleidsplan is het verbeteren van de cycli in het algemeen, waardoor de lokale kwaliteit van de diverse aanwezige milieus automatisch ook zal verbeteren.

Kate Raworth werkte verder op dit idee van 'planetary boundaries' met het Donut model. Het Donutmodel is een conceptueel denkkader dat op een eenvoudige en visuele manier de duurzame fysieke omgeving weergeeft voor menselijke welvaart binnen planetaire grenzen ('ecologisch plafond') terwijl er tegelijkertijd voldaan wordt aan de sociale basisbehoeften van een gemeenschap ('sociaal fundament'). Belangrijk is dat de keuzes in de beleidskaders zich tussen deze grenzen zullen moeten bewegen om de duurzaamheid van het gebied waarover het beleidsplan uitspraken doet, te kunnen garanderen. Dankzij het sociale fundament kunnen ook thema's zoals gezondheid, energie en voedselvoorziening in het MER meegenomen worden.

De thema's van het ecologisch plafond en sociaal fundament zijn weergegeven in onderstaande figuur en beschreven in onderstaande tabellen. De thema's die van toepassing zijn voor de beoordeling van de beleidskaders (zie §7.1) zijn aangeduid in het lichtgeel.



Figuur 4-3: De ideale donut (links) en het globale donutmodel waarvan de grenzen worden overschreden (zie rode wiggens)

Tabel 4-1: Beschrijving thema's ecologisch plafond Donut model

	Thema	Beschrijving	Globale indicatoren
	Klimaatverandering ⁴	Broeikasgassen zoals CO ₂ , CH ₄ en N ₂ O in de atmosfeer versterken het natuurlijke broeikaseffect op Aarde en zorgen daardoor voor een temperatuurstijging.	Atmosferische CO ₂ concentratie (ppm)
ECOLOGISCH PLAFOND	Oceaanverzuring	CO ₂ lost op in de oceanen en zorgt door de vorming van koolzuur voor een verzuring van het water	Gemiddelde verzadiging van CaCO ₃ aan het oceaanoppervlak in vergelijking met pre-industriële niveaus
	Chemische vervuiling	Voorkomen van toxische verbindingen zoals organische polluenten en zware metalen in de biosfeer met genetisch schade voor organismen (incl. de mens) tot gevolg	Nog geen globale variabele gedefinieerd
	Stikstof- en fosforverzadiging	Overdadige stikstof en fosfor zorgt voor de eutrofiëring van terrestrische en aquatische ecosystemen. Dit zorgt voor het ernstig verminderen van de biodiversiteit en kan leiden tot aquatisch zuurstofgebrek en massasterfte.	Hoeveelheid reactieve stikstof gebruikt als meststof (miljoen ton per jaar)
	Zoetwater onttrekking	Overdadige onttrekkingen van water beïnvloeden de hydrologische cyclus en kunnen leiden tot het droogleggen van rivieren meren en aquifers	Consumptie van blauw water (km ³ /jaar)
	Landconversie	Omzetting van land ten voordele van menselijk gebruik bv. omzetten van bos naar stad, landbouw of wegen	Oppervlakte bebost land in verhouding tot bebost land voor menselijke omzettingen
	Verlies van biodiversiteit	Vermindering van het aantal en variatie van levende soorten met mogelijke uitstervingen tot gevolg.	Ratio van uitgestorven soorten per miljoen soorten per jaar
	Luchtvervuiling	Polluenten uitgestoten naar de lucht kunnen levende organismen (incl. de mens) schaden	Nog geen globale variabele gedefinieerd
	Aantasting van de ozonlaag	Bepaalde antropogene chemische stoffen breken de ozonlaag in de stratosfeer af en stellen de Aarde en zijn inwoners zo bloot aan schadelijke UV-straling.	Concentratie ozon in de stratosfeer (Dobson units)

⁴ Dit thema handelt met andere woorden over het mitigeren van klimaatverandering. Adaptatie tegen de gevolgen van klimaatverandering komt naar voor in het sociaal fundament, meer bepaald de thema's gezondheid, huisvesting, voedselvoorziening en watervoorziening.

Tabel 4-2: Beschrijving thema's sociaal fundament Donut model

	Thema	Beschrijving	Globale indicatoren
	Voedselvoorziening	Veilige, voldoende, voedzaam en betaalbare voeding	Aandeel ondervoede bevolking
SOCIAAL FUNDAMENT	Gezondheid	Toegang tot veilige leefomgevingen en betaalbare, kwaliteitsvolle gezondheidszorg om ziektes en letsels te voorkomen en te genezen	Ratio moedersterfte Ratio mortaliteit ten gevolge van luchtvervuiling
	Educatie	Toegang tot levenslang leren	Aandeel kinderen (12-15 jaar) die niet naar school gaan
	Inkomen en werk	Degelijk werk en eerlijk inkomen	Aandeel bevolking onder armoedegrens % (jongeren)werkloosheid
	Vrede en rechtvaardigheid	Persoonlijke veiligheid, rekenschap van de overheid en toegang tot rechtvaardigheid	Corruptie index Moordcijfers
	Politieke inspraak	Bevolking heeft inspraak in en invloed op de beslissingen die hun leven affecteren	Voice and Accountability Index
	Sociale gelijkheid	Verzekeren van gelijke kansen en het reduceren van inkomensongelijkheid	Ratio inkomensverdeling top 10% vs. laagste 40%
	Gender gelijkheid	Gelijke toegang van vrouwen en meisjes tot educatie, gezondheidszorg, degelijk werk en inspraak in politieke en economische beslissingen.	Inkomenskloof tussen mannen en vrouwen Representatiekloof in nationale parlementen
	Huisvesting	Kwaliteitsvolle, betaalbare en veilige huisvesting.	Aandeel stedelijke bevolking in sloppenwijken
	Netwerken	Toegang tot netwerken van transport, communicatie en sociale ondersteuning	Aandeel bevolking zonder iemand die ze om hulp kunnen vragen in moeilijke tijden Aandeel bevolking zonder toegang tot internet
	Energievoorziening	Toegang tot schone en betaalbare energie	Aandeel bevolking zonder toegang tot elektriciteit Aandeel hernieuwbare energie
	Water en sanitaire voorzieningen	Toegang tot zuiver water en degelijke sanitaire voorzieningen	Aandeel bevolking zonder toegang tot veilig drinkwater

Aangezien de verschillende thema's van het oorspronkelijke Donutmodel werden opgesteld op wereldniveau, is het noodzakelijk om het beoordelingskader te 'downscalen' op het schaalniveau van een gemeente (en het ruimtelijk beleidsplan). De specifieke selectie en invulling van deze thema's hangt af van de karakteristieken van de gemeente en van de beleidskaders die beoordeeld worden (zie scoping in §7.1). De boven- of ondergrenzen van de thema's zullen vervolgens in overleg met de betrokkenen en de milieudeskundigen worden opgesteld op basis van bestaande studies en de doelstellingen geformuleerd in het bestaande beleid ter verbetering van het milieu, klimaat en duurzaamheid. Deze streefwaarden kunnen zowel kwalitatief (bv. een na te streven richting of trend) als kwantitatief (bv. harde cijfers) zijn (zie §7.2 beoordelingskader). Terwijl de evaluatie van de strategische visie eerder kwalitatief en op hoofdlijnen aan de hand van algemene duurzaamheidscriteria gebeurt, zal de beoordeling/evaluatie van het beleidskader dus op een semi-kwantitatieve wijze kunnen gebeuren.

Als resultaat van de effectenbeoordeling wordt voor het beleidskader aangegeven in welke mate verwacht wordt dat het ruimtelijk beleid invloed heeft op het behalen van de vooropgestelde streefwaarden en voor welke elementen aanpassingen aan het Beleidsplan Ruimte noodzakelijk zijn om richting deze streefwaarden te evolueren.

4.4 Beschrijving referentiesituatie

De referentiesituatie is de toestand van het milieu die als vergelijkingsbasis dient voor het beschrijven en beoordelen van de impact van het beleidsplan. In principe is de referentiesituatie de toestand van de omgeving in het referentiejaar in afwezigheid van het gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan. Het referentiejaar hangt samen met de planhorizon van het voorliggend beleidsplan ruimte, zijnde 2040. Deze referentiesituatie 2040 vertrekt dan van de huidige situatie en brengt de autonome en gestuurde ontwikkelingen, die in de periode tussen vandaag en het referentiejaar (2040) in een business as usual scenario zouden plaatsvinden, mee in rekening. De autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die sowieso plaatsvinden – bv. megatrends zoals klimaatverandering. De gestuurde ontwikkelingen zijn het resultaat van het gevoerde beleid en zijn dus te sturen via beleidskeuzes. Inzake gestuurde ontwikkelingen wordt voor de referentiesituatie uitgegaan van ongewijzigd huidig beleid in 2040.

De moeilijkheid bij deze benadering is dat het niet eenvoudig is de autonome en gestuurde ontwikkelingen die tussen vandaag en 2040 zullen plaatsvinden exact in te schatten. Door de veelheid aan onzekerheden en externe factoren (ruimtelijk en milieubeleid op hoger en lager beleidsniveau, invloed van andere beleidsdomeinen, technologische en maatschappelijke ontwikkelingen) zal ook de staat van het milieu in 2040 in de meeste gevallen niet eenduidig kunnen worden bepaald, laat staan op gedetailleerde of kwantitatieve wijze.

De beschrijving van de staat van het milieu beperkt zich in het MER daarom tot de huidige situatie, waar wel betrouwbare feitelijke gegevens over beschikbaar zijn. Deze actuele toestand geeft weer waar er op dit moment reeds knelpunten en kwetsbaarheden op vlak van milieu aanwezig zijn. Vervolgens wordt een inschatting gemaakt van de te verwachten toekomstige evolutie (trends) van de relevante milieuthema's op basis van een kwalitatieve bespreking van de onderliggende drivers van milieuverandering en hoe deze beïnvloed worden door megatrends en beslist beleid.

Een uitzondering hierop zijn de thema's die de kwetsbaarheid van het milieu voor de verschillende gevolgen van klimaatverandering weergeven (droogte, wateroverlast, hittestress). De VMM heeft hiervoor immers reeds een kaartencatalogus ontwikkeld waar voor verschillende scenario's en waarschijnlijkheden een doorkijk naar de toekomst wordt gegeven (Klimaatportaal VMM). Voor deze thema's wordt dus wél de toekomstige staat van het milieu beschreven. Bij deze kaarten wordt dus ook weergegeven op welke locaties er zich op dit moment nog geen knelpunten voor doen, maar waar er volgens het model van de VMM in de toekomst wel naartoe zou kunnen geëvolueerd worden. De tijdshorizon van de klimaatmodelleringen van de VMM ligt standaard op 2050 en wijkt dus af van de rest van de referentiesituatie die zich op 2040 richt.

In het MER wordt geopteerd voor een referentiesituatie met strategische focus op het detecteren van de kwetsbaarheden van en kansen voor het milieu ten gevolge van de verwachte autonome en gestuurde ontwikkelingen. De huidige toestand van het milieu zal dus voornamelijk beschreven worden op basis van thema's waarvan wordt aangenomen dat ze onderhevig zullen zijn aan verandering in de periode tot aan het referentiejaar in plaats van op basis van een uitgebreide verzameling 'statische', encyclopedische thema's. De specifieke megatrends en hun manifestaties die ingrijpen op de gemeente zijn daarom bepalend voor de thema's en indicatoren waarmee de referentiesituatie wordt beschreven (zie §6.1)

Na de thematische bespreking van de referentiesituatie, wordt hiervan een overkoepelende synthese gemaakt onder de vorm van een SWOT-analyse (zie §5.7). Hierdoor kan inzicht gekregen worden in de kritische problematieken (of opportuniteiten) waaraan extra aandacht moet worden besteed bij het inschatten van de effecten van het plan. Het plan kan dan aangewend worden om minstens rekening te houden met, maar liefst ook oplossingsrichtingen uit te werken voor deze

kritische knelpunten om hier zodoende een beter antwoord op te kunnen bieden. Omgekeerd kan de synthese het plan ook informeren over op welke kansen kan worden ingespeeld.

4.5 Effectinschatting en -beoordeling

Zeker op het niveau van de strategische visie (in mindere mate ook op niveau van de beleidskaders) is er nog geen duidelijkheid over de exacte omvang, locatie en precieze invulling van de ontwikkelingen en maatregelen die hier later in zullen kaderen. Dit in combinatie met de onvoorspelbaarheid inzake de toekomstige evolutie van het milieu in afwezigheid van het plan maakt dat een éénduidige ingreep-effect inschatting op dit abstractieniveau niet mogelijk is. Om te kunnen omgaan met deze inherente onzekerheid wordt het inschatten van de milieueffecten in de plaats daarvan **in termen van waarschijnlijkheid uitgedrukt**. De effectinschatting neemt op die manier dus de vorm aan van de inschatting van de kans op bepaalde positieve of negatieve effecten eerder dan het aantonen van de precieze omvang van effecten.

Op basis van een analyse van de oorzaken van verandering in het huidige systeem – wat veroorzaakt verandering en waarom – wordt ingeschat wat er zou kunnen veranderen ten gevolge van de beoogde plan strategieën (in combinatie met andere exogene ontwikkelingen). Op basis van deze denkoefening komt men tot een lijst van effecten die mogelijk zouden kunnen optreden. Er bestaat dus **de kans (+) of risico (-)** dat een bepaald effect met een bepaalde intensiteit zal voorkomen, afhankelijk van of dit effect respectievelijk als positief of negatief wordt beschouwd. Ten einde de zwaarte van de effecten weer te geven zal bij de effectinschatting beschreven worden binnen welke marges en randvoorwaarden effecten eventueel tot uiting kunnen komen. Door alle kansen en risico's op effecten binnen een bepaald thema samen af te wegen, kan een globale inschatting van de mogelijke effecten van het plan op het betreffende thema worden gemaakt. Daarnaast kunnen ook de kansen en risico's van de thema's ten opzichte van elkaar worden ingeschat. Een kans voor het ene thema betekent misschien een risico voor het andere. Er wordt beoordeeld of de kansen en risico's van het plan leiden tot het oplossen van bestaande of toekomstige knelpunten, deze net verergeren of aanleiding geven tot het ontstaan van nieuwe knelpunten.

Het inschatten van kansen en risico's tijdens de milieueffectbeoordeling kan ondanks het gebrek aan absolute zekerheid een meerwaarde bieden voor het planvormingsproces. Allereerst kan het vergelijken van mogelijke kansen en risico's van verschillende beleidsopties richting geven aan de uiteindelijke beleidskeuze, waarin dan de risico's geminimaliseerd en de kansen gemaximaliseerd kunnen worden. Ook kan de uiteindelijke beleidskeuze dankzij de milieueffectbeoordeling aangepast worden om beter te kunnen inspelen op de geïdentificeerde kansen en risico's. Verder kunnen er via het inschatten van kansen en risico's aandachtspunten voor de verdere uitwerking van acties worden geïdentificeerd. Op basis daarvan kunnen aanbevelingen en randvoorwaarden worden geformuleerd om de kansen te versterken en risico's te minimaliseren in het meer concrete vervolgtraject van het beleidsplan, met name het actieprogramma of de (later) uit het plan volgende projecten.

4.6 Alternatieven

Het opstellen van het beleidsplan Ruimte en de milieueffectbeoordeling zijn nauw met elkaar verweven. Het betreft een iteratief proces, waarbij de inzichten uit de plan-mer leiden tot een aanpassing van de keuzes in het beleidsplan. Eerder dan het selecteren van een voorkeursalternatief uit een reeds gekende set mogelijke alternatieven, helpt het plan-mer rechtstreeks bij het vorm geven de beleidskeuzes. Zinnige alternatieven komen dus pas eventueel naar voren tijdens het voeren van het m.e.r.-onderzoek op basis van de analyse van de milieu-impact van de beleidsopties. Deze inzichten over hoe de beleidsopties op een alternatieve, milieuvriendelijkere wijze kunnen worden aangepakt, worden dan gebruikt om in samenspraak met de betrokken actoren de gemaakte beleidskeuzes steeds verder te verbeteren en te verfijnen.

In de kennisgeving, dewelke reeds verder was uitgewerkt tot ontwerp-MER en dus kon beschouwd worden als een 'KG + OT' (kennisgeving + ontwerp tekst), gebeurde reeds een gebiedsgerichte beoordeling van het 'selectieve ruimtelijke beleid voor woonuitbreidingsgebieden'. De onbebouwde woonuitbreidingsgebieden (WUG) gelegen op het grondgebied van Nazareth én het niet-gerealiseerde woongebied 'De Biesten' vormden de locatiealternatieven die in de kennisgeving reeds werden onderzocht.

Zoals in de kennisgeving reeds vermeld kunnen bijkomende planalternatieven naar voren komen tijdens de inspraakmomenten voor adviesinstanties en publiek. Concreet voor voorliggend dossier zijn er vanuit de inspraak opmerkingen gekomen op de samenstelling van de locatiealternatieven. Zo werd enerzijds geopperd dat het onlogisch zou zijn om naast de woonuitbreidingsgebieden (WUG's) ook nog een bestemd woongebied op te nemen als locatie-alternatief (in casu woongebied 'Ter Biesten'). Indien dat bestemd woongebied toch als locatie-alternatief wordt meegenomen in het beleidsplan, lijkt het anderzijds onlogisch dat er niet wordt gekeken of er in de gemeente nog zulke onbebouwde woongebieden zijn die als locatiealternatief in aanmerking komen teneinde een beleidsuitspraak voor toekomstige ruimtelijke ontwikkeling over te doen. Deze opmerkingen indachtig vraagt het team MER in de Richtlijnen daarom om de lijst met locatiealternatieven uit te breiden (zie verder).

Het komt aan de initiatiefnemer van het plan (i.c. de gemeente) toe om de doelstelling van het plan te bepalen. De formulering van deze doelstelling is bepalend voor de uiteindelijke meer gedetailleerde inhoud van het plan én voor het samenstellen van de lijst van locatiealternatieven waarover een uitspraak wordt gedaan inzake toekomstige ruimtelijke ontwikkeling ('ruimtelijke beleidskeuze'). Via een tussentijds overleg met de initiatiefnemer (gemeente Nazareth) en de opstellers van het MER, heeft het Team Mer begrepen dat de initiatiefnemer graag wil ingaan op bovenstaande suggesties uit de inspraakronde om naast de onbebouwde woonuitbreidingsgebieden ook alle andere momenteel nog niet bebouwde gebieden met een bestemming 'woongebied' en 'woongebied met landelijk karakter' in de lijst van locatiealternatieven op te nemen. De (omschrijving van de) doelstelling van het beleidsplan op dit specifieke vlak (i.e. gebiedsgerichte acties) werd vervolgens dusdanig verfijnd zodat de lijst van potentiële locatiealternatieven – zoals gevraagd in de inspraak op de kennisgeving – uitgebreid kon worden. De doelstelling van het beleidsplan werd hierbij geherformuleerd van louter een afwegingskader voor verdere ruimtelijke ontwikkeling van woonuitbreidingsgebieden naar een doelstelling *om het risico op bijkomend ruimtebeslag binnen de bestemmingscategorie 'wonen' (dus niet enkel woonuitbreidingsgebied, maar ook woongebied en woongebied met landelijk karakter) te evalueren in overeenstemming met de principes van het BRV*. Hierbij beperkt het MER zich niet langer tot de 19 vermelde zones (18 WUG's en het woongebied Ter Biesten) in de KG, maar worden alle nog niet bebouwde percelen binnen de gemeente in een bestemmingscategorie 'wonen' in beschouwing genomen. Hierbij kunnen 4 categorieën onderscheiden worden:

- Er zijn de 18 onbebouwde woonuitbreidingsgebieden.
- Er is het niet-gerealiseerde woongebied De Biesten.
- Er zijn verschillende onbebouwde percelen binnen de kerngebonden woongebieden, nl. binnen de contouren van de dorpskernen van Nazareth, Eke en Landuit en de woonwijken langs de centrale as tussen Nazareth en Eke. Dit zijn voornamelijk 'kleine snippers', i.e. percelen met een beperkte oppervlakte.
- Buiten de dorpskernen van Eke, Nazareth en Landuit zijn er onbebouwde percelen woongebied of woongebied met landelijk karakter in bestaande woonlinten en woonverkavelingen in de open ruimte. Ook dit zijn vnl. 'kleine snippers', i.e. percelen met een beperkte oppervlakte.

Er kan ook verduidelijkt worden dat het geenszins een plandoelstelling is om 'slecht gelegen' bestaande bebouwing te gaan verwijderen. Het beleidsplan doet enkel uitspraken over onbebouwde gebieden.

Voor elk van de hiervoor vermelde 4 categorieën wordt in voorliggend MER een oordeel gedaan over welke van deze alternatieven als 'redelijk' beschouwd kunnen worden, en welke als 'niet redelijk' (zie verder, §7.3.2). Dit is belangrijk voor het plan-MER gezien in een plan-MER enkel de 'redelijke alternatieven' onderzocht moeten worden. In functie van het alternatievenonderzoek in voorliggend MER worden als niet redelijke alternatieven gedefinieerd: de locaties die volgens de principes van het BRV geenszins in aanmerking komen voor 'mogelijke ontwikkeling' of voor 'uitdoving van ontwikkelingsmogelijkheden' (al dan niet op korte of lange termijn) en waarvoor bijgevolg geen nieuwe ruimtelijke beleidsopties in het beleidsplan worden geformuleerd dan degene die momenteel (én in lijn met de principes van het BRV) ook al mogelijk zijn.

Voor de redelijke alternatieven wordt een multicriteria-analyse doorlopen en een effectenbeoordeling van wat het effect is bij de verdere mogelijkheid tot ontwikkeling (woonfunctie) versus het niet mogelijk maken ervan (in sé behouden van de situatie zonder ruimtebeslag door op termijn te herbestemmen naar een open ruimte functie).

4.7 Milderende maatregelen + monitoring

Door de iteratieve wisselwerking tussen MER en planvorming, worden eventuele milderende maatregelen op het strategische niveau zelf geïntegreerd in de besluitvorming. De doorwerking van het MER (en de ruimtelijke doorvertaling van de bevindingen ervan in de beleidskaders en acties) gebeurt dus niet onder vorm van de klassieke "milderende maatregelen", maar door een voortdurende wisselwerking doorheen het proces. Het resultaat van deze benadering is dat het finale Beleidsplan zo goed als mogelijk aansluit bij de realisatie van de doelstellingen van een aantal beleidsdomeinen, zo weinig mogelijk neveneffecten heeft, maximaal klimaatrobust is en maximaal bijdraagt aan de principes van duurzame ontwikkeling.

Vanuit de strategische milieueffectbeoordeling worden voor sommige milieueffectgroepen echter wel nog randvoorwaarden en aanbevelingen gegeven voor de concrete(re) vervolgstappen ter uitvoering van het beleidsplan op lagere niveaus. In het MER zal daarbij ook aangegeven worden of er in het kader hiervan verdere opvolging van een milieueffect wenselijk is onder de vorm van monitoring en postevaluatie en op welke wijze dit moet gebeuren.

4.8 Grensoverschrijdende effecten

Nazareth is gelegen op minstens 23 km van de dichtstbijzijnde (gewest)grens (Waals Gewest). Er worden bijgevolg geen (gewest)grensoverschrijdende effecten t.g.v. het Beleidsplan Ruimte verwacht.

4.9 Niet-technische samenvatting

De niet-technische samenvatting, waarin de belangrijkste aspecten en conclusies van het onderzoek in niet-technische bewoordingen worden weergegeven, is terug te vinden in bijlage §13.4.

5 Beschrijving Referentiesituatie

5.1 Thema: Verstedelijkingsdruk en ruimtebeslag

5.1.1 Bestaande situatie

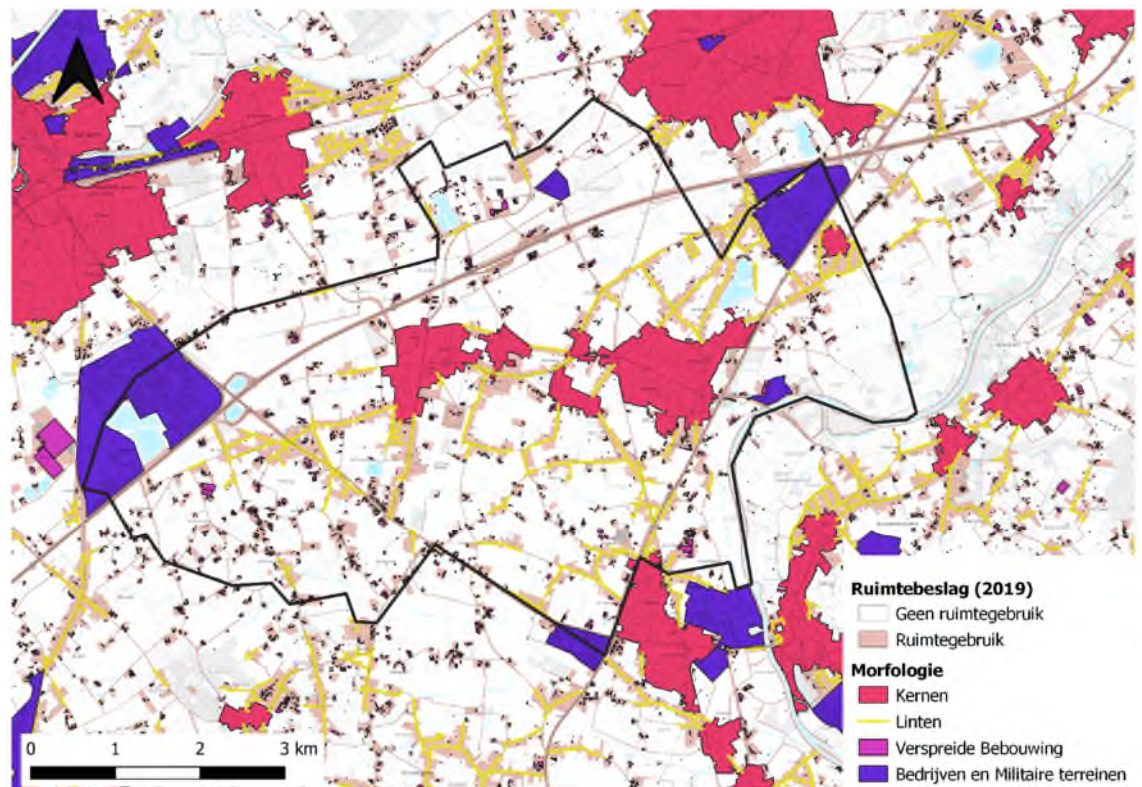
Het **ruimtebeslag** is uitgespreid over het hele grondgebied van de gemeente. Centraal in de gemeente is het ruimtebeslag toe te wijzen aan de woonkernen van Nazareth-centrum en Eke en enkele subkernen die tussen beide hoofdkernen in gelegen zijn. In het westen en noordoosten van de gemeente wordt het ruimtebeslag veroorzaakt door (bovenlokale) bedrijventerreinen. In het noordoosten bevindt zich eveneens de woonkern van Landuit. Tussen de kernen, bedrijventerreinen en de voornaamste invalswegen N35, N60 en de oprit naar de E17 wordt het ruimtebeslag gevormd door lintbebouwing. Het ruimtebeslag in het zuidwesten en ten noorden van de E17 betreft hoofdzakelijk verspreide bebouwing. Het merendeel van het ruimtebeslag in de gemeente wordt dus ingenomen door linten en verspreide bebouwing.

De **verhardingsgraad** of de mate waarin de bodem afgedekt is, is evenredig met de bebouwingsdichtheid en volgt zo het patroon van bedrijventerreinen, woonkernen en in mindere mate de lintbebouwing in de gemeente. De bedrijventerreinen, de parking langs de E17 en de centra van Nazareth en Eke komen duidelijk op de verhardingskaart naar voor.

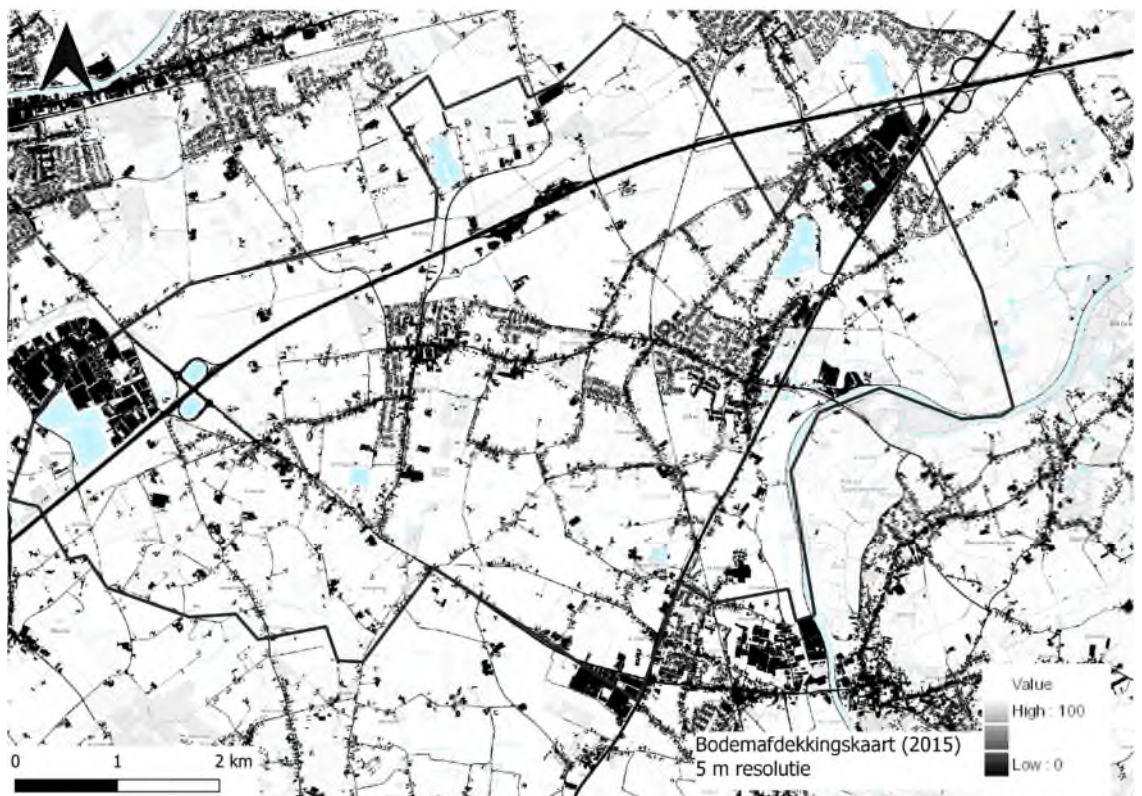
Zowel de verhardingsgraad als het ruimtebeslag (beide ten opzichte van de totale oppervlakte) liggen in de gemeente Nazareth met 15% en 33,9 % boven de respectievelijke Vlaamse gemiddeldes. Dit is des te opmerkelijk gezien Nazareth op basis van de Belfius typologie voor Belgische gemeenten wordt gekenmerkt als landelijke landbouwgemeente, terwijl het Vlaamse gemiddelde naar boven wordt getrokken door de invloed van steden. In vergelijking met andere Vlaamse gemeenten met een gelijkaardige uitrustingsgraad (gelegen binnen een stadsgewest met matige of zwakke uitrusting) en specifiek buurgemeente Gavere die ook tot deze categorie behoort liggen de verhardingsgraad en ruimtebeslag in Nazareth hoger. Er kan dus geconcludeerd worden dat de gemeente Nazareth voor zijn landelijk karakter een hoge verhardingsgraad en ruimtebeslag kent.

Tabel 5-1: Verhardingsgraad en ruimtebeslag voor Nazareth en vergelijkingsniveaus (Provincies in cijfers.be)

	Verharding (t.o.v. totale oppervlakte) [2018]	Ruimtebeslag (t.o.v. totale oppervlakte) [2019]
Nazareth	15	33,9
Gavere	12	31,3
Andere gemeenten; binnen stadsgewest; matig of zwak uitgerust	12	30,4
Vlaams Gewest	14	33,3



Figuur 5-1: Ruimtebeslag in Nazareth (Ruimtemonitor.be)



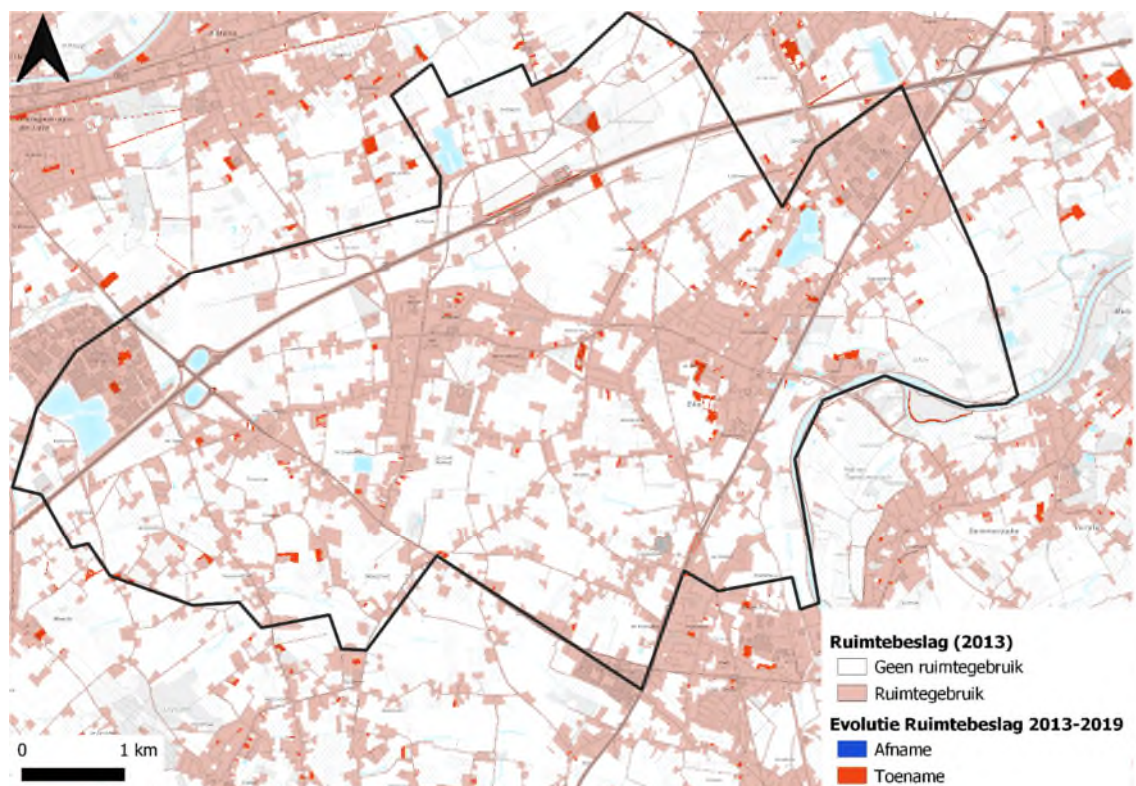
Figuur 5-2: Bodemafdekkingskaart voor Nazareth (Geopunt)

5.1.2 Trends en ontwikkelingen (incl. beslist beleid)

In de periode tussen 2013 en 2019 is het (bruto) ruimtebeslag in Nazareth toegenomen met 31,7 ha. Van de resulterende klassen na de **landgebruiksverandering** zijn “Overige bebouwde terreinen” en “Huizen en tuinen” de voornaamste. Deze zijn goed voor respectievelijk 47% en 28% van het toegenomen ruimtebeslag. Bij verdere inspectie van de satellietbeelden blijkt dat de “overige bebouwde terreinen” ook hoofdzakelijk huizen betreffen. Het bijkomend ruimtebeslag in het recente verleden is dus vooral omgezet ten voordele van wonen. De bijdragen van industrie en transportinfrastructuur schommelen rond de 10%. Het landgebruik in functie van diensten en landbouwinfrastructuur is in beide gevallen beperkt tot 2% van de omgezette oppervlakte.

Het bijkomend ruimtebeslag in de periode 2013-2019 werd voor een deel gerealiseerd op percelen in reeds omsloten ruimte ter hoogte van de woonkernen of bedrijventerreinen (zie Figuur 5-3). Er is daar dus sprake van inbreiding, waarbij de open ruimte slechts in mindere mate wordt aangetast. De landgebruiksveranderingen zorgden echter ook voor een uitbreiding van het ruimtebeslag ten nadele van open ruimte met name in het zuidwesten, noorden en noordoosten van de gemeente.

De prognoses van Statistiek Vlaanderen voorspellen dat de bevolkingsaangroei in de gemeente Nazareth op hetzelfde peil zal blijven van ca. 4,9 % toename op 10 jaar. De aangroei van het aantal huishoudens in de gemeente zal echter halveren van de huidige 12% tot 6%. Deze aangroei van het aantal huishoudens en dus van woonbehoefte is hoofdzakelijk te wijten aan de **demografische trends** van gezinsverdunding en vergrijzing en dus niet aan natuurlijke aangroei of migratie. Daarenboven leiden deze demografische trends tot een mismatch tussen de bevolkingssamenstelling enerzijds en het bestaand woonpatrimonium anderzijds. De toename in woonbehoefte en de zoektocht naar aangepaste woonaccommodatie zou zonder bijkomend beleid dus kunnen resulteren in een toename van het ruimtebeslag richting 2040.



Figuur 5-3: Evolutie ruimtebeslag (2013-2019) in Nazareth (Ruimtemonitor.be)

Het **maximale theoretische ruimtebeslag** is vastgelegd in de bestemmingsplannen. Figuur 5-4 geeft de verhouding tussen het effectieve ruimtebeslag en de planologische bestemming weer (anno 2014). Het zijn de gebieden zonder huidig ruimtebeslag, maar met een harde bestemming (weergegeven in het groen), waar bij ongewijzigd beleid in de eerste plaats bijkomend ruimtebeslag wordt verwacht.

De knelpunten inzake bijkomend ruimtebeslag beperken zich echter niet enkel tot de groene zones op de kaart. De gemeente Nazareth heeft ook een aanzienlijk ruimtebeslag in zachte bestemmingen (weergegeven in het paars op Figuur 5-4). Het betreft voornamelijk verspreide bebouwing en komt vooral in het zuiden van de gemeente voor. De recente ontwikkelingen in de periode 2013 – 2019 tonen aan dat het bijkomend ruimtebeslag zich ook in deze zones voordoet en niet uitsluitend in deze met een harde bestemming.

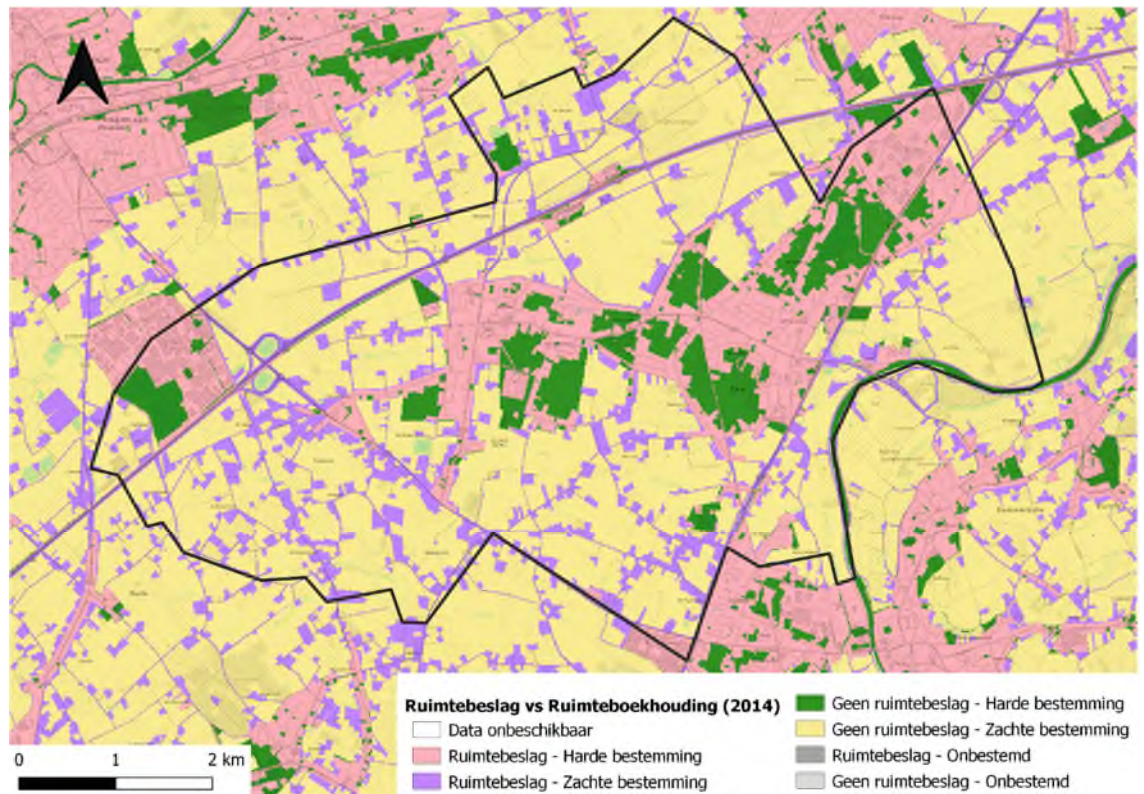
De bestemmingstypes van de onbebouwde percelen waarop een harde bestemming rust zijn weergegeven in Figuur 5-5. Hierbij zijn enkele door de Ruimtemonitor verkeerdelijk ingeschatte harde bestemmingen, zoals bv. de vijver ten westen van de Prijkels en het kasteelpark, niet meegenomen in de analyse. Ook hield de Ruimtemonitor nog geen rekening met de uitbreiding van bedrijventerrein de Prijkels zoals bepaald door het provinciaal RUP 'Afbakening kleinstedelijk gebied Deinze' als harde bestemming.

Het grootste deel van het juridisch mogelijk bijkomende ruimtebeslag is volgens de geldende bestemmingsplannen bestemd als woongebied. Het betreft aanzienlijke aaneengesloten oppervlaktes in het centrum en in het noordoosten van de gemeente. Ook komen er een aantal kleine woongebiedjes voor in de gemeente, die in de meeste gevallen omgeven zijn door reeds bestaand ruimtebeslag, zij het ook lintbebouwing. Hun realisatie zou inbreiding betekenen. Het realiseren van de grote woonuitbreidingsgebieden in het centrum en noordoosten van de gemeente kan gezien worden als uitbreiding van het ruimtebeslag ten koste van aanzienlijke open (binnen)ruimtes.

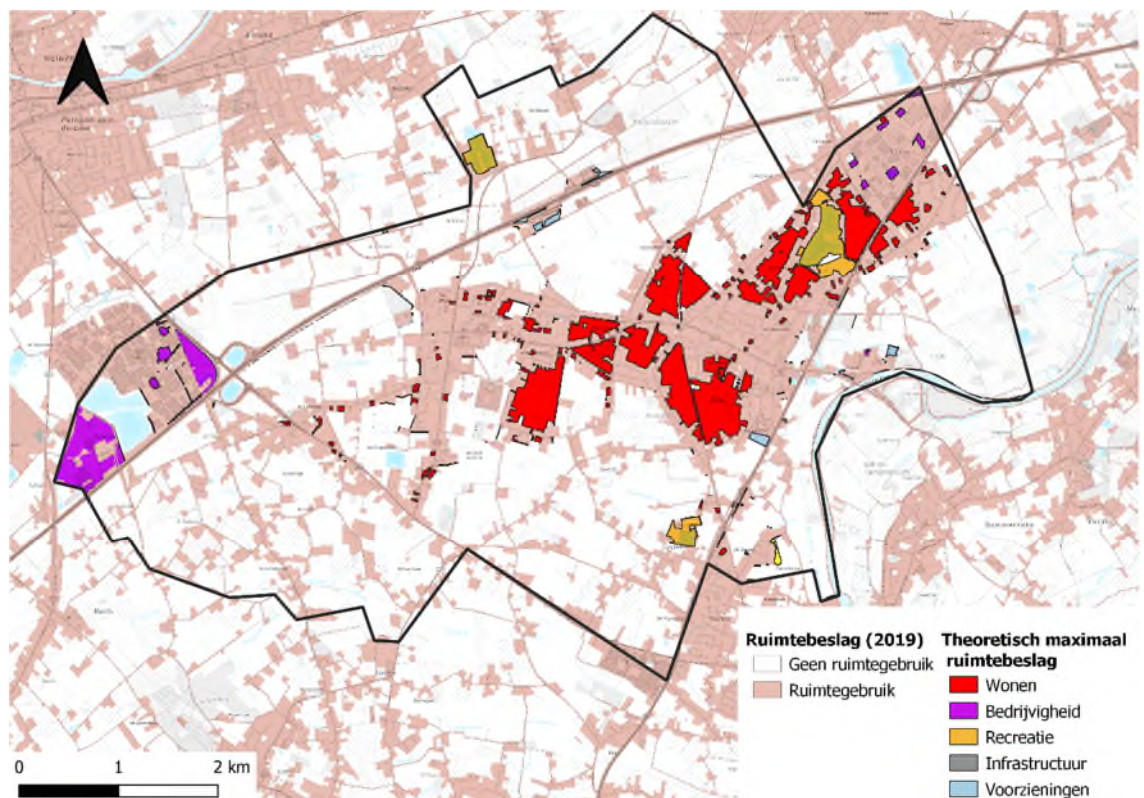
Ook is er een aanzienlijke oppervlakte bestemd voor de uitbreiding van bedrijventerrein de Prijkels, waarvoor open ruimte wordt aangesneden. Deze ontwikkeling is al aan de gang en wordt bijgevolg als deel van de bestaande situatie beschouwd. Op de Samenhangende Open Ruimte Gebieden kaart van 2019 (zie Figuur 5-6) zijn de gedeeltelijk gebouwde percelen al niet meer mee opgenomen. Andere bedrijvigheidsbestemmingen zijn geclusterd op bedrijventerreinen en zouden bij realisatie inbreiding betekenen.

Het realiseren van de recreatiebestemmingen kan in mindere mate leiden tot het uitbreiden van het ruimtebeslag. Op een beperkt aantal plekken is dit ook het geval voor het bestemmingstype 'voorzieningen'.

De planologische voorraad aan gebieden met een woonbestemming levert vanuit het reeds besliste beleid dus de belangrijkste bijdrage aan een eventuele toename van het ruimtebeslag in de toekomst. Het belang van de woonbehoefte als drijfveer van feitelijke landgebruiksveranderingen kwam ook uit de recente evolutie van het ruimtebeslag (2013 – 2019) naar voren. Ondanks de halvering van de aangroei van de woonbehoefte onder invloed van de demografische trends in Nazareth blijft deze behoefte wel toenemen. Zonder het bijkomende beleid van het Beleidsplan Ruimte wordt het ruimtebeslag in de gemeente Nazareth verwacht te stijgen richting 2040 en dan voor een groot deel buiten de kernen.



Figuur 5-4: Effectief Ruimtebeslag vs. Planologische bestemming (2014) (Ruimtemonitor.be)



Figuur 5-5: Theoretisch maximaal ruimtebeslag in Nazareth bij ongewijzigd beleid (Geopunt)

5.2 Thema: Druk op Open Ruimte

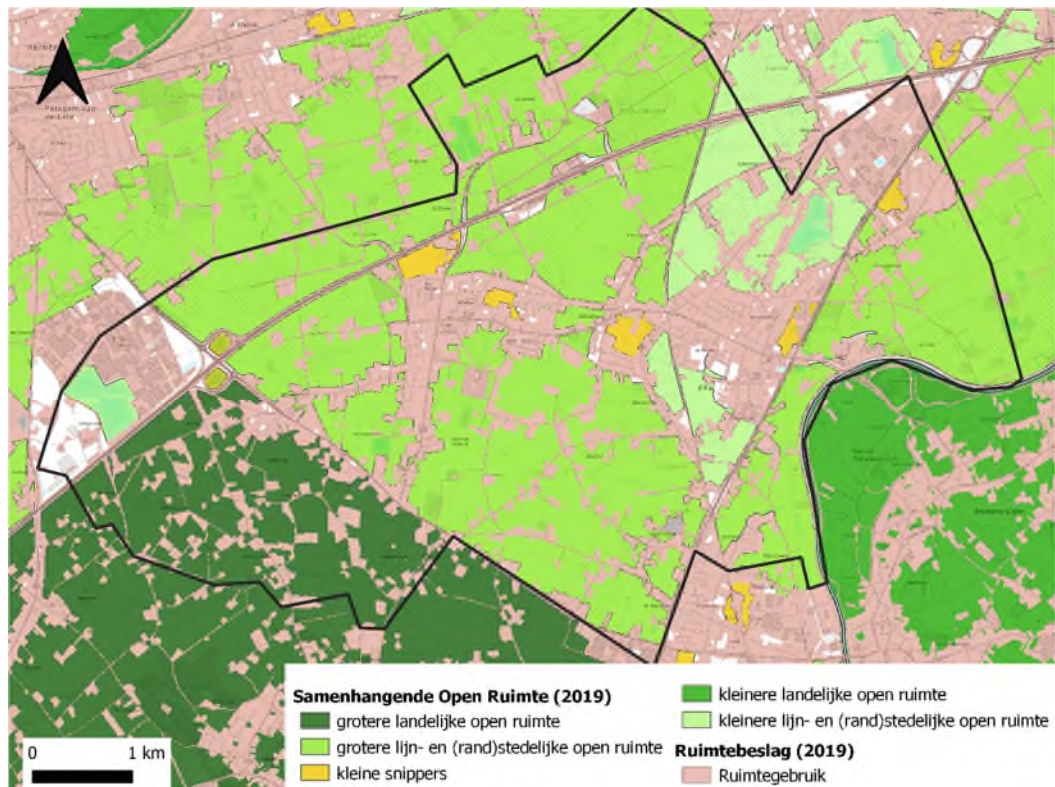
5.2.1 Bestaande situatie

De open ruimte in het centrum van de gemeente Nazareth wordt begrensd door de driehoek gevormd door de weginfrastructuur E17, N35 en N60. Hierbinnen bevindt zich een grotere randstedelijke **samenhangende** open binnenruimte van ca. 1000 ha, drie kleinere randstedelijke open ruimte gebieden en een aantal kleine snippers van minder dan 15 ha. Ten noorden van de E17 bevindt zich een groter randstedelijk open ruimtegebied dat doorloopt op het grondgebied van de naburige gemeente Deinze van in totaal ca. 1000 ha. Ten zuiden van de N35 takt de open ruimte aan op een groot landelijk open ruimtegebied van meer dan 10 000 ha. Het gebied ten oosten van de N60 maakt deel uit van een groter randstedelijk open ruimtegebied van ca. 1500 ha. De grotere open ruimtegebieden zijn ondanks hun aanzienlijke omvang sterk doorsneden door verspreide bebouwing en dan vooral in het zuiden van de gemeente.

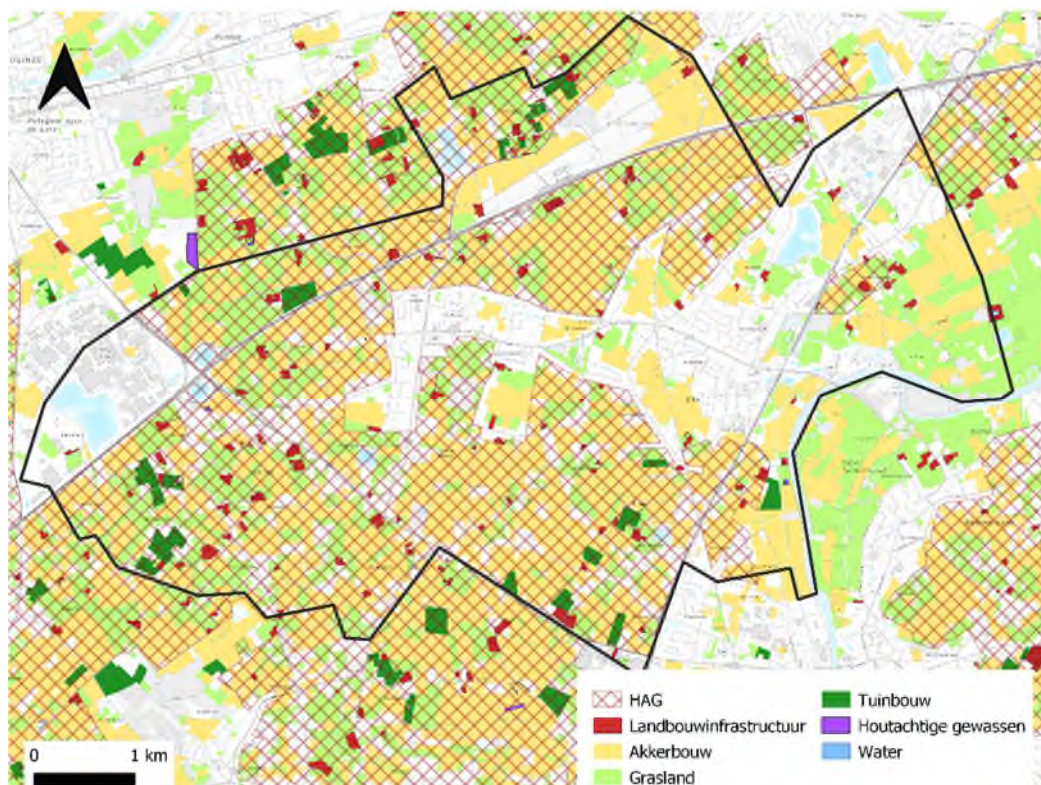
Landbouwgebieden maken het merendeel van de open ruimte in Nazareth uit. Nazareth (ca. 3.545 ha groot) is een landelijke gemeente, waarvan 2.420 ha of twee derden van het grondgebied gelegen is in een vorm van agrarisch gebied volgens het gewestplan: 1.921 ha agrarisch gebied, 92 ha agrarisch gebied met landschappelijk (of bijzondere) waarde (vallei- of brongebieden), 407 ha landschappelijk waardevol agrarisch gebied. Ook is 2.131 ha van dit agrarisch gebied herbevestigd (HAG, zie Figuur 5-7). Binnen Nazareth is er 1.943,46 ha in professioneel landbouwgebruik bij 196 landbouwers, met als belangrijkste teelten voedergewassen (731 ha), tijdelijk grasland (732 ha) en akkerbouw (315 ha). Zoals overal in Vlaanderen, is het agrarisch gebied doorspekt met niet-agrarisch gebruik (wonen, tuin, hobbyweide, Kmo's, recreatie...) en infrastructuur. Daarnaast vindt een deel van het landbouwgebruik ook plaats in andere ruimtelijke bestemmingen dan agrarisch gebied. Het landbouwgebruik bestaat voornamelijk uit akkerland en in mindere mate grasland. Ook tuinbouw is aanwezig. De landbouwfunctie primeert en is weinig verweven met natuur, behalve in de Scheldevallei in het oosten van de gemeente (zie Figuur 5-8). Desalniettemin komen een groot deel van de biologisch waardevolle elementen in de gemeente voor in landbouwgebied (zie Figuur 5-9). Het gaat hierbij voornamelijk om bomenrijen, houtkanten en andere lijnvormige begroeiing al dan niet langsheen waterlopen, soortenrijk permanent cultuurgrasland of minder waardevol, soortenarm permanent cultuurgrasland dat wel omgeven is door waardevolle kleine landschapselementen. Deze biodiversiteitsrijke landschapselementen omvatten op dit moment 1 à 2% van het landbouwareaal in de gemeente⁵.

Natuurgebieden in de gemeente Nazareth zijn veelal beperkt in omvang en omgeven door landbouwgebied. Het gaat hierbij voornamelijk om biologisch waardevolle waterlichamen, kasteelparken en bossen langsheen de wegberm (zie Figuur 5-9). De Hospicebossen in het noorden en de Scheldevallei in het oosten van de gemeente vormen echter wel substantiëlere natuurgebieden. De Hospicebossen bestaan uit biologisch waardevol naaldbos met ondergroei, de Scheldevallei uit biologisch (zeer) waardevolle moeras- en grasvegetaties en vochtminnende loofbosjes (bv. populieren). De Scheldevallei is beschermd natuurgebied als onderdeel van het VEN-gebied "Vallei van de Bovenschelde" (zie Figuur 5-10). Verder komen er geen juridische 'statusgebieden' (zoals Habitat- en Vogelrichtlijngebied, erkende en Vlaamse natuurreervaten) voor in de gemeente.

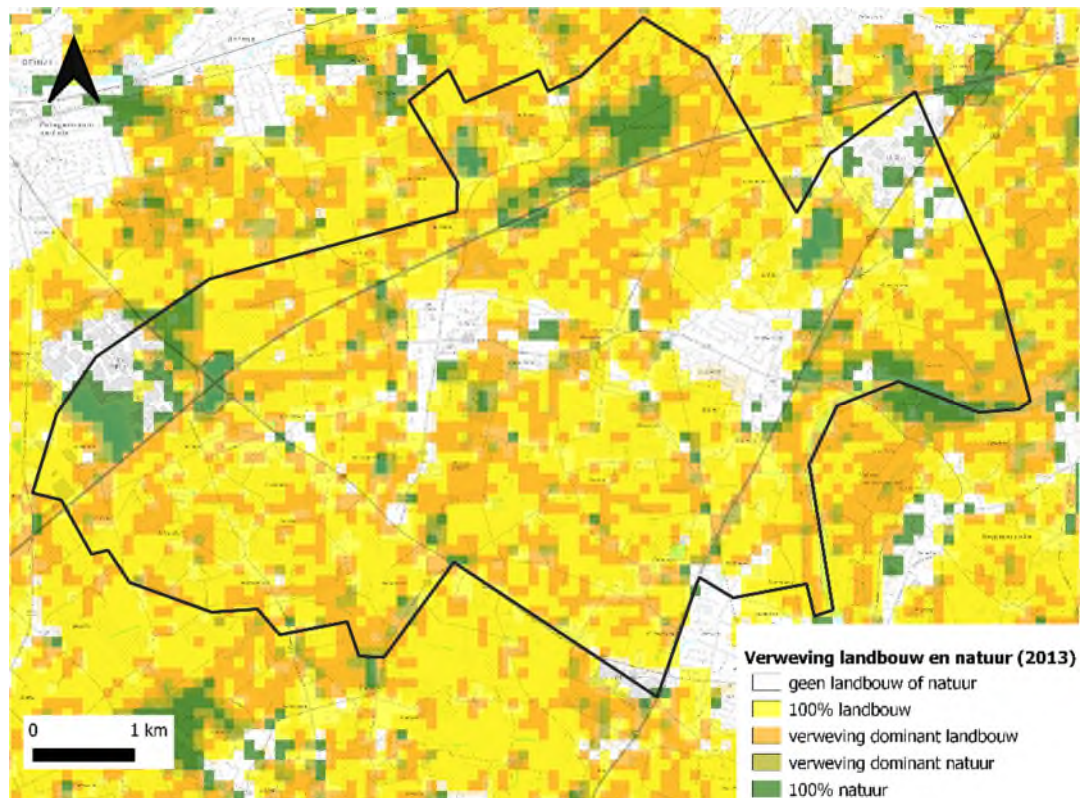
⁵ Dit cijfer is tot stand gekomen door de oppervlakte van waardevolle BWK elementen ter hoogte van landbouwpercelen te bepalen en daarna te delen door de totale oppervlakte van landbouwpercelen in de gemeente. Deze bewerkingen werden uitgevoerd met behulp van GIS. Beide digitale bron kaartlagen Biologische waarderingskaart (2020) en Landbouwgebruikspcelen (2020) zijn beschikbaar op Geopunt.be.



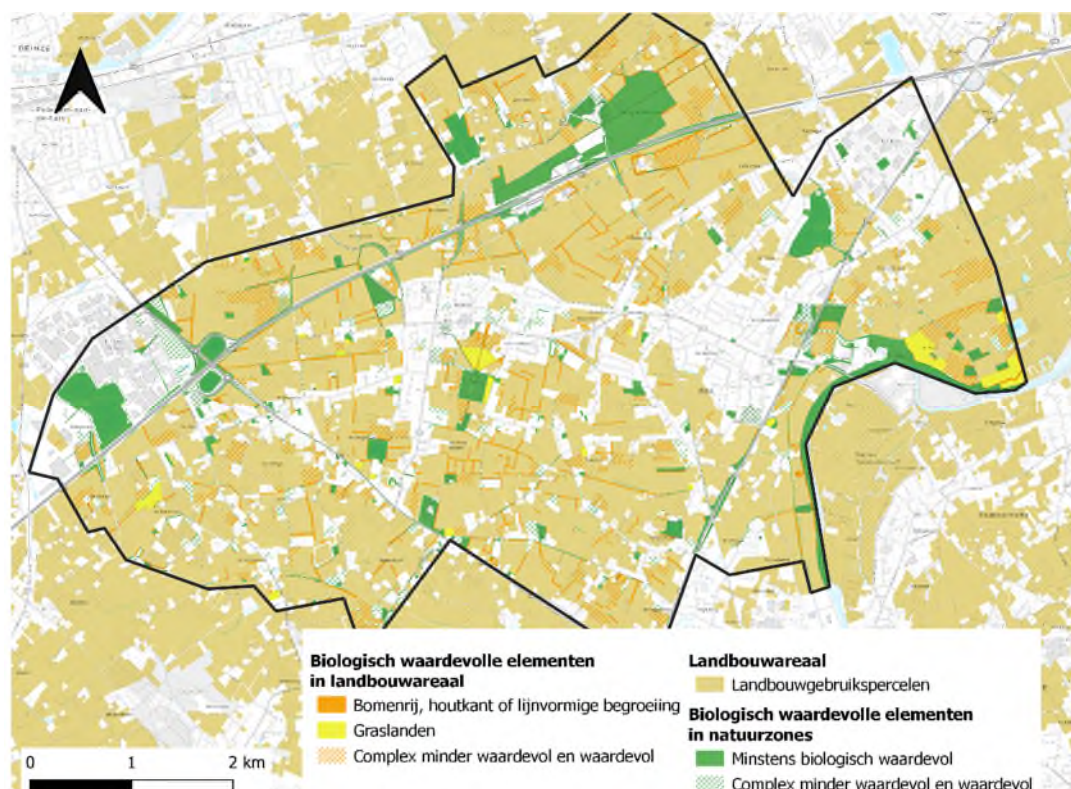
Figuur 5-6: Samenhang Open Ruimte in 2019 (Ruimtemonitor.be)



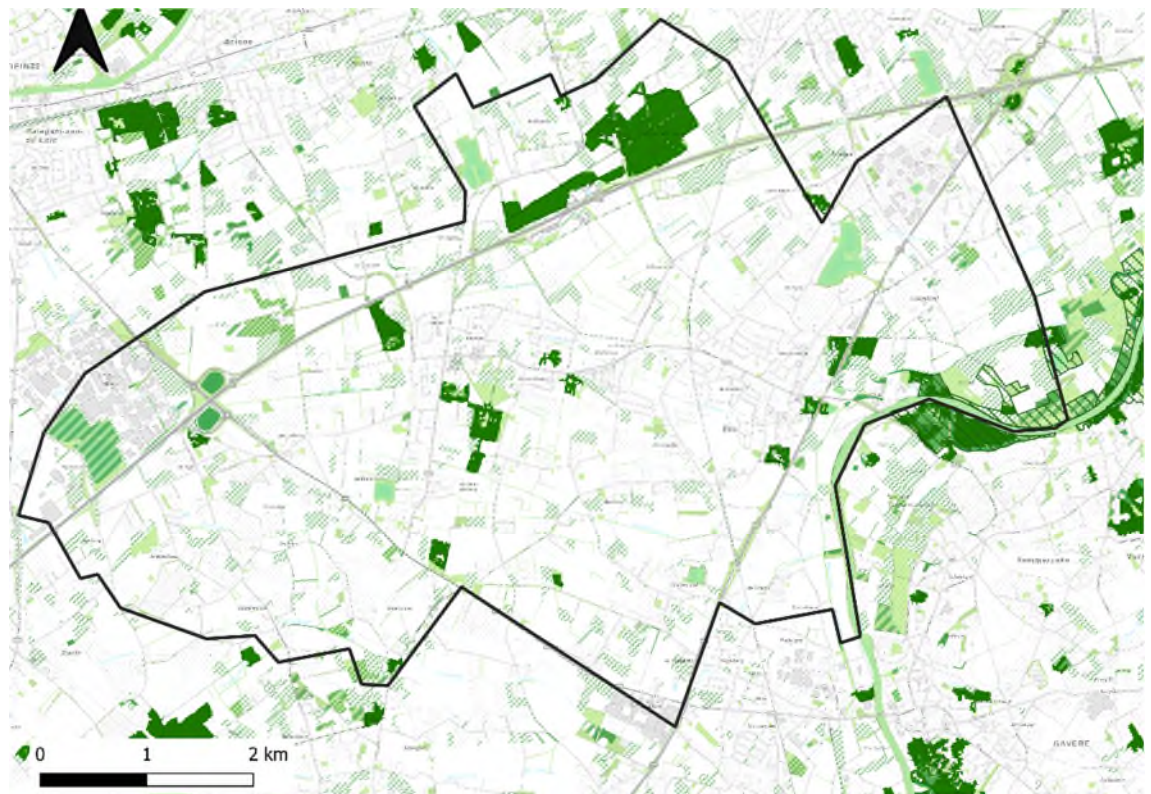
Figuur 5-7: Landbouwpercelen en HAG in Nazareth (Geopunt)



Figuur 5-8: Verweving landbouw en natuur in de open ruimte (Geopunt)



Figuur 5-9: Biologisch waardevolle elementen in landbouw- en natuurgebied (Geopunt)



Figuur 5-10: Waardevolle natuur en bossen in Nazareth (Geopunt)

Legende:

Biologische Waarderingskaart	
	Biologisch zeer waardevol
	Biologisch waardevol
	Biologisch minder waardevol
	Complex van biologisch waardevolle en zeer waardevolle elementen
	Complex van biologisch minder waardevolle, waardevolle en zeer waardevolle elementen
	Complex van biologisch minder waardevolle en zeer waardevolle elementen
	Complex van biologisch minder waardevolle en waardevolle elementen
Boswijzer	
	Geen bos
	Bos
	Geen data
	VEN-gebied

5.2.2 Trends en ontwikkelingen (incl. beslist beleid)

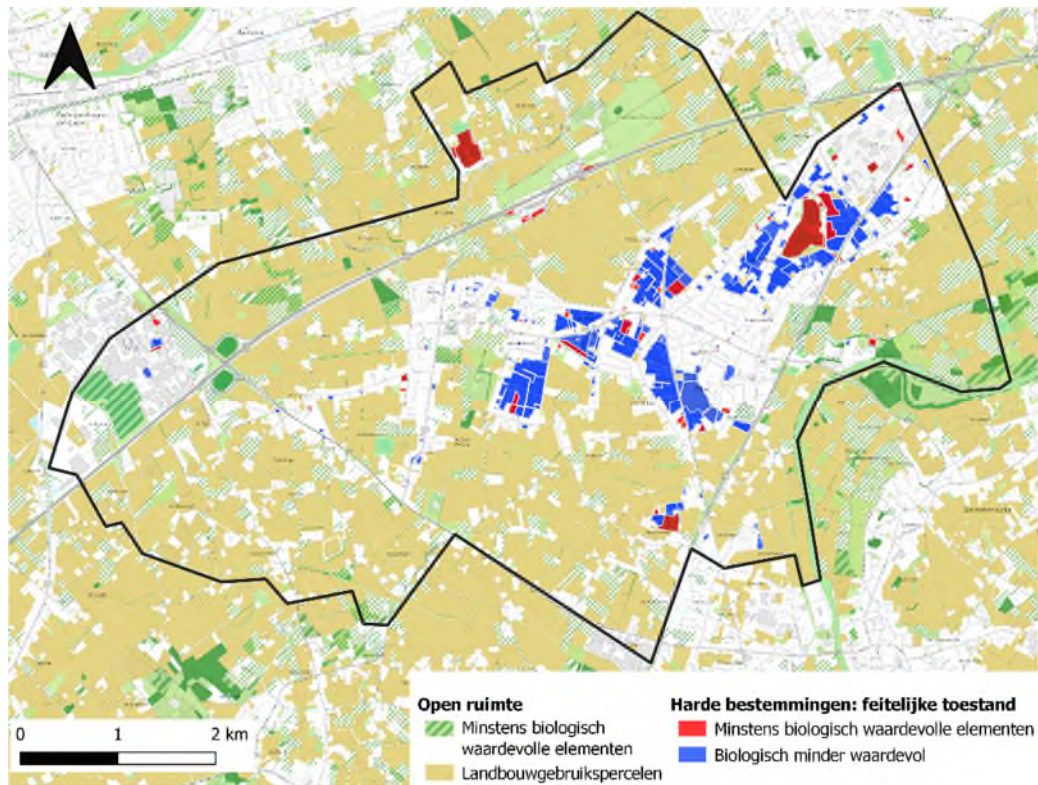
Het bijkomende ruimtebeslag in de periode 2013-2019 betrof gedeeltelijk inbreiding in reeds omsloten open ruimte, maar eveneens uitbreiding in grote samenhangende open ruimtegebieden (zie §5.1). Dit laatste is vooral van toepassing op het zuidwesten en noorden van de gemeente. Voornamelijk grasland (57%) en akkerland (23%) werden in bijkomend ruimtebeslag omgezet. Het aandeel van bos en struikgewas in het omgezette landgebruik is beperkter met respectievelijk 13 en 4%. Het bijkomend ruimtebeslag wordt onder invloed van de demografische trends in de gemeente Nazareth verwacht toe te nemen richting 2040 (zie §5.1).

De plekken waar deze toename bij ongewijzigd planologisch beleid als eerste zal worden gerealiseerd en waar de open ruimte dus zou kunnen worden aangetast zijn weergegeven in het **theoretisch maximaal ruimtebeslag** (groen op Figuur 5-4). De feitelijke landgebruikstoestand bestaat hier hoofdzakelijk uit akkers en graslanden (zie Figuur 5-12). Hierbij zijn enkele door de Ruimtemonitor verkeerdelijk ingeschatte harde bestemmingen, zoals bv. de vijver ten westen van de Prikels en het kasteelpark, niet meegenomen in de analyse.

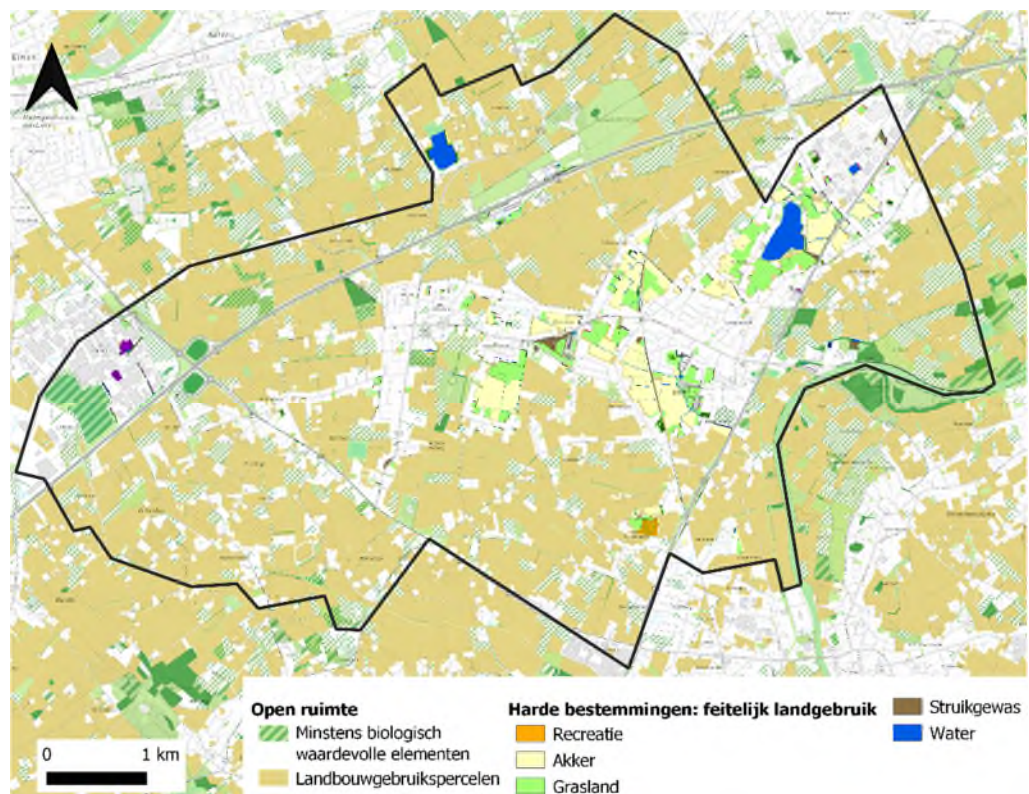
Het grootste deel van de huidige oppervlakte van de harde bestemmingen wordt gevormd door biologisch minder waardevolle landbouwpercelen. De druk op de open ruimte werkt voornamelijk in op **landbouwgebied** (zie Figuur 5-11). Daarbij zouden vooral delen van kleinere randstedelijke open ruimte gebieden en kleine snippers worden omgezet. Een deel van de harde bestemmingen zouden ook een hap nemen uit de grotere randstedelijke binnenruimte.

Het grootste deel van de bedreigde landbouwpercelen is biologisch minder waardevol, toch zijn er ook enkele landbouwpercelen met **biologisch waardevolle elementen**. De grootste biologische waardevolle niet-landbouw percelen betreffen waterlichamen met een recreatiebestemming. De gebieden die volledig op natuur gericht zijn worden niet bedreigd door het theoretisch maximale ruimtebeslag.

Het toenemende inzicht omtrent de **eiwitshift** is een belangrijke trend die de komende decennia een impact kan hebben op de druk op de open ruimte. De eiwitshift is een doelstelling van de European Green Deal en houdt in dat we een kleiner percentage eiwitten uit dierlijke producten halen en een groter uit plantaardige voeding. Momenteel (2021) is de verhouding 60/40 (dierlijke/plantaardige eiwitten) en het doel is om tegen 2030 deze verhouding om te wisselen naar 40/60 ter voordele plantaardige eiwitten. Graslanden en de gewassenteelt die niet bedoeld is voor rechtstreekse consumptie door de mens, maar als veevoer, nemen grote oppervlakten in beslag van het totale landbouwareaal. Wanneer deze eiwitshift gerealiseerd wordt, zal de druk op de open ruimte afnemen doordat het telen van gewassen rechtstreeks bedoeld voor menselijke consumptie minder oppervlakte in beslag neemt en er zo dus meer ruimte is voor natuurontwikkeling.



Figuur 5-11: Harde bestemmingen in open ruimte en hun feitelijke biologische waarde (Geopunt, eigen bewerking)



Figuur 5-12: Harde bestemmingen en hun feitelijk landgebruik (Geopunt, eigen bewerking)

5.3 Thema: Urgentie klimaatadaptatie

5.3.1 Risicozones

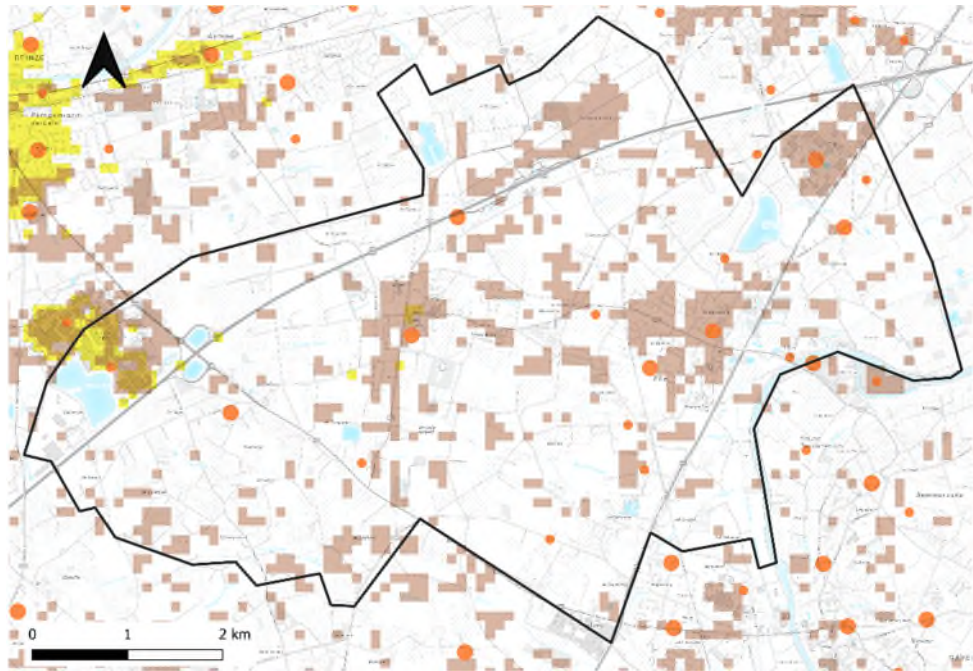
De klimaatverandering laat zich in Vlaanderen voelen door een meer extreme variatie in neerslag. Dit heeft twee belangrijke gevolgen: aan de ene kant zullen er vaker en intensere droogteperiodes en hittegolven voorkomen, aan de andere kant zal ook wateroverlast vaker en intenser voorkomen. Dit laatste is het gevolg van zowel de toename aan afstromend hemelwater als aan waterlopen die buiten hun oevers treden.

Hittestress is zelfs in het huidige klimaat niet gelijk over de gemeente gespreid. De gebieden binnen de gemeente die het meeste zijn blootgesteld aan hittestress zijn die gebieden met het meeste ruimtebeslag en bovenal verharding - het zogenaamde stedelijk hitte-eiland. Zo komen op Figuur 5-15 de kernen, de lintbebouwing langsheen de N35, de parking langsheen de E17 en de bedrijventerreinen naar voor als zones die minstens zeer matig scoren op vlak van hittestress. Vooral het bedrijventerrein de Prijkels scoort onvoldoende. Het is dan ook de enige zone in de gemeente waar meer dan 7 hittegolfdagen per jaar voorkomen. Het aantal kwetsbare personen dat wordt getroffen door hittestress is in het huidige klimaat nog beperkt en evenredig gespreid over de deelgemeenten (zie Figuur 5-13).

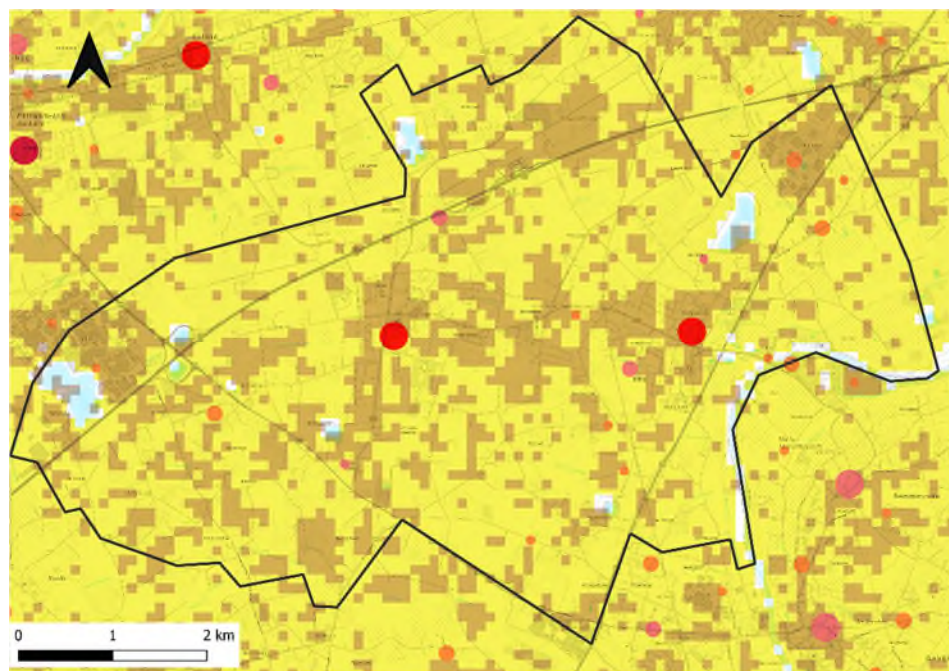
De hittestress neemt volgens de prognoses van de VMM toe richting 2050. De hele gemeente, ook onverharde gebieden, zullen meer dan 7 hittegolfdagen per jaar kennen. Al blijft het hitte effect nog steeds het grootst in verharde gebieden. Het verkoelend effect van oppervlaktewater komt door het toenemend aantal hittegolf dagen ook beter naar voren. Richting 2050 zullen er ook meer kwetsbare personen met hittestress te kampen krijgen. Deze toename is het grootst in de kernen van Nazareth en Eke (zie Figuur 5-14) en wordt verder versterkt door de vergrijzing, waardoor het aandeel kwetsbaren ten opzichte van de gehele bevolking toeneemt.

Nazareth wordt voornamelijk gekenmerkt door **droogtegevoelige bodems**, met lokaal ook zeer droogtegevoelige bodems. Enkel in het oosten van de gemeente ter hoogte van de Scheldevallei komen weinig tot matige droogtegevoelige bodems voor (zie Figuur 5-16). In het huidige klimaat komen er daarom op verschillende plekken in de gemeente reeds meer dan 14 dagen van agrarische droogtedagen per jaar voor. Dit zijn dagen waarop het bodemvochtgehalte daalt onder de drempel waaronder gewassen en vegetatie droogtestress beginnen te ondervinden. Als gevolg heeft Nazareth reeds in het huidige klimaat een hoog aandeel landbouwpercelen met significante droogtestress: 8% van de landbouwpercelen in Nazareth ten opzichte van 1% voor heel Vlaanderen.

Richting 2050 breidt het gebied met meer dan 14 agrarische droogtedagen vanuit de bestaande zones uit naar gebieden die voorheen aan minder droogtestress onderhevig waren (zie Figuur 5-14). Als gevolg neemt het aandeel landbouwpercelen met significante droogtestress verder toe tot 13% in Nazareth ten opzichte van 9% in Vlaanderen. Deze gevoelige landbouwpercelen zijn weergegeven op Figuur 5-16. Ook het aantal kwetsbare ecotopen met significante droogtestress neemt toe richting 2050, maar gezien de geringe oppervlakte die ze in nemen in het landbouwlandschap van Nazareth ligt dit percentage lager dan gemiddeld in Vlaanderen. De algemene droogtegevoeligheid van de gemeente zorgt ervoor dat de duur van agrarische droogte in de gemeente in 2050 hoger zal liggen dan het gemiddelde in Vlaanderen, terwijl het aantal meteorologische droogtedagen even groot zal zijn als het Vlaamse gemiddelde (Klimaatportaal VMM).

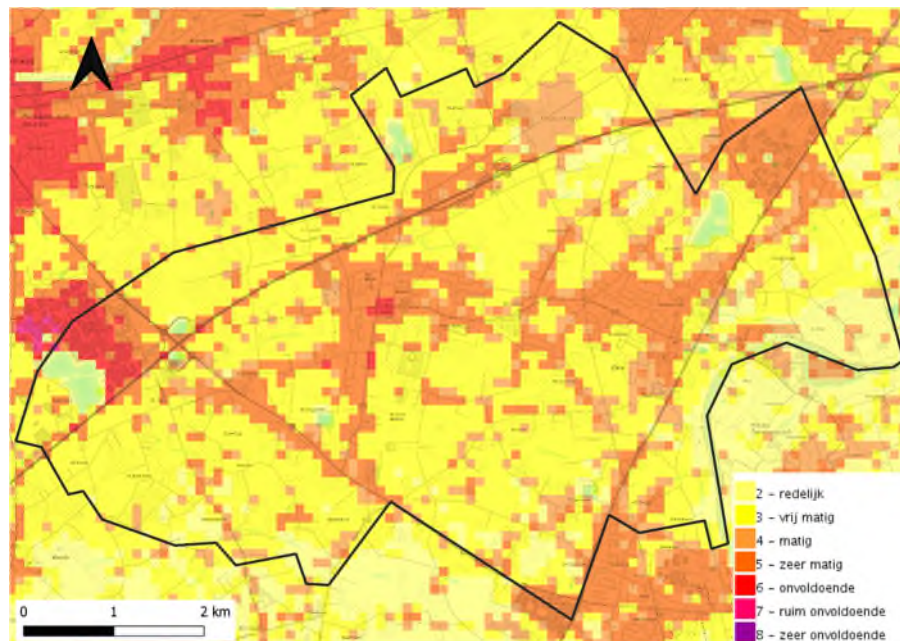


Figuur 5-13: Synthesekaart Droogte en Hittestress Huidig Klimaat (Klimaatportaal VMM)

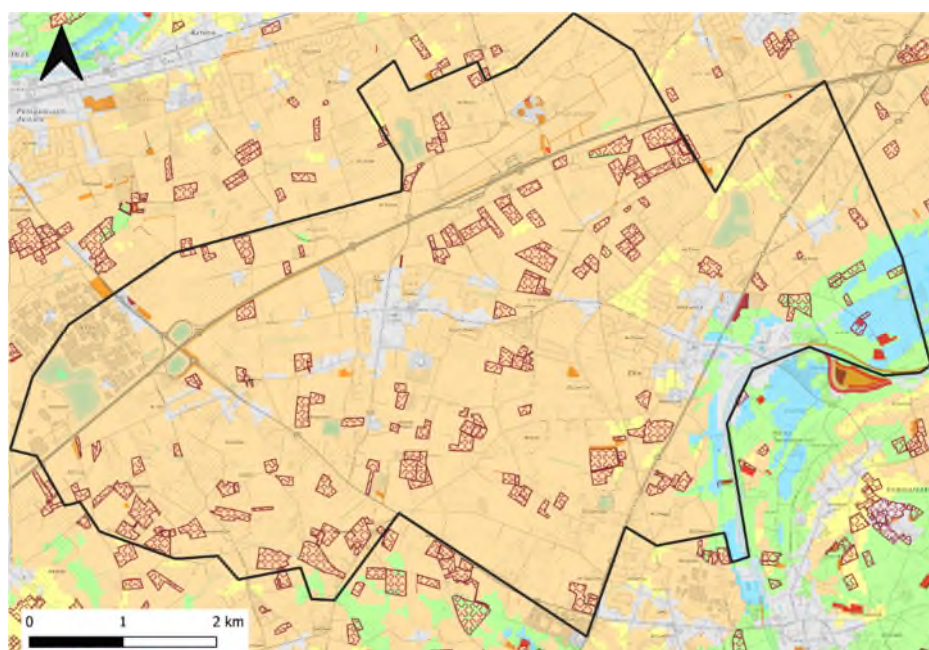


Figuur 5-14: Synthesekaart Droogte en Hittestress 2050 (Klimaatportaal VMM)



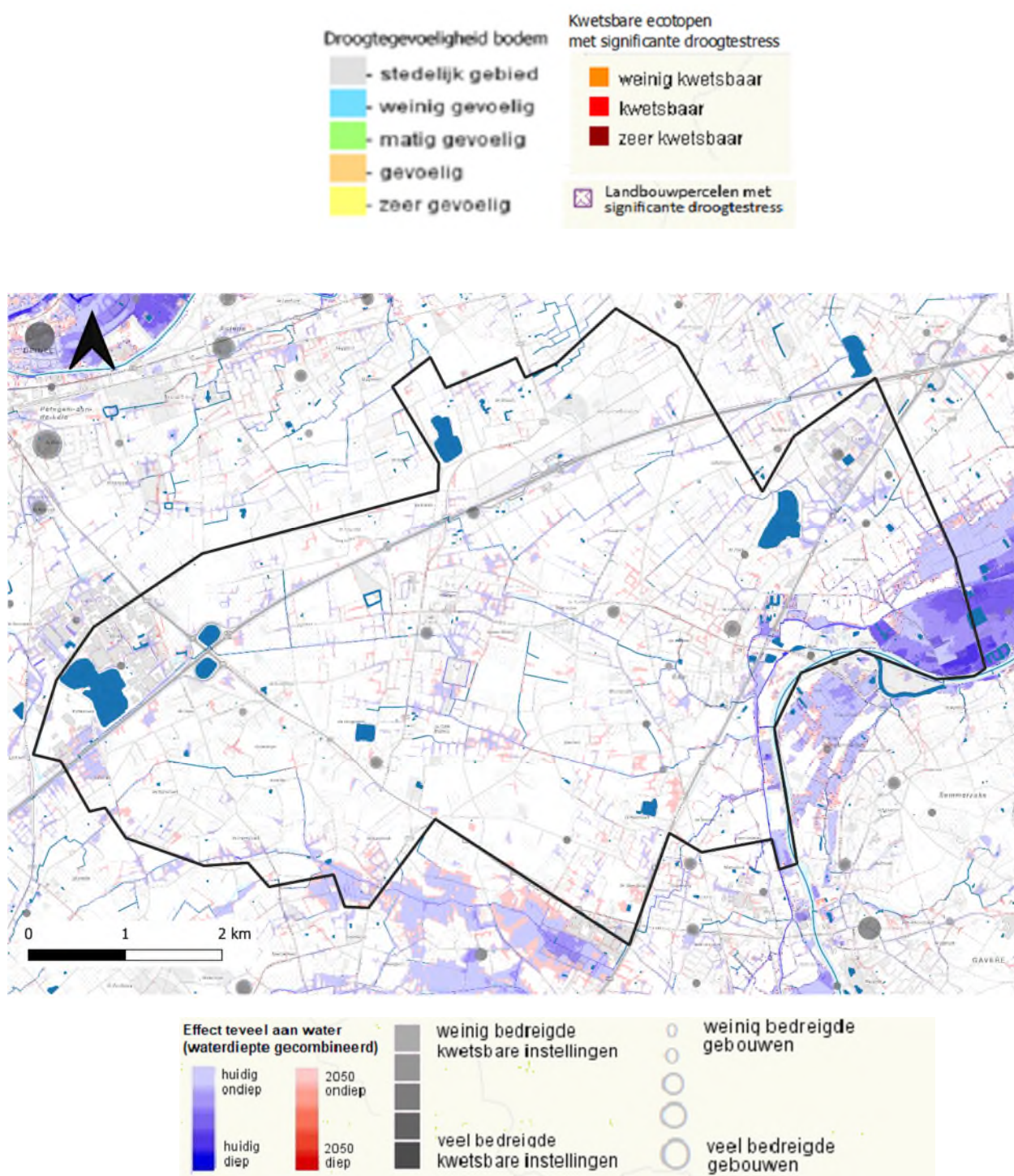


Figuur 5-15: GES Hittestresskaart⁶ toestand 2018 (Ruimtemonitor.be)



Figuur 5-16: Droogtegevoelige bodems (huidig) en droogtegevoelige landbouwpercelen en ecotopen (2050) (legende: zie volgende pagina) (Klimaatportaal VMM)

⁶ Gebiedsdekkende kaart van de Gezondheid Effecten Screening score (GES) van hittestress in Vlaanderen.



Figuur 5-17: Synthesekaart Wateroverlast: huidig klimaat vs. 2050 (Klimaatportaal VMM)

Risico op **wateroverlast** ten gevolge van fluviale overstromingen is in het **huidige klimaat** beperkt tot het oosten van de gemeente, in de Scheldevallei (zie Figuur 5-17). Het landgebruik betreft hier landbouwactiviteiten en natuur, waardoor het aantal bedreigde gebouwen beperkt is. Hier komen in het geval van een overstroming evenwel de diepste waterdieptes voor van de gemeente. Waterlast ten gevolge van afstromend hemelwater in het huidige klimaat komt meer verspreid over de gemeente voor. Het betreft hier echter voornamelijk lagergelegen gebieden langsbeekvalleien. Het betreft voornamelijk landbouwgebieden. Dit zijn veelal onbebouwde zones, waardoor het huidige risico op wateroverlast in de gemeente eerder beperkt is. Het percentage

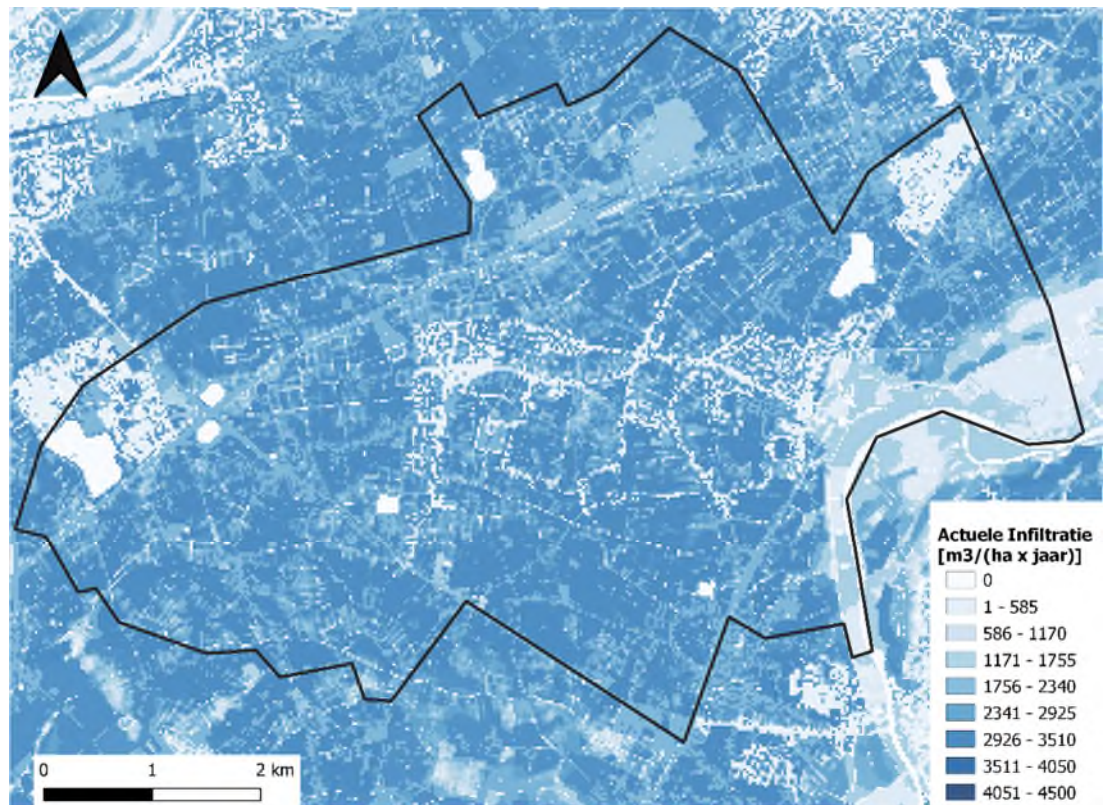
gebouwen bedreigd door wateroverlast in de gemeente Nazareth onder de huidige klimaatomstandigheden ligt met 0,9% (veel) lager dan het Vlaamse gemiddelde van 4,5% (Klimaatportaal VMM).

De **aangroei van de waterdiepte** onder de gemodelleerde klimaatomstandigheden van **2050** breidt uit vanuit zones met bestaand overstromingsrisico, maar vindt ook plaats op voordien onbedreigde gebieden. Het centrum van Eke zal in 2050 het grootste aantal door wateroverlast bedreigde gebouwen hebben (zie Figuur 5-17). De grootste aangroei van door wateroverlast bedreigde gebouwen bevindt zich in nieuwe zones waar voordien nog geen sprake was van een overstromingsrisico, namelijk ter hoogte van de verspreide bebouwing in het zuidwesten en zuidoosten van de gemeente. Dit resulteert in een voorspelde toename van het percentage gebouwen bedreigd door wateroverlast in de gemeente Nazareth tot 2,6% in 2050. Dit ligt lager dan het huidige gemiddelde voor Vlaanderen en veel lager dan het voorspelde gemiddelde voor Vlaanderen in 2050 nl. 7,8% (Klimaatportaal, VMM). Daarbij zijn enkele voorlopig onbenutte harde bestemmingen gelegen in zones met (toekomstig) overstromingsgevaar weliswaar nog niet meegerekend.

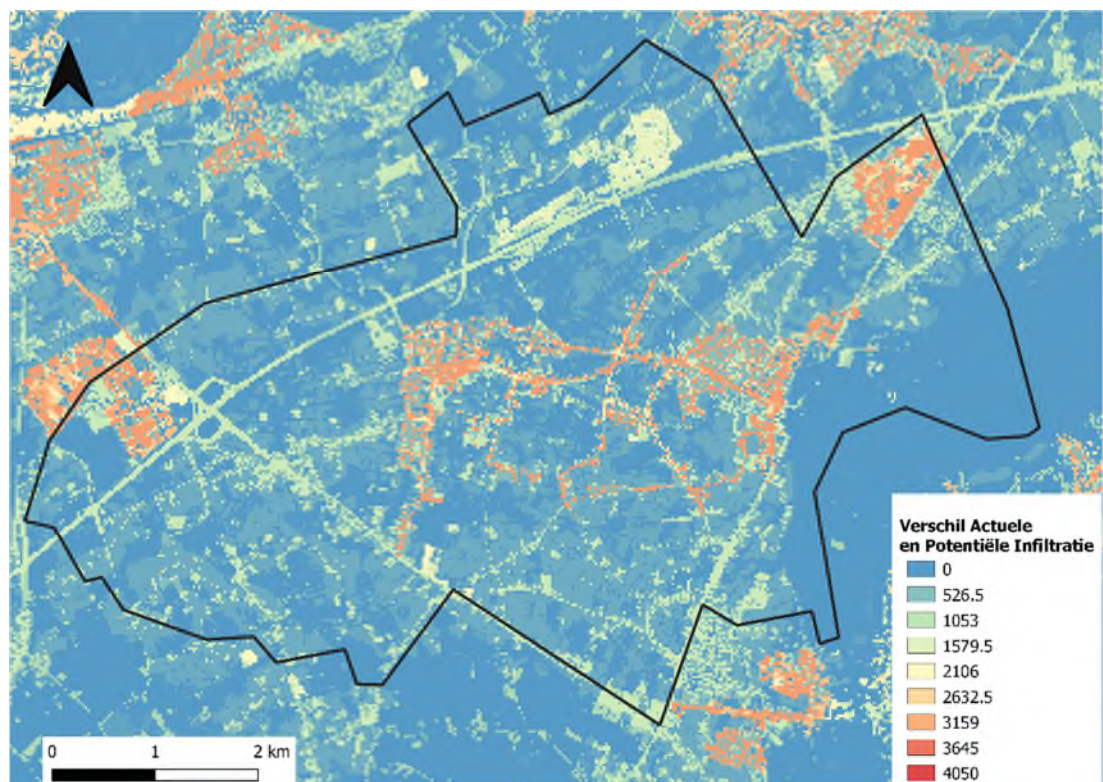
5.3.2 **Adaptatiecapaciteit**

De ecosystemen in de gemeente hebben de capaciteit om de negatieve effecten van klimaatverandering zoals hierboven beschreven te milderen. Het gaat dan onder meer over het reguleren van de waterbalans (zowel het milderen van tekorten en overschotten) en het reguleren van de temperatuur. Verder kunnen ecosystemen via het opslaan van koolstof ook helpen met het mitigeren van klimaatverandering door het absorberen van CO₂ uit de atmosfeer.

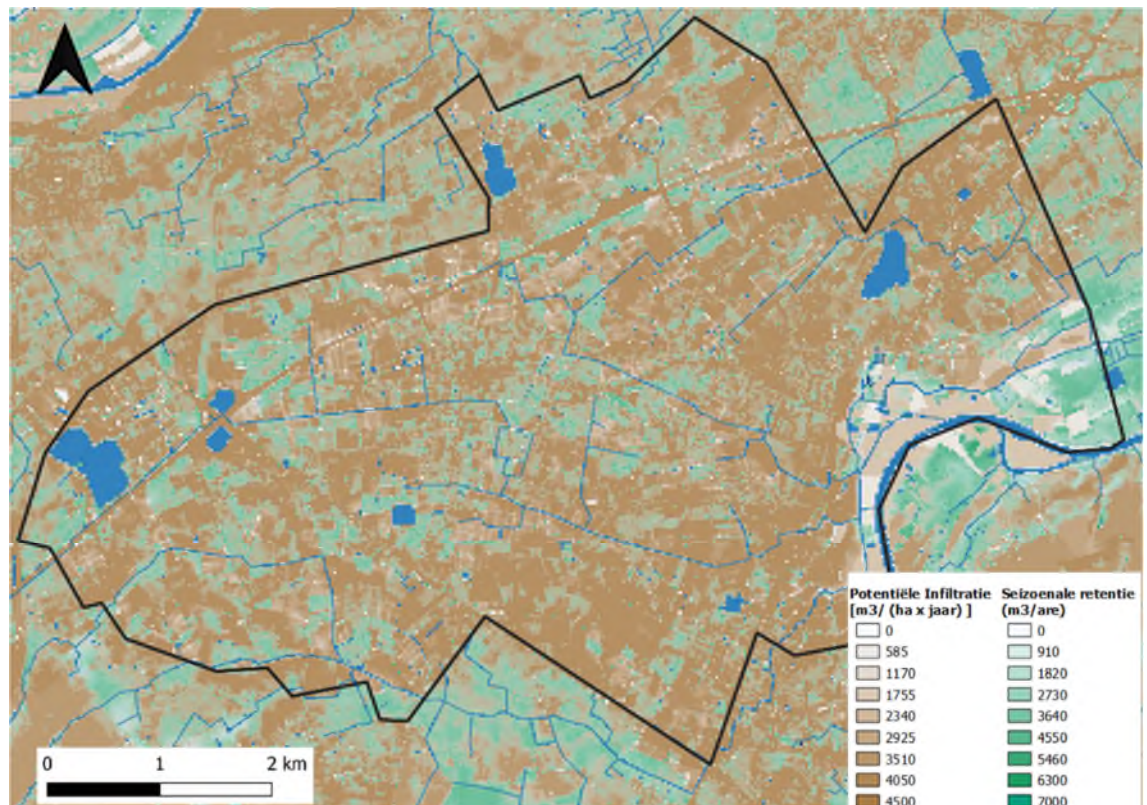
Infiltratie of het insijpelen van hemelwater vormt een belangrijk onderdeel van de waterbalans. De mate van infiltratie op een welbepaalde plek is afhankelijk van de bodemkarakteristieken, verhardingen en de interceptie door vegetatie. Wanneer de infiltratiecapaciteit is bereikt, zal het hemelwater afstromen. Overdadige afstroming kan voor wateroverlast zorgen, maar zorgt er ook voor dat het grondwaterpeil niet verder wordt aangevuld, waardoor deze nog gevoeliger wordt voor droogte. Een hoge actuele infiltratiecapaciteit is dus essentieel om de negatieve gevolgen van klimaatverandering te milderen. De actuele infiltratie is het laagst (nl. onbestaande) in de verharde kernen, langsheen de wegenis van lintbebouwing en op de bedrijfsterreinen, alsook in de met waterverzadigde bodems van de Scheldevallei (zie Figuur 5-18) De spreiding van de infiltratie volgt daarbij het patroon van de bodemafdekkingskaart (Figuur 5-2). Er bestaat voor deze verharde zones een groot verschil tussen de potentiële en actuele infiltratiecapaciteit (zie Figuur 5-19). Mits ontharding heeft de bodem dus wel een aanzienlijke potentiële infiltratiecapaciteit. In het grootste deel van de open ruimte van de gemeente ligt de actuele infiltratie vrij hoog en benadert ze de potentiële infiltratie. Uitzondering hierop zijn bosrijke natuurgebieden, met name de Hospicesbossen in het noorden van de gemeente, waar interceptie leidt tot een verminderde actuele infiltratie.



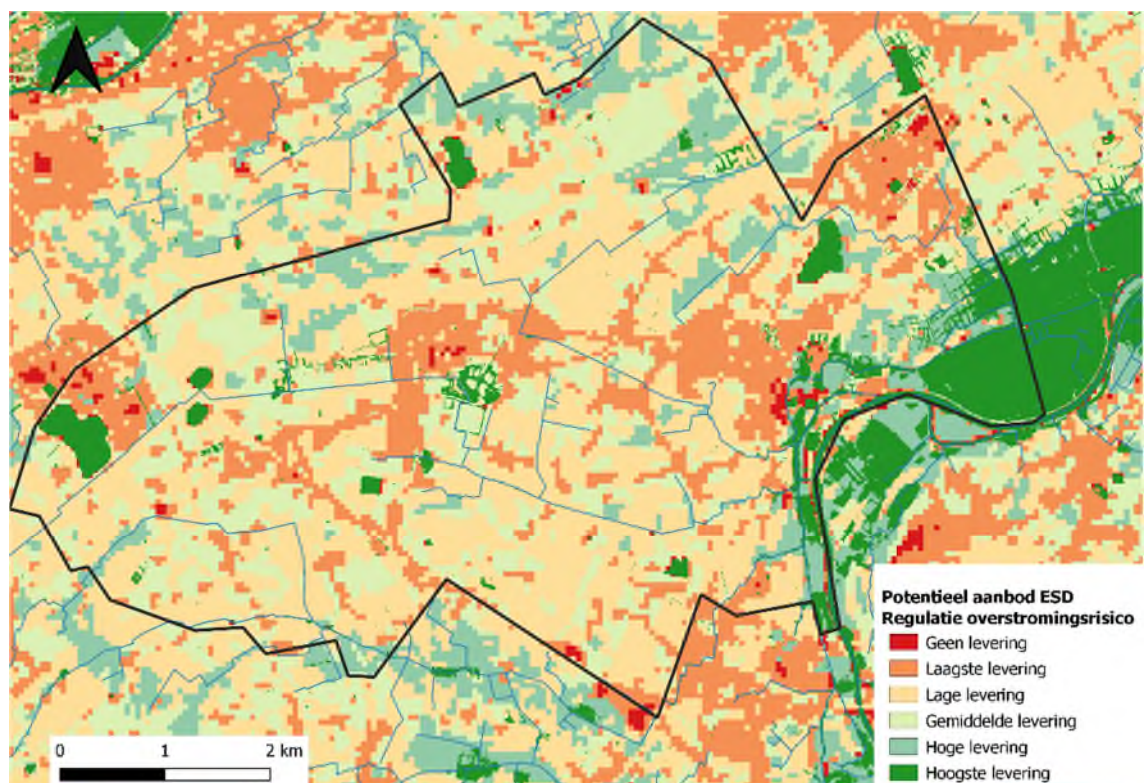
Figuur 5-18: Actuele infiltratie (Ecoplan)



Figuur 5-19: Verschil actuele en potentiële infiltratie (Ecoplan)



Figuur 5-20: Seizoenale retentie (Ecoplan)



Figuur 5-21: Synthesekaart Ecosysteemdienst Regulatie overstromingsrisico (Ecoplan)

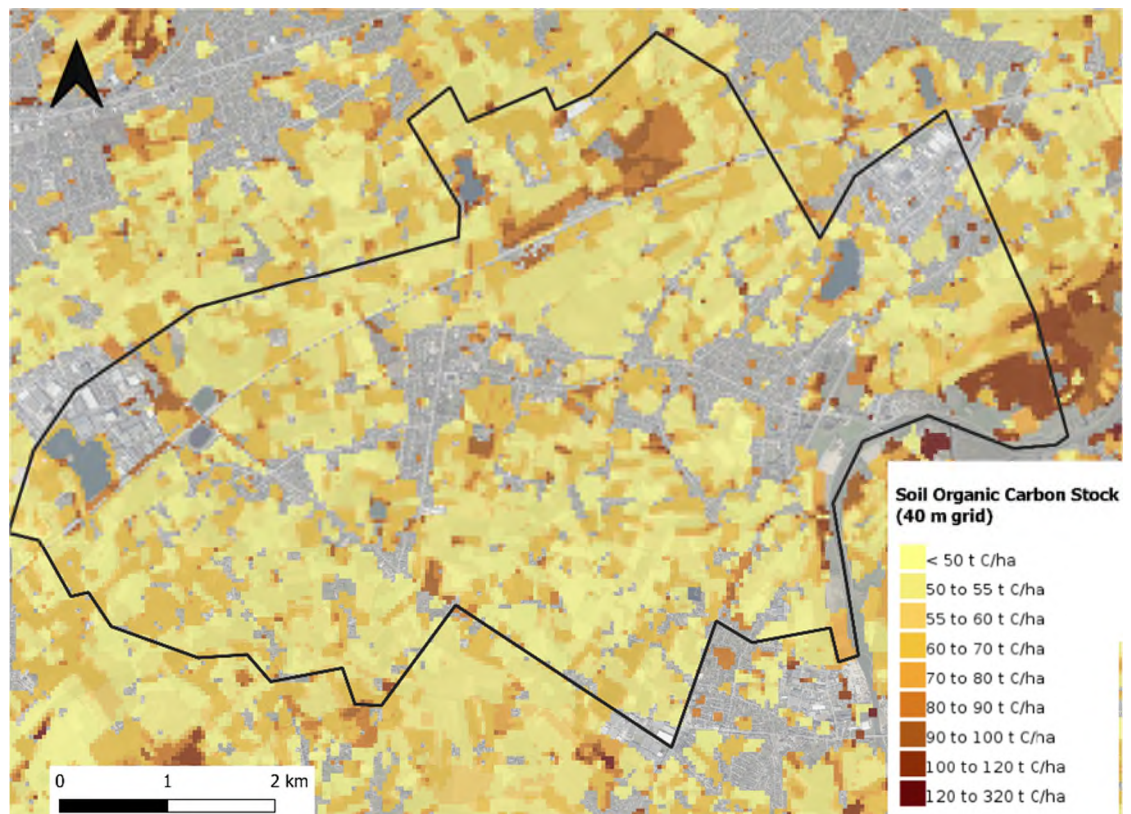
Retentie slaat op het ophouden van afstromend water. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen permanente retentie, waar zich altijd water aan de oppervlakte bevindt en seizoenale retentie, waarbij water naargelang het neerslagoverschotten of -tekorten betreft, water wordt opgeslagen of afgegeven. Seizoenale retentie fungeert dus als buffer in de waterbalans en draagt zo bij aan overstromingspreventie én grondwateraanvulling. Permanente retentie aan de andere kant betreft voornamelijk een capaciteit om water te leveren in het geval van droogte en slechts een zeer beperkte capaciteit om extreme neerslag te ontvangen. De permanente retentiecapaciteit in Nazareth wordt gevormd door de aanwezige waterlichamen, zoals beken en vijvers. De seizoenale retentiecapaciteit is onder natuurlijke omstandigheden over heel de gemeente verspreid. In de praktijk is deze echter ingeperkt ten gevolge het draineren van (akker)landbouwpercelen. Van graslanden wordt verwacht dat zij wel nog hun natuurlijke retentiecapaciteit bezitten. Deze zijn ook doorheen de hele gemeente verspreid met lokaal grotere clusters bv. ten zuidoosten van Nazareth-centrum, in de Scheldevallei en in het zuidwesten van de gemeente (zie Figuur 5-20).

Wanneer beide bovenstaande factoren van de waterbalans – infiltratie en retentie - samen worden genomen, komt naar voren dat het **aanbod aan “overstromingsrisico regulerende ecosystemen”** hoog is ten zuidoosten van de kern van Nazareth en in de Scheldevallei in het oosten van de gemeente (Figuur 5-21). Ter hoogte van de kernen en bedrijfsterreinen is het aanbod aan overstromingsregulatie het laagste. Ook in het grootste deel van de open ruimte is het aanbod van de ecosysteemdienst laag, al zijn er lokaal uitzonderingen.

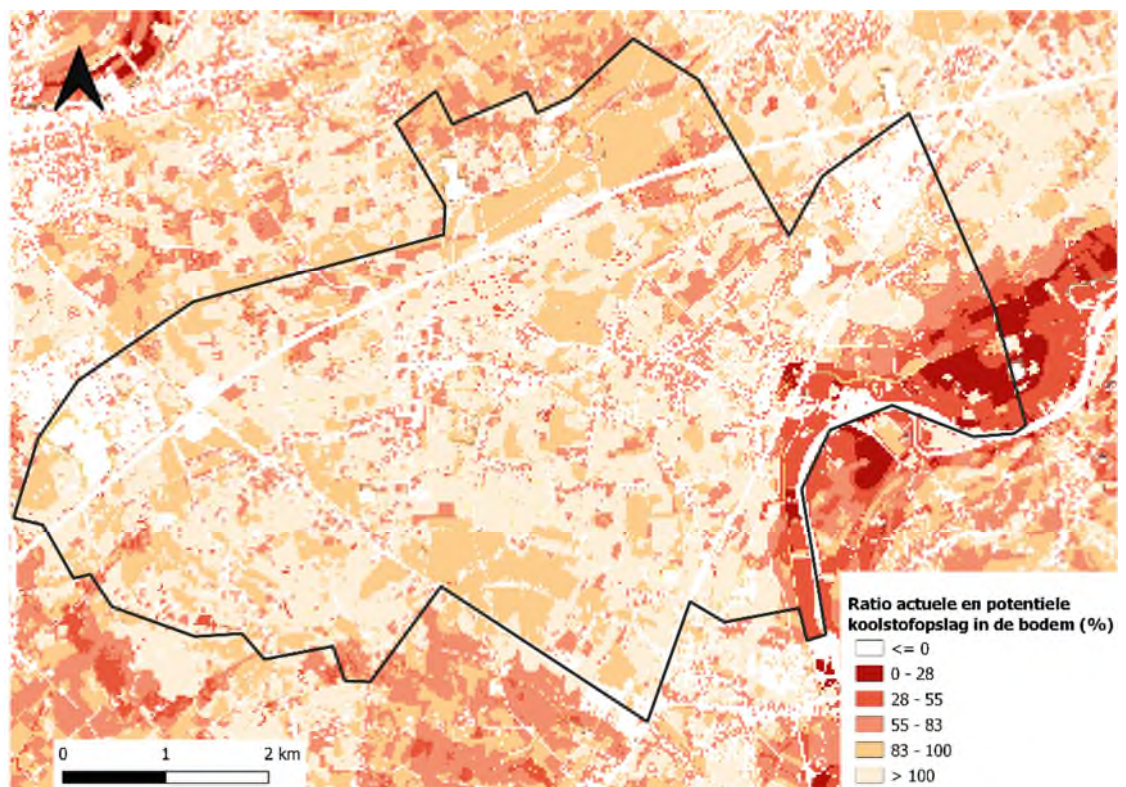
De huidige veerkracht van de gemeente tegen de gevolgen van de klimaatverandering anno 2050 is gemengd. Zo is het risico op bijkomende wateroverlast laag in vergelijking met de rest van Vlaanderen en is er op enkele strategische plekken (bv. nabij de kern van Nazareth) een hoge levering van de ecosysteemdienst overstromingsregulatie, waardoor geen al te grote problemen inzake wateroverlast verwacht worden. Desalniettemin zijn er ook aanzienlijke delen van de gemeente waar de levering van overstromingsregulatie laag is en waar in de toekomst wel bijkomend overstromingsrisico wordt verwacht (bv. de kern van Eke).

De droogtestress in de gemeente zal met name voor de landbouw sterk toenemen. Er is in de gemeente van nature veel seizoenaal retentiepotentieel aanwezig om de gevolgen hiervan te milderen, maar dit wordt op dit moment ingeperkt door de drainagepraktijken in de landbouw. De huidige veerkracht tegen toenemende en intensere droogte is dus beperkt. Ook de veerkracht ten aanzien van de toenemende hittestress is door het ontbreken van verkoelend groen nabij de kernen beperkt.

Ecosystemen in de gemeente kunnen ook bijdragen aan het mitigeren van de klimaatverandering door het **opslaan van CO₂**. Dit kan zowel in de bovengrondse biomassa van de vegetatie als in de bodem. De huidige opslag van CO₂ onder de vorm van biomassa vindt in de gemeente hoofdzakelijk plaats in de beboste gebieden. Ook de ondergrondse koolstofstocks zijn op dit moment het grootst onder de bosgebieden, voornamelijk de Hospicebossen en bij uitbreiding andere biologisch waardevolle percelen met een eerder natte bodem, zoals het geval is in de Scheldevallei (zie Figuur 5-22). In landbouwbodems wordt slechts in mindere mate CO₂ opgeslagen als gevolg van de regelmatige verstoring door het bewerken van de bodem. De aaneengesloten stukken bos en natte natuur zullen onder het huidige beleid grotendeels intact blijven (zie ook §5.2.2). De bestaande CO₂-opslagcapaciteit zal in de toekomst dus ook grotendeels behouden blijven, zij het zonder bijkomend beleid niet fors uitgebreid. De zones met laagste ratio tussen hun actuele en potentiële opslagcapaciteit en dus het grootste potentieel voor nog bijkomende koolstofopslag in de bodem bevinden zich vooral in de Scheldevallei en in mindere mate ook ten noorden van de E17 (zie Figuur 5-23). Het is dus vooral van belang om minstens die zones te behouden (en bij voorkeur uit te breiden) omwille van hun toekomstige potentie voor nog bijkomende opslagcapaciteit van koolstof in de bodem en daarmee het leveren van een bijdrage om de hoeveelheid CO₂ in de atmosfeer te verlagen.



Figuur 5-22: Koolstofvoorraad opgeslagen in de bodem (Geopunt)



Figuur 5-23: Actuele vs. potentiële koolstofopslag in de bodem (Ecoplan)

5.4 Thema: Milieudruk van automobiliteit

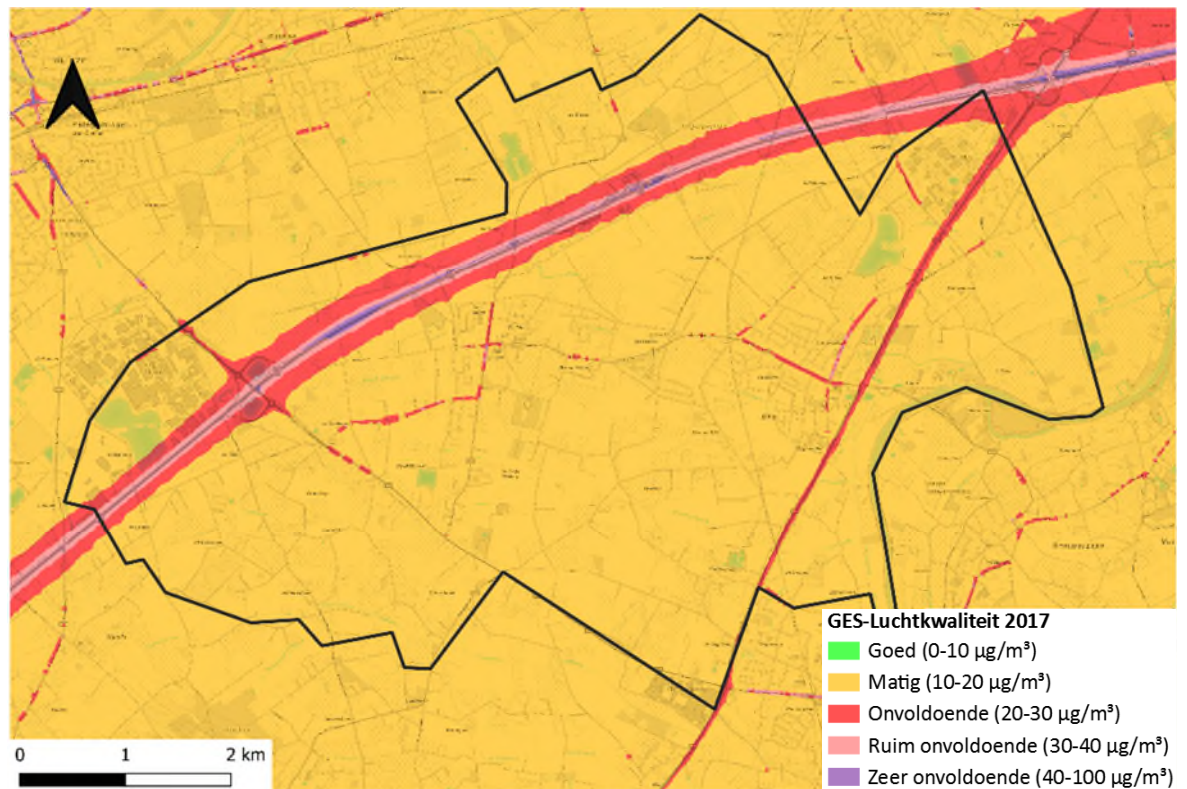
5.4.1 Bestaande situatie

Het particulier gemotoriseerd vervoer staat in voor 69,34% van alle woon-werk/school verplaatsingen in de gemeente. Daarmee ligt het percentage van Nazareth voor actief pendelen op de mediaan van Vlaams gemeenten. Op vlak van luchtkwaliteit, verkeersgeluid en verkeersveiligheid scoort echter slechts ca. 10% van de Vlaamse gemeenten slechter dan Nazareth (Agentschap zorg en gezondheid, 2021). Dit contrast tussen een gemiddeld autogebruik en een hoge gezondheidsdruk te wijten aan het autoverkeer is te verklaren door het grote aandeel van doorgaand verkeer op het grondgebied van Nazareth. De bijdrage van bovenlokale verkeersinfrastructuren zoals de E17 en de N60 komt duidelijk tot uiting in de patronen van luchtkwaliteit en geluidsbelasting.

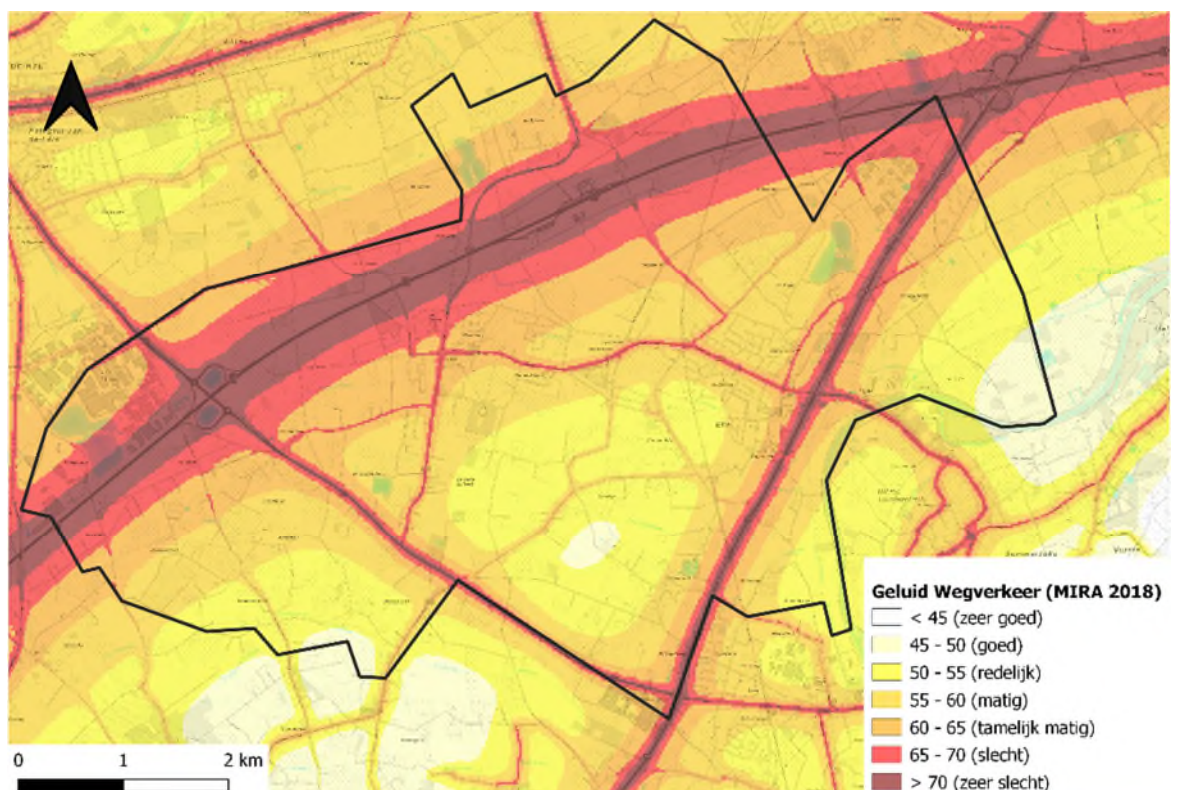
De **luchtkwaliteit** in Nazareth is over het algemeen matig (zie Figuur 5-24). Ze is het slechtst ter hoogte van de bovenlokale infrastructuur E17 en N60 met GES scores van minstens onvoldoende. Ook is er lokaal een negatieve impact op de luchtkwaliteit langsheen invalswegen, met name de west-oost as gevormd door de afrit van de E17, Nazareth en Eke. De parameter die gebruikt wordt voor de GES-luchtkwaliteit is het jaargemiddelde van NO₂ (stikstofdioxide). Deze waarden zijn onderhevig aan zowel Vlaamse als Europese richtlijnen, namelijk de VLAREM-norm (40 µg/m³) en de WHO-advieswaarde (10 µg/m³). De hele gemeente heeft een luchtkwaliteit die slechter is dan de WHO-advieswaarde, maar zit grotendeels en overall in het woongebied onder de VLAREM-norm voor de bescherming van de menselijke gezondheid. Echter wordt deze norm overschreden t.h.v. de wegzate van de E17.

Dit patroon komt nog sterker naar voor met betrekking tot **geluidsbelasting**. Langsheen de voornaamste invalswegen is de geluidsdruk consistent slecht en langsheen de bovenlokale wegen E17, N35 en N60 zelfs zeer slecht. Hoe verder van de weg, hoe minder de geluidsdruk. Het grootste deel van de gemeente ervaart hoogstens een matige geluidsdruk met uitzondering van enkele open ruimte gebieden, waar de geluidsdruk redelijk tot goed is (zie Figuur 5-25).

Boven op het verminderen van de luchtkwaliteit draagt het autoverkeer ook aanzienlijk bij aan de **CO₂-uitstoot** van de gemeente Nazareth. Wanneer het doorgaand verkeer op de snelweg wordt meegerekend in de uitstoot van de gemeente bedraagt de bijdrage van het particulier en commercieel vervoer meer dan de helft (ca. 54%) van de uitgestoten broeikasgassen. Wanneer het doorgaand verkeer op de snelweg niet wordt meegerekend bedraagt de bijdrage van het particulier en commercieel vervoer ongeveer een kwart (ca. 26%) van de uitgestoten broeikasgassen. Daarmee blijft het naast de niet-ETS industrie (ook ca. 26%) de meest uitstotende sector in de gemeente. Andere belangrijke sectoren voor de broeikasgasuitstoot in de gemeente zijn de huishoudens en de landbouw met elk een bijdrage van ongeveer een vijfde (ca. 18%) (Provincies in cijfers, 2019).



Figuur 5-24: Gezondheidseffectenscreening (GES) Luchtkwaliteit 2017 (Geopunt)



Figuur 5-25: Geluidsbelasting door wegverkeer 2018 (Geopunt)

5.4.2 Trends en ontwikkelingen (incl. beslist beleid)

De luchtkwaliteit in Nazareth is tijdens de periode 2000 – 2020 in beperkte mate verbeterd behalve voor de parameter Ozon (Irceline.be, 2021). Er wordt verwacht dat deze verbetering zich richting 2040 in grotere mate zal doorzetten onder invloed van technologische ontwikkelingen zoals zuinigere (elektro)motoren en het flankerende bovenlokale beleid (bv. elektrificatie van bedrijfswagens). Dit heeft eveneens een positieve invloed op de CO₂-uitstoot van het vervoer. Op vlak van geluidbelasting zal de elektrificatie weinig impact hebben aangezien elektrische wagens enkel stiller zijn onder snelheden van 40 km/u (De Ridder et al., 2020).

De verwachte bevolkingsaan groei in de gemeente zal voor een toenemende mobiliteitsvraag zorgen. Wanneer de bijkomende woonbehoefte conform het ongewijzigd ruimtelijk beleid wordt ingepland in slecht gelegen woongebieden zal dit tot een toename van het lokale autoverkeer leiden. Dit heeft een remmend effect op de verwachte verbetering van de milieukwaliteit. Deze demografische trends binnen de gemeente hebben echter hoe dan ook geen invloed op de verkeersdruk komende van de bovenlokale assen, die het meest doorslaggevend zijn voor de milieukwaliteit.

Op heden is de gemeente Nazareth bezig met de opmaak van een nieuw mobiliteitsplan ingebed in de vervoerregio Gent. Dit vormt nog geen beslist beleid, maar het achterliggende idee van een modal split komt wel duidelijk naar voor. De doelstellingen geformuleerd in het mobiliteitsplan voor de gemeente Nazareth zouden op de lange termijn moeten leiden tot een vermindering van het autoverkeer in de gemeente - en dus ook zijn negatieve milieueffecten - door een verschuiving van korte verplaatsingen naar langzaam verkeer en regionale verplaatsingen naar performant openbaar vervoer.

De realisatie van de doelstellingen van het mobiliteitsplan is echter ook gedeeltelijk afhankelijk van het ruimtelijk beleid dat zal worden vastgelegd door het voorliggende gemeentelijke Beleidsplan Ruimte. Waar nieuwe functies worden ingepland is bepalend voor de te gebruiken vervoersmodus. Er kan dus niet zomaar van uitgegaan worden dat deze positieve ontwikkelingen zich zonder het Beleidsplan Ruimte automatisch zullen voltrekken.

5.5 Thema: Zachtere mobiliteitsvraag

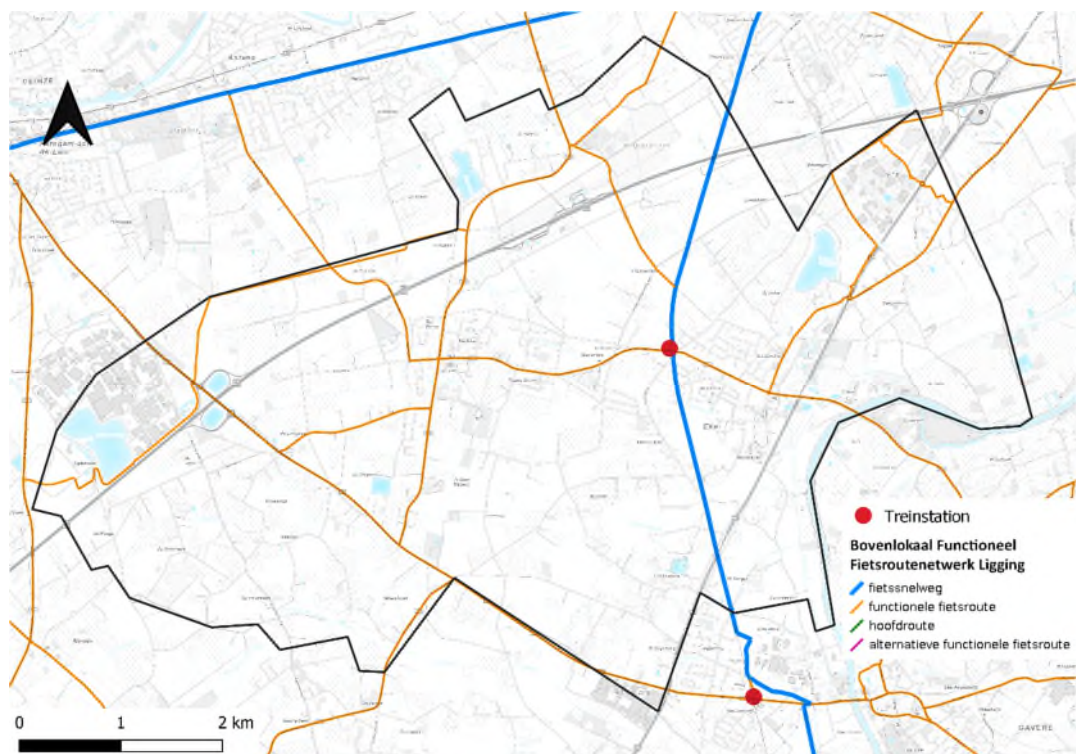
5.5.1 Bestaande situatie

Uit de lokale gezondheidsindicator mobiliteit van het Agentschap Zorg & Gezondheid komt naar voor dat ca. 28% van alle woon-werk/school/opleiding verplaatsingen in de gemeente Nazareth met de fiets, het openbaar vervoer of te voet gemaakt worden. Het openbaar vervoer neemt het merendeel van deze actieve pendelverplaatsingen voor zijn rekening.

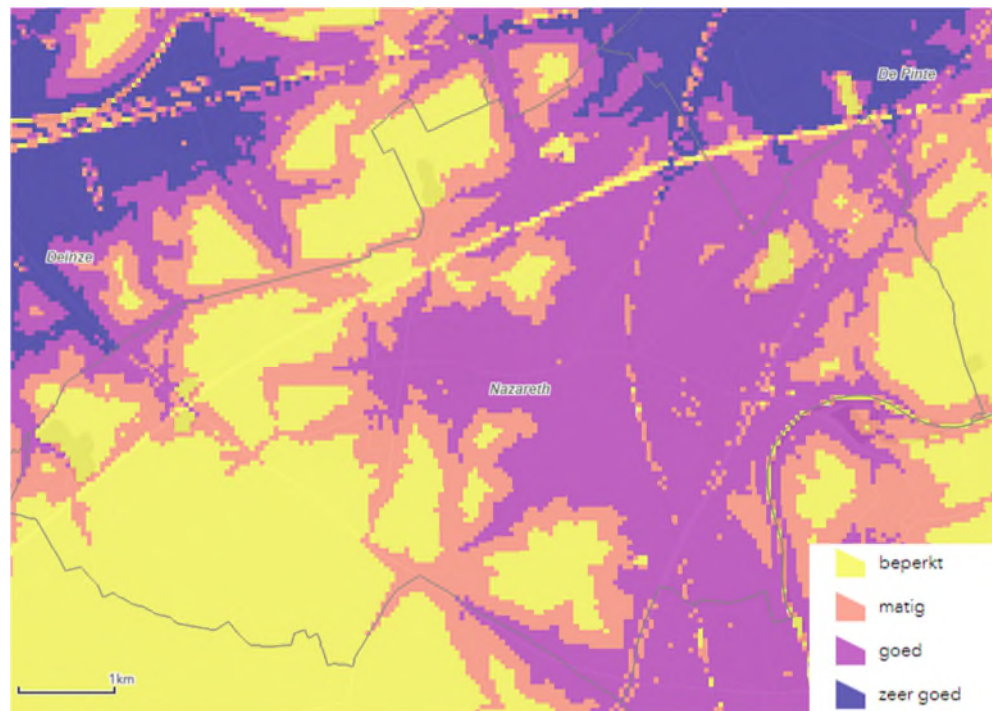
De gemeente is goed ontsloten dankzij het station Eke en de parallelle fietssnelweg richting Gent. Het centrale en oostelijke deel van de gemeente scoort dan ook goed inzake **knooppuntwaarde voor het openbaar vervoer** (zie Figuur 5-27). In een groot deel van het westen van de gemeente, dat op ruimere afstand van het station gelegen is, is de knooppuntwaarde voor het openbaar vervoer echter beperkt. Zie ook Figuur 5-29 voor het huidige openbaar vervoersaanbod van De Lijn in de gemeente Nazareth.

De **walkabilityscore** voor de bebouwde omgeving in Nazareth is bovengemiddeld in de belangrijkste woonkernen van de gemeente: Nazareth, Eke en Landuit (zie Figuur 5-28). Zij vormen samen één aaneengesloten bovengemiddeld wandelbare zone. De walkabilityscore geeft weer hoe geschikt de publieke ruimte is voor verplaatsingen te voet (en met de fiets), zowel recreatief als functioneel. Aspecten hierbij belangrijk zijn de woondichtheid, functiemix en de connectiviteit van de straten. In theorie zouden de inwoners van deze kernen veel van hun dagdagelijkse verplaatsingen **te voet** kunnen doen.

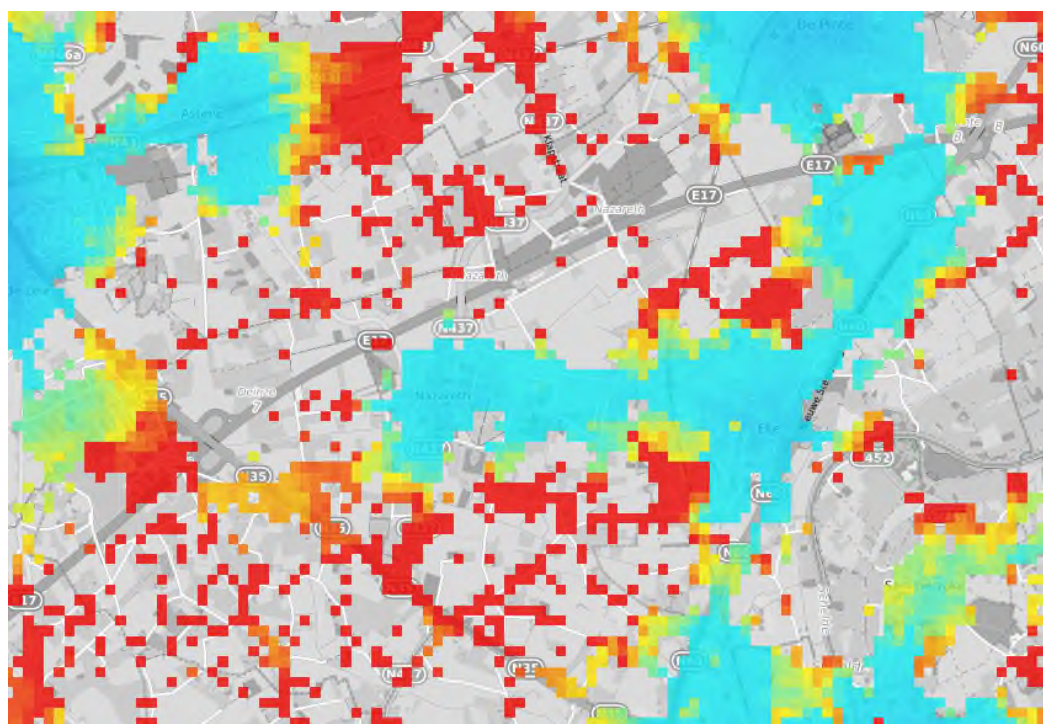
Buiten deze kernen en hun verbindingssassen is de walkability van de bebouwde omgeving eerder laag, hier zijn inwoners dus per definitie aangewezen op andere vervoersmodi voor hun dagelijkse verplaatsingen.



Figuur 5-26: Situering treinstation Eke en Bovenlokaal Functioneel Fietsroutenetwerk (Departement Mobiliteit en Openbare werken, geoloket)



Figuur 5-27: Knooppuntwaarde Openbaar vervoer (Provincie Oost-Vlaanderen, 2021)



Figuur 5-28: Walkabilityscore (Walkabilityscore Tool VITO)

Legende

- | | |
|------------------|--------------------|
| ■ Hoog | ■ Benedengemiddeld |
| ■ Bovengemiddeld | ■ Laag |
- Inkleuring op basis van de data in Vlaanderen en Brussel



Lijn	Frequentie hoofdreisweg			
	schooldag	dag	zaterdag	zondag
44 - Gent Sint-Pieters - Nazareth - Oudenaarde	F	0	0	0
71 - Nazareth - Gent - Oostakker	60'	60'	60'	60'
76 - De Pinte - Gent - Lochristi - Wachetebeke	30'	30'	30'	30'
81 - Deinze - Gavere - Zottegem	60'	60'	60'	120'
84 - Zingem - Gavere - Deinze	F	0	0	0
Belbus: 145 - De Pinte - Sint-Martens-Latem - Nazareth				

Figuur 5-29: huidig openbaar vervoersaanbod Nazareth (bron: De Lijn)

5.5.2 Trends en ontwikkelingen (incl. beslist beleid)

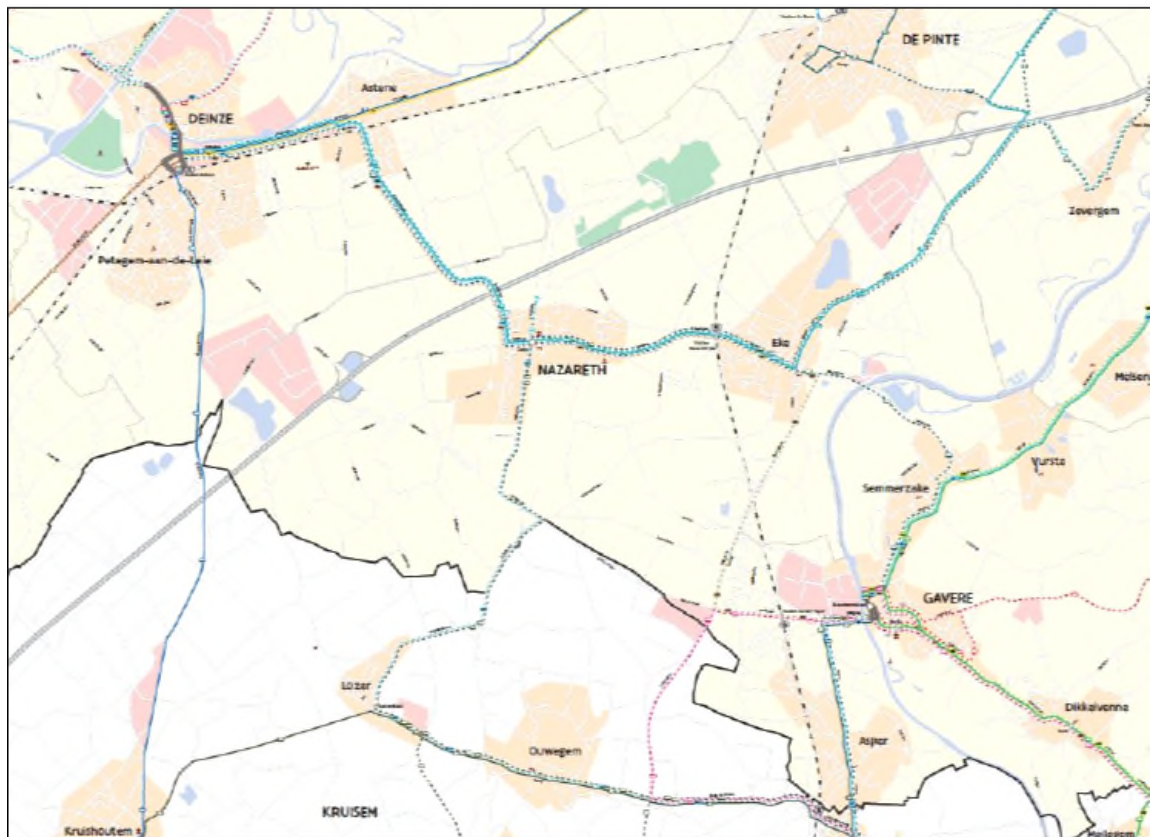
De doelstellingen in het mobiliteitsplan voor de gemeente Nazareth zouden op de lange termijn moeten leiden tot een toename van het aandeel wandelen, fietsen en openbaar vervoer in alle typen verplaatsingen conform het STOP-principe (Stappen, Trappen, Openbaar Vervoer en als laatste Personenwagen). Gezien het stijgend aandeel van elektrische wagens en een sterkere inzet op deelmobiliteit spreekt men inmiddels ook van een uitgebreide versie van het STOP-principe.



Figuur 5-30: het 'uitgebreide' STOP-principe waarin ook een plaats is voor elektrische en deelwagens (bron: Vlaams Instituut Gezond Leven)

De realisatie van de doelstellingen van het mobiliteitsplan is echter ook gedeeltelijk afhankelijk van het ruimtelijk beleid dat zal worden vastgelegd door het voorliggende gemeentelijke Beleidsplan Ruimte. Actieve verplaatsingen worden enkel aangemoedigd indien functies op een beperkte afstand van elkaar gelegen zijn. Ook openbaar vervoer functioneert beter bij hogere woningdichtheden. Kernversterking is dus een noodzakelijke voorwaarde voor het realiseren van het mobiliteitsplan. Bij voortzetting van het huidige ruimtelijke beleid zou een groot deel van de bijkomende bebouwing echter buiten de kernen gerealiseerd worden (zie §5.1). Er kan dus niet zomaar van uitgegaan worden dat de positieve ontwikkelingen zoals gefaciliteerd door het mobiliteitsplan zich zonder het Beleidsplan Ruimte zullen voltrekken.

Naast het gemeentelijk mobiliteitsplan is momenteel ook het regionaal mobiliteitsplan voor de Vervoerregio Gent in opmaak. Met de introductie van het principe van basisbereikbaarheid gaan we naar een vraaggericht openbaar vervoer: het aanbod wordt beter afgestemd op de vervoersvraag van de reiziger en op de reële vervoerstroom. Door het aanbod beter af te stemmen op de vraag, worden overvolle treinen op drukke assen en lege bussen in rustige woonwijken vermeden. Zo worden de vervoersmogelijkheden en financiële middelen op een efficiëntere manier ingezet. Het toekomstige OV-plan dat bij de implementatie van basisbereikbaarheid van kracht zal zijn, wordt voorzien vanaf 1 juli 2023 van start te gaan (zie Figuur 5-31).



Lijn	Indeling (KN-AN-FN)	Frequentie hoofdreisweg					
		schooldag		schoolvakantie		zaterdag	zondag
		dal	spits	dal	spits		
71 - Oostakker - Gent Dampoort - Zuid - Sint-Pieters - Zwijnaarde - Eke - Nazareth - Deinze	Oostakker-Zwijnaarde Klosse: KN-A Zwijnaarde Klosse - Deinze: AN	60'	60'	60'	60'	60'	60'
81 - Deinze - Nazareth - Eke - Gavere - Zottegem	Functioneel	0(+3 op woensdag)	18	0	15	0	0
Eke - Semmerzake - Gavere - Zingem	Functioneel	0(+1 op woensdag)	2	0	0	0	0
44 - Oudenaarde - Nazareth - Gent Sint-Pieters	Functioneel	0(+3 op woensdag)	8	0	0	0	0
82 - Oudenaarde - Nazareth - Deinze	Functioneel	0(+1 op woensdag)	2	0	0	0	0

Figuur 5-31: toekomstig openbaar vervoersaanbod Nazareth bij inwerking treden openbaar vervoerplan basisbereikbaarheid (bron: De Lijn)

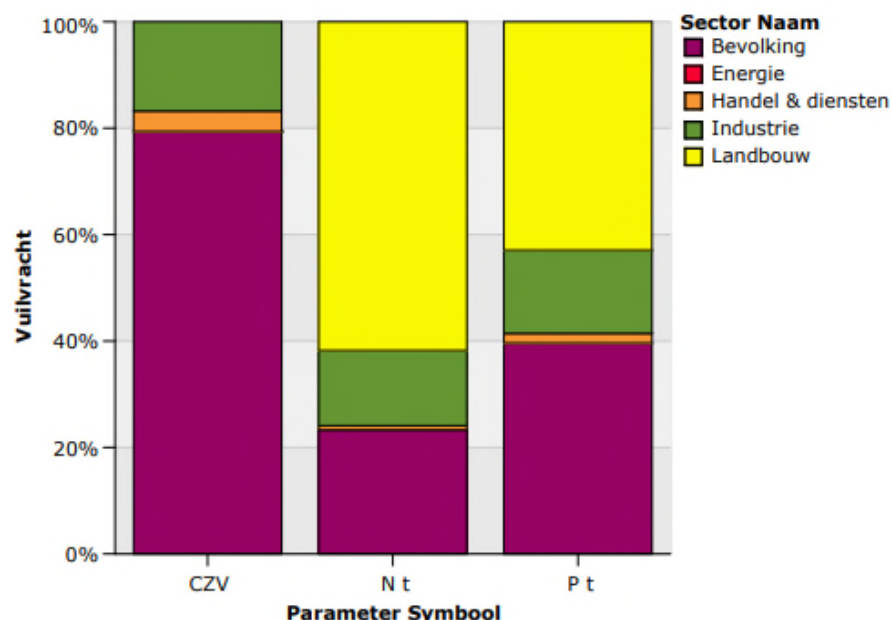
5.6 Thema: Verduurzamen van productie- en consumptiesystemen

5.6.1 Bestaande situatie

Het productiesysteem in Nazareth bestaat uit landbouw en industrie. Het landbouwsysteem beslaat het grootste deel van de gemeente. Het industriesysteem ligt ruimtelijk geclusterd in bedrijventerreinen. Consumptie van huishoudens vindt voornamelijk plaats in woningen, die het merendeel van het ruimtebeslag uitmaken. De aanwezigheid van deze productie- en consumptiesystemen legt druk op het milieu en meer bepaald op de kwaliteit van water en bodem. Daarenboven dragen de verschillende sectoren via de uitstoot van broeikasgassen bij aan de klimaatverandering. Vanuit de landbouw is er druk naar natuur toe omwille van vermestende en verzurende deposities.

De **waterkwaliteit** van de belangrijkste waterlopen in de gemeente is ontoereikend tot slecht (VMM, 2019). Het gaat daarbij om de Duivebeek, Leebeek, Toeristische Leie en de Boven-Schelde (segment IV). Uit de druk en impactanalyses van de Bovenschelde komt naar voor dat de afvalwaterlozingen van huishoudens instaan voor het overgrote deel van de chemische zuurstofvraag. Dit is te verklaren door de eerder lage gemeentelijke riolerings- en zuiveringsgraad van ca. 70% (Vlaanderen als geheel behaalt een riolerings- en zuiveringsgraad van ca. 88%). In dit cijfer zijn de individuele behandelingsinstallaties voor afvalwater (IBA) nog niet verrekend. De lage rioleringsgraad hangt samen met de uitgespreide ruimtelijke structuur in de gemeente (zie §5.1.1). De woonkernen en bedrijventerreinen zijn gelegen in ‘centraal gebied’ dat rechtstreeks is aangesloten op een rioolwaterzuiveringsinstallatie. De meeste woonlinten en verspreide bebouwing bevinden zich echter in ‘collectief of individueel te optimaliseren buitengebied’, waardoor dit huishoudelijk afvalwater nog ongezuiverd geloosd wordt.

Mest uit de landbouw zorgt daarentegen voor de grootste vuilvrachten aan stikstof in het oppervlaktewater. Inzake de vuilvrachten aan fosfor is de bijdrage van landbouw en huishoudens eveneens aanzienlijk (Geoloket Stroomgebiedbeheerplannen, 2021). De bijdrage van de industrie is voor al deze vuilvrachten significant en schommelt rond de 20%.



Figuur 5-32: Vuilvrachten in de waterloop VL05_58 "Boven-Schelde IV"(Geoloket Stroomgebiedbeheerplannen)

Het grootste deel van de gemeente, uitgezonderd de noordelijke zone, is gelegen in een afstromingsgebied, waar de hoogste nitraatconcentraties worden gemeten in het oppervlaktewater (Gebiedstype 3 volgens het Mestactieplan) (zie Figuur 5-34). De run-off van stikstof uit de landbouw is hier problematisch. Het landbouwareaal bestaat voornamelijk uit akkerland. Uit de 2-jarlijkste herziening voorzien in het 6^{de} Mestactieplan (MAP6) blijkt wel dat op basis van de recentste nitraatmetingen in het oppervlakte- en grondwater in landbouwgebied, het grootste gedeelte van de gemeente Nazareth vanaf 1/1/2023 terecht komt in gebiedstype 2 (i.p.v. 3), hetgeen toch wijst op een stilaan verbeterende trend (zie Figuur 5-35).

Er situeren zich in Nazareth ook drie intensieve varkenshouderijen die worden beschouwd als GBPV-installaties (Geïntegreerde Preventie en Bestrijding van Verontreiniging) (zie Figuur 5-34).

De meeste gronden die gekend zijn bij de OVAM ten gevolge van bodemonderzoeken, -saneringen of schadegevallen zijn gelegen op bedrijventerreinen. Mogelijke verontreinigingen of impact op de **bodemkwaliteit** zijn dus vooral daar gelokaliseerd (zie Figuur 5-33). Binnen de gemeente zijn er geen risicosites die verband houden met PFAS-verontreiniging (ook niet langer de E17: alle no-regret maatregelen zijn hier opgegeven).

Nazareth wordt gekarakteriseerd als een zeer weinig erosiegevoelige gemeente, al zijn er lokale uitzonderingen ten gevolge van de hellingsgraad van het perceel (DOV Verkenner, 2021).

Van de productie- en consumptiesystemen heeft de industriële sector met ca. 26% het grootste aandeel in de totale **broeikasgasemissies** van de gemeente. Landbouw en huishoudens volgen met elk ongeveer 18%. De tertiaire sector staat in voor ongeveer 11% van de uitstoot. Dit wil zeggen dat afgezien van de emissies komende van mobiliteit, het merendeel van de broeikasgasemissies in de gemeente kan worden toegewezen aan de productie- en consumptiesystemen (ca. 73%) (Provincies in cijfers, 2019).

5.6.2 Trends en ontwikkelingen (incl. beslist beleid)

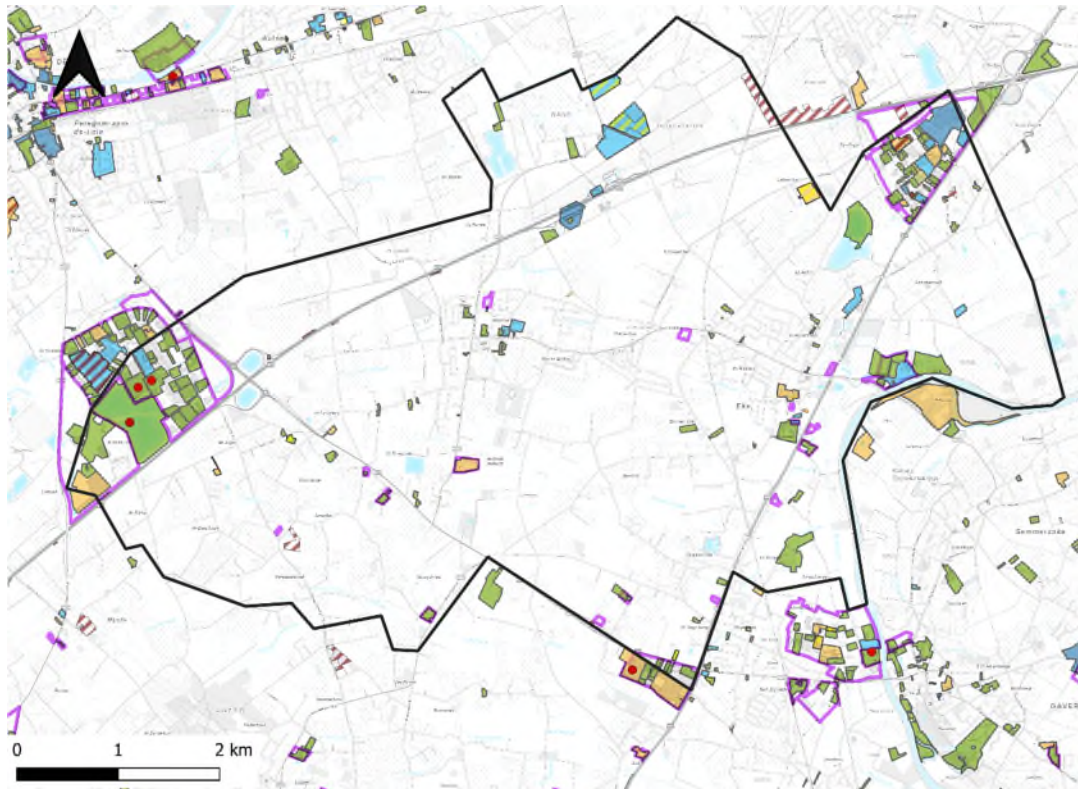
Dankzij technologische ontwikkelingen worden de productiesystemen steeds efficiënter en duurzamer. Dit heeft op heel wat milieu-indicatoren, met name water- en bodemkwaliteit een gunstige invloed gehad. De verbetering van de milieukwaliteit is echter aan het stagneren (Peeters et al., 2018). Technologische verbetering zorgt namelijk voor minder relatieve milieudruk per productie-eenheid, maar de absolute productieoutput blijft wel stijgen. De productie volgt daarbij de toename van de consumptievraag die zelf gedreven wordt door (globale) demografische en economische ontwikkelingen, zoals een stijgende bevolking en koopkracht. Eveneens speelt klimaatverandering in op de kwaliteit van het water via verhoogde temperaturen, heviger regenbuien en droogtes. Dit kan o.a. leiden tot een daling in het zuurstofgehalte en verzilting van het water (Limaheluw et al., 2021).

Structurele innovaties in productiesystemen zoals het hergebruiken van afvalstoffen als grondstoffen in functie van een circulaire economie of duurzamere landbouwpraktijken die de milieudruk structureel zouden kunnen afbouwen, blijven ondanks de groeiende aandacht nog steeds beperkt tot niches (Peeters et al., 2018).

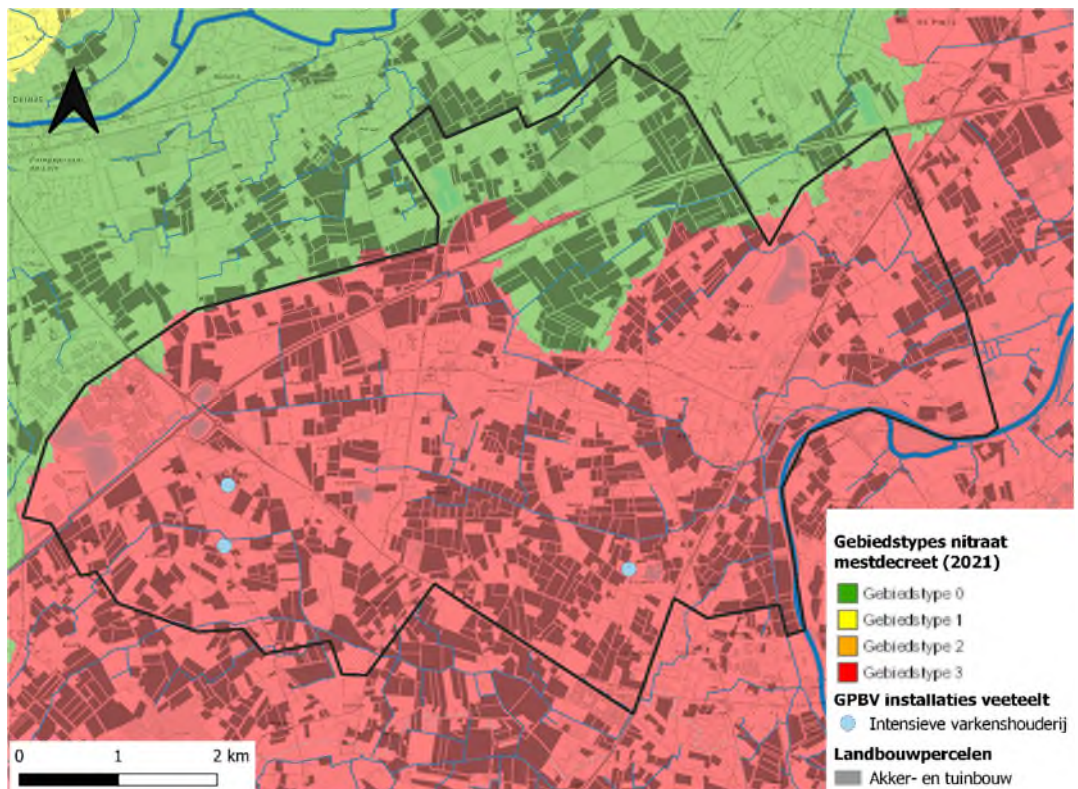
Zonder bijkomend beleid wordt dus verwacht dat de stagnatie van de milieukwaliteit zich zal verderzetten richting 2040.

Legende:

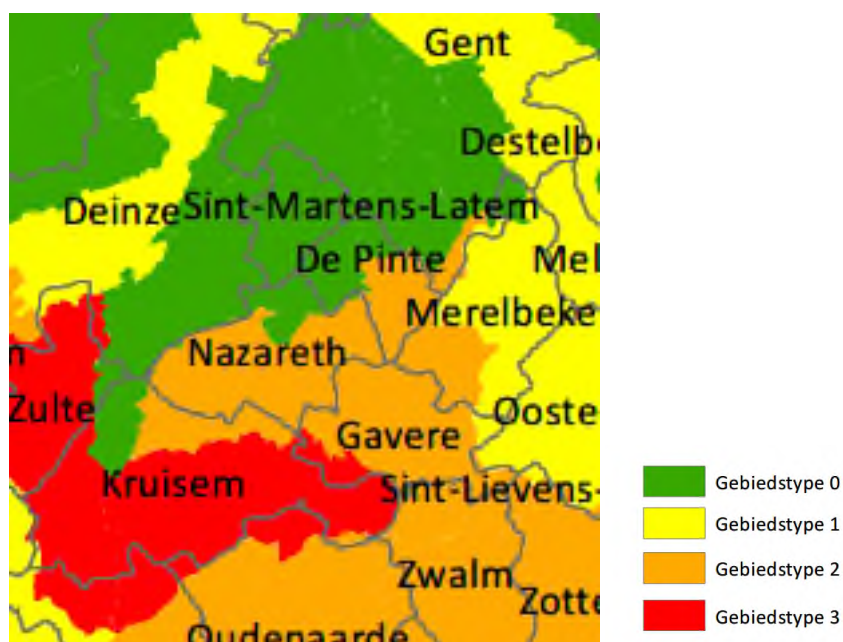
Schadegevallen en meldingen	Bodemonderzoeken en saneringen
 Evaluatierapport schadegeval	 Sitebesluit
 Vaststelling schadegeval	 Oriënterend bodemonderzoek
 Melding schadegeval	 Beschrijvend bodemonderzoek
 Melding bodemverontreiniging	 Bodemsaneringsproject
	 Eindevaluatieonderzoek
Bedrijventerrein	 Industriële GPBV installaties
	



Figuur 5-33: Milieudruk vanuit de industrie (Geopunt)

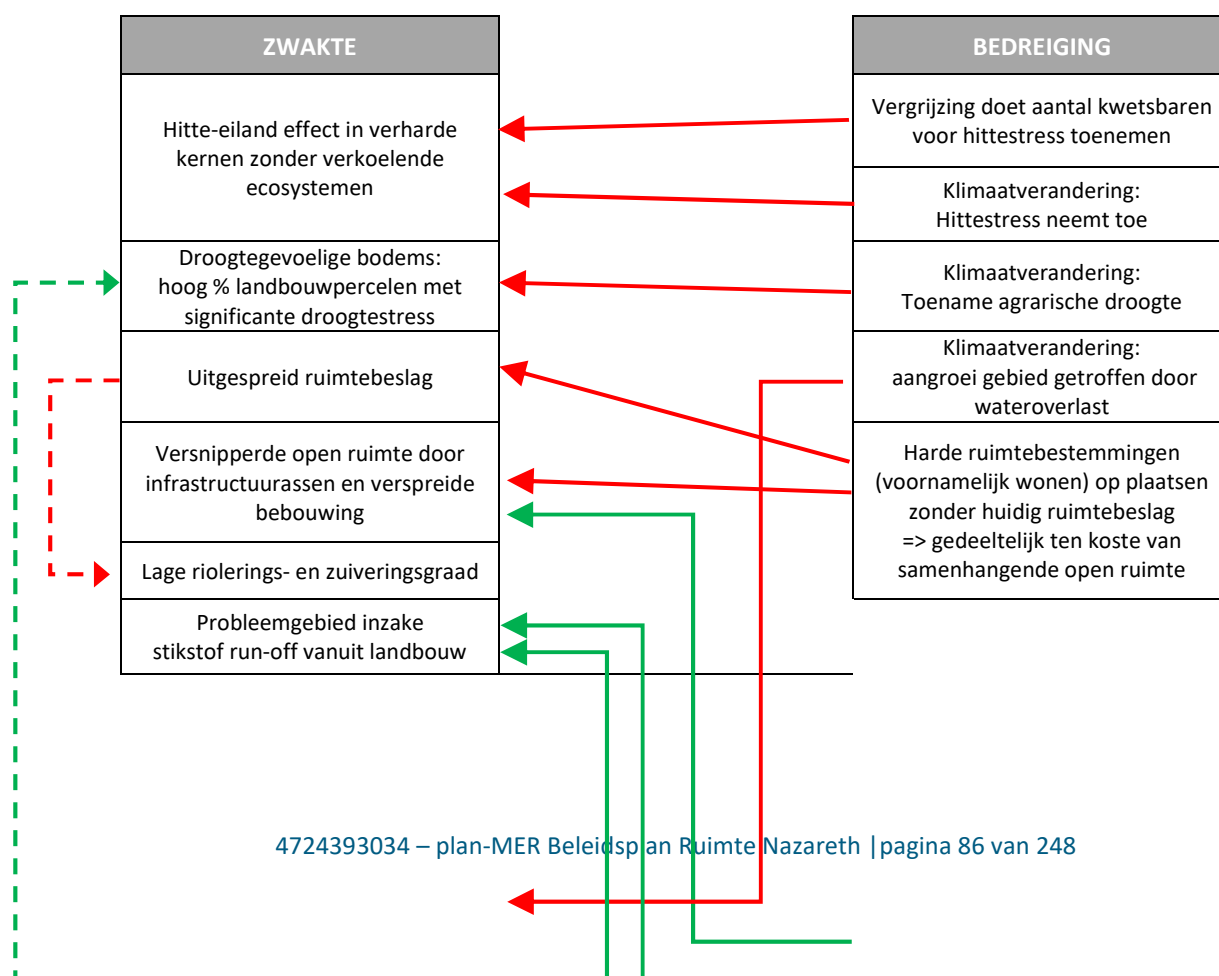


Figuur 5-34: Stikstofdruk vanuit de landbouw (Geopunt)



Figuur 5-35: Evaluatie oppervlaktewater – grondwater – gebiedstypes nitraat Mestdecreet vanaf 1/1/2023 (bron: VLM)

5.7 Synthese Referentiesituatie: SWOT



Grote milieudruk vanuit E17 en wegverkeer	
STERKTE	OPPORTUNITEIT
Laag percentage gebouwen bedreigd door wateroverlast	Toename woonbehoefte remt af => Druk voor bijkomend ruimtebeslag is beperkt
Hoog natuurlijk potentieel voor seizoenale retentie, maar wordt nu gedraineerd	Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid
Goede OV knooppuntwaarde in grootste deel van de gemeente	Green deal: eiwitshift
Aantakking op fietssnelweg Gent - Oudenaarde	
Bovengemiddelde walkability in en tussen de deekernen van de gemeente	

5.8 Aanbevelingen

Het beschrijven van de referentiesituatie en de hieruit volgende SWOT-analyse bracht enkele milieuknelpunten binnen de gemeente in beeld. Op basis hiervan worden reeds een aantal aanbevelingen en aandachtspunten, o.a. voor de verdere uitwerking van de beleidskaders geformuleerd:

- Cfr. 'druk op open ruimte': een groot deel van de biologisch waardevolle elementen in de gemeente komen voor in landbouwgebied (zie Figuur 5-9). Het gaat hierbij voornamelijk om bomenrijen, houtkanten en andere lijnvormige begroeiing al dan niet langsheen waterlopen, soortenrijk permanent cultuurgrasland of minder waardevol, soortenarm permanent cultuurgrasland dat wel omgeven is door waardevolle kleine landschapselementen. Deze biodiversiteitsrijke landschapselementen omvatten op dit moment 1 à 2% van het landbouwareaal in de gemeente. Er wordt aanbevolen om tenminste te garanderen dat de bestaande biodiversiteitsrijke landschapselementen in landbouwgebied behouden blijven en bij voorkeur toeneemt tot een areaal van ca. 10% (tegenover de huidige 1 à 2%), cfr. de Europese Biodiversiteitsstrategie voor 2030. Met andere woorden: **het biodiverser maken van het landbouwgebied**. Dit komt de onderlinge werking van ecosysteemdiensten en zo ook de gezondheid van de mens ten goede.
- Cfr. risicozones klimaatadaptatie: Nazareth heeft reeds in het huidige klimaat een hoog aandeel landbouwpercelen met significante droogtestress: 8% van de landbouwpercelen in Nazareth ten opzichte van 1% voor heel Vlaanderen. Er wordt aanbevolen om binnen de gemeente een

strategie op te stellen teneinde deze droogteproblematiek tegen te gaan. Dit kan bv. middels het opmaken van een **droogteplan**. Een dusdanig droogteplan kan op zichzelf staan, gecombineerd worden met een hemelwaterplan, of deel uitmaken van een breder klimaatadaptatieplan. In een droogteplan ligt de focus op het in kaart brengen van de droogteproblematiek en de mogelijke maatregelen om droogte aan te pakken, waaronder dus ook maatregelen die droogtestress op landbouwpercelen tegengaan. Het droogteplan behandelt verschillende aspecten zoals tekorten aan bodemvocht, lage waterpeilen in waterlopen en daling van de grondwatertafel.

- Cfr. aangroei waterdiepte 2050 (risicozones): dit resulteert in een voorspelde toename van het percentage gebouwen bedreigd door wateroverlast in de gemeente Nazareth tot 2,6% in 2050. Daarbij zijn ook enkele voorlopig onbenutte harde bestemmingen gelegen in zones met (toekomstig) overstromingsgevaar nog niet meegerekend. Er wordt aanbevolen om deze momenteel nog onbenutte harde bestemmingen gelegen in risicozone te **vrijwaren van toekomstige bebouwingsmogelijkheden**.
- Cfr. potentiële versus actuele infiltratiecapaciteit: mits ontharding heeft de bodem een aanzienlijke potentiële infiltratiecapaciteit >> er wordt aanbevolen om volop in te zetten op maatregelen om **ontharding** te bewerkstelligen.
- Cfr. seizoenale retentiecapaciteit: de permanente retentiecapaciteit in Nazareth wordt gevormd door de aanwezige waterlichamen, zoals beken en vijvers. De seizoenale retentiecapaciteit is onder natuurlijke omstandigheden over heel de gemeente verspreid. In de praktijk is deze echter ingeperkt ten gevolge het draineren van (akker)landbouwpercelen. Van graslanden wordt verwacht dat zij wel nog hun natuurlijke retentiecapaciteit bezitten. Deze zijn ook doorheen de hele gemeente verspreid met lokaal grotere clusters bv. ten zuidoosten van Nazareth-centrum, in de Scheldevallei en in het zuidwesten van de gemeente. Er wordt aanbevolen een systeem op poten te zetten om **de oppervlaktes van drainages in landbouwgebied in beeld te kunnen brengen**. Dit kan door te starten met minimaal het bijhouden van vergunde drainages (overzicht van het aantal besliste vergunningen/ geacteerde meldingen waarin rubriek 53.3, dus de drainering die noodzakelijk is om het gebruik of de exploitatie van cultuurgrond mogelijk te maken of te houden, is aangevraagd).
- Cfr. “overstromingsrisico regulerende ecosystemen”: wanneer beide factoren van de waterbalans – infiltratie en retentie – samen worden genomen, komt naar voren dat het aanbod aan “overstromingsrisico regulerende ecosystemen” hoog is ten zuidoosten van de kern van Nazareth en in de Scheldevallei in het oosten van de gemeente. Ter hoogte van de kernen en bedrijfsterreinen is het aanbod aan overstromingsregulatie het laagste. Ook in het grootste deel van de open ruimte is het aanbod van de ecosysteemdienst laag, al zijn er lokaal uitzonderingen. >> er wordt aanbevolen om maatregelen te nemen om het **aanbod van ecosysteemdiensten in de open ruimte te verhogen**. Een belangrijke rol hierbij is weggelegd voor de landbouw: bv. behoud/uitbouw van KLE's (houtkanten edm), ...

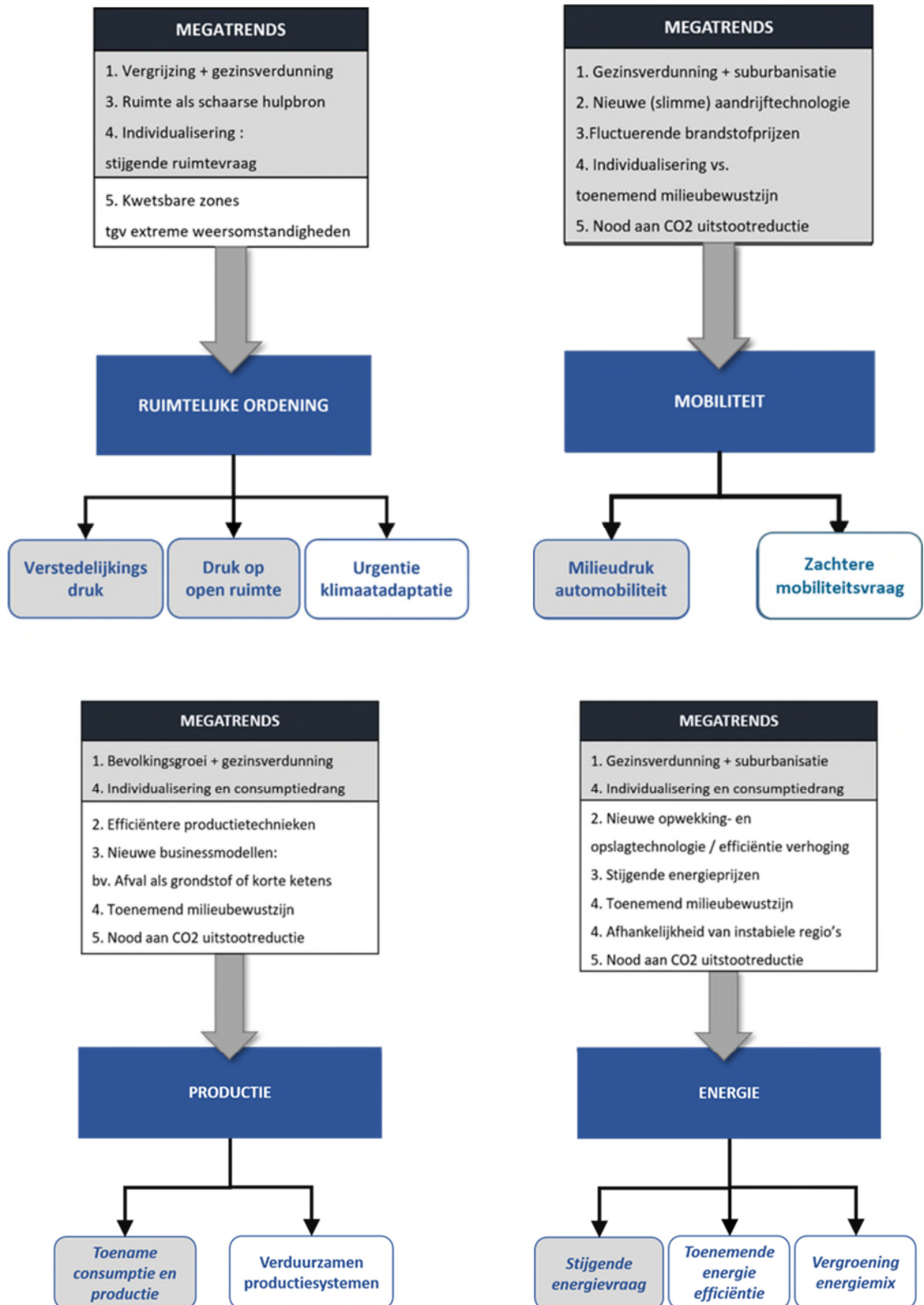
6 Milieueffectbeoordeling strategische visie

6.1 Afbakening studiebereik (Scoping)

De VMM identificeerde zes relevante megatrends die op Vlaams niveau via de maatschappelijke systemen inwerken op het milieu (Zie §4.3). In deze paragraaf worden de megatrends vertaald naar hun gevolgen ('manifestaties') op het lokale niveau van Nazareth. In de eerste plaats omvat dit een

selectie van de deelaspecten van de megatrends die van toepassing zijn op de gemeente Nazareth. Dit zijn gedeeltelijk aspecten die voortkomen uit de specifieke karakteristieken van Nazareth, zoals de demografische ontwikkelingen die geïdentificeerd werden in de onderzoeksnota wonen en gedeeltelijk aspecten die voor de meeste Vlaamse gemeenten gelden zoals bv. de nood aan CO₂-emissiereductie. De inwerking van deze verschillende relevante deelaspecten van de megatrends op de vier maatschappelijke systemen van de gemeente en de impact daarvan op het milieu manifesteert zich op het lokale niveau onder de vorm van enkele tastbare thema's zoals weergegeven in onderstaande Figuur 6-1.

De zesde megatrend ('Toenemende kwetsbaarheid/ fragiliteit van de systemen') kaart de kwetsbaarheid van zowel het economische systeem, het hulpbronnensysteem (energienet, mobiliteitssysteem, ecosystemen) als het Europees en Vlaams bestuursmodel aan. Op het hulpbronnensysteem na heeft de zesde megatrend echter weinig ruimtelijke relevantie. De toenemende kwetsbaarheid/fragiliteit van de hulpbronnensystemen (energienet, mobiliteitssysteem, ecosystemen) zit daarbij reeds intrinsiek vervat in de andere megatrends. Deze zesde megatrend wordt op zichzelf dus niet verder meegenomen in de analyse.



Figuur 6-1: Manifestaties van megatrends in de gemeente Nazareth (grijze invulling = negatief (milieu)effect t.g.v. megatrend; witte invulling = positief (milieu)effect t.g.v. megatrend; vet = weerhouden thema i.f.v. milieubeoordeling beleidsplan; cursief = niet weerhouden thema i.f.v. milieubeoordeling beleidsplan)

De bovenstaande thema's geven de kritische ontwikkelingen weer van de systemen in Nazareth die mogelijk gevolgen hebben voor het milieu. Niet al deze ontwikkelingen kunnen echter worden beïnvloed door gemeentelijk ruimtelijk beleid. Naast de relevantie van het milieuaspect vormt de vraag of het gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan impact kan hebben op het milieuaspect immers ook een criterium bij de scoping (zie §4.2). De thema's die betrekking hebben op de systemen **ruimtelijke ordening** en **mobiliteit** worden duidelijk beïnvloed door het gemeentelijk ruimtelijk beleid en mobiliteitsbeleid en worden allen weerhouden (**vette aanduiding**):

- o Verstedelijkingsdruk
- o Druk op de open ruimte
- o Urgentie klimaatadaptatie
- o Milieudruk automobilititeit
- o Zachtere mobiliteitsvraag

Het **productiesysteem** wordt omwille van de geglobaliseerde economie door meer globale (markt)-ontwikkelingen gestuurd, waar lokaal beleid weinig vat op heeft. Wel wordt de uiteindelijke lokalisatie van bedrijven (zowel industrieel als landbouw) en waar ze exact milieueffecten teweegbrengen bepaald door het gemeentelijk ruimtelijk beleid. Het thema 'toename industriële productie' (*cursieve aanduiding*) wordt dus niet weerhouden voor verder onderzoek, het thema 'verduurzamen van productiesystemen' wel (**vette aanduiding**).

De thema's met betrekking tot het **energiesysteem** hebben in meer of mindere mate een ruimtelijke dimensie. Uitzondering hierop is het thema 'toenemende energie efficiëntie', wat voornamelijk een technisch thema is en dus sowieso niet door het plan kan worden beïnvloed. Het thema 'stijgende energievraag' kan gedeeltelijk verklaard worden door ruimtelijke versnippering en suburbanisatie omdat dit meer energie voor verplaatsingen vergt. Dit ruimtelijke aspect van de energievraag hangt echter samen met de reeds te onderzoeken mobiliteitsvraag en zal daarom niet nog eens apart behandeld worden. Het vergroenen van de energiemix en het inplanten van hernieuwbare energie-installaties in het landschap heeft een duidelijke ruimtelijke dimensie. Het ruimtelijk beleid hieromtrent wordt echter grotendeels voorgeschreven door het gewestelijk niveau. De gewenste ruimtelijke principes voor het inplanten van windturbines zijn bijvoorbeeld bepaald door de ministeriële omzendbrief RO/2014/02. Het gemeentelijk ruimtelijk beleid heeft hier dus geen wezenlijke invloed op. Wel wordt in de strategische visie vermeld dat de energietransitie engagement vereist bij alle betrokkenen en op verschillende niveaus: van de individuele burger en de bedrijven, bij de lokale en hogere besturen. Binnen haar eigen middelen en bevoegdheden wil de gemeente Nazareth hierin constructief samenwerken en bijdragen tot een duurzame energietransitie. Los van deze ambitie gaat het beleidsplan hier echter niet verder op in. Bijgevolg wordt dit thema ook niet weerhouden in het verdere milieueffectenonderzoek van het Beleidsplan Ruimte Nazareth. Gezien het belang van het thema, ook voor het lokale ruimtelijke beleid, wordt aanbevolen om een toekomstig beleidskader "energie" in overweging te nemen, waarin bv. een lokale ruimtelijke energiestrategie kan uitgewerkt worden en waar instrumenten zoals een warmtezoningsplan en sloopbeleidsplan een rol in kunnen vervullen.

De op basis van dit tweede criterium **niet weerhouden onderzoeksthema's** zijn op de bovenstaande Figuur 5-1 aangeduid *in het cursief*.

De weerhouden thema's zorgen voor het structureren van het beschrijven van de referentiesituatie (zie §5.1 tot §5.6) en het inschatten van de effecten van de strategische visie (zie §6.3.1).

6.2 Uitwerking van het beoordelingskader

De ambities van de strategische visie zullen worden beoordeeld op basis van hun vermogen om de geïdentificeerde negatieve gevolgen voor het milieu als gevolg van optredende megatrends tegen te gaan en positieve gevolgen ervan verder te faciliteren. Er wordt dus met andere woorden nagegaan of de ambities uit de strategische visie een positief of negatief effect hebben op de milieueffecten van de megatrends – de ‘thema’s’ uit hoofdstuk 5 – en of er nog bepaalde specifieke aanbevelingen m.b.t de mogelijke invloeden van megatrends ontbreken in de visie.

Daartoe worden de **verschillende ambities uitgezet ten opzichte van de verschillende gemeentelijke manifestaties van de megatrends** (zie Tabel 5-1). Vervolgens wordt beschreven hoe de ambitie mogelijk interageert met de betreffende manifestatie van de megatrend en wat de gevolgen hiervan zouden kunnen zijn op het voorliggende systeem. Voor deze analyse wordt verder gebouwd op de kenmerken van de huidige staat van het systeem en de dynamieken die zijn ontwikkeling verklaren, zoals beschreven in hoofdstuk 5. Deze inschatting van de interactie tussen ambitie en de manifestatie van de megatrend vormt de basis van de beoordeling. Een megatrend kan een positieve of negatieve invloed hebben op de ontwikkeling van het systeem en een ambitie (van de strategische visie) kan op zijn beurt een positief of negatief effect hebben op deze invloed. Hoe dit zich vertaalt in een score is weergegeven in het beoordelingskader in onderstaande Tabel 6-2.

In sommige gevallen kan het effect van de ambitie echter zowel positief als negatief zijn naargelang de situatie. Deze ambities zullen samen met degenen die een negatief effect hebben op het milieu speciale aandacht krijgen bij het formuleren van suggesties en aanbevelingen voor het robuuster maken van de strategische visie. Ter verduidelijking van de beoordelingen en de gegeven scores wordt per ingevulde cel altijd een korte toelichting voorzien.

In die toelichting wordt er waar relevant ook ingegaan op de interactie van de ambitie met andere ambities die zijn effecten milderden of versterken. Zo kan de ambitie kernversterking an sich negatief scoren op het vlak van klimaatadaptatie door het verergeren van het hitte-eiland effect, maar kan dit negatief effect worden gemilderd wanneer kernversterking gebundeld wordt met een andere ambitie zoals het ontwikkelen van een groen-blauw netwerk. Op die manier worden ook de **cumulatieve effecten** van de strategische visie in beeld gebracht.

Tabel 6-1: Schematische voorstelling van de werkwijze beoordeling Strategische Visie

		Manifestaties megatrends		
Ruimtelijke strategie		Verstedelijkingsdruk	klimaatadaptatie	...
Ambities	Kernversterking	+	-	
	Groene netwerken doorheen de kernen	+	+	
	...			

Tabel 6-2: Verduidelijking van beoordelingskader Strategische Visie

Globaal effect	Symbool	Verduidelijking
Positief effect op het milieu	+	Positief effect op positieve invloed van de megatrend
	+	Positief effect op negatieve invloed van de megatrend
Verwaarloosbaar tot beperkt positief effect op het milieu	(+)	Verwaarloosbaar tot beperkt positief effect op positieve invloed van de megatrend
	(+)	Verwaarloosbaar tot beperkt positief effect op negatieve invloed van de megatrend
Positief/negatief effect op het milieu naargelang de randvoorwaarden	+/-	Positief/ negatief effect op positieve invloed van de megatrend (afhankelijk van de randvoorwaarden)
	+/-	Positief/ negatief effect op negatieve invloed van de megatrend (afhankelijk van de randvoorwaarden)
Negatief effect op het milieu	-	Negatief effect op positieve invloed van de megatrend
	-	Negatief effect op negatieve invloed van de megatrend
Geen effect op het milieu	0	Invloed van de megatrend heeft geen ruimtelijke vertaling

6.3 Beoordeling milieueffecten van de strategische visie

Onderstaande Tabel 6-3 en bijhorende tekstuele uitleg geven een inschatting weer van de invloed van de ambities en strategieën van de strategische visie op de lokale manifestaties van de megatrends.

6.3.1 Effectbeoordeling per ambitie

Ambitie: Streven naar een duurzaam ruimtegebruik

Duurzaam ruimtegebruik wordt in de eerste plaats nagestreefd door **meer te doen met dezelfde ruimte**. Dit wordt in de praktijk gebracht door slim te verdichten op duurzaam ontsloten locaties en functies te verweven. Dankzij deze strategie vermindert het noodzakelijke ruimtebeslag, waardoor de druk op open ruimte afneemt.

De keerzijde van deze verdichting is een mogelijke toename van verharding. Dit brengt niet alleen risico's met zich mee inzake verstedelijkingsdruk, maar toegenomen verharding maakt de gemeente ook kwetsbaarder voor de gevolgen van de klimaatverandering. Verharding zorgt voor het verminderen van infiltratie; waardoor meer water oppervlakkig afstroomt met mogelijke wateroverlast tot gevolg. Daarenboven houdt verharding warmte langer vast, waardoor hittestress heviger optreedt in sterk verharde gebieden.

De hogere bevolkingsdichtheden en verweven functies op duurzaam ontsloten locaties in de nabijheid faciliteren performant openbaar vervoer en korte verplaatsingen te voet of met de fiets. Dit versterkt de toenemende vraag naar zachte mobiliteit en zorgt daarbij voor een verminderd aandeel van het autogebruik, waardoor ook de milieudruk van automobilititeit afneemt.

De strategieën **'slecht gelegen en overbodige woonuitbreidingsgebieden zullen worden herbestemd naar open ruimte'** en **het vrijwaren van de open ruimte** hebben gelijkaardige effecten op milieu en omgeving. De open ruimte zal in deze woonuitbreidingsgebieden niet verder worden aangesneden en er zal over het algemeen gestreefd worden bijkomende bebouwing in de open ruimte te vermijden en in te zetten op het behoud en het versterken van deze open ruimte. Ook vermijdt het schrappen van slecht gelegen autoafhankelijke woonuitbreidingsgebieden toekomstige autobewegingen en vermindert het dus de bijkomende milieudruk van automobilititeit.

Het is echter niet zo dat het schrappen van de woonuitbreidingsgebieden of het vermijden van bebouwing in de open ruimte daarom zorgt voor een groter aandeel wandel- of fietsverplaatsingen, waardoor er geen effect is op de trend van ‘zachtere mobiliteitsvraag’.

Wat betreft de trends klimaatadaptatie en het verduurzamen van productiesystemen hangen de effecten van de strategie af van de invulling die de herbestemde open ruimte krijgt. Het behouden van de feitelijke landgebruikstoestand, meer bepaald landbouw, zorgt voor het afwenden van verdere verslechtering, maar zorgt niet per se voor een verbetering. Het risico bestaat dat de bestaande knelpunten inzake stikstofverzadiging en het beperkte aanbod aan ecosysteemdiensten om de gevolgen van de klimaatverandering te minderen (meer bepaald waterbuffering) verdergezet worden. De precieze invulling van de te herbestemmen woonuitbreidingsgebieden zal daarom meer locatie-specifiek onderzocht worden bij de milieueffectbeoordeling van de beleidskaders (zie §7.3.2).

Duurzaam ruimtegebruik wordt ook nagestreefd bij het ondernemen. De gemeente zet in op het **intensiveren en hergebruiken van de bestaande ruimte om te ondernemen**. Dit wordt toegepast door denser en hoger te bouwen en collectief gebruik te maken van functies en voorzieningen. Dankzij deze strategie vermindert het noodzakelijke ruimtebeslag, waardoor de druk op open ruimte afneemt. De hitte-effecten zijn echter minder problematisch dan bij residentiële gebieden, aangezien er op bedrijventerreinen geen kwetsbare personen wonen. De aanwezigheid van voldoende groen is echter nog steeds van belang voor de werknemers om optimaal te kunnen ontspannen en ontstressen tussen de werkuren door.

Een mogelijk risico van het intensiveren van de bestaande bedrijventerreinen, die een zeer autogerichte ontsluiting hebben, is dat het wegverkeer door zowel vrachtvervoer als pendelaars zal toenemen met een verhoogde milieudruk tot gevolg.

Het intensiveren en hergebruik van de bestaande ruimte om te ondernemen draagt niet rechtstreeks bij tot het verduurzamen van productiesystemen. Wel vervult het door de ruimtelijke concentratie van bedrijven een noodzakelijke basisvoorwaarde voor de uitbouw van een circulaire economie met de uitwisseling van reststromen (afval van de ene wordt grondstof van de andere) en energie tussen bedrijven met complementaire noden.

Naast het vermijden van bijkomend ruimtebeslag, streeft het plan ook naar het verminderen van ruimtebeslag door waar mogelijk en wenselijk de bestaande verharding en/of bebouwing te gaan **ontharden** (op voorwaarde dat hiervoor de nodige instrumenten en middelen voorhanden zijn). De wenselijkheid van de ontharding wordt in het beleidsplan bepaald door het feit of de verharding schadelijk en/of storend is ten opzichte van het landschap. Ontharden zorgt voor het tegengaan van de verhardingsdruk en zorgt door het verhogen van de infiltratiecapaciteit en verminderen van warmteabsorptie voor het versterken van de klimaatadaptiecapaciteit. Afhankelijk van waar onthard wordt, kan de aaneengeslotenheid van de open ruimte eventueel verhoogd worden, wat herstellend werkt ten opzichte van de druk op de open ruimte. De grootte van de positieve effecten van ontharding zijn locatiegebonden. Om deze positieve effecten inzake open ruimte en klimaatadaptatie te maximaliseren worden de onthardingsmogelijkheden nog verder onderzocht in het beleidskader ‘Open ruimte en groenblauw netwerk’ (zie §7.4.2).

Het **monitoren van het ruimtegebruik** in Nazareth heeft op zichzelf geen wezenlijke impact op het milieu, maar kan onrechtstreeks wel aanleiding geven tot scherpere beleidskeuzes in toekomstige beleidskaders en zo milieuknelpunten effectiever aanpakken.

Tabel 6-3: Milieueffectbeoordeling ambities en strategieën strategische visie ruimtelijk beleidsplan Nazareth

		MANIFESTATIES MEGATRENDS					
		Verstedelijkings druk	Druk op open ruimte	Klimaatadaptatie	Milieudruk automobility	Zachtere mobiliteitsvraag	Verduurzamen productiesystemen
Streven naar duurzaam ruimtegebruik	Meer doen met dezelfde ruimte	+/-	+	+/-	+	+	0
	Herbestemmen WUG's tvv open ruimte	(+)	+	+/-	+	0	+/-
	Revitaliseren, hergebruik en verdichten van bestaande ruimte om te ondernemen	+/-	+	+/-	-	0	+/-
	Vrijwaren van de open ruimte	(+)	+	+/-	+	0	+/-
	Ontharden waar mogelijk en wenselijk	+	+/-	+	0	0	0
	Monitoring ruimtegebruik	Geen wezenlijk effect			Geen wezenlijk effect		Geen wezenlijk effect
Antwoord bieden op klimaat uitdaging	Versterken groenblauw netwerk	+	+	+	0	+	+/-
	Integreren duurzaam energiesysteem	+/-	+/-	0	(+)	0	+
Prioriteit duurzame mobiliteit	Transitie duurzame mobiliteit	0	0	0	(+)	+	+
	Nabijheid als sturend principe	+/-	+	+/-	+	+	0
Bevorderen van de leef-kwaliteit	Belang van publieke ruimte, groene en open ruimte	+	+	+	0	+	+/-
	Kwaliteitsvol wonen voor iedereen	(+)	+	0	0	0	0

Ambitie: Antwoord bieden op de klimaatuitdagingen

Om een antwoord te bieden aan de gevolgen van klimaatverandering wil de gemeente **het groenblauwe netwerk op haar grondgebied versterken**. Het gaat dan meer bepaald over het versterken van de landschappelijk en ecologische kwaliteiten van de Scheldevallei, de bos- en parkgebieden en de beekvalleien. Dit houdt eveneens aanpassingen aan het watersysteem in om overstromingen en droogte beter op te vangen. Het versterken van het groenblauwe netwerk zorgt zo tegelijkertijd voor het verminderen van de druk op de open ruimte en voor het veerkrachtiger maken van de gemeente tegen de gevolgen van de klimaatverandering.

Boven op het valoriseren van de landschappelijke en ecologische waarde van het gebied, biedt het versterken van een groenblauw netwerk ook kansen voor toeristisch-recreatief medegebruik onder meer door het uitbouwen van trage wegen. Trage wegen infrastructuur faciliteert meer wandel- en fietsbewegingen en draagt zo bij tot het versterken van de toenemende vraag naar zachte mobiliteit.

De strategie heeft geen rechtstreekse invloed op het verduurzamen van het productiesysteem landbouw. Gezien het grote aandeel landbouwareaal in de open ruimte, impliceren de doelstellingen inzake het valoriseren van de ecologische kwaliteiten en het zorgzaam omgaan met water echter toch een veranderende rol voor de landbouw. De capaciteit van het landbouwlandschap inzake infiltratie en waterberging zal moeten worden versterkt. Dit houdt een grotere verweving met natuur in. Ook kan de waterkwaliteit alleen maar verbeterd worden indien de stikstofuitspoeling vanuit de landbouw afneemt. Om de doelstellingen van het groenblauw netwerk waar te maken zal enkel ruimtelijk beleid dus niet volstaan en moet er ook werk worden gemaakt van een omschakeling inzake landbouwpraktijken, hetgeen echter valt onder sectoraal beleid (waar het gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan an sich weinig rechtstreekse impact op heeft).

Naast klimaatadaptie heeft de gemeente ook aandacht voor het mitigeren van de klimaatverandering. Hiervoor zet de gemeente in op **het integreren van een duurzaam energiesysteem** op haar grondgebied. Dit houdt aan de ene kant het verhogen van de energie-efficiëntie van het bestaande patrimonium in en aan de andere kant het inplanten van duurzame, hernieuwbare energietechnieken in het landschap in. De productie van schone, koolstofvrije elektriciteit is een basisvoorwaarde voor het verduurzamen van productie- en consumptiesystemen en het mogelijk maken van elektrische mobiliteit. De energieregerelateerde emissies in het productie- en consumptiesysteem, samen met het transport, staan gezamenlijk namelijk in voor ca. 85% van de broeikasgasuitstoot van de gemeente. Elektrische mobiliteit is niet enkel positief vanuit klimaat oogpunt, maar kan ook de milieudruk van het autoverkeer en meer bepaald de luchtvervuiling verminderen.

Het inplanten van hernieuwbare energie-installaties in het landschap brengt echter wel het risico met zich mee dat de uitrol van nieuwe energietechnieken bijkomend ruimtebeslag en druk op de open ruimte teweegbrengt. Bij voorkeur worden deze installaties dus geïntegreerd in de reeds bebouwde ruimte in plaats van in de open ruimte. Eventuele ontwikkelingen in de open ruimte dienen respect te hebben voor de omgevingsaspecten en biologisch waardevol gebied zo veel mogelijk vrijwaren. Meervoudig gebruik in cultuurlandschappen krijgt hier vanuit milieuoogpunt dus de voorkeur.

Ambitie: Prioriteit geven aan duurzame mobiliteit

De gemeente rekent voor de **transitie naar duurzame mobiliteit** op twee strategieën. Ten eerste streeft men naar een verschuiving naar alternatieve vervoersmiddelen (modal shift) volgens het STOP principe met naar afnemende belangrijkheid: Stappen, Trappen, Openbaar vervoer en Personenwagens. Verder wordt er ook verwacht dat nieuwe technologieën zoals elektrische auto's en deelsystemen de mobiliteit

verder zullen verduurzamen. Door deelsystemen op te nemen in het plan wordt er naast verminderd autogebruik ingezet op verminderd autobezit. Opgemerkt moet worden dat elektrische auto's in hun productieproces een grotere voetafdruk hebben op vlak van CO₂-uitstoot dan conventionele wagens. Op vlak van materiaalgebruik, niet-uitlaat-emissies, geluidshinder (boven de 40 km/h) en veiligheidsoverwegingen is de impact bovendien hetzelfde. Er zal dus voornamelijk ingezet moeten worden op minder autokilometers én minder autobezit om de milieu-impact te verlagen. Het ruimtelijk beleid heeft echter enkel een indirect effect op het verminderen van autogebruik, niet op autobezit. De gemeente wil de transitie naar duurzame mobiliteit ook vertalen naar een gepaste aanleg van de publieke ruimte en het ruimtelijk locatiebeleid, wat verder vorm zal krijgen tijdens de opmaak van het gemeentelijk (en regionaal) mobiliteitsplan. De transitie naar duurzame mobiliteit zorgt zo zowel voor versterken van de zachte mobiliteitsvraag als voor het verminderen van de milieudruk van de overgebleven personenwagens. Door de hoeveelheid (vracht)transport doorheen productieketens heeft de transitie naar duurzame mobiliteit ook zijn weerslag op het verduurzamen van het productiesysteem.

Verder zet de gemeente **nabijheid in als sturend principe voor ruimtelijke ontwikkeling**. Het gaat daarbij om kernversterkend beleid en om slim verdichten rond collectieve vervoersknooppunten. De nabijheid van voorzieningen en diensten, woon- en werkplaatsen en openbaar vervoer houdt het aantal verplaatsingen beperkt en zorgt ervoor dat deze gemakkelijk te voet, met de fiets of met het openbaar vervoer gemaakt kunnen worden. Dit speelt dus in op de toenemende vraag naar zachte mobiliteit en vermindert het aandeel van personenwagens, waardoor ook de milieudruk vanuit automobilititeit afneemt. Het inzetten op kernversterking draagt eveneens bij tot het verminderen van het aansnijden van open ruimte buiten de dorpskern. Tegelijkertijd bestaat er bij nabijheid als sturend principe, net als bij de strategie meer doen met minder ruimte, het risico op toenemende verstedelijkingsdruk en verharding met complicaties voor de klimaatadaptatiecapaciteit.

Ambitie: Bevorderen van de leefkwaliteit

Leefbaarheid wordt ten eerste vertaald naar **voldoende beschikbare en kwaliteitsvolle publieke, groene en open ruimte**. De gemeente wil daarom inzetten op het versterken van de toegankelijkheid van de publieke ruimte en op het versterken van de beeld- en omgevingskwaliteiten. Dit zal zowel worden toegepast bij de omgevingsaanleg van kleine en grote projecten in de bebouwde omgeving als door het vrijwaren van groene open ruimtes. Het binnenlaten van groen en water in de bebouwde omgeving zorgt voor een tegengewicht voor verstedelijkingsdruk en verharding en verhoogt de veerkracht ten aanzien van de gevolgen van de klimaatverandering. Het voornemen om grote open ruimtes te vrijwaren mildert de druk op de open ruimte. Een toegankelijke en aantrekkelijke publieke ruimte stimuleert ook wandelen en fietsen als functionele of recreatieve verplaatsingswijze en heeft zo een positief effect op de trend van meer zachte mobiliteit. Zoals reeds aangehaald bij de strategieën 'herbestemmen van overbodige woonuitbreidingsgebieden' en het 'groenblauwe netwerk', wendt het bewaren van de open ruimte verdere verslechtering van de milieukwaliteit af, maar lost het de bestaande knelpunten nog niet op. Daarvoor is een omwenteling in het productiesysteem van de landbouw noodzakelijk met minder afspoeling van stikstof, uitstoot van broeikasgassen en watergebruik en meer ruimte voor ecosysteemdienstenlevering in functie van klimaatadaptatie.

Daarnaast wordt het belang benadrukt van **kwaliteitsvolle woningen die tegemoet komen aan de demografische trends** (gezinsverdunding, vergrijzing) en **maatschappelijk kwetsbare doelgroepen** (bv. d.m.v. sociale woningen). Dit betekent op ruimtelijk vlak voornamelijk verdichting en inbreiding met compactere woningen en de inrichting van de publieke ruimte gericht op ouderen. Ook collectieve woonvormen kunnen overwogen worden. Dankzij deze strategie vermindert het noodzakelijke ruimtebeslag, waardoor de druk op open ruimte afneemt. Verdichting van de dorpskernen brengt een

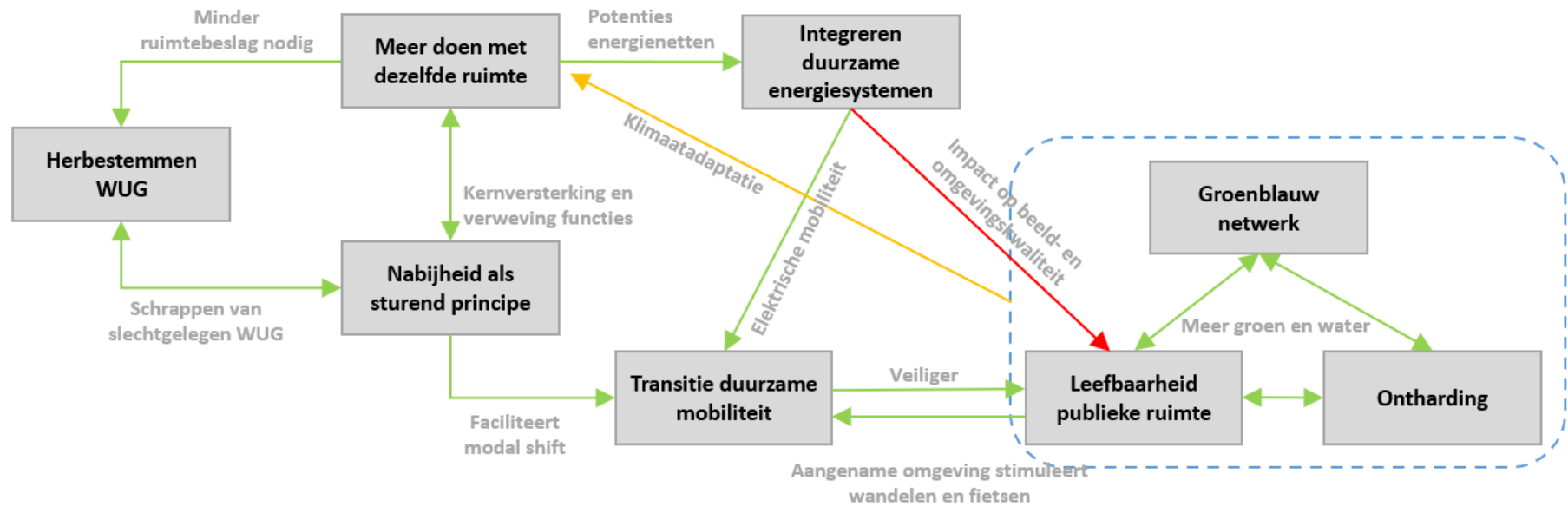
grotere verstedelijkingsdruk met zich mee. Als echter vergeleken wordt met de referentiesituatie waar niet specifiek ingezet wordt op kleinere woningen, zal deze druk minder hard toenemen door het plan. De overige parameters zullen weinig tot niet beïnvloed worden door louter het voorzien van kwaliteitsvolle woningen voor iedereen.

6.3.2 Wisselwerking tussen de verschillende ambities en strategieën

Tussen de ambities en strategieën treedt in de meeste gevallen een versterkende interactie op (weergegeven in het groen op Figuur 6-2). Zo werken bijvoorbeeld meervoudig ruimtegebruik en nabijheid als sturend principe op elkaar in, wat stappen en trappen voor dagelijkse verplaatsingen stimuleert en zo bijdraagt aan de modal shift.

Verder zijn er complementaire strategieën die de zwakke plekken van andere strategieën milderen. Zo draagt meer doen met dezelfde ruimte het risico met zich mee van bijkomende verharding en daardoor verminderde veerkracht tegen de effecten van klimaatverandering zoals hittestress en wateroverlast. In combinatie met ontharden en het introduceren van water en verkoelende groenelementen in of nabij de bebouwde omgeving zoals voorzien in de strategieën 'groenblauw netwerk' en 'leefbare publieke ruimte' wordt de veerkracht ten aanzien van klimaatverandering net versterkt, waardoor het risico op negatieve effecten afneemt. Deze complementaire strategieën zijn weergegeven in het geel op Figuur 6-2.

Daarnaast zijn er ook strategieën die mogelijk tegenstrijdig zijn met elkaar en waar extra aandacht aan moet worden besteed. Zo kan het integreren van een duurzaam energiesysteem in de open ruimte mogelijk botsen met het versterken van de beeld- en omgevingskwaliteiten van de publieke (open) ruimte (weergegeven in het rood op Figuur 6-2).



Figuur 6-2: Wisselwerking ambities en strategieën Strategische Visie

6.4 Aanbevelingen

De milieueffectbeoordeling van de strategische visie bracht enkele risico's van het plan in beeld. Op basis hiervan worden de volgende aanbevelingen en aandachtspunten voor de verdere uitwerking van de beleidskaders geformuleerd:

- Intensiveren van het ruimtegebruik en verdichten houdt het risico op toenemende verharding in, met nefaste gevolgen voor de klimaatadaptatiecapaciteit van de bebouwde ruimte, meer bepaald de veerkracht tegen wateroverlast en hittestress. De strategische visie mildert dit risico zelf al door complementaire strategieën te implementeren die de veerkracht van de bebouwde ruimte tegen de gevolgen van de klimaatverandering verhogen, zoals het uitbouwen van een groenblauw netwerk en ontharden. Om de positieve effecten van deze **klimaatadaptatie strategieën te maximaliseren** worden in de milieueffectbeoordeling van het beleidskader 'Open ruimte en groenblauw netwerk' kansrijke zones verder onderzocht.
- De strategieën uit de strategische visie hebben weinig vat op het verduurzamen van het productiesysteem van de landbouw. Dit houdt het risico in **dat bestaande milieuknelpunten**, zoals de stikstofproblematiek en het beperkte retentievermogen in droogtegevoelige landbouwgebieden, die gerelateerd zijn aan intensieve landbouwpraktijken, **zullen worden verdergezet**. Dit laatste werkt daarbij ook nog eens belemmerend voor het behalen van de ambitie om een antwoord te bieden op de klimaatuitdaging. Ruimtelijke strategieën om de veerkracht van de landbouw tegen droogte te versterken en nutriëntuitspoeling tegen te gaan worden verder onderzocht in de milieueffectbeoordeling van het beleidskader 'Open ruimte en groenblauw netwerk'. Deze zullen echter ook gepaard moeten gaan met specifiek aanvullend beleid om de landbouwpraktijken te verduurzamen, wat weliswaar buiten de bevoegdheid van voorliggend Beleidsplan Ruimte valt. Echter, om de doelstellingen van het groenblauw netwerk waar te maken zal enkel ruimtelijk beleid dus niet volstaan en moet er dus ook werk worden gemaakt van een **omschakeling inzake duurzame en klimaatbestendige landbouwpraktijken**. Een **update van het beleidsplan voor landbouw, tuinbouw en platteland**⁷ – het huidige plan dateert van 2009 en had een planperiode tot 2019 – met actuele thema's zoals 'klimaat', 'korte keten en kringlooplandbouw' en 'ecosysteemdiensten' kan hiertoe een aanzet zijn. Vooral in randstedelijke gebieden, zoals Nazareth zich t.o.v. Gent en Deinze situeert, bieden agro-ecologische vormen van landbouw⁸ en een multifunctioneel gebruik van de open ruimte (met een grotere verweving tussen landbouw en natuur) meer potentieel en is de kans het grootst dat dit gehonoreerd wordt door de nabije consument.
- Het inplanten van **hernieuwbare energie**-installaties in het landschap houdt een risico op bijkomend ruimtebeslag en druk op open ruimte in. Het is dus aan te bevelen dat deze installaties bij voorkeur geïntegreerd worden **in de reeds bebouwde ruimte in plaats van in de open ruimte**. Eventuele ontwikkelingen in de open ruimte dienen respect te hebben voor de omgevingsaspecten en biologisch waardevol gebied zo veel mogelijk vrijwaren. Meervoudig gebruik in cultuurlandschappen krijgt hier vanuit milieuoogpunt dus de voorkeur.

⁷ Soresma, 2009. Beleidsplan gemeente Nazareth voor landbouw, tuinbouw en platteland.

⁸ Agro-ecologie is een ecologische benadering van de landbouw waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van de natuurlijke hulpbronnen en diensten, zonder deze te beschadigen. Naast de ecologische aspecten worden ook de sociale aspecten van het landbouwsysteem integraal meegenomen.

- Het intensiveren van het gebruik van bestaande bedrijventerreinen, die een zeer auto-gerichte ontsluiting hebben, brengt het risico op een toename van wegverkeer en de bijhorende milieudruk met zich mee. Het is daarom aan te bevelen om in het beleidskader 'Kernen en economisch netwerk' meer in te zetten op de **ontsluiting van deze bedrijventerreinen voor fiets en openbaar vervoer**.
- De thema's met betrekking tot het **energiesysteem** hebben in meer of mindere mate een ruimtelijke dimensie. In de strategische visie wordt vermeld dat de energietransitie engagement vereist bij alle betrokkenen en op verschillende niveaus: van de individuele burger en de bedrijven, bij de lokale en hogere besturen. Binnen haar eigen middelen en bevoegdheden wil de gemeente Nazareth hierin constructief samenwerken en bijdragen tot een duurzame energietransitie. Los van deze ambitie gaat het beleidsplan hier echter niet dieper op in. Gezien het belang van het thema, ook voor het lokale ruimtelijke beleid, wordt aanbevolen om een **toekomstig beleidskader "energie"** in overweging te nemen, waarin bv. een lokale ruimtelijke energiestrategie kan uitgewerkt worden en waar instrumenten zoals een warmtezoneringsplan en sloopbeleidsplan een rol in kunnen vervullen.
- De gemeente streeft naar een transitie naar duurzame mobiliteit. Om de bereikbaarheid op peil te houden zal men steeds sterker moeten inzetten op alternatieve vervoersmiddelen. Hierbij moet gestreefd worden naar een verschuiving (modal shift) van het autoverkeer naar beduidend meer gebruik van fiets, openbaar of collectief vervoer en watergebonden transport. Inzake **watergebonden transport** doet het beleidsplan geen concrete uitspraken. Gezien de ligging van de gemeente aan de Schelde, en in het bijzonder de locatie van het bedrijventerrein Sluis, zijn er weldegelijk potenties om vervoer via het water te organiseren in plaats van via de weg. Als aanbeveling wordt opgenomen om:
 - in het licht van een transitie naar duurzame mobiliteit zoveel mogelijk te stimuleren om transport van de weg te verplaatsen naar transport over het water voor bedrijven die grenzen aan de waterweg (Bovenschelde t.h.v. van de sluisweg/Grenadiersbrug).
 - nabijheid als sturend principe te hanteren, gezien de ligging van de Bovenschelde aan de buitengrens t.h.v. van de Sluisweg/Grenadiersbrug.

Dat zo'n transitie meer en meer een regionale samenwerking en organisatie vraagt, staat buiten kijf. Dit zal verder vorm moeten krijgen in het kader van de opmaak van het gemeentelijk en het regionaal mobiliteitsplan (via de werking van de vervoerregio) en in samenwerking met actoren zoals De Vlaamse Waterweg.

7 Milieueffectbeoordeling beleidskaders

7.1 Afbakening studiebereik (Scoping)

Preselectie

In deze sectie worden de thema's van het mondiale Donutmodel herschaald naar het schaalniveau van de gemeente Nazareth. Op basis van de milieu-gerelateerde karakteristieken van de gemeente, zoals beschreven in Hoofdstuk 5 en samengevat in de SWOT-analyse aan de ene kant en de uitkomsten van de effectbeoordeling van de strategische visie aan de andere kant al een eerste selectie van de relevante thema's van het donutmodel voor het milieueffectenonderzoek worden gemaakt.

Wat betreft de thema's van het **ecologische plafond** komen vanuit Hoofdstuk 5 vooral (toekomstige) knelpunten naar voor inzake waterkwaliteit en stikstofconcentraties, droogtegevoeligheid en de bijhorende toename in zoetwatergebruik, luchtvervuiling en landconversie in reeds versnipperde open ruimte. Al deze aspecten zetten eveneens de lokale biodiversiteit onder druk. Ook draagt de gemeente bij aan de klimaatverandering door de uitstoot van CO₂ en andere broeikasgassen. De voornaamste sectoren in de gemeente zijn hierbij het particulier en commercieel vervoer en de industrie (elk ongeveer 25% van de uitstoot), gevolgd door de huishoudens en de landbouw (elk een kleine 20% van de uitstoot in CO₂-equivalenten). Gezien de verzuring van de oceanen teweeg wordt gebracht door dezelfde verhoogde CO₂-concentratie wordt dit thema niet afzonderlijk behandeld op het gemeentelijke niveau. Er zijn op de schaal van de gemeente geen knelpunten inzake chemische vervuiling of de aantasting van de ozonlaag. Deze thema's worden dus ook niet verder onderzocht. De aandachtspunten die vanuit de beoordeling van de strategische visie naar voor komen hebben betrekking op stikstofverzadiging, infiltratie en retentie (en dus op het netto zoetwatergebruik), bijkomende druk voor landconversie en het verlies van biodiversiteit.

Voor het **sociaal fundament** worden in functie van de plan-MER enkel de ruimtelijke thema's met gevolgen voor de fysieke leefomgeving in beschouwing genomen voor de scoping. Aspecten zoals inkomen, politieke inspraak en onderwijs worden dus sowieso al niet meegenomen. Thema's zoals voedselvoorziening, gezondheid, water en sanitaire voorzieningen, energie, huisvesting en netwerken eventueel wel. Vanuit hoofdstuk 5 blijkt dat er zich met name inzake kwetsbaarheid voor hittestress en luchtkwaliteit (beiden gezondheid), wateroverlast in de bebouwde omgeving (huisvesting) en droogte (watervoorziening) op schaal van de gemeente (toekomstige) knelpunten bevinden. Gezien hun belangrijke rol in de beleidskaders worden ook de thema's voedselvoorziening, energievoorziening en netwerken eveneens meegenomen in de beoordeling. Met name voor de thema's voedsel- en energievoorziening werd in de effectbeoordeling van de strategische visie een mogelijk conflict geïdentificeerd met andere thema's zoals landconversie, stikstofverzadiging, zoetwateronttrekking, huisvesting en biodiversiteitsverlies, waar bij de uitwerking van de beleidskaders verdere aandacht aan moet worden besteed. Verder kwam uit de effectbeoordeling van de strategische visie als bijkomende aandachtspunten ook de nood aan verkoelend en waterbufferend groen (gezondheid en huisvesting), alsook de toename van autodruk naar de bedrijventerreinen (netwerken) naar voren.

Selectie

De mogelijke milieueffecten van de beleidskaders worden in functie van de scoping op hoofdlijnen geconceptualiseerd. Op basis hiervan kan de hierboven gemaakte preselectie van thema's verder worden vernauwd.

Kernversterkend woonbeleid en ruimtelijk economisch beleid wordt verondersteld via vier mogelijke manieren milieueffecten te generen.

- 1) Rechtstreekse ruimte inname door woningen, bedrijven en ondersteunende infrastructuur (incl. de effecten van verhardingen).
- 2) Het metabolisme van huishoudens en productieprocessen: input van energie, water, voedsel en grondstoffen wordt omgezet in afval(water) en emissies met gevolgen voor het waterverbruik, het klimaat en de lucht- en waterkwaliteit in een bepaald gebied.
- 3) Via de verplaatsingen gerelateerd aan het wonen en werken (woon-werk, woon-recreatie, werk-werk, vrachttransport) en de emissies die hiermee gepaard gaan.
- 4) De leefomgeving inplanten in risicozones met gevolgen voor wooncomfort en gezondheid.

Het **open ruimte beleid** van de gemeente Nazareth streeft naar een evenwicht tussen landbouw, groen-ecologische ontwikkelingen, landschapsopbouw met aandacht voor erfgoed, waterbeheer, energieopwekking en het recreatieve medegebruik. Het zijn de kenmerken van deze open ruimte functies die de mogelijke milieueffecten van het beleidskader bepalen.

Onderstaande tabellen geven weer welke van de pre-geselecteerde thema's uit het Donutmodel door de beleidskaders 'Kernen en economisch netwerk' en 'Open ruimte en groenblauw netwerk' beïnvloed zouden kunnen worden en dus relevant zijn om mee te nemen in de milieueffectenbeoordeling van de voorliggende beleidskaders. Uit onderstaande scoping blijkt dat alle pre-geselecteerde thema's relevant worden geacht en daarom worden meegenomen in het onderzoek.

Tabel 7-1: Thema's donutmodel van toepassing voor de beleidskaders (Ecologisch plafond)

		Ecologisch plafond					
		Klimaat verandering	Stikstof en fosfor verzadiging	Zoetwater onttrekking	Landconversie	Verlies biodiversiteit	Lucht vervuiling
Beleidskader Kernen	Ruimte inname	x: via LUC ⁹		x: via verminderde infiltratie	x	x	
	Metabolisme	x	x	x		x	x
	Verplaatsingen	x	(x)				x
	Leefomgeving						
Beleidskader Open Ruimte	Landbouw als beheerder open ruimte	x	x	x		x	
	Nieuwe groen- ontwikkelingen	x: via ESD	x: via ESD	x: via verhoogde infiltratie	x	x	x via ESD
	Ruimte voor water			x			x
	Uitbouwen trage wegen- netwerk	(x: via vermeden auto-emissies)					(x: via vermeden auto- emissies)
	Valoriseren landschappelijk en bouwkundig erfgoed	(x: via ESD)	(x: via ESD)	(x: via verhoogde infiltratie)	x	x	(x via ESD)
	Open ruimte als energie landschap	x			x	x	
	Vermijden bijkomende verspreide bebouwing	(x: via vermeden auto-emissies)		(x: via vermeden ontharding)	x	x	(x: via vermeden auto- emissies)

⁹ Land use change (Landgebruiksverandering): Landgebruiksveranderingen kunnen de uitwisseling van koolstof tussen de atmosfeer en terrestrische ecosystemen beïnvloeden en hebben zo een impact op de CO₂-concentratie in de atmosfeer.

Tabel 7-2: Thema's donutmodel van toepassing op de beleidskaders (Sociaal fundament)

		Sociaal fundament					
		Gezondheid	Huisvesting	Water voorziening	Netwerken	Voedsel voorziening	Energie
Beleidskader Kernen	Ruimte inname			x			
	Metabolisme	(x: onrechtstreeks bv. via luchtkwaliteit)					
	Verplaatsingen	(x: onrechtstreeks bv. via luchtkwaliteit)			x		
	Leefomgeving	x	x				
Beleidskader Open Ruimte	Landbouw als beheerder open ruimte					x	
	Nieuwe groen ontwikkelingen	x: via ESD	x: via ESD	x: via ESD		x: via ESD	
	Ruimte voor water	x: verkoeling	x: beperking water overlast	x			
	Uitbouwen trage wegennetwerk	x			x		
	Valoriseren landschappelijk en bouwkundig erfgoed				x: versterkt gemeentelijke identiteit		
	Open ruimte als energie landschap						x
	Vermijden bijkomende verspreide bebouwing	x	x				

7.2 Uitwerking beoordelingskader

De methodologie is aangepast aan twee types van beleidskeuzes, die geïdentificeerd werden in de beleidskaders: algemene principes voor ruimtelijke ontwikkeling en gebiedsgerichte acties. De beoordelingswijze van de elementen van de beleidskaders zal variëren naar gelang het type van beleidskeuze.

Voor de beoordeling van de **ruimtelijke principes** wordt de mogelijke invloed van de ruimtelijke principes op de geselecteerde indicatoren van het systeem ingeschat. Deze analyse bouwt verder op de kenmerken van de huidige staat van het systeem en de dynamieken die zijn ontwikkeling verklaren, zoals beschreven in Hoofdstuk 5 en gaat na hoe de toepassing van de ruimtelijke principes deze ontwikkelingen en specifiek die van de indicatoren zou kunnen beïnvloeden. Op basis van deze inschatting kan worden beoordeeld of de indicator ten gevolge van de beleidskeuze in de richting van de streefwaarde van het ecologisch plafond evolueert (of boven de drempelwaarde van het sociaal fundament uitstijgt) of dat er aanpassingen nodig zijn aan de elementen van het beleidskader om toch (sterker) richting deze streefwaarde (of boven de drempelwaarde) te evolueren. Welke aanpassingen mogelijk zijn om dit effect te verbeteren wordt eveneens gesuggereerd. Na de effectbeoordeling per ruimtelijk principe wordt ook per indicator het cumulatieve effect van alle inwerkende ruimtelijke principes samen ingeschat en beoordeeld welk effect dit heeft op het behalen van de streefwaarde (of overschrijden van de drempelwaarde).

Tabel 7-3: Schematische voorstelling van de werkwijze beoordeling ruimtelijke principes van de beleidskaders

		Indicatoren		
		CO2 emissies	Toename ruimtebeslag	...
Ruimtelijke principes	Principe 1	+	-	
	Principe 2	+/-	0	
	...			
	Cumulatief	+/-	-	

Tabel 7-4: Verduidelijking van beoordelingskader voor de beleidskaders

Globaal effect	Symbool	Verduidelijking
Positief effect op het milieu	+	Ruimtelijk principe draagt sterk bij tot het behalen van de ecologische streefwaarde of overschrijden van de sociale drempelwaarde
Verwaarloosbaar tot beperkt positief effect op het milieu	(+)	Ruimtelijk principe draagt verwaarloosbaar tot beperkt bij tot het behalen van de ecologische streefwaarde of overschrijden van de sociale drempelwaarde
Positief/negatief effect op het milieu naargelang de randvoorwaarden	+/-	Ruimtelijk principe draagt enigszins bij tot het behalen van de ecologische streefwaarde of overschrijden van de sociale drempelwaarde, maar de bijdrage zou nog sterker kunnen zijn mits randvoorwaarden
Negatief effect op het milieu	-	Ruimtelijk principe bemoeilijkt het behalen van de ecologische streefwaarde of overschrijden van de sociale drempelwaarde
Geen effect op het milieu	0	Ruimtelijk principe heeft geen invloed op de ontwikkeling van de indicator

Tabel 7-5: Indicatoren en streefwaarden voor beoordeling ruimtelijke principes beleidskaders

Thema	Indicator	Streefwaarde/ drempelwaarde	Bron Streefwaarde/ drempelwaarde
Thema's ecologisch plafond			
Klimaat verandering	Broeikasgasemissies (CO ₂ -equivalenten)	Neutraal tegen 2050	Europese Green Deal
Landconversie	Toename ruimtebeslag	0 ha/jaar tegen 2040	Beleidsplan Ruimte Vlaanderen
Luchtvervuiling	Atmosferische concentratie fijn stof (PM _{2.5} ; jaargemiddelde)	< 5 µg/m ³	Advies WHO
	Jaargemiddelde PM ₁₀	< 15 µg/m ³	Advies WHO
	Jaargemiddelde NO ₂	< 10 µg/m ³	Advies WHO
Stikstof- en fosfor verzadiging	Nitraatconcentratie in oppervlaktewater	Verlaging	
	Nutriëntuitspoeling	Halveren tegen 2030	Europese Biodiversiteitsstrategie voor 2030
Verlies biodiversiteit	Oppervlakte en aaneengeslotenheid biologische waardevol gebied	Verhoging	
	% landbouwareaal met biodiversiteitsrijke landschapselementen	10% van landbouwareaal	Europese Biodiversiteitsstrategie voor 2030

Thema	Indicator	Streefwaarde/ drempelwaarde	Bron Streefwaarde/ drempelwaarde
Zoetwater onttrekking	Netto waterverbruik = bruto waterverbruik - infiltratie	Daling	
Thema's sociaal fundament			
Watervoorziening	Bufferend vermogen	Verhoging	
Huisvesting	Adequate, veilige en betaalbare huisvesting voor iedereen	Verbetering	
Gezondheid	Gezondheidsbevorderende en gezondheidsbeschermende leefomgeving	Verbetering	
Voedsel- voorziening	Voedselzekerheid	Gelijk	
Energie- voorziening	Aandeel hernieuwbare energie in de energiemix	40% tegen 2030	Europese Green Deal: Fit for 55 pakket
Netwerken	Verweving van functies en toegankelijkheid van voorzieningen en publieke ruimte	Verbetering	

De beoordeling van de **gebiedsgerichte acties** wordt gebaseerd op een cartografische analyse. Voor acties in verband met van het beleidskader 'Kernen en economisch netwerk' wordt nagegaan of het betreffende gebied (bijvoorbeeld een woonuitbreidingsgebied) instaat voor de levering van ecosysteemdiensten, gelegen is in een risicozone voor gezondheidseffecten en/of effecten van klimaatverandering en welke knooppuntwaarde en voorzieningenniveau het bezit (en op deze manier onrechtstreeks welke de potentiële mobiliteitsimpact is¹⁰).

Op basis van de combinatie van deze criteria wordt beoordeeld of ruimtelijke ontwikkeling hier vanuit milieuoogpunt gewenst is of niet.

¹⁰ Locaties met een goede knooppuntwaarde en voorzieningenniveau kennen een goede bereikbaarheid met meerdere vervoersmodi en voldoende voorzieningen van elke schaal. Hierdoor hebben ze een hoge 'ontwikkelkans' en potentie voor het realiseren van een modal shift, aangezien zowel de vervoersmodi voor het maken van verplaatsingen (bv. stations, fietsbereikbaarheid) als het aanbod aan voorzieningen op geringe afstand tot elkaar gesitueerd zijn.

Tabel 7-6: Beoordelingscriteria voor cartografische analyse gebiedsgerichte acties beleidskader 'Kernen en economisch netwerk'

Thema	Beoordelingscriterium
Landconversie + biodiversiteit	Samenhang open ruimte en voorkomen biologisch waardevolle elementen (BWK)
Biodiversiteit + klimaatverandering + zoetwateronttrekking	Impact op ecosysteemdienstenvoorziening (Ecoplan synthese kaarten NARA 2014)
Gezondheid + huisvesting	Ligging in risicozones (GES ¹¹ -kaarten + effecten klimaatverandering)
Netwerken + klimaat + luchtvervuiling	Knooppuntwaarde en voorzieningenniveau
Gezondheid	lucht- en geluidskwaliteit bodemkwaliteit

Voor acties in het kader van het beleidskader 'Open ruimte en groenblauw netwerk' wordt nagegaan welke gebieden gekenmerkt worden door een huidig of toekomstig deficit in de levering van één of meerdere ecosysteemdiensten en waar een versterking van deze ecosystemen dus aangewezen zou zijn.

Tabel 7-7: Beoordelingscriteria voor cartografische analyse gebiedsgerichte acties beleidskader 'Open ruimte en blauwgroen netwerk'

Thema	Beoordelingscriterium
Landconversie + biodiversiteit	Ontsnipperingspotenties o.b.v. 'samenhangende open ruimte kaart'
Luchtvervuiling + gezondheid	Deficit ESD luchtzuivering o.b.v. GES-kaart luchtkwaliteit en Ecoplankaart afvang fijn stof
Huisvesting + zoetwateronttrekking	- Deficit ESD-regulatie wateroverlast o.b.v. overstromingsrisicokaarten Waterinfo.be en ESD synthesekaart Regulatie overstroming door Ecoplan - Onthardingskansenkaart (Geopunt)
Gezondheid	GES-kaart Hittestress
Zoetwateronttrekking + watervoorziening + voedselvoorziening	Deficit seizoenale retentie nabij droogtegevoelige landbouwpercelen o.b.v. droogtegevoelige percelen klimaatportaal en Ecoplan kaart seizoenale retentie

¹¹ Gezondheid Effecten Screening score (GES)

7.3 Beoordeling potentiële milieueffecten van het beleidskader 'Kernen en economisch netwerk'

7.3.1 Effectbeoordeling per ruimtelijk principe

Onderstaande tabellen en bijhorende tekstuele uitleg geven een inschatting weer van de invloed van de individuele principes uit het beleidskader op de relevante thema's van het Donutmodel en de daarmee gerelateerde indicatoren. Daarbij wordt nagegaan of de invloed van de principes het systeem in de richting van de ecologische streefwaarden zal doen evolueren enerzijds (voor de thema's van het ecologisch plafond) of boven de sociale drempelwaarden anderzijds (voor de thema's van het sociaal fundament), of niet. Het gaat om de kwaliteitsprincipes voor kernversterking, de principes voor de voorwaardelijke ontwikkeling van woon(uitbreidings)gebieden en de principes voor de inrichting van de bedrijventerreinen.

7.3.1.1 *Ecologisch plafond*

Tabel 7-8: Beoordeling effecten ruimtelijke principes BK 'Kernen en economisch netwerk' op ecologisch plafond

		ECOLOGISCH PLAFOND					
		Klimaatverandering	Landconversie	Zoetwater onttrekking	Stikstof en fosfor verzadiging	Luchtkwaliteit	Verlies biodiversiteit
Kwaliteitsprincipes Kernversterking Nieuwe groenontwikkelingen	Respect voor het DNA van de landelijke dorpskern: straatgevels, kleine korrelgrootte en bouwkundig erfgoed	0	0	0	0	0	0
	Verdichten van goed gelegen woonwijken met kwalitatieve en innovatieve woonprojecten	(+)	+	+/-	(+)	(+)	0
	Verweven en bundelen van functies en voorzieningen	+	+	0	0	+	0
	Energiezuinig renoveren of vervangen bestaand patrimonium	+	0	0	0	(+)	0
	Hergebruik, infiltratie en buffering van hemelwater	0	0	+	(+)	0	0
	Netwerk van kwaliteitsvolle publieke ruimten en kwaliteitsvolle dorpsranden	+	0	(+)	0	+	(+)
	Duurzaam parkeren	+	+	0	0	+	0

		ECOLOGISCH PLAFOND					
		Klimaatverandering	Landconversie	Zoetwater onttrekking	Stikstof en fosfor verzadiging	Luchtkwaliteit	Verlies biodiversiteit
Ruimtelijke kwaliteitsprincipes voorwaardelijke ontwikkeling woon(uitbreidings)gebieden	Minstens 50% van de oppervlakte herbestemd als open ruimte	0	(+)	0	0	0	0
	Groenvoorzieningen compact en ruimtelijk samenhangend gekoppeld aan Biestenbeek met extra ruimte voor meandering	(+)	+	0	(+)	0	+
	Aandacht voor trage wegen: toegankelijkheid groenzones en verbinding naar centrale as en station	+	0	0	0	+	0
	Verdichten van ontwikkelbare deelzone met geschakelde en gestapelde woningbouw om ruimtelijke rendement te verhogen	(+)	(+)	+/-	0	0	0
Kwaliteitsprincipes economisch netwerk	Thematische bestemming handhaven: Grote en middelgrote productiebedrijven in de Prijkels en KMO's in andere zones	+/-	0	+/-	+/-	+/-	0
	Verhogen van ruimtelijk rendement	0	+	+/-	0	0	0
	Ontsluiten bedrijventerreinen voor fiets en openbaar vervoer	+/-	0	0	0	+/-	0
	Potenties hernieuwbare energie valoriseren	+	0	0	0	+	0
	Omgevingsaanleg met groenbuffers en volgens principes van integraal waterbeheer	0	(+)	+	0	0	(+)

De ruimtelijke principes die **het DNA en charme van de dorpskernen in Nazareth** moeten vrijwaren door het behouden van levendige straatgevels, het behouden van een kleine korrelgrootte van de bebouwing en het valoriseren van bouwkundig erfgoed hebben invloed op de sociale interactie en het karakter van het dorp, maar hebben geen effecten op het ecologische plafond.

Het **verdichten** van goed gelegen woonwijken met kwalitatieve en innovatieve woonprojecten zorgt er in de eerste plaats voor dat het ruimtebeslag niet toeneemt bij de ontwikkeling van nieuwe woningen, dit heeft een positief effect op de streefwaarde van landconversie. De ruimtelijke concentratie maakt eveneens het aansluiten van woningen op het centrale rioleringsstelsel gemakkelijker, wat leidt tot een hogere rioleringsgraad in de gemeente en op zijn minst een stabilisatie van de stikstofvuilvracht vanuit de huishoudens. Verdichting kan echter lokaal wel leiden tot bijkomende verharding en dus verminderde infiltratie. In combinatie met het **verweven en bundelen van functies en voorzieningen** zorgt verdichting voor de nabijheid van functies waardoor het aandeel zachte verplaatsingen verhoogt. Hogere bevolkingsdichtheden faciliteren ook het inrichten van effectief openbaar vervoer. Een stijgend aandeel van zachte verplaatsingen en openbaar vervoer heeft positieve effecten voor de atmosferische CO₂-concentratie en de luchtkwaliteit (inclusief de vermindering van NO_x). Meervoudig ruimtegebruik om verschillende functies op dezelfde plek te bundelen zorgt eveneens voor een verminderde vraag naar bijkomend ruimtebeslag.

Energiezuinig renoveren of vervangen van het bestaand patrimonium zorgen door middel van verbeterde isolatie en/of eigen hernieuwbare energie-installaties voor een verminderd verbruik en fossiele verbrandingsloze energieopwekking. Dit levert een significante bijdrage tot het verminderen van de emissies van CO₂ en andere pollutanten naar de lucht met positieve effecten voor zowel klimaatverandering als luchtkwaliteit.

Het **hergebruik, infiltratie en buffering** van hemelwater heeft positieve effecten voor het verminderen van het netto waterverbruik. Ten eerste vermindert het gebruik van hemelwater in plaats van het meteen af te voeren de nood aan extra wateronttrekking. Verder zorgen de buffer en infiltratievoorzieningen in de private en publieke ruimte voor de verdere aanvulling van de watervoorraden ten gevolge van verhoogde infiltratie. Het installeren van gescheiden rioleringsstelsels heeft als bijkomend voordeel dat het de riolering minder gevoelig maakt voor piekdebieten veroorzaakt door hevige neerslag. Het overstort in de waterzuivering waarbij ongezuiverd (maar wel verdund) afvalwater rechtstreeks wordt geloosd moet daardoor minder vaak in werking treden. Dit heeft positieve effecten voor de stikstof- en fosforverzadiging in waterlopen.

Het **inrichten van een netwerk van kwaliteitsvolle publiek ruimten** en bij uitbreiding **dorpsranden** zorgt via een goede doorwaadbaarheid, aansluiting op een wijder trage wegennetwerk en verkeersveilige inrichting voor het faciliteren van zachte verplaatsingen met positieve effecten inzake klimaatverandering en luchtkwaliteit. Verder zorgt het voorziene ruimtelijk samenhangende publieke groen voor verhoogde infiltratiemogelijkheden. Specifiek voor de dorpsranden zorgt het vergroenen van achterperceelsgrenzen (dit is de perceelsgrens aan de achterzijde van een perceel, tegenover de rooilijn) voor bijkomende habitats die de biodiversiteit ten goede komen.

Ook het ruimtelijk beleid inzake **duurzaam parkeren** draagt bij aan het faciliteren van zachte en multimodale verplaatsingen door het voorzien van voldoende fietsparkeerplaatsen met een voordeel ten opzichte van de auto. Door autoparkeerplaatsen te bundelen of ondergronds te organiseren wordt bijkomend ruimtebeslag ten voordele van de auto tegengegaan.

De behouden woonuitbreidingsgebieden kunnen voorwaardelijk ontwikkeld worden indien minstens **50% van de oppervlakte van het gebied herbestemd wordt als open ruimtefunctie**. Het gedeeltelijk

herbestemmen van het gebied zorgt voor het gedeeltelijk tegengaan van juridisch verankerd bijkomend ruimtebeslag met positieve effecten voor landconversie. Dit effect zou natuurlijk nog groter zijn indien de gebieden volledig worden herbestemd. Het vermijden van toekomstige verharding is wenselijk, maar zorgt enkel voor het vermijden van negatieve effecten en draagt zelf niet bij tot bijkomende infiltratiecapaciteit. De herbestemming heeft dus geen effecten op zoetwateronttrekking.

De juridische herbestemming zorgt in sommige gevallen ook voor een feitelijke verandering in het landgebruik. Zo worden er bij bepaalde woonuitbreidingsgebieden bijkomende **groenvoorzieningen** voorzien (zie ook beoordeling beleidskader Open Ruimte). Deze zorgen voor een verhoogde koolstofopslagcapaciteit en bijkomende habitats die de aaneengeslotenheid van biologisch waardevolle gebieden verhogen. Het omzetten van sommige stukken landbouwgebied naar groen houdt een omzetting naar het natuurlijke landgebruik in wat positief is inzake landconversie en haalt een bron van nitraat- en fosforuitspoeling uit gebruik. Binnen de groenvoorzieningen wordt ook ruimte voorzien voor een hermeandering van de Biestenbeek, wat de habitatkwaliteit extra verbetert en ook het bufferend vermogen verhoogt. Dit extra bufferend vermogen leidt echter niet tot toegenomen infiltratie en aanvulling van watervoorraden, aangezien de bodems in beekvalleien reeds verzadigd zijn.

De aandacht voor **trage wegen** bij de ontsluiting van de te ontwikkelen woonuitbreidingsgebieden faciliteert zachte verplaatsingen en draagt zo bij tot het verminderen van CO₂-emissies en het verbeteren van de luchtkwaliteit.

Het **verdichten van de ontwikkelbare deelzone** zorgt ervoor dat de oppervlakte die aan de deelzone wonen wordt toegewezen kan worden geminimaliseerd om zo een deelzone voor open ruimte functies te kunnen vrijmaken met positieve effecten voor landconversie. Net als bij het verdichten in de rest van de gemeente bestaat er het risico op bijkomende verhardingen en aantasting van de waterhuishouding. Echter, in combinatie met de infiltratie- en buffervoorzieningen voorzien in de kwaliteitsprincipes kernversterking – die ook op de woonuitbreidingsgebieden van toepassing zijn – en plaatselijk verhoogd bufferend vermogen door hermeandering, is dit risico voldoende gedekt.

Inzake het economisch netwerk wil het beleidskader de **thematische bestemmingen van de bedrijventerreinen in de gemeente handhaven**. De Prijkels wordt voorbehouden voor middelgrote tot grote productie- en verwerkingsbedrijven, terwijl de andere zones zich voornamelijk richten op KMO's. Dit heeft op zich geen impact op het ecologisch plafond, maar de ruimtelijke concentratie van productiebedrijven is wel een noodzakelijke basisvoorwaarde voor het uitwisselen en hergebruiken van afvalstromen (incl. water) en energie in functie van een transitie naar de circulaire economie. Zo een uitwisseling zorgt voor minder afvalstoffen, minder emissies naar water en lucht en een verminderde CO₂-uitstoot door energiebesparing. Dit principe wordt dus beperkt positief beoordeeld gezien het de basis legt voor toekomstige positieve effecten op het ecologisch plafond, maar deze zelf nog niet faciliteert.

Het **verhogen van het ruimtelijk rendement** op bedrijventerreinen gaat net als verdichting in de kernen bijkomend ruimtebeslag tegen, al is er daardoor wel het risico op bijkomende verharding en verminderde infiltratie. Dit gaat echter gepaard met een **omgevingsaanleg** volgens de principes van integraal waterbeheer en groenbuffers. Er worden de nodige buffer- en infiltratievoorzieningen voorzien met positieve effecten voor zoetwateronttrekking. De groenbuffers in de omgevingsaanleg zorgen voor een omzetting naar natuurlijk landgebruik en kunnen eventueel bijkomende habitats creëren, maar deze effecten zijn beperkt door de geringe oppervlakte.

Het beleidskader zet ook in op het **beter ontsluiten** van de bedrijventerreinen voor **fiets en openbaar vervoer**. Dit heeft een positief effect op klimaatverandering en luchtkwaliteit door het verminderen van

autokilometers en de emissies die daarbij horen. Echter dit is enkel maar van toepassing op het woon-werk verkeer van de werknemers. Gezien het op de bedrijventerreinen bij voorkeur om productiebedrijven gaat, kan worden aangenomen dat een aanzienlijk deel van de voertuigbewegingen, zo niet het grootste deel, vrachtvervoer betreffen. Deze zouden geen invloed ondervinden van de betere ontsluiting voor fietsers en openbaar vervoer.

Het beleidskader wil eveneens de **potenties voor hernieuwbare energie** op de bedrijventerreinen valoriseren. Bijkomende hernieuwbare capaciteit zorgt voor het verminderen van de uitstoot ten gevolge van energieproductie. Dit heeft positieve effecten op zowel klimaat als luchtkwaliteit. Gezien de installaties in de bebouwde ruimte van het bedrijventerrein zelf zouden worden ingeplant leiden ze daarbij niet tot bijkomend ruimtebeslag.

7.3.1.2 Sociaal fundament

Tabel 7-9: Beoordeling effecten ruimtelijke principes BK 'Kernen en economisch netwerk' op sociaal fundament

		SOCIAAL FUNDAMENT					
		Voedselvoorziening	Energievoorziening	Water en sanitaire voorzieningen	Huisvesting	Gezondheid	Netwerken
Kwaliteitsprincipes Kernversterking Nieuwe groenontwikkelingen	Respect voor het DNA van de landelijke dorpskern: straatgevels, kleine korrelgrootte en bouwkundig erfgoed	0	0	0	0	0	+
	Verdichten van goed gelegen woonwijken met kwalitatieve en innovatieve woonprojecten	0	+	+/-	0	(+)	(+)
	Verweven en bundelen van functies en voorzieningen	0	0	0	0	+	+
	Energiezuinig renoveren of vervangen bestaand patrimonium	0	+	0	+	(+)	0
	Hergebruik, infiltratie en buffering van hemelwater	0	0	+	+	+	0
	Netwerk van kwaliteitsvolle publieke ruimten en kwaliteitsvolle dorpsranden	0	0	(+)	0	+	+
	Duurzaam parkeren	0	0	0	0	+	+

		SOCIAAL FUNDAMENT					
		Voedsel voorziening	Energie voorziening	Water en sanitaire voorzieningen	Huisvesting	Gezondheid	Netwerken
Ruimtelijke kwaliteitsprincipes voorwaardelijke ontwikkeling woon(uitbreidings)gebieden	Minstens 50% van de oppervlakte herbestemd als open ruimte	0/+	0	0	0	0/+	0
	Groenvoorzieningen compact en ruimtelijk samenhangend gekoppeld aan Biestenbeek met extra ruimte voor meandering	(-)	0	0	+	+	0
	Aandacht voor trage wegen: toegankelijkheid groenzones en verbinding naar centrale as en station	0	0	0	0	+	+
	Verdichten van ontwikkelbare deelzone met geschakelde en gestapelde woningbouw om ruimtelijke rendement te verhogen	0	0	+/-	0	(+)	0
Kwaliteitsprincipes economisch netwerk	Thematische bestemming handhaven: Grote en middelgrote productiebedrijven in de Prijkels en KMO's in andere zones	0	+/-	0	0	0	0
	Verhogen van ruimtelijk rendement	0	0	+/-	0	0	0
	Ontsluiten bedrijventerreinen voor fiets en openbaar vervoer	0	0	0	0	+	+
	Potenties hernieuwbare energie valoriseren	0	+	0	0	+	0
	Omgevingsaanleg met groenbuffers en volgens principes van integraal waterbeheer	0	0	+	+	+	+/-

De ruimtelijke principes die **het DNA en charme van de dorpskernen in Nazareth** moeten vrijwaren door het behouden van levendige straatgevels, het behouden van een kleine korrelgrootte van de bebouwing en het valoriseren van bouwkundig erfgoed hebben een positief effect op het sociale thema netwerken omwille van het verhogen van de sociale interactie en het versterken van de gemeenschappelijke identiteit.

Het **verdichten** van goed gelegen woonwijken met kwalitatieve en innovatieve woonprojecten zorgt ervoor dat alleenstaande woningen gradueel worden ingebed of vervangen door halfopen bebouwing. Het kleinere aantal buitenmuren vermindert het warmteverlies, waardoor de energievraag daalt. Eveneens biedt verdichting mogelijkheden voor het gebruik van warmtenetten. De effecten op de energievoorziening worden dus positief beoordeeld. Verdichting kan lokaal leiden tot bijkomende verharding en dus verminderde infiltratie en aanvulling van de grondwatervoorraden. In combinatie met het **verweven en bundelen van functies en voorzieningen** zorgt verdichting voor de nabijheid van functies waardoor het aandeel zachte verplaatsingen verhoogt. Het faciliteert met andere woorden een actieve levensstijl wat goed is voor de gezondheid. Via de verbetering van de luchtkwaliteit door het verminderen van autoverplaatsingen draagt de nabijheid van functies ook indirect bij tot een gezondere leefomgeving. De nabijheid tot andere inwoners en functies vergemakkelijkt eveneens de toegang tot sociale netwerken.

Energiezuinig renoveren of vervangen van het bestaand patrimonium zorgen door middel van verbeterde isolatie en/of eigen hernieuwbare energie-installaties voor zowel een verminderd verbruik als verhoogde hernieuwbare energieopwekking. Dit heeft positieve effecten voor de energievoorziening, maar ook voor een verhoogd wooncomfort. Verder draagt het verminderen van energieopwekking op basis van fossiele verbranding ook bij tot een betere luchtkwaliteit en zo tot een gezondere leefomgeving.

Het **hergebruik, infiltratie en buffering** van hemelwater zorgt voor de verdere aanvulling van de watervoorraden ten gevolge van verhoogde infiltratie. Dankzij het bufferend vermogen wordt het water ook opgehouden bij droogte wanneer er het meeste nood is aan watervoorziening. Het bufferend vermogen vangt ook piekdebieten op, waardoor wateroverlast gemilderd wordt met positieve effecten voor de kwaliteit van de huisvesting. Verder zorgen infiltratie en buffervoorzieningen ook voor verkoeling bij hittestress en hebben ze zo een positief effect op de gezondheid.

Het **inrichten van een netwerk van kwaliteitsvolle publiek ruimten** en bij uitbreiding **dorpsranden** zorgt via een goede doorwaadbaarheid, aansluiting op een wijder trage wegennetwerk en verkeersveilige inrichting voor het faciliteren van zachte verplaatsingen. Dit bevordert een actieve levensstijl en draagt indirect bij tot een verbeterde luchtkwaliteit. Ook zorgt het voorziene publieke groen voor verkoeling bij hittestress. Dit zijn allemaal positieve effecten met betrekking tot gezondheid. Verder zorgt het voorziene ruimtelijk samenhangende publieke groen ook voor verhoogde infiltratiemogelijkheden, wat positief is voor de watervoorziening. Een kwaliteitsvolle publieke ruimte is aantrekkelijk om in te vertoeven en fungeert als ontmoetingsplaats, wat bevorderlijk is voor het versterken van sociale netwerken.

Ook het ruimtelijk beleid inzake **duurzaam parkeren** draagt bij aan het faciliteren van zachte en multimodale verplaatsingen door het voorzien van voldoende fietsparkeerplaatsen met een voordeel ten opzichte van de auto. Het bevorderen van zachte verplaatsingen levert via de effecten besproken bij verdichten een positieve bijdrage aan de gezondheid. Door het faciliteren van effectieve multimodale verplaatsingen wordt ook de ontsluiting naar bovenlokale sociale netwerken ondersteund.

De behouden woonuitbreidingsgebieden kunnen voorwaardelijk ontwikkeld worden indien minstens **50% van de oppervlakte van het gebied herbestemd wordt als open ruimtefunctie**. Het gedeeltelijk juridisch herbestemmen van het gebied zorgt voor het bestendigen van minstens 50% van de feitelijke open ruimte functie hetgeen een positieve invloed heeft op het landbouwareaal, de verhardingsgraad en de aanwezige bewegingsruimte, in tegenstelling tot wanneer het gebied voor de volle 100% in aanmerking zou komen voor ontwikkeling met een woonfunctie.

De juridische herbestemming zorgt in sommige gevallen ook voor een feitelijke verandering in het landgebruik. Zo worden er bij bepaalde woonuitbreidingsgebieden bijkomende **groenvoorzieningen** voorzien (zie ook beoordeling beleidskader Open Ruimte). Hiervoor moet een beperkt deel van het bestaande landbouwareaal worden omgezet, maar dit heeft slechts een verwaarloosbaar effect op de voedselzekerheid. Binnen de groenvoorzieningen wordt ook ruimte voorzien voor een hermeandering van de Biestenbeek, wat het bufferend vermogen verhoogt en zo het risico op wateroverlast mildert. Dit extra bufferend vermogen leidt echter niet tot toegenomen infiltratie en aanvulling van watervoorraden, aangezien de bodems in beekvalleien reeds verzadigd zijn. Zowel de waterelementen als het groen hebben een verkoelend effect bij hittestress en dragen zo bij tot een gezondere leefomgeving. De groenvoorzieningen hebben eveneens een positief effect op het **psycho-sociaal welzijn**. Een natuurlijke omgeving draagt op verschillende manieren bij aan de gezondheid van de mens. Bosvegetaties geven bijvoorbeeld bepaalde chemische componenten vrij die gelinkt worden aan een meetbaar positief effect op stress-indicatoren, en dus de (mentale) gezondheid. Groen in een verstedelijkte omgeving stimuleert ook tot het leggen van sociale contacten, het zorgt voor een optimalere ontwikkeling van kinderen, het bevordert persoonlijke ontwikkeling en zingeving, het stimuleert tot bewegen,...

De aandacht voor **trage wegen** bij de ontsluiting van de te ontwikkelen woonuitbreidingsgebieden faciliteert zachte verplaatsingen en draagt zo bij tot een actieve levensstijl en verbeterde luchtkwaliteit, met positieve effecten voor de gezondheid. Ook faciliteren de trage wegen de ontsluiting naar het sociaal leven en netwerk.

Net als bij het verdichten in de rest van de gemeente bestaat er bij het **verdichten van de ontwikkelingszone** het risico op bijkomende verhardingen en verminderde infiltratie. Echter, in combinatie met de infiltratie- en buffervoorzieningen voorzien in de kwaliteitsprincipes kernversterking – die ook op de woonuitbreidingsgebieden van toepassing zijn – en plaatselijk verhoogd bufferend vermogen door hermeandering, is dit risico voldoende gedekt.

Inzake het economisch netwerk wil het beleidskader de **thematische bestemmingen van de bedrijventerreinen in de gemeente handhaven**. De Pijkels wordt voorbehouden voor middelgrote tot grote productie- en verwerkingsbedrijven, terwijl de andere zones zich voornamelijk richten op KMO's. Dit heeft op zich geen impact op het sociaal fundament, maar de ruimtelijke concentratie van productiebedrijven is wel een noodzakelijke basisvoorwaarde voor het uitwisselen van energie in functie van een transitie naar de circulaire economie. Zo een uitwisseling leidt tot energiebesparingen bij de aanwezige bedrijven. Dit principe wordt dus beperkt positief beoordeeld gezien het de basis legt voor toekomstige positieve effecten voor de energievoorziening.

Het **verhogen van het ruimtelijk rendement** brengt net als verdichting in de kernen het risico op bijkomende verharding en verminderde infiltratie met zich mee. Dit gaat echter gepaard met een **omgevingsaanleg** volgens de principes van integraal waterbeheer en groenbuffers. Er worden de nodige buffer- en infiltratievoorzieningen voorzien met positieve effecten voor de watervoorziening, de huisvesting door het verminderen van wateroverlast en de gezondheid door het milderen van hittestress. De groenbuffers in de omgevingsaanleg zorgen voor een betere landschappelijke integratie

van de bedrijventerreinen en vrijwaren tot op zekere hoogte de landschappelijke identiteit van de gemeente.

Het beleidskader zet ook in op het **beter ontsluiten** van de bedrijventerreinen voor **fiets en openbaar vervoer**. Dit faciliteert actief woon-werk verkeer voor de werknemers van de bedrijven met positieve effecten voor de gezondheid door meer beweging en een verbeterde luchtkwaliteit. Ook zorgt dit voor een betere integratie van de bedrijventerreinen in het sociale netwerk van Nazareth.

Het beleidskader wil eveneens de **potenties voor hernieuwbare energie** op de bedrijventerreinen valoriseren. Bijkomende hernieuwbare capaciteit zorgt voor het bevorderen van de energievoorziening. Indirect draagt het dankzij het vervangen van op fossiele verbranding gebaseerde energieopwekking ook bij aan een gezondere leefomgeving door het verbeteren van de luchtkwaliteit.

7.3.2 Gebiedsgerichte beoordeling van het selectieve ruimtelijk beleid voor woon- en woonuitbreidingsgebieden

De gemeente Nazareth heeft zich voorgenomen om als doelstelling in kader van het gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan het risico op bijkomend ruimtebeslag binnen de bestemmingscategorie 'wonen' (breed geïnterpreteerd, dus in casu: woongebied, woongebied met landelijk karakter en woonuitbreidingsgebied) te evalueren en zo nodig te beperken, dit in overeenstemming met de principes van het BRV. Hierbij dient verduidelijkt te worden dat het geenszins een plandoelstelling is om 'slecht gelegen' bestaande bebouwing te gaan verwijderen. Het beleidsplan doet enkel uitspraken over onbebouwde gebieden. Hierbij worden alle nog niet bebouwde percelen binnen de gemeente in een bestemmingscategorie 'wonen' in beschouwing genomen. Hierbij kunnen 4 categorieën onderscheiden worden (zie ook §3.1.2.2, Figuur 3-2 en Figuur 3-3):

- Er zijn verschillende onbebouwde percelen binnen de kerngebonden woongebieden, nl. binnen de contouren van de dorpskernen van Nazareth, Eke en Landuit en de woonwijken langs de centrale as tussen Nazareth en Eke. Dit zijn voornamelijk 'kleine snippers' = percelen met een beperkte oppervlakte.
- Er zijn verschillende onbebouwde percelen woongebied of woongebied met landelijk karakter in de woonlinten en woonverkavelingen in de open ruimte. Dit zijn vnl. 'kleine snippers' = percelen met een beperkte oppervlakte.
- Er is een grootschalige onbebouwde oppervlakte (ca. 15,37ha) van het niet-gerealiseerde woongebied De Biesten ten zuidwesten van de dorpskern van Eke (dat in het gelijknamige BPA 'De Biesten' is bestemd voor sociale huisvesting).
- Er zijn de in de gemeente voorkomende 18 onbebouwde woonuitbreidingsgebieden.

De 4 hierboven vermelde categorieën kunnen beschouwd worden als de zogenaamde **locatiealternatieven**. In het beleidsplan van de gemeente Nazareth is voor elk van bovenvermelde 4 categorieën 'woongebied' onderzocht of er al dan niet bijkomend ruimtebeslag kan worden beperkt.

In het MER dienen de effecten van het beleidsplan onderzocht te worden **t.o.v. de referentiesituatie**. Afhankelijk van de categorie van het gebied (gebaseerd op basis van de ruimtelijke ligging en de schaal) of de visie op het toekomstig ruimtelijk beleid voor de woonuitbreidingsgebieden is de plandoelstelling ofwel het 'in reserve houden van een gebied voor woonontwikkeling op langere termijn' (in casu behoud 'woonuitbreidingsgebied'), 'het behouden van ontwikkelingsmogelijkheden van het gebied' (in casu behoud 'woongebied' of 'woongebied met landelijk karakter') of 'het schrappen van de ontwikkelingsmogelijkheden van het gebied' (in casu herbestemmen tot 'open ruimtegebied'). Zie

hiervoor §3.1.2.2. Hoewel de 'inhoud van het plan' ofwel 'het in reserve houden van een gebied voor woonontwikkeling op lange termijn' of 'het ontwikkelen van een gebied' of 'het schrappen van ontwikkelingsmogelijkheid van een gebied' is, wordt in §6.2 van de MER-richtlijnen (zie bijlage 3 van voorliggend MER) gevraagd om te kiezen voor een 'worst case scenario' en dus een beoordeling te doen van de **volledige woonontwikkeling van elk gebied**. Weliswaar dient dit enkel te gebeuren voor de **redelijke alternatieven**. Overeenkomstig de MER-richtlijnen dient door de initiatiefnemer van het beleidsplan een oordeel gedaan te worden over welke van deze alternatieven als 'redelijk' beschouwd kunnen worden, en welke als 'niet redelijk'. Dit is belangrijk voor het plan-MER gezien in een plan-MER enkel de 'redelijke alternatieven' onderzocht moeten worden. Het begrip 'redelijk alternatief' kan hierbij ruim geïnterpreteerd worden. De initiatiefnemer kan er hierbij voor kiezen om alle locatiealternatieven in het MER te onderzoeken op milieueffecten, maar hij kan er ook voor kiezen om te motiveren dat sommige van de locatiealternatieven niet redelijk zijn. Eén van de argumenten die daarvoor kan gehanteerd worden is 'het niet voldoen aan de plandoelstelling'. Vanuit deze optiek is een afweging van **verdere invulling van de onbebouwde percelen binnen de kerngebonden woongebieden versus het niet verder ontwikkelen ervan**, te beschouwen als een **onredelijk alternatief**. Dit aangezien voor deze categorie geen nieuwe ruimtelijke beleidsalternatieven in het beleidsplan geformuleerd worden. Vanuit deze optiek maakt deze categorie bijgevolg ook geen deel uit van de plandoelstelling. Immers voor deze percelen verandert het beleidsplan niets aan de huidige ontwikkelingsmogelijkheden, dewelke trouwens tevens in overeenstemming zijn met de principes van kernversterking, inbreiding en verdichting vanuit het BRV. Voor een nadere onderbouwing van het 'uitdoven van de ontwikkelingsmogelijkheden van momenteel nog onbebouwde percelen woongebied binnen de kerngebonden woongebieden' als onredelijk alternatief wordt verwezen naar §1.1 van het alternatievenonderzoek in bijlage 2 bij voorliggend MER.

In het alternatievenonderzoek in bijlage 2 van voorliggend MER is bijgevolg voor elk van de bovenstaande 3 categorieën weerhouden als 'redelijk alternatief' nagegaan wat de effecten zijn bij **enerzijds behoud van de ontwikkelingsmogelijkheden** van het (momenteel nog onbebouwde) gebied, versus **het schrappen van deze ontwikkelingsmogelijkheden anderzijds**. De beoordeling van de redelijke alternatieven in het alternatievenonderzoek heeft op deze manier bijgedragen aan de **ruimtelijke keuzes gemaakt in het beleidsplan**. Zo kreeg het alternatievenonderzoek doorwerking naar het beleidsplan toe. De beoordeling van het selectieve ruimtelijke beleid met betrekking tot de onbebouwde percelen in de woonlinten, de woonuitbreidingsgebieden en het niet gerealiseerde woongebied 'De Biesten' in de navolgende paragrafen focust zich finaal op **de uiteindelijk in het beleidsplan geformuleerde definitieve beleidskeuze**, dewelke op basis van het alternatievenonderzoek op gemotiveerde wijze is genomen door de gemeente Nazareth op basis van het in het alternatievenonderzoek opgenomen afwegingskader (zie §2 van het alternatievenonderzoek).

7.3.2.1 *Beoordeling beleidskeuzes woonuitbreidingsgebieden en niet-gerealiseerd woongebied De Biesten*

De beoordeling van het selectieve ruimtelijk beleid met betrekking tot de woonuitbreidingsgebieden en het niet-gerealiseerd woongebied De Biesten is gebaseerd op een cartografische analyse volgens de criteria uitgewerkt in §7.2. Bij deze beoordeling is al rekening gehouden met de voorgestelde inrichting van de woonuitbreidingsgebieden (zoals beschreven in Tabel 3-1) en de voorwaarden voor de eventuele ontwikkeling van de woonreserve. De ligging van de woonuitbreidingsgebieden en hun desbetreffende nummers is weergegeven op Figuur 3-3. De ligging van het niet-gerealiseerde woongebied De Biesten is weergegeven op Figuur 3-5.

7.3.2.1.1 Open ruimte en biologisch waardevol gebied

Het (gedeeltelijk) herbestemmen van de woonuitbreidingsgebieden (WUG) leidt tot het intact houden van voornamelijk grote en kleine randstedelijke **open ruimte**. Vooral het herbestemmen van WUG's 4, 5, 7 en 16 zorgen voor het tegengaan van de versnippering van deze grotere open ruimte eenheden door het intact laten van open ruimte corridors en stapstenen. Het herbestemmen bewaart ook een groot deel van reeds bestaande kleine open ruimte snippers met name bij WUG's 3, 6 en 18. Enkel bij WUG 6 wordt deze verder versnipperd ten gevolge van de ontwikkelingszone.

Dankzij het herbestemmen worden **biologische waardevolle elementen** en complexen van biologisch waardevolle en minder waardevolle elementen gevrijwaard. Dit is het geval bij WUG's 1, 2, 7, 16, 17 en 18. Het gaat hierbij om graslanden, bomenrijen en rietkragen. Door de omzetting van het landbouwgebruik naar een groene bestemming bij WUG's 4, 5 en 6 zal het aanwezige complex van biologisch waardevolle en minder waardevolle elementen, meer bepaald soortenarm grasland omzoomd met soortenrijk permanent grasland of bomenrijen en/of de biologisch waardevolle bomenrijen langs de Biestenbeek worden versterkt met meer biologisch waardevolle elementen. Bij deze woonuitbreidingsgebieden zal de biologische waarde dus nog verder toenemen. Deze waardevolle groene zones fungeren daarbij als stapstenen die de habitats langs de Biestenbeek met elkaar verbinden.

Tegelijkertijd zullen er ter hoogte van ontwikkelingszones in de WUG's 6, 7 en 9 eveneens biologisch waardevolle elementen en/of complexen van biologisch waardevolle en minder waardevolle elementen worden ingenomen. Het gaat daarbij om soortenrijke of -arme graslanden eventueel omzoomd met bomenrijen en/of op zichzelf staande bomenrijen. Het waardevolle groen en de hoogstammige bomen op de site van het Kinderkasteeltje die binnen de ontwikkelingszone van WUG 3 vallen zullen worden behouden.

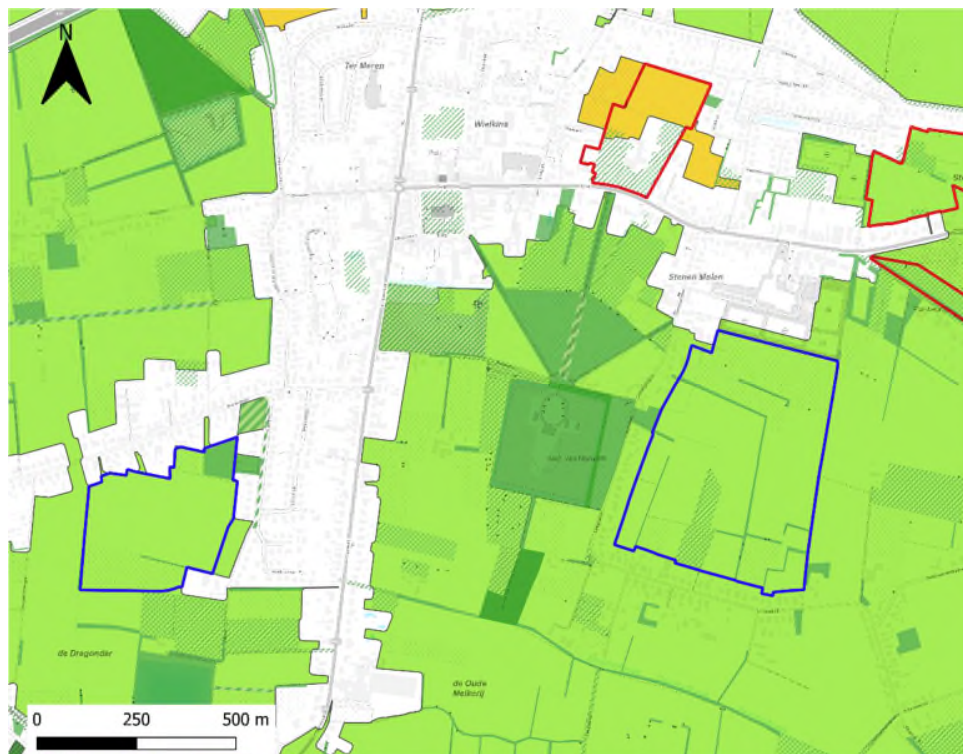
Het slechts gedeeltelijk herbestemmen van de centraal gelegen woonuitbreidingsgebieden 4, 5, 6, 7, 9 en 10 (maximum 50% van deze WUG's wordt behouden als woonreserve) zal aanleiding geven tot een toename van de barrièrewerking van het breder wordende stedelijk lint, verlies aan habitat en kleine landschapselementen. Nieuwe appartementen worden echter enkel toegelaten als ze kleinschalig blijven (niet te hoog en te breed) en als er een ruimtelijke meerwaarde voor de omgeving wordt gecreëerd (bv. de realisatie van publiek groen of van een trage weg als doorsteek naar het achterliggende gebied). Langs de centrale as worden op verschillende plaatsen ook open zichtrelaties behouden naar het aanpalende groen, bijvoorbeeld ter hoogte van het Kinderkasteeltje, de bomendreef naar het kasteel van Nazareth, de parkbegraafplaats én ter hoogte van de Biestenbeek. Ondanks deze inrichtingsprincipes zal bij het behoud van de ontwikkelingsmogelijkheid van deze WUG's alsnog de barrièrewerking verhogen. De mogelijkheid tot uitwisseling en migratie tussen de openruimtehabitats zal zowel voor fauna als flora sterker belemmerd worden.

Het herbestemmen van verschillende WUG's heeft potentieel een grote invloed op het landbouwgebruik. Dit kan zowel positief zijn (omzetting van woonuitbreidingsgebied naar agrarisch gebied en een terughoudend beleid ten opzichte van zonevreemde functies in de open ruimte) als negatief (herbestemmen van agrarisch gebied of ontwikkelingen op percelen in landbouwgebruik, opleggen van overdrukken die de landbouwbedrijfsvoering beperken). Uit de Ruimtebalans die is opgesteld (bron: Onderzoeksnota wonen, verdichting en woonuitbreidingsgebieden) blijkt dat ca. 128ha die momenteel nog als toekomstig woongebied bestemd is (WUG + Woongebied) zal worden omgezet naar landbouw (of andere open ruimte functie). Met realisatie van het ruimtelijk beleidsplan

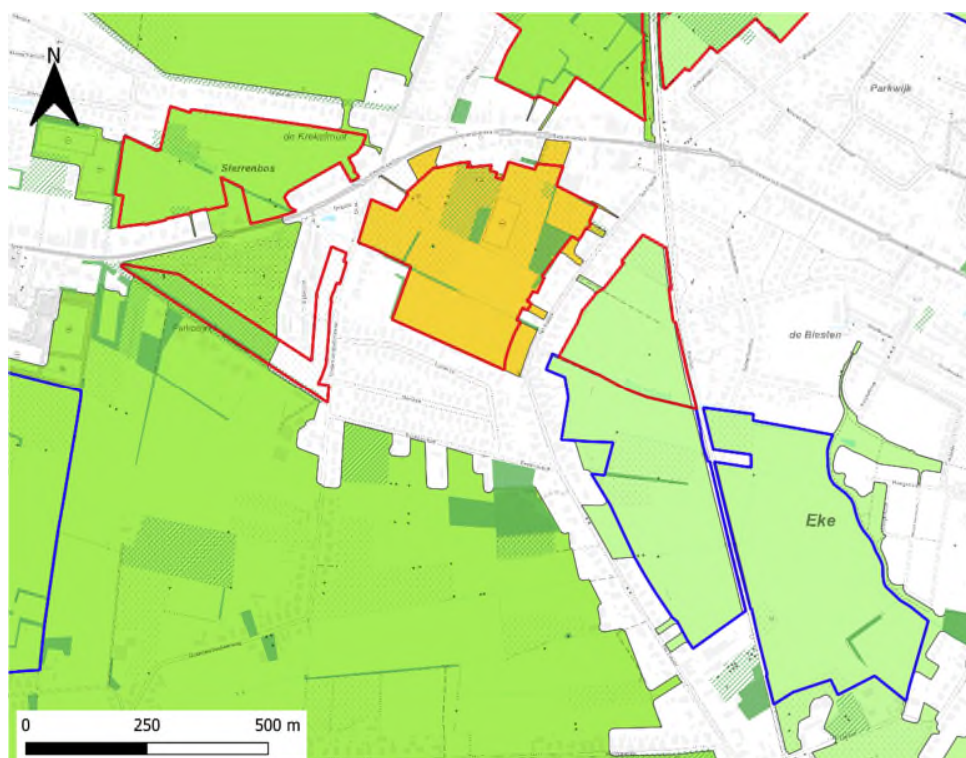
zal er dus een toename zijn van gronden die (potentieel) in landbouwgebruik kunnen genomen worden of waarvan het huidige landbouwgebruik een grotere rechtszekerheid krijgt.

Legende:

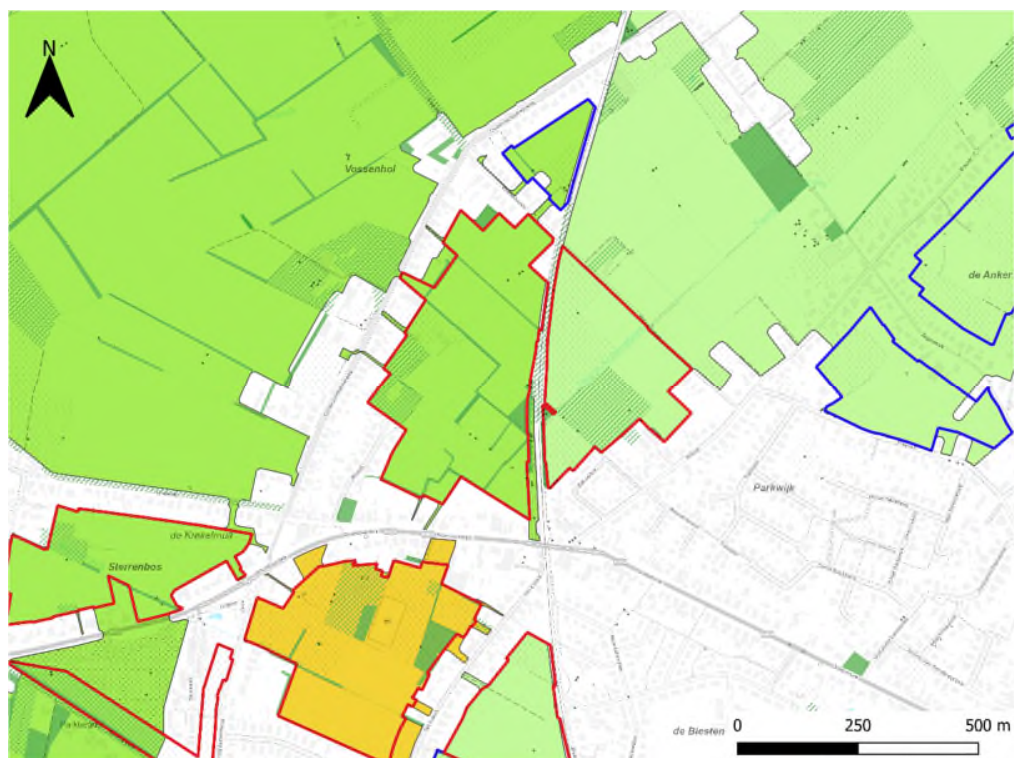
Te herbestemmen WUG		
	Open ruimtelfunctie	
	Gedeeltelijk wonen of voorzieningen	
Biologische waarderingskaart (2020)		
	Biologisch zeer waardevol	
	Biologisch waardevol	
	Complex van biologisch waardevolle en zeer waardevolle elementen	
	Complex van biologisch minder waardevolle, waardevolle en zeer waardevolle elementen	
	Complex van biologisch minder waardevolle en zeer waardevolle elementen	
	Complex van biologisch minder waardevolle en zeer waardevolle elementen	
	Complex van biologisch minder waardevolle en zeer waardevolle elementen	
	Complex van biologisch minder waardevolle en waardevolle elementen	
Samenhangende Open Ruimte (2019)		
	grotere landelijke open ruimte	
	grotere lijn- en (rand)stedelijke open ruimte	
	kleine snippers	
	kleinere landelijke open ruimte	
	kleinere lijn- en (rand)stedelijke open ruimte	



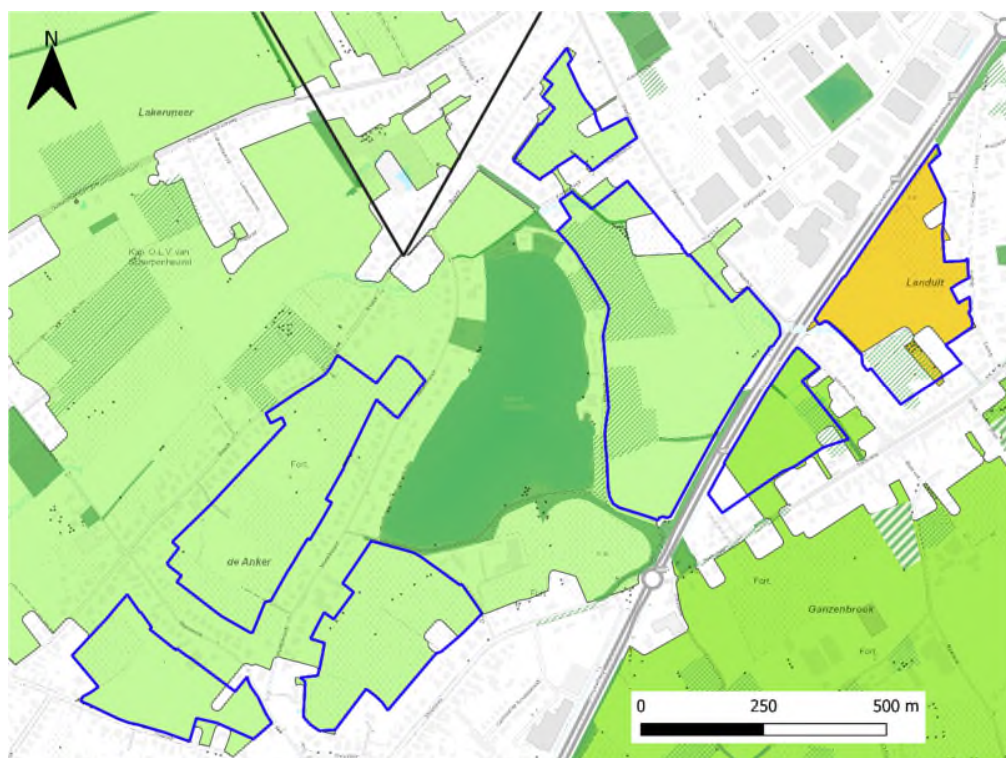
Figuur 7-1: WUG's 1-3: Open ruimte en Biologische waardering



Figuur 7-2: WUG's in de omgeving van de Biestenbeekvallei (WUG's 4, 5, 6, 10 en 11) en niet-gerealiseerd woongebied 'De Biesten': Open ruimte en Biologische waardering



Figuur 7-3: centraal gelegen WUG's 4-10: Open ruimte en Biologische waardering



Figuur 7-4: WUG's 12-18 (omgeving Robert Orlentvijver): Open ruimte en Biologische waardering

7.3.2.1.2 Risicozones

Het (gedeeltelijk) herbestemmen van de woonuitbreidingsgebieden zorgt voor het vermijden van bijkomende risicozones voor (toekomstige) **wateroverlast**. Van alle te herbestemmen woonuitbreidingsgebieden zijn WUG's 2 en 15 de enigen zonder risico op wateroverlast. De voorziene groenontwikkelingen in de Biestenbeekvallei en ten noorden van het Kinderkasteeltje in WUG 3 zijn gelegen in zones met bestaand overstromingsrisico. Het bijkomende bufferend vermogen is daar dus welgekomen.

Van de ontwikkelingszones wordt vooral het zuiden van WUG 7 gekenmerkt door een toekomstig overstromingsrisico bij verdere verandering van het klimaat. Ook in WUG's 6, 9 en 10 is er een beperkte oppervlakte van de ontwikkelingszone onderhevig aan een toekomstig overstromingsrisico.

Inzake **hittestress** bevinden zich de te herbestemmen woonuitbreidingsgebieden zich grotendeels in zones waar de hittestress als vrij matig wordt omschreven door de GES hittestresskaart. Langs de randen van de gebieden kan die hittestress nu ook al oplopen tot matig en zeer matig. Er zijn slechts een aantal woonuitbreidingsgebieden die met een de facto open ruimte functie reeds onderhevig zijn aan hittestress op het merendeel van hun oppervlakte. Het betreft WUG's 15 en 18, gelegen in de nabijheid van het bedrijventerrein van Eke. Het bebouwen en verharderen van deze woonuitbreidingsgebieden zou het reeds aanwezige hitte-eilandeffect daar nog extra versterken. Zij worden echter herbestemd naar open ruimte.

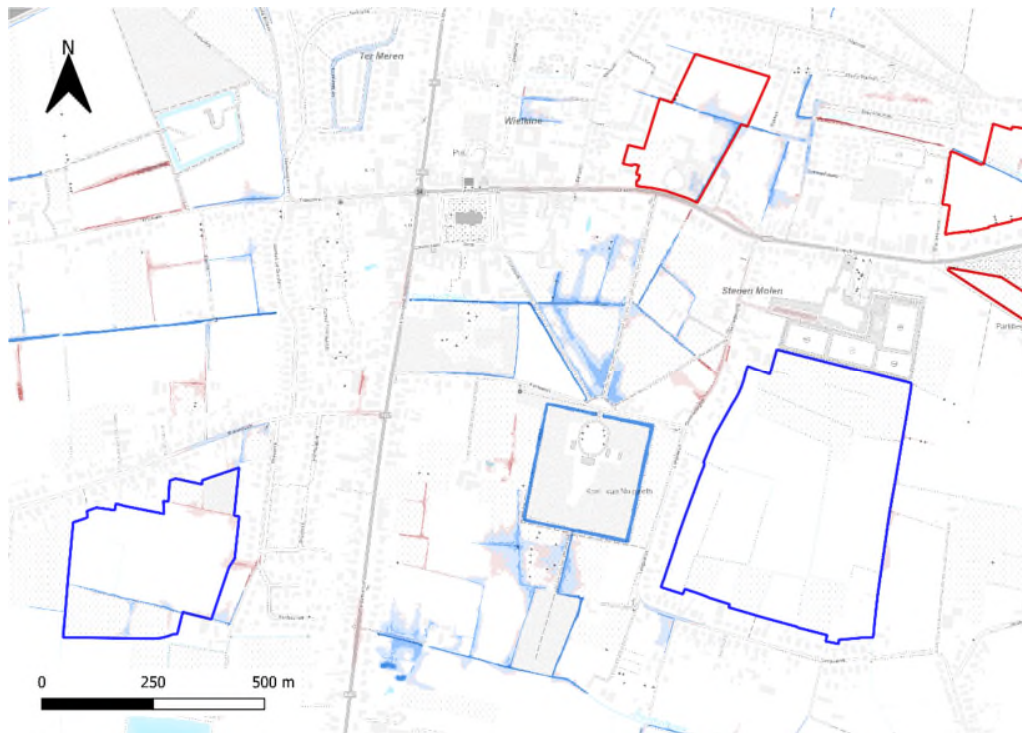
Legende Overstromingsgevaarkaarten (Waterinfo.be):

Overstromingsgevaarkaart - waterdiepte (middelgrote kans)

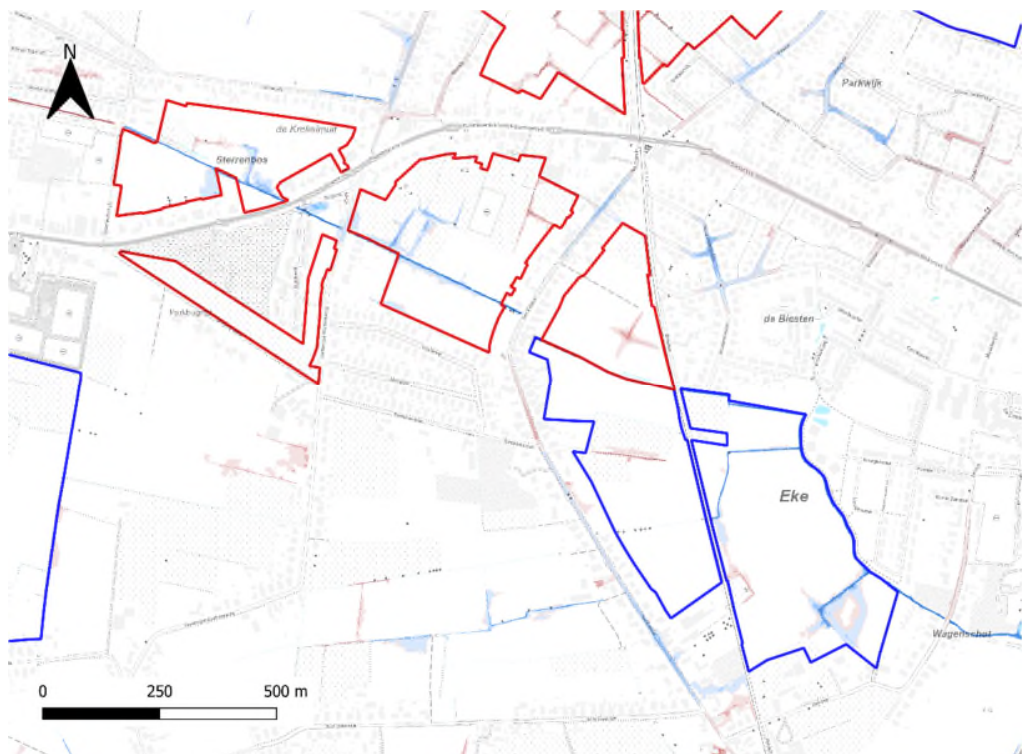
Huidig	Toekomstig (2050)
1 - 25 cm	1 - 25 cm
25 - 50 cm	25 - 50 cm
50 - 100 cm	50 - 100 cm
100 - 200 cm	100 - 200 cm
> 200 cm	> 200 cm

Legende GES-kaart Hittestress (2018):

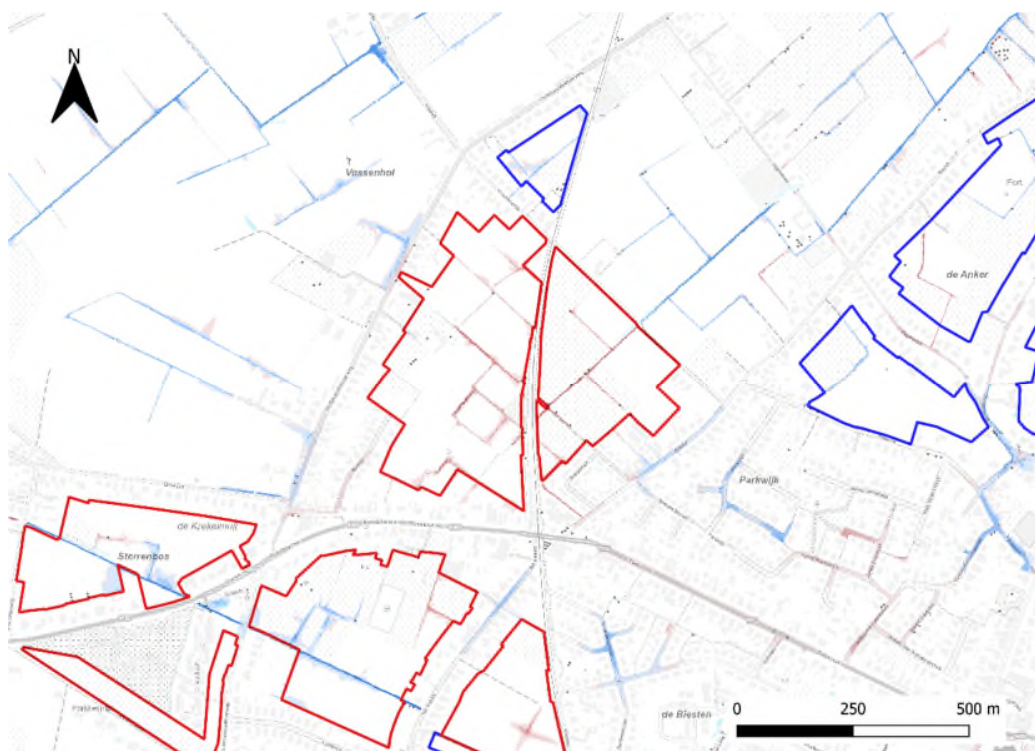
2 - redelijk
3 - vrij matig
4 - matig
5 - zeer matig
6 - onvoldoende
7 - ruim onvoldoende
8 - zeer onvoldoende



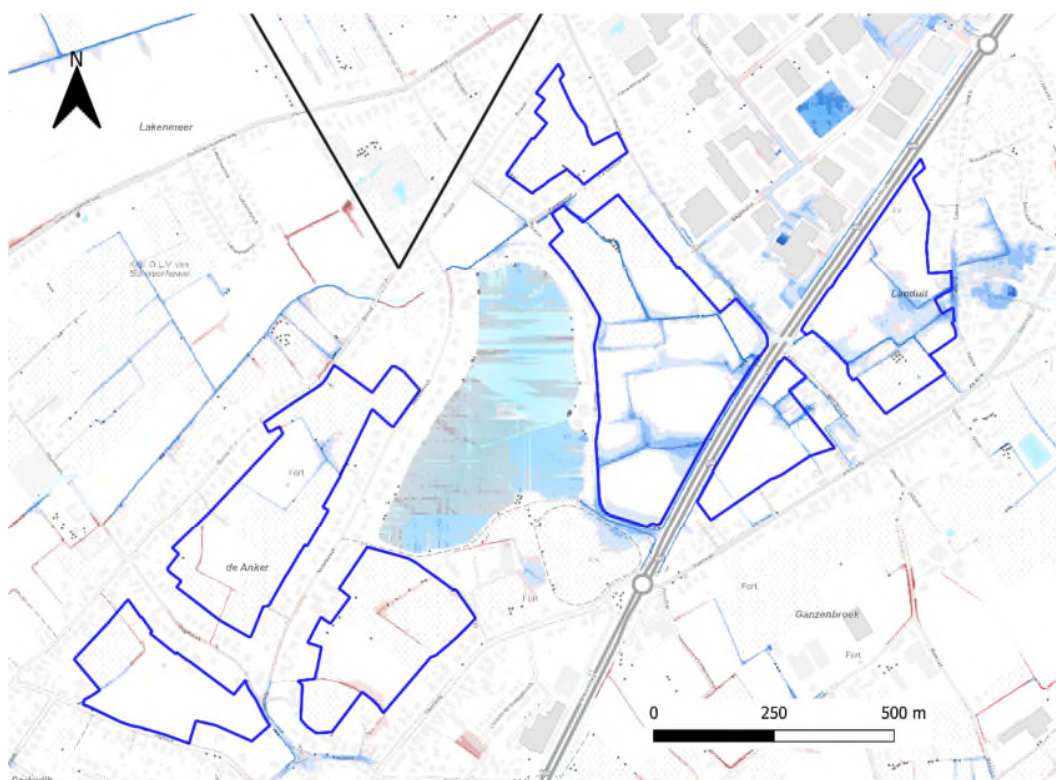
Figuur 7-5: Wateroverlast in WUG's 1-3 (Waterinfo.be)



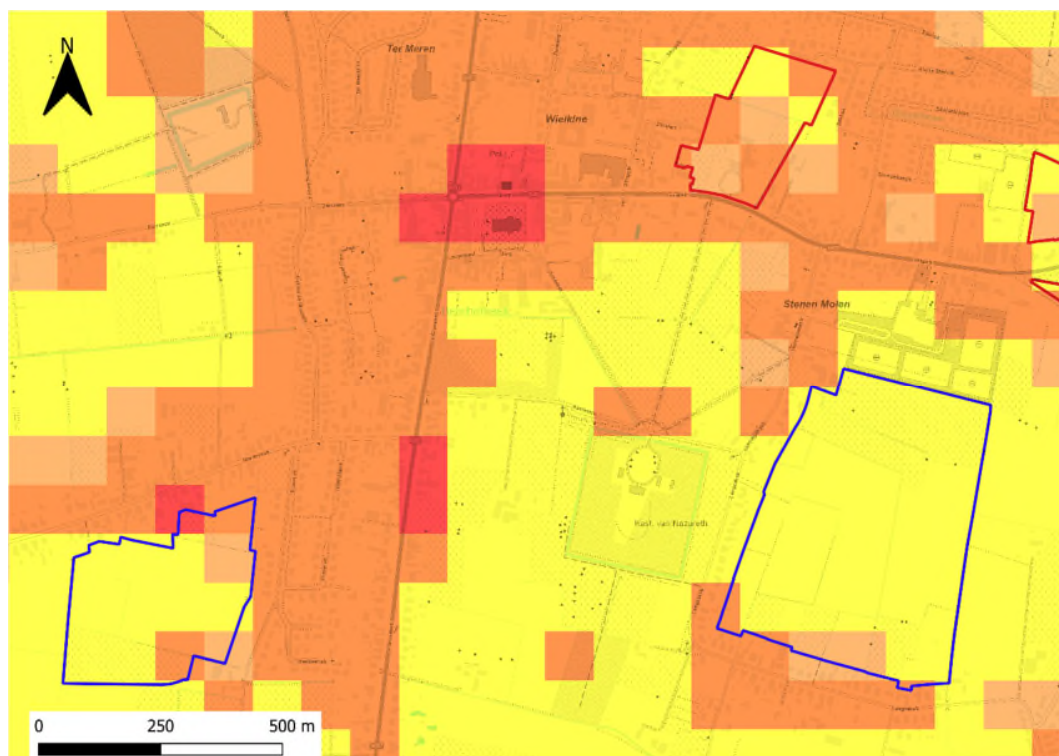
Figuur 7-6: Wateroverlast WUG's in de omgeving van de Biestenbeekvallei (WUG's 4, 5, 6, 10 en 11) en niet-gerealiseerd woongebied 'De Biesten' (Waterinfo.be)



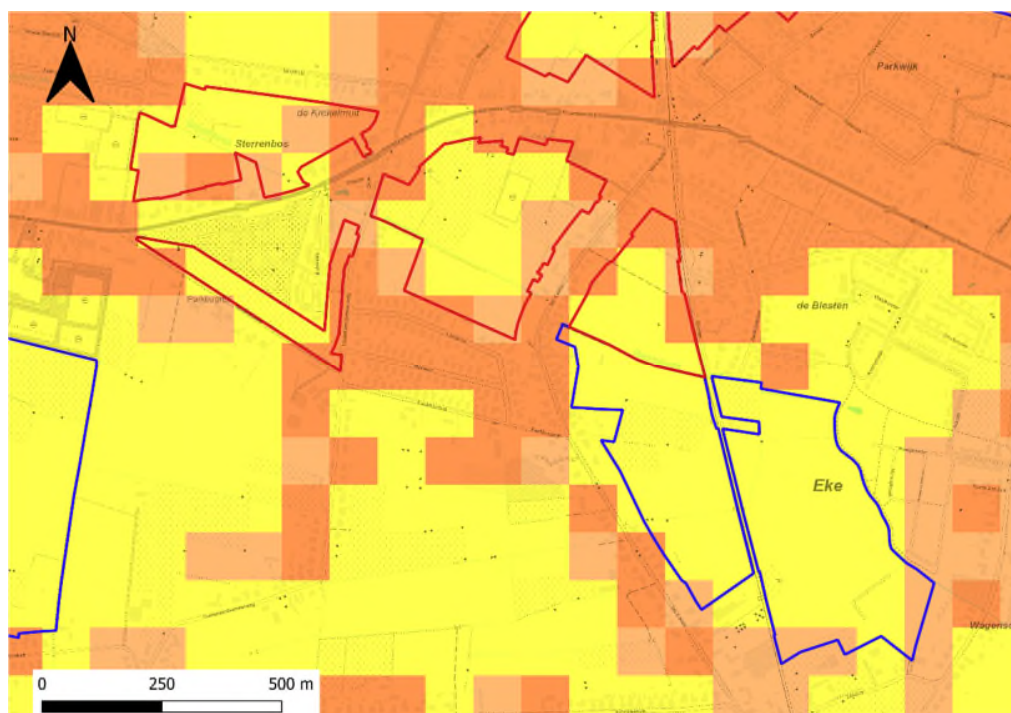
Figuur 7-7: Wateroverlast centraal gelegen WUG's 4-10 (Waterinfo.be)



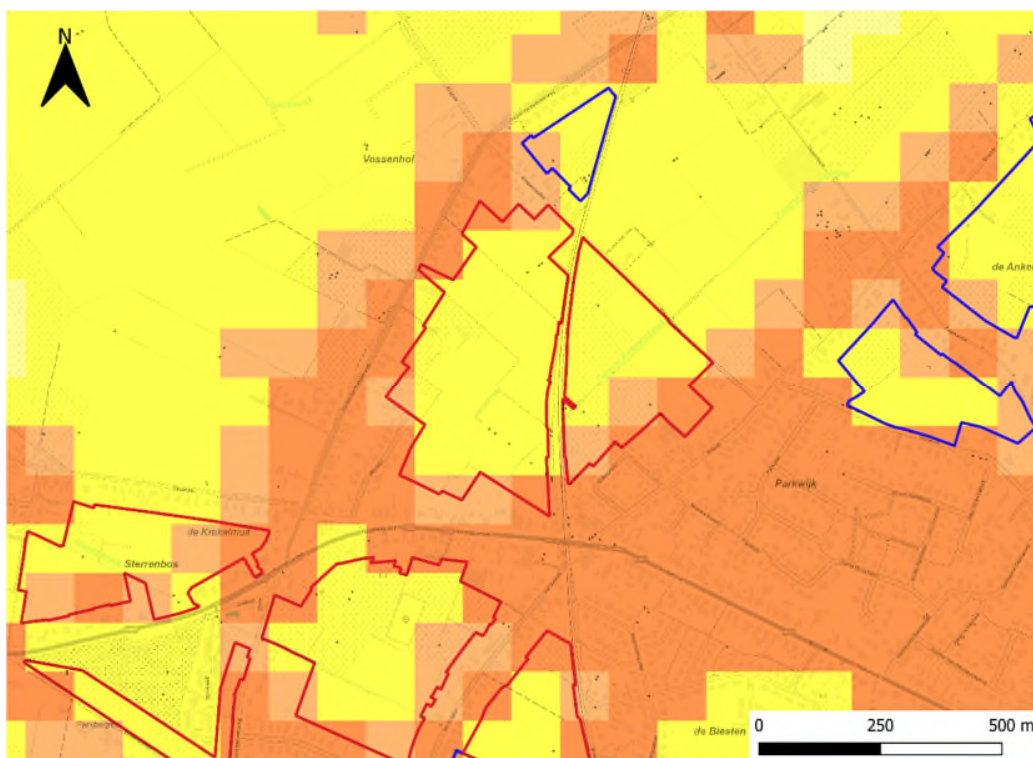
Figuur 7-8: Wateroverlast WUG's 12-18 (omgeving Robert Orlentvijver) (Waterinfo.be)



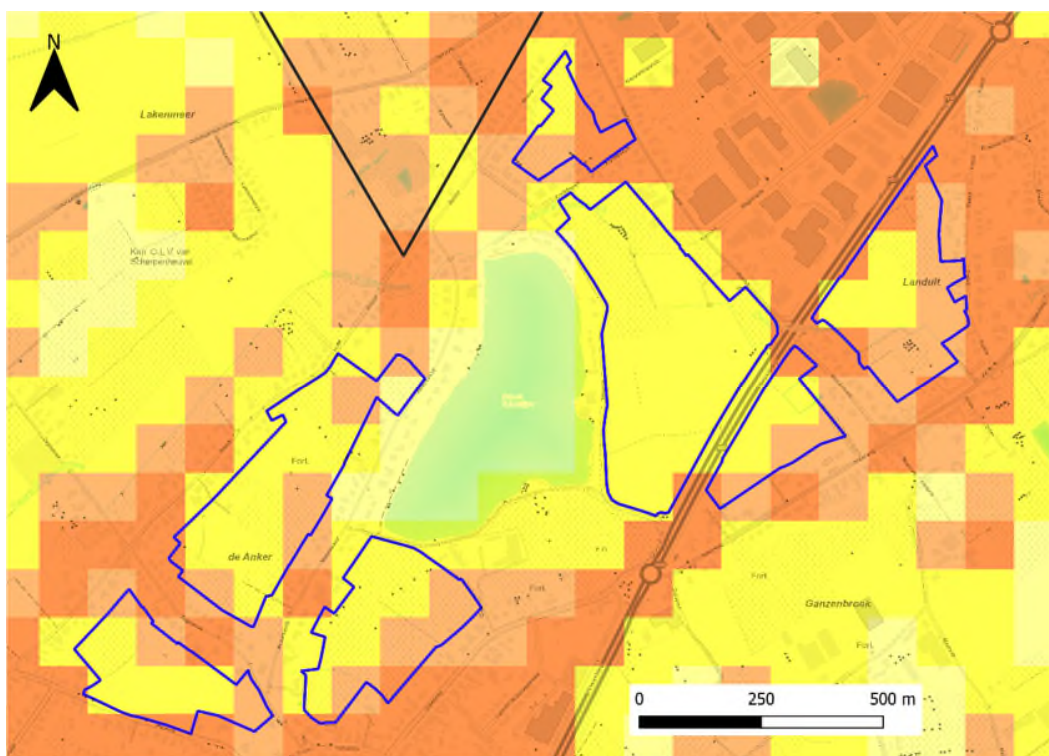
Figuur 7-9: Hittstress in WUG's 1-3 (Klimaatportaal VMM, 2018)



Figuur 7-10: Hittstress WUG's in de omgeving van de Biestenbeekvallei (WUG's 4, 5, 6, 10 en 11) en niet-gerealiseerd woongebied 'De Biesten' (Klimaatportaal VMM, 2018)



Figuur 7-11: Hittestress in centraal gelegen WUG's 4-10 (Klimaatportaal VMM, 2018)



Figuur 7-12: Hittestress WUG's 12-18 (omgeving Robert Orlentvijver) (Klimaatportaal VMM, 2018)

7.3.2.1.3 Ecosysteemdienstenlevering

Het (gedeeltelijk) herbestemmen van de woonuitbreidingsgebieden zorgt voor het bewaren van enkele zones met een hoge levering van de **ecosysteemdienst regulering van overstromingsrisico**. Dit is met name het geval bij WUG's 6 (westelijk deel), 9 (noordelijk deel), 11, 14 en 16, en tevens bij het niet gerealiseerde woongebied 'De Biesten'. De andere te herbestemmen woonuitbreidingsgebieden hebben afhankelijk van of het landgebruik akkerland of grasland betreft respectievelijk een lage of gemiddelde levering. Deze levering werd in het kader van het natuurrapport 2014 van INBO bepaald op basis van het voorkomen van overstromingsgevoelige gebieden, de combineerbaarheid van landgebruik met waterberging, de bevolkingsdichtheid en het voorkomen van bebouwing. Door het omzetten van akkerland naar groene voorzieningen verandert het landgebruik in sommige woonuitbreidingsgebieden naar een type met meer potentieel voor waterberging. Dit zal dus leiden tot het verhogen van de op dit moment lage ecosysteemdienstlevering. Dit is het geval voor WUG's 3 (noordelijk deel), 4, 6 (zuidelijk deel) en 10, en tevens bij het niet gerealiseerde woongebied 'De Biesten'. Dit zijn allen gebieden die gevoelig zijn voor (toekomstige) wateroverlast, waardoor het verhogen van de ecosysteemdienstenlevering uitermate positief wordt beoordeeld.

Bij het voorwaardelijk ontwikkelen van de voorgestelde woonreserves zullen enkele graslanden met een gemiddelde levering van de ecosysteemdienst overstromingsrisicoregulatie worden ingenomen. Door toegenomen bebouwing en verharding zal de ecosysteemdienstlevering verminderen. Dit is het geval voor WUG's 2 (noordelijk deel dat recreatieve invulling krijgt), 6 (noordelijk deel) en 9 (zuidelijk deel). Deze delen van WUG's 6 en 9 zijn gelegen in een risicozone voor toekomstige wateroverlast. Hier moet in het ontwerp dus extra aandacht worden besteed aan buffervoorzieningen om de verminderde ecosysteemdienstelevering te kunnen compenseren.

Het (gedeeltelijk) herbestemmen van de woonuitbreidingsgebieden zorgt vooral voor het behoud van gebieden met een gemiddelde levering van de **ecosysteemdienst globale klimaatregulatie**, meer bepaald door het opslaan van koolstof in de bodem. Sporadisch komen er in de te herbestemmen gebieden ook zones met een hoge tot hoogste levering voor, waar er zich bijvoorbeeld natte bodems of bomen bevinden. Zones met een minstens hoge ecosysteemdienstlevering komen voor in WUG's 1, 6 (westelijk deel), 9 (noordelijk deel), 11 en 16. De zones in de woonuitbreidingsgebieden waar groenvoorzieningen zullen worden voorzien worden op dit moment allen gekenmerkt door een gemiddelde levering van koolstofopslag. Bij het veranderen van het huidig landgebruik naar bos of gelijkaardig groen door het ontwikkelen van groenvoorzieningen zal deze levering verhoogd worden. Omgekeerd zal het ontwikkelen van de woonreserve in de ontwikkelingszones door het verharderen van de bodem zorgen voor het verdwijnen van de huidige gemiddelde koolstofopslagcapaciteit.

Legende kaarten ecosysteemdienstlevering:

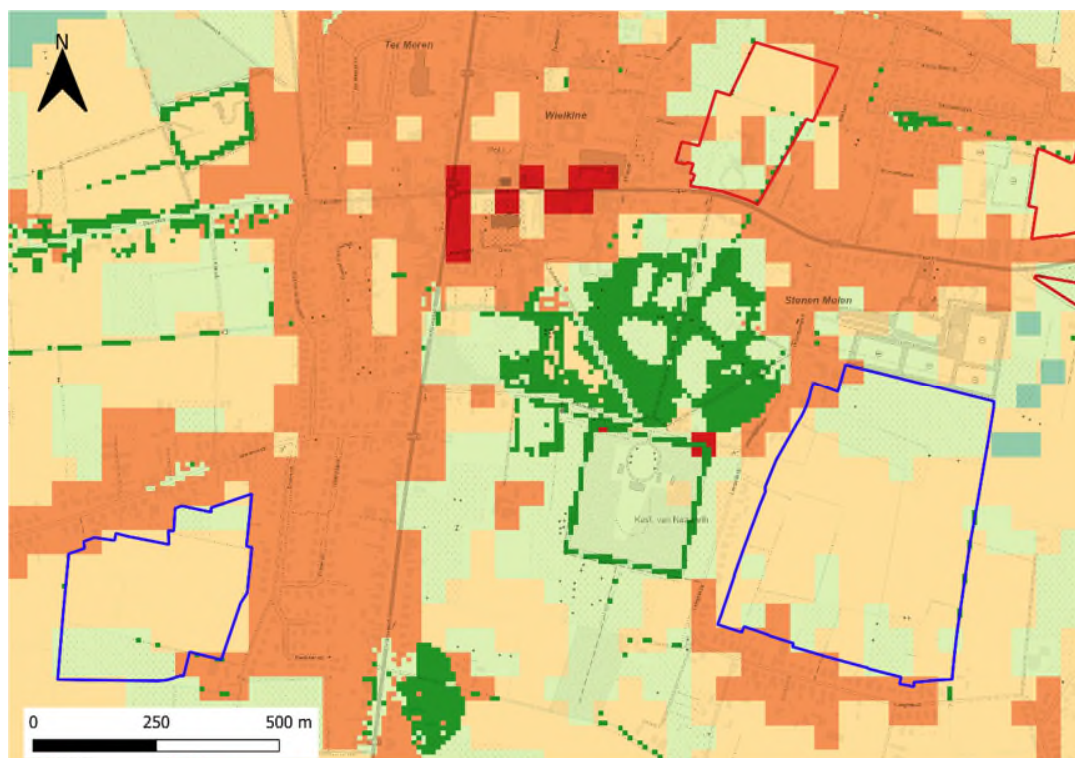
Potentieel aanbod ESD regulering overstromingsrisico/globaal klimaat

-  Geen levering
-  Laagste levering
-  Lage levering
-  Gemiddelde levering

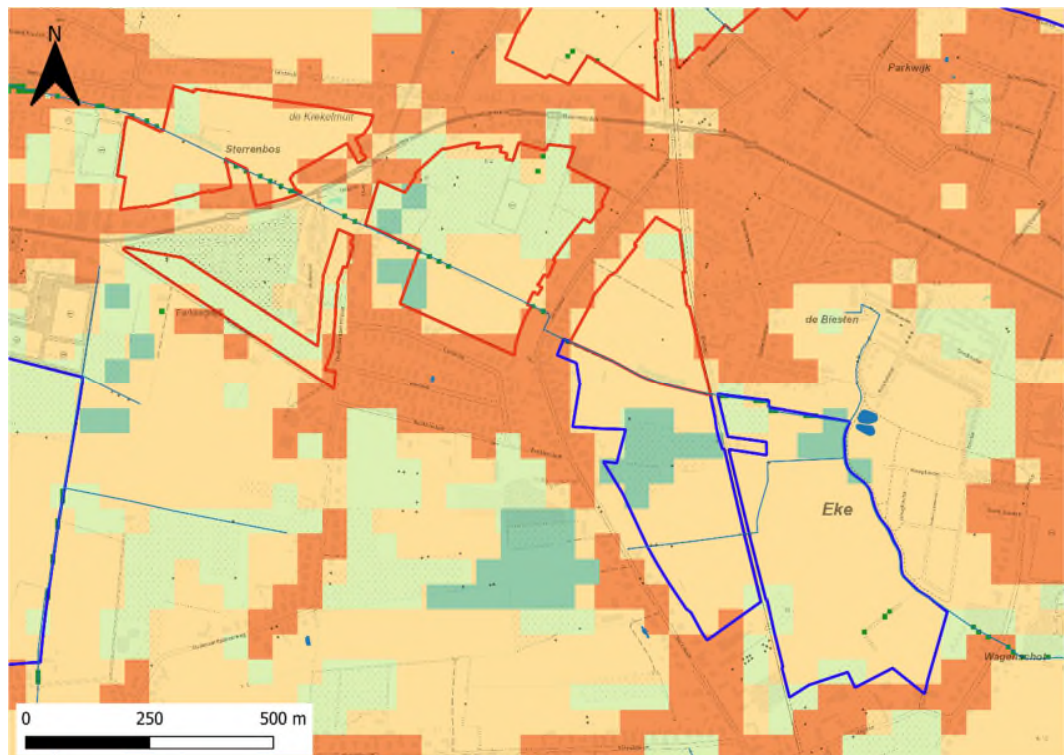
-  Hoge levering
-  Hoogste levering

Te herbestemmen WUG

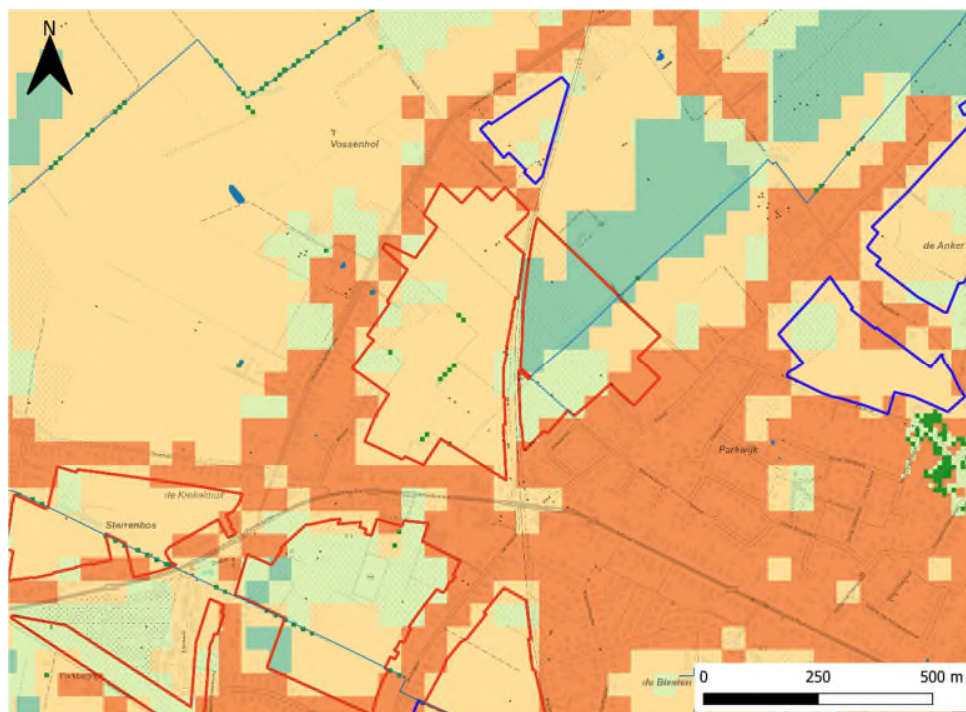
-  Open ruimtefunctie
-  Gedeeltelijk wonen of voorzieningen



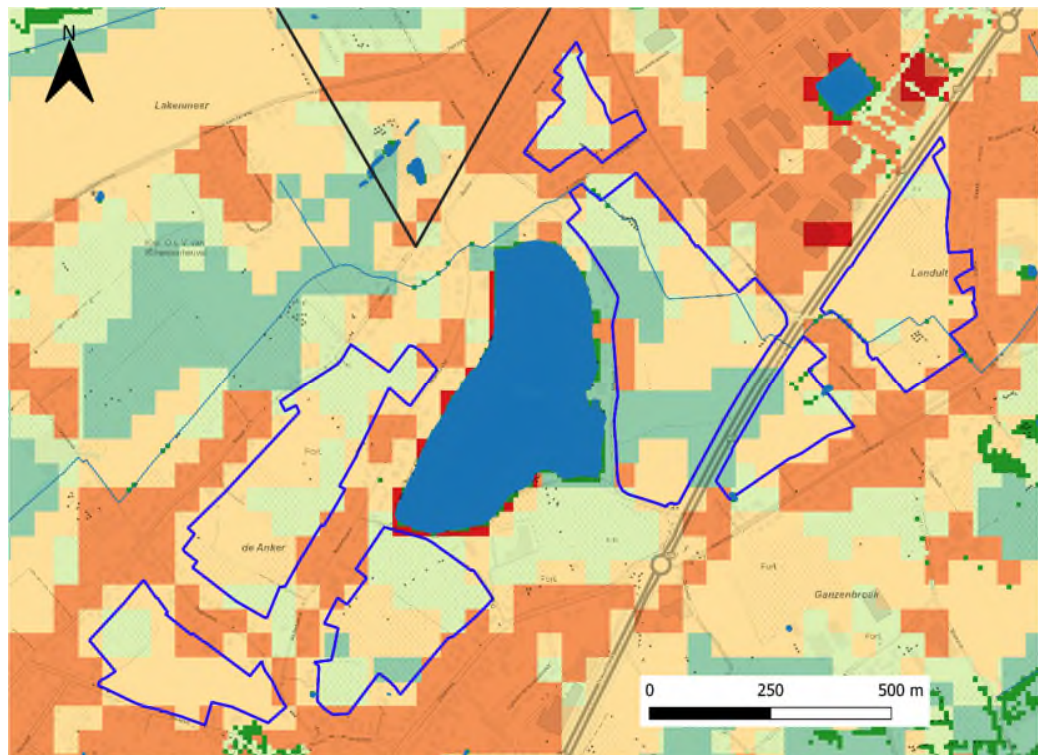
Figuur 7-13: Levering ESD Overstromingsregulatie in WUG's 1-3 (NARA, 2014)



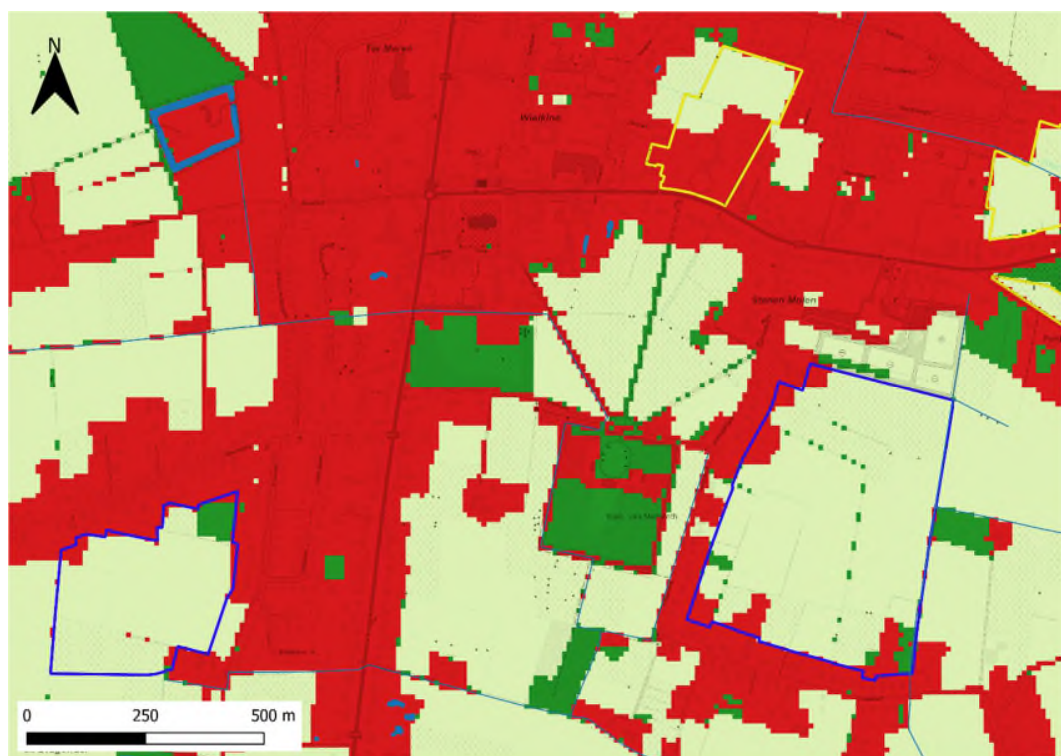
Figuur 7-14: Levering ESD Overstromingsregulatie WUG's in de omgeving van de Biestenbeekvallei (WUG's 4, 5, 6, 10 en 11) en niet-gerealiseerd woongebied 'De Biesten' (NARA, 2014)



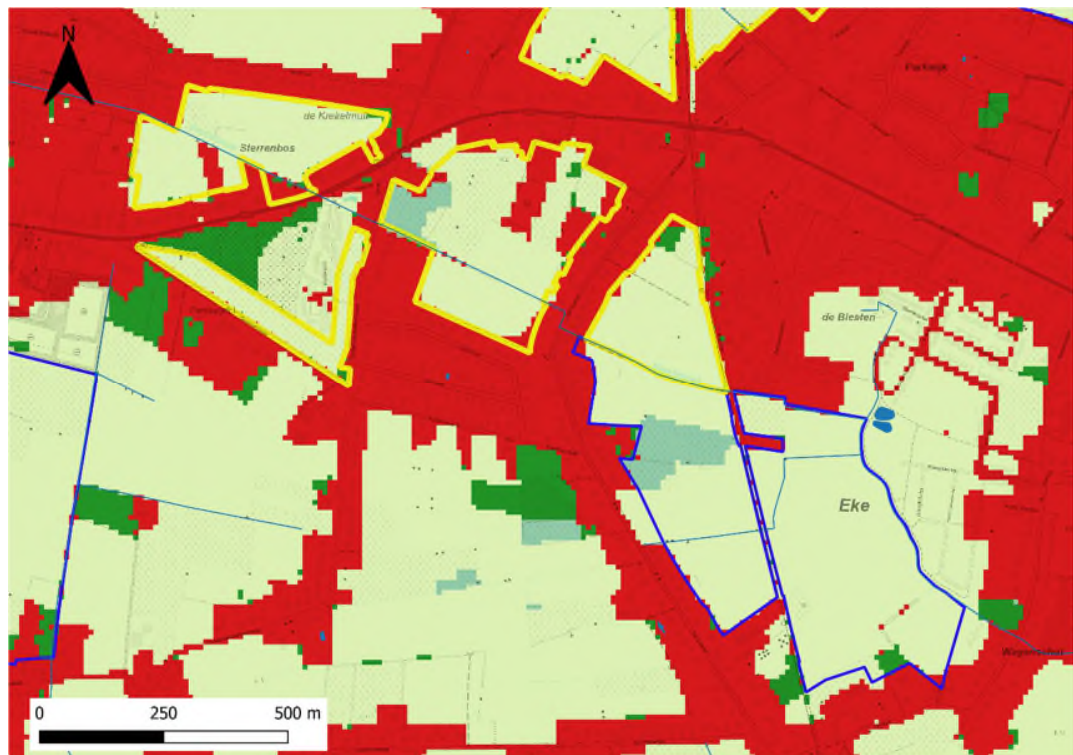
Figuur 7-15: Levering ESD Overstromingsregulatie in centraal gelegen WUG's 4-10 (NARA, 2014)



Figuur 7-16: Levering ESD Overstromingsregulatie WUG's 12-18 (omgeving Robert Orlentvijver) (NARA, 2014)



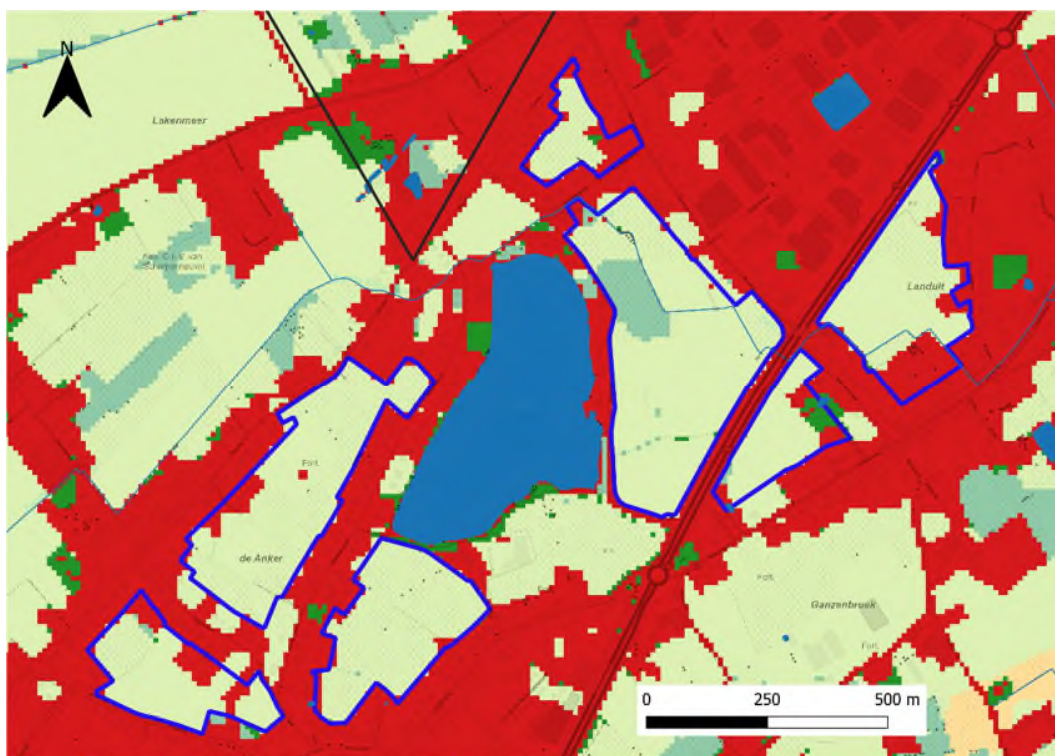
Figuur 7-17: Levering ESD globale klimaatregulatie in WUG's 1-3 (NARA, 2014)



Figuur 7-18: Levering ESD globale klimaatregulatie WUG's in de omgeving van de Biestenbeekvallei (WUG's 4, 5, 6, 10 en 11) en niet-gerealiseerd woongebied 'De Biesten' (NARA, 2014)



Figuur 7-19: Levering ESD globale klimaatregulatie in centraal gelegen WUG's 4-10 (NARA, 2014)



Figuur 7-20: Levering ESD globale klimaatregulatie WUG's 12-18 (omgeving Robert Orlentvijver) (NARA, 2014)

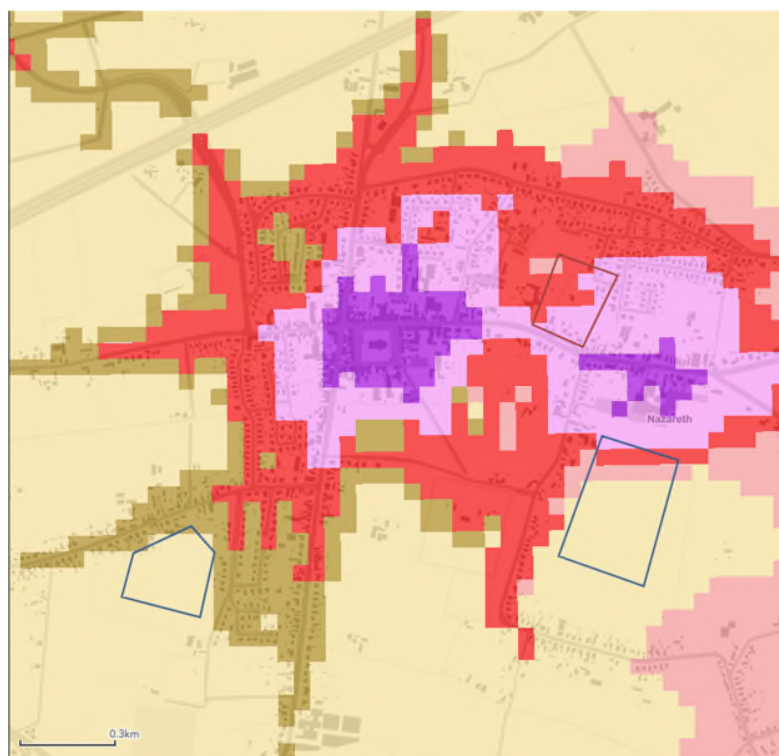
7.3.2.1.4 Knooppuntwaarde en voorzieningenniveau

De te herbestemmen woonuitbreidingsgebieden liggen volgens de knooppuntwaarde en voorzieningenniveau syntheseskaart (met korf) van de provincie Oost-Vlaanderen grotendeels in zones met goede knooppuntwaarden en beperkte tot matige voorzieningen. Toch wordt er ook woonreserve geëlimineerd met een matige knooppuntwaarde en beperkte voorzieningen, waardoor bijkomende autobewegingen worden vermeden. Dit is met name het geval voor WUG's 1, 2 en 18.

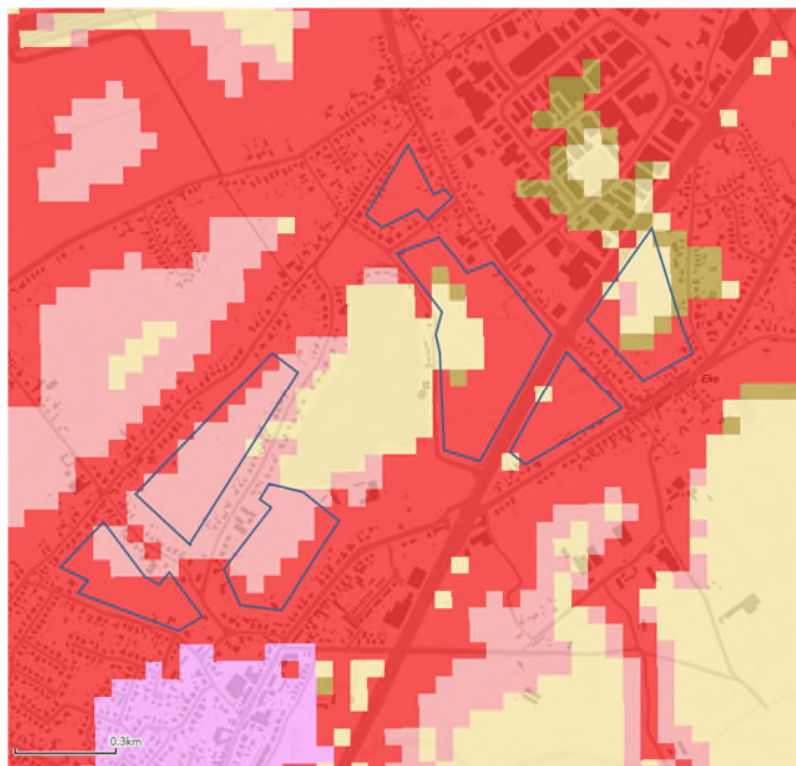
De ontwikkelingszones van de woonuitbreidingsgebieden zijn allen gelegen in zones met een goede knooppuntwaarde en matige voorzieningen. Bovendien zijn ze in de nabijheid gelegen van de subcentra Station en Sterrenbos die gekenmerkt worden door een goede knooppuntwaarde en goede voorzieningen, waardoor het gebruik van zachte vervoersmodi en openbaar vervoer wordt gefaciliteerd. De verdeling ontwikkelingszone en herbestemming naar open ruimte in WUG's 2, 4, 6 en 7 is zo georiënteerd dat de ontwikkelingszone gelegen is het gebied met matige voorzieningen en de open ruimte in het gebied met beperkte voorzieningen.

Legende:

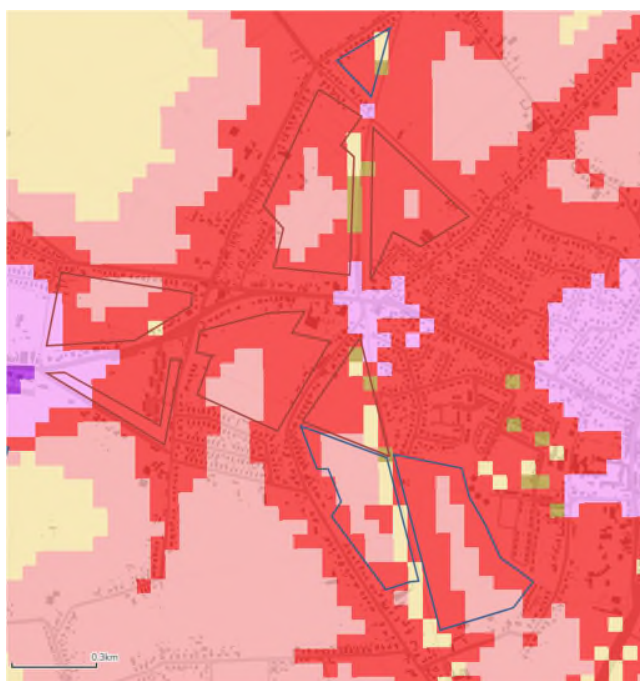
	beperkte knooppuntwaarde - beperkte voorzieningen
	beperkte knooppuntwaarde - matige voorzieningen
	beperkte knooppuntwaarde - goede voorzieningen
	beperkte knooppuntwaarde - zeer goede voorzieningen
	matige knooppuntwaarde - beperkte voorzieningen
	matige knooppuntwaarde - matige voorzieningen
	matige knooppuntwaarde - goede voorzieningen
	matige knooppuntwaarde - zeer goede voorzieningen
	goede knooppuntwaarde - beperkte voorzieningen
	goede knooppuntwaarde - matige voorzieningen
	goede knooppuntwaarde - goede voorzieningen
	goede knooppuntwaarde - zeer goede voorzieningen
	zeer goede knooppuntwaarde - matige voorzieningen
	zeer goede knooppuntwaarde - goede voorzieningen
	zeer goede knooppuntwaarde - zeer goede voorzieningen



Figuur 7-21: Knooppuntwaarde en voorzieningenniveau in WUG's 1-3 (Provincie Oost-Vlaanderen, 2021)



Figuur 7-22: Knooppuntwaarde en voorzieningenniveau WUG's 12-18 (omgeving Robert Orlentvijver) (Provincie Oost-Vlaanderen, 2021)



Figuur 7-23: Knooppuntwaarde en voorzieningenniveau in centraal gelegen WUG's 4-10 (Provincie Oost-Vlaanderen, 2021)

7.3.2.1.5 Lucht-, geluid- en bodemkwaliteit

Wat betreft de **luchtkwaliteit** zijn alle woonuitbreidingsgebieden gelegen in de zone die door de GES luchtkwaliteitskaart wordt omschreven als matig. Enige uitzondering zijn de woonuitbreidingsgebieden grenzend aan de N60, met name WUG's 16, 17 en 18, waarvan een deel ook als onvoldoende wordt gekenmerkt. Zij worden echter herbestemd naar open ruimte.

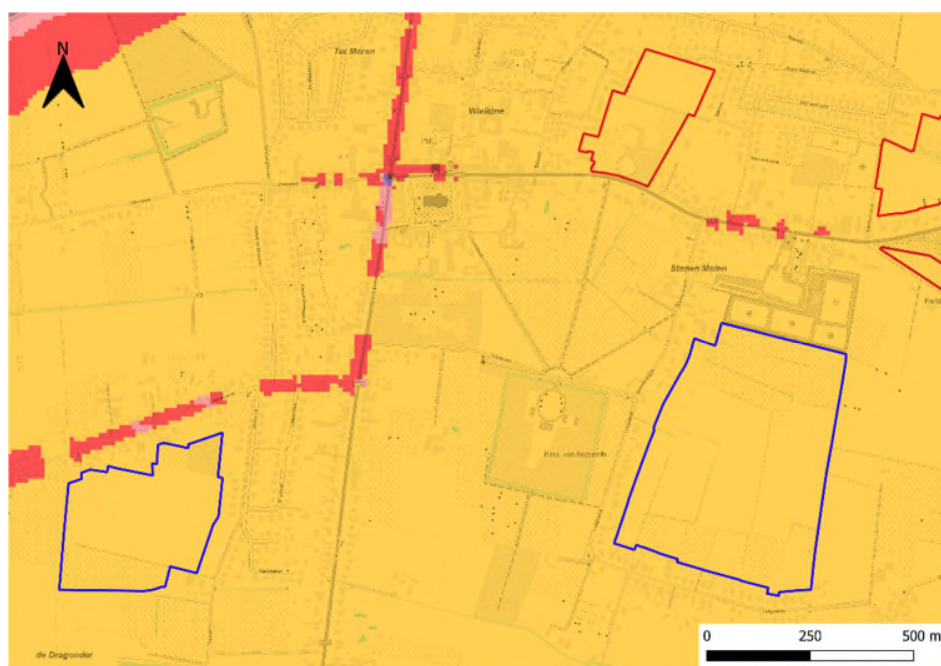
Legende kaarten luchtkwaliteit:

GES-Luchtkwaliteit 2017

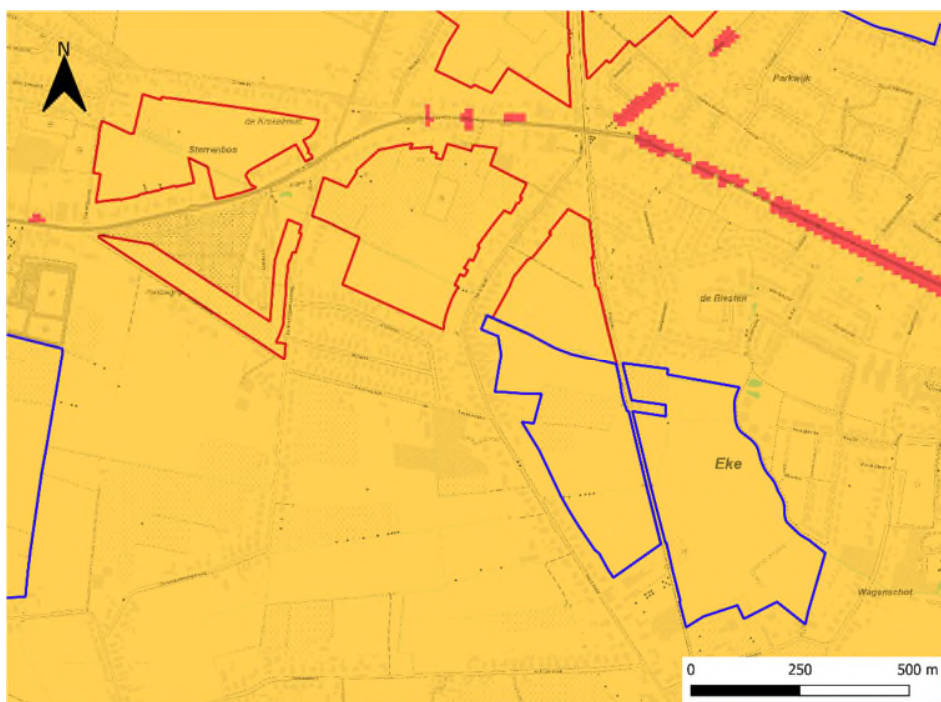
- Goed ($0-10 \mu\text{g}/\text{m}^3$)
- Matig ($10-20 \mu\text{g}/\text{m}^3$)
- Onvoldoende ($20-30 \mu\text{g}/\text{m}^3$)
- Ruim onvoldoende ($30-40 \mu\text{g}/\text{m}^3$)
- Zeer onvoldoende ($40-100 \mu\text{g}/\text{m}^3$)

Te herbestemmen WUG

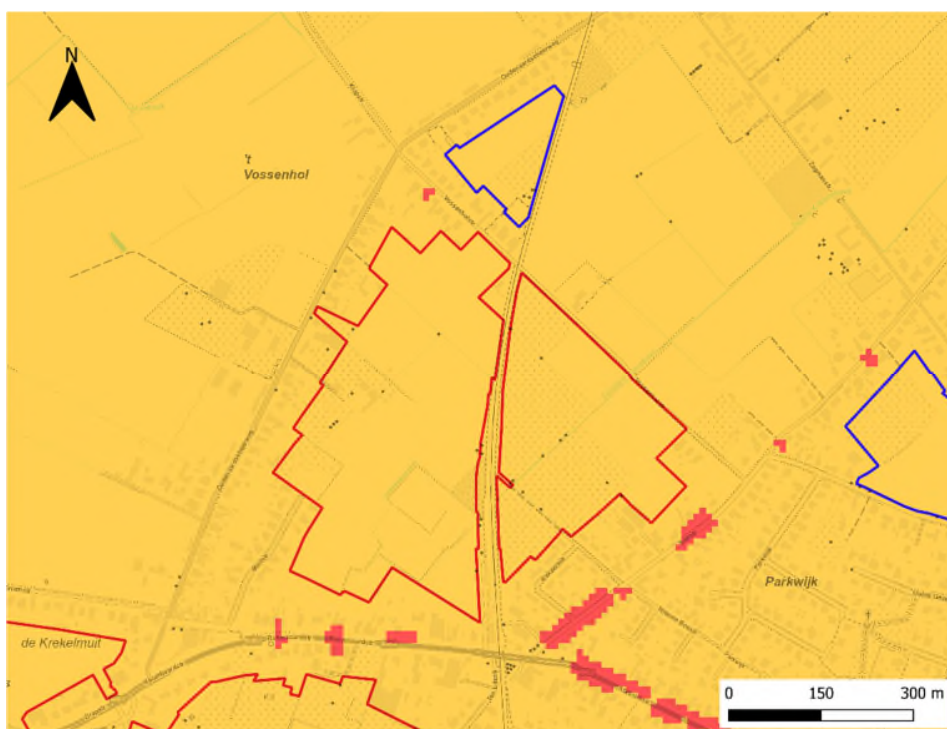
- Open ruimtefunctie
- Gedeeltelijk wonen of voorzieningen



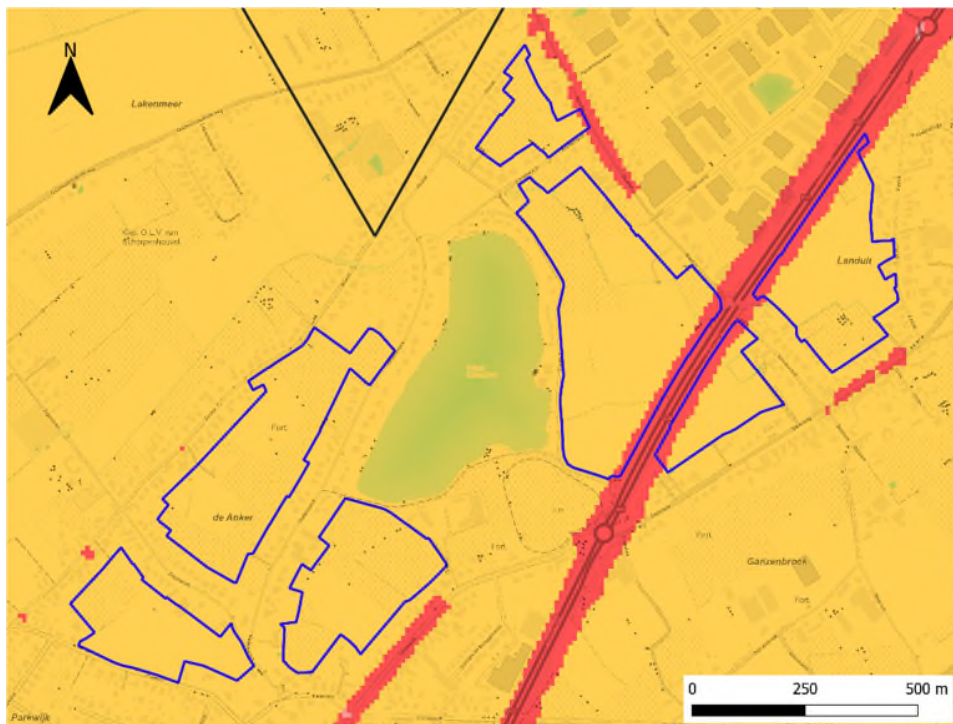
Figuur 7-24: Luchtkwaliteit in WUG's 1-3 (GES Luchtkwaliteit, 2017)



Figuur 7-25: Luchtkwaliteit in WUG's in de omgeving van de Biestenbeekvallei (WUG's 4, 5, 6, 10 en 11) en niet-gerealiseerd woongebied 'De Biesten' (GES Luchtkwaliteit, 2017)



Figuur 7-26: Luchtkwaliteit in centraal/noord gelegen WUG's 7-9 (GES Luchtkwaliteit, 2017)



Figuur 7-27: Luchtkwaliteit in WUG's 12-18 (omgeving Robert Orlentvijver) (GES Luchtkwaliteit, 2017)

Wat betreft de **geluidskwaliteit** treedt achtergrondgeluid van het verkeer (vnl. de E17 en lokaal ook van de Drapstraat, Roombaardstraat en de N60) op ter hoogte van quasi alle WUG's en ter hoogte van het niet-gerealiseerd woongebied De Biesten.

Het gaat hier vaak om een geluidsniveau boven 53 dB(A) Lden, het geluidsniveau dat als grenswaarde wordt beschouwd voor een goede geluidskwaliteit in woongebied (Environmental Noise Guidelines WHO (2018)). Vanaf deze waarde ondervindt 10% van de blootgestelde personen ernstige hinder. Vooral t.h.v. WUG's 16, 17 en 18, waar waarden tot 75 dB(A) worden geregistreerd, is de geluidsoverlast momenteel reeds heel hoog. Deze gebieden worden echter herbestemd naar open ruimte. Enkel de WUG's 2, 10 en 11 worden enigszins gevrijwaard van overmatige geluidsbelasting afkomstig van het wegennet.

Voor WUG's 4, 5, 6, 7 en 9, waar de helft van het WUG wordt behouden als woonreserve, zullen de bewoners geluidsoverlast ondervinden van de E17, Drapstraat en Roombaardstraat. Het is wel de verwachting dat naar de toekomst toe – gezien de planperiode van voorliggend beleidsplan richting 2040 – de overlast geleidelijk zal verminderen omwille van enerzijds een trend naar geluidsarmere (elektrische) voertuigen en een te verwachten modal shift waardoor er wellicht minder wegverkeer zal zijn en anderzijds strengere isolatie-eisen van nieuwe woningen in het geval deze WUG's zouden aangesneden worden. Gezien elektrische voertuigen enkel onder de 40 km/u stiller zijn dan conventionele wagens, zal er door deze shift geen verschil gemaakt worden in geluidsimpact op de E17.

Legende kaarten geluidsbelasting:

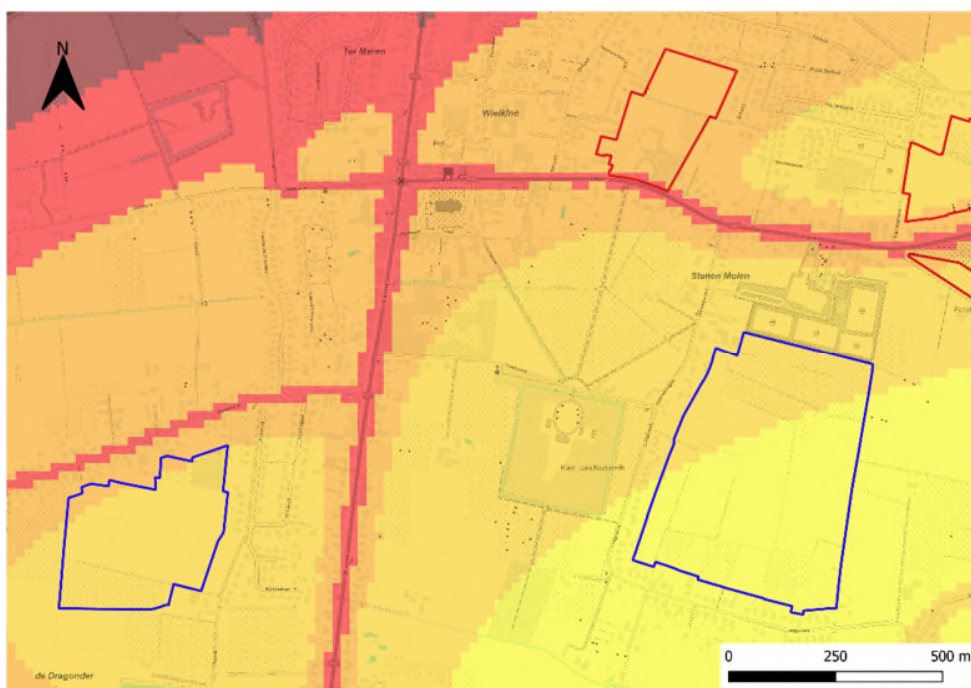
**Geluidsbelastingskaart
wegverkeer 2017 (dB)**

- < 45 (zeer goed)
- 45 - 50 (goed)
- 50 - 55 (redelijk)
- 55 - 60 (matig)
- 60 - 65 (tamelijk matig)

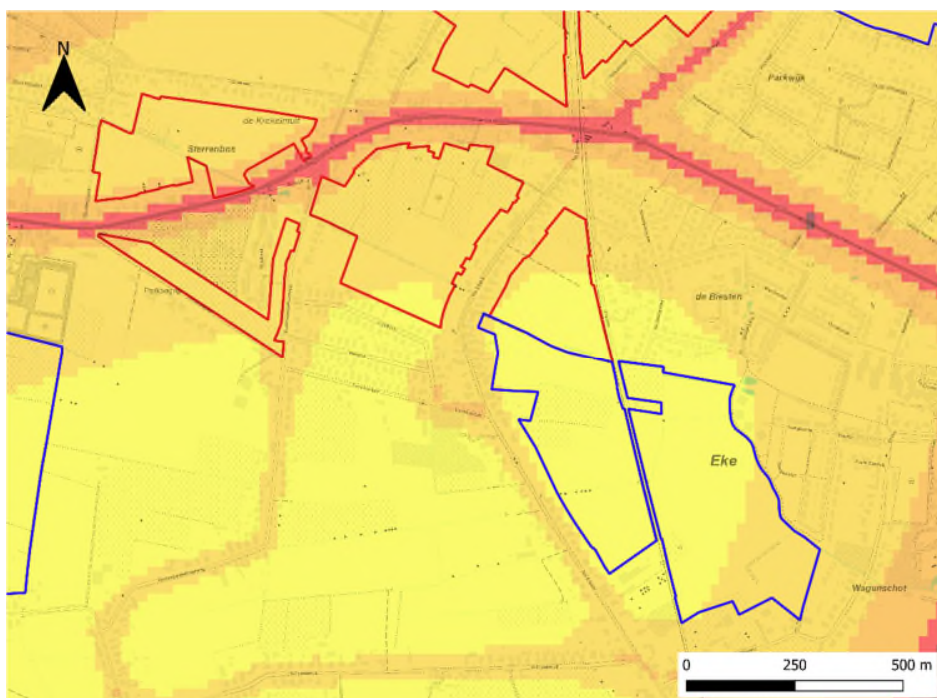
- 65 - 70 (slecht)
- > 70 (zeer slecht)

Te herbestemmen WUG

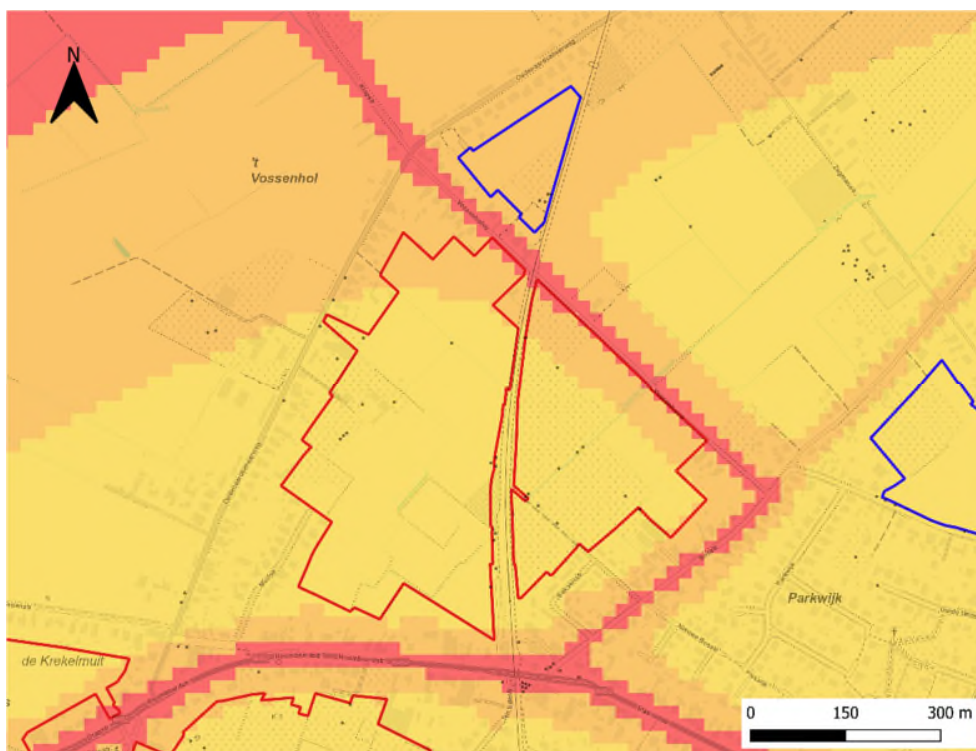
- Open ruimtelfunctie
- Gedeeltelijk wonen of voorzieningen



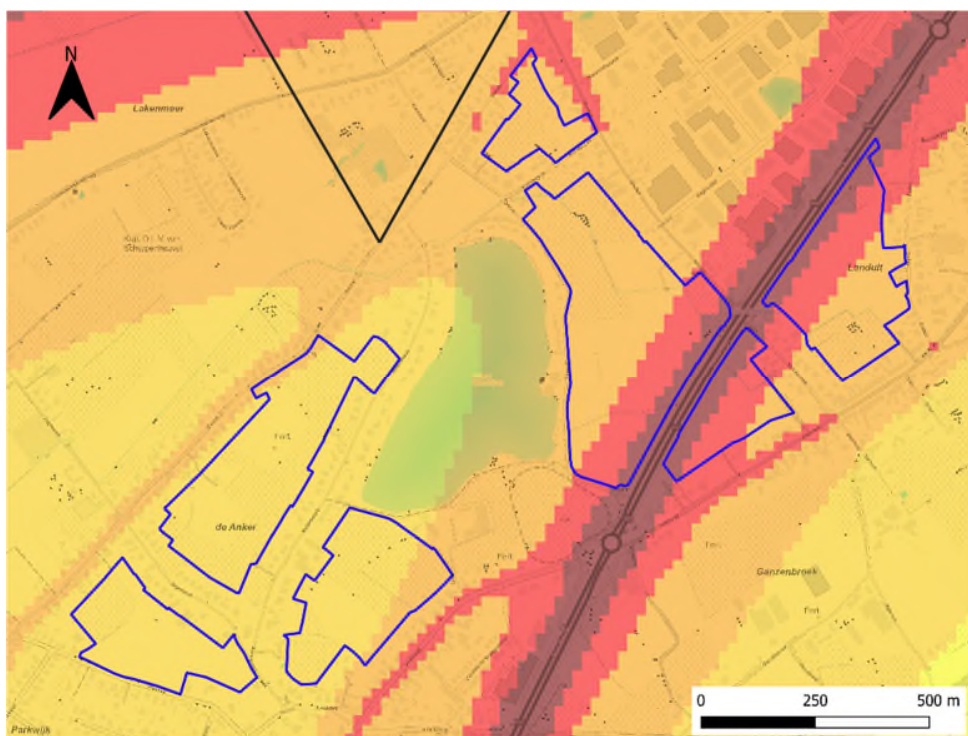
Figuur 7-28: Geluidsoverlast in WUG's 1-3 (MIRA Geluidsbelastingskaart wegverkeer (Lden), 2017)



Figuur 7-29: Geluidsoverlast in de omgeving van de Biestenbeekvallei (WUG's 4, 5, 6, 10 en 11) en niet-gerealiseerd woongebied 'De Biesten' (MIRA Geluidsbelastingskaart wegverkeer (Lden), 2017)



Figuur 7-30: Geluidsoverlast in noord-centraal gelegen WUG's 7-9 (MIRA Geluidsbelastingskaart wegverkeer (Lden), 2017)



Figuur 7-31: Geluidsoverlast in WUG's 12-18 (omgeving Robert Orlentvijver) (MIRA Geluidsbelastingskaart wegverkeer (Lden), 2017)

Wat betreft **bodemkwaliteit** is er ter hoogte van het WUG 3 ('Bekken') in het verleden een bodemsanering uitgevoerd n.a.v. een historische bodemverontreiniging met VOCl in het grondwater ter hoogte van een voormalige werkplaats. Uit het eindevaluatieonderzoek blijkt dat de restverontreiniging ter hoogte van de gesaneerde zone geen ernstige bodemverontreiniging meer betreft, waardoor geen bijkomende saneringsmaatregelen meer noodzakelijk zijn.



Ondertussen heeft de gemeente Nazareth het RUP 'herbestemming woonuitbreidingsgebieden' opgemaakt, waarin dit woonuitbreidingsgebied (nr. 3 'Bekken') reeds werd herbestemd tot parkgebied

(deels met gemeenschapsvoorzieningen) (definitieve vaststelling in de Gemeenteraad van 28 februari 2022).

Op geen van de andere locaties van de woonuitbreidingsgebieden en het woongebied 'De Biesten' is er sprake van schadegevallen of meldingen, bodemonderzoeken en -saneringen. Noch van de aanwezigheid van bodemkundig erfgoed of een specifieke bodemerosiegevoeligheid. We kunnen concluderen dat inzake bodemkwaliteit de beleidsopties voor de woonuitbreidingsgebieden en het woongebied 'De Biesten' geen aanleiding geven tot relevante effecten.

7.3.2.2 *Beoordeling beleidskeuze onbebouwde percelen in de woonlinten*

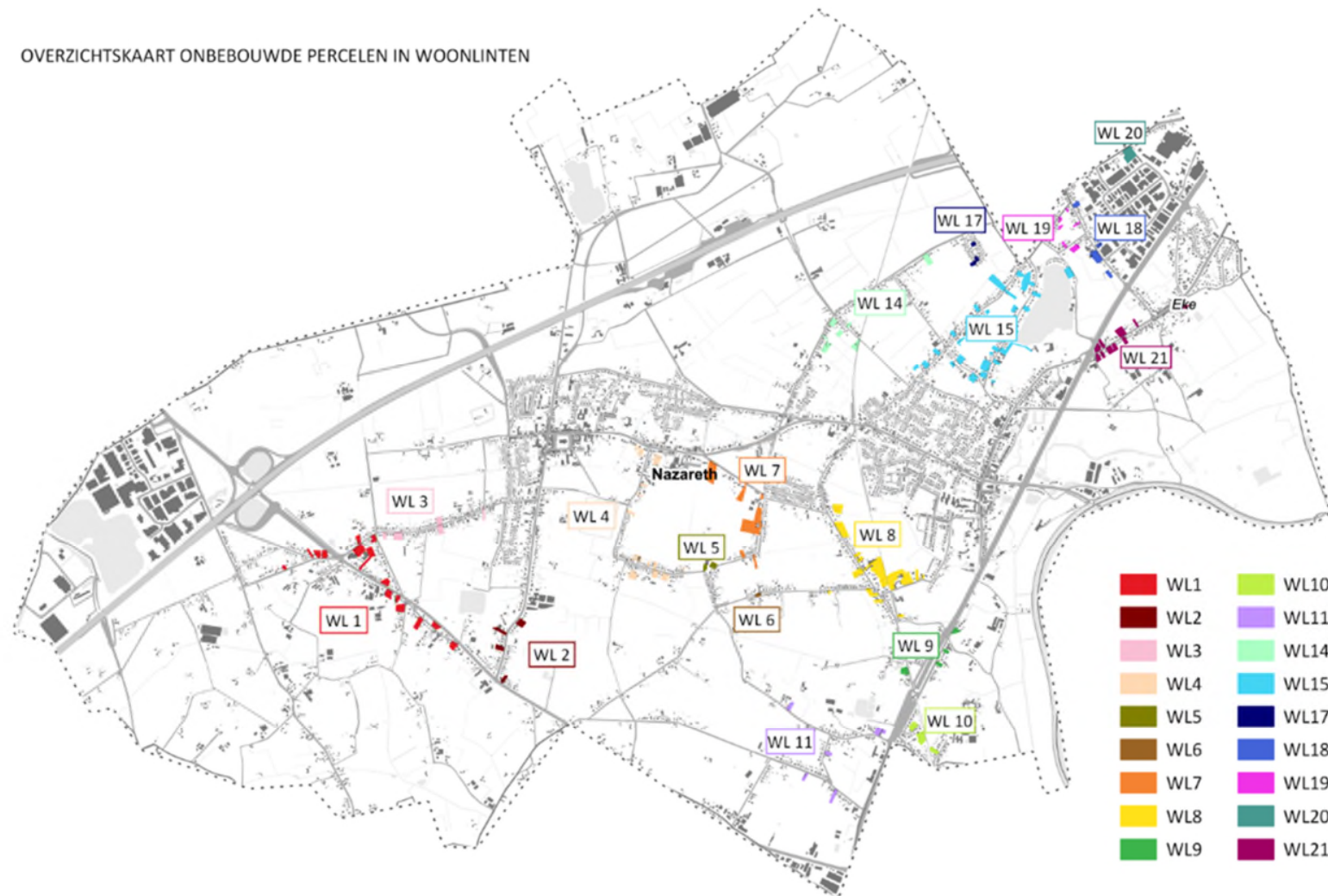
De beoordeling van het ruimtelijk beleid in de woonlinten is gebaseerd op een cartografische analyse volgens de criteria uitgewerkt in §7.2. Er wordt hierbij uitgegaan van het in het beleidsplan nieuw ruimtelijk beleid:

- er wordt geen bijkomende verdichting toegelaten;
- onbebouwde percelen worden bij voorkeur niet meer bebouwd; of hoogstens met vrijstaande ééngezinswoningen.

Deze beleidskeuze houdt bijgevolg slechts deels rekening met de milderende maatregel uit het alternatievenonderzoek (zie bijlage 2 bij het MER) om de onbebouwde percelen niet meer te bebouwen, aangezien de mogelijkheid om vrijstaande ééngezinswoningen te bouwen wel nog wordt opengelaten. De gemeente wenst hiervoor echter bovenlokaal beleid af te wachten waarbij nieuwe (financiële) middelen en instrumenten worden gecreëerd die het vermijden dat onbebouwde percelen in de woonlinten en woonverkevelingen in de open ruimte nog effectief worden bebouwd, stimuleren.

De ligging van de woonlinten en hun desbetreffende nummers is weergegeven op Figuur 7-32.

OVERZICHTSKAART ONBEBOUWDE PERCELEN IN WOONLINTEN



Figuur 7-32: situering onbebouwde percelen in de woonlinten

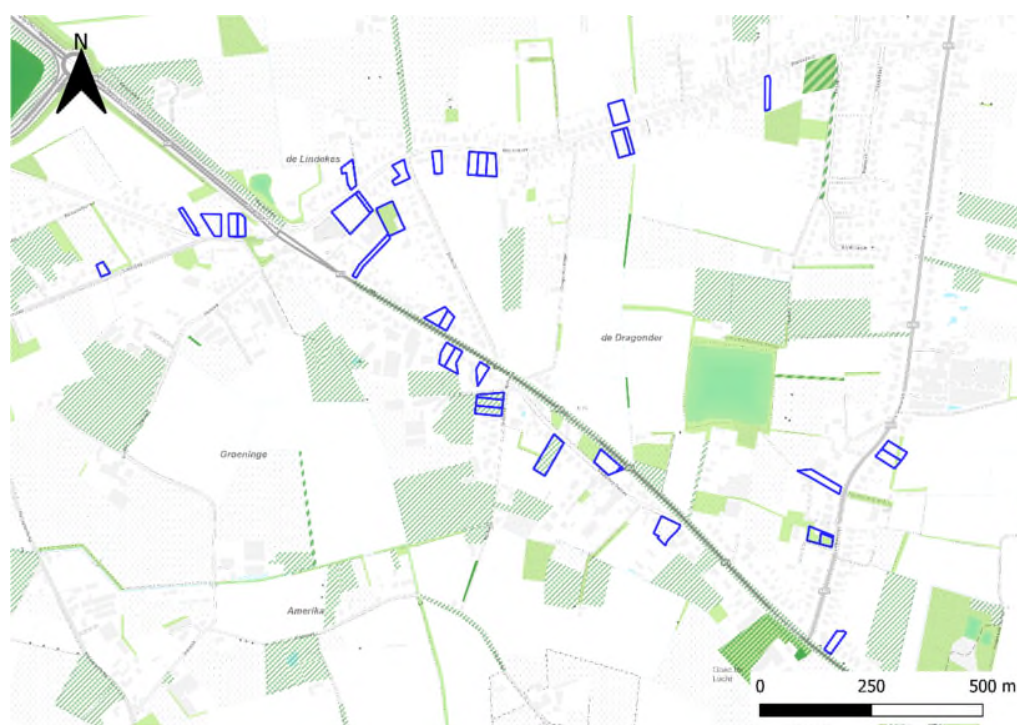
7.3.2.2.1 Open ruimte en biologisch waardevol gebied

Het bijkomende ruimtebeslag van ééngezinswoningen zal een negatieve impact hebben op de biologische waarde van 6 percelen, met de grootste concentratie in WL1, WL7 en WL8. Soortenrijke bermen, soortenrijk permanent cultuurlandschap met relictten van halfnatuurlijke graslanden, verschillende boomaanplanten en bomenrijen zullen samen met hun geleverde ecosysteemdiensten verdwijnen. Zo gaan er habitats verloren voor o.a. belangrijke bestuivers van onze landbouwgewassen en daalt over het algemeen de ruimte voor biodiversiteitsbehoud. Aangezien de bebouwing hoogstens zal bestaan uit ééngezinswoningen, kunnen de tuinen echter nog steeds een belangrijke rol spelen als voeding en overnachtingsplaats van verschillende insecten en vogels door de aanplanting van geschikte vegetatie.

De inkijk langs de straatkant naar de open ruimte zal afnemen, waardoor er minder vergezichten in de woonlinten zullen zijn. Dit brengt ook met zich mee dat er bijkomende barrières voor fauna en flora ontstaan, wat de verplaatsing tussen verschillende open ruimte structuren bemoeilijkt. Eveneens zal er door de ontwikkeling van de percelen naar ééngezinswoningen vertuining ontstaan van het achterliggende agrarische gebied.

Legende biologische waarderingskaart:

- | | |
|---|--|
|  Onbebouwde percelen in woonlinten |  Complex van biologisch waardevolle en zeer waardevolle elementen |
| Biologische waarde |  Complex van biologisch minder waardevolle, waardevolle en zeer waardevolle elementen |
|  Biologisch zeer waardevol |  Complex van biologisch minder waardevolle en zeer waardevolle elementen |
|  Biologisch waardevol |  Complex van biologisch minder waardevolle en waardevolle elementen |
|  Biologisch minder waardevol | |



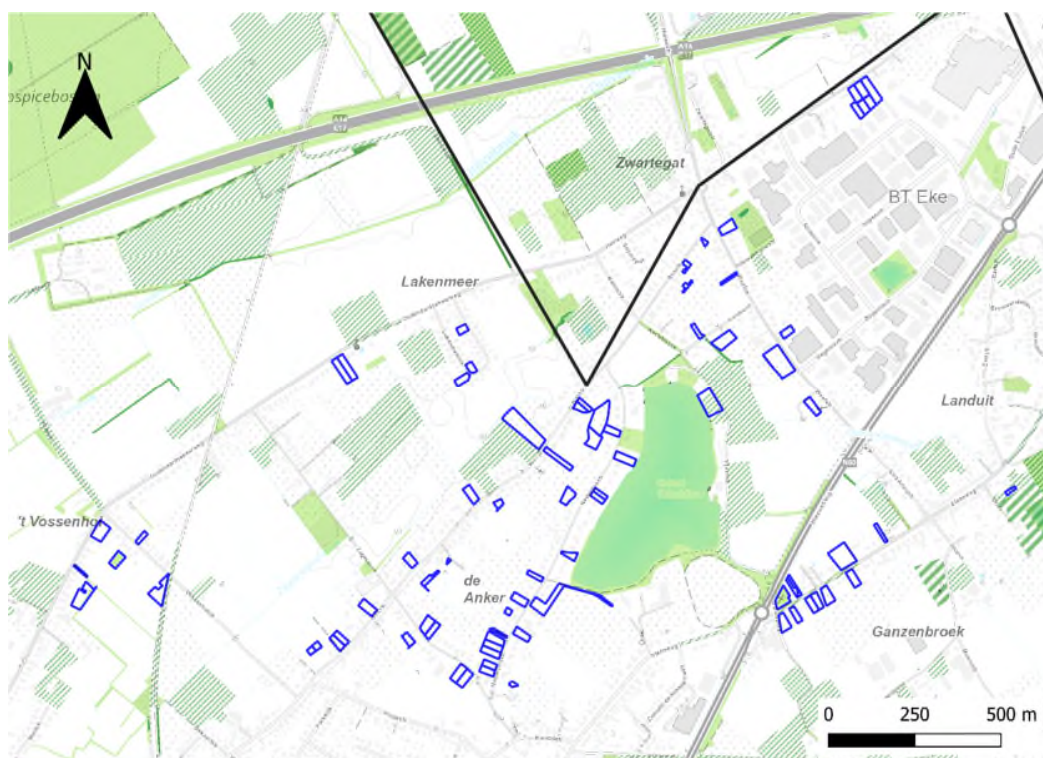
Figuur 7-33: Biologische waardering van WL1-3 (BWK, 2020)



Figuur 7-34: Biologische waardering van WL4-8 (BWK, 2020)



Figuur 7-35: Biologische waardering van WL9-11 (BWK, 2020)



Figuur 7-36: Biologische waardering van WL14-21 (BWK, 2020)

7.3.2.2.2 Risicozones

De overstromingsgevoeligheid van de percelen zelf is in alle woonlinten eerder beperkt. Er is dus geen bijkomend bufferend vermogen nodig, waardoor bebouwing ervan normaal gezien niet mag zorgen voor bijkomende wateroverlast. In woonlint 7 en 8 is er echter telkens een perceel dat bijna volledig in risicogebied ligt, waardoor deze beter niet bebouwd worden. Belangrijk is ook dat veel onbebouwde percelen gelegen zijn aan straten die in het huidige of toekomstig scenario wateroverlast ondervinden. Indien deze percelen bebouwd worden, zullen de bewoners hierdoor mogelijks moeilijkheden ondervinden bij het bereiken of verlaten van hun woning en eventuele wateroverlast ondervinden in hun woning vanaf de straatkant.

Het patroon van de hittestresskaart volgt de verharding en bebouwing, waardoor in tegenstelling tot de woonuitbreidingsgebieden, de percelen in de woonlinten over het algemeen reeds een matige of zeer matige beoordeling krijgen. Wanneer de percelen echter allemaal bebouwd worden met ééngesinswoningen, zal de hittestress ondervonden door de bewoners stijgen en is de kans groot dat de woonlinten overall een zeer matige beoordeling zullen krijgen. Zo is het duidelijk dat de gegroepeerde percelen van WL5 (linksonder op Figuur 7-42) en WL8 (rechtsonder op Figuur 7-42), die in de huidige onbebouwde toestand een “matige” beoordeling krijgen, zullen evolueren naar “zeer matig” indien hier een structuur ontstaat van een bebouwd woonlint. De percelen nabij de Robert Orlentvijver (zie Figuur 7-44) zijn door het verkoelende effect van het grote waterlichaam minder onderhevig aan het stedelijke hitte-eiland effect en de bebouwing van deze percelen met ééngesinswoningen zal hierop dan ook minder invloed hebben.

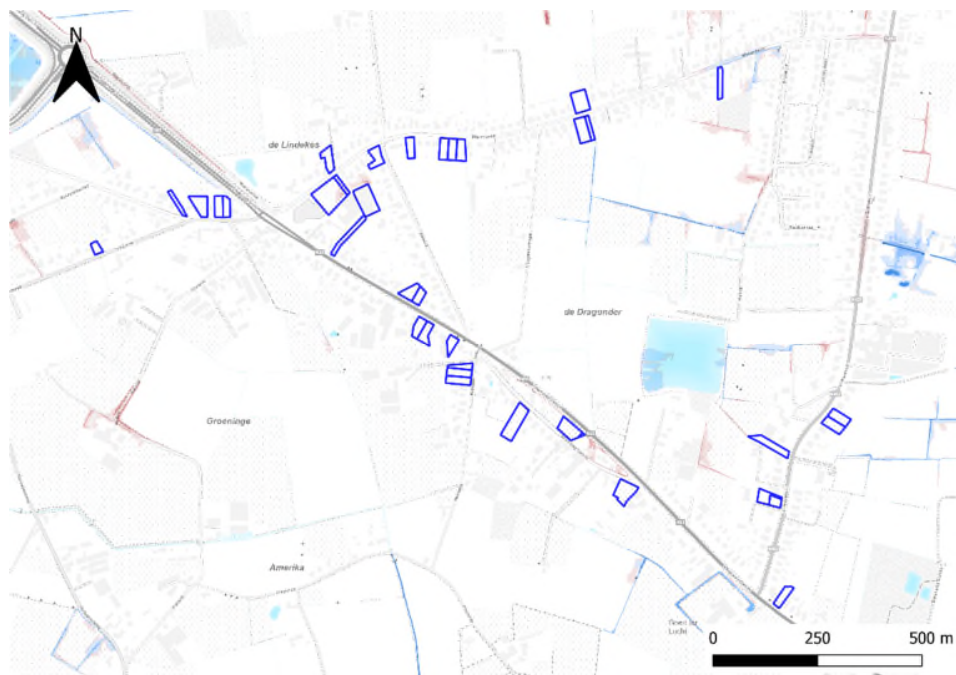
Legende Overstromingsgevaarkaarten (Waterinfo.be):

Overstromingsgevaarkaart - waterdiepte (middelgrote kans)

Huidig	Toekomstig (2050)
1 - 25 cm	1 - 25 cm
25 - 50 cm	25 - 50 cm
50 - 100 cm	50 - 100 cm
100 - 200 cm	100 - 200 cm
> 200 cm	> 200 cm

Legende GES-kaart Hittestress (2018)

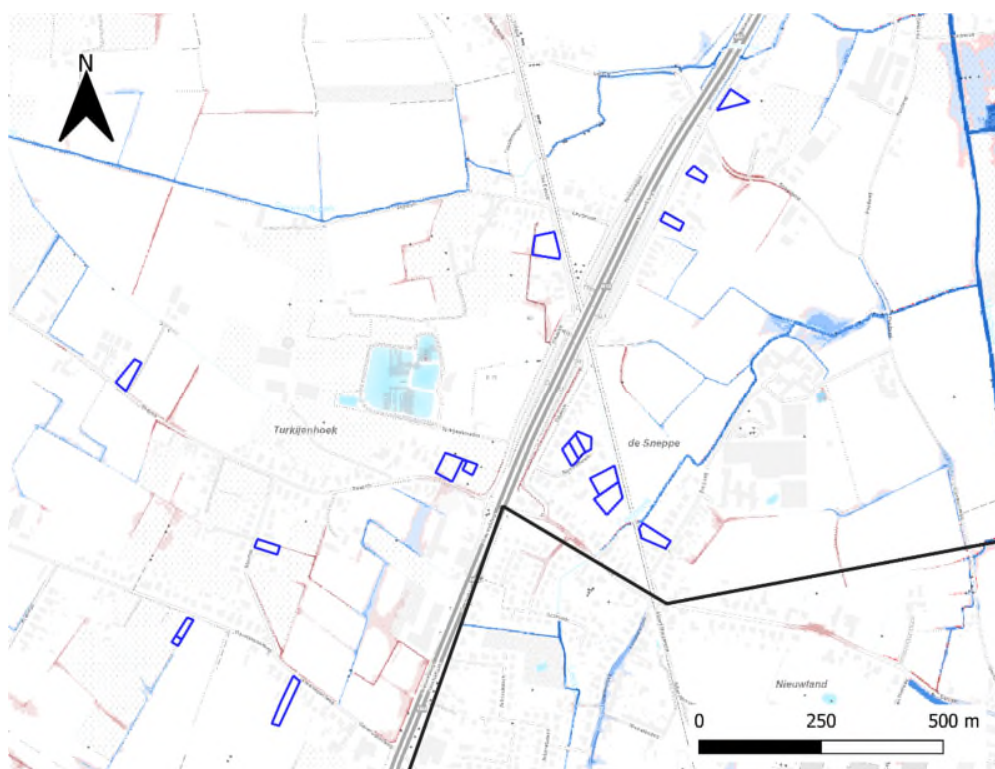
2 - redelijk
3 - vrij matig
4 - matig
5 - zeer matig
6 - onvoldoende
7 - ruim onvoldoende
8 - zeer onvoldoende



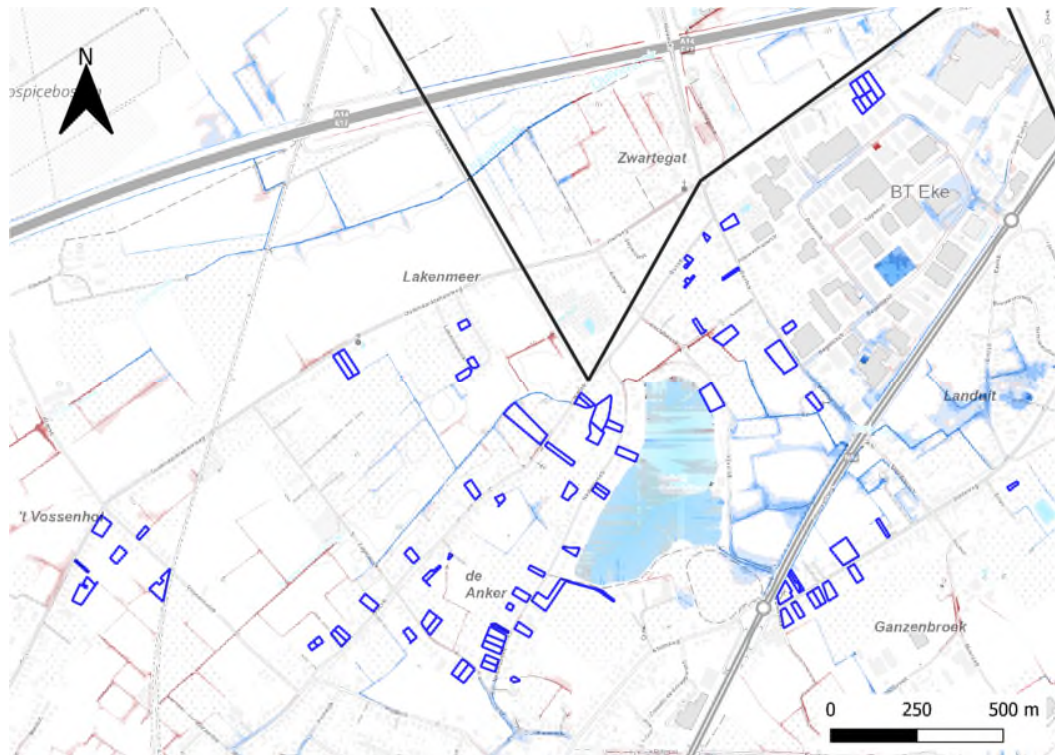
Figuur 7-37: Wateroverlast in WL1-3 (Waterinfo.be)



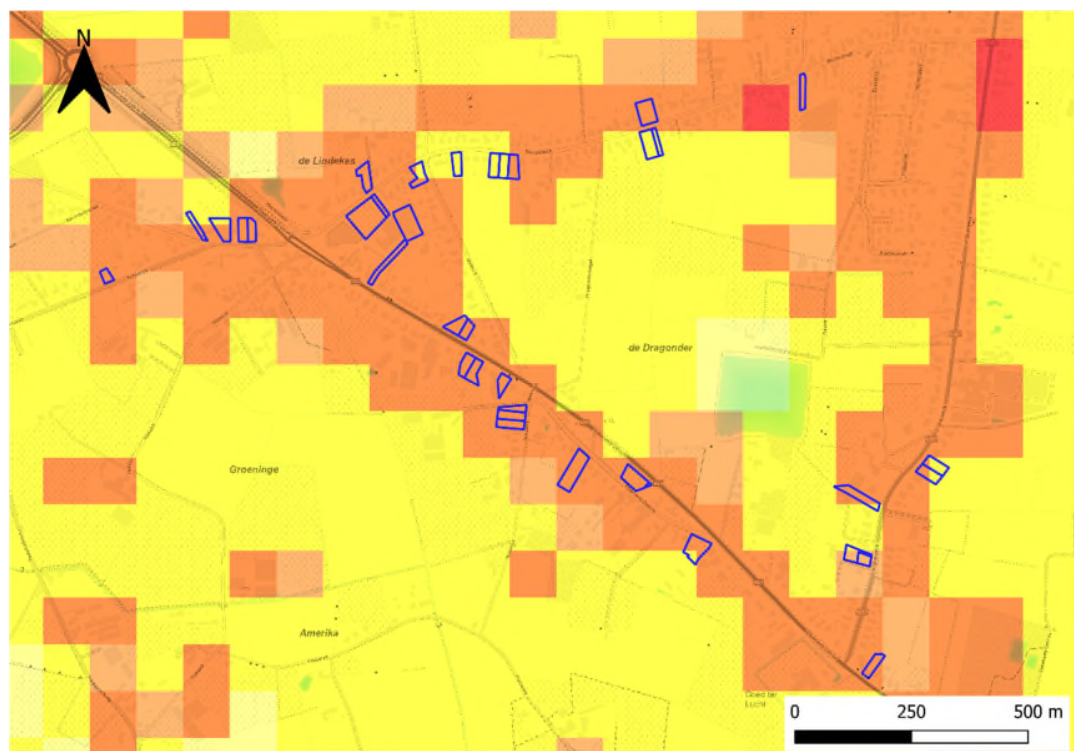
Figuur 7-38: Wateroverlast in WL4-8 (Waterinfo.be)



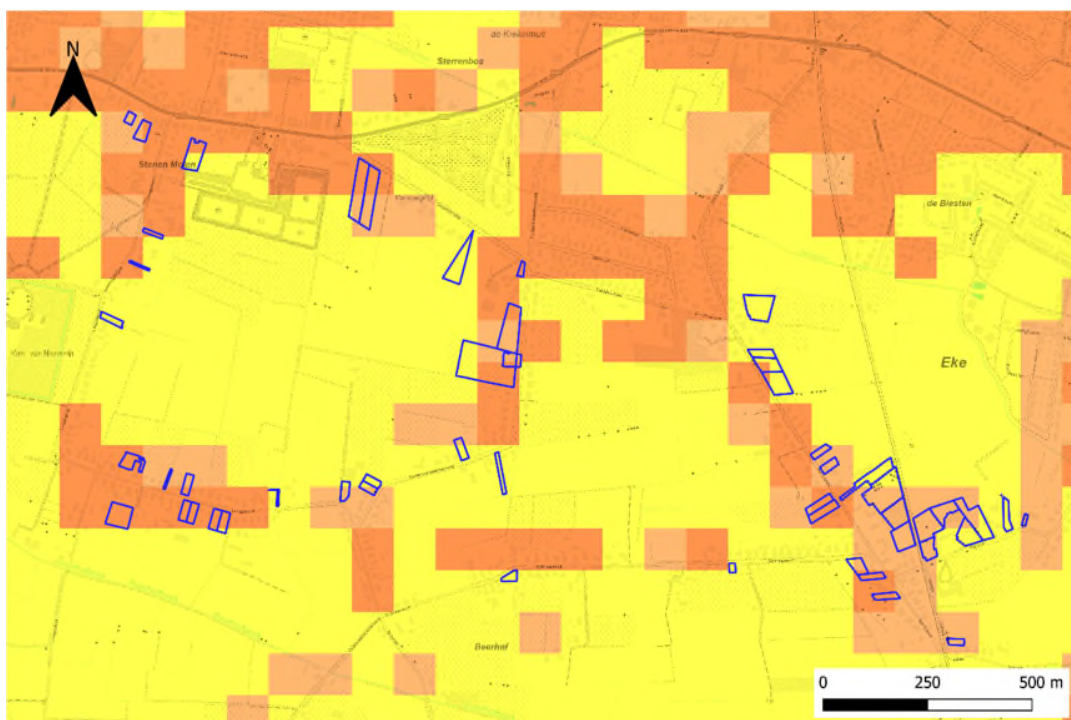
Figuur 7-39: Wateroverlast in WL9-11 (Waterinfo.be)



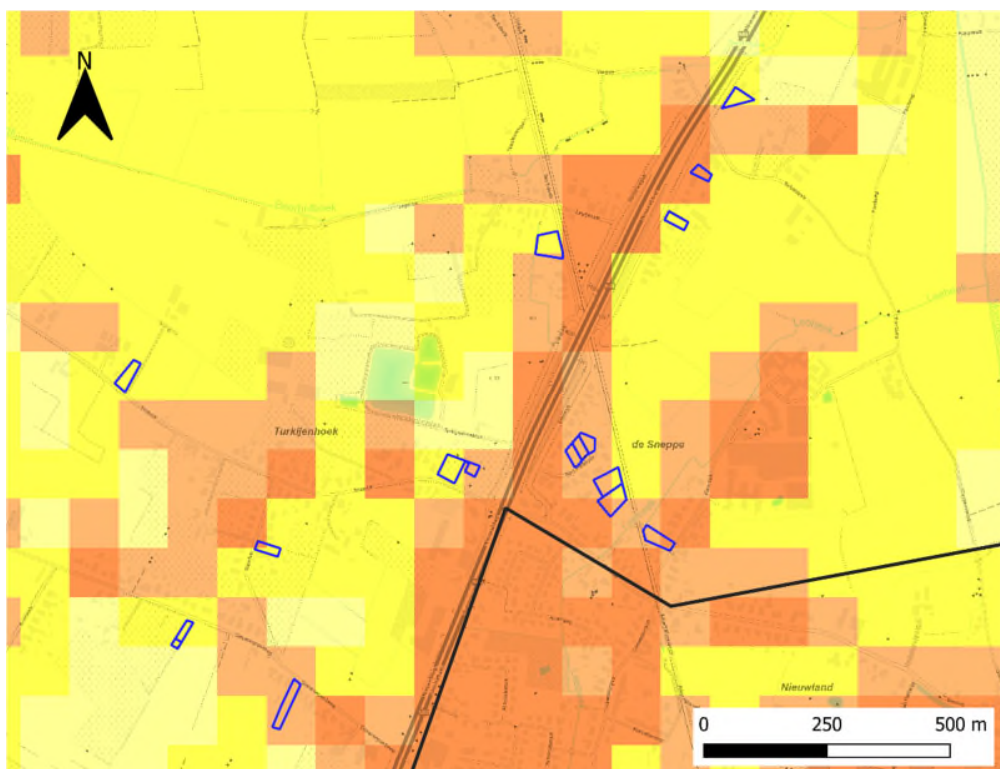
Figuur 7-40: Wateroverlast in WL14-21 (Waterinfo.be)



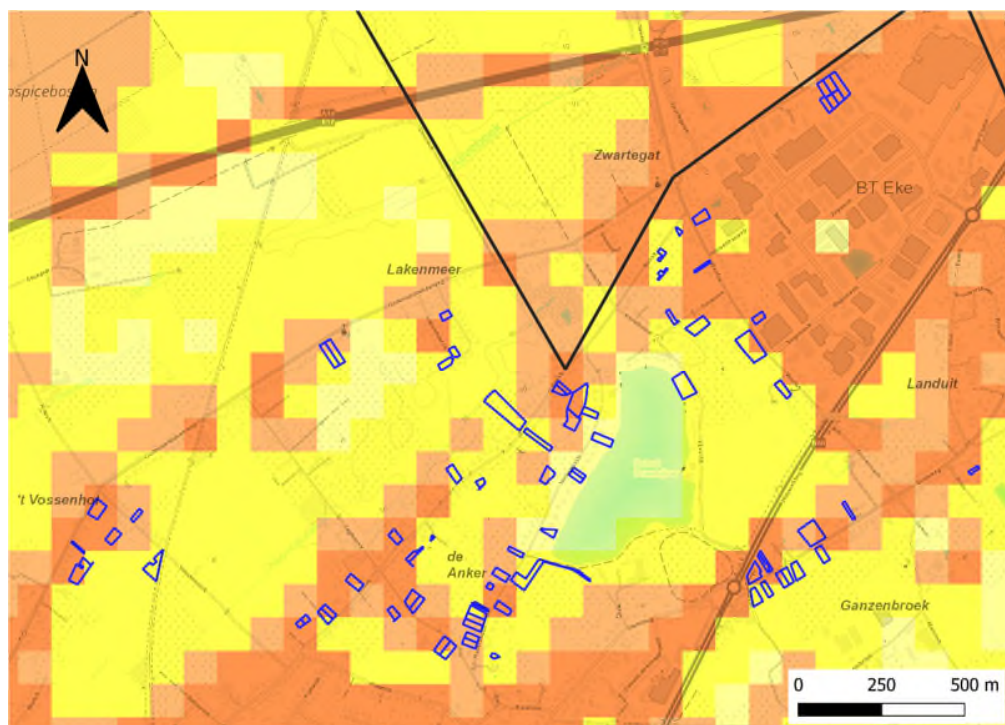
Figuur 7-41: Hittestress in WL1-3 (Klimaatportaal VMM, 2018)



Figuur 7-42: Hittestress in WL4-8 (Klimaatportaal VMM, 2018)



Figuur 7-43: Hittestress in WL9-11 (Klimaatportaal VMM, 2018)



Figuur 7-44: Hittestress in WL14-21 (Klimaatportaal VMM, 2018)

7.3.2.2.3 Ecosysteemdienstenlevering

De pixelgrootte van de kaart betreffende de **ecosysteemdienstenlevering (ESD) van “regulering van overstromingsrisico”** is te groot om hieruit rechtstreeks conclusies te trekken op perceelsniveau. Zo worden over het algemeen percelen die gelegen zijn in een dichtbebouwd lint aangeduid met de laagste ESD-levering. Dit terwijl de status van de omliggende percelen op deze parameter een verwaarloosbaar effect heeft, in tegenstelling tot voor de parameter hittestress. Zo zullen er hoofdzakelijk onderschattingen gebeuren van de effectieve ESD-levering van de onbebouwde percelen. Enkele grote percelen hebben een gemiddelde ESD-levering en een perceel (gesitueerd binnen WL15) aan de Robert Orlentvijver heeft een hoge ESD-levering en percelen in WL20 hebben zelfs de hoogste levering van ESD m.b.t. overstromingsrisico (Figuur 7-48). Beide percelen hebben een relatief hoge actuele infiltratiecapaciteit. Deze waarden zijn echter in lijn met andere percelen met een lagere ESD-levering. De drie percelen met een gemiddelde beoordeling van WL7 hebben zowel een hoge infiltratiecapaciteit als een bovengemiddelde retentiecapaciteit, wat deels verklaart waarom ze geen lage waarde hebben op Figuur 7-46.

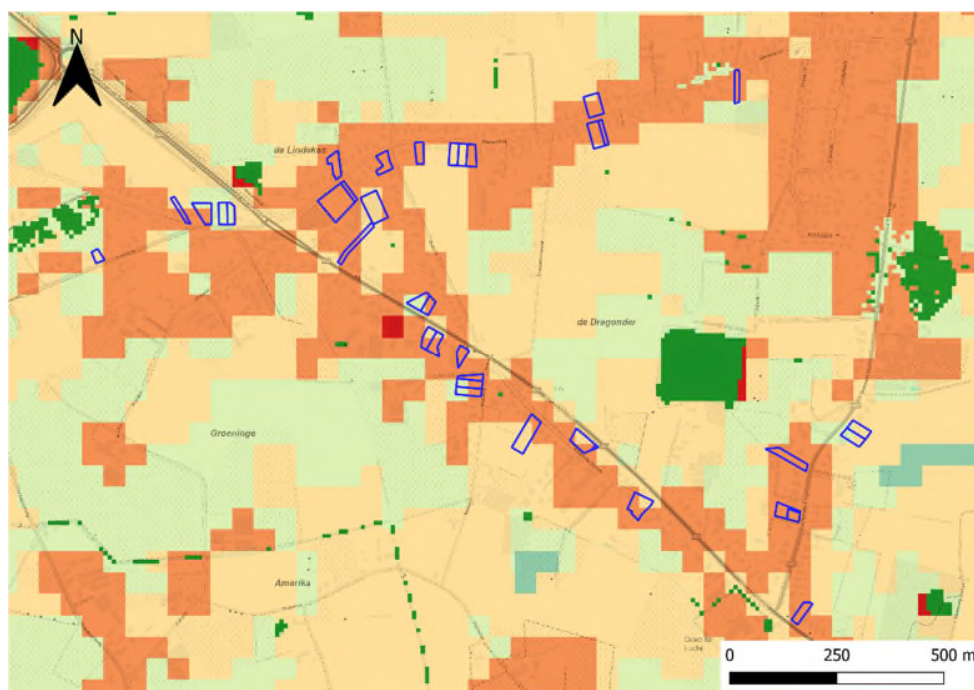
Wanneer de woonlinten verder ingevuld worden met ééngezinswoningen, zal de infiltratie- en retentiecapaciteit dalen door de bijkomende verharding. In gevallen waar de bodem reeds gedraineerd wordt voor landbouwpraktijken, zal dit verschil kleiner zijn dan voor graslanden en beboste percelen. Door beperking van infiltratie en retentie zullen deze percelen minder bestendig zijn tegen droogte en wordt het hitte-eiland effect minder gemilderd door verdamping van water vanuit de bodem.

Doordat de onbebouwde percelen in woonlinten vaak erg klein zijn, worden ze wederom beschouwd tot de bebouwde ruimte en ontstaat er een verkeerdelijke inschatting van de **ecosysteemdienstenlevering van globale klimaatregulatie**. De percelen die wel beschouwd worden als open ruimte hebben veelal een gemiddelde levering, terwijl enkele gevallen de hoogste levering hebben. Hier gaat het dan vooral

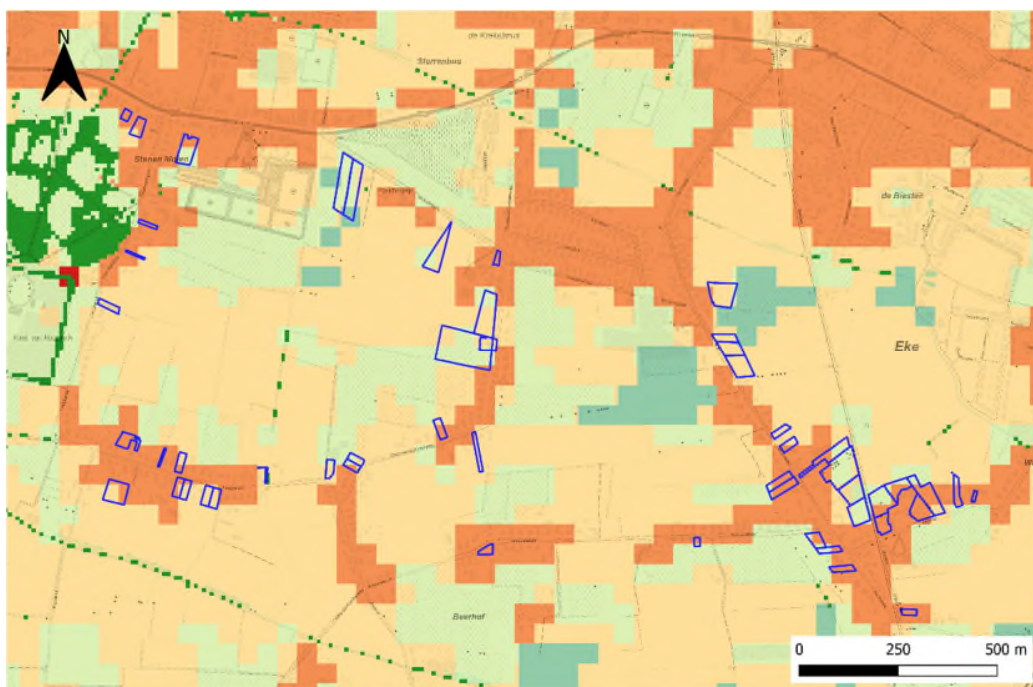
om beboste percelen die door hun grote aanwezigheid van bovengrondse biomassa een hoge koolstofopslagcapaciteit bezitten. Koolstofopslag in de bodem heeft echter een grotere capaciteit dan opslag van koolstof in vegetatie en speelt zo dus ook een grote rol in klimaatmitigatie. Deze is groter onder graslanden en bosrijke zones dan onder akkers. Percelen waar zich momenteel grasland of bomen op bevinden, zullen een sterke daling kennen van ondergrondse koolstofopslag indien omgezet naar ééngezinswoningen. Hierdoor stopt immers de koolstofcyclus; er wordt namelijk geen nieuwe koolstof meer aangevoerd naar de bodem.

Legende kaarten ecosysteemdienstlevering:

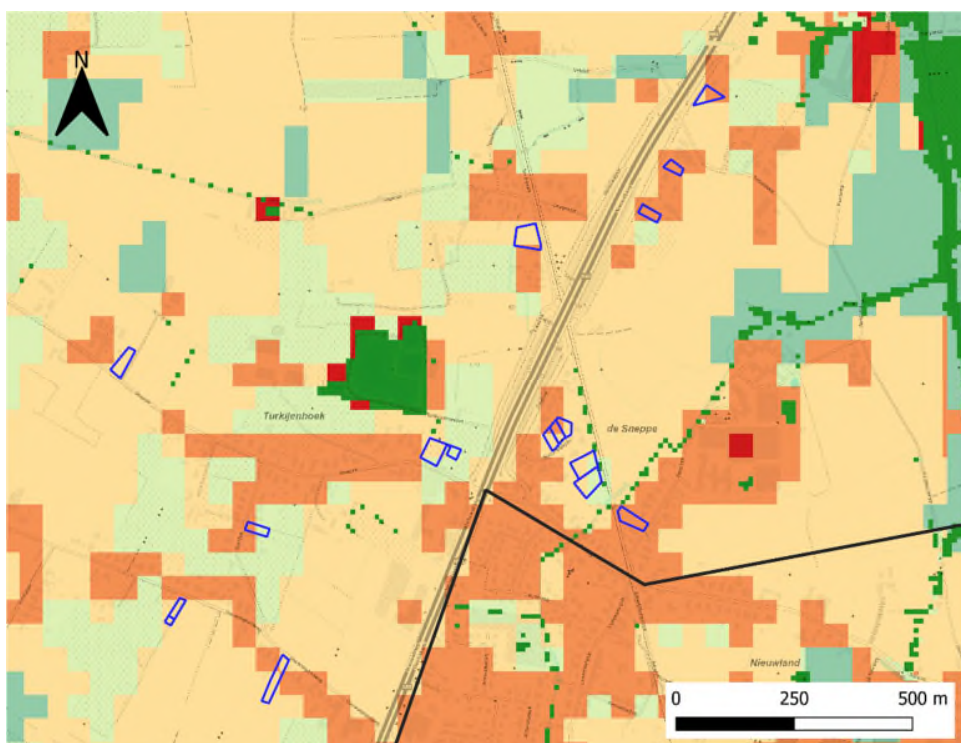
- | | |
|---|---|
|  Onbebouwde percelen in woonlinten |  Lage levering |
| Potentieel aanbod ESD regulering overstromingsrisico/globaal klimaat |  Gemiddelde levering |
|  Geen levering |  Hoge levering |
|  Laagste levering |  Hoogste levering |



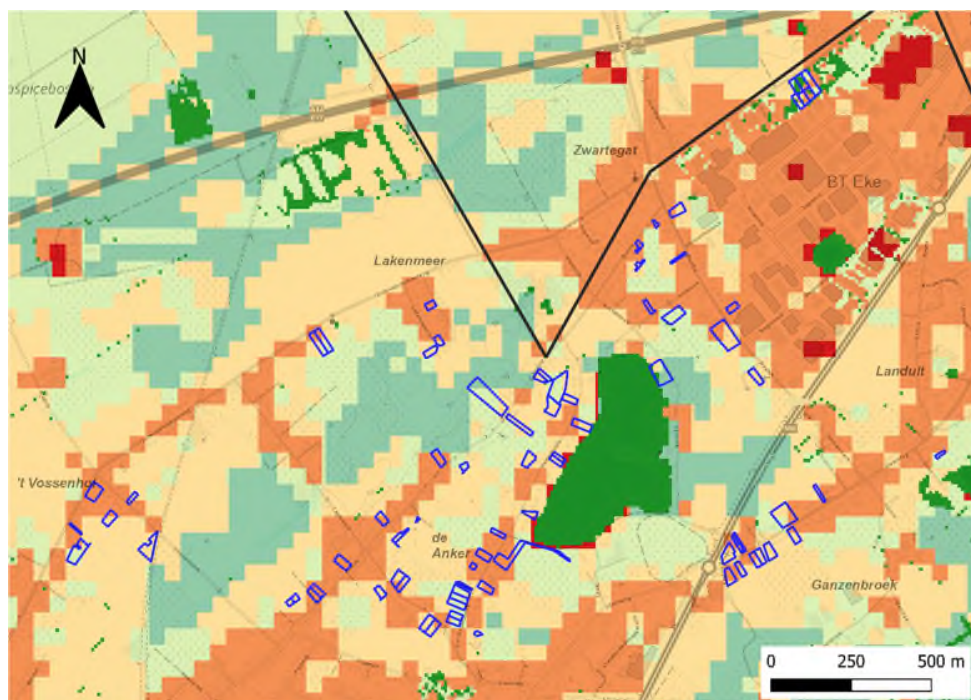
Figuur 7-45: Levering ESD Overstromingsregulatie in WL1-3 (NARA, 2014)



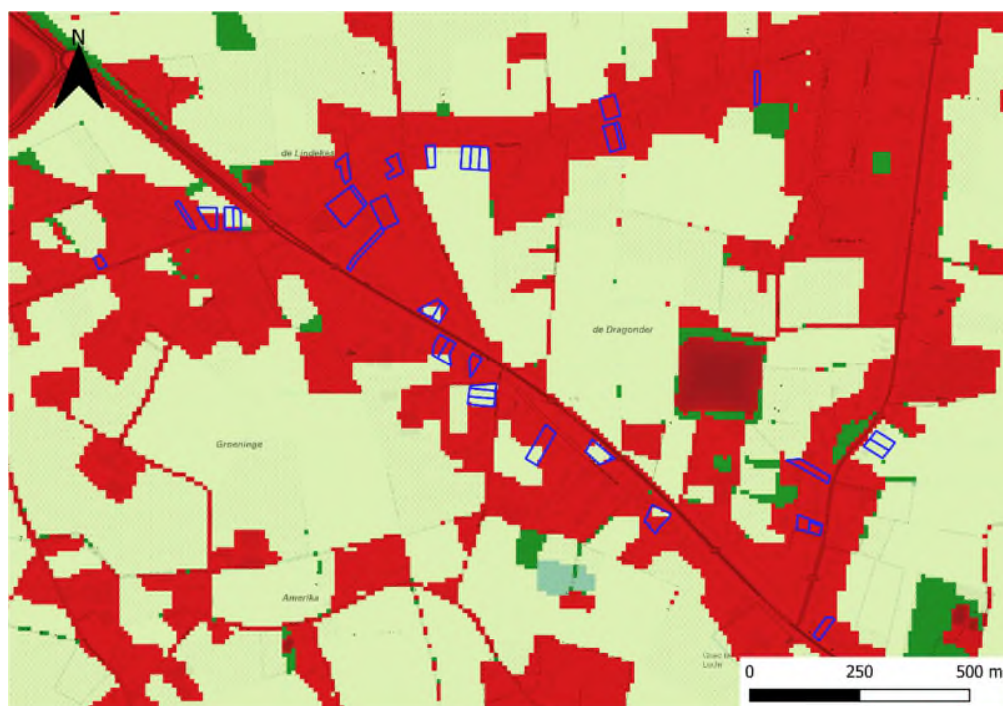
Figuur 7-46: Levering ESD overstromingsregulatie in WL4-8 (NARA, 2014)



Figuur 7-47: Levering ESD overstromingsregulatie in WL9-11 (NARA, 2014)



Figuur 7-48: Levering ESD overstromingsregulatie in WL14-21 (NARA, 2014)



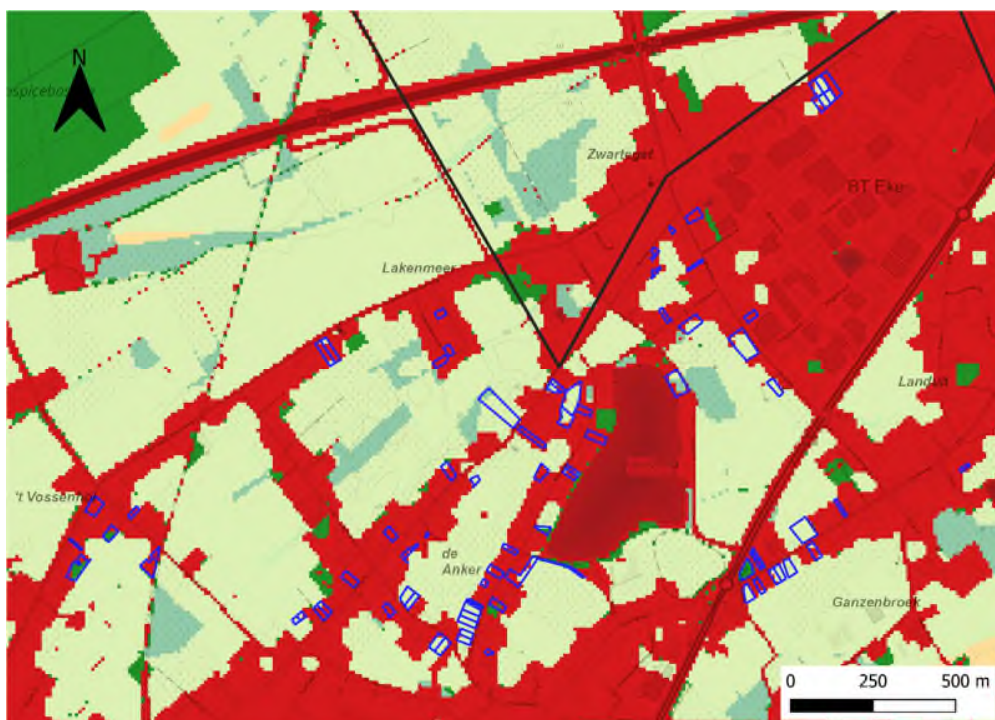
Figuur 7-49: Levering ESD globale klimaatregulatie in WL1-3 (NARA, 2014)



Figuur 7-50: Levering ESD globale klimaatregulatie in WL4-8 (NARA, 2014)



Figuur 7-51: Levering ESD globale klimaatregulatie in WL9-11 (NARA, 2014)



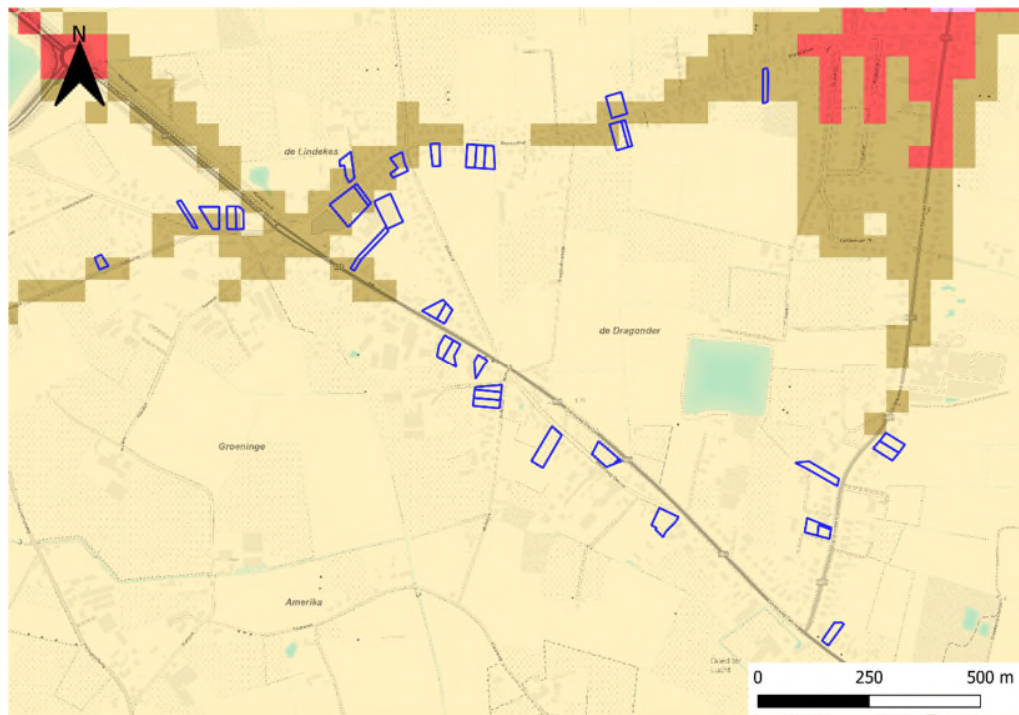
Figuur 7-52: Levering ESD globale klimaatregulatie in WL14-21 (NARA, 2014)

7.3.2.2.4 Knooppuntwaarde en voorzieningenniveau

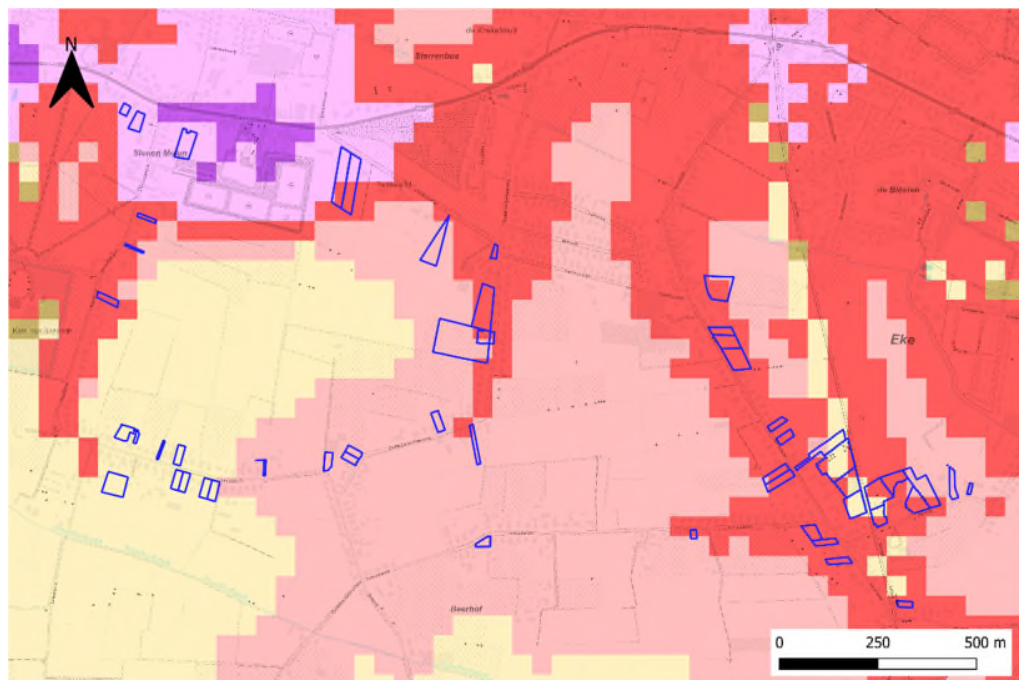
Het overgrote deel van de onbebouwde percelen in de woonlinten heeft een goede knooppuntwaarde, al wordt deze op sommige plaatsen (zoals vermeld in het alternatievenonderzoek, zie bijlage 2 van het MER) overschat. In woonlinten 1 tot 3 is de knooppuntwaarde matig en de voorzieningen beperkt tot matig (Figuur 7-53). Ook enkele percelen uit WL4 en WL11 zijn te excentrisch gelegen (zie Figuur 7-54 en Figuur 7-55). Het is dus niet interessant om hier ééngesinswoningen te bouwen. Dit zou autobewegingen aanmoedigen met bijkomende uitstoot van schadelijke polluenten. Echter, doordat er enkel ééngesinswoningen toegelaten zijn (en dus geen meergezinswoningen), zal de bijkomende automobilititeit al bij al beperkt zijn. Het ontwikkelen van centraal gelegen percelen, zoals degene dicht bij de Drapstraat (Figuur 7-54), is an sich niet problematisch. Zachte verplaatsingen zijn hier namelijk aantrekkelijker door de nabijheid van voldoende voorzieningen en het busnetwerk.

Legende:

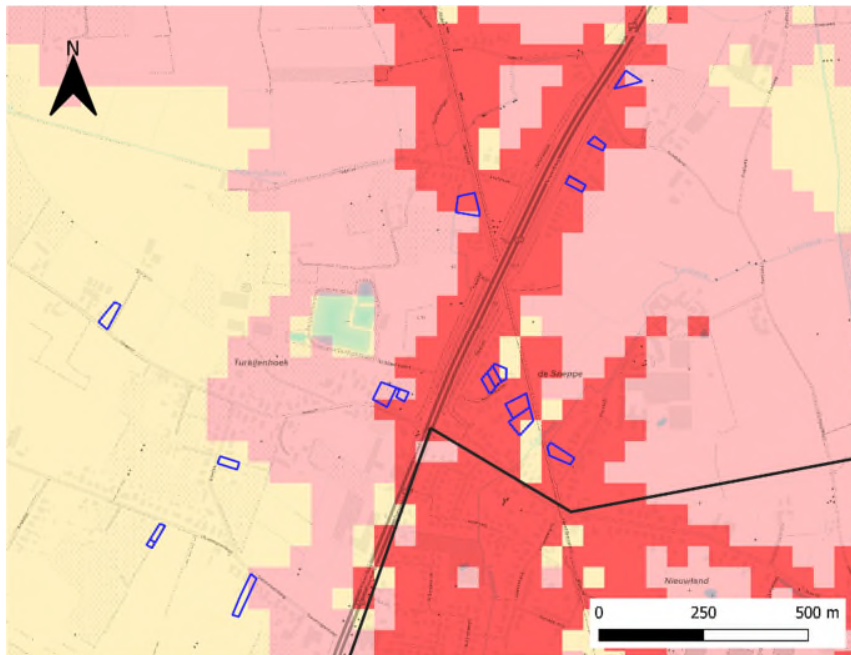
	beperkte knooppuntwaarde - beperkte voorzieningen
	beperkte knooppuntwaarde - matige voorzieningen
	beperkte knooppuntwaarde - goede voorzieningen
	beperkte knooppuntwaarde - zeer goede voorzieningen
	matige knooppuntwaarde - beperkte voorzieningen
	matige knooppuntwaarde - matige voorzieningen
	matige knooppuntwaarde - goede voorzieningen
	matige knooppuntwaarde - zeer goede voorzieningen
	goede knooppuntwaarde - beperkte voorzieningen
	goede knooppuntwaarde - matige voorzieningen
	goede knooppuntwaarde - goede voorzieningen
	goede knooppuntwaarde - zeer goede voorzieningen
	zeer goede knooppuntwaarde - matige voorzieningen
	zeer goede knooppuntwaarde - goede voorzieningen
	zeer goede knooppuntwaarde - zeer goede voorzieningen



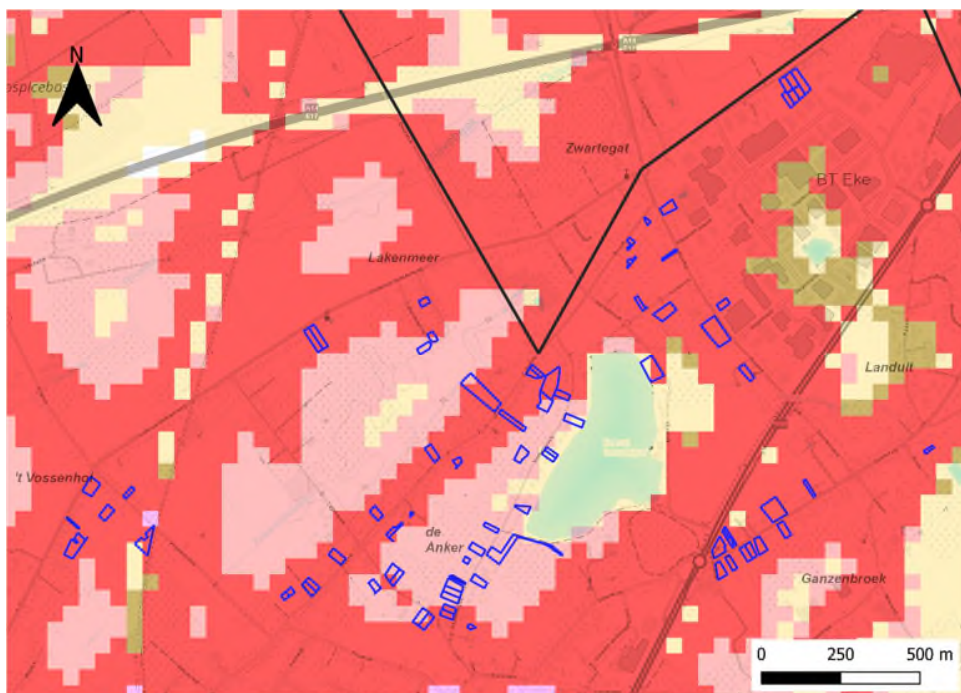
Figuur 7-53: Knooppuntwaarden en voorzieningenniveau in WL1-3 (Provincie Oost-Vlaanderen, 2021)



Figuur 7-54: Knooppuntwaarden en voorzieningenniveau in WL4-8 (Provincie Oost-Vlaanderen, 2021)



Figuur 7-55: Knooppuntwaarde en voorzieningenniveau in WL9-11 (Provincie Oost-Vlaanderen, 2021)



Figuur 7-56: Knooppuntwaarde en voorzieningenniveau in WL14-21 (Provincie Oost-Vlaanderen, 2021)

7.3.2.2.5 Lucht-, geluid- en bodemkwaliteit

Er zijn enkele onbebouwde percelen in woonlinten gesitueerd langs wegen waarvan de **luchtkwaliteit** onvoldoende is, zoals de Steenweg op Deinze en de N60, maar ook de Warandestraat en de Weefstraat (meer bepaald ter hoogte van WL1 en WL3 cfr. Figuur 7-57 en WL21 cfr. Figuur 7-60). Indien de linten verder bebouwd worden, kan de luchtvervuiling door extra autoverplaatsingen toenemen. Ook is het schadelijk voor de inwoners om in een omgeving te wonen met een slechte lokale luchtkwaliteit.

Legende kaarten luchtkwaliteit:

 Onbebouwde percelen in woonlinten

GES-Luchtkwaliteit 2017

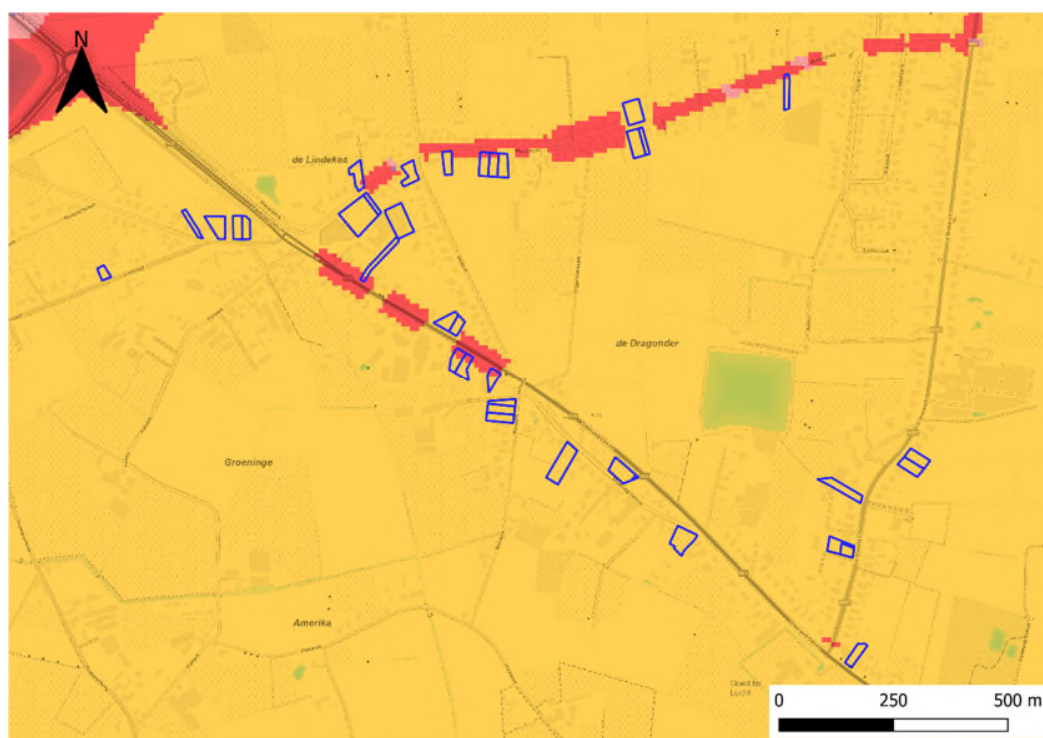
 Goed ($0-10 \mu\text{g}/\text{m}^3$)

 Matig ($10-20 \mu\text{g}/\text{m}^3$)

 Onvoldoende ($20-30 \mu\text{g}/\text{m}^3$)

 Ruim onvoldoende ($30-40 \mu\text{g}/\text{m}^3$)

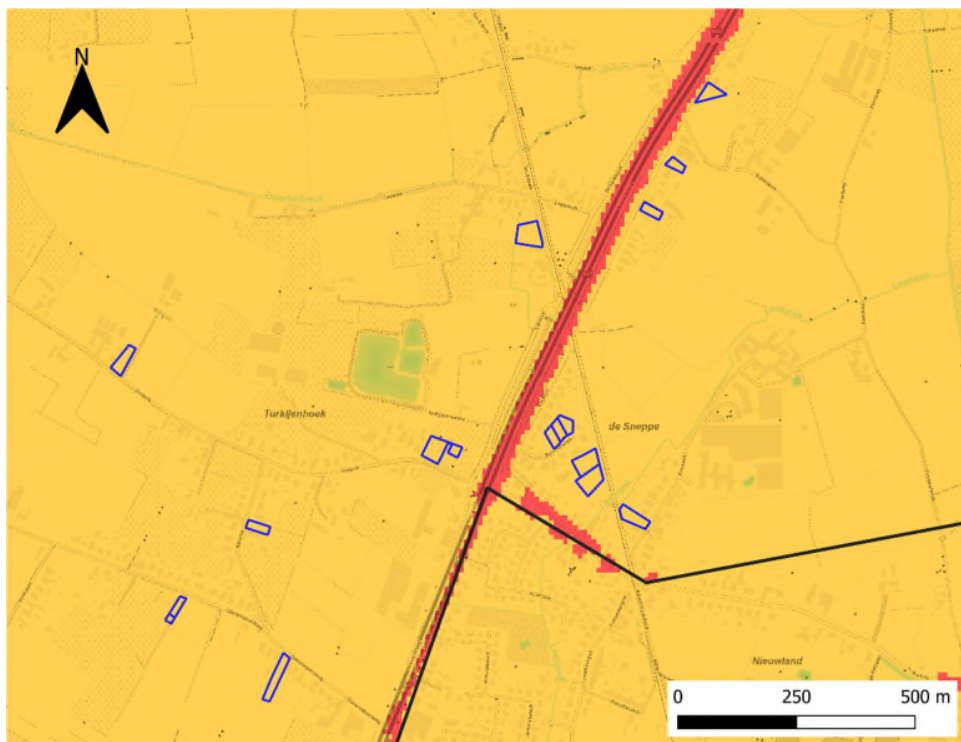
 Zeer onvoldoende ($40-100 \mu\text{g}/\text{m}^3$)



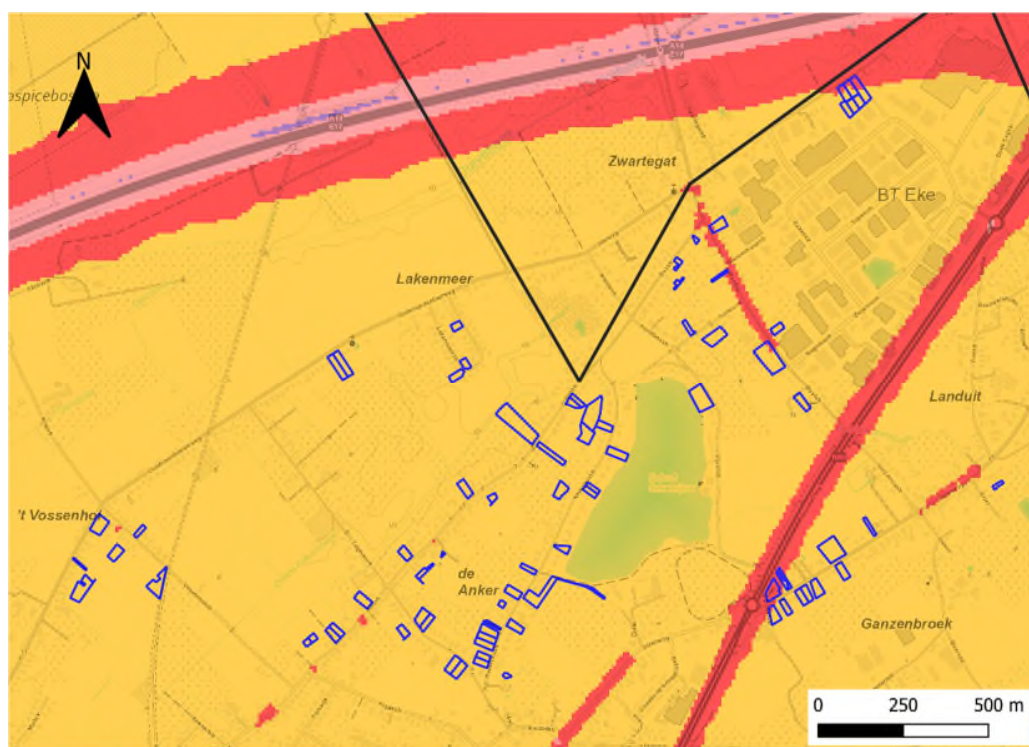
Figuur 7-57: Luchtkwaliteit in WL1-3 (GES Luchtkwaliteit, 2017)



Figuur 7-58: Luchtkwaliteit in WL4-8 (GES Luchtkwaliteit, 2017)



Figuur 7-59: Luchtkwaliteit in WL9-11 (GES Luchtkwaliteit, 2017)



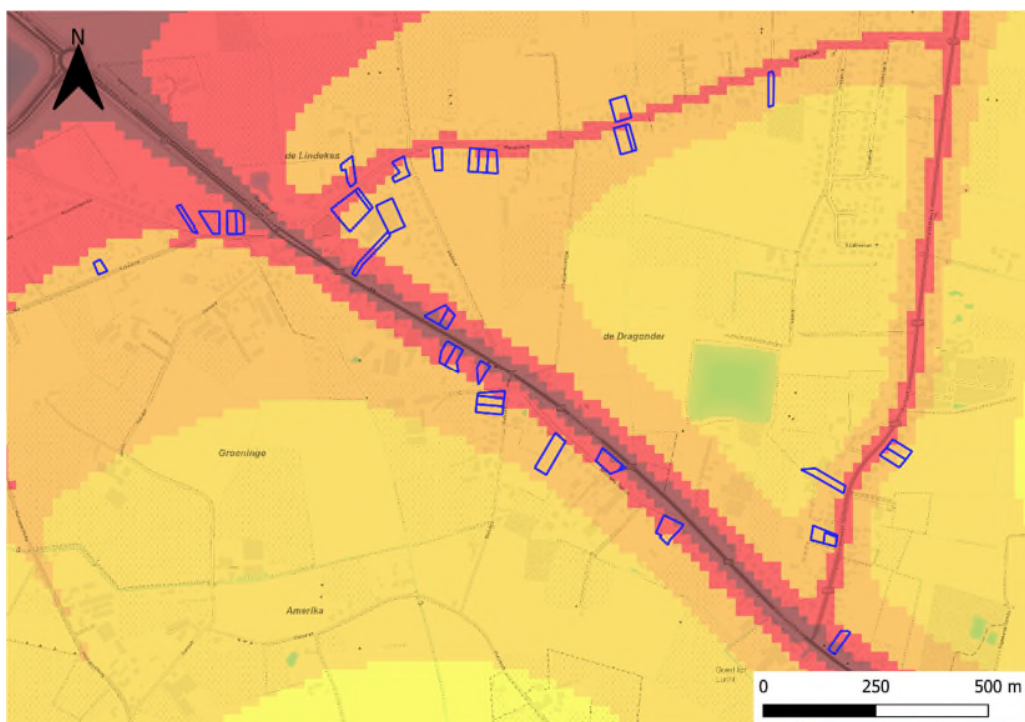
Figuur 7-60: Luchtkwaliteit in WL14-21 (GES Luchtkwaliteit, 2017)

Wat betreft **geluidskwaliteit** wordt de grenswaarde van 53 dB(A) – dewelke voor wegverkeer wordt aanzien als grenswaarde voor een goede woonkwaliteit – enkel behaald centraal in het midden van de driehoek tussen de E17, de N60 en de Steenweg op Deinze¹² (zie Figuur 7-62 en Figuur 7-63). Woonlinten waar de geluidsoverlast 65 dB(A) is of meer, zijn logischerwijs degene dichtbij laatstgenoemde wegen. Dit zijn woonlinten 1, 10, 18 en 21 (Figuur 7-61; Figuur 7-63; Figuur 7-64). Als we de grenswaarde van 53 dB (A) hanteren als criterium, stellen we vast dat bijna alle nog onbebouwde percelen langs woonlinten zullen getroffen worden door een mindere woonkwaliteit als gevolg van de geluidsbelasting. Naar de toekomst toe kan echter wel redelijkerwijze verwacht worden dat het geluidsklimaat zal verbeteren, gezien de overgang naar een geëlektrificeerd wagenpark én ingezette modal shift. Hoe dan ook wordt aanbevolen om zeker de percelen die getroffen worden door een slechte geluidskwaliteit (65-70 dB(A)), niet meer te bebouwen om zo de gezondheidsrisico's betrokken bij geluidsoverlast (bv. slechte nachtrust) grotendeels te beperken.

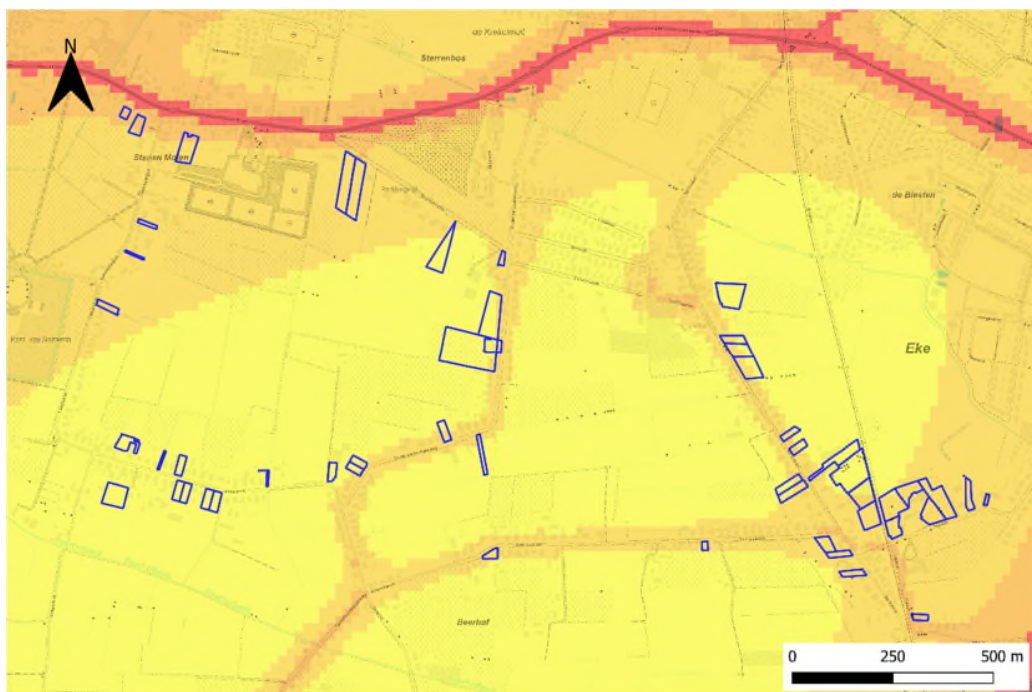
Legende kaarten geluidsbelasting:

 Onbebouwde percelen in woonlinten	 55 - 60 (matig)
Geluidsbelastingskaart wegverkeer 2017 (dB)	 60 - 65 (tamelijk matig)
 < 45 (zeer goed)	 65 - 70 (slecht)
 45 - 50 (goed)	 > 70 (zeer slecht)
 50 - 55 (redelijk)	

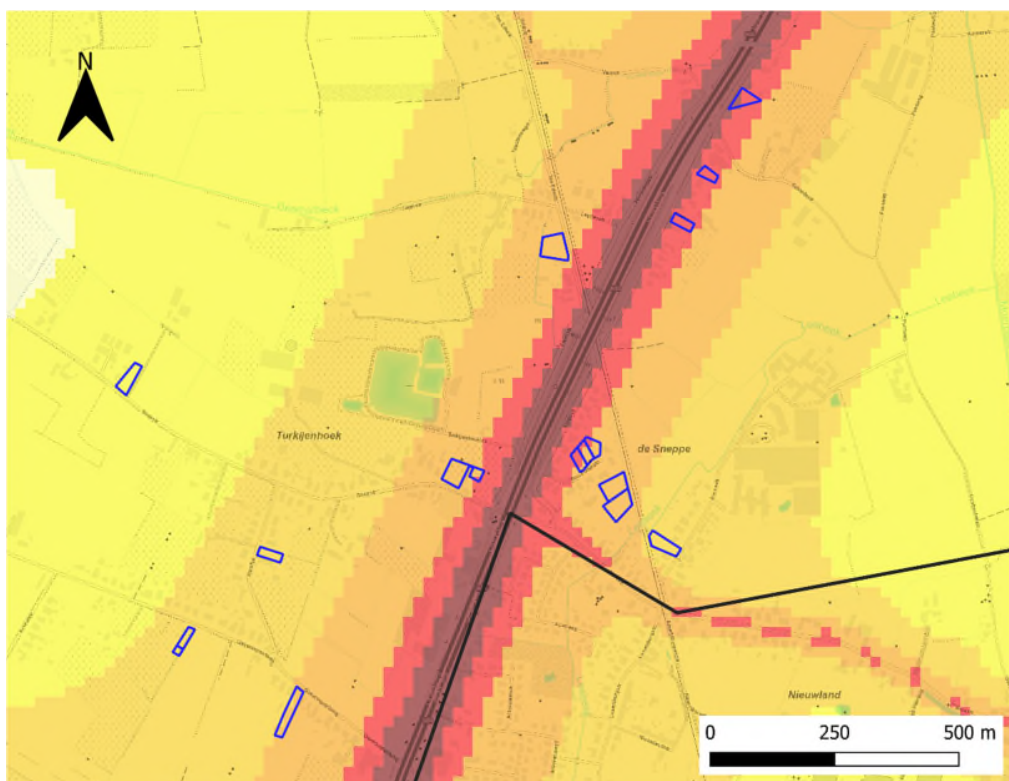
¹² Eveneens in het zuiden van de gemeente langs de grens met Kruisem, maar hier situeren zich geen onbebouwde percelen woongebied langs woonlinten, zie Figuur 7-32.



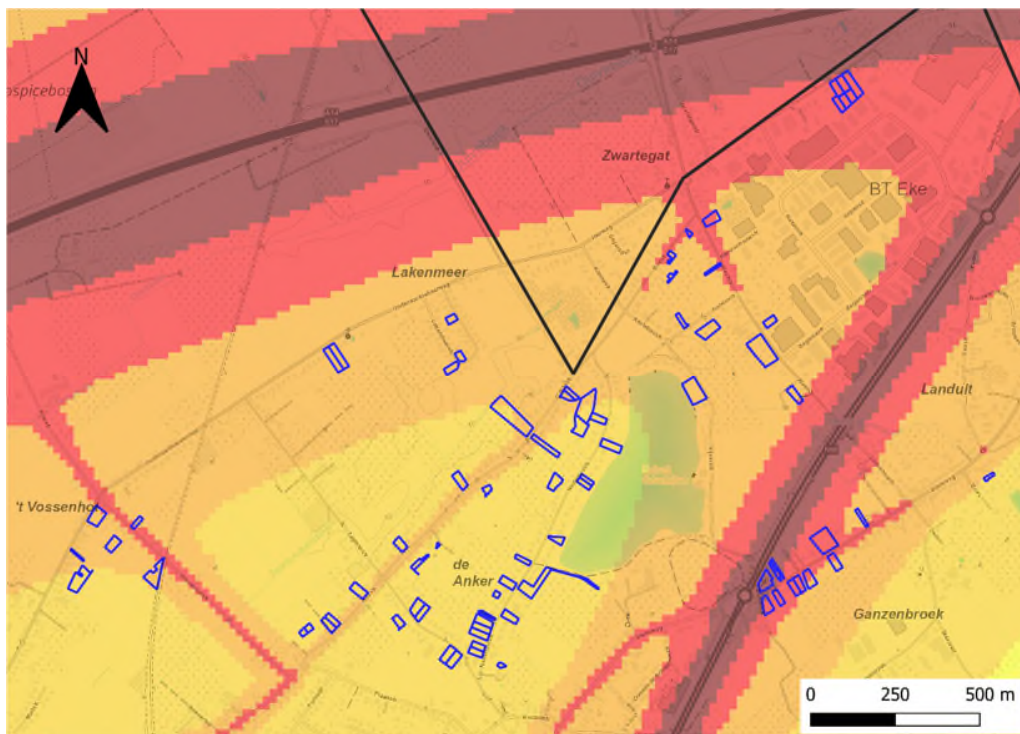
Figuur 7-61: Geluidsoverlast in WL1-3 (MIRA Geluidsbelastingskaart wegverkeer (Lden), 2017)



Figuur 7-62: Geluidsoverlast in WL4-8 (MIRA Geluidsbelastingskaart wegverkeer (Lden), 2017)

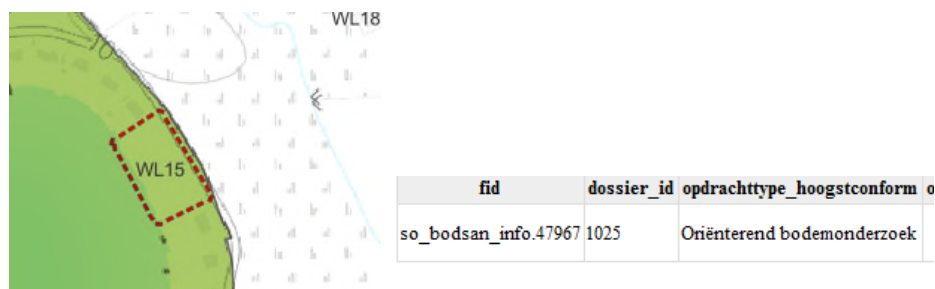


Figuur 7-63: Geluidsoverlast in WL9-11 (MIRA Geluidsbelastingskaart wegverkeer (Lden), 2017)



Figuur 7-64: Geluidsoverlast in WL14-21 (MIRA Geluidsbelastingskaart wegverkeer (Lden), 2017)

Wat betreft **bodemkwaliteit** is er ter hoogte van een perceel langs woonlint 15 een oriënterend bodemonderzoek uitgevoerd. Dit dateert reeds van 2008, en aangezien sindsdien geen verder onderzoek is gebeurd, kan er redelijkerwijze vanuit gegaan worden dat er geen aanwijzingen zullen geweest zijn van aanwezigheid van verontreiniging op het perceel.



Op geen van de andere percelen onbebouwd woongebied binnen de woonlinten is er sprake van schadegevallen of meldingen, bodemonderzoeken of -saneringen. Noch van de aanwezigheid van bodemkundig erfgoed of een specifieke bodemerosiegevoeligheid. We kunnen concluderen dat inzake bodemkwaliteit de beleidsopties voor de nog onbebouwde percelen woongebied in de woonlinten geen aanleiding geven tot relevante effecten.

7.3.3 Cumulatieve effecten

Op basis van de invloed van de individuele principes uit het beleidskader op de thema's van het Donutmodel (§7.3.1) en de gebiedsgerichte beoordeling van het selectieve ruimtelijke beleid inzake de momenteel nog onbebouwde woon(uitbreidings)gebieden (§7.3.2) wordt de cumulatieve impact van het plan ingeschat op het ecologische plafond en het sociale fundament.

De individuele principes én de gebiedsgerichte beleidsopties inzake de momenteel nog onbebouwde woonuitbreidingsgebieden en het woongebied Ter Biesten hebben overwegend positieve effecten:

- Het beleidskader zet in op de nabijheid van voorzieningen en een kwaliteitsvolle, fiets- en wandelvriendelijke inrichting van de publieke ruimte en faciliteert zo zachte verplaatsingen. De vermeden autoverplaatsingen resulteren in een emissievermindering, wat positieve effecten heeft voor het mitigeren van **klimaatverandering** en verbeteren van de **luchtkwaliteit**. Ook het energiezuinig renoveren en het valoriseren van potenties voor hernieuwbare energieproductie dragen dankzij het vermijden van verbrandingsemissies bij het opwekken van energie bij tot het mitigeren van klimaatverandering en het verbeteren van de luchtkwaliteit.
- Het verdichten en verweven van functies leidt tot het verhogen van het ruimtelijk rendement. In combinatie met het (gedeeltelijk) herbestemmen van de woonuitbreidingsgebieden in de gemeente zorgt dit voor het verminderen van bijkomend **ruimtebeslag** in de gemeente. In de meeste gevallen wordt daarbij het huidige agrarische landgebruik in de open ruimte behouden,

maar in de Biestenbeekvallei worden er daarbij ook enkele stapstenen omgezet naar natuurlijk landgebruik.

- In de kernen wordt ingezet op een gedifferentieerd verdichtingsbeleid met consolidatie van (bestaande) sterke verdichting in de centrumgebieden van Nazareth en Eke, een gemiddelde verdichting in de woongebieden langs de centrale as binnen de dorpskernen van Nazareth en Eke en de aansluitende woonwijken, en een beperkte verdichting in het woongehucht Landuit en een woonwijk aan de rand van de dorpskern van Nazareth. Verdichten brengt het risico op bijkomende verharding met zich mee, wat zou kunnen leiden tot een verminderde infiltratiecapaciteit. Het beleidskader schuift echter ook hergebruik, buffering en infiltratie van hemelwater naar voor als kwaliteitsprincipe. Bij het gezamenlijk toepassen van alle principes zorgt het beleidskader globaal genomen voor het verminderen van de netto **zoetwateronttrekking** door het verminderen van het waterverbruik en het verhogen van de infiltratiecapaciteit.
- De ruimtelijke concentratie in kernen zoals voorzien in het beleidskader faciliteert de aansluiting van nieuwe woningen op het rioleringsstelsel en het scheiden van afval- en hemelwater waardoor de vuilvracht stikstof afkomstig van de huishoudens in het oppervlaktewater niet verder toeneemt. Deze verbetering is enkel van toepassing op bijkomende woningen en verandert niets aan de problematiek van bestaande (verspreide) woningen zonder aansluiting op de riolering. Verder komen de groene herbestemmingen van de woonuitbreidingsgebieden in de plaats van huidige landbouwpercelen, waardoor er ter hoogte van deze percelen plaatselijk geen **stikstof- en fosforuitspoeling** vanuit de landbouw meer zal optreden.
- Het voorzien van ruimtelijk samenhangende groenvoorzieningen bij het herbestemmen van de woonuitbreidingsgebieden en het woongebied De Biesten langsheen verschillende stapstenen in de Biestenbeekvallei verhoogt de aaneengeslotenheid van habitats en heeft daardoor een positief effect op de **biodiversiteit**. Het hermeanderen van de Biestenbeek verbetert de structuurkwaliteit en verhoogt zo de ecologische waarde van de habitats. Verder zorgen de principes met betrekking tot kwaliteitsvolle omgevingsaanleg voor beperkte habitatcreatie in groenbuffers en groene perceelsgrenzen doorheen de gemeente. Bij de uitvoering van het beleidskader, met name het realiseren van de ontwikkelingszone van woonuitbreidingsgebieden 6 en 7, moet de inname van bestaande biologisch waardevolle elementen beperkt worden door een aangepast ontwerp op projectniveau.
- De keuzes in het beleidskader 'Kernen en economisch netwerk' hebben een verwaarloosbare impact op de **voedselvoorziening**. Wel is er een toename te verwachten op de zekerheid van het behoud van landbouwareaal, op basis van de ruimtelijke beleidskeuzes die voor de woonuitbreidingsgebieden en het woongebied 'De Biesten' gemaakt zijn.
- Het beleidskader zet in op bijkomende hernieuwbare energieproductie in de bebouwde ruimte en verhoogde energie efficiëntie dankzij renovaties wat positieve effecten heeft op de **energievoorziening**. Verder zorgt verdichting voor minder warmteverlies en schept het mogelijkheden voor de uitwisseling van energie (bv. warmtenetten).
- Verdichten brengt het risico op bijkomende verharding met zich mee, wat zou kunnen leiden tot een verminderde infiltratiecapaciteit. Het beleidskader schuift echter ook hergebruik, buffering en infiltratie van hemelwater naar voor als kwaliteitsprincipe. Bij het gezamenlijk toepassen van alle principes zorgt het beleidskader globaal genomen voor het aanvullen van de grondwatervoorraden en het ophouden van water bij droogte met positieve effecten voor de **watervoorziening**.

- Het beleidskader zorgt voor een toename van de kwaliteit van de **huisvesting** door in te zetten op het energiezuinig renoveren van woningen en het reguleren van wateroverlast door het voorzien van een verhoogde buffer- en infiltratiecapaciteit en het vermijden van bijkomende woningen in risicozones voor wateroverlast. De ontwikkelingszones van woonuitbreidingsgebieden 6, 7, 9 en 10 zijn echter wel gelegen in risicozones voor toekomstige wateroverlast en behoeven daarom speciale aandacht in latere projectfasen, met name inzake het ontwerp van adequate buffervoorzieningen.
- Door in te zetten op nabijheid en kwaliteitsvolle publieke ruimte faciliteert het beleidskader zachte verplaatsingen en daardoor een actieve levensstijl. Het verminderen van het aandeel autoverplaatsingen zorgt eveneens voor een verbeterde luchtkwaliteit. Het energiezuinig renoveren en het bemoedigen van hernieuwbare energieproductie resulteren ook in een vermindering van schadelijke stoffen geassocieerd met verbranding (fijn stof, CO₂). De aanleg van de publieke ruimte met groen- en waterelementen zorgt voor verkoeling bij hittestress en zet aan tot bewegen. Tot slot draagt het voorzien van bijkomende groenvoorzieningen niet enkel bij aan de fysieke gezondheid (betere luchtkwaliteit, lagere hittestress, aanzetten tot beweging, enz.), maar ook aan de mentale gezondheid door het stressverlichtende vermogen van zicht op groen en het vertoeven erin. Al deze aspecten dragen bij tot een leefomgeving die de **gezondheid** bevordert.
- Het beleidskader zet in op een kwaliteitsvolle, groene publieke ruimte en respect voor het landelijke DNA van de kern en bevordert zo sociale interactie. Verder vergemakkelijkt de nabijheid en een betere ontsluiting via trage wegen en het openbaarvervoer de toegang tot het sociale leven en voorzieningen. Het beleidskader heeft dus positieve effecten op het thema **netwerken**.

De gebiedsgerichte beleidsopties inzake de momenteel nog onbebouwde percelen in woonlinten hebben enerzijds positieve effecten (t.g.v. het verbieden van bijkomende verdichting), maar anderzijds ook potentieel negatieve effecten (t.g.v. de mogelijkheid om nog steeds ééngezinswoningen te bouwen):

- Als gevolg van de verdere invulling van de woonlinten met ééngezinswoningen bestaat hier immers de kans op inname van percelen met biologische waarde, doch de nieuw aangelegde tuinen van de ééngezinswoningen kunnen de verloren openruimte functie op zich nemen door het aansporen van insect/vogel vriendelijke tuinen met beperkte verharding en de opvang van regenwater via een wadi.
- Als gevolg van de verdere invulling van de woonlinten met ééngezinswoningen bestaat de kans op inname van percelen met een toekomstig risico op wateroverlast. Voorts kan het verder dichtbouwen van de linten met ééngezinswoningen aanleiding geven tot meer hittestress.
- De invulling van percelen langs de woonlinten met ééngezinswoningen op vrij excentrisch gelegen locaties kan aanleiding geven tot extra autoverplaatsingen – hoewel dus minder dan wanneer bijkomende verdichting zou zijn toegelaten – en hiermee gepaard gaande uitstoot van fijn stof, CO₂ en andere luchtverontreinigende polluenten (zoals stikstof).
- De nabij de weginfrastructuren gesitueerde woonlinten kunnen geluidsoverlast ondervinden (vnlk. van de E17 en de N60) en reeds voorkomende luchtverontreiniging (bv. langs de Steenweg op Deinze en de Warandestraat).

Desalniettemin is de **cumulatieve eindbeoordeling** van de ontwikkelingsprincipes uit het beleidskader “kernen en economisch netwerk” en het gebiedsgerichte selectieve ruimtelijke beleid **positief** te noemen. Enerzijds betreffen de nog onbebouwde linten waar nog ééngezinswoningen kunnen

gebouwd worden in totaliteit immers een kleinere oppervlakte dan de woonuitbreidingsgebieden en het woongebied Ter Biesten waar toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden verdwijnen, waardoor de netto balans inzake vermeden toekomstig ruimtebeslag positief is. De oppervlakte van de onbebouwde woonlinten is samen immers ‘slechts’ 24,8 ha tegenover dat van de open ruimte gewonnen in de WUG’s en de Biesten (rekening houdend met 50% ruimtebeslag in sommige ervan) 147,6 ha. Er komt maximaal ongeveer 29 ha ruimtebeslag bij in de WUG’s tegenover 24,8 ha in de woonlinten. Bovendien wil de gemeente bovenlokaal beleid aangrijpen om ontwikkelingsmogelijkheden op de nog onbebouwde percelen in de woonlinten op termijn te stoppen.

Tabel 7-10: Cumulatieve effectbeoordeling beleidskader ‘Kernen en economisch netwerk’

ECOLOGISCH PLAFOND						
	Klimaatverandering	Landconversie	Zoetwater onttrekking	Stikstof en fosfor verzadiging	Luchtkwaliteit	Verlies biodiversiteit
Cumulatieve impact	+	+	+	(+)	+	(+)

SOCIAAL FUNDAMENT						
	Voedsel voorziening	Energie voorziening	Water en sanitaire voorzieningen	Huisvesting	Gezondheid	Netwerken
Cumulatieve impact	+	+	+	+	+	+

7.3.4 Aanbevelingen

Vanuit de beoordeling van het beleidskader ‘Kernen en economisch netwerk’ komen de volgende **aandachtspunten voor lagere m.e.r. niveaus** naar voor inzake het projectmatig ontwikkelen van de behouden **woonreserves**:

- Het beperken van de inname van biologisch waardevolle elementen, voornamelijk bomenrijen, door aangepast ontwerp op projectniveau. Dit is met name van toepassing voor de ontwikkelingszones van WUG 6 en 7.
- Bijkomende aandacht voor adequate buffervoorzieningen in het ontwerp van de ontwikkelingszones van WUG 6, 7, 9 en 10, die in een risicozone voor toekomstige wateroverlast gelegen zijn.

Inzake het projectmatig ontwikkelen van de **woonlinten** komen volgende **aandachtspunten voor lagere m.e.r. niveaus** naar voor:

- Het beperken van de inname van biologisch waardevolle elementen, door aangepast ontwerp op projectniveau. Dit is met name van toepassing voor de woonlinten WL1, WL7 en WL8.
- De nieuw aangelegde tuinen van de ééngezinswoningen kunnen de verloren openruimte functie op zich nemen door het aansporen van insect/vogel vriendelijke tuinen met beperkte verharding en de opvang van regenwater via een wadi.

- Aandacht voor adequate buffervoorzieningen in het ontwerp van de ontwikkeling van percelen in woonlinten 7 en 8, die in een risicozone voor toekomstige wateroverlast gelegen zijn.
- Aandacht voor adequate groenvoorzieningen in het ontwerp van de ontwikkeling van percelen in woonlinten 5 en 8, die in een risicozone voor toekomstige hittestress gelegen zijn.
- In woonlinten 1 tot 3 is de knooppuntwaarde matig en de voorzieningen beperkt tot matig. Ook enkele percelen uit WL4 en WL11 zijn excentrisch gelegen. Er wordt aanbevolen om deze percelen niet meer te bebouwen¹³, teneinde geen op bijkomende automobilititeit georiënteerde percelen te ontwikkelen.
- Er wordt aanbevolen om de percelen die getroffen worden door een slechte luchtkwaliteit, niet meer te bebouwen¹⁴ om zo de gezondheidsrisico's betrokken bij een slechte luchtkwaliteit grotendeels te beperken. Het gaat meer bepaald om percelen ter hoogte van WL1, WL3 en WL21.
- Er wordt aanbevolen om de percelen die getroffen worden door een slechte geluidskwaliteit (65-70 db(A)), niet meer te bebouwen¹⁵ om zo de gezondheidsrisico's betrokken bij geluidsoverlast (bv. slechte nachtrust) grotendeels te beperken. Het gaat meer bepaald om percelen ter hoogte van WL1, WL10, WL18 en WL21.

7.3.5 Conclusie

Het **(gedeeltelijk) herbestemmen van de woonuitbreidingsgebieden** en het momenteel onbebouwde **woongebied De Biesten** wordt gelet op de combinatie van bovenstaande criteria positief beoordeeld. Zo zorgt het herbestemmen namelijk voor:

- Het bewaren van de samenhang van de open ruimte
- Het bewaren en versterken van biologisch waardevolle zones
- Het voorkomen van bijkomende bebouwing in risicozones voor hittestress en luchtkwaliteit
- Het verminderen van bijkomende bebouwing in risicozones voor wateroverlast
- Het behouden van zones met hoge levering van overstromingsregulerende ecosysteemdiensten en het versterken van zones met een lage levering door middel van bijkomende groenvoorzieningen
- Het behouden van zones met hoge levering van de ecosysteemdienst globale klimaatregulatie en het versterken van zones met een gemiddelde levering door middel van bijkomende groenvoorzieningen

¹³ Of alleszins prioritair in aanmerking te nemen voor een bouwverbod wanneer via bovenlokaal beleid nieuwe (financiële) middelen en instrumenten ter beschikking komen die het vermijden dat onbebouwde percelen in de woonlinten en woonverkavelingen in de open ruimte nog effectief worden bebouwd, stimuleren.

¹⁴ Of alleszins prioritair in aanmerking te nemen voor een bouwverbod wanneer via bovenlokaal beleid nieuwe (financiële) middelen en instrumenten ter beschikking komen die het vermijden dat onbebouwde percelen in de woonlinten en woonverkavelingen in de open ruimte nog effectief worden bebouwd, stimuleren.

¹⁵ Of alleszins prioritair in aanmerking te nemen voor een bouwverbod wanneer via bovenlokaal beleid nieuwe (financiële) middelen en instrumenten ter beschikking komen die het vermijden dat onbebouwde percelen in de woonlinten en woonverkavelingen in de open ruimte nog effectief worden bebouwd, stimuleren.

- Het elimineren van woonreserve in gebieden met matige knooppuntwaarde en beperkte voorzieningen, waardoor bijkomende autobewegingen en de bijhorende uitstoot vermeden worden

Daarbij moeten echter wel de **volgende aandachtspunten** in acht worden genomen bij het ontwikkelen van de behouden woonreserves:

- Het beperken van de inname van biologisch waardevolle elementen, voornamelijk bomenrijen, door aangepast ontwerp op projectniveau. Dit is met name van toepassing voor de ontwikkelingszones van WUG's 6 en 7.
- Barrièrewerking tussen het noordelijke en zuidelijke openruimtegebied zal kunnen toenemen door de invulling van woonreserves tussen de kern van Nazareth en Eke. Inzetten op biologische stapstenen tussen deze open ruimten is aangewezen, zowel als het maximaal behoud van bestaande kleine landschapselementen.
- Bijkomende aandacht voor adequate buffervoorzieningen in het ontwerp van de ontwikkelingszones van WUG 6, 7, 9 en 10, die in een risicozone voor toekomstige wateroverlast gelegen zijn. In het geval van WUG 6 en 9 gaat de ontwikkeling daarbij gepaard met het verdwijnen van de huidige gemiddelde levering van de ecosysteemdienst overstromingsregulatie. Bij het correct volgen van het beleidsplan, meer bepaald het principe "Hergebruik, infiltratie en buffering van hemelwater", zouden deze buffervoorzieningen echter per definitie aanwezig moeten zijn.

Voor wat betreft de **onbebouwde percelen in de woonlinten** wordt in het ruimtelijk beleidsplan volgend nieuw ruimtelijk beleid vooropgesteld:

- geen bijkomende verdichting toelaten
- onbebouwde percelen bij voorkeur niet meer bebouwen; hoogstens met vrijstaande ééngezinswoningen.

Uit de milieubeoordeling blijkt dat deze beleidskeuze vanuit milieuoogpunt kan gevolgd worden. Door geen bijkomende verdichting toe te laten wordt op deze manier immers vermeden dat er een sterke toename zou optreden van extra woongelegenheden in gebieden met vaak een beperkt of matig voorzieningenaanbod en (weliswaar in mindere mate het geval) een beperkte of matige knooppuntwaarde, waardoor een sterke toename van autobewegingen en de bijhorende uitstoot vermeden worden. Wel is het zo dat omwille van het feit dat vrijstaande ééngezinswoningen nog kunnen gebouwd worden, hierdoor het vermijden van bijkomend ruimtebeslag niet van de baan is en vertuining van agrarisch gebied mogelijk is (en blijft). Er kunnen tevens bijkomende barrières voor fauna en flora ontstaan, habitat ingenomen worden en KLE's verloren gaan. De invulling van deze percelen met ééngezinswoningen op vrij excentrisch gelegen locaties kan aanleiding geven tot extra autoverplaatsingen – hoewel dus minder dan wanneer bijkomende verdichting zou zijn toegelaten – en hiermee gepaard gaande uitstoot van fijn stof, CO₂ en andere luchtverontreinigende polluenten (zoals stikstof). De nabij de weginfrastructuur gesitueerde woonlinten kunnen geluidsoverlast ondervinden (vnlk. van de E17 en de N60) en reeds voorkomende luchtverontreiniging (bv. langsheen de Steenweg op Deinze en de Warandestraat).

De beleidskeuze houdt bijgevolg slechts deels rekening met de milderende maatregel om de onbebouwde percelen niet meer te bebouwen, aangezien de mogelijkheid om vrijstaande ééngezinswoningen te bouwen wel nog wordt opengelaten. De gemeente Nazareth wenst hiervoor echter bovenlokaal beleid af te wachten waarbij nieuwe (financiële) middelen en instrumenten worden

gecreëerd die het vermijden dat onbebouwde percelen in de woonlinten en woonverkavelingen in de open ruimte nog effectief worden bebouwd, stimuleren.

Volgende aandachtspunten worden meegegeven bij het ontwikkelen van de momenteel nog onbebouwde percelen woongebied in de woonlinten:

- Het beperken van de inname van biologisch waardevolle elementen, door aangepast ontwerp op projectniveau. Dit is met name van toepassing voor de woonlinten WL1, WL7 en WL8.
- De nieuw aangelegde tuinen van de ééngezinswoningen kunnen de verloren openruimte functie op zich nemen door het aansporen van insect/vogel vriendelijke tuinen met beperkte verharding en de opvang van regenwater via een wadi.
- Aandacht voor adequate buffervoorzieningen in het ontwerp van de ontwikkeling van percelen in woonlinten 7 en 8, die in een risicozone voor toekomstige wateroverlast gelegen zijn.
- Aandacht voor adequate groenvoorzieningen in het ontwerp van de ontwikkeling van percelen in woonlinten 5 en 8, die in een risicozone voor toekomstige hittestress gelegen zijn.
- In woonlinten 1 tot 3 is de knooppuntwaarde matig en de voorzieningen beperkt tot matig. Ook enkele percelen uit WL4 en WL11 zijn excentrisch gelegen. Er wordt aanbevolen om deze percelen niet meer te bebouwen¹⁶, teneinde geen op bijkomende automobilititeit georiënteerde percelen te ontwikkelen.
- Er wordt aanbevolen om de percelen die getroffen worden door een slechte luchtkwaliteit, niet meer te bebouwen¹⁷ om zo de gezondheidsrisico's betrokken bij een slechte luchtkwaliteit grotendeels te beperken. Het gaat meer bepaald om percelen ter hoogte van WL1, WL3 en WL21.
- Er wordt aanbevolen om de percelen die getroffen worden door een slechte geluidskwaliteit (65-70 db(A)), niet meer te bebouwen¹⁸ om zo de gezondheidsrisico's betrokken bij geluidsoverlast (bv. slechte nachtrust) grotendeels te beperken. Het gaat meer bepaald om percelen ter hoogte van WL1, WL10, WL18 en WL21.

¹⁶ Of alleszins prioritair in aanmerking te nemen voor een bouwverbod wanneer via bovenlokaal beleid nieuwe (financiële) middelen en instrumenten ter beschikking komen die het vermijden dat onbebouwde percelen in de woonlinten en woonverkavelingen in de open ruimte nog effectief worden bebouwd, stimuleren.

¹⁷ Of alleszins prioritair in aanmerking te nemen voor een bouwverbod wanneer via bovenlokaal beleid nieuwe (financiële) middelen en instrumenten ter beschikking komen die het vermijden dat onbebouwde percelen in de woonlinten en woonverkavelingen in de open ruimte nog effectief worden bebouwd, stimuleren.

¹⁸ Of alleszins prioritair in aanmerking te nemen voor een bouwverbod wanneer via bovenlokaal beleid nieuwe (financiële) middelen en instrumenten ter beschikking komen die het vermijden dat onbebouwde percelen in de woonlinten en woonverkavelingen in de open ruimte nog effectief worden bebouwd, stimuleren.

7.4 Beoordeling potentiële milieueffecten van het beleidskader 'Open Ruimte en blauwgroen netwerk'

7.4.1 Effectbeoordeling per ruimtelijk principe

Onderstaande tabellen en bijhorende tekstuele uitleg geven een inschatting weer van de invloed van de individuele principes uit het beleidskader op de relevante thema's van het Donutmodel en de daarmee gerelateerde indicatoren. Daarbij wordt nagegaan of de invloed van de principes het systeem in de richting van de streefwaarden van het 'ecologisch plafond' of boven de drempelwaarden van het 'sociaal fundament' zal doen evolueren of niet.

7.4.1.1 *Ecologisch plafond*¹⁹

¹⁹ In het geel aangeduide principes zullen enkel uitvoerbaar zijn indien nieuwe (financiële) middelen en/of instrumenten worden gecreëerd door een hogere overheid.

Tabel 7-11: Beoordeling effecten ruimtelijke principes op ecologisch plafond

		ECOLOGISCH PLAFOND					
		Klimaatverandering	Landconversie	Zoetwater onttrekking	Stikstof en fosfor verzadiging	Luchtkwaliteit	Verlies biodiversiteit
Landbouw als primaire beheerder open ruimte	Land- en tuinbouw als primaire beheerder open ruimte met potentieel voor nieuwe duurzame vormen	+/-	+	+/-	+/-	0	+/-
	Gepaste landschappelijke integratie van agrarische bedrijfsgebouwen	0	0	0	0	0	+
	Geen nieuwe landbouwbedrijfszetels in de gemeente. Uitbreidingen clusteren bij bestaande gebouwen	0	+	0	0	0	0
	Ecologisch beheer en inrichting van wegbermen en perceelsranden met KLE's	0	+	0	(+)	0	+
	Maatregelen tegen het oneigenlijk gebruik van agrarisch gebied (vanuit hogere overheid)	0	+	0	0	0	0
Nieuwe groen ontwikkelingen	Realiseren bestaande groene bestemmingen incl. uitbreiding Hospice bossen, valoriseren Scheldevallei	+	+	+	+	(+) (locatieafhankelijk)	+
	Uitbouwen groenblauwe corridors/stapstenen langs beken	(+)	+	+	(+)	0	+
	Landschappen en groenbuffers langs E40 en N60	(+)	+	+	0	+	+/-
Ruimte voor water	Beekvalleien als groenblauwe corridors: hermeandering en ruimte voor natuurlijke overstroming en waterinfiltratie	0	+	+	(+)	0	+
	Vijvers en watervlakken	0	0	0	0	0	+/-

		ECOLOGISCH PLAFOND					
		Klimaatverandering	Landconversie	Zoetwater onttrekking	Stikstof en fosfor verzadiging	Luchtkwaliteit	Verlies biodiversiteit
	Uitbouwen van fiets- en trage wegnennetwerk	+	0	0	0	+	+/-

		ECOLOGISCH PLAFOND					
		Klimaatverandering	Landconversie	Zoetwater onttrekking	Stikstof en fosfor verzadiging	Luchtkwaliteit	Verlies biodiversiteit
Valoriseren landschappelijk en bouwkundig erfgoed	Valoriseren landschappelijk erfgoed: Hospicebossen, Scheldevallei en kasteelpark Nazareth	(+)	0	(+)	0	(+)	(+)
	Versterken relatie tussen kasteelparken en dorpskernen: potenties voor groene stapstenen en trage wegen tussen dorpskern en open ruimte	(+)	(+)	+	0	(+) (locatieafhankelijk)	+
	Leegstand bouwkundig erfgoed tegengaan en duurzame herinvulling mogelijk maken	0	+	0	0	0	0
Vermijden bijkomende lintbebouwing en verspreide bebouwing	Geen grotere dynamiek rond bestaande woningen in open ruimte: bestaande percelen mogen niet worden verkaveld of bijkomend verdicht	0	+	0	0	0	0
	Vermijden dat onbebouwde percelen 'woongebied' in de open ruimte nog effectief worden bebouwd	0	+	0	0	0	0
	Ontharden van bestaande bebouwde of verharde percelen: eerste prioriteit landschappelijk waardevolle gebieden	(+)	+	+	0	(+)	(+)
Hernieuw - bare energie in de open ruimte	Inplanting WT's langsheen E17, beoordeling via gangbare vergunningsprocedures	+	+/-	0	0	+	+/-
	Daken agrarische gebouwen en andere verspreide bebouwing worden gebruikt voor PV-panelen	+	+/-	0	0	+	(+)

Het aanduiden van **landbouw** als de primaire beheerder van de open ruimte maakt de **milieu impact** van het beleidskader grotendeels afhankelijk van de **manier waarop aan landbouw wordt gedaan**. Het grootste deel van deze maatregelen kan vanuit het gemeentelijk ruimtelijk beleid zelf gestuurd worden. De maatregel om maatregelen te nemen tegen het oneigenlijk gebruik van agrarisch gebied – in de tabel weergegeven in het lichtgeel – vereist samenwerking met de hogere overheid en nieuwe financiële middelen of instrumenten en zal dus maar onder bepaalde voorwaarden uitgevoerd kunnen worden.

Het verderzetten van de huidige landbouwpraktijken zorgt voor een onverminderde uitspoeling van bemesting (met name stikstof en fosfor), een onverminderde netto uitstoot van broeikasgassen – zowel ten gevolge van de eigenlijke uitstoot van de bedrijfsvoering als door de beperkte koolstofabsorptie in de bodem – en een vermindering van de natuurlijke retentie van bodemwater, waardoor de toekomstige droogtegevoeligheid ten gevolge van klimaatverandering en dus ook de onttrekking van zoetwater nog verder versterkt wordt. De resulterende verdroging en eutrofiëring kunnen daarbij ook leiden tot het degraderen van habitats en daardoor tot het verlies van biodiversiteit.

Naargelang de mate waarin nieuwe duurzamere landbouwpraktijken worden toegepast kunnen deze negatieve milieueffecten verminderen, bijvoorbeeld door het verhogen van de koolstofopslag en het verminderen van nutriëntenuitspoeling. Voorliggend ruimtelijk beleidsplan kan echter enkel ruimte toewijzen voor landbouw, maar is geen instrument om technische veranderingen in de landbouwbedrijfsvoering te reguleren, daarvoor is de inzet van andere beleidsinstrumenten noodzakelijk.

Waar dit beleidsplan met ruimtelijke ingrepen wel positieve milieueffecten kan genereren met betrekking tot landbouw is door het tegengaan van verdere landconversie. Door het aanduiden van landbouw als primaire bestemming wordt de open ruimte niet verder aangesneden voor harde functies. Ook worden er geen bijkomende landbouwbedrijfszetels meer toegelaten in de gemeente, waardoor ook ruimtebeslag van agrarische aard wordt vermeden.

Door het aanmoedigen van de ecologische inrichting van wegbermen en perceelsranden en het gebruik van kleine landschapselementen en buffergroen bij de landschappelijke integratie van agrarische bedrijfsgebouwen worden er bijkomende habitats gecreëerd die dankzij hun lineaire vorm ook de aaneengeslotenheid van het grotere ecologische netwerk kunnen verhogen. Deze ingrepen helpen met het tegengaan van het verlies van biodiversiteit. Op dit moment omvat 1 à 2% van het landbouwareaal van de gemeente biodiversiteitsrijke landschapselementen²⁰, dit moet gevoelig verhoogd worden om het Europese streefdoel (tegen 2030) van 10 % te halen. Een ecologische inrichting en beheer van perceelsranden kan het uitspoelen van nutriënten helpen tegengaan en zo een gunstig effect op de stikstof- en fosforverzadiging hebben. De oppervlakte van deze bermen is echter te beperkt om significante effecten te hebben inzake verhoogde koolstofabsorptie of verhoogde infiltratie.

Het **realiseren van nieuwe groenontwikkelingen in de open ruimte**, met prioritair het verwezenlijken van bestaande groene bestemmingen zoals bijvoorbeeld het uitbreiden van de Hospicebossen en het verder valoriseren van de Scheldevallei, zorgt voor een uitbreiding en versterking van bestaande ecosystemen. Als gevolg neemt hun capaciteit om koolstof uit de atmosfeer op te nemen en hun infiltratie- en retentiecapaciteit toe. Vooral in de Scheldevallei is er nog veel bijkomend potentieel om

²⁰ Dit cijfer is tot stand gekomen door de oppervlakte van waardevolle BWK-elementen ter hoogte van landbouwpercelen te bepalen en daarna te delen door totale oppervlakte van landbouwpercelen in de gemeente. Deze bewerkingen werden uitgevoerd met behulp van GIS. Beide digitale bron kaartlagen Biologische waarderingskaart (2020) en Landbouwgebruikspercelen (2020) zijn beschikbaar op Geopunt.be

koolstof te stockeren wanneer de natte natuur verder versterkt wordt. Ten gevolge van de uitbreiding wordt cultuurlandschap weer omgezet naar natuurlijk landgebruik wat een positief effect heeft op het thema 'landconversie' (geen bijkomend ruimtebeslag). Daarbij worden er ook bijkomende habitats gecreëerd ten voordele van de biodiversiteit. De omzetting van landbouwgebied naar natuur heeft het bijkomende voordeel dat de stikstof en fosforemissies uit de landbouw ook verminderen.

Afhankelijk van de locatie van de groene bestemmingen nabij knelpunten met luchtvervuiling kunnen de ecologische ontwikkelingen ook bijdragen tot een verbetering van de luchtkwaliteit door het afvangen van pollutanten. Bij de geplande **groenbuffers langsheen de E17 en de N60** is dit zeker het geval. Het nadeel van deze ligging dicht bij drukke verkeersassen is echter de continue verstoring van de aanwezige biodiversiteit. Vegetatie naast de weg zal meer te maken hebben met stikstofdepositie en eutrofiëring, fauna wordt dan weer makkelijker het slachtoffer van aanrijding.

Het uitbouwen van een **groenblauw netwerk** bestaande uit corridors of stapstenen langsheen beken zorgt eveneens voor het gedeeltelijk terug omzetten naar natuurlijk landgebruik. Gezien de lineaire vorm van deze ontwikkelingen is de oppervlakte echter gelimiteerd, waardoor effecten van koolstofabsorptie of habitatcreatie eerder beperkt zijn. Door de lineaire vorm en ligging zorgt het netwerk wel voor de verbinding tussen verschillende andere habitats. De ruimte voor water door hermeandering, natuurlijke overstroming en waterinfiltratie in combinatie met vegetatie resulteert in een verhoogde infiltratie en retentiecapaciteit. Het ontwikkelen van vegetatiestroken langsheen beken heeft eveneens het bijkomende voordeel dat ze als buffer tegen de nutriëntenuitspoeling (incl. stikstof en fosfor) uit akkers fungeert, waardoor er minder run-off in de waterlopen terecht komt.

De **vijvers en watervlakken** zijn reeds aanwezig, dus deze zullen geen bijkomende effecten inzake landconversie en infiltratiecapaciteit te weeg brengen. Door het ontbreken van emissies hebben ze hoe dan ook geen invloed op de atmosferische CO₂-concentratie, de stikstof- en fosforverzadiging en luchtvervuiling. Het versterken van de ecologische waarde van de bestaande vijvers kan leiden tot bijkomende habitatcreatie voor aquatische soorten. Dit effect kan echter worden tegengewerkt door de verstoring van plaatselijke fauna en flora door intensief recreatief gebruik.

Het uitbouwen van een **fiets- en trage wegennetwerk** faciliteert een verschuiving naar zachte mobiliteit en kan zo de emissies van verbrandingsmotoren helpen vermijden, wat positieve gevolgen heeft voor het klimaat, luchtkwaliteit en de depositie van stikstof. In het geval van het omzomen van het trage wegennetwerk met ecologische bermen en kleine landschapselementen kan de uitbouw van de trage wegen bijdragen tot het verhogen van de verbondenheid tussen grotere habitats en de creatie van micro-habitats langsheen de wegen zelf. Dit effect kan echter worden tegengewerkt door de verstoring van plaatselijke fauna en flora door intensief fiets- en wandelverkeer.

Wat betreft het **valoriseren van het landschappelijk erfgoed** in de gemeente, met name de Hospicebossen, Scheldevallei en het kasteelpark Nazareth, zijn de effecten van het uitbreiden van deze groengebieden reeds behandeld in het onderdeel 'Nieuwe groenontwikkelingen'. Het behouden en versterken van bestaande groenpolen heeft beperkte bijkomende positieve effecten op de regulerende capaciteiten van deze ecosystemen (koolstofabsorptie, infiltratie en pollutenaafvang) en hun habitatwaarde voor de biodiversiteit. Gezien er in dit geval geen verandering is van het landgebruik, is er geen impact op landconversie en de stikstof- en fosforverzadiging.

Het **versterken van de relatie tussen de kasteelparken en de dorpskernen** door het uitbouwen van groene stapstenen en trage wegen tussen de dorpskern en de open ruimte kan zorgen voor bijkomende groenontwikkelingen die de aaneengeslotenheid van habitats verhogen en ook bijdragen aan het verhogen van de infiltratiecapaciteit in een overwegend verharde omgeving. De oppervlakte van deze

stapstenen is beperkt, waardoor de positieve effecten inzake koolstofabsorptie, omzetting naar natuurlijk landgebruik en afvang van pollutanten in de lucht eerder gering zijn. Het tegengaan van de leegstand van bouwkundig erfgoed kan gezien worden als een vorm van hergebruik van bestaande gebouwen en vermindert de vraag naar nieuwe gebouwen en het bijhorende bijkomende ruimtebeslag. Afgezien van landconversie brengt het tegengaan van leegstand van bouwkundig erfgoed geen effecten teweeg voor de thema's van het ecologisch plafond.

Het beleidskader omvat een aantal maatregelen om **bijkomende lintbebouwing en verspreide bebouwing in de open ruimte te vermijden**. Een deel van deze maatregelen wordt door de gemeente zelf genomen, een andere deel – in de tabel weergegeven in het lichtgeel – vereist samenwerking met de hogere overheid en nieuwe financiële middelen of instrumenten en zullen dus maar onder bepaalde voorwaarden uitgevoerd worden. De meeste van de voorgestelde maatregelen zorgen niet voor een verandering van het feitelijk landgebruik, maar vermijden de verslechtering die zou optreden bij het feitelijk realiseren van de juridische bestemming. Bijkomend ruimtebeslag wordt dus tegengegaan en zorgt zo voor een positief effect inzake landconversie. Voor de andere thema's wordt de verslechtering afgewend door het vermijden van bijkomende autokilometers, verhardingen en rioleringsopgaven, maar worden de knelpunten uit de referentiesituatie nl. een versnipperde open ruimte, hoge verhardingsgraad, slechte luchtkwaliteit en hoge stikstof- en fosforverzadiging in het oppervlaktewater (nog) niet opgelost.

Een uitzondering op het slechts vermijden van verslechtering is het voornemen om bestaande bebouwde of verharde percelen te **ontharden** waar mogelijk. Dit zorgt in de eerste plaats voor het verminderen van het huidige ruimtebeslag en het verhogen van de infiltratiecapaciteit van de voordien verharde bodem. Daarenboven kan door het uit gebruik nemen van slecht gelegen gebouwen het aantal autokilometers verminderen met positieve effecten voor klimaat en luchtkwaliteit (incl. NOx en dus stikstofverzadiging). Afhankelijk van de locatie van de ontharding kan deze bijdragen tot een verbeterde aaneengeslotenheid van de open ruimte en bij een natuurlijke invulling tot een verbeterde aaneengeslotenheid van habitats. Voor de meest kansrijke locaties voor ontharding in de gemeente wordt verwezen naar Figuur 7-73.

De open ruimte gebruiken voor de **productie van hernieuwbare energie** draagt bij tot het verminderen van de verbrandingsuitstoot van fossiele energieopwekking met positieve gevolgen voor klimaat en luchtkwaliteit. Door het mitigeren van de klimaatverandering zorgt hernieuwbare energieopwekking voor het milderende van een globale bedreiging van de biodiversiteit. Het installeren van fotovoltaïsche panelen op agrarische en andere verspreide bebouwing zorgt niet voor bijkomend habitatverlies, dus heeft daarbij geen negatieve effecten op de lokale biodiversiteit. Het inplanten van windturbines in de open ruimte langs de E17 kan echter wel zorgen voor verstoring van het leefgebied van avifauna. Het inplanten van windturbines kan eveneens leiden tot bijkomend ruimtebeslag in de open ruimte, al is de ruimte inname van de sokkels beperkt. Gezien de installatie van fotovoltaïsche panelen op reeds bebouwde ruimte dragen deze niet bij tot een toename van het ruimtebeslag, maar deze investering in de opwaardering van verspreide bebouwing kan er wel voor zorgen dat het patroon van slecht gelegen bebouwing verder geconsolideerd wordt.

7.4.1.2 Sociaal fundament²¹

Tabel 7-12: Beoordeling effecten ruimtelijke principes op sociaal fundament

		SOCIAAL FUNDAMENT					
		Voedsel voorziening	Energie voorziening	Water en sanitaire voorzieningen	Huisvesting	Gezondheid	Netwerken
Landbouw als primaire beheerder open ruimte	Land- en tuinbouw als primaire beheerder open ruimte met potentieel voor nieuwe duurzame vormen	+	0	+/-	0	0	+
	Gepaste landschappelijke integratie van agrarische bedrijfsgebouwen	0	0	0	0	0	+
	Geen nieuwe landbouwbedrijfszetels in de gemeente. Uitbreidingen clusteren bij bestaande gebouwen	0	0	0	0	0	0
	Ecologisch beheer en inrichting van wegbermen en perceelsranden met KLE's	+	0	0	0	0	+
	Maatregelen tegen het oneigenlijk gebruik van agrarisch gebied (vanuit hogere overheid)	+	0	0	0	0	+
Nieuwe groen ontwikkelingen	Realiseren bestaande groene bestemmingen incl. uitbreiding Hospice bossen, valoriseren Scheldevallei	+/-	0	(+) (locatieafhankelijk)	(+) (locatieafhankelijk)	(+) (locatieafhankelijk)	+
	Uitbouwen groenblauwe corridors/stapstenen langs beken	+/-	0	+	+	(+) (locatieafhankelijk)	+
	Landschappen en groenbuffers langs E40 en N60	+/-	(-)	(+) (locatieafhankelijk)	(+) (locatieafhankelijk)	+	0

²¹ In het geel aangeduide principes zullen enkel uitvoerbaar zijn indien nieuwe (financiële) middelen en/of instrumenten worden gecreëerd door een hogere overheid.

Ruimte voor water	Beekvalleien als groenblauwe corridors: hermeandering en ruimte voor natuurlijke overstroming en waterinfiltratie	+/-	0	+	+	(+) (locatieafhankelijk)	+
	Vijvers en watervlakken	0	0	+	(+) (locatieafhankelijk)	(+) (locatieafhankelijk)	+

	Uitbouwen van fiets- en trage wegennetwerk	0	0	0	0	+	+
--	--	---	---	---	---	---	---

		SOCIAAL FUNDAMENT					
		Voedsel voorziening	Energie voorziening	Water en sanitaire voorzieningen	Huisvesting	Gezondheid	Netwerken
Valoriseren landschappelijk en bouwkundig erfgoed	Valoriseren landschappelijk erfgoed: Hospicebossen, Scheldevallei en kasteelpark Nazareth	+	0	(+)	(+)	(+) (locatieafhankelijk)	+
	Versterken relatie tussen kasteelparken en dorpskernen: potenties voor groene stapstenen en trage wegen tussen dorpskern en open ruimte	0	0	(+)	(+) (locatieafhankelijk)	+	+
	Leegstand bouwkundig erfgoed tegengaan en duurzame herinvulling mogelijk maken	0	0	0	0	0	+
Vermijden van bijkomen de lintbebouwingen	Geen grotere dynamiek rond bestaande woningen in open ruimte: bestaande percelen mogen niet worden verkaveld of bijkomend verdicht	0	0	0	(+) (locatieafhankelijk)	(+) (locatieafhankelijk)	0
	Vermijden dat onbebouwde percelen 'woongebied' in de open ruimte nog effectief worden bebouwd	0	0	0	(+) (locatieafhankelijk)	(+) (locatieafhankelijk)	0

		SOCIAAL FUNDAMENT					
		Voedsel voorziening	Energie voorziening	Water en sanitaire voorzieningen	Huisvesting	Gezondheid	Netwerken
Hernieuw bare energie in de open ruimte	Ontharden van bestaande bebouwde of verharde percelen: eerste prioriteit landschappelijk waardevolle gebieden	(+)	0	+	(+) (locatieafhankelijk)	(+) (locatieafhankelijk)	0
	Inplanting WT's langsheen E17, beoordeling via gangbare vergunningsprocedures	+/-	+	0	0	+	0
	Daken agrarische gebouwen en andere verspreide bebouwing worden gebruikt voor PV panelen	0	+	0	0	+	0

Het bestendigen van het bestaande **landbouwareaal** als primaire functie in de open ruimte maakt dat voedselvoorziening verder gegarandeerd wordt. Ecologische wegbermen en perceelsranden met kleine landschapselementen in het landbouwlandschap leveren regulerende ecosysteemdiensten zoals erosiebescherming en habitats voor bestuivers. Zo ondersteunen ze de voedselproductie zonder daarbij oppervlakte op de landbouwpercelen zelf in te nemen.

De huidige landbouwpraktijken zorgen voor de drainage van het natuurlijke retentiepotentieel van de bodem, waardoor de veerkracht ten aanzien van steeds frequentere en intensere droogteperiodes ten gevolge van klimaatverandering afneemt. Het bestendigen van de huidige landbouwpraktijken heeft dus een negatieve invloed op de toekomstige watervoorziening. Zoals reeds gezegd bij §6.4.1.1 Ecologisch plafond wijst voorliggend beleidsplan enkel ruimte toe aan de landbouw en heeft het geen invloed op de technische uitvoering er van, waardoor het milderen van deze negatieve effecten buiten de bevoegdheid van voorliggend plan valt.

De voornemens van het beleidskader inzake landbouw dragen op verschillende manieren bij aan het versterken van sociale **netwerken** in de gemeente en daarbuiten. Door de gepaste landschappelijke integratie van agrarische bedrijfsvoering wordt de identiteit van het landschap in de gemeente en dus ook de gemeentelijke identiteit gevrijwaard. Verder maakt het netwerk van ecologisch ingerichte wegbermen en perceelsranden recreatief en functioneel medegebruik van de open ruimte aantrekkelijk, waardoor de open ruimte als ontmoetingsplaats of als ontsluitingsroute om aan het sociale leven te kunnen deelnemen kan fungeren. Als laatste kunnen nieuwe landbouwvormen zoals korte keten en community supported agriculture (CSA)²² het gemeenschapsgevoel van de inwoners en de band met hun leefomgeving vergroten.

Het **tegengaan van oneigenlijk gebruik van agrarisch gebied** zorgt er voor dat de landbouwidentiteit die aanwezig is in de gemeente en een onderdeel vormt van het sociale netwerk niet wordt aangetast. De **nieuwe groenontwikkelingen** nemen landbouwareaal in, maar leveren tegelijk ook regulerende ecosysteemdiensten die de voedselproductie ten goede komen zoals bestuiving en waterretentie. Vooral het groenblauwe netwerk is effectief in het verhogen van het waterbufferend vermogen, wat naast de voedselvoorziening ook de watervoorziening en huisvesting ten goede komt door het bufferen van tekorten bij droogte en van overschotten die anders voor wateroverlast kunnen zorgen. Ook de andere groenontwikkelingen kunnen via een verhoogde infiltratie- en retentiecapaciteit bijdragen aan het milderen van droogte en wateroverlast, maar deze positieve bijdrage is meer locatieafhankelijk.

De nieuwe groenontwikkelingen dragen bij tot een gezondheidsbevorderende leefomgeving. Zo vervullen groene zones een recreatieve functie als bewegingsruimte, hebben ze een verkoelend effect dat het hitte-eiland effect in de bebouwde ruimte tegengaat en vangen ze pollutanten uit de lucht. Dit luchtzuiverend effect is het meest positieve voor de voorziene groenbuffers langs de E17 en N60. Het recreatieve en functionele medegebruik van de groenzones draagt via het creëren van een ontmoetingsplaats en/of ontsluitingsroute bij tot het onderhouden van de sociale netwerken in de gemeente. Al deze aspecten – uitgezonderd de luchtzuiverende capaciteit – zijn eveneens van toepassing op de vijvers en wateroppervlakken in de gemeente.

Groenontwikkelingen hebben geen directe impact op de energievoorziening, maar kunnen indirect de zone waarin hernieuwbare energie opgewekt kan worden verkleinen. Dit is met name het geval voor de landschappen en groenbuffers langs de E17, die als belangrijke lijninfrastructuur ook in

²² CSA staat voor Community Supported Agriculture, of 'landbouw gedragen door de gemeenschap'. CSA werkt volgens het korte keten-principe. Dat wil zeggen dat er geen tussenpersonen tussen de producent en de consument staan. Er zijn verschillende manieren om dat in zijn werk te laten gaan, waarvan de populairste zelfoogst en klaargemaakte pakketten met groenen en/of fruit voor de klant zijn.

aanmerking komen voor windturbine ontwikkelingen (cfr. beleidskader wind van de provincie Oost-Vlaanderen). Conflicterende ruimteclaims worden verder behandeld in §7.4.2.

Het **uitbouwen van een fiets- en trage wegenet** stimuleert actieve verplaatsingen en draagt zo bij tot een gezondheidsbevorderende omgeving en indirect tot een verbetering van de luchtkwaliteit door het vermijden van de emissies van verbrandingsmotoren. De recreatieve en functionele mobiliteitsinfrastructuur zorgt verder voor de ontsluiting van de inwoners zodat ze kunnen deelnemen aan sociale netwerken.

Het **valoriseren van het landschappelijk erfgoed** combineert de effecten van het versterken van de bestaande groenpolen met de effecten van de uitbouw van een trage wegenet. Bestaande ecosystemen worden versterkt wat leidt tot bijkomende levering van ecosysteemdiensten met positieve effecten voor voedsel- en watervoorziening, het milderen van wateroverlast en de gezondheid van de leefomgeving. Deze effecten zijn echter minder sterk dan bij de uitbreiding van deze groenpolen, al heeft dit wel het bijkomende voordeel voor de voedselvoorziening dat er geen landbouwareaal wordt ingenomen.

Het **versterken van de relatie tussen de kasteelparken en de dorpskernen** door het uitbouwen van groene stapstenen heeft dankzij de ligging van de stapstenen nabij de dorpskern het grootste effect inzake gezondheid, gezien de bijdrage tot verkoeling in een overwegend verharde omgeving en het voorzien van groene bewegingsruimte waar deze het meest schaars is.

Alle principes om het landschappelijk en bouwkundig erfgoed te valoriseren dragen bij tot het vrijwaren van identiteit van het landschap in de gemeente, wat bijdraagt tot de specifieke gemeentelijke identiteit. Verder heeft het valoriseren van erfgoed ook positieve effecten op de sociale netwerken in de gemeente door de mogelijkheden die het biedt voor functioneel en recreatief medegebruik.

Het vermijden van **bijkomende lintbebouwing en verspreide bebouwing in de open ruimte** zorgt analoog aan de bespreking in §6.4.1.1. hoofdzakelijk voor het vermijden van een verslechtering inzake verharding of bijkomende autokilometers maar houdt daarom niet per se een verbetering van de situatie inzake watervoorziening of gezondheid in. Door het vermijden van (extra) bebouwing in risicozones (bv. overstromingsgebieden) kan echter wel het aandeel mensen die in een comfortabele, gezondheidsbevorderende leefomgeving wonen, verhoogd worden. De grootte van dit positieve effect is afhankelijk van de kenmerken van de locatie waar de extra bebouwing vermeden wordt. Voor wat betreft de woonlinten is dit effect ook afhankelijk van in welke mate bovenlokaal beleid zal gerealiseerd worden waarbij nieuwe (financiële) middelen en instrumenten worden gecreëerd die het vermijden dat onbebouwde percelen in de woonlinten en woonverkevelingen in de open ruimte nog effectief worden bebouwd, stimuleren. Tot dan is immers het bouwen van ééngezinswoningen (net zoals nu trouwens) toegelaten. Verdere verdichting in de woonlinten en verspreide woonverkevelingen in de open ruimte wordt echter niet toegelaten.

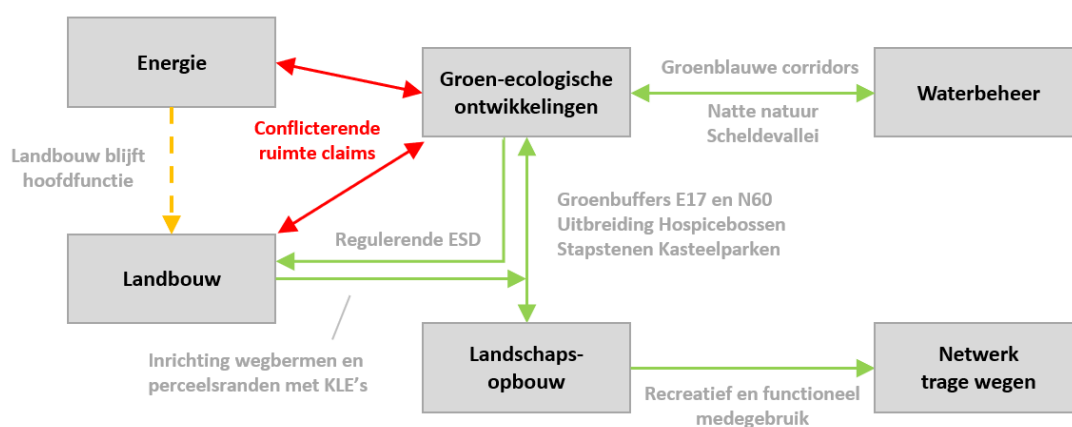
Ontharden draagt bij tot het verhogen van infiltratie en vult zo de watervorraden aan. Het kan op kansrijke locaties ook bijdragen tot het verminderen van wateroverlast en het tegengaan van hittestress en zo de kwaliteit van huisvesting en de gezondheid bevorderen.

De open ruimte gebruiken voor de **productie van hernieuwbare energie** draagt bij tot het verminderen van de verbrandingsuitstoot van fossiele energieopwekking wat via het verbeteren van de luchtkwaliteit effect heeft op de gezondheid. Vanzelfsprekend hebben hernieuwbare energie installaties ook positieve effecten op de energievoorziening. Bij de installatie van

windturbines gaat dit gepaard met een beperkte inname van landbouwareaal, maar bij een goede inplanting van de turbine blijft het betreffende landbouwperceel wel bewerkbaar.

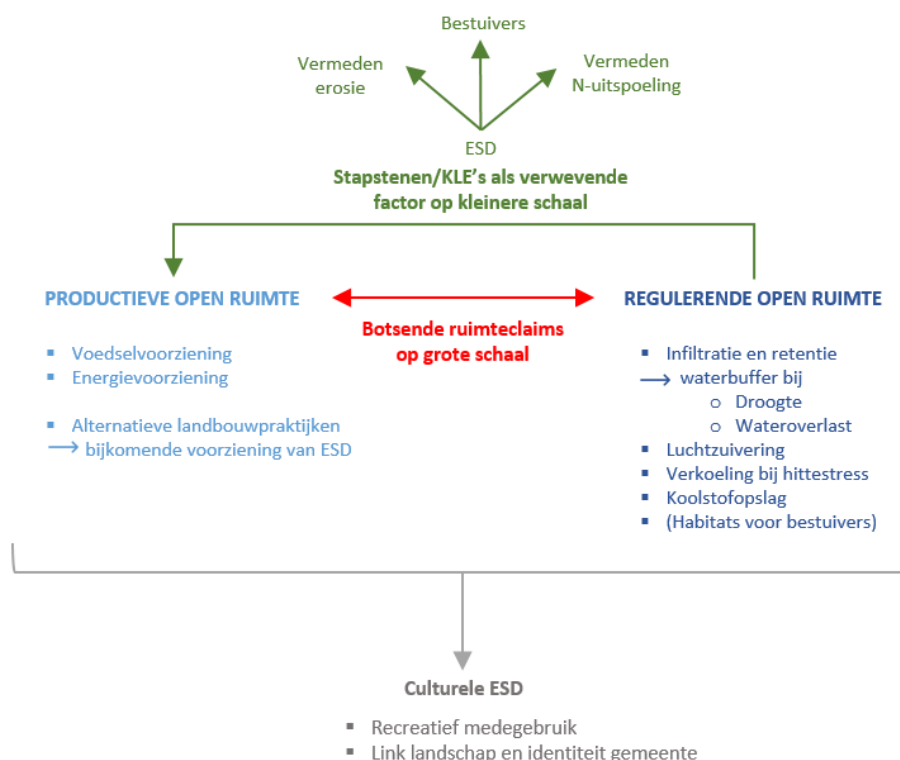
7.4.2 Ruimtelijke noden, wisselwerking en mogelijke conflicten

De ruimtelijke principes van het beleidskader 'open ruimte en blauwgroen netwerk' staan niet op zichzelf, maar gaan met elkaar in interactie. Principes kunnen gedeeltelijk overlappen, zowel inhoudelijk als ruimtelijk. Zo komt het groenblauwe netwerk terug onder het principe 'nieuwe groene ontwikkelingen' én bij 'ruimte voor water' en is er bij 'hernieuwbare energie in de open ruimte' en 'groenbuffers' in beide gevallen sprake van de zone langs de E17 als toepassingsgebied. Door hun (ruimtelijke) **wisselwerking** kunnen de principes elkaar versterken of net tegenwerken. De 6 belangrijke functies voor de open ruimte waarvoor het beleidskader een evenwicht tussen probeert te zoeken zijn weergegeven in onderstaande figuur samen met hun onderlinge wisselwerking en de plaats van concrete beleidskeuzes hierin. Groene pijlen staan voor versterkende, rode voor tegenwerkende en gele voor verwaarloosbare interacties.



Figuur 7-65: Ruimtelijke wisselwerking tussen open ruimte functies en concrete beleidskeuzes

Vanuit de geïdentificeerde interacties tussen de open ruimte functies zoals weergegeven in Figuur 7-65 komt een tweedeling naar voor tussen aan de ene kant de driehoek groen-ecologische ontwikkelingen, waterbeheer en landschapsopbouw, waarbij onderlinge synergiën mogelijk zijn en aan de andere kant landbouw en energie waarmee de groen-ecologische ontwikkelingen **conflicterende ruimteclaims** hebben, maar die onderling wel grotendeels verzoenbaar zijn. Een fijnmazig netwerk van kleine landschapselementen kan potentieel verbindend werken tussen deze twee clusters van open ruimte gebruik die we verder productieve en regulerende open ruimte zullen noemen naar het type (ecosysteem)diensten die ze genereren. Deze botsende ruimteclaims en verbindende factoren tussen beide types open ruimte is schematisch weergegeven in Figuur 7-66.

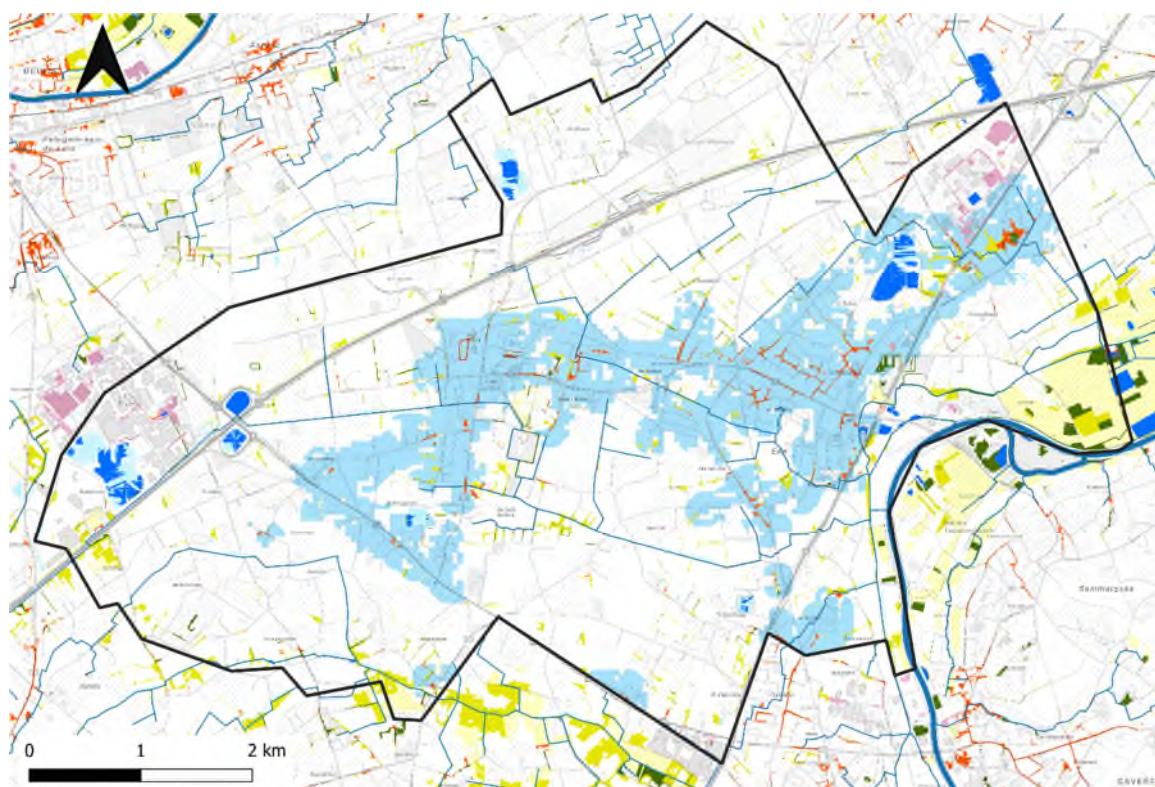


Figuur 7-66: Botsende ruimteclaims open ruimte en verbindende factoren

Om deze twee types van invulling, ondanks de mogelijk conflicterende ruimteclaims, samen te laten bestaan in de open ruimte, moet worden nagegaan waar welke invulling prioriteit krijgt. Daarbij kunnen de **ruimtelijke noden** – met name een plaatselijk tekort aan welbepaalde ecosysteemdiensten – als leidraad genomen worden. Deze oefening geeft eveneens inzicht in welke zones de locatieafhankelijke effecten van de ruimtelijke principes zoals beoordeeld in §7.4.1 het effectiefst kunnen bijdragen aan de evolutie richting ecologische streefwaarden (cfr. betreffende thema's van het Donutmodel).

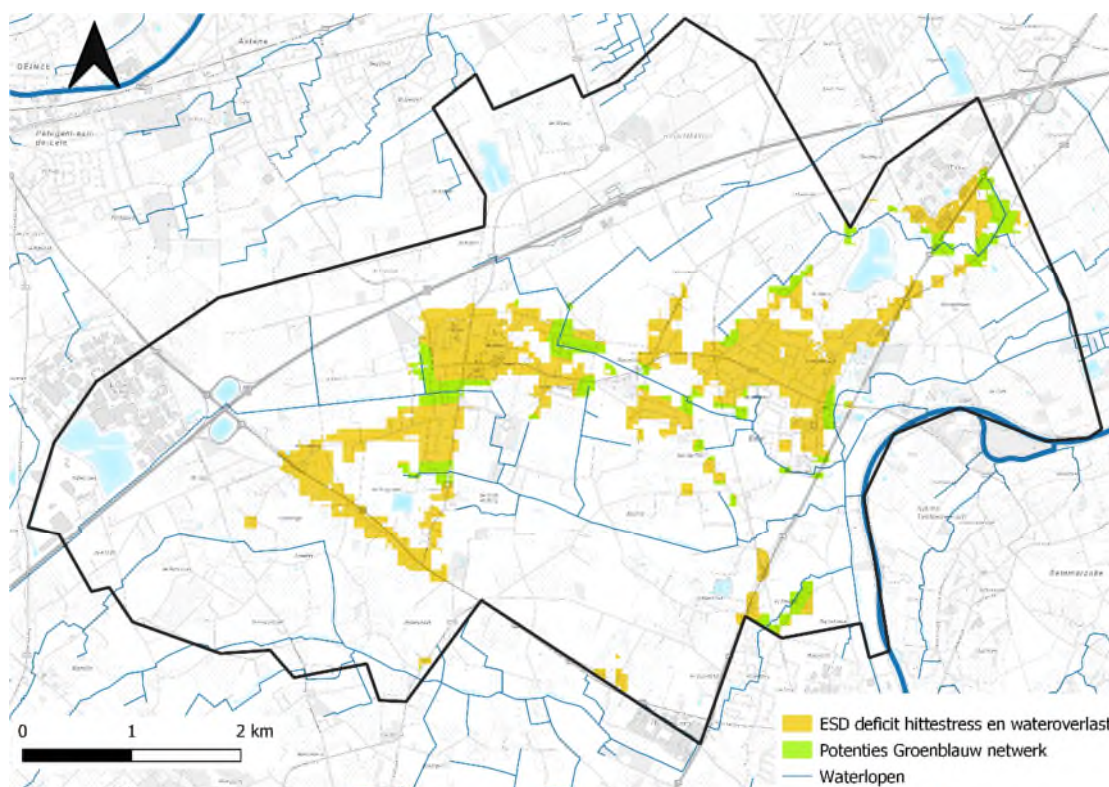
Hiervoor werd een cartografische analyse uitgevoerd gebaseerd op de Ecoplan-, GES²³- en Klimaatportaal kaarten zoals benoemd in Tabel 7-7. De resulterende kaarten geven zones met huidige of toekomstige tekorten in regulerende ecosysteemdienstenlevering weer. Het gaat over tekorten inzake de regulatie van wateroverlast, verkoeling in functie van hittestress en luchtzuivering. Deze individuele kaarten worden gecombineerd met de potenties van het groenblauwe netwerk en groenbuffers om als corridors de samenhangende delen van open ruimte te verbinden. Het resultaat is een **synthesekaart met de meest kansrijke locaties** voor regulerende groenontwikkelingen zowel in de open als bebouwde ruimte. Aanvullend wordt ook de kanskaart onthardingswinst van Departement Omgeving weergegeven. Deze focust zich op reeds bebouwde ruimte en neemt de opportuniteiten voor ontharding gerelateerd aan de kenmerken van de verharding mee in rekening.

²³ Gezondheidskundige Effecten Screening

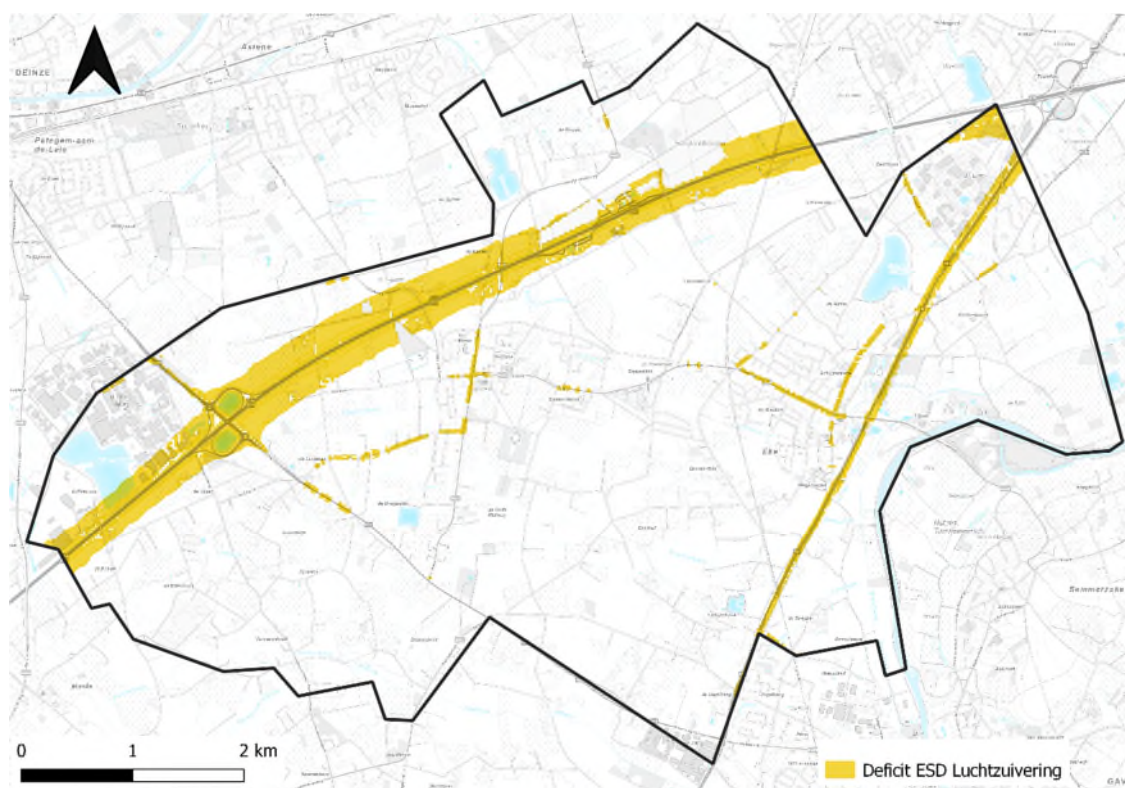


- Residentiële wateroverlast en lage ESD levering
— Waterlopen
 Overstromingsrisicokaart per type activiteit
 (fluviaal en pluviaal - toekomstig klimaat - middelgrote kans)
- Akkerland
 - Industrieel gebied
 - Infrastructuur
 - Natuur
 - Recreatiegebied
 - Residentieel gebied
 - Water
 - Weiland

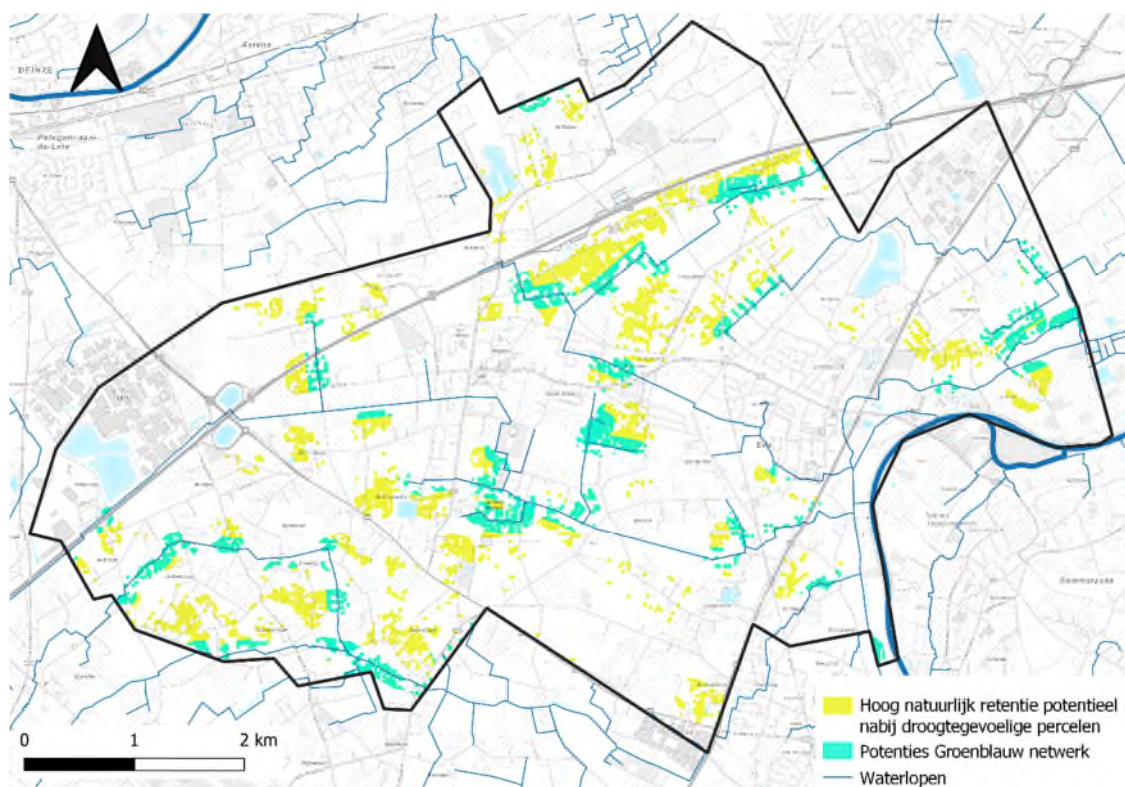
Figuur 7-67: Tekort ESD levering regulatie wateroverlast



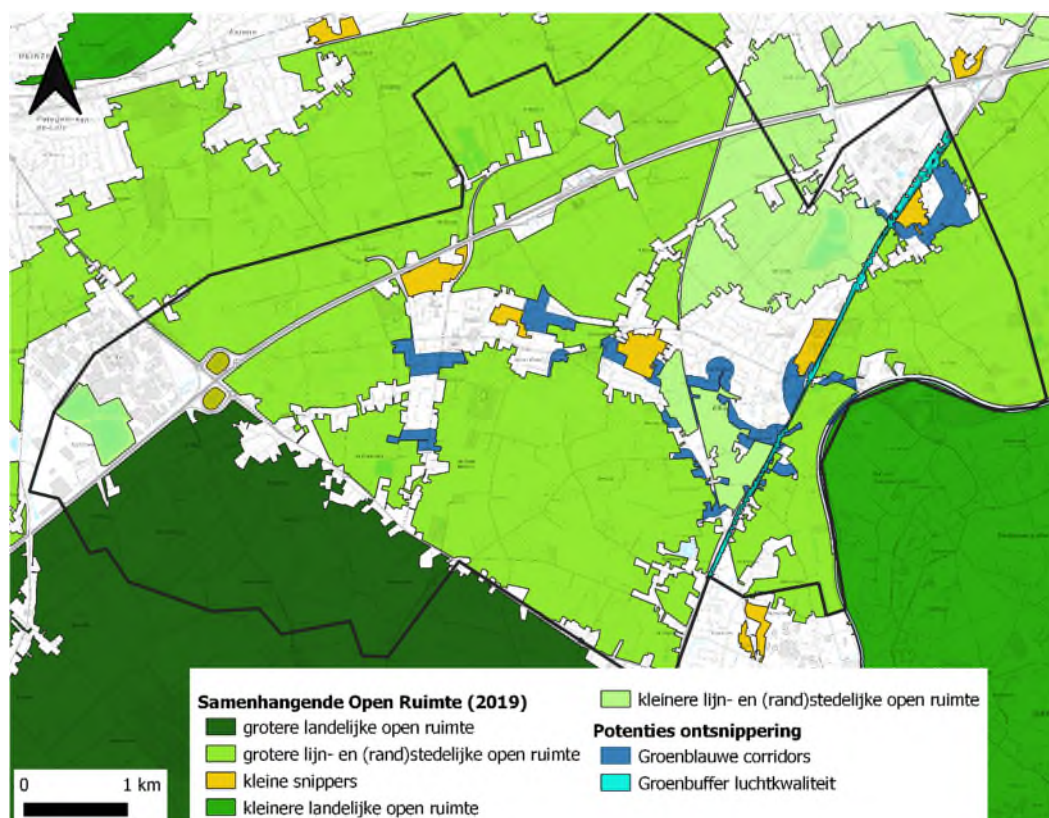
Figuur 7-68: Tekort ESD regulatie wateroverlast én hittestress



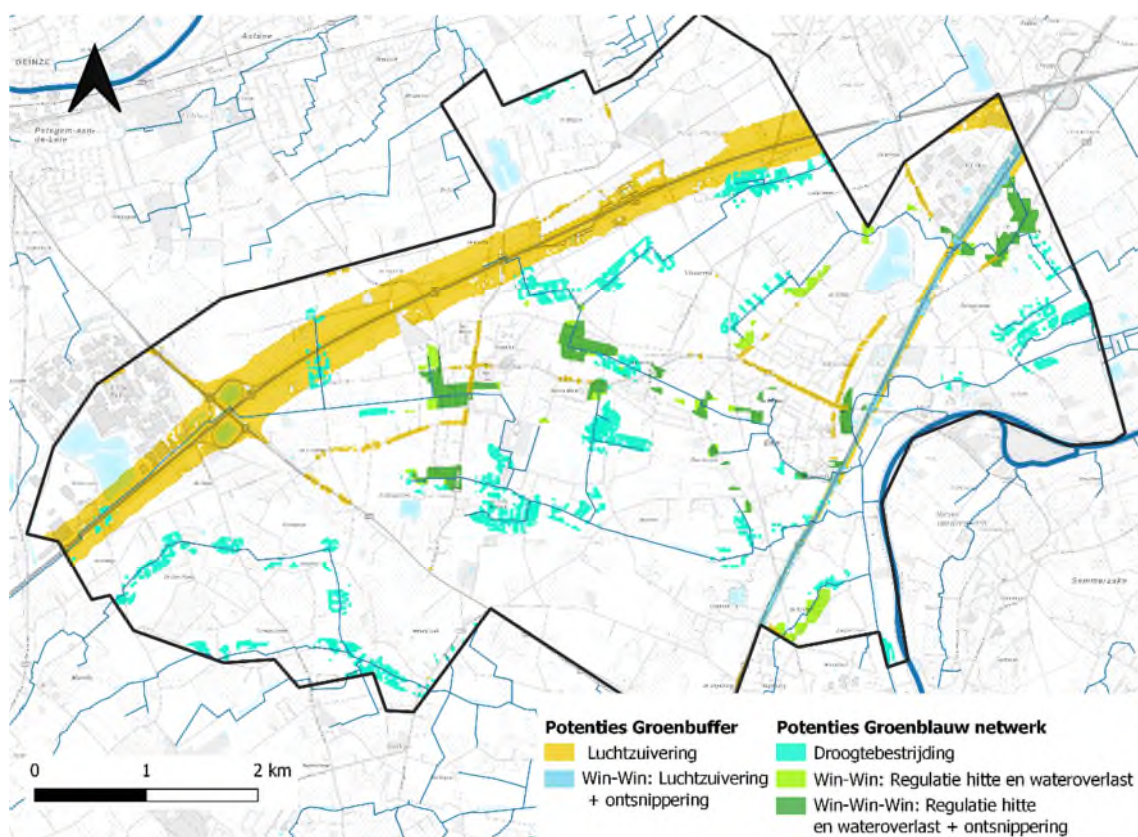
Figuur 7-69: Tekort ESD luchtzuivering



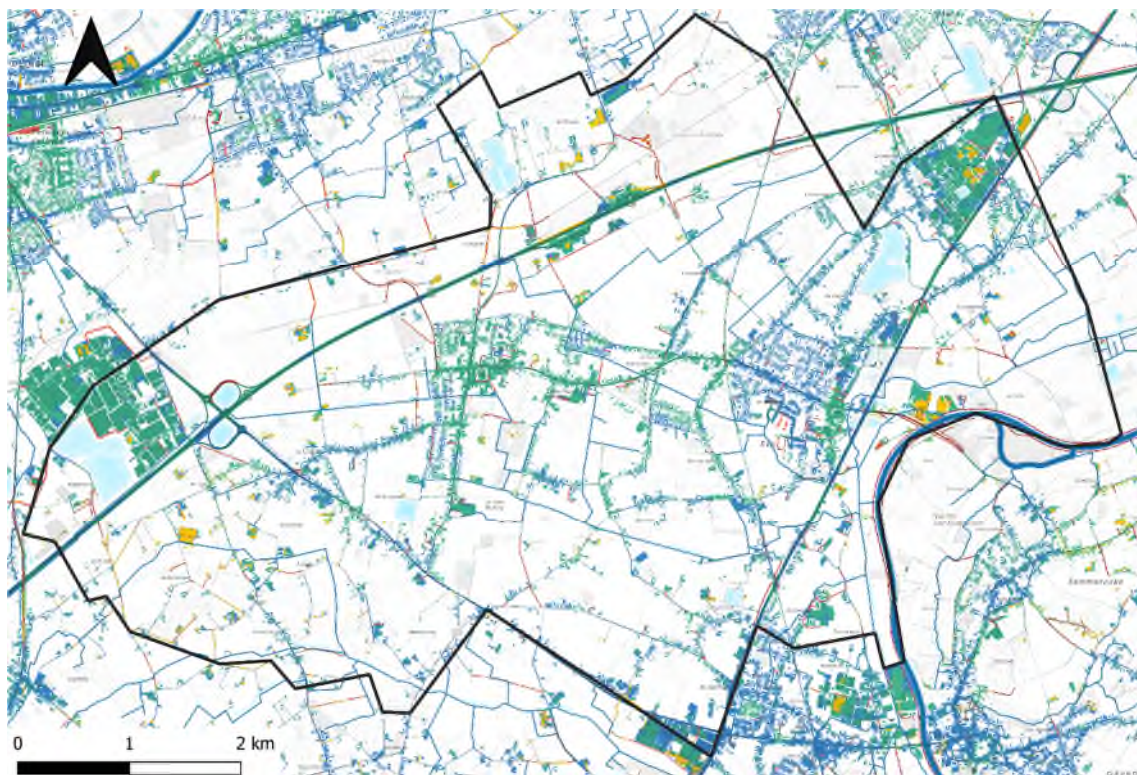
Figuur 7-70: Tekort ESD seizoenale retentie ifv droogtebestrijding



Figuur 7-71: Potenties groenblauwe corridors en groenbuffers voor ontsnippering



Figuur 7-72: Synthesekaart potenties voor regulerende open ruimte



Figuur 7-73: Kansenkaart onthardingswinst (Geopunt.be)

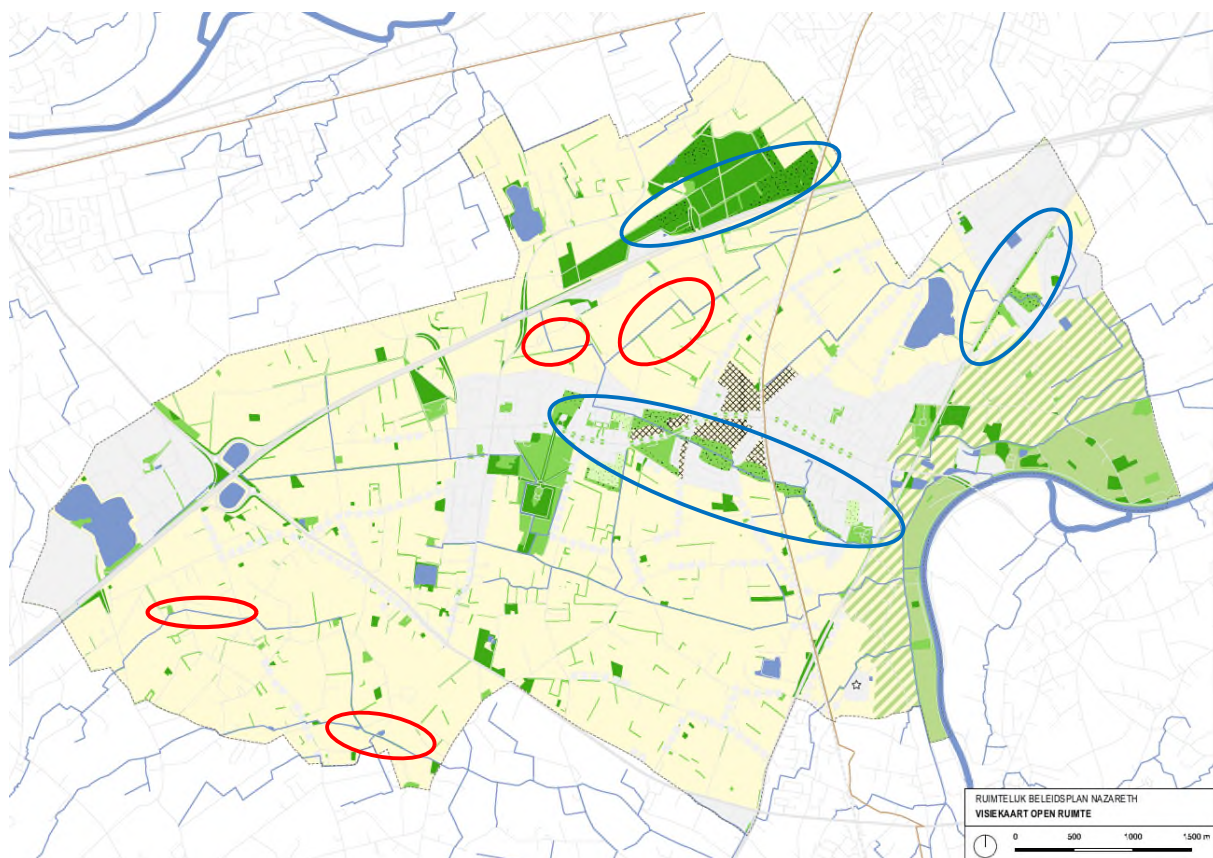
Legende:



Bij het vergelijken van de synthese kaart (Figuur 7-72) met de nieuwe groenontwikkelingen op de visiekaart open ruimte uit het beleidskader (Figuur 3-7) kunnen enkele zaken opgemerkt worden. Hierbij moet wel vermeld worden dat de visiekaart ruwweg zones weergeeft, maar dat deze locaties dus niet letterlijk en tot op enkele meters nauwkeurig beschouwd moeten worden. De beoordeling gaat mee in deze benadering op hoofdlijnen.

Eerst en vooral zijn er duidelijk zones waarbij de **synthesekaart en de visiekaart met elkaar overlappen**. Deze zijn in het blauw omcirkeld op onderstaande visiekaart (Figuur 7-74). Het prioritair ontwikkelen van de **Biestenbeekvallei** als groenblauwe corridor zorgt voor positieve effecten inzake de regulatie van wateroverlast, verkoeling van hittestress, de ontsnippering van de open ruimte dankzij stapstenen en het verhogen van de seizoenale retentie in functie van droogtebestrijding. Een tweede overlapzone bevindt zich in het noordoosten van de gemeente ter hoogte van **Landuit** waar de nieuw geplande groenontwikkeling locatiespecifieke positieve effecten inzake luchtkwaliteit, verminderen van hittestress en wateroverlast combineert. Daarbij zorgt de groenbuffer langs de N60 ook voor het verbinden van twee op geen andere manier verbonden open ruimte gebieden. De uitbreiding van de **Hospicebossen** werd op zichzelf al uitermate positief beoordeeld, maar daar komt ook nog gedeeltelijk het locatie-specifieke positieve effect van fijnstof-afvang bij.

De nieuw geplande groenontwikkelingen bevinden zich vooral dicht bij de bebouwde ruimte, wat vooral positieve effecten heeft op de thema's gezondheid en huisvesting. De **potenties van het groenblauwe netwerk in de open ruimte zelf** om water vast te houden in periodes van droogte en dus de veerkracht rondom droogtegevoelige landbouwpercelen te verhogen zijn veel **minder aangewend**. Voorname zones langs beken met een hoog natuurlijk retentiepotentieel in de buurt van droogtegevoelige landbouwpercelen zijn rood omcirkeld op de visiekaart (Figuur 7-74). Naast de watervoorziening te bevorderen kan de verdere uitbouw van dit netwerk ook kansen bieden voor het verweven van kleine landschapselementen in het landbouwlandschap met positieve effecten voor de biodiversiteit.



Figuur 7-74: Beoordeling visiekaart beleidskader 'Open ruimte en groenblauw netwerk'

7.4.3 Cumulatieve effecten

Op basis van de invloed van de individuele principes uit het beleidskader 'open ruimte en blauwgroen netwerk' op de thema's van het Donutmodel (§7.4.1) en hun wisselwerking in de ruimte (§7.4.2) wordt de cumulatieve impact van het plan ingeschat op het ecologische plafond en het sociale fundament.

Het beleidskader voorziet in bijkomende koolstofopslag ten gevolge van het uitbreiden en versterken van natuurgebieden. Verder wordt de CO₂-uitstoot komende van automobilititeit en energieproductie verminderd door het inzetten op een trage wegennetwerk en hernieuwbare energie. De evolutie van de broeikasgasuitstoot uit de landbouw wordt niet beïnvloed door voorliggend plan en hangt af van welke praktijken in het landbouwgebied zullen plaats vinden. Over het algemeen draagt het plan echter bij aan de streefwaarde om CO₂-emissies te neutraliseren teneinde de **klimaatverandering** af te remmen.

Het beleidskader zorgt voor het **tegengaan van bijkomend ruimtebeslag** en kan via ontharding (enkel indien voldoende financiële middelen worden gefaciliteerd vanuit de hogere overheid) het bestaande ruimtebeslag verminderen. Het draagt dus bij aan de evolutie richting de streefwaarde voor landconversie. Verder wordt het natuurlijke landgebruik ter hoogte van enkele bijkomende ecologische zones hersteld. Een aandachtspunt inzake landconversie is de bijkomende druk van hernieuwbare energie inplanting en meer bepaald windturbines op de open ruimte. De oppervlakte-inname hiervan per windturbine is beperkt, maar toch kunnen ze ten gevolge van hun ligging versnipperend werken. In het beleidsplan wordt voorgenomen om de beoordeling van de

inpassing van windturbines in de omgeving volgens de gangbare vergunningsprocedures te laten verlopen. Daarbij kan nog opgemerkt worden dat deze inpassing mogelijk strijdig is met andere ruimteclaims uit het plan zoals bijvoorbeeld de potentiële scherm- en bufferbossen langsheen de E17.

Het beleidskader zet met initiatieven voor nieuwe groene zones en ontharding in op het verhogen van de infiltratiecapaciteit, waardoor de watervorraden meer aangevuld kunnen worden. Ondanks het verhogen van de infiltratie wordt verwacht dat de bruto **zoetwateronttrekking** echter hoog blijft ten gevolge van een toenemende watervraag vanuit de landbouw. Het aantal droogtegevoelige landbouwpercelen in Nazareth zal ten gevolge van de klimaatverandering sterk toenemen. Het is dus aangewezen sterker in te zetten op waterretentie in het landbouwgebied om de veerkracht van de droogtegevoelige percelen te verhogen en hen minder afhankelijk te maken van bijkomende zoetwateronttrekking.

De ecologische inrichting en beheer van landbouwperceelsranden vermindert de nutriëntenuitspoeling, waaronder stikstof en fosfor. Deze effecten zijn echter weinig effectief indien de bron van **stikstof- en fosforverzadiging**, namelijk intensieve bemesting, niet wordt aangepakt. De uitspoeling van bemesting zal zich bij onveranderde landbouwpraktijken dus gewoon verder zetten in het reeds sterk verzadigde afstroomgebied. Dit negatief effect is inherent aan het huidige landbouwsysteem. Het voorliggend beleidsplan ruimte geeft enkel aan waar en in welke mate er ruimte voorzien wordt voor de landbouw, maar kan niet reguleren in welke hoedanigheid er aan landbouw wordt gedaan. Daarvoor is specifiek landbouwbeleid noodzakelijk. Het Mestactieplan, het Europese gemeenschappelijk landbouwbeleid (en de bijhorende financieringsmogelijkheden) en het stikstofbeleid (de PAS-regeling²⁴) vormen hiervoor de gangbare kaders. Op zichzelf zullen de maatregelen in het voorliggende beleidskader dus niet leiden tot het halen van de streefwaarde, maar ze kunnen dit streven wel ondersteunen.

De voorziene bijkomende groenzones en meer bepaald schermbossen zorgen voor het afvangen van polluenten uit de lucht. Verder dragen het uitbouwen van een trage weggennetwerk en hernieuwbare energie installaties bij tot het verminderen van emissies van automobilititeit en energieproductie. Het beleidskader levert dus een positieve bijdrage tot het verbeteren van de **luchtkwaliteit**.

Het beleidskader zet zowel in op het versterken van bestaande natuur als op de uitbreiding er van. Dit gebeurt zowel in groenzones als doorheen het landbouwlandschap dankzij de ecologische inrichting van (trage) wegbermen en perceelsranden met KLE's. Deze initiatieven zorgen voor bijkomende creatie en verhoogde aaneengeslotenheid van habitats en hebben zo een positief effect voor de **biodiversiteit**. De druk op de biodiversiteit komende van eutrofiëring en verdroging als gevolg van de huidige landbouwpraktijken wordt echter niet verlicht (zie stikstof- en fosforverzadiging). Sommige aspecten van het beleidskader, met name intensief recreatief gebruik en de ontwikkeling van windturbines, kunnen ook leiden tot toegenomen verstoring van de fauna en flora aanwezig in het ecologische netwerk.

De landbouw behoudt in het beleidskader zijn prominente rol in open ruimte, bijkomende groenontwikkelingen zetten lokaal landbouwareaal onder druk maar zorgen wel voor het leveren van essentiële ecosysteemdiensten die de landbouwproductie op lange termijn ondersteunen. Inname van landbouwareaal door windturbines is beperkt, waardoor het meervoudig

²⁴ Programmatorische Aanpak Stikstof

ruimtegebruik van landbouwpercelen mogelijk is en de bewerkbaarheid gevrijwaard blijft. De **voedselvoorziening** blijft ook bij het toepassen van het beleidsplan ruimte gegarandeerd.

Bijkomende hernieuwbare energie installaties in de open ruimte zorgen vanzelfsprekend voor een positieve bijdrage aan de **energievoorziening**. Bijkomende groenbuffers langsheen de autosnelweg kunnen het omzetten van het potentieel aan hernieuwbare (wind)energie evenwel bemoeilijken. De aanbeveling geformuleerd bij landconversie omtrent het verzoenen van windturbine ontwikkeling en omgevingsaspecten is ook voor het thema energievoorziening van toepassing. Op de visiekaart voor de open ruimte is er enkel een groenbuffer ingetekend ter hoogte van de N60, dus dit zorgt niet meteen voor een acuut conflict.

Het versterken en uitbreiden van groene zones en dan meer bepaald groenblauwe netwerken zorgen voor het verhogen van de infiltratie- en retentiecapaciteit en dragen zo bij tot het beschikbaar zijn van water in functie van de **watervoorziening**. Deze bijdrage tot watervoorziening is echter minder uitgewerkt in de droogtegevoelige landbouwgebieden. De aanbeveling geformuleerd bij zoetwateronttrekking om sterker in te zetten op waterretentie in landbouwgebied is bij dit thema watervoorziening dus ook van toepassing.

Het beleidskader zorgt voor bijkomend bufferend vermogen in groen(blauwe) ontwikkelingen nabij mogelijke probleemgebieden inzake wateroverlast. Dit heeft een positief effect op de kwaliteit van de **huisvesting** en de leefomgeving.

De voorziene groenbuffers in het beleidskader zorgen voor het afvangen van atmosferische pollutanten, de voorziene groenblauwe netwerken zorgen voor verkoeling. Deze en andere groenontwikkelingen creëren ook extra bewegingsruimte en promoten een actieve levensstijl door de aanwezigheid van recreatieve en functionele fietsinfrastructuur. Onrechtstreeks leidt deze infrastructuur ook tot het verminderen van verbrandingsuitstoot en het verbeteren van luchtkwaliteit. Het beleidskader draagt dus bij aan een **gezondheidsbevorderende leefomgeving**.

Het beleidskader heeft positieve effecten op de toegang tot sociale **netwerken** en verstevigt de identiteit van het gemeentelijk netwerk. Zo wordt de landschappelijke identiteit van de gemeente gevrijwaard en kunnen nieuwe landbouworganisatievormen zoals korte keten en CSA (zelfvoegstboerderijen) het gemeenschapsgevoel versterken. Verder kan recreatieve infrastructuur fungeren als ontmoetingsplaats en zorgen trage wegen voor de ontsluiting van de inwoners om aan het sociale leven in de gemeente te kunnen deelnemen.

Tabel 7-13: Cumulatieve effectbeoordeling beleidskader 'Open ruimte en groenblauwnetwerk'

ECOLOGISCH PLAFOND						
	Klimaatverandering	Landconversie	Zoetwater onttrekking	Stikstof en fosfor verzadiging	Luchtkwaliteit	Verlies biodiversiteit
Cumulatieve impact	+	+	+/-	+/-	+	+/-

SOCIAAL FUNDAMENT						
	Voedsel voorziening	Energie voorziening	Water en sanitaire voorzieningen	Huisvesting	Gezondheid	Netwerken
Cumulatieve impact	+	+	+/-	+	+	+

7.4.4 **Aanbevelingen**

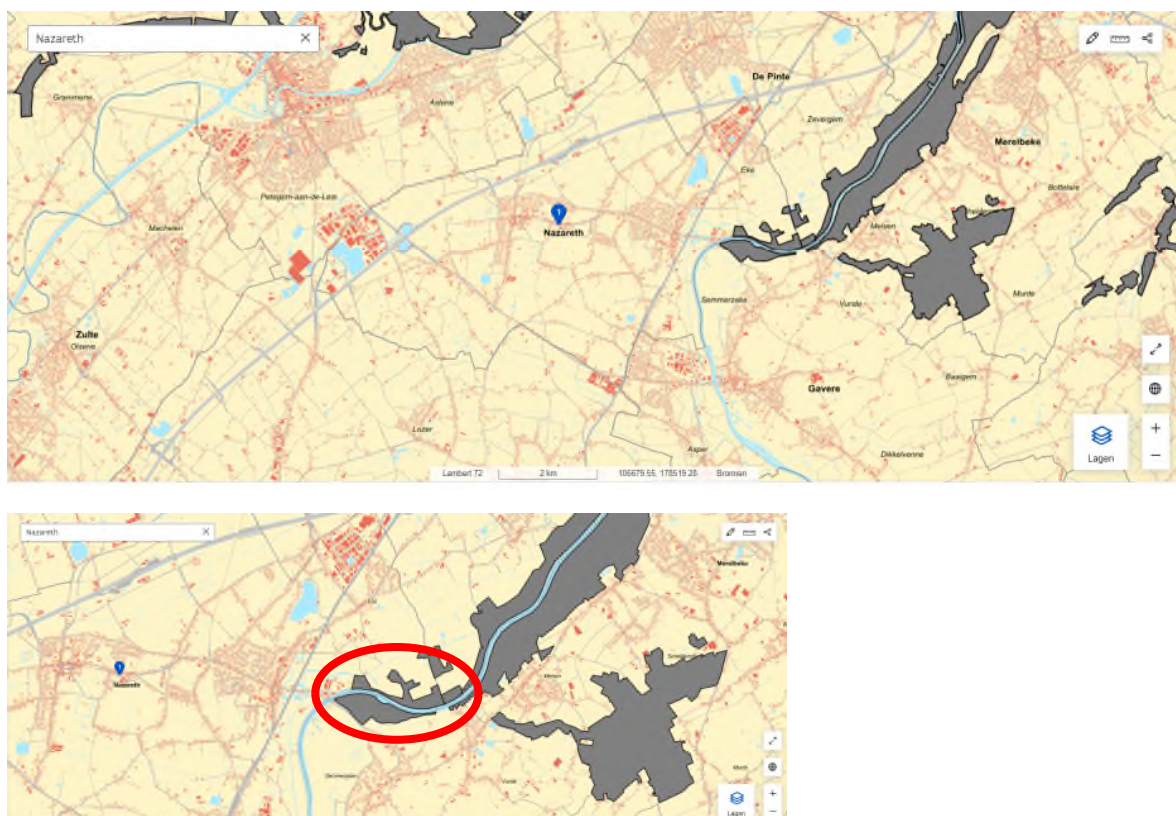
Vanuit de beoordeling van het beleidskader 'Open ruimte en groenblauw netwerk' komen de volgende **aanbevelingen voor het actieplan** naar voor:

- Sterker inzetten op waterretentie in droogtegevoelig landbouwgebied.
- Rekening houden met de mogelijke conflicterende ruimteclaims tussen windturbine ontwikkeling en de ontwikkeling van schermbossen langs de E17.
- Ook bij het uitbouwen van het trage wegennetwerk inzetten op een ecologische inrichting van de bermen met kleine landschapselementen.

8 Impact op SBZ- en VEN-gebieden

8.1 Verscherpte Natuurtoets

De Scheldevallei is onderdeel van het VEN-gebied “Vallei van de Bovenschelde Noord”. Gezien de ligging van het VEN-gebied ‘De Vallei van de Bovenschelde Noord’ binnen de gemeente Nazareth (gesitueerd in het ZO van de gemeente, ten noorden van de Schelde, zie Figuur 8-1), kan er mogelijk door het beleidsplan een impact plaats vinden op dit VEN-gebied. Hoewel strikt genomen het natuurdecreet enkel voor vergunningsplichtige handelingen een (verscherpte) natuurtoets oplegt (en dus niet voor plannen en programma’s zoals voorliggend ruimtelijk beleidsplan), wordt – naar aanleiding van de concrete vraag van ANB tijdens de terinzagelegging van de kennisgeving om de impact van het voorliggende plan op het VEN-gebied te bespreken in een verscherpte natuurtoets, hier in voorliggende paragraaf gevolg aan gegeven. We wijzen er wel op dat het hier gaat om een verscherpte natuurtoets op strategisch niveau, hetgeen betekent dat de inschatting van het optreden van directe of indirecte effecten slechts kan gebeuren voor zover op het niveau van een beleidsplan hier uitspraken kunnen over gedaan worden. Later kan ook op lagere mer-niveaus (bv. RUP’s op planniveau en omgevingsvergunningen op projectniveau) de opmaak van een Verscherpte Natuurtoets nog aan de orde kan zijn, waar potentiële effecten op dat moment op het detailniveau van een plan (RUP) of project (omgevingsvergunning) in beeld zullen worden gebracht.



Figuur 8-1: situering VEN-gebied ‘Vallei van de Bovenschelde Noord’ in het zuidwesten van de gemeente Nazareth (bron: Geopunt.be).

In eerste instantie worden de aspecten uit het beleidsplan die een geografische connectie hebben met het VEN-gebied en dus een mogelijke directe impact kunnen hebben, beknopt opgelijst.

Vervolgens wordt voor deze relevante aspecten van het beleidsplan een verscherpte natuurtoets opgesteld. Volgende 4 essentiële vragen worden in een verscherpte natuurtoets behandeld:

- Zijn er veranderingen aan de natuurwaarden?
- Zijn de veranderingen voor de natuur nadelig?
- Is de schade vermijdbaar en/of herstelbaar?
- Zijn schadebeperkende maatregelen noodzakelijk?

8.1.1 Relevante aspecten uit het beleidsplan

In de **strategische visie** worden volgende vier ambities opgesteld waarbij telkens wordt aangegeven welke aspecten uit deze ambities relevant kunnen zijn voor het VEN-gebied:

- Streven naar duurzaam ruimtegebruik: vrijwaren van het groene karakter van de gemeente.
- Antwoord bieden op de klimaatuitdagingen: het versterken van het groenblauwe netwerk, waaronder de Scheldevallei.
- Prioriteit geven aan duurzame mobiliteit: transitie naar duurzame mobiliteit en nabijheid als sturend principe (i.f.v. het beperken van de milieuverontreiniging van gemotoriseerd verkeer).
- Bevorderen van de leefkwaliteit: het vrijwaren van groene ruimtes.

In kader van de strategische visie zijn drie ontwikkelingsprincipes van belang voor het VEN-gebied, met name het valoriseren van de Scheldevallei, het behouden en versterken van de open ruimte en het groenblauwe netwerk en het revitaliseren van de bestaande bedrijventerreinen:

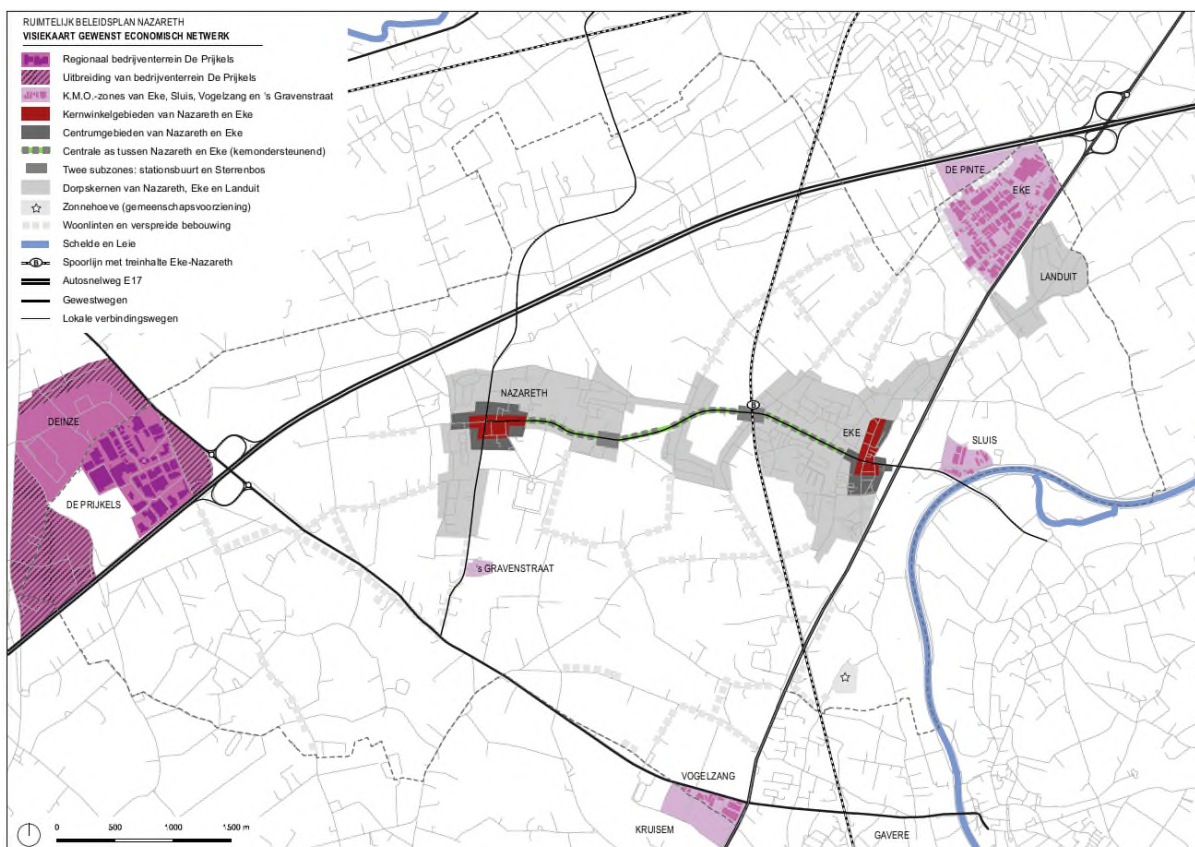
- Het valoriseren van de Scheldevallei: De Scheldevallei vormt een structurerende riviervallei op Vlaams niveau, waar de landschappelijke, agrarische en ecologische ontwikkeling voorop staan. Op de visiekaart (zie Figuur 3-1) maken we binnen de Scheldevallei onderscheid tussen het landschappelijk en ecologische waardevolle gebied, waarbij de zone binnen het VEN-gebied volledig aangeduid is als ecologisch waardevol gebied. De gemeente Nazareth wil deze belangrijke groenblauwe pool toegankelijker maken door het uitbouwen van een trage wegennetwerk.
- Het behouden en versterken van de open ruimte en het groenblauwe netwerk: De gemeente Nazareth wil de open ruimte maximaal behouden ten behoeve van de landbouwproductie. Ook de landschappelijke, ecologische en toeristisch-recreatieve kwaliteiten kunnen in deze open ruimte worden versterkt, bijvoorbeeld door het opwaarderen van beekvalleien, het ecologisch beheren van wegbermen en perceelsranden met kleine landschapselementen, het verder uitbouwen van een trage wegennetwerk en het valoriseren van het bouwkundig erfgoed. De bestaande waterplassen bieden potenties voor duurzaam waterbeheer (in zowel natte als droge periodes). De beekvallei Biestebeek grenst aan het VEN-gebied.
- Het revitaliseren van de bestaande bedrijventerreinen, dit gezien de ligging van het bedrijventerrein Sluis net ten westen van het VEN-gebied, langs de Schelde: De gemeente Nazareth geeft prioriteit aan het revitaliseren en verdichten van de bestaande

bedrijventerreinen. Hierbij zal worden ingezet op het verhogen van het ruimtelijk rendement (door intensief en zorgvuldig ruimtegebruik), het bundelen van (collectieve) voorzieningen, het aanleggen van veilige fietsvoorzieningen, het inzetten op hernieuwbare energie en integraal waterbeleid. In het beleidskader 'kernen en economisch netwerk' wordt dit specifiek toegepast voor de verschillende bedrijventerreinen (De Pijkels, Eke, Sluis en Vogelzang).

In het **beleidskader 'kernen en economisch netwerk'** is het versterken van het economische netwerk van belang voor het VEN-gebied door de ligging van de KMO-zone Sluis ten westen van het VEN-gebied. Voor deze KMO-zone worden volgende principes en acties beoogd: het stimuleren van intensief en zorgvuldig ruimtegebruik, het aanleggen van veilige fietsvoorzieningen, groene bufferzones, het toepassen van de principes van integraal waterbeleid, inzetten op hernieuwbare energie. Dankzij de ligging langs de Schelde kan bij het bedrijventerrein Sluis verder worden ingezet op watergebonden transport.

In het actieprogramma bij dit beleidskader worden volgende relevante acties vermeld:

- Actieplan trage wegen: opmaken en uitvoeren van een actieplan trage wegen voor de gemeente Nazareth;
- Uitvoering lokaal klimaatactieplan: de gemeente Nazareth beschikt reeds over een lokaal klimaatactieplan. Dit wordt verder uitgevoerd en waar nodig geactualiseerd;
- Acties voor kmo-zone sluis: opmaken van uitvoeringsgerichte plannen en instrumenten in functie van het revitaliseren van de bestaande kmo-zones vogelzang, sluis en 's gravenstraat: gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, verordening, masterplan, beeldkwaliteitsplan, ...



Figuur 8-2: Visiekaart gewenst economisch netwerk (bron: Ruimtelijk beleidsplan Nazareth, Veneco)

In het beleidskader ‘open ruimte en groenblauwe netwerk’ is de ontwikkelingsvisie voor de open ruimte van belang voor het VEN-gebied. Voor de open ruimte worden volgende principes en acties beoogd:

- **Valoriseren van de Scheldevallei:** De Scheldevallei vormt een structurerende riviervallei op Vlaams niveau, waar de landschappelijke, agrarische en ecologische ontwikkeling voorop staan. Het is bijgevolg de taak van de Vlaamse overheid om eventueel een ruimtelijk uitvoeringsplan of andere instrumenten voor deze Scheldevallei op te maken. In het kader van het ruilverkavelingsproject Schelde-Leie worden verschillende acties en maatregelen voorzien in functie van het samengaan van natuur, landbouw, bos, landschap, zachte recreatie en duurzaam waterbeheer. Het behouden en waar mogelijk versterken van de natte natuur is van primordiaal belang in deze Scheldevallei. We willen ook de Scheldevallei toegankelijker maken door het uitbouwen van een trage wegennetwerk, ondermeer vanaf Sluis in Eke, vanaf de Sint-Annakapel in Landuit en via grasbufferstroken langs beken. Het jaagpad langs de Schelde vormt ook een belangrijke recreatieve fiets- en wandelroute.
- **Nieuwe groenontwikkelingen in de open ruimte:** De eerste prioriteit ligt op het realiseren van de bestaande “groene” bestemmingen (bv. natte natuur in de Scheldevallei...).
- **Ruimte voor water – beekvalleien als groenblauwe corridors:** Bestaande beekvalleien worden ingericht als groenblauwe corridors. Hierbij moeten het waterbeheer, de landschappelijke en recreatieve inrichting, de beekbegeleidende natuurontwikkeling en het agrarische gebruik goed op elkaar worden afgestemd. Waar mogelijk worden beken,

die in het verleden werden rechtgetrokken, opnieuw gehermeanderd met groen-ecologische oeverbepplanting en voldoende ruimte voor natuurlijke overstromingen en waterinfiltratie. In het kader van het ruilverkavelingsproject Schelde-Leie worden reeds langs verschillende beken grasbufferstroken aangelegd. Daarnaast legt de gemeente ook de prioriteit bij het versterken van de Biestenbeek als groenblauwe corridor. Parallel met de Biestenbeek worden groene stapstenen ontwikkeld als landschappelijke en ecologische verbinding tussen de Hospicebossen in het noorden en de Scheldevallei in het oosten van de gemeente. Deze groene stapstenen fungeren ook als een tegengewicht t.o.v. de centrale as tussen de dorpen Nazareth en Eke.

In het actieprogramma bij dit beleidskader worden volgende relevante acties vermeld:

- Scheldevallei: het behouden en waar mogelijk versterken van natte natuur en het uitbouwen van een trage wegennetwerk in de Scheldevallei.
- Beekvalleien als groenblauwe corridors: het inrichten van beekvalleien als groenblauwe corridors. Ondermeer langs de Biestenbeek worden groene stapstenen ontwikkeld.
- Ruilverkavelingsproject schelde-Leie: het realiseren van verschillende acties en maatregelen in het kader van het ruilverkavelingsproject schelde-Leie. Dit is ten noorden van het VEN-gebied gelegen.
- Actieplan trage wegen: opmaken en uitvoeren van een actieplan trage wegen voor de gemeente Nazareth.

8.1.2 Zijn er veranderingen aan de natuurwaarden?

In eerste instantie wordt gekeken naar een mogelijke **directe impact** van de acties die nabij het VEN-gebied gelegen zijn en mogelijk een directe impact op het VEN-gebied kunnen hebben (zie acties in voorgaande paragraaf besproken). Er wordt door het beleidsplan geen ruimtebeslag voorzien binnen het VEN-gebied. Integendeel, er wordt ingezet op het vrijwaren van de groene open ruimte en nieuwe groenontwikkelingen binnen de open ruimte waaronder de Scheldevallei waarin het VEN-gebied gelegen is. Voor het bedrijventerrein Sluis nabij het VEN-gebied worden groene bufferzones vooropgesteld. Bijkomend wordt ingezet op de inrichting van beekvalleien als groenblauwe corridor waarbij aandacht uit gaat naar de Biestenbeek die langs het VEN-gebied loopt en dienst kan doen als corridor richting de Hospicebossen. Hierdoor verbetert de connectiviteit van het VEN-gebied met omliggende natuurgebieden wat de ontsnippering ten goede komt. In de Scheldevallei wordt de uitbouw van een trage wegennetwerk voorzien. De eventuele verstoring van deze onverharde wandel- (en fiets)paden zal, gezien het om trage wegen gaat, zeer beperkt zijn. Verder zijn nabij het VEN-gebied op schaal van het voorliggende beleidsplan geen concrete acties voorzien die een impact hebben op de grond- en oppervlaktewaterhuishouding in het VEN-gebied of op de licht- of geluidsverstoring en eutrofiëring.

In tweede instantie wordt ook gekeken naar mogelijke **indirecte effecten** van bepaalde acties op grotere afstand van het VEN-gebied die tevens een impact kunnen hebben tot in het VEN-gebied, voornamelijk de ontwikkeling van woongebied is relevant in kader van mogelijke indirecte effecten. Zo kunnen extra woningen zorgen voor minder infiltratie door de extra verharding terwijl er anderzijds ingezet wordt op klimaatgerelateerde maatregelen zoals ontharden, inzetten op infiltratie,... Zo kunnen extra woningen zorgen voor bijkomende stikstofdepositie door het verkeer terwijl er anderzijds prioriteit gegeven wordt aan duurzame mobiliteit en wordt ingezet op een transitie naar duurzame mobiliteit en nabijheid als sturend principe om zo de impact van milieuverontreiniging van gemotoriseerd verkeer te beperken (eutrofiëring en verzuring en

geluidsverstoring). Wanneer de nieuwe woonontwikkelingen niet voldoende gekoppeld worden aan stedelijk groen, kunnen ze tot slot zorgen voor een verhoogde recreatiedruk van bewoners op het VEN-gebied.

Het revitaliseren van het bedrijventerrein Sluis kan eveneens indirecte effecten veroorzaken, zoals een toename van verstoring en van mortaliteit van overvliegende vogels bij een (seizoens)trek.

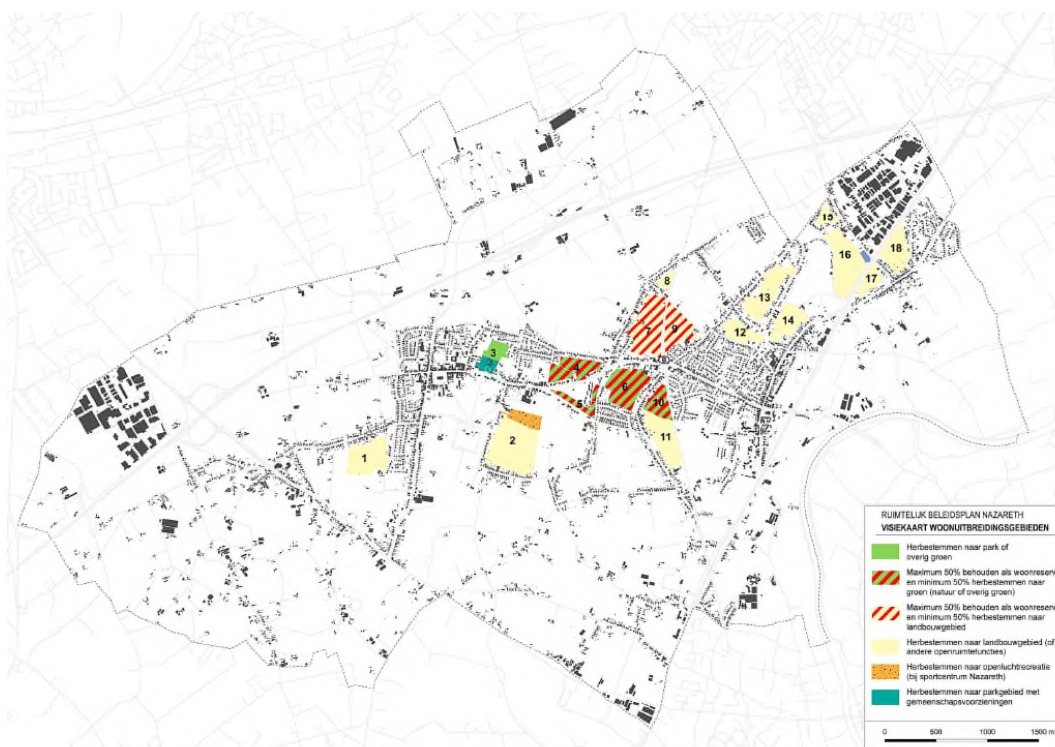
8.1.3 Zijn de veranderingen voor de natuur nadelig?

De veranderingen naar aanleiding van een mogelijke directe impact, zoals in bovenstaande paragraaf geschetst, zijn niet nadelig. Integendeel, de veranderingen hebben eerder een positief effect op het VEN-gebied gezien er wordt ingezet op het vrijwaren van het VEN-gebied en het verbeteren van de connectiviteit van het VEN-gebied met nabij gelegen natuurgebieden.

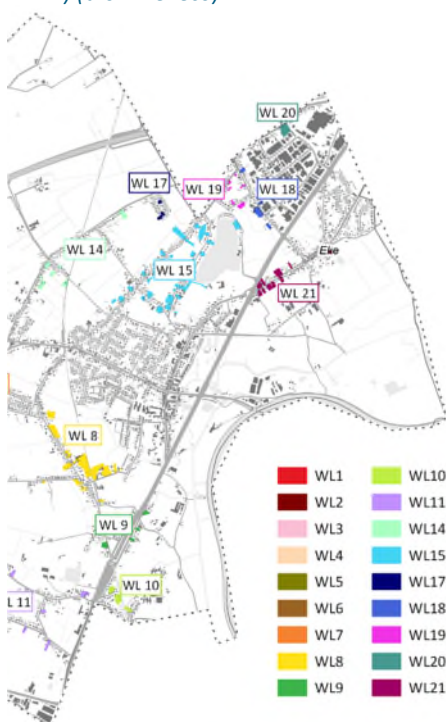
Wat betreft de indirecte effecten wordt gekeken naar de kans op nadelige veranderingen voor de natuur en wordt geoordeeld dat de kans op nadelige effecten – voor zover op het niveau van voorliggend beleidsplan uitspraken kunnen worden gedaan – zeer beperkt is, dit gezien de beperkte impact van de nieuwe woonontwikkelingen en gezien de afstand van de nieuwe woonontwikkelingen tot het VEN-gebied. Het momenteel meest nabije woonuitbreidingsgebied tot het VEN-gebied (nr. 11 Ten Edestraat Zuid op Figuur 8-3, op ca. 2km van het VEN-gebied gesitueerd), zal worden herbestemd naar landbouwgebied. Ook het op heden niet gerealiseerd woongebied 'De Biesten' (net ten oosten gelegen van het WUG nr. 11 op Figuur 8-3, op ca. 1,75km van het VEN-gebied gelegen) zal cfr. de beleidsvisie van het ruimtelijk beleidsplan op termijn middels een ruimtelijk planningsproces (RUP) worden herbestemd naar landbouwgebied. Dit betekent dat het meest nabije woonontwikkelingsgebied na realisatie van het beleidsplan Ten Edestraat Noord zal worden, nr. 10 op Figuur 8-3, ca. 2km afstand van het VEN-gebied. Op eventueel plan- en vervolgens project-niveau zal een Verscherpte Natuurtoets mogelijke effecten van woonontwikkelingen in het WUG Ten Edestraat Noord meer in detail in beeld brengen. Wanneer deze nieuwe woonontwikkelingen niet voldoende gekoppeld worden aan stedelijk groen, bestaat de kans dat de inwoners voor het beleven van zachte recreatie zullen uitwijken naar het VEN-gebied, hetgeen kan zorgen voor een (beperkt) verhoogde recreatiedruk op het gebied.

De meest nabije momenteel nog onbebouwde percelen in woonlinten – waar overeenkomstig het beleidsplan nog ééngezinswoningen kunnen gebouwd worden in afwachting van beleidsmaatregelen op hoger (Vlaams) niveau – situeren zich in woonlint 21 (zie Figuur 8-4) op ca. 1km afstand van het VEN-gebied.

Het bedrijventerrein de Sluis is gelegen op slechts 60 m van het VEN-gebied. Verder onderzoek naar de negatieve effecten op de natuur als gevolg van verstoring door de revitalisatie van het bedrijventerrein is op huidige strategisch niveau niet mogelijk zonder concrete gegevens over hoe deze revitalisatie er op termijn zou uitzien. Het is ook (nog) niet vereist, maar toch is het aangewezen om op planniveau hier reeds op te wijzen, gezien de nabijheid ervan. Concrete projecten zullen evenwel op vergunningsniveau of niveau van het RUP verder onderzocht moeten worden.



Figuur 8-3: Situering meest nabije toekomstige woonontwikkelingsgebieden tot het VEN-gebied (op basis van de visiekaart woonuitbreidingsgebieden, respectievelijk nrs. 10 en 11, en 'De Biesten' ten oosten gelegen van nr. 11) (bron: Veneco).



Figuur 8-4: Situering meest nabije tot het VEN-gebied gesitueerde nog onbebouwde percelen binnen woonlinten (bron: Veneco).

8.1.4 Is de schade vermijdbaar en/of herstelbaar?

Niet van toepassing m.b.t. de directe impact.

Wat betreft de indirecte effecten wordt gekeken naar de kans op onvermijdbare en onherstelbare schade en wordt geoordeeld dat – voor zover op het niveau van voorliggend beleidsplan uitspraken kunnen worden gedaan – er geen kans is op onvermijdbare en onherstelbare schade.

8.1.5 Zijn schadebeperkende maatregelen noodzakelijk?

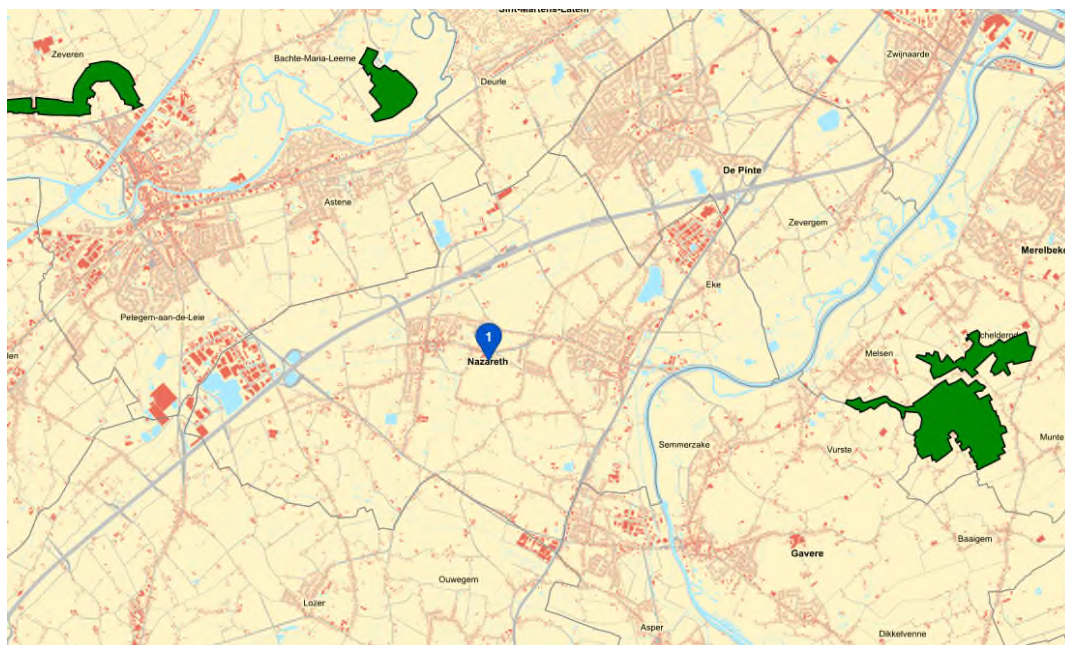
Niet van toepassing m.b.t. de directe en indirecte impact.

8.1.6 Conclusie

Er kan geconcludeerd worden dat de acties van het beleidsplan met directe impact geen onvermijdbare en onherstelbare schade zullen veroorzaken op het VEN-gebied 'De Vallei van de Bovenschelde Noord' en dat er geen kans is op onvermijdbare en onherstelbare schade wat betreft een mogelijke indirecte impact – voor zover op het niveau van voorliggend beleidsplan uitspraken kunnen worden gedaan. Er wordt op gewezen dat ook op lagere mer-niveaus (bv. RUP's op planniveau en omgevingsvergunningen op projectniveau) de opmaak van een Verscherpte Natuurtoets nog aan de orde kan zijn, waar potentiële effecten op dat moment op het detailniveau van een plan (RUP) of project (omgevingsvergunning) in beeld zullen worden gebracht.

8.2 Voortoets Passende Beoordeling

Gezien de ligging van de Habitatrichtlijngebieden 'Bossen van het zuidoosten van de Zandleemstreek' (BE2300044) op 1,2 ten zuidoosten en 'Bossen en heiden van zandig Vlaanderen: oostelijk deel' (BE2300005) op 1,3 km ten noordwesten van de gemeentegrens van Nazareth, kan er mogelijk door het beleidsplan een impact plaats vinden op deze Habitatrichtlijngebieden. Het betreft respectievelijk de Makegemse bossen (Merelbeke) die zowel uit alluviale vegetatie als zuur beukenbos en zuur eikenbos bestaan, en het bos nabij Kasteel Ooidonk dat voornamelijk bestaat uit zuur eikenbos. Een mogelijke impact wordt in deze voortoets besproken.



Figuur 8-5: Situering van de Habitatrichtlijngebieden 'Bossen en heiden van zandig Vlaanderen: oostelijk deel' (ten NW) en 'Bossen van het zuidoosten van de Zandleemstreek' (ten ZO) van de gemeente Nazareth

In eerste instantie worden de aspecten uit het beleidsplan die een geografische connectie hebben met de Habitatrichtlijngebieden en dus een mogelijke directe impact kunnen hebben, beknopt opgelijst. Vervolgens wordt voor deze relevante aspecten van het beleidsplan een voortoets passende beoordeling opgesteld voor beide Habitatrichtlijngebieden.

8.2.1 Relevante aspecten uit het beleidsplan

In de **strategische visie** worden volgende vier strategische doelstellingen opgelijst waarbij telkens wordt aangegeven welke aspecten uit deze doelstellingen relevant kunnen zijn voor de Habitatrichtlijngebieden:

- Streven naar duurzaam ruimtegebruik: vrijwaren van het groene karakter van de gemeente;
- Antwoord bieden op de klimaatuitdagingen: het versterken van het groenblauwe netwerk, waaronder de Scheldevallei en de Hospicebossen;
- Prioriteit geven aan duurzame mobiliteit: transitie naar duurzame mobiliteit en nabijheid als sturend principe (i.f.v. het beperken van de milieuverontreiniging van gemotoriseerd verkeer);
- Bevorderen van de leefkwaliteit: het belang van publieke ruimte, groene en open ruimte.

Deze strategische doelstellingen worden vertaald in een langetermijnvisie op de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente Nazareth.

Volgende ontwikkelingsprincipes zijn van belang voor beide Habitatrichtlijngebieden, o.a. omwille van de relatief nabije ligging ten opzichte van de HRL-gebieden:

- Het behouden en versterken van de open ruimte en het groenblauwe netwerk: de gemeente Nazareth wil de open ruimte maximaal behouden ten behoeve van de landbouwproductie. Ook de landschappelijke, ecologische en toeristisch-recreatieve kwaliteiten kunnen in deze open ruimte worden versterkt, bijvoorbeeld door het opwaarderen van beekvalleien, het ecologisch beheren van wegbermen en perceelsranden met kleine landschapselementen, het verder uitbouwen van een trage wegennetwerk en het valoriseren van het bouwkundig erfgoed. De bestaande waterplassen bieden potenties voor duurzaam waterbeheer (in zowel natte als droge periodes).
- Het revitaliseren van de bestaande bedrijventerreinen: de gemeente Nazareth geeft prioriteit aan het revitaliseren en verdichten van de bestaande bedrijventerreinen. Hierbij zal worden ingezet op het verhogen van het ruimtelijk rendement (door intensief en zorgvuldig ruimtegebruik), het bundelen van (collectieve) voorzieningen, het aanleggen van veilige fietsvoorzieningen, het inzetten op hernieuwbare energie en integraal waterbeleid. In het beleidskader 'kernen en economisch netwerk' wordt dit specifiek toegepast voor de verschillende bedrijventerreinen (De Prijkels, Eke, Sluis en Vogelzang).

Volgend ontwikkelingsperspectief is enkel van belang voor het Habitatrichtlijngebied 'Bossen van het zuidoosten van de Zandleemstreek':

- Het valoriseren van de Scheldevallei: de Scheldevallei vormt een structurerende riviervallei op Vlaams niveau, waar de landschappelijke, agrarische en ecologische ontwikkeling voorop staan. De gemeente Nazareth wil deze belangrijke groenblauwe pool toegankelijker maken door het uitbouwen van een trage wegennetwerk. Het

Habitatrichtlijngebied is gelegen op 800 meter van het betreffende VEN-gebied in de Scheldevallei waarop deze visie inspeelt.

In het **beleidskader 'kernen en economisch netwerk'** is het versterken van het economische netwerk van belang door de ligging van de KMO-zones Sluis en Eke ten westen van het Habitatrichtlijngebied 'Bossen van het zuidoosten van de Zandleemstreek' en de ligging van KMO-zone Eke en bedrijventerrein De Prijkels ten zuiden van Habitatrichtlijngebied 'Bossen en heiden van zandig Vlaanderen: oostelijk deel' (zie Figuur 8-2). De andere KMO-zones (Vogelzang en 's Gravenstraat) liggen minstens op 5 km afstand van beide Habitatrichtlijngebieden waardoor geen relevante impact verwacht wordt t.a.v. beide Habitatrichtlijngebieden.

In het actieprogramma bij dit beleidskader worden volgende relevante acties vermeld:

- Actieplan trage wegen: opmaken en uitvoeren van een actieplan trage wegen voor de gemeente Nazareth;
- Uitvoering lokaal klimaatactieplan: de gemeente Nazareth beschikt reeds over een lokaal klimaatactieplan. Dit wordt verder uitgevoerd en waar nodig geactualiseerd;
- Acties voor KMO-zone Sluis: opmaken van uitvoeringsgerichte plannen en instrumenten in functie van het revitaliseren van de bestaande kmo-zone Sluis: gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, verordening, masterplan, beeldkwaliteitsplan, ...;
- Acties voor bedrijventerrein Eke: opmaak van uitvoeringsgerichte plannen en instrumenten in functie van de het revitaliseren van het bestaande bedrijventerrein Eke als KMO-zone: gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, verordening, masterplan, beeldkwaliteitsplan;
- Uitbreiding bedrijventerrein De Prijkels: Het bedrijventerrein De Prijkels wordt reeds uitgebreid conform het bestaande Provinciaal uitvoeringsplan. Om het bestaande bedrijventerrein te optimaliseren kunnen uitvoeringsgerichte plannen en instrumenten worden ingezet.

In het **beleidskader 'open ruimte en groenblauwe netwerk'** is voor de Habitatrichtlijngebieden de ontwikkelingsvisie voor de open ruimte van belang en dan vooral met name voor het HRL-gebied 'Bossen van het zuidoosten van de Zandleemstreek' gezien de ligging naast de Scheldevallei. Voor het Habitatrichtlijngebied 'Bossen en heiden van zandig Vlaanderen: oostelijk deel' is de uitbreiding van de Hospicebossen relevant, voornamelijk gezien de relatief nabije ligging. Voor de open ruimte worden volgende principes en acties beoogd:

- Valoriseren van de Scheldevallei: de Scheldevallei vormt een structurerende riviervallei op Vlaams niveau, waar de landschappelijke, agrarische en ecologische ontwikkeling voorop staan. Het is bijgevolg de taak van de Vlaamse overheid om eventueel een ruimtelijk uitvoeringsplan of andere instrumenten voor deze Scheldevallei op te maken. In het kader van het ruilverkavelingsproject Schelde-Leie worden verschillende acties en maatregelen voorzien in functie van het samengaan van natuur, landbouw, bos, landschap, zachte recreatie en duurzaam waterbeheer. Het behouden en waar mogelijk versterken van de natte natuur is van primordiaal belang in de Scheldevallei. Men wil ook de Scheldevallei toegankelijker maken door het uitbouwen van een trage weggennetwerk, onder meer vanaf Sluis in Eke, vanaf de Sint-Annakapel in Landuit en via grasbufferstroken langs beken. Het jaagpad langs de Schelde vormt ook een belangrijke recreatieve fiets- en wandelroute.

- Nieuwe groenontwikkelingen in de open ruimte: de eerste prioriteit ligt op het realiseren van de bestaande “groene” bestemmingen (bv. de uitbreiding bij de Hospicebossen of natte natuur in de Scheldevallei).
- Ruimte voor water – beekvalleien als groenblauwe corridors: bestaande beekvalleien worden ingericht als groenblauwe corridors. Hierbij moeten het waterbeheer, de landschappelijke en recreatieve inrichting, de beekbegeleidende natuurontwikkeling en het agrarische gebruik goed op elkaar worden afgestemd. Waar mogelijk worden beken, die in het verleden werden rechtgetrokken, opnieuw gehermeanderd met groen-ecologische oeverbeplanting en voldoende ruimte voor natuurlijke overstromingen en waterinfiltratie. In het kader van het ruilverkavelingsproject Schelde-Leie worden reeds langs verschillende beken grasbufferstroken aangelegd. Daarnaast legt de gemeente ook de prioriteit bij het versterken van de Biestenbeek als groenblauwe corridor. Parallel met de Biestenbeek worden groene stapstenen ontwikkeld als landschappelijke en ecologische verbinding tussen de Hospicebossen in het noorden en de Scheldevallei in het oosten van de gemeente. Deze groene stapstenen fungeren ook als een tegengewicht t.o.v. de centrale as tussen de dorpen Nazareth en Eke.

In het actieprogramma bij dit beleidskader worden volgende relevante acties vermeld:

- Scheldevallei: het behouden en waar mogelijk versterken van natte natuur en het uitbouwen van een trage weggennetwerk.
- Beekvalleien: het inrichten van beekvalleien als groenblauwe corridors. Onder meer langs de Biestenbeek worden groene stapstenen ontwikkeld.
- Ruilverkavelingsproject schelde-Leie: het realiseren van verschillende acties en maatregelen in het kader van het ruilverkavelingsproject schelde-Leie.
- Actieplan trage wegen: opmaken en uitvoeren van een actieplan trage wegen voor de gemeente Nazareth.
- Uitbreiding van de Hospicebossen

8.2.2 Bespreking impact beleidsplan op het Habitatrichtlijngebied ‘Bossen van het zuidoosten van de Zandleemstreek’ (Makegemse bossen te Merelbeke)

In eerste instantie wordt gekeken naar een mogelijke **directe impact** van de acties die nabij het Habitatrichtlijngebied gelegen zijn en mogelijk een directe impact op het Habitatrichtlijngebied kunnen hebben (zie acties in bovenstaande paragrafen besproken). Aangezien het Habitatrichtlijngebied zich niet op het grondgebied bevindt van de gemeente Nazareth en er ook niet aan grenst, wordt er geen directe impact verwacht.

Wat betreft de **indirecte effecten** wordt gekeken naar de kans op betekenisvolle effecten voor de natuur en wordt geoordeeld dat de kans op betekenisvolle effecten – voor zover op het niveau van voorliggend beleidsplan uitspraken kunnen worden gedaan – zeer beperkt is, dit gezien de beperkte impact van de nieuwe woonontwikkelingen en afstand tot het Habitatrichtlijngebied. De momenteel meest nabije woonuitbreidingsgebieden tot het Habitatrichtlijngebied (nr. 18 Eedstraat – N60 en nr. 17 Steenweg – Sint-Annastraat – N60 op Figuur 8-3, op ca. 3 km van het Habitatrichtlijngebied gelegen), zullen worden herbestemd naar landbouwgebied. Dit betekent dat het meest nabije woonontwikkelingsgebied na realisatie van het beleidsplan Ten Eedstraat Noord zal worden, nr. 10 op Figuur 8-3, ca. 4,5 km afstand van het Habitatrichtlijngebied gelegen. Op eventueel plan- en vervolgens projectniveau zal een Passende Beoordeling mogelijke effecten van

woonontwikkeling in het WUG Ten Edestraat Noord meer in detail in beeld brengen. Wanneer deze nieuwe woonontwikkeling niet voldoende gekoppeld wordt aan stedelijk groen, bestaat de kans dat de inwoners voor het beleven van zachte recreatie zullen uitwijken naar het Habitatrictlijngebied, hetgeen kan zorgen voor een (beperkt) verhoogde recreatiedruk op het gebied. In eerste instantie zullen de bewoners echter uitwijken naar het VEN-gebied ten westen ervan, gezien de kortere nabijheid.

De meest nabije momenteel nog onbebouwde percelen in woonlinten – waar overeenkomstig het beleidsplan nog ééngezinswoningen kunnen gebouwd worden in afwachting van beleidsmaatregelen op hoger (Vlaams) niveau – situeren zich in woonlint 21 (zie Figuur 8-4) op ca. 3 km afstand van het HRL-gebied 'Bossen van het zuidoosten van de Zandleemstreek'.

De KMO-zone de Sluis is gelegen op ca. 2,7 km van het Habitatrictlijngebied. Negatieve effecten op het HRL-gebied als gevolg van de revitalisatie van het bedrijventerrein is op huidige strategisch niveau niet te verwachten gezien de relatief grote afstand tot het gebied.

8.2.3 **Bespreking impact beleidsplan op het Habitatrictlijngebied 'Bossen en heiden van zandig Vlaanderen: oostelijk deel' (domein Ooidonk te Deinze)**

Aangezien dit Habitatrictlijngebied zich niet op het grondgebied van de gemeente Nazareth bevindt, en er ook niet aan grenst, wordt er geen directe impact verwacht.

Wat betreft de **indirecte effecten** wordt gekeken naar de kans op betekenisvolle effecten voor de natuur en wordt geoordeeld dat de kans op betekenisvolle effecten – voor zover op het niveau van voorliggend beleidsplan uitspraken kunnen worden gedaan – zeer beperkt is, dit gezien de beperkte impact van de nieuwe woonontwikkelingen en gezien de afstand van de nieuwe woonontwikkelingen tot het Habitatrictlijngebied. Het momenteel meest nabije woonuitbreidingsgebied tot het Habitatrictlijngebied (nr. 3 Bekken op Figuur 8-3, op ca. 4,5 km van het Habitatrictlijngebied gesitueerd), zal herbestemd worden tot openbaar park. Dit betekent dat de meest nabije woonontwikkelingsgebieden na realisatie van het beleidsplan Groenstraat – Sterrenbos en Muitstraat – Oudenaardseheerweg - spoorweg zullen worden, nr. 4 en 7 op Figuur 8-3, ca. 4,5 km afstand van het Habitatrictlijngebied. Op eventueel plan- en vervolgens project-niveau zal een Passende Beoordeling mogelijke effecten van woonontwikkelingen in de WUG's Groenstraat – Sterrenbos en Muitstraat – Oudenaardseheerweg - spoorweg meer in detail in beeld brengen.

De meest nabije momenteel nog onbebouwde percelen in woonlinten – waar overeenkomstig het beleidsplan nog ééngezinswoningen kunnen gebouwd worden in afwachting van beleidsmaatregelen op hoger (Vlaams) niveau – situeren zich in woonlint 14 (zie Figuur 8-4) op ca. 3,8 km afstand van het Habitatrictlijngebied.

Het bedrijventerrein de Prikels is gelegen op ca. 4 km van het Habitatrictlijngebied en de KMO-zone Eke op ca. 4,5 km. Negatieve effecten op het HRL-gebied als gevolg van de revitalisatie van deze bedrijventerreinen is op huidige strategisch niveau niet te verwachten gezien de relatief grote afstand tot het HRL-gebied.

8.2.4 **Conclusie**

Er kan voor beide Habitatrictlijngebieden geconcludeerd worden dat vanuit het Beleidsplan geen acties geformuleerd worden met een directe impact op de Habitatrictlijngebieden. Ook wat

betreft een mogelijke indirecte impact wordt niet verwacht dat er een kans is op betekenisvolle effecten op beide Habitatrichtlijngebieden.

9 Leemten in de kennis

Voor algemene aspecten inzake de inherente onzekerheid van een milieueffectbeoordeling op strategisch niveau en de daarmee gepaarde beperkte(re) mogelijke detailleringsgraad wordt verwezen naar §4.2, §4.4 en §4.5.

Het gaat hierbij voornamelijk om:

- de onzekerheid omtrent de toekomstige evolutie van de referentiesituatie, dewelke zich situeert op een termijn van ruim 15 jaar verder (beleidshorizont 2040);
- de onduidelijkheid over hoe het voorgesteld ruimtelijk beleidsplan vertaald zal worden naar concrete vervolgstappen zoals bijvoorbeeld gemeentelijke RUP's en de daaruit volgende projecten. Het besluitvormingsproces inzake deze vervolgbeslissingen ligt nog grotendeels open (weliswaar binnen het kader dat door het ruimtelijk beleidsplan geschapen wordt).
- de onduidelijkheid over de snelheid van ruimtelijke beleidsmaatregelen op hoger (Vlaams) niveau dewelke de uitvoering van het vooropgestelde ruimtelijk beleid in de woonlinten moet helpen faciliteren, namelijk indien er nieuwe (financiële) middelen en instrumenten worden gecreëerd, dan wil de gemeente Nazareth samenwerken met de hogere overheid om te vermijden dat onbebouwde percelen in de woonlinten en de woonverkavelingen in de open ruimte nog effectief worden bebouwd.

De mate waarin het toepassen van de beleidskaders de vooropgestelde doelstellingen voor de verschillende milieuthema's daadwerkelijk helpen behalen is bijgevolg niet steeds eenduidig te bepalen gezien de acties niet steeds even concreet omschreven zijn, en gezien de doorwerkingsmogelijkheden van het plan afhangen van de gemeentelijke bevoegdheden in relatie tot de bevoegdheden op Vlaams en provinciaal niveau. Samenwerking tussen beleidsniveaus zal in alle gevallen nodig zijn om de vooropgezette doelstellingen te behalen.

Daarnaast bestaat er ook een onzekerheid inzake een deel van het kaartmateriaal dat gebruikt wordt voor de reeds meer concrete, gebiedsgerichte beoordeling. De kaarten van Ecoplan en het VMM Klimaatportaal zijn het resultaat van modelleringen voor heel Vlaanderen. Ze zijn gedeeltelijk gebaseerd op wetenschappelijke aannames, extrapolaties van een beperkt aantal meetpunten en in het geval van het klimaatportaal ook toekomstsimulaties. De modellen en dus ook de kaarten benaderen zo goed mogelijk de werkelijkheid, maar kunnen deze nooit 100% waarheidsgetrouw weergeven.

10 Monitoring en postevaluatie

In het MER moet aangegeven worden of er eventueel opvolgingsmaatregelen (monitoring) voor te stellen zijn die vanuit de leemten in de kennis noodzakelijk worden geacht of die nodig zijn in functie van de aanpak en inhoud voor de vervolgprocedure en besluitvorming.

Er wordt voorgesteld om de **thema's** die besproken zijn in de **referentiesituatie** (§5) gedurende de realisatie van het beleidsplan (minstens de komende 15-tal jaren) te monitoren, zodat eventuele bijsturingen van het beleidsplan tijdig kunnen worden uitgevoerd. Er kan hierbij gebruik worden gemaakt van de beschikbare monitoringstools vanuit de hogere overheden, zoals bv. het monitoringssysteem van VMM, de Ruimtemonitor van het Departement Omgeving, ... Ook kan de gemeente zelf monitoringsacties opzetten. Onderstaande vragen kunnen daarbij een leidraad zijn:

- Wordt er meer gewandeld en gefietst door het netwerk aan trage wegen en publieke ruimte?
- Gebeuren er minder verplaatsingen door de kernversterking en functieverweving?
- Zijn er minder verkeersongevallen op de lokale wegen?

~...

Ook de **(mega)trends** waarmee Vlaanderen (en bijgevolg de gemeente Nazareth) worden geconfronteerd, worden best opgevolgd. Sommige trends kunnen versnellen of vertragen, of anders uitpakken dan verwacht. Ook eventuele nieuwe trends dienen op tijd gecapteerd te worden.

Het **actieprogramma** bij de beleidskaders beschrijft de acties die de gemeente op korte en middellange termijn wil uitvoeren om het wensbeeld voor Nazareth mee te realiseren. Deze acties vloeien voort zowel uit de strategische visienota als uit de beide beleidskaders. Er wordt voorgesteld om voor dit actieprogramma een tijdspad uit te zetten met per actie een concrete realisatietermijn, en ook dit actieprogramma te monitoren met als doel om op regelmatige tijdstippen de uitvoering van het ruimtelijk beleid op te volgen en zo nodig bij te sturen.

11 Algemene synthese en besluiten

11.1 Samenvatting van de impact van de strategische visie

Ambitie: Streven naar een duurzaam ruimtegebruik

Duurzaam ruimtegebruik wordt in de eerste plaats nagestreefd door **meer te doen met dezelfde ruimte**. Dit kan door slim te verdichten op duurzaam ontsloten locaties en het verweven van functies. Hierdoor vermindert het noodzakelijke ruimtebeslag, waardoor de druk op open ruimte afneemt. Anderzijds kan verdichting – indien dit onoordeelkundig gebeurt – aanleiding geven tot een toename van verharding, hetgeen de gemeente ook kwetsbaarder maakt voor de gevolgen van de klimaatverandering (verminderde infiltratie, wateroverlast, hittestress).

Oordeelkundige verdichting gecombineerd met het verweven van functies op duurzaam ontsloten locaties faciliteren het gebruik van een performanter openbaar vervoer en korte verplaatsingen te voet of met de fiets. Dit versterkt de toenemende vraag naar zachte mobiliteit en zorgt daarbij voor een verminderd aandeel van het autogebruik, waardoor ook de milieudruk van automobilititeit afneemt. Uiteraard is naast verminderd autogebruik ook verminderd autobezit van belang, maar hier heeft het ruimtelijk beleid geen concrete handvaten om op in te spelen.

Slecht gelegen en overbodige woon(uitbreidings)gebieden zullen worden herbestemd naar open ruimte. Dit vermijdt het bijkomend aansnijden van open ruimte gebied en vermindert de bijkomende milieudruk van automobilititeit.

Duurzaam ruimtegebruik wordt ook nagestreefd bij het ondernemen. De gemeente zet in op het **intensiveren en hergebruiken van de bestaande ruimte om te ondernemen**. Dit wordt toegepast door denser en hoger te bouwen en collectief gebruik te maken van functies en voorzieningen. Dankzij deze strategie vermindert het noodzakelijke ruimtebeslag, waardoor de druk op open ruimte afneemt. Een mogelijk risico van het intensiveren van de bestaande bedrijventerreinen, die een zeer autogerichte ontsluiting hebben, is dat het wegverkeer door zowel vrachtvervoer als pendelaars zal toenemen met een verhoogde milieudruk tot gevolg.

Naast het vermijden van bijkomend ruimtebeslag, streeft het plan ook naar het verminderen van ruimtebeslag door waar mogelijk en wenselijk de bestaande verharding en/of bebouwing te gaan **ontharden** (op voorwaarde dat hiervoor de nodige instrumenten en middelen, tevens vanuit de hogere overheden, voorhanden zijn).

Ambitie: Antwoord bieden op de klimaatuitdagingen

Om een antwoord te bieden aan de gevolgen van klimaatverandering wil de gemeente **het groenblauwe netwerk op haar grondgebied versterken**. Het gaat dan meer bepaald over het versterken van de landschappelijk en ecologische kwaliteiten van de Scheldevallei, de bos- en parkgebieden en de beekvalleien. Dit houdt eveneens aanpassingen aan het watersysteem in om overstromingen en droogte beter op te vangen. Het versterken van het groenblauwe netwerk zorgt zo tegelijkertijd voor het verminderen van de druk op de open ruimte en voor het veerkrachtiger maken van de gemeente tegen de gevolgen van de klimaatverandering.

Bovenop het valoriseren van de landschappelijke en ecologische waarde van het gebied, biedt het versterken van een groenblauw netwerk ook kansen voor toeristisch-recreatief medegebruik onder meer door het uitbouwen van trage wegen. Trage wegen infrastructuur faciliteert meer wandel- en

fietsbewegingen en draagt zo bij tot het versterken van de toenemende vraag naar zachte mobiliteit.

Gezien het grote aandeel landbouwareaal in de open ruimte, impliceren de doelstellingen inzake het valoriseren van de ecologische kwaliteiten en het zorgzaam omgaan met water een veranderende rol voor de landbouw. De capaciteit van het landbouwlandschap inzake infiltratie en waterberging zal moeten worden versterkt. Dit houdt een grotere verweving met natuur in. Ook kan de waterkwaliteit alleen maar verbeterd worden indien de stikstofuitspoeling vanuit de landbouw afneemt. Om de doelstellingen van het groenblauw netwerk waar te maken zal enkel ruimtelijk beleid dus niet volstaan en moet er dus ook werk worden gemaakt van een omschakeling inzake landbouwpraktijken.

Naast klimaatadaptie heeft de gemeente ook aandacht voor het mitigeren van de klimaatverandering. Hiervoor zet de gemeente in op **het integreren van een duurzaam energiesysteem** op haar grondgebied. Dit houdt aan de ene kant het verhogen van de energie-efficiëntie van het bestaande patrimonium in en aan de andere kant het inplanten van duurzame, hernieuwbare energietechnieken in het landschap in. Het inplanten van hernieuwbare energie-installaties in het landschap brengt echter wel het risico met zich mee dat de uitrol van nieuwe energietechnieken bijkomend ruimtebeslag en druk op de open ruimte teweeg brengt.

Ambitie: Prioriteit geven aan duurzame mobiliteit

De gemeente rekent voor de **transitie naar duurzame mobiliteit** op twee strategieën. Ten eerste streeft men naar een verschuiving naar alternatieve vervoersmiddelen (modal shift) volgens het STOP principe met naar afnemende belangrijkheid: Stappen, Trappen, Openbaar vervoer en Personenwagens. Verder wordt er ook verwacht dat nieuwe technologieën zoals elektrische auto's en deelsystemen de mobiliteit verder zullen verduurzamen, zowel via het vermijden van uitstoot (enkel in de gebruiksfase) als een afname van het autobezit. De gemeente wil deze transitie ook vertalen naar een gepaste aanleg van de publieke ruimte en het ruimtelijk locatiebeleid, wat verder vorm zal krijgen tijdens de opmaak van het gemeentelijk (en regionaal) mobiliteitsplan. De transitie naar duurzame mobiliteit zorgt zo zowel voor versterken van de zachte mobiliteitsvraag als voor het verminderen van de milieudruk van de overgebleven personenwagens. Hoewel hierbij de nuance dient gemaakt te worden dat elektrische wagens het fileprobleem niet oplossen.

Verder zet de gemeente **nabijheid in als sturend principe voor ruimtelijke ontwikkeling**. Het gaat daarbij om kernversterkend beleid en om slim verdichten rond collectieve vervoersknooppunten. De nabijheid van voorzieningen en diensten, woon- en werkplaatsen en openbaar vervoer houdt het aantal verplaatsingen beperkt en zorgt ervoor dat deze gemakkelijk te voet, met de fiets of met het openbaar vervoer gemaakt kunnen worden. Het inzetten op kernversterking draagt eveneens bij tot het verminderen van het aansnijden van open ruimte buiten de dorpskern. Tegelijkertijd bestaat er bij nabijheid als sturend principe, net als bij de strategie meer doen met minder ruimte, het risico op toenemende verstedelijkingsdruk en verharding met complicaties voor de klimaatadaptatiecapaciteit.

Ambitie: Bevorderen van de leefkwaliteit

Leefbaarheid wordt door de gemeente Nazareth vertaald naar voldoende beschikbare en kwaliteitsvolle publieke ruimte. De gemeente wil daarom inzetten op het versterken van de toegankelijkheid van de publieke ruimte en op het versterken van de beeld- en omgevingskwaliteiten. Het binnenlaten van groen en water in de bebouwde omgeving zorgt voor een tegengewicht voor verstedelijkingsdruk en verharding en verhoogt de veerkracht ten aanzien van de gevolgen van de klimaatverandering. Het voornemen om grote open ruimtes te vrijwaren mildert de druk op de open ruimte. Een toegankelijke en aantrekkelijke publieke ruimte stimuleert

ook wandelen en fietsen als functionele of recreatieve verplaatsingswijze en heeft zo een positief effect op de trend van meer zachte mobiliteit.

11.2 Samenvatting van de impact van de beleidskaders

11.2.1 Beleidskader kernen en economisch netwerk

De individuele principes én de gebiedsgerichte beleidsopties inzake de momenteel nog onbebouwde woonuitbreidingsgebieden en het woongebied Ter Biesten hebben overwegend positieve effecten:

- Het beleidskader zet in op de nabijheid van voorzieningen en een kwaliteitsvolle, fiets- en wandelvriendelijke inrichting van de publieke ruimte en faciliteert zo zachte verplaatsingen. De vermeden autoverplaatsingen resulteren in een emissievermindering, wat positieve effecten heeft voor het mitigeren van **klimaatverandering** en verbeteren van de **luchtkwaliteit**. Ook het energiezuinig renoveren en het valoriseren van potenties voor hernieuwbare energieproductie dragen dankzij het vermijden van verbrandingsemissies bij het opwekken van energie bij tot het mitigeren van klimaatverandering en het verbeteren van de luchtkwaliteit.
- Het verdichten en verweven van functies leidt tot het verhogen van het ruimtelijk rendement. In combinatie met het (gedeeltelijk) herbestemmen van de woonuitbreidingsgebieden in de gemeente zorgt dit voor het verminderen van bijkomend **ruimtebeslag** in de gemeente. In de meeste gevallen wordt daarbij het huidige agrarische landgebruik in de open ruimte behouden, maar in de Biestenbeekvallei worden er daarbij ook enkele stapstenen omgezet naar natuurlijk landgebruik.
- In de kernen wordt ingezet op een gedifferentieerd verdichtingsbeleid. Verdichten brengt enerzijds het risico op bijkomende verharding met zich mee, wat zou kunnen leiden tot een verminderde infiltratiecapaciteit. Het beleidskader schuift echter anderzijds ook hergebruik, buffering en infiltratie van hemelwater naar voor als kwaliteitsprincipe. Bij het gezamenlijk toepassen van alle principes zorgt het beleidskader globaal genomen voor het verminderen van de netto **zoetwateronttrekking** door het verminderen van het waterverbruik en het verhogen van de infiltratiecapaciteit.
- De ruimtelijke concentratie in kernen faciliteert de aansluiting van nieuwe woningen op het rioleringsstelsel en het scheiden van afval- en hemelwater waardoor de vuilvracht stikstof afkomstig van de huishoudens in het oppervlaktewater niet verder toeneemt. Verder komen de groene herbestemmingen van de woonuitbreidingsgebieden in de plaats van huidige landbouwpercelen, waardoor er ter hoogte van deze percelen plaatselijk geen **stikstof- en fosforuitspoeling** vanuit de landbouw meer zal optreden.
- Het voorzien van ruimtelijk samenhangende groenvoorzieningen bij het herbestemmen van de woonuitbreidingsgebieden en het woongebied De Biesten langsheen verschillende stapstenen in de Biestenbeekvallei verhoogt de aaneengeslotenheid van habitats en heeft daardoor een positief effect op de **biodiversiteit**. Het hermeanderen van de Biestenbeek verbetert de structuurkwaliteit en verhoogt zo de ecologische waarde van de habitats. Verder zorgen de principes met betrekking tot kwaliteitsvolle omgevingsaanleg voor beperkte habitatcreatie in groenbuffers en groene perceelsgrenzen doorheen de gemeente.
- De keuzes in het beleidskader 'Kernen en economisch netwerk' hebben een verwaarloosbare impact op de **voedselvoorziening**. Wel is er een toename te verwachten op de zekerheid van

het behoud van landbouwareaal, op basis van de ruimtelijke beleidskeuzes die voor de woonuitbreidingsgebieden en het woongebied 'De Biesten' gemaakt zijn.

- Het beleidskader zet in op bijkomende hernieuwbare energieproductie in de bebouwde ruimte en verhoogde energie efficiëntie dankzij renovaties wat positieve effecten heeft op de **energievoorziening**. Verder zorgt verdichting voor minder warmteverlies en schept het mogelijkheden voor de uitwisseling van energie (bv. warmtenetten).
- Het beleidskader zorgt voor een toename van de kwaliteit van de **huisvesting** door in te zetten op het energiezuinig renoveren van woningen en het reguleren van wateroverlast door het voorzien van een verhoogde buffer- en infiltratiecapaciteit en het vermijden van bijkomende woningen in risicozones voor wateroverlast. De ontwikkelingszones van woonuitbreidingsgebieden 6, 7, 9 en 10 zijn echter wel gelegen in risicozones voor toekomstige wateroverlast en behoeven daarom speciale aandacht in latere projectfasen, met name inzake het ontwerp van adequate buffervoorzieningen.
- Door in te zetten op nabijheid en kwaliteitsvolle publieke ruimte faciliteert het beleidskader zachte verplaatsingen en daardoor een actieve levensstijl. Het verminderen van het aandeel autoverplaatsingen zorgt eveneens voor een verbeterde luchtkwaliteit. Het energiezuinig renoveren en het bemoedigen van hernieuwbare energieproductie resulteren ook in een vermindering van schadelijke stoffen geassocieerd met verbranding (fijn stof, CO₂). Tenslotte zorgt de aanleg van de publieke ruimte met groen- en waterelementen voor verkoeling bij hittestress. Al deze aspecten dragen bij tot een leefomgeving die de **gezondheid** bevordert.
- Het beleidskader zet in op kwaliteitsvolle publieke ruimte en respect voor het landelijke DNA van de kern en bevordert zo sociale interactie. Verder vergemakkelijkt de nabijheid en een betere ontsluiting via trage wegen en het openbaarvervoer de toegang tot het sociale leven en voorzieningen. Het beleidskader heeft dus positieve effecten op het thema **netwerken**.

De gebiedsgerichte beleidsopties inzake de momenteel nog onbebouwde percelen in woonlinten hebben enerzijds positieve effecten (t.g.v. het verbieden van bijkomende verdichting), maar anderzijds ook potentieel negatieve effecten (t.g.v. de mogelijkheid om nog steeds ééngezinswoningen te bouwen²⁵):

- Als gevolg van de verdere invulling van de woonlinten met ééngezinswoningen bestaat hier immers de kans op inname van percelen met biologische waarde, doch de nieuw aangelegde tuinen van de ééngezinswoningen kunnen de verloren openruimte functie op zich nemen door het aansporen van insect/vogel vriendelijke tuinen met beperkte verharding en de opvang van regenwater via een wadi.
- Als gevolg van de verdere invulling van de woonlinten met ééngezinswoningen bestaat de kans op inname van percelen met een toekomstig risico op wateroverlast. Voorts kan het verder dichtbouwen van de linten met ééngezinswoningen aanleiding geven tot meer hittestress.
- De invulling van percelen langs de woonlinten met ééngezinswoningen op vrij excentrisch gelegen locaties kan aanleiding geven tot extra autoverplaatsingen – hoewel dus minder dan wanneer bijkomende verdichting zou zijn toegelaten – en hiermee gepaard gaande uitstoot van fijn stof, CO₂ en andere luchtverontreinigende polluenten (zoals stikstof).

²⁵ Tenminste zolang totdat er bovenlokaal beleid gerealiseerd wordt dat het mogelijk maakt om ontwikkelingsmogelijkheden op de nog onbebouwde percelen in de woonlinten te stoppen.

- De nabij de weginfrastructuren gesitueerde woonlinten kunnen geluidsoverlast ondervinden (vnlk. van de E17 en de N60) en reeds voorkomende luchtverontreiniging (bv. langsheen de Steenweg op Deinze en de Warandestraat).

Desalniettemin is de **cumulatieve eindbeoordeling** van de ontwikkelingsprincipes uit het beleidskader “kernen en economisch netwerk” en het gebiedsgerichte selectieve ruimtelijke beleid **positief** te noemen. Enerzijds betreffen de nog onbebouwde linten waar nog ééngezinswoningen kunnen gebouwd worden in totaliteit immers een kleinere oppervlakte dan de woonuitbreidingsgebieden en het woongebied Ter Biesten waar toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden verdwijnen, waardoor de netto balans inzake vermeden toekomstig ruimtebeslag positief is.

11.2.2 Beleidskader open ruimte en groenblauwe netwerken

Het beleidskader voorziet in bijkomende koolstofopslag ten gevolge van het uitbreiden en versterken van natuurgebieden. Verder wordt de CO₂-uitstoot komende van automobilititeit en energieproductie verminderd door het inzetten op een trage weggennetwerk en hernieuwbare energie. De evolutie van de broeikasgasuitstoot uit de landbouw wordt niet beïnvloed door voorliggend plan en hangt af van welke praktijken in het landbouwgebied zullen plaats vinden. Over het algemeen draagt het plan echter bij aan de streefwaarde om CO₂-emissies te neutraliseren teneinde de **klimaatverandering** af te remmen.

Het beleidskader zorgt voor het **tegengaan van bijkomend ruimtebeslag** en kan via ontharding (indien voldoende financiële middelen worden gefaciliteerd vanuit de hogere overheid) het bestaande ruimtebeslag verminderen. Verder wordt het natuurlijke landgebruik ter hoogte van enkele bijkomende ecologische zones hersteld. Een aandachtspunt inzake landconversie is de bijkomende druk van hernieuwbare energie inplanting en meer bepaald windturbines op de open ruimte.

Het beleidskader zet met initiatieven voor nieuwe groene zones en ontharding in op het verhogen van de infiltratiecapaciteit, waardoor de watervoorraden meer aangevuld kunnen worden. Ondanks het verhogen van de infiltratie wordt verwacht dat de bruto **zoetwateronttrekking** echter hoog blijft ten gevolge van een toenemende watervraag vanuit de landbouw. Het aantal droogtegevoelige landbouwpercelen in Nazareth zal ten gevolge van de klimaatverandering sterk toenemen. Het is dus aangewezen sterker in te zetten op waterretentie in het landbouwgebied om de veerkracht van de droogtegevoelige percelen te verhogen en hen minder afhankelijk te maken van bijkomende zoetwateronttrekking.

De ecologische inrichting en beheer van landbouwperceelsranden vermindert de nutriëntenuitspoeling, waaronder stikstof en fosfor. Deze effecten zijn echter weinig effectief indien de bron van **stikstof- en fosforverzadiging**, namelijk intensieve bemesting, niet wordt aangepakt. De uitspoeling van bemesting zal zich bij onveranderde landbouwpraktijken dus gewoon verderzetten in het reeds sterk verzadigde afstroomgebied. Dit negatief effect is inherent aan het huidige landbouwsysteem. Het voorliggend beleidsplan ruimte geeft enkel aan waar en in welke mate er ruimte voorzien wordt voor de landbouw, maar kan echter niet reguleren in welke hoedanigheid er aan landbouw wordt gedaan.

De voorziene bijkomende groenzones en meer bepaald schermbossen zorgen voor het afvangen van pollutanten uit de lucht. Verder dragen het uitbouwen van een trage weggennetwerk en hernieuwbare energie installaties bij tot het verminderen van emissies van automobilititeit en energieproductie. Het beleidskader levert dus een positieve bijdrage tot het verbeteren van de **luchtkwaliteit**.

Het beleidskader zet zowel in op het versterken van bestaande natuur als op de uitbreiding ervan. Dit gebeurt zowel in groenzones als doorheen het landbouwlandschap dankzij de ecologische inrichting van (trage) wegbermen en perceelsranden met KLE's. Deze initiatieven zorgen voor bijkomende creatie en verhoogde aaneengeslotenheid van habitats en hebben zo een positief effect voor de **biodiversiteit**. De druk op de biodiversiteit komende van eutrofiëring en verdroging als gevolg van de huidige landbouwpraktijken wordt echter niet verlicht (zie stikstof- en fosforverzadiging). Sommige aspecten van het beleidskader, met name intensief recreatief gebruik en de ontwikkeling van windturbines, kunnen ook leiden tot toegenomen verstoring van de fauna en flora aanwezig in het ecologische netwerk.

De landbouw behoudt in het beleidskader zijn prominente rol in open ruimte, bijkomende groenontwikkelingen zetten lokaal landbouwareaal onder druk maar zorgen wel voor het leveren van essentiële ecosysteemdiensten die de landbouwproductie op lange termijn ondersteunen. Inname van landbouwareaal door windturbines is beperkt, waardoor het meervoudig ruimtegebruik van landbouwpercelen mogelijk is en de bewerkbaarheid gevrijwaard blijft. De **voedselvoorziening** blijft ook bij het toepassen van het beleidsplan ruimte gegarandeerd.

Bijkomende hernieuwbare energie installaties in de open ruimte zorgen vanzelfsprekend voor een positieve bijdrage aan de **energievoorziening**. Bijkomende groenbuffers langsheen de autosnelweg kunnen het omzetten van het potentieel aan hernieuwbare (wind)energie evenwel bemoeilijken.

Het versterken en uitbreiden van groenblauwe netwerken zorgen voor het verhogen van de infiltratie- en retentiecapaciteit en dragen zo bij tot het beschikbaar zijn van water in functie van de **watervoorziening**. In de droogtegevoelige landbouwgebieden dient echter nog sterker te worden ingezet op waterretentie.

Het beleidskader zorgt voor bijkomend bufferend vermogen in groen(blauwe) ontwikkelingen nabij mogelijke probleemgebieden inzake wateroverlast. Dit heeft een positief effect op de kwaliteit van de **huisvesting** en de leefomgeving.

De voorziene groenbuffers in het beleidskader zorgen voor het afvangen van atmosferische polluenten, de voorziene groenblauwe netwerken zorgen voor verkoeling. Deze en andere groenontwikkelingen creëren ook extra bewegingsruimte en promoten een actieve levensstijl door de aanwezigheid van recreatieve en functionele fietsinfrastructuur. Onrechtstreeks leidt deze infrastructuur ook tot het verminderen van verbrandingsuitstoot en het verbeteren van luchtkwaliteit. Het beleidskader draagt dus bij aan een **gezondheidsbevorderende leefomgeving**.

Het beleidskader heeft positieve effecten op de toegang tot sociale **netwerken** en verstevigt de identiteit van het gemeentelijk netwerk. Zo wordt de landschappelijke identiteit van de gemeente gevrijwaard en kunnen nieuwe landbouworganisatievormen zoals korte keten en CSA (zelfoogstboerderijen) het gemeenschapsgevoel versterken. Verder kan recreatieve infrastructuur fungeren als ontmoetingsplaats en zorgen trage wegen voor de ontsluiting van de inwoners om aan het sociale leven in de gemeente te kunnen deelnemen.

11.3 Overzicht voornaamste aanbevelingen

11.3.1 Aanbevelingen volgend uit de analyse van de referentiesituatie

Het beschrijven van de referentiesituatie en de hieruit volgende SWOT-analyse bracht reeds enkele milieuknelpunten binnen de gemeente in beeld. Op basis hiervan werden reeds een aantal aanbevelingen en aandachtspunten, o.a. voor de verdere uitwerking van de beleidskaders, geformuleerd:

- Cfr. 'druk op open ruimte': een groot deel van de biologisch waardevolle elementen in de gemeente komen voor in landbouwgebied (zie Figuur 5-9). Het gaat hierbij voornamelijk om bomenrijen, houtkanten en andere lijnvormige begroeiing al dan niet langsheen waterlopen, soortenrijk permanent cultuurgrasland of minder waardevol, soortenarm permanent cultuurgrasland dat wel omgeven is door waardevolle kleine landschapselementen. Deze biodiversiteitsrijke landschapselementen omvatten op dit moment 1 à 2% van het landbouwareaal in de gemeente. Er wordt aanbevolen om tenminste te garanderen dat de bestaande biodiversiteitsrijke landschapselementen in landbouwgebied behouden blijven en bij voorkeur toeneemt tot een areaal van ca. 10% (tegenover de huidige 1 à 2%), cfr. de Europese Biodiversiteitsstrategie voor 2030. Met andere woorden: **het biodiverser maken van het landbouwgebied**. In het beleidskader 'open ruimte en groenblauwe netwerken' is hier terdege rekening mee gehouden, onder andere door het streven naar een goede landschappelijke integratie van agrarische bedrijfsgebouwen met kleine landschapselementen en buffergroen (door middel van de ondersteuning van de opmaak van landschapsbedrijfsplannen), en door de nodig aandacht te schenken aan het behouden en versterken van de biodiversiteit binnen agrarisch gebied (door middel van gebruiks- en beheersovereenkomsten met grondeigenaars en agrarische bedrijven). Omwille van deze meerwaarden werden de bestaande kleine landschapselementen (op basis van de biologische waarderingskaart) in het beleidsplan ook aangeduid op de visiekaart voor de open ruimte (zie Figuur 3-7). Hoewel de beleidsacties inzake het ondersteunen van de opmaak van landschapsbedrijfsplannen en gebruiks- en beheersovereenkomsten bijdragen aan de potentie tot het biodiverser maken van het landbouwgebied, kan hiermee nog niet ingeschat worden in welke mate het streefdoel van 10% biodiversiteitsrijke landschapselementen in landbouwgebied zal gehaald worden. Er wordt aangeraden om dit te monitoren.

>> doorwerking MER naar beleidsplan ruimte: deze paragraaf werd ondervangen in het beleidskader open ruimte: zie pagina 8-9

- Cfr. risicozones klimaatadaptatie: Nazareth heeft reeds in het huidige klimaat een hoog aandeel landbouwpercelen met significante droogtestress: 8% van de landbouwpercelen in Nazareth ten opzichte van 1% voor heel Vlaanderen. Er wordt aanbevolen om binnen de gemeente een strategie op te stellen teneinde deze droogteproblematiek tegen te gaan. In het beleidskader 'open ruimte en groenblauwe netwerken' wordt hier reeds op geanticipeerd door meer ruimte voor water te reserveren voor zowel infiltratie, buffering als berging; en het (her)ontwikkelingen van de bestaande beekvalleien als groenblauwe corridors. Men zou een stap verder kunnen gaan mits bv. het opmaken van een **droogteplan**. Een dusdanig droogteplan kan op zichzelf staan, gecombineerd worden met een hemelwaterplan, of deel uitmaken van een breder klimaatadaptatieplan. In een droogteplan ligt de focus op het in kaart brengen van de droogteproblematiek en de mogelijke maatregelen om droogte aan te pakken, waaronder dus ook maatregelen die droogtestress op landbouwpercelen tegengaan. Het droogteplan behandelt verschillende aspecten zoals tekorten aan bodemvocht, lage waterpeilen in waterlopen en daling van de grondwatertafel.

>> doorwerking MER naar beleidsplan ruimte: deze paragraaf werd ondervangen in het beleidskader open ruimte: zie pagina 10 en extra actie op p. 19 (opmaken van een strategie aangaande droogte en overstromingen aan de hand van een hemelwaterplan of dit op te nemen binnen een breder klimaatadaptatieplan).

- Cfr. aangroei waterdiepte 2050 (risicozones): dit resulteert in een voorspelde toename van het percentage gebouwen bedreigd door wateroverlast in de gemeente Nazareth tot 2,6% in

2050. Daarbij zijn ook enkele voorlopig onbenutte harde bestemmingen gelegen in zones met (toekomstig) overstromingsgevaar nog niet meegerekend. Er wordt aanbevolen om deze momenteel nog onbenutte harde bestemmingen gelegen in risicozone te **vrijwaren van toekomstige bebouwingsmogelijkheden**. In het beleidskader 'kernen en economisch netwerk' wordt hierop geanticipeerd door voor de woonuitbreidingsgebieden die nog behouden blijven als woonreserve enkele strikte ruimtelijke ontwikkelingsprincipes op te leggen zoals vertraagde afvoer van hemelwater (met waterinfiltratiezones of -bufferbekkens) en groenzones gekoppeld aan beekvalleien (met extra ruimte om beek te hermeanderen). Zeker de vallei van de Biestenbeek is hiervoor structuurbepalend. Met name in delen van de woonuitbreidingsgebieden nrs. 6, 7, 9 en 10, die in een risicozone voor toekomstige wateroverlast gelegen zijn blijft ook na realisatie van het beleidsplan de nodige aandacht voor adequate waterbuffervoorzieningen genoodzaakt.

>> doorwerking MER naar beleidsplan ruimte: deze paragraaf, in het bijzonder de aanbeveling om de momenteel nog onbenutte harde bestemmingen gelegen in risicozone voor toekomstige wateroverlast te vrijwaren van toekomstige bebouwingsmogelijkheden, werd ondervangen in het beleidskader open ruimte: zie pagina 10.

- Cfr. potentiële versus actuele infiltratiecapaciteit: mits ontharding heeft de bodem een aanzienlijke potentiële infiltratiecapaciteit >> er wordt aanbevolen om volop in te zetten op maatregelen om **ontharding** te bewerkstelligen. In het beleidskader 'open ruimte en groenblauwe netwerken' wordt hierop geanticipeerd door het opmaken van uitvoeringsgerichte plannen en instrumenten voor het vermijden van bijkomende verspreide bebouwing en voor het inzetten op ontharding in de open ruimte in het actieprogramma op te nemen. De gemeente laat onthardingspotenties mee afhangen van het ter beschikking komen van nieuwe (financiële) middelen en instrumenten vanuit hoger beleid, bv. om bestaande bedrijfsgebouwen en verharde bedrijfssites in de open ruimte te ontharden en zo opnieuw een openruimtebestemming verkrijgen. Echter zijn ook los van het ter beschikking komen van nieuwe (financiële) middelen en instrumenten kansen te nemen. Er zou bijvoorbeeld kunnen worden ingezet op het doen toenemen van groen in de kernen (bv. planten bomen langs straten), of groendaken. Ook in het ontharden van tuinen (bv. opritten voor auto's achter de woning, verharde voortuinen voor een gemakkelijk onderhoud,...) en bermen ligt veel potentieel. Een mogelijk instrument hiertoe is bv. een gemeentelijke ruimtelijke verordening inzake verharding van voortuinstroken.

>> doorwerking MER naar beleidsplan ruimte: deze paragraaf werd ondervangen in het beleidskader kernen: zie pagina 11.

- Cfr. seizoenale retentiecapaciteit: de permanente retentiecapaciteit in Nazareth wordt gevormd door de aanwezige waterlichamen, zoals beken en vijvers. De seizoenale retentiecapaciteit is onder natuurlijke omstandigheden over heel de gemeente verspreid. In de praktijk is deze echter ingeperkt ten gevolge het draineren van (akker)landbouwpercelen. Van graslanden wordt verwacht dat zij wel nog hun natuurlijke retentiecapaciteit bezitten. Deze zijn ook doorheen de hele gemeente verspreid met lokaal grotere clusters bv. ten zuidoosten van Nazareth-centrum, in de Scheldevallei en in het zuidwesten van de gemeente. Er wordt aanbevolen een systeem op poten te zetten om **de oppervlaktes van drainages in landbouwgebied in beeld te kunnen brengen**. Dit kan door te starten met minimaal het bijhouden van vergunde drainages (overzicht van het aantal besliste vergunningen/ geacteerde meldingen waarin rubriek 53.3, dus de drainering die noodzakelijk is om het gebruik of de exploitatie van cultuurgrond mogelijk te maken of te houden, is aangevraagd).

>> Dit is weliswaar een aanbeveling die buiten de scope van het beleidsplan ruimte ligt en doorwerking dient te krijgen binnen het gemeentelijk vergunningenbeleid.

- Cfr. “overstromingsrisico regulerende ecosystemen”: wanneer beide factoren van de waterbalans – infiltratie en retentie – samen worden genomen, komt naar voren dat het aanbod aan “overstromingsrisico regulerende ecosystemen” hoog is ten zuidoosten van de kern van Nazareth en in de Scheldevallei in het oosten van de gemeente. Ter hoogte van de kernen en bedrijfsterreinen is het aanbod aan overstromingsregulatie het laagste. Ook in het grootste deel van de open ruimte is het aanbod van de ecosysteemdienst laag, al zijn er lokaal uitzonderingen. >> er wordt aanbevolen om maatregelen te nemen om het **aanbod van ecosysteemdiensten in de open ruimte te verhogen**. Een belangrijke rol hierbij is weggelegd voor de landbouw: bv. behoud/uitbouw van KLE’s (houtkanten edm), ... In het beleidskader ‘open ruimte en groenblauwe netwerken’ wordt hierop geanticipeerd door binnen de agrarische gebieden de nodige aandacht te schenken aan het behouden en versterken van de biodiversiteit. Dit kan gebeuren via bepaalde gebruik- en beheersovereenkomsten met grondeigenaars en agrarische bedrijven. Voorbeelden van mogelijke maatregelen zijn het behouden van permanent graslanden, het ecologisch beheer van wegbermen, het inrichten van landbouwperceelsranden met kleine landschapselementen (hagen, houtkanten, bomen, poelen, bloemrijke bermen, ...), agroforestry of andere vormen van natuurgerichte landbouw. Dergelijke maatregelen bevorderen de ecosysteemdiensten, versterken de landschappelijke waarden van de open ruimte, helpen ook tegen bodemverschraling en -erosie en komen zo ten goede aan de landbouwgebruikswaarde.

>> doorwerking MER naar beleidsplan ruimte: deze paragraaf werd ondervangen in het beleidskader open ruimte: zie pagina 9-10.

11.3.2 Aanbevelingen volgend uit de beoordeling van de strategische visie

De milieueffectbeoordeling van de strategische visie bracht enkele risico’s van het beleidsplan in beeld. Op basis hiervan werden de volgende aanbevelingen en aandachtspunten voor de verdere uitwerking van de beleidskaders geformuleerd:

- Intensiveren van het ruimtegebruik en verdichten houdt het risico op toenemende verharding in, met nefaste gevolgen voor de klimaatadaptatiecapaciteit van de bebouwde ruimte, meer bepaald de veerkracht tegen wateroverlast en hittestress. De strategische visie mildert dit risico zelf al door complementaire strategieën te implementeren die de veerkracht van de bebouwde ruimte tegen de gevolgen van de klimaatverandering verhogen, zoals het uitbouwen van een groenblauw netwerk en ontharden. Om de positieve effecten van deze **klimaatadaptatie strategieën te maximaliseren** werden in de milieueffectbeoordeling van het beleidskader ‘Open ruimte en groenblauw netwerk’ kansrijke zones verder onderzocht.

>> doorwerking MER naar beleidsplan ruimte: deze paragraaf werd ondervangen in het beleidskader open ruimte: op pagina 12 worden de beken in droogtegevoelige openruimtegebieden opgesomd (beeknamen in tekst, niet op visiekaart).

- De strategieën uit de strategische visie hebben weinig vat op het verduurzamen van het productiesysteem van de landbouw. Dit houdt het risico in dat **bestaande milieuknelpunten**, zoals de stikstofproblematiek en het beperkte retentievermogen in droogtegevoelige landbouwgebieden, die gerelateerd zijn aan intensieve landbouwpraktijken, **zullen worden verdergezet**. Dit laatste werkt daarbij ook nog eens belemmerend voor het behalen van de

ambitie om een antwoord te bieden op de klimaatuitdaging. Ruimtelijke strategieën om de veerkracht van de landbouw tegen droogte te versterken en nutriëntuitspoeling tegen te gaan werden verder onderzocht in de milieueffectbeoordeling van het beleidskader 'Open ruimte en groenblauw netwerk'. Deze zullen echter ook gepaard moeten gaan met specifiek aanvullend beleid om de landbouwpraktijken te verduurzamen, wat weliswaar buiten de bevoegdheid van voorliggend Beleidsplan Ruimte valt. Echter, om de doelstellingen van het groenblauw netwerk waar te maken zal enkel ruimtelijk beleid dus niet volstaan en moet er dus ook werk worden gemaakt van een **omschakeling inzake duurzame en klimaatbestendige landbouwpraktijken**. Een **update van het beleidsplan voor landbouw, tuinbouw en platteland**²⁶ – het huidige plan dateert van 2009 en had een planperiode tot 2019 – met actuele thema's zoals 'klimaat', 'korte keten en kringlooplandbouw' en 'ecosysteemdiensten' kan hiertoe een aanzet zijn. Vooral in randstedelijke gebieden, zoals Nazareth zich t.o.v. Gent en Deinze situeert, bieden agro-ecologische vormen van landbouw²⁷ en een multifunctioneel gebruik van de open ruimte (met een grotere verweving tussen landbouw en natuur) meer potentieel en is de kans het grootst dat dit gehonoreerd wordt door de nabije consument.

>> **doorwerking MER naar beleidsplan ruimte: deze paragraaf werd ondervangen in het beleidskader open ruimte: zie pagina 8 en extra actiepunt p. 20 (actualiseren of herzien van het gemeentelijk landbouwbeleidsplan).**

- Het inplanten van **hernieuwbare energie**-installaties in het landschap houdt een risico op bijkomend ruimtebeslag en druk op de open ruimte in. Het is dus aan te bevelen dat deze installaties bij voorkeur geïntegreerd worden **in de reeds bebouwde ruimte in plaats van in de open ruimte**. Eventuele ontwikkelingen in de open ruimte dienen respect te hebben voor de omgevingsaspecten en biologisch waardevol gebied zo veel mogelijk vrijwaren. Meervoudig gebruik in cultuurlandschappen krijgt hier vanuit milieuoogpunt dus de voorkeur.

>> **doorwerking MER naar beleidsplan ruimte: deze paragraaf werd ondervangen in het beleidskader open ruimte: zie pagina 18.**

- Het intensiveren van het gebruik van bestaande bedrijventerreinen, die een zeer auto-gerichte ontsluiting hebben, brengt het risico op een toename van wegverkeer en de bijhorende milieudruk met zich mee. Het is daarom aan te bevelen om in het beleidskader 'kernen en economisch netwerk' meer in te zetten op de **ontsluiting van deze bedrijventerreinen voor fiets en openbaar vervoer**.

>> **doorwerking MER naar beleidsplan ruimte: deze paragraaf werd ondervangen in het beleidskader kernen en economisch netwerk: zie pagina 30 en 32.**

- De thema's met betrekking tot het **energiesysteem** hebben in meer of mindere mate een ruimtelijke dimensie. In de strategische visie wordt vermeld dat de energietransitie engagement vereist bij alle betrokkenen en op verschillende niveaus: van de individuele burger en de bedrijven, bij de lokale en hogere besturen. Binnen haar eigen middelen en bevoegdheden wil de gemeente Nazareth hierin constructief samenwerken en bijdragen tot een duurzame energietransitie. Los van deze ambitie gaat het beleidsplan hier echter niet dieper op in. Gezien het belang van het thema, ook voor het lokale ruimtelijke beleid, wordt

²⁶ Soresma, 2009. Beleidsplan gemeente Nazareth voor landbouw, tuinbouw en platteland.

²⁷ Agro-ecologie is een ecologische benadering van de landbouw waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van de natuurlijke hulpbronnen en diensten, zonder deze te beschadigen. Naast de ecologische aspecten worden ook de sociale aspecten van het landbouwsysteem integraal meegenomen.

aanbevolen om een **toekomstig beleidskader “energie”** in overweging te nemen, waarin bv. een lokale ruimtelijke energiestrategie kan uitgewerkt worden en waar instrumenten zoals een warmtezoningsplan en sloopbeleidsplan een rol in kunnen vervullen.

>> doorwerking MER naar beleidsplan ruimte: deze paragraaf werd ondervangen in de strategische visie (zie pagina 19), bovendien beschikt de gemeente Nazareth reeds over een duurzaam energieactieplan²⁸.

- De gemeente streeft naar een transitie naar duurzame mobiliteit. Om de bereikbaarheid op peil te houden zal men steeds sterker moeten inzetten op alternatieve vervoersmiddelen. Hierbij moet gestreefd worden naar een verschuiving (modal shift) van het autoverkeer naar beduidend meer gebruik van fiets, openbaar of collectief vervoer en watergebonden transport. Inzake **watergebonden transport** doet het beleidsplan geen concrete uitspraken. Gezien de ligging van de gemeente aan de Schelde, en in het bijzonder de locatie van het bedrijventerrein Sluis, zijn er weldegelijk potenties om vervoer via het water te organiseren in plaats van via de weg. Als aanbeveling wordt opgenomen om:
 - in het licht van een transitie naar duurzame mobiliteit zoveel mogelijk te stimuleren om transport van de weg te verplaatsen naar transport over het water voor bedrijven die grenzen aan de waterweg (Bovenschelde t.h.v. van de sluisweg/Grenadiersbrug).
 - nabijheid als sturend principe te hanteren, gezien de ligging van de Bovenschelde aan de buitengrens t.h.v. van de sluisweg/Grenadiersbrug.

Dat zo’n transitie meer en meer een regionale samenwerking en organisatie vraagt, staat buiten kijf. Dit zal verder vorm moeten krijgen in het kader van de opmaak van het gemeentelijk en het regionaal mobiliteitsplan (via de werking van de vervoerregio) en in samenwerking met actoren zoals De Vlaamse Waterweg.

>> doorwerking MER naar beleidsplan ruimte: deze paragraaf werd ondervangen in het beleidskader kernen en economisch netwerk: zie pagina 34.

11.3.3 Aanbevelingen volgend uit de beoordeling van het beleidskader ‘kernen en economisch netwerk’

Vanuit de beoordeling van het beleidskader ‘Kernen en economisch netwerk’ komen de volgende **aandachtspunten voor lagere m.e.r. niveaus** naar voor inzake het projectmatig ontwikkelen van de behouden **woonreserves**:

- Het beperken van de inname van biologisch waardevolle elementen, voornamelijk bomenrijen, door aangepast ontwerp op projectniveau. Dit is met name van toepassing voor de ontwikkelingszones van WUG 6 en 7.
- Bijkomende aandacht voor adequate buffervoorzieningen in het ontwerp van de ontwikkelingszones van WUG 6, 7, 9 en 10, die in een risicozone voor toekomstige wateroverlast gelegen zijn.

²⁸ Duurzaam energieactieplan Deinze en Nazareth, Zero Emission Solutions, Bond Beter Leefmilieu en Provincie Oost-Vlaanderen, september 2016.

>> doorwerking MER naar beleidsplan ruimte: beide aandachtspunten werd ondervangen in het beleidskader kernen en economisch netwerk: zie pagina 17.

Inzake het projectmatig ontwikkelen van de **woonlinten** komen volgende **aandachtspunten voor lagere m.e.r. niveaus** naar voor:

- Het beperken van de inname van biologisch waardevolle elementen, door aangepast ontwerp op projectniveau. Dit is met name van toepassing voor de woonlinten WL1, WL7 en WL8.
- De nieuw aangelegde tuinen van de ééngezinswoningen kunnen de verloren openruimte functie op zich nemen door het aansporen van insect/vogel vriendelijke tuinen met beperkte verharding en de opvang van regenwater via een wadi.
- Aandacht voor adequate buffervoorzieningen in het ontwerp van de ontwikkeling van percelen in woonlinten 7 en 8, die in een risicozone voor toekomstige wateroverlast gelegen zijn.
- Aandacht voor adequate groenvoorzieningen in het ontwerp van de ontwikkeling van percelen in woonlinten 5 en 8, die in een risicozone voor toekomstige hittestress gelegen zijn.

>> doorwerking MER naar beleidsplan ruimte: bovenstaande aandachtspunten werden ondervangen in het beleidskader open ruimte: zie pagina 17.

- In woonlinten 1 tot 3 is de knooppuntwaarde matig en de voorzieningen beperkt tot matig. Ook enkele percelen uit WL4 en WL11 zijn excentrisch gelegen. Er wordt aanbevolen om deze percelen niet meer te bebouwen²⁹, teneinde geen op bijkomende automobilititeit georiënteerde percelen te ontwikkelen.
- Er wordt aanbevolen om de percelen die getroffen worden door een slechte luchtkwaliteit, niet meer te bebouwen³⁰ om zo de gezondheidsrisico's betrokken bij een slechte luchtkwaliteit grotendeels te beperken. Het gaat meer bepaald om percelen ter hoogte van WL1, WL3 en WL21.
- Er wordt aanbevolen om de percelen die getroffen worden door een slechte geluidskwaliteit (65-70 db(A)), niet meer te bebouwen³¹ om zo de gezondheidsrisico's betrokken bij geluidsoverlast (bv. slechte nachtrust) grotendeels te beperken. Het gaat meer bepaald om percelen ter hoogte van WL1, WL10, WL18 en WL21.

>> doorwerking MER naar beleidsplan ruimte: deze aandachtspunten werden NIET overgenomen: bij een mogelijk bouwverbod in de woonlinten legt de gemeente Nazareth de prioriteiten in overstromingsgevoelige gebieden, ruimtelijke kwetsbare gebieden of landschappelijk waardevolle gebieden: zie beleidskader open ruimte op p. 17.

²⁹ Of alleszins prioritair in aanmerking te nemen voor een bouwverbod wanneer via bovenlokaal beleid nieuwe (financiële) middelen en instrumenten ter beschikking komen die het vermijden dat onbebouwde percelen in de woonlinten en woonverkavelingen in de open ruimte nog effectief worden bebouwd, stimuleren.

³⁰ Of alleszins prioritair in aanmerking te nemen voor een bouwverbod wanneer via bovenlokaal beleid nieuwe (financiële) middelen en instrumenten ter beschikking komen die het vermijden dat onbebouwde percelen in de woonlinten en woonverkavelingen in de open ruimte nog effectief worden bebouwd, stimuleren.

³¹ Of alleszins prioritair in aanmerking te nemen voor een bouwverbod wanneer via bovenlokaal beleid nieuwe (financiële) middelen en instrumenten ter beschikking komen die het vermijden dat onbebouwde percelen in de woonlinten en woonverkavelingen in de open ruimte nog effectief worden bebouwd, stimuleren.

11.3.4 Aanbevelingen volgend uit de beoordeling van het beleidskader 'open ruimte en groenblauw netwerk'

Vanuit de beoordeling van het beleidskader 'Open ruimte en groenblauw netwerk' komen de volgende **aanbevelingen voor het actieplan** naar voor:

- Sterker inzetten op waterretentie in droogtegevoelig landbouwgebied.

>> doorwerking MER naar beleidsplan ruimte: aanbeveling werd ondervangen in het beleidskader open ruimte: zie pagina 10.

- Rekening houden met de mogelijke conflicterende ruimteclaims tussen windturbine ontwikkeling en de ontwikkeling van schermbossen langs de E17.

>> doorwerking MER naar beleidsplan ruimte: aanbeveling werd ondervangen in het beleidskader open ruimte: zie pagina 18.

- Ook bij het uitbouwen van het trage wegennetwerk inzetten op een ecologische inrichting van de bermen met kleine landschapselementen.

>> doorwerking MER naar beleidsplan ruimte: aanbeveling werd ondervangen in het beleidskader open ruimte: zie pagina 15.

11.4 Synthese van de grensoverschrijdende effecten

De gemeente Nazareth is gelegen op minstens 23 km van de dichtstbijzijnde (gewest)grens (Waals Gewest). Er worden bijgevolg geen (gewest)grensoverschrijdende effecten t.g.v. het Beleidsplan Ruimte verwacht.

12 Geraadpleegde bronnen

- Agenschap Zorg en Gezondheid (2021). Lokale gezondheidsindicator mobiliteit. <https://www.zorg-en-gezondheid.be/luchtverontreiniging-en-geluid-gezondheidsimpact-mobiliteit>
- Antea Group (2021) i.o.v. Department Omgeving Team Mer. Roadmap voor milieueffectbeoordeling op strategisch niveau
- Doughnut Economics Action Lab (DEAL) (2021). Creating City Portraits: A methodological guide from The Thriving Cities Initiative. <https://doughnuteconomics.org/tools-and-stories/14>
- DOV Verkenner
- Ecoplan kaarten <https://www.uantwerpen.be/nl/onderzoeksgroep/ecoplan/ecoplan-tools/ecoplan-geoloket/>
- De Ridder G., Van der Auwera K., Van de Vel K., Buekers J., De Brouwere K., Mollen L., Van Acker dr. R., Hoef N, Acke S. & Verdeyen A. (2020) Hoe passen elektrische wagens in een duurzaam mobiliteitsbeleid dat ook gezondheid vooropstelt? Vlaams instituut Gezond Leven en VITO. https://www.zorg-en-gezondheid.be/sites/default/files/2022-04/GL_VITO_EW_DOSSIER_VF.pdf
- Departement Omgeving (Mei 2021) Veelgestelde vragen (FAQ) over lokale beleidsplanning. <https://www.omgeving.vlaanderen.be/lokale-ruimtelijke-beleidsplanning>
- Geoloket Stroomgebiedbeheerplannen (2021). <https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/geoloket-stroomgebiedbeheerplannen/>
- Geopunt.be
- IRCeline (2021). Trends in de evolutie van jaargemiddelde NO2 <https://www.irceline.be/nl/luchtkwaliteit/metingen/stikstofdioxide/historiek/trends>
- Klimaatportaal VMM
- Limaheluw J., Vreman B., van der Meulen S., Belgers D. & Bruijns A. (2021) Stedelijke Waterkwaliteit, Klimaat en Adaptatie, achtergrondrapport. *NKWK Klimaatbestendige Stad*.
- Peeters B., Van Hooste H., Brouwers J., Devriendt S., Struyf I., Vander Putten E., Vandevenne F., Van Steertegem M. (2018), Wat milieu-indicatoren ons (niet) vertellen: een meta-analyse, Vlaamse Milieumaatschappij, MIRA, MIRA/2018/03.
- Provincies in cijfers 2019: <https://provincies.incijfers.be/databank>
- Provincie Oost-Vlaanderen: Knoop- en voorzieningenwaarde provincie Oost-Vlaanderen: <https://storymaps.arcgis.com/stories/541c574decef4a20a33fca923f5ae0aa>
- Ruimtemonitor.be
- VITO: Walkabilityscore Tool. <https://walkability.marvin.vito.be/>
- VMM (2014) Megatrends: ingrijpend, maar ook ongrijpbaar? Hoe beïnvloeden ze het milieu in Vlaanderen? MIRA Toekomstverkenning 2014, Vlaamse Milieumaatschappij, Aalst.
- VMM (2018) Milieuverkenning 2018. Oplossingen voor een duurzame toekomst. Milieuraapport Vlaanderen, Vlaamse Milieumaatschappij, Aalst.
- VMM (2019). Je gemeente in cijfers: kwaliteit van de belangrijkste waterlopen <https://www.vmm.be/data/gemeente-in-cijfers>
- VMM (2021) Riolerings- en zuiveringsgraden. <https://www.vmm.be/data/riolerings-en-zuiveringsgraden>
- Waterinfo.be

13 Bijlagen

13.1 Bijlage 1: Tabel Juridisch en beleidsmatig kader

Randvoorwaarde		Relevantie
Juridische randvoorwaarden		
Ruimtelijke ordening		
Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening	Deze codex, die in werking trad op 1/9/2009, vormt de basis van de reglementering m.b.t. ruimtelijke ordening. Regelt de ruimtelijke structuurplannen, de ruimtelijke beleidsplannen, ruimtelijke uitvoeringsplannen, stedenbouwkundige verordeningen en stedenbouwkundige vergunningen	Vlaams juridisch kader ruimtelijke ordening
Plannen m.b.t. bodembestemming	De bodembestemming wordt vastgelegd via de gewestplannen en/of via de algemene plannen van aanleg (APA's) of bijzondere plannen van aanleg (BPA's). Ter uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) worden gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's) opgemaakt. Ook op provinciaal en gemeentelijk vlak worden RUP's opgesteld.	Regelt de bestemming en het gebruik van gronden
Milieuhygiëne		
OV-decreet en OV-besluit	OV-besluit is een uitvoeringsbesluit van het omgevingsvergunningsdecreet. Hierin worden de procedures voor de meldingen en omgevingsvergunningsaanvragen vastgelegd.	Vormt kader voor omgevingsvergunningsaanvragen
VLAREM II	Hierin worden de algemene en sectorale voorwaarden beschreven waaraan vergunningsplichtige activiteiten moeten voldoen. Daarnaast bevat dit besluit ook de milieukwaliteitsnormen voor oppervlaktewater, grondwater, lucht, geluid, bodem.	Vlaams juridisch milieuwetgevingskader
IPPC richtlijn – IED Richtlijn (2010/75/EU)	De Integrated Pollution Prevention and Control (IPPC) Richtlijn creëert een kader voor vergunningen en vergunningsvoorwaarden voor grote industriële installaties. Ze heeft als doel de emissies en verontreinigingen van deze installaties te beperken. Een belangrijk principe hierbij is dat de beste beschikbare technieken (BBT) moeten toegepast worden. Deze zijn beschreven voor verschillende sectoren en activiteiten in BREF's, een Europees referentiedocument dat BBT-technieken definieert. In Vlaanderen wordt uitvoering gegeven aan de IPPC-richtlijn via VLAREM.	Europees kader inzake emissies van industriële installaties

Decreet houdende algemene bepalingen in verband met milieubeleid (DABM)	Het DABM creëert een algemeen juridisch kader voor het milieubeleid ter overkoepeling van de bestaande sectorale regelingen en omvat de doelstellingen en de beginselen voor het milieubeleid in Vlaanderen.	Vlaams algemeen juridisch kader
Plan-m.e.r.-decreet en uitvoeringsbesluit	Het plan-m.e.r.-decreet vormt een wijziging op het m.e.r.-decreet. Het regelt het toepassingsgebied, de inhoud en de procedure voor de opmaak van een plan-MER.	Vlaams procedureel juridisch kader
Water		
Kaderrichtlijn Water (KRW)	De Europese Kaderrichtlijn Water (2000/60/EG) is van kracht sinds 22/12/2002. Ze vormt het raamwerk voor het integraal waterbeleid van de Europese Unie en haar lidstaten. De Kaderrichtlijn Water vormt het kader voor het beleid inzake waterkwaliteit en waterkwantiteit, dit voor alle sectoren en waaronder dus ook de landbouw. Voor de landbouw is hierbij een link met de Nitraatrichtlijn. Het doel van Kaderrichtlijn Water is het bereiken van een goede toestand van het oppervlakte- en grondwater tegen 2015, dit zowel kwantitatief als kwalitatief. Hierbij is termijnverlenging mogelijk tot 2021 en 2027. Tevens dient achteruitgang te worden voorkomen. In Vlaanderen gebeurde de omzetting van deze richtlijn via het Decreet Integraal Waterbeleid.	Europees juridisch kader m.b.t. het watersysteem
Decreet Integraal Waterbeleid	In uitvoering van de Europese Kaderrichtlijn Water werd het Decreet Integraal Waterbeleid aangenomen door het Vlaams Parlement. De Vlaamse overheid streeft naar duurzame ontwikkeling van de watersystemen in Vlaanderen. Een van de elementen uit het decreet is de 'watertoets'. De watertoets houdt in dat bij de beslissing over een vergunning, plan of programma, rekening gehouden wordt met de mogelijke nadelige gevolgen ervan voor het watersysteem en voor de functies die het watersysteem vervult.	Vlaams juridisch kader m.b.t. het watersysteem
Stroomgebiedbeheerplannen (2016 – 2021; 2022-2027)	Het stroomgebiedbeheerplan bepaalt de hoofdlijnen van het integraal waterbeleid voor het desbetreffende stroomgebieddistrict, met inbegrip van de	Stroomgebiedbeheerplan voor de Maas van toepassing op het

	voorgenomen maatregelen, middelen en termijnen.	grondgebied van de gemeente
	Onderdelen van het plan kunnen bindend zijn voor entiteiten die belast zijn met taken van openbaar nut. Op Vlaams gebied situeren zich de stroomgebieden Schelde en Maas. Het openbaar onderzoek van de 3 ^{de} generatie stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 werd afgerond op 14 maart 2021. Een goedkeuring door de Vlaamse Regering is voorzien tegen eind 2021. Het SGBP bevat per waterlichaam doelstellingen en een maatregelenprogramma, waarin uitdrukkelijk elementen voor het GLB-SP werden opgenomen.	
Grondwaterrichtlijn	Het doel van de Grondwaterrichtlijn (2006/118/EG) is het vaststellen van specifieke maatregelen ter voorkoming en beheersing van grondwaterverontreinigingen. Onderdelen hiervan zijn: vaststellen van criteria voor de beoordeling van de goede chemische toestand van het grondwater en vaststellen van criteria voor significante en aanhoudende stijgende trends en de omkering daarvan.	Europees juridisch kader m.b.t. het grondwatersysteem
Besluit inzake hemelwater-putten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater	Dit besluit gaat uit van het principe dat hemelwater in eerste instantie dient hergebruikt te worden, in tweede instantie in de bodem infiltreert en in laatste instantie vertraagd wordt afgevoerd. Het besluit is o.m. van toepassing op het bouwen of herbouwen van gebouwen vanaf 75 m ² dakoppervlakte, uitbreidingen vanaf 50 m ² dakoppervlakte en aanleg van verharde grondoppervlaktes vanaf 200 m ² .	Niet relevant – projectniveau
Grondwaterdecreet en uitvoeringsbesluiten	Het grondwaterdecreet voorziet in de afbakening van waterwingebieden en beschermingszones. De grondwatervergunning is geïntegreerd in de omgevingsvergunning.	Vlaams juridisch kader m.b.t. het grondwatersysteem
Besluit betreffende indeling en kwaliteitsdoelstellingen waterlopen	De wet op bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging legt de basis voor o.a. milieukwaliteitsnormen. Een besluit van de Vlaamse Regering duidt de verschillende bestemmingen van de oppervlaktewateren aan (drinkwater, zwemwater, viswater, schelpdierwater). De milieukwaliteitsnormen voor de verschillende bestemmingen zijn opgenomen in Vlarem II.	Vlaams juridisch kader m.b.t. de kwaliteit van het oppervlaktewatersysteem
Wet betreffende onbevaarbare waterlopen	Onbevaarbare waterlopen worden ingedeeld in 3 categorieën: -categorie 1 (bevoegdheid VMM) -categorie 2 (bevoegdheid provincie of bestuur polder/watering indien	Vlaams juridisch kader m.b.t. het watersysteem

	behorende tot hun ambtsgebied) -categorie 3 (bevoegdheid gemeente of bestuur polder/watering indien behorende tot hun ambtsgebied) De niet geklasseerde waterlopen vallen onder de bevoegdheid van de eigenaars van de percelen.	
Besluit betreffende bevaarbare waterlopen	Bevaarbare waterlopen vallen onder de bevoegdheid van het Vlaams Gewest.	Vlaams juridisch kader m.b.t. het watersysteem
Wet betreffende watering; Wet betreffende de polders	Openbare besturen die in hun ambtsgebied instaan voor de waterbeheersing zijn o.a. verantwoordelijk voor de onderhouds- en aanpassingswerken voor de waterlopen van 2 ^e en 3 ^e categorie (en ingeschreven niet-geklasseerde waterlopen) binnen hun ambtsgebied.	Niet relevant voor gemeente
Mestdecreet (oorspronkelijk vastgesteld in 1991, sindsdien meermaals (grondig) gewijzigd (MAP1, 2, 3, 4 en 5); MAP6 is nu in werking)	Het Mestdecreet, meer bepaald het Decreet houdende de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen (22/12/2006) is de vertaalslag van het mestactieprogramma. Deze wetgeving heeft tot doel het leefmilieu te beschermen tegen de verontreiniging als gevolg van de productie en het gebruik van meststoffen. De verdere uitwerking van het Mestdecreet gebeurt via uitvoeringsbesluiten.	Vlaams juridisch kader m.b.t. stikstofverzadiging.
Nitraatrichtlijn (91/676/EEG)	Het doel van de Nitraatrichtlijn is de waterverontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen verminderen en verdere verontreiniging voorkomen. Naar deze doelstelling wordt gestreefd door de waterkwaliteit te meten, kwetsbare wateren en kwetsbare zones af te bakenen, een actieprogramma en code voor goede landbouwpraktijken op te stellen, te evalueren en bij te sturen. Dit programma heeft een cyclus van 4 jaar. De richtlijn is in Vlaanderen geïmplementeerd via het Mestdecreet.	Europees juridisch kader m.b.t. stikstofverzadiging.
Drinkwaterrichtlijn (2020/2184)	De kaderrichtlijn Water vult de voorschriften van de Drinkwaterrichtlijn aan door beschermingszones vast te stellen voor waterlichamen die voor de onttrekking van voor menselijke consumptie bestemd water worden gebruikt. De herziene drinkwaterrichtlijn is op 12 januari 2021 in werking getreden en is een herziene versie van de oorspronkelijke drinkwaterrichtlijn van 1998. De	Europees juridisch kader m.b.t. de kwaliteit van het watersysteem

Drinkwaterrichtlijn is omgezet in Vlaamse wetgeving via het decreet betreffende water bestemd voor menselijke aanwending en bijbehorende besluit. De nieuwe Drinkwaterrichtlijn moet uiterlijk op 12 januari 2023 in nationale wetgeving zijn omgezet. Op dat moment vervalt Drinkwaterrichtlijn 98/83, die tot dat moment blijft gelden.

Lucht		
Europese kaderrichtlijn luchtkwaliteit (2008/50/EG)	Deze Europese Kaderichtlijn Lucht vormt samen met een aantal dochterrichtlijnen de basis voor het luchtbeleid in Europa (luchtkwaliteit, beoordelingscriteria,...). In de kaderrichtlijn worden o.a. de verontreinigende stoffen omschreven waarvoor in de 'dochterrichtlijnen' grenswaarden of richtwaarden moeten worden vastgelegd.	Europees juridisch kader m.b.t luchtkwaliteit
NEC-richtlijn (2016/2284/EU)	Deze Europese richtlijn legt nationale emissieplafonds op voor SO ₂ , NO _x , VOS, PM _{2,5} en ammoniak. Doel is de verzuring, eutrofiëring en ozonverontreiniging aan te pakken. In het meest recente NAPCP (Nationale Air Pollution Control Programme) zijn de nationale emissiereductiedoelstellingen uit de richtlijn verdeeld over de 3 gewesten en zijn de emissieplafonds voor Vlaanderen op genomen.	Europees juridisch kader m.b.t luchtkwaliteit en stikstofverzadiging
Luchtbeleidsplan 2030	Op 25 oktober 2019 heeft de Vlaamse Regering het Luchtbeleidsplan 2030 goedgekeurd. Het plan zorgt voor een geïntegreerde aanpak van luchtverontreiniging, door de beleidsaanpak voor het naleven van zowel de Europese emissieplafonds als de Europese luchtkwaliteitsnormen te integreren in één plan, waardoor zowel grensoverschrijdende, regionale als lokale luchtkwaliteitsproblemen worden aangepakt. Het plan is opgesteld in uitvoering van artikel 23 van de Europese richtlijn 2008/50/EG (Kaderrichtlijn Luchtkwaliteit) en in uitvoering van de Europese richtlijn 2016/2284 (herziening NEC-richtlijn).	Vlaams juridisch kader m.b.t luchtkwaliteit
Klimaat		
Kyoto-protocol	In 1997 werd een protocol ondertekend waarbij de geïndustrialiseerde industrielanden er zich toe verbinden om hun globale uitstoot aan broeikasgassen tegen 2008-2012 meer dan 5% onder het niveau van 1990 te brengen. België engageerde zich tot een vermindering met 7,5%. Tijdens de tweede verbintenisperiode (2013-2020) verbindt de EU (de lidstaten	Globaal bindend verdrag m.b.t. broeikasgasemissies

Akkoord van Parijs (2015) en de Effort sharing Regulation (EU 842/2018)	en IJsland) zich ertoe samen hun totale broeikasgasemissies met 20 % te verminderen t.o.v. het niveau van 1990 of van een ander referentiejaar dat zij zelf gekozen hebben. Het Akkoord van Parijs is een onderdeel van het klimaatverdrag. Hierin werd de bovengrens van 2 graden opwarming ten opzichte van het pre-industriële tijdperk voor het eerst in een juridisch instrument vastgelegd. Bovendien wordt het streven vastgelegd om de opwarming beperkt te houden tot 1,5 graad. Verder stelt het akkoord dat er snel een eind moet komen aan het gebruik van fossiele brandstoffen, aangezien dit een belangrijke oorzaak is van de overmatige CO₂-uitstoot. De Effort Sharing Regulation legt daarbij jaarlijkse reductiedoelstellingen vast voor de meeste niet-ETS-sectoren. De EU reductiedoelstelling voor de niet-ETS sectoren (waaronder landbouw) van -30% in 2030 t.o.v. 2005 is voor België vertaald naar een bindende broeikasgas reductiedoelstelling van -35% voor de niet-ETS sectoren.	Gloobaal bindend verdrag m.b.t. broeikasgasemissies Europees juridisch kader m.b.t. broeikasgasemissies
Europese Green Deal/Europese klimaatwet/ Fit for 55 package	De Europese Green Deal heeft als doelstelling om van Europa tegen 2050 het eerste klimaatneutrale continent te maken. In het kader hiervan werd door middel van de Europese klimaatwet bindend vastgelegd dat de EU zich inzet voor klimaatneutraliteit en voor de ambitieuzere tussentijdse doelstelling om de netto-uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 met ten minste 55 % te verminderen ten opzichte van het niveau van 1990. Deze EU-verordening is in werking getreden in juli 2021. Om deze doelstelling van 55% emissiereductie te kunnen waarmaken heeft de Europese Commissie in juli 2021 een pakket maatregelen voorgesteld, het zogenaamde Fit-for-55 pakket, die het komende jaar in beleid zullen worden omgezet.	Vormt het kader voor het Vlaamse Energie- en Klimaatplan
Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021 – 2030	De Vlaamse Regering heeft eind 2019 het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 goedgekeurd. Met dit Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 (VEKP) engageert Vlaanderen zich voor de volgende doelstellingen • Broeikasgasreductie in de niet-ETS sectoren: -35% BKG-uitstoot in 2030 ten opzichte van 2005; • LULUCF-sector: voor de periode 2021-2030 voldoen aan de no-debit rule; • Energiebesparing (artikel 7 van de energie-efficiëntierichtlijn): 84,062 TWh	Vlaams juridisch kader m.b.t. klimaat en energiebeleid.

- Hernieuwbare energie: 28.512 GWh in 2030

Een ontwerp Vlaams Adaptatieplan 2021-2030 is in proces van goedkeuring.

Het beleidsplan ruimte van de gemeente Nazareth draagt indirect bij aan volgende mobiliteitsgerelateerde doelstellingen:

- Doelstelling 1: daling van het aantal gereden kilometer over de weg tegen 2030
- Doelstelling 2: toename aandeel duurzame modi woon-werkverkeer tegen 2030
- Doelstelling 3: hoger aandeel duurzame modi in Antwerpen, Gent en Vlaamse rand tegen 2030

Het beleidsplan ruimte van de gemeente Nazareth draagt niet of slechts zeer beperkt bij aan volgende mobiliteitsgerelateerde doelstellingen:

- Doelstelling 4: verschuiving van 6,3 miljard tonkilometers goederen van weg naar spoor en binnenvaart tegen 2030
- Doelstelling 5: Het aandeel spoor en binnenvaart in de modale verdeling neemt toe tot 30% tegen 2030
- Doelstelling 6: Stimuleren van emissievrije distributie, zodat vanaf 2025 in de stadskernen emissieloos gereden wordt voor beleving.
- Doelstelling 7: Vanaf 2025 gebeurt de exploitatie in stedelijke omgeving enkel nog met hybride, elektrische of waterstofbussen, waarbij in de stadscentra emissievrij gereden wordt.

Het beleidsplan ruimte van de gemeente Nazareth draagt indirect bij aan volgende doelstellingen gerelateerd aan lucht en gezondheid:

- Doelstelling 8: Op korte termijn (zo snel mogelijk) worden nergens in Vlaanderen de Europese luchtkwaliteitsnormen en/of streefwaarden overschreden en worden de emissieplafonds voor 2020 gehaald. Op middellange termijn (2030) worden de emissieplafonds van de NEC-richtlijn voor 2030 bereikt.
- Doelstelling 9: Halvering van het aantal mensen dat woont op een locatie waar de jaargemiddelde NO₂-concentratie hogers is dan 20µg/m³ ten opzichte van 2016, en dit in elke gemeente (tegen 2030).

Het beleidsplan ruimte van de gemeente Nazareth draagt niet of slechts zeer

beperkt bij aan volgende biodiversiteitsgerelateerde doelstelling:

- Doelstelling 10: Terugdringen van de oppervlakte van ecosystemen waar de draagkracht voor vermessing of verzuring wordt overschreden met een derde ten opzichte van 2005.

Het beleidsplan ruimte van de gemeente Nazareth draagt indirect bij aan volgende doelstellingen gerelateerd aan ruimtelijke ordening:

- Doelstelling 11: Meer dan de helft van de bevolking leeft op goed bereikbare locaties (+5% t.o.v. 2013).
- Doelstelling 12: Meer dan 60% van de tewerkstellingsplaatsen ligt op goed bereikbare locaties (+5% t.o.v. 2013).
- Doelstelling 13: Belangrijke maatschappelijke functies en voorzieningen zijn voor iedereen op een vlotte en veilige manier bereikbaar met duurzame (collectieve) vervoermiddelen of een combinatie ervan.
- Doelstelling 14: De logistieke stromen worden op een duurzame manier georganiseerd.
- Doelstelling 15: Ruimtelijk beleid gericht op modal shift en minder verplaatsingen.

Visienota bijkomende maatregelen Klimaat	De Vlaamse Regering nam op 5 november 2021 extra maatregelen bovenop het reeds bestaande Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 om de klimaatverandering tegen te gaan. Deze aanpassing kadert in de verscherpte Europese doelstellingen (Fit for 55). Vlaanderen verhoogt haar ambitie en wilt de broeikasgasemissies in de niet-ETS sectoren tegen 2030 met 40% reduceren (in plaats van 35% zoals voorzien in het oorspronkelijke VEKP) ten opzichte van 2005.	Vlaams juridisch kader m.b.t klimaat
Vlaamse klimaatstrategie 2050	De Vlaamse klimaatstrategie 2050 werd op 20 december 2019 goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Ze werd geïntegreerd in de Belgische klimaatstrategie 2050. Daarbij streven we ernaar om de broeikasgasemissies van de sectoren die niet gedekt zijn door het EU ETS (zogenaamde niet-ETS sectoren) te reduceren met 85% tegen 2050 (ten opzichte van 2005), met de ambitie om te evolueren naar	Vlaams juridisch kader m.b.t klimaatbeleid

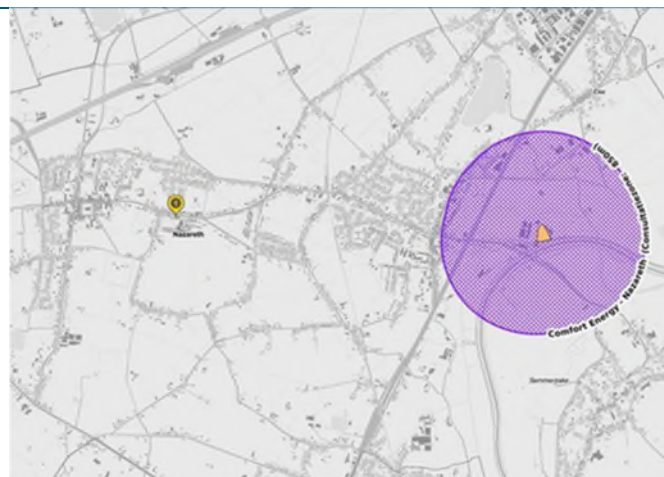
volledige klimaatneutraliteit.

Natuur		
Natuurdecreet	Dit decreet heeft als doel de bescherming, de ontwikkeling, het beheer en het herstel van het natuurlijk milieu.	Vlaams juridisch kader m.b.t natuur en biodiversiteitsbehoud
Vogelrichtlijn		
Habitatrichtlijn	Het decreet wenst een gebiedsgericht natuurbeleid, zowel inzake het creëren van ruimtelijke netwerken (VEN, IVON) als op het vlak van het creëren van natuur-reservaten. In het decreet staan ook een aantal belangrijke principes ingeschreven, zoals standstill, compensatiemaatregelen,...	
Conventie van Ramsar	In dit decreet worden ook de instandhoudingsdoelstellingen en procedures bepaald betreffende de speciale beschermingszones (SBZ) in het kader van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn en in het kader van de waterrijke gebieden van internationale betekenis ("Ramsar").	
	Volgens het Natuurdecreet dient een vergunningsplichtige activiteit die een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone (vb. vogelrichtlijngebied, habitatrichtlijngebied) kan veroorzaken, onderworpen worden aan <i>een passende beoordeling</i> (effectinschatting). De overheid die over een vergunningsaanvraag, een plan of programma moet beslissen, mag de vergunning slechts toestaan of het plan of programma slechts goedkeuren indien het plan of programma of de uitvoering van de activiteit geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken speciale beschermingszone kan veroorzaken. De bevoegde overheid draagt er steeds zorg voor dat door het opleggen van voorwaarden er geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone kan ontstaan.	
	Naast dit gebiedsgericht beleid worden ook specifieke maatregelen en beschermingsprocedures beschreven ter bescherming van vegetaties of kleine landschapselementen (zie ook verder).	
	De bescherming van beschermde dieren, vogels en planten wordt verder geregeld het Soortenbesluit van 15 mei 2009.	
	Ook werden beheersgebieden voor weidevogels afgebakend (zie ook verder)	
Soortenbesluit	Het Besluit van de Vlaamse Regering van 15 mei 2009 met betrekking tot soortenbescherming en soortenbeheer – het zogenaamde Soortenbesluit dat op	Vlaams juridisch kader m.b.t

	13 augustus in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd werd – is vanaf 1 september 2009 van kracht. Het is een allesomvattend besluit dat de bescherming van zoogdieren, vogels, reptielen, amfibieën, ongewervelde dieren, planten, korstmossen en zwammen regelt en de mogelijkheid biedt om soortenbeschermings-programma's vast te stellen.. Het voorziet in de gedeeltelijke omzetting van zowel de Vogelrichtlijn als de Habitatrichtlijn.	biodiversiteitsbehoud
PAS – programmatische aanpak stikstofdeposities	De Vlaamse Regering besliste op 23 april 2014 tot het instellen van een Programmatische Aanpak van de Stikstofdeposities (PAS). Vervolgens werd op 30 november 2016 door de Vlaamse Regering de conceptnota 'Instandhoudingsdoelstellingen (IHD) en programmatische aanpak stikstof (PAS)' goedgekeurd. De PAS betreft een uitvoering van de Habitatrichtlijn. De programmatische aanpak stikstof heeft als doel het planmatig terugdringen van de stikstofdepositie op de SBZ's, waarbij (nieuwe) economische ontwikkelingen mogelijk blijven en het niveau van de stikstofdepositie op SBZ toch stelselmatig daalt. In afwachting van de verankering van stikstofaanpak in een decreet, gelden tijdelijke overgangsmaatregelen.	Vlaams juridisch kader m.b.t stikstofverzadiging en biodiversiteitsbehoud
Omgevingsvergunning voor vegetatiewijziging	Dit besluit van de Vlaamse Regering bepaalt dat het wijzigen van vegetatie en kleine landschapselementen in bepaalde gebieden ofwel verboden is ofwel onderworpen is aan het verkrijgen van een omgevingsvergunning ofwel meldingsplichtig is.	Vlaams juridisch kader m.b.t biodiversiteitsbehoud
Duinendecreet	Het 'Duinendecreet' is bedoeld om de druk op de groene ruimte in de kuststreek te beperken. In uitvoeringsbesluiten werden de te beschermen duingebieden afgebakend. Deze besluiten werden bekrachtigd door het Vlaams Parlement.	Niet relevant – niet aanwezig in de gemeente
Bosdecreet	Het bosdecreet heeft tot doel het behoud, de bescherming, de aanleg en het beheer van de bossen in Vlaanderen te regelen. Het decreet definieert o.a. wat onder bos verstaan wordt en welke functies een bos kan hebben. In het kader van duurzaam bosbeheer dienen bosbeheerplannen te worden opgesteld. De criteria werden vastgelegd door de Vlaamse Regering. Sinds	Vlaams juridisch kader m.b.t biodiversiteitsbehoud

	oktober 2017 is er een partiële integratie van het bosdecreet in het natuurdecreet, waarbij niet langer bosbeheerplannen opgemaakt worden maar natuurbeheerplannen. Ontbossing is in principe verboden, behalve in een aantal gevallen die in het decreet worden vermeld (art. 90bis, art. 42 en art. 87). Deze ontbossingen zijn onderworpen aan een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen en dienen gecompenseerd te worden.	
Richtlijn 2009/128/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 tot vaststelling van een kader voor communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden en Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidengebruik 2018-2022	Het besluit van de Vlaamse regering van 15/3/2003 inzake duurzaam gebruik van pesticiden voor niet-land- en tuinbouwactiviteiten (Pesticidenbesluit) is vernieuwd voor de periode 2018-2022.	Vlaams juridisch kader m.b.t waterkwaliteit en biodiversiteitsbehoud
Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie		
Onroerend erfgoeddecreet en uitvoeringsbesluiten	Sinds 1 januari 2015 is het nieuwe Onroerenderfgoeddecreet in werking. Vanaf dan geldt één overkoepelende regelgeving voor monumenten, stads- en dorpsgezichten, landschappen en archeologie. Het nieuwe onroerend erfgoeddecreet vervangt drie voorgaande decreten (monumentendecreet van 1976, archeologiedecreet van 1993 en landschapsdecreet van 1996) en een wet uit 1931 op het behoud van monumenten en landschappen. Met de definitieve goedkeuring van het nieuw decreet onroerend erfgoed door de Vlaamse regering is ook de Conventie van Malta (ook wel het Verdrag van Valletta genoemd) in Vlaamse regelgeving omgezet. Om de Conventie van Malta verder te implementeren in de Vlaamse regelgeving was een volledig nieuw archeologisch traject nodig. Daarin spelen erkende archeologen een cruciale rol. Sinds 1/06/2016 is ook het hoofdstuk Archeologie van het Onroerenderfgoeddecreet in werking getreden.	Vlaams juridisch kader m.b.t onroerend erfgoed – wordt evenwel niet gedetailleerd behandeld, gezien het detailleringsniveau van het plan-MER
Geluid		

Richtlijn Omgevingslawaaï	Deze Europese Richtlijn bepaalt het kader voor de evaluatie en de beheersing van omgevingslawaaï (o.a. door wegverkeer, spoorwegverkeer, luchtverkeer, GPBV-installaties) (> opmaak van geluidsbelastingskaarten en actieplannen) Door het Besl. VI. Reg. Van 22/07/05 werd deze richtlijn omgezet in de Vlaremwetgeving	Europees juridisch kader m.b.t geluid
Mobiliteit		
Decreet basisbereikbaarheid	Het decreet basisbereikbaarheid omvat de nieuwe visie op mobiliteit in Vlaanderen. Het stelt dat belangrijke maatschappelijke locaties, zoals bedrijventerreinen, scholen, ziekenhuizen en winkelcentra, optimaal bereikbaar moeten zijn voor de reiziger. Het vervoeraanbod bestaat voortaan uit vier lagen: het treinnet als ruggengraat van het openbaar vervoer, het kernnet van bussen en trams tussen grote woonkernen, het aanvullend net met buslijnen dat zorgt voor het vervoer naar het kernnet en het treinnet en het vervoer op maat zoals buurtbussen en taxi's. De steden en gemeenten krijgen een grotere rol bij het uittekenen van het openbaar vervoer in Vlaanderen via de oprichting van 15 vervoerregio's. Per vervoerregio is er een vervoerregioraad die de invulling van basisbereikbaarheid bewaakt, stuurt en evalueert. Het decreet omvat eveneens een beleidsvisie en implementatiekader voor mobipunten en de uitwerking van een mobiliteitscentrale.	Vlaams juridisch kader m.b.t. mobiliteitsbeleid
Externe veiligheid		
Seveso III-Richtlijn	De SEVESO III-richtlijn, die op 1 juni 2015 in werking trad, bevat de nieuwe eisen voor alle inrichtingen van het type Seveso. Het doel is om zware ongevallen met gevaarlijke chemische stoffen te voorkomen en beter te beheren, om zo de gevolgen voor mens en milieu te beperken. Op het grondgebied van de gemeente Nazareth is er een Seveso-inrichting aanwezig, m.n. de lage drempel inrichting Comfort Energy.	Vlaams juridisch kader m.b.t. externe veiligheid



Kaart met consultatiezone van bestaande Seveso-inrichtingen.*

(* een consultatiezone is een door het Team Externe Veiligheid vastgelegde zone rond een Seveso-inrichting en dit op basis van de kennis van de externe effecten van die Seveso-inrichtingen.)

Uit toetsing van de situering van de Seveso-inrichting met de visiekaarten 'gewenste ruimtelijke ontwikkeling' (strategische visie), 'open ruimte' en 'woonuitbreidingsgebieden' (en de respectievelijke actieprogramma's) blijkt dat er op het niveau van het beleidsplan ruimte geen interferentie verwacht wordt t.a.v. deze Seveso-inrichting.

Beleidsmatige randvoorwaarden

Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV)	Het Structuurplan Vlaanderen, goedgekeurd op 22 december 1997, geeft de richtlijnen weer voor het toekomstig gebruik van de ruimte in Vlaanderen voor verschillende sectoren.	Vlaams en Provinciaal kader voor ruimtegebruik en bestemmingen
Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (in opmaak)	Het RSV zal op afzienbare termijn vervangen worden door het in opmaak zijnde Beleidsplan Ruimte. Het witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 30 november 2016. De Vlaamse Regering wil een ambitieus veranderingstraject op gang trekken om het	
Beleidsplan Ruimte Oost-Vlaanderen		

(in opmaak)	bestaand ruimtebeslag beter en intensiever te gebruiken en zo de druk op de open ruimte te verminderen. Het doel is het gemiddeld bijkomend ruimtebeslag terug te dringen van 6 hectare per dag vandaag naar 3 hectare per dag in 2025. De inname van nieuwe ruimte moet tegen 2040 volledig gestopt zijn. Op provinciaal en gemeentelijk niveau zijn eveneens provinciale en gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen opgesteld. Deze zullen net als op het Vlaamse niveau vervangen worden door beleidsplannen ruimte. Dat van de provincie Oost-Vlaanderen is momenteel in opmaak. Het ontwerp werd voorlopig vastgesteld door de provincieraad op 22 maart 2023. Maar na het openbaar onderzoek werd beslist om de procedure niet verder te zetten en werk te maken van een aangepast plan. Dit wordt pas in de volgende legislatuur (2025-2031) verwacht. Desondanks geven we in de tekst toch de belangrijkste bepalingen uit het ontwerp Provinciaal Beleidsplan Ruimte (dd. 22 maart 2023) weer, omdat dit relevant blijft in relatie tot de opmaak van het plan-MER bij het ruimtelijk beleidsplan Nazareth.	
Vlaamse Mobiliteitsvisie 2040	Vlaanderen wil dat mobiliteit en onze ruimtelijke organisatie in 2050 maximale verbondenheid en bereikbaarheid garandeert op een duurzame en veilige manier en op maat van alle mensen en bedrijven. Om dat te bereiken worden volgende perspectieven vooropgesteld • Perspectief 1: Er zijn geen zware verkeersslachtoffers meer in 2050 • Perspectief 2: Er zijn geen vervoersemmissies meer in 2050 • Perspectief 3: Er is een vlotte en naadloze mobiliteit in 2050 • Perspectief 4: De materiaalvoetafdruk voor mobiliteit vermindert met 60% tegen 2050	Vlaams kader voor mobiliteitsbeleid
Energie en klimaatactieplan 2021-2030	Klimaatactieplan opgesteld in 2021 in het kader van het Burgemeestersconvenant voor Klimaat en Energie 2030. Via dit convenant engageert de gemeente zich tot concrete maatregelen om de CO₂-uitstoot op haar grondgebied met minstens 40% te doen dalen tegen 2030 (mitigatie), de veerkracht van de gemeente te verhogen (adaptatie) en de toegang tot veilige, duurzame en betaalbare, zekere en schone energie te verbeteren.	Lokaal kader voor klimaat
Mobiliteitsplan Nazareth	Het mobiliteitsplan beschrijft de toekomstvisie over de mobiliteit in de gemeente. Het actuele beleidsplan is goedgekeurd op 28 augustus 2023. Duurzame mobiliteit staat voorop in het plan. Er wordt zoveel mogelijk voorrang	Lokaal kader voor mobiliteitsbeleid met invloed op ruimtelijke planning

	gegeven aan voetgangers en fietsers. Het plan beoogt om het gemakkelijker te maken om het openbaar vervoer te gebruiken en stimuleert elektrische voertuigen en deelauto's. Tegelijk krijgen auto's, vrachtwagens, tractoren en ander gemotoriseerd verkeer ook de nodige aandacht. Er worden maatregelen genomen tegen sluipverkeer, ongewenst zwaar verkeer en overdreven snelheid op de Nazarethse wegen. Als Kindvriendelijke Gemeente worden plaatsen waar veel kinderen komen, extra veilig gemaakt (bv. schoolomgevingen en de speel- en sportzones). Ook nieuwe vormen van mobiliteit, zoals deelwagens en elektrische mobiliteit, krijgen een plaats.	
Regionaal Mobiliteitsplan Vervoerregio Gent (in opmaak)	De vervoerregioraad stelt een mobiliteitsplan op voor de hele regio. Dit plan legt de globale mobiliteitsvisie voor een langere termijn vast voor de vervoerregio, en dat voor alle vervoersmodi. Op 8 mei 2023 is de ontwerpversie goedgekeurd door de minister. Het openbaar onderzoek over het voorlopig Ontwerp Regionaal Mobiliteitsplan en het Ontwerp plan-MER voor de vervoerregio Gent liep van 31 mei tot en met 29 juli 2023.	Regionaal kader voor mobiliteit
Vlaams fietsbeleidsplan	Het Vlaams fietsbeleidsplan schetst toekomstige uitdagingen ten aanzien van de fiets en stelt ambitieuze doelstellingen met een uitzicht op tastbare kansen voorop. Er wordt daarbij gemikt op concrete acties die het fietsbeleidsplan op het terrein vormgeven.	Vlaams kader voor fietsbeleid
AGNAS (Afbakening van de Gebieden van de Natuurlijke en Agrarische Structuur)	In uitvoering van het RSV is de Vlaamse overheid bezig met de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en de agrarische structuur (AGNAS).	Vlaams kader voor het buitengebied
Herbevestigde Agrarische Gebieden	Agrarische gebieden waar de gewestplanbestemming nog actueel is en een goede planologische vertaling is van de gewenste ruimtelijke structuur, werden en worden herbevestigd als agrarisch gebied. In andere gebieden wordt/werd verder onderzoek verricht naar de verweving van landbouw, natuur en bos. De resulterende ruimtelijke visie wordt vertaald naar een ruimtelijk uitvoeringsplan.	
Vizier 2030	Vizier 2030, goedgekeurd op 5 april 2019, is het plan van de Vlaamse Regering dat ervoor moet zorgen dat Vlaanderen haar bijdrage levert aan het behalen van de Sustainable Development Goals (SDG's) uit de mondiale Agenda 2030 van de	Vlaams kader voor het behalen van de SDG's

	Verenigde Naties. Vizier 2030 is dan ook de Vlaamse vertaling van de SDG's.	
Blue Deal (juli 2020)	Met de Blue Deal verhoogt de Vlaamse Regering haar inspanningen tegen waterschaarste en droogte door in te zetten op 6 sporen: 1. Openbare besturen geven het goede voorbeeld en zorgen voor gepaste regelgeving 2. Circulair watergebruik wordt de regel 3. Landbouw en natuur worden deel van de oplossing 4. Particulieren sensibiliseren en stimuleren we om te ontharden 5. De bevoorradingszekerheid wordt verhoogd 6. Samen investeren we in innovatie om ons watersysteem slimmer, robuuster en duurzamer te maken."	Vlaams kader voor waterbeleid

13.2 **Bijlage 2: Alternatievenonderzoek**

Zie afzonderlijk document “4724393021_Alternatievenonderzoek_20221223.pdf”.

13.3 Bijlage 3: Richtlijnen voor het plan-MER voor het ‘Beleidsplan Ruimte van de gemeente Nazareth’



Vlaanderen
is omgeving

Vlaamse Overheid, Departement Omgeving
Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten
Milieueffectrapportage
Koning Albert II-laan 20 bus 8
1000 Brussel
T 02/553 80 79
mer@vlaanderen.be
www.omgevingvlaanderen.be

Richtlijnen voor het plan-MER voor het 'Beleidsplan Ruimte van de gemeente Nazareth'

Gemeentebestuur Nazareth

Dorp 1

9810 Nazareth

PLMER-281-RL

De gemeente Nazareth maakt voor haar grondgebied een Beleidsplan Ruimte op. Dit plan zal de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente sturen. Er is nog geen definitief beleidsplan opgesteld. Er bestaat wel al een voorontwerp van het beleidsplan. Dit voorontwerp vormt de eerste stap in het planningsproces om na te denken hoe de gemeente er in de toekomst zou kunnen uitzien.

Gelijktijdig met de opmaak van het Beleidsplan Ruimte wordt een plan-MER opgesteld conform het generieke spoor uit het DABM. Er wordt dus een procedure voor een plan-milieueffectrapportage opgestart waarbij de mogelijke effecten van dit beleidsplan op mens en milieu in kaart gebracht zullen worden. De kennisgeving (hierna: KG) van dit plan-MER werd door het Team Mer volledig verklaard op 16 mei 2022 en ter inzage gelegd van 1 juni 2022 tot en met 30 juni 2022 bij de gemeente Nazareth en bij het Team Mer in Brussel. De terinzagelegging werd aangekondigd op de website van het Team Mer, de website van de gemeente Nazareth, in een krant en via aanplakking in Nazareth. Het Team Mer heeft tevens adviezen gevraagd bij de administraties en openbare besturen.

De initiatiefnemer heeft er voor gekozen om de in de KG voorgestelde methodologie reeds verder uit te werken tot ontwerp-MER en beide gebundeld in te dienen als één document. Het document kan dus beschouwd worden als een **'KG+OT' (kennisgeving + ontwerptekst)**. De uitwerking van de milieueffectbeoordeling (i.e. het deel 'OT') gebeurt voornamelijk in de hoofdstukken 5 en 6 van het ingediende document.

Het Team Mer stelt deze bijzondere richtlijnen (hierna: richtlijnen) op om de methodologie die in het plan-MER gevolgd moet worden, vast te leggen. Zij houden rekening met principieel verplichte onderdelen van een plan-MER op basis van art. 4.2.8 §1bis van het DABM, en de relevant geachte onderdelen uit de ontvangen inspraakreacties en adviezen.

In verscheidene inspraakreacties en adviezen werden bedenkingen geuit en suggesties gedaan m.b.t. de inhoud van het beleidsplan. Deze worden in principe niet opgenomen in deze richtlijnen gezien ze niet het voorwerp uitmaken van deze richtlijnen. Deze richtlijnen hebben immers betrekking op de reikwijdte, het detailleringniveau en de inhoudelijke aanpak van het plan-MER.

Het plan-MER moet opgesteld worden zoals door de initiatiefnemer voorgesteld in de KG, aangevuld/aangepast met de specifieke vereisten die in deze richtlijnen geformuleerd worden. Waar de KG en de richtlijnen van elkaar zouden afwijken, moet voorrang gegeven worden aan de richtlijnen. Er werd in dit dossier geen 'richtlijnenvergadering' georganiseerd. De organisatie van zo een vergadering is geen wettelijke verplichting.

Deze richtlijnen volgen de structuur van de KG. Voor de vlotte leesbaarheid van deze richtlijnen worden bepaalde passages uit de KG hier hernoemen.

1 Inleiding

In hoofdstuk 1.6 wordt het team van MER-deskundigen opgelijst dat het plan-MER zal opmaken. Het team bestaat uit interne en externe deskundigen. Er wordt gemeld dat de KG werd opgemaakt onder toezicht van erkend MER-coördinator Cedric Vervaeke. Wij gaan er dus van uit dat hij tijdens het ganse proces zal optreden als MER-coördinator. Volgens de KG maken er geen andere erkende MER-deskundigen deel uit van het team.

De Mer-coördinator deelde het Team Mer nog mee dat ook erkend MER-deskundige biodiversiteit Liesbet Van den Schoor zal meewerken aan het plan-MER, i.h.b. in functie van de opmaak van een Verscherpte Natuurtoets.

De Mer-coördinator verduidelijkte bovendien dat een ruimere vertegenwoordiging van erkende MER-deskundigen volgens hem niet nodig is gezien het strategische karakter van het plan-MER voor een gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan én het feit dat er geen modelleringen en/of kwantitatieve toetsingskaders worden toegepast. Het Team Mer volgt deze redenering en is van mening dat er niet noodzakelijk andere erkende MER-deskundigen deel moeten uitmaken van het team.

2 Planomschrijving: voorontwerp

In hoofdstuk 2 van de KG worden beknopt de voorgestelde hoofdlijnen van het voorontwerp van het Beleidsplan Ruimte weergegeven. Het voorontwerp bestaat uit een strategische visie, een beleidskader 'Kernen en economisch netwerk' en een beleidskader 'Open ruimte en groenblauw netwerk'.

De **strategische visie** is opgebouwd rond 4 ambities en voor elk van deze ambities worden in de strategische visie mogelijke strategieën voorgesteld om dit wensbeeld te realiseren.

Het **beleidskader 'Kernen en economisch netwerk'** bevat **beleidskeuzes** in functie van de gewenste verdichtingsstrategie voor de gemeente Nazareth. Dit vertaalt zich aan de ene kant in principes voor kwaliteitsvolle intensivering van het ruimtegebruik in woonkernen en bedrijventerreinen en aan de andere kant in **selectief ruimtelijk beleid met betrekking tot woonuitbreidingsgebieden**. Slecht gelegen woonreserve wordt herbestemd naar open ruimte en enkel goed ontsloten

woonreserve nabij het station en de centrale as wordt gedeeltelijk behouden. Daarenboven worden er in het beleidskader **gebiedsgerichte keuzes gemaakt** met betrekking tot het herbestemmen van woonuitbreidingsgebieden (weergegeven op figuur 2-1).

Het beleidskader 'Open ruimte en groenblauw netwerk' bevat beleidskeuzes in functie van de ontwikkelingsvisie voor de open ruimte in Nazareth. Deze ontwikkelingsvisie is grafisch weergegeven op de visiekaart op figuur 2-2.

In een aantal adviezen worden suggesties gegeven over zaken die niet zozeer betrekking hebben op de methodologische aanpak van het MER, maar die eerder inhoudelijke suggesties bevatten voor de uitwerking en mogelijke verfijning van het voorontwerp. Het betrof o.a. volgende zaken:

- De **Vlaamse Waterweg** pleit voor het behouden van een klein industriegebied aan de sluis te Eke stroomopwaarts van de Grenadiersbrug.
- De **Vlaamse Waterweg** verfijnt wat volgens haar onder 'prioriteit geven aan duurzame mobiliteit' (p. 14-15 van de KG) verstaan moet worden m.b.t. waterwegen.
- **Infrabel** vraagt dat de mogelijkheid om de lijn 86 op dubbelspoor te brengen niet gehypothekeerd mag worden.
- **Sport Vlaanderen** wijst er op dat het belangrijk is dat er in de nabijheid van de woonkern voldoende ruimte is voor zowel de georganiseerde sporter als voor de anders- of niet georganiseerde sporter of recreant. Zij vindt het aangewezen om de behoefte aan sportinfrastructuur mee op te nemen in de verdere uitwerking van het Beleidsplan Ruimte. Dit kadert binnen de ambitie uit de strategische visie van het voorontwerp rond "bevorderen van de leefkwaliteit" (ruimte voor sport voor de bevolking, kwaliteit van de publieke ruimte,...). In haar advies geeft zij ook mee hoe met 'ruimtebehoevende sporten' omgegaan zou kunnen worden in het beleidsplan.

3 Algemene methodologische aanpak

In hoofdstuk 3 van de KG wordt de afbakening van het studieberek en de diepgang van de milieueffectbeoordeling toegelicht. Vervolgens wordt toegelicht dat in het MER een getrapte benadering gevolgd zal worden voor de bemerring van de verschillende planonderdelen van het beleidsplan, i.e. strategische visie, beleidskaders en actieplannen. De methodologie van de 'megatrends' zal gebruikt worden om de strategische visie te bemerren, terwijl de beleidskaders via het 'donutmodel' bemerd zullen worden.

Alsnog in dit hoofdstuk van de KG wordt o.a. aangegeven welke referentiesituatie gebruikt zal worden en hoe de effectinschatting -en beoordeling zal gebeuren.

Hoofdstuk 3.6 van de KG handelt over **alternatieven**. Daarin wordt gesteld dat het opstellen van het beleidsplan Ruimte en de milieueffectbeoordeling nauw met elkaar verweven zijn. Het betreft een iteratief proces, waarbij de inzichten uit de plan-MER leiden tot een aanpassing van de keuzes in het beleidsplan. Eerder dan het selecteren van een voorkeursalternatief uit een reeds gekende set mogelijke alternatieven, **helpt het plan-MER rechtstreeks bij het vorm geven de beleidskeuzes**. Inzichten over hoe de beleidsopties op een alternatieve, milieuvriendelijkere wijze kunnen worden

aangepakt, worden gebruikt om de gemaakte beleidskeuzes steeds verder te verbeteren en te verfijnen.

Het team Luchtbeleid van de VMM vraagt om een duidelijk onderscheid te maken tussen luchtkwaliteit, blootstelling en gezondheid en deze aspecten afzonderlijk te beoordelen. Het Team Mer vraagt dat dit onderscheid (kwalitatief) gemaakt wordt in het MER. Het team Mer bevestigt bij deze dat er in het MER geen kwantitatieve beoordeling moet gebeuren i.f.v. luchtkwaliteit of i.f.v. blootstelling, zoals voorgesteld in de KG.

Tevens vraagt het team Luchtbeleid dat voldoende aandacht besteed wordt aan de problematiek van luchtkwaliteit in street canyons en aan tunnelmonden. Deze problematiek doet zich echter niet voor in de gemeente.

Het team Luchtbeleid vraagt om waar mogelijk een kwantitatieve of verantwoorde semi-kwantitatieve benadering toe te passen. Zo is het vooral belangrijk om de impact van dit beleidsplan ruimte op de evolutie van het aantal voertuigkilometers op de weg op een meer kwantitatieve wijze uit te drukken. Voor klimaat is naast voertuigkilometers het van belang ook de extra verharding te berekenen. Het Team Mer is van mening dat de methodologie zoals beschreven en reeds toegepast in de KG+OT kan worden. Dit betekent dat er geen kwantitatieve uitdrukking is van het aantal voertuigkilometers, maar dat de impact van het beleidsplan op de evolutie van het aantal voertuigkilometers wel kwalitatief besproken wordt.

Het team Luchtbeleid van de VMM vraagt om in het thema mobiliteit af te toetsen aan een aantal doelstellingen die zij in haar advies oplijst. Ook voor lucht, gezondheid en biodiversiteit vraagt zij om te toetsen aan een aantal doelstellingen. Tenslotte lijst zij ook een aantal doelstellingen op voor ruimtelijke ordening die in het thema ruimtelijke aspecten besproken en beoordeeld kunnen worden. Het komt aan de MER-coördinator toe om te overwegen of (enkele van) deze doelstellingen toegevoegd kunnen worden in het MER.

4 Beschrijving referentiesituatie

In hoofdstuk 4 van de KG worden voor vijf thema's (verstedelijkingsdruk en ruimtebeslag – druk op open ruimte – milieudruk van automobilititeit – zachtere mobiliteitsvraag – verduurzamen van productie en consumptiesystemen) telkens de 'bestaande situatie' en de 'trends en ontwikkelingen' beschreven. Voor het thema 'urgentie klimaatadaptatie' worden de risicozones en de adaptatiecapaciteit beschreven. Het hoofdstuk wordt besloten met een synthese van de referentiesituatie in de vorm van een SWOT.

Het departement Landbouw en Visserij vraagt dat de link naar naar het "Beleidsplan landbouw, tuinbouw en platteland" van de gemeente gelegd wordt. Zij vraagt dat (naast het effect van landbouw op het milieu) ook de impact van het landbouwgebied op de ruimtelijke structuur aan bod komt. Het komt aan de MER-coördinator toe om gemotiveerd te overwegen om dit toe te voegen.

De Lijn geeft in haar advies informatie die gebruikt kan worden bij de beschrijving van de referentiesituatie:

- Er wordt in de KG niet verwezen naar het toekomstige OV-plan dat bij de implementatie van basisbereikbaarheid van kracht zal zijn. Het is belangrijk aan te nemen dat de startdatum van het nieuwe OV-plan momenteel gesteld wordt op 1 juli 2023.
- De KG refereert naar het huidig (en toekomstig) aanbod openbaar vervoer van de gemeente Nazareth. In haar advies geeft De Lijn informatie hierover mee die verwerkt kan worden in het MER.

5 Milieueffectbeoordeling strategische visie

In hoofdstuk 5 van de KG wordt toegelicht dat de milieueffectbeoordeling van de strategische visie gebeurt op basis van de methodologie van de 'megatrends'. In dit hoofdstuk wordt de milieueffectbeoordeling van de strategische visie reeds uitgevoerd. De ambities van de strategische visie worden beoordeeld op basis van hun vermogen om de geïdentificeerde negatieve trends voor het milieu tegen te gaan en positieve trends verder te faciliteren. De milieueffectbeoordeling van de strategische visie bracht enkele risico's van het plan in beeld. Op basis daarvan werden enkele aanbevelingen en aandachtspunten voor de verdere uitwerking van de beleidskaders geformuleerd.

In hoofdstuk 5.3 wordt een inschatting gegeven van de invloed van de ambities en strategieën van de strategische visie op de lokale manifestaties van de megatrends.

6 Milieueffectbeoordeling beleidskaders

6.1 Algemeen

In hoofdstuk 6 van de KG wordt de milieueffectbeoordeling van de twee beleidskaders reeds uitgevoerd. Hiervoor worden eerst voor beide beleidskaders samen de onderzoeksthema's verder afgestemd op de principes en gebiedsgerichte acties die in het voorontwerp verwoord zijn (de 'scoping') en wordt er eveneens een passend kader opgesteld om de milieueffecten van het plan te beoordelen gebaseerd op het Donutmodel. De eigenlijke milieueffectbeoordeling omvat zowel een effectbeoordeling van de individuele principes en een gebiedsgerichte beoordeling, die samen de basis vormen voor de inschatting van de cumulatieve effecten van de beleidskaders.

De methodologie is aangepast aan twee types van beleidskeuzes, die geïdentificeerd werden in de beleidskaders: algemene principes voor ruimtelijke ontwikkeling en gebiedsgerichte acties. De beoordelingswijze van de elementen van de beleidskaders zal variëren naar gelang het type van beleidskeuze.

De beoordeling van de gebiedsgerichte acties wordt gebaseerd op een cartografische analyse. Voor acties in verband met van het beleidskader 'Kernen en economisch netwerk' wordt nagegaan of het betreffende gebied (bijvoorbeeld een woonuitbreidingsgebied) instaat voor de levering van ecosysteemdiensten, gelegen is in een risicozone voor gezondheidseffecten en/of effecten van

klimaatverandering en welke knooppuntwaarde en voorzieningenniveau het bezit. Op basis van de combinatie van deze criteria wordt beoordeeld of ruimtelijke ontwikkeling hier vanuit milieuoogpunt gewenst is of niet.

In hoofdstuk 6.3 van de KG gebeurt een beoordeling van de potentiële milieueffecten van het beleidskader 'Kernen en economisch netwerk'. In hoofdstuk 6.3.1 gebeurt een effectbeoordeling per ruimtelijk principe. Er gebeurt een inschatting van de invloed van de individuele principes uit het beleidskader op de relevante thema's van het donutmodel en de daarmee gerelateerde indicatoren. Daarbij wordt nagegaan of de invloed van de principes het systeem in de richting van de streefwaarden zal doen evolueren of niet. Het gaat om de kwaliteitsprincipes voor kernversterking, de principes voor de voorwaardelijke ontwikkeling van woonuitbreidingsgebieden en de principes voor de inrichting van de bedrijventerreinen. In hoofdstuk 6.3.2 van de KG gebeurt een gebiedsgerichte beoordeling van het selectieve ruimtelijk beleid voor woonuitbreidingsgebieden (zie ook verder in deze RL).

In hoofdstuk 6.4 van de KG gebeurt een beoordeling van de potentiële milieueffecten van het beleidskader 'Open Ruimte en blauwgroen netwerk'. In hoofdstuk 6.4.1 gebeurt een effectbeoordeling per ruimtelijk principe. In hoofdstuk 6.4.2 'ruimtelijke noden, wisselwerking en mogelijke conflicten' wordt toegelicht dat de ruimtelijke principes van het beleidskader 'open ruimte en blauwgroen netwerk' niet op zichzelf staan, maar met elkaar in interactie gaan.

6.2 Specifieke richtlijnen m.b.t. de locatiealternatieven

In sub-hoofdstuk 6.3.2 gebeurt dus de gebiedsgerichte beoordeling van het 'selectieve ruimtelijke beleid voor woonuitbreidingsgebieden', i.e. een onderdeel van de beleidskaders.

De milieueffectbeoordeling van de gebiedsgerichte acties wordt uitgevoerd via een **cartografische analyse**. De beoordeling gebeurt via de **criteria** (1) open ruimte en waardevol gebied, (2) risicozones, (3) ecosysteemdienstenlevering en (4) knooppuntwaarde en voorzieningenniveau. Het betreft hier dus reeds de milieueffectbeoordeling zelf die hier uitgevoerd wordt in hoofdstuk 6.3.2. Op basis van de combinatie van deze criteria kan beoordeeld worden of een ruimtelijke ontwikkeling van elk gebied vanuit milieuoogpunt gewenst is of niet.

Het lijkt ons dat de onbebouwde woonuitbreidingsgebieden (WUG) gelegen op het grondgebied van Nazareth én het niet-gerealiseerde woongebied 'De Biesten' de locatiealternatieven zijn die in het MER onderzocht worden (volgens het voorstel in de KG). In de KG worden zodoende 19 gebieden opgesomd die als de locatiealternatieven beschouwd kunnen worden.

Vanuit de inspraak zijn er opmerkingen gekomen op de samenstelling van de lijst van locatiealternatieven. Zo wordt enerzijds geopperd dat het onlogisch zou zijn om naast de WU-gebieden ook nog een bestemd woongebied op te nemen in de lijst. Indien dat bestemd woongebied toch in de lijst staat, lijkt het anderzijds onlogisch dat er niet wordt gekeken of er in de gemeente nog zulke onbebouwde woongebieden zijn die als locatiealternatief in aanmerking komen. Deze opmerkingen indachtig **vraagt het team MER daarom om de lijst met locatiealternatieven uit te breiden** (zie verder).

Het komt aan de initiatiefnemer van het plan (i.c. de gemeente) toe om de doelstelling van het plan te bepalen. **De formulering van deze doelstelling** is bepalend voor de uiteindelijke meer gedetailleerde inhoud van het plan én voor het samenstellen van de **lijst van locatiealternatieven**. Via een tussentijds overleg met de initiatiefnemer heeft het Team Mer begrepen dat de initiatiefnemer graag wil ingaan op bovenstaande suggesties uit de inspraakronde om naast de **onbebouwde WU-gebieden** ook alle andere momenteel nog niet bebouwde gebieden met een bestemming 'woongebied' en 'woongebied met landelijk karakter' in de lijst van locatiealternatieven op te nemen. **Het Team Mer vraagt daarom dat de (omschrijving van de) doelstelling van het plan op dit specifieke vlak (i.e. gebiedsgerichte acties) verfijnd wordt en dat vervolgens de lijst van locatiealternatieven uitgebreid wordt.**

De initiatiefnemer verduidelijkt dat de **doelstelling** is om het risico op bijkomend ruimtebeslag binnen de bestemmingscategorie 'wonen'(woongebied, woongebied met landelijk karakter en woonuitbreidingsgebied) te evalueren in overeenstemming met de principes van het BRV. Hierbij zal de initiatiefnemer zich niet langer beperken tot de 19 vermelde zones in de KG, maar worden alle nog niet bebouwde percelen binnen de gemeente in een bestemmingscategorie 'wonen' in beschouwing genomen. Hierbij kunnen 4 categorieën onderscheiden worden:

- Er zijn de 18 onbebouwde woonuitbreidingsgebieden.
- Er is het niet-gerealiseerde woongebied De Biesten.
- Er zijn verschillende onbebouwde percelen binnen de kerngebonden woongebieden, nl. binnen de contouren van de dorpskernen van Nazareth, Eke en Landuit en de woonwijken langs de centrale as tussen Nazareth en Eke. Dit zijn voornamelijk 'kleine snippers', i.e. percelen met een beperkte oppervlakte.
- Buiten de dorpskernen van Eke, Nazareth en Landuit zijn er onbebouwde percelen woongebied of woongebied met landelijk karakter in bestaande woonlinten en woonverkavelingen in de open ruimte. „ Dit zijn vnl. 'kleine snippers', i.e. percelen met een beperkte oppervlakte.

Er kan ook verduidelijkt worden dat het geenszins een plandoelstelling is om 'slecht gelegen' bestaande bebouwing te gaan verwijderen. **Het beleidsplan doet enkel uitspraken over onbebouwde gebieden.**

Zodra men tot een (aangevulde) lijst van locatiealternatieven is gekomen, dient door de initiatiefnemer van een plan een oordeel gedaan te worden over **welke van deze alternatieven als 'redelijk' beschouwd kunnen worden, en welke als 'niet redelijk'**. Dit is belangrijk voor het plan-MER gezien in een plan-MER enkel de 'redelijke alternatieven' onderzocht moeten worden. De initiatiefnemer kan het begrip 'redelijk alternatief' in casu ruim interpreteren en er voor kiezen om alle locatiealternatieven in het MER te onderzoeken op milieueffecten. De initiatiefnemer kan er ook voor kiezen om te motiveren dat sommige van de locatiealternatieven geenszins in aanmerking komen voor 'mogelijke ontwikkeling' of 'uitdoving van ontwikkelingsmogelijkheden' (al dan niet op korte of lange termijn) en dus onmogelijk aan de plandoelstelling voldoen, en derhalve als 'niet redelijk' beschouwd moeten worden. Enkel de redelijke alternatieven moeten dan in het plan-MER onderzocht worden.

De Mer-coördinator deelde ons mee dat hij het bovenstaande op onderstaande manier wil invullen in het plan-MER:

"Van de bovenvermelde 4 categorieën wordt een afweging van verdere invulling van de onbebouwde percelen binnen de kerngebonden woongebieden, nl. binnen de contouren van de dorpskernen van Nazareth, Eke en Landuit en de woonwijken langs de centrale as tussen Nazareth en Eke versus het niet verder ontwikkelen ervan, beschouwd als een onredelijk alternatief. Dit aangezien voor deze categorie geen nieuwe ruimtelijke beleidsopties in het beleidsplan geformuleerd worden. Vanuit deze optiek maakt deze categorie bijgevolg ook geen deel uit van de plandoelstelling. Immers, voor deze percelen verandert het beleidsplan niets aan de huidige ontwikkelingsmogelijkheden, dewelke trouwens tevens in overeenstemming zijn met de principes van kernversterking, inbreiding en verdichting vanuit het BRV."

Het Team Mer kan zich vinden in bovenstaande redenering en vraagt dat deze verder uitgewerkt wordt in het plan-MER.

Voor de redelijke alternatieven wordt een multicriteria-analyse doorlopen en een effectenbeoordeling van wat het effect is bij de verdere mogelijkheid tot ontwikkeling (woonfunctie) versus het niet mogelijk maken ervan (in sé behouden van de situatie zonder ruimtebeslag door op termijn te herbestemmen naar een open ruimte functie). De snippers buiten de kernen worden –gezien hun verspreide ligging en beperkte omvang in oppervlakte– niet apart, maar "geclusterd" beoordeeld.

De milieueffectenbeoordeling in het plan-MER van de 18 WU-gebieden en het woongebied De Biesten werd reeds uitgevoerd in hoofdstuk 6.3.2 van de KG.

- Er dient over gewaakt te worden dat alle redelijke alternatieven systematisch worden besproken in dit hoofdstuk. Dat is vooralsnog niet gebeurd, gezien een uitbreiding van de lijst verwacht wordt.
- De effectbespreking kan in principe gebeuren volgens de 4 criteria die in dit hoofdstuk staan. Wij stellen vast dat hierin o.a. de disciplines water, ruimte, landschap, lucht, biodiversiteit en klimaat rechtstreeks of eerder zijdelings aan bod komen. Gelieve er voor te zorgen dat ook de disciplines mobiliteit (vb. zorgt bijkomende bewoning voor een aanvaardbare mobiliteitstoename), geluid en bodem op een gelijkaardige manier aan bod komen, of motiveer waarom deze in casu niet relevant zijn. Op deze manier komen alle relevante milieueffecten aan bod met een diepgang die van een MER voor een beleidsplan verwacht kan worden.
- Informatie en beoordelingen uit eerdere documenten uit het planproces (vb. de onderzoeksnota's) kunnen hiervoor als input gebruikt worden.

De effecten van 'het plan' dienen onderzocht te worden i.v.m. de referentiesituatie. Men kan zich afvragen wat hier juist de inhoud van het plan is: het 'in reserve houden van een gebied voor woonontwikkeling op langere termijn' of het ontwikkelen van het gebied. **Het lijkt ons best om hier te kiezen voor een worst case scenario en dus een beoordeling te doen van de volledige woonontwikkeling van elk gebied.**

De milieueffectenbeoordeling van de redelijke alternatieven kan dan gebruikt worden door de initiatiefnemer van het beleidsplan om de ruimtelijke keuzes te maken. Zo krijgt het plan-MER zijn doorwerking naar het beleidsplan toe. Het plan-MER zorgt er dus voor dat er een insteek vanuit de hoek van de milieueffecten gebeurt naar de inhoud van het beleidsplan toe. De uiteindelijke definitieve keuzes in het beleidsplan worden uiteraard op een gemotiveerde wijze genomen door de initiatiefnemer op basis van haar afwegingskader.

6.3 Varia

Het **Agentschap voor Natuur en Bos** meldt dat het zich kan vinden in de focus op het vrijwaren van open ruimte en het versterken van groen binnen de gemeente. Zij maakt nog een aantal opmerkingen in haar advies die meegenomen kunnen worden bij de beschrijving van de referentiesituatie of de beoordeling van de effecten, indien relevant geacht door de MER-coördinator:

- *De Biestenbeek en de beoogde hermeandering staat nergens duidelijk op een kaart aangeduid.*
- *De gemeente heeft een hoge verhardingsgraad, maar er worden relatief weinig initiatieven voorgesteld om te ontharden. Integendeel, als de gedeeltelijk herbevestigde woonreservegebieden zouden worden ontgonnen, zal de verhardingsgraad zelfs nog verder toenemen. Ook het verder uitbouwen van het bedrijventerrein 'De Prijkels', wat reeds bezig is, werd niet opgenomen in de verhardingsbalans. Er zou bijvoorbeeld kunnen worden ingezet op het doen toenemen van groen in de kernen (bv. planten bomen langs straten), of groendaken. Ook in het ontharden van tuinen (bv. opritten voor auto's achter de woning, verharde voortuinen voor een gemakkelijk onderhoud,...) en bermen ligt veel potentieel.*
- *Het (gedeeltelijk) herbestemmen van de woonuitbreidingsgebieden heeft een negatieve impact op natuur indien de harde bestemming effectief wordt uitgevoerd. Dit komt in het voorliggende plan onvoldoende aan bod. Het uitvoeren van de bestemming zal namelijk de kernen van Eke en Nazareth verder met elkaar verbinden, en de ruimte er tussen verder opvullen. Dit zal een sterke versnippering van het landschap voor fauna betekenen, omdat het stedelijk lint gevormd door beide kernen wordt versterkt, alsook een verlies aan habitat en kleine landschapselementen. Dit moet ook mee in overweging worden genomen.*
- *Er wordt niet gekeken naar verandering van de grondwaterstand in de toekomst onder invloed van veranderingen in waterwinningsdebieten, neerslagpatronen en waterinfiltratie mogelijkheden (cf. verharding) onder klimaat- en andere toekomstmodellen. Dit zal een belangrijke invloed hebben op het voorhandige water in de gemeente voor burgers en landbouw, maar ook voor natuur. Het is aangeraden om (grond-)water expliciet en kwantitatief op te nemen in het beleidsplan.*
- *De thema's voedselvoorziening en energievoorziening worden voorgesteld, maar daarna weinig uitgewerkt. Er is geen balans opgemaakt tussen de nood aan voedsel en energie, en wat lokaal geproduceerd kan worden (= de draagkracht van de omgeving). Deze balans kan ook van belang zijn in het overwegingskader voor het gedeeltelijk*

herbevestigen van woonuitbreidingsgebieden (=verlies van landbouwgrond en open ruimte).

- *Het is aangeraden om het effect van groenvoorzieningen op het psychosociaal welzijn ook mee te nemen in de beoordeling ervan. Een natuurlijke omgeving draagt op verschillende manieren bij aan de gezondheid van de mens. Bosvegetaties geven bijvoorbeeld bepaalde chemische componenten vrij die gelinkt worden aan een meetbaar positief effect op stress- indicatoren, en dus de (mentale) gezondheid (cf. Adriaansen & Verheyen "Over groen en gezondheid", 2018). Groen in een stedelijke omgeving stimuleert ook tot het leggen van sociale contacten, het zorgt voor een optimalere ontwikkeling van kinderen, het bevordert persoonlijke ontwikkeling en zingeving, het stimuleert tot bewegen,...*
- *De impact van het voorliggende plan op het VEN-gebied dient te worden besproken in een verscherpte natuurtoets.*

Het **Team Externe Veiligheid** merkt op dat op het grondgebied van de gemeente Nazareth er een Seveso-inrichting aanwezig is, m.n. de lage drempel inrichting Comfort Energy. Zij raadt aan om bij de verdere uitwerking van het beleidsplan rekening te houden met deze Seveso-inrichting.

7 Overige bepalingen

In het plan-MER moeten de leemten in de kennis die tijdens het uitvoeren van het milieueffectenonderzoek werden vastgesteld, vermeld worden. Het MER zal aangeven hoe met deze leemten is omgegaan en hoe zij kunnen doorwerken in de verdere besluitvorming.

In het MER moet aangegeven worden of er eventueel opvolgingsmaatregelen (monitoring) voor te stellen zijn die vanuit de leemten in de kennis noodzakelijk worden geacht of die nodig zijn in functie van de aanpak en inhoud voor de vervolprocedure en besluitvorming.

In het MER wordt een eindsynthese opgenomen.

De niet-technische samenvatting moet een afzonderlijk leesbaar deel van het rapport vormen dat de essentie van het milieueffectenonderzoek beknopt weergeeft. De tekst moet zodanig geschreven zijn dat hij begrijpelijk is voor een gemiddelde lezer.

Getekend door: Isabel Jacobs (Signature)
Getekend op: 2022-11-10 16:18:39 +01:0
Reden: Ik keur dit document goed

Isabel Jacobs

Isabel Jacobs

Afdelingshoofd

Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning- en projecten (GOP)

Bijlage

Tijdens de terinzagelegging werden 3 unieke inspraakreacties vanuit het publiek ingediend.

De volgende instanties hebben gereageerd op de adviesvraag:

- VMM, team Watertoets – melding geen advies op 21 juni 2022
- VMM, team Luchtbeleid – advies van 27 mei 2022
- De Vlaamse Waterweg – advies van 23 juni 2022
- OVAM – advies van 15 juni 2022 (met algemene opmerkingen)
- Departement Landbouw en Visserij – advies van 24 juni 2022
- Infrabel – advies van 2 juni 2022
- ANB – advies van 17 juni 2022
- Elia – advies van 27 juni 2022
- De Lijn – advies van 29 juni 2022
- Sport Vlaanderen – advies van 30 juni 2022
- Team Externe Veiligheid – advies van 30 juni 2022
- Provincie Oost-Vlaanderen – advies van 30 juni 2022 (geen opmerkingen)

13.4 **Bijlage 4: Niet-technische samenvatting**

Zie afzonderlijk document “4724393034_niet-technische samenvatting.pdf”

13.5 **Bijlage 5: Overwegingsdocument**

Overwegingsdocument: Ontwerp plan-MER bij gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan Nazareth – behandeling van adviezen en bezwaren tijdens openbaar onderzoek

opdracht	Plan-MER Gemeentelijk Beleidsplan Ruimte Nazareth
opdrachtgever	Gemeente Nazareth
ons kenmerk	472394013_bijlage5_overwegingsdocument.docx
versie	1
datum	16 november 2023
auteurs	Cedric Vervaet, MER-coördinator; Anna Van Eyck, Adviseur Milieueffectrapportage & Omgevingsbeleid
vrijgave	Cedric Vervaet, MER-coördinator

Het ontwerp gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan Nazareth en het bijhorende milieueffectenrapport zijn voorlopig vastgesteld door de gemeenteraad van Nazareth op 24 april 2023. Het openbaar onderzoek liep **vanaf 1 juni 2023 tot en met 29 augustus 2023**.

Deze nota vormt de behandeling van de adviezen en reacties tijdens het openbaar onderzoek **die relevant zijn voor het plan-MER** en dient als **aanvulling op het integrale overwegingsdocument (opgesteld door Veneco)**, waarin het advies van de GECORO en het CBS Nazareth naar aanleiding van het openbaar onderzoek werden gebundeld. Hierin werd reeds het advies en inspraak relevant voor het beleidsplan ruimte behandeld. Deze adviezen en bezwaren worden bijgevolg niet herhaald in dit document; enkel de adviezen en bezwaren die relevant geacht worden voor het plan-MER worden geciteerd en behandeld.

Uit de synthese van de ontvangen adviezen en bezwaren bleken volgende adviesinstanties een relevante reactie in functie van de opstelling van het definitief plan-MER te hebben geformuleerd:

1. Vlaamse overheid – Departement Zorg
2. Vlaamse overheid – Departement Landbouw en Visserij
3. Vlaamse overheid – Agentschap Natuur en Bos

Er waren geen bezwaren met relevantie voor het plan-MER.

1. Advies Departement Zorg	Behandeling advies en voorstel aanpassingen
P29: “We willen overigens opmerken dat deze kleine snippers niet allemaal moeten worden bebouwd of verhard: waar mogelijk en wenselijk kunnen ze ook worden ingezet voor kerngebonden groen of ruimte voor water. Maar volgens de definitie van het BRV zal dit ook ruimtebeslag zijn (tuinen, parken en kerngebonden groen behoren tot het ruimtebeslag).” → Juist. Zeker binnen sterk bebouwde omgeving zijn snippers ontharding nodig, niet enkel om waterinfiltratie en dus wateroverlast te voorkomen maar ook als plekken waar extra groen (liefst biodivers) kan komen dat kan zorgen voor schaduw en tempering van hitte-eiland effect. → Naar gezonde publieke ruimte toe is er een groot verschil tussen verhard ruimtebeslag en ruimtebeslag voor groen.	De bemerking is terecht, maar is eigenlijk een bemerking op de beleidsvisie voor de onbebouwde percelen binnen de kerngebonden woongebieden. Een afweging van verdere invulling van de onbebouwde percelen binnen de kerngebonden woongebieden versus het niet verder ontwikkelen ervan, is in het plan-MER beschouwd als een onredelijk alternatief. Dit aangezien voor deze categorie geen nieuwe ruimtelijke beleidsopties in het beleidsplan geformuleerd worden. Vanuit deze optiek maakt deze categorie bijgevolg ook geen deel uit van de plandoelstelling. Immers voor deze percelen verandert het beleidsplan niets aan de huidige ontwikkelingsmogelijkheden, dewelke trouwens tevens in overeenstemming zijn met de principes van kernversterking, inbreiding en verdichting vanuit het BRV. Voor een nadere onderbouwing van het ‘uitdoven van de ontwikkelingsmogelijkheden van momenteel nog onbebouwde percelen woongebied binnen de kerngebonden woongebieden’ als onredelijk alternatief wordt verwezen naar §1.1 van het alternatievenonderzoek in bijlage 2 bij voorliggend MER. → Toevoeging in de tekst p.29: "Maar volgens de definitie van het BRV zal dit ook ruimtebeslag zijn (tuinen, parken en kerngebonden groen behoren tot het ruimtebeslag). Echter zal deze vorm van ruimtebeslag een positieve invloed hebben op mens en milieu."
P31: “De gemeente acht het neutraliseren van de onbebouwde percelen in de woonlinten en de woonverkavelingen in de open ruimte op korte termijn echter minder prioritair. Het betreft immers slechts ‘kleine snippers’ (percelen met een beperkte oppervlakte), die gelegen zijn tussen andere reeds bebouwde percelen en die eerder beperkte openruimtewaarden hebben.” → Het gaat niet enkel over al dan niet waardevol zijn voor open ruimte, het gaat er ook om dat deze percelen (waarschijnlijk) erg autoafhankelijk zijn. Verdere lintbebouwing moet dus vermeden worden. Het klopt wel dat het nog belangrijker is om in de kernen voldoende groen-blauw te voorzien om het daar	We erkennen dat het klopt dat verdere lintbebouwing moet vermeden worden. Bij de beoordeling van de beleidskeuze voor de onbebouwde percelen in de woonlinten (zie §7.3.2.2) erkennen we dat deze beleidskeuze slechts deels rekening houdt met de milderende maatregel uit het alternatievenonderzoek (zie bijlage 2 bij het MER) om de onbebouwde percelen niet meer te bebouwen, aangezien de mogelijkheid om vrijstaande ééngezinswoningen te bouwen hier wel nog wordt opengelaten. De gemeente wenst hiervoor echter bovenlokaal beleid af te wachten waarbij nieuwe (financiële) middelen en instrumenten worden gecreëerd die het vermijden dat onbebouwde percelen in de woonlinten en woonverkavelingen in de open ruimte nog effectief worden bebouwd, stimuleren.

1. Advies Departement Zorg	Behandeling advies en voorstel aanpassingen
leefbaar te houden, dus daar snipperpercelen vrijwaren van bebouwing of waar mogelijk percelen ontharden is nog urgenter.	→ Eerder in de tekst werd reeds vermeld dat de onbebouwde percelen in de woonlinten en woonverkavelingen een beperkte knooppuntwaarde en voorzieningenniveau hebben. Toevoeging in de tekst p.31 (bovenste paragraaf): "Deze niet-kerngebonden woongebieden hebben immers een beperkte knooppuntwaarde en voorzieningenniveau, waardoor ze erg autoafhankelijk zijn."
P31:" De lokale treinhalte van Eke-Nazareth en de dichtstbijzijnde bushalte liggen reeds op een afstand van <u>600m tot 1,2 km</u>; en de buslijnen hebben een beperkte frequentie en slechts enkele bestemmingen. Er zijn andere gebieden die dichterbij liggen bij openbaar vervoersknooppunten en beter aansluiten op meerdere buslijnen met een hogere frequentie." + "... Maar deze voorzieningen liggen wel op een afstand van <u>600m à 1,2 km</u>." → We zijn akkoord dat beter kan gekozen worden voor gebieden die nog dichterbij openbaar vervoer en dichterbij voorzieningen liggen. We gaan ook akkoord met de "Redenen om woonuitbreidingsgebieden in vraag te stellen" op P34. Maar we willen toch meegeven dat "600m à 1,2 km" een afstand is die heel gemakkelijk met de fiets kan worden gedaan, misschien moet daar ook worden op ingezet. Niet enkel op fietsinfrastructuur maar ook op een mentaliteit-shift, veel mensen grijpen voor dergelijke afstanden uit automatisme naar de auto, terwijl door het overgrote deel van de mensen een afstand van 5km gemakkelijk kan gefietst worden (zelfs 10 km met een elektrische fiets).	Deze opmerking staat eigenlijk wat los van de redenen waarom besloten werd om het WUG 'De Biesten' niet lager te ontwikkelen, maar in een open ruimtefunctie te behouden. Het is ook eerder een bemerking naar het plan toe. Hoe dan ook voorziet het plan maatregelen om de fietsinfrastructuur uit te breiden en te verbeteren: het verder uitbouwen van het fiets- en trage wegennetwerk is één van de ontwikkelingsvisies in het beleidskader 'open ruimte en groenblauw netwerk'. Een mentaliteitsshift ligt wat moeilijker om te bewerkstelligen via een gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan. Er wordt hier enerzijds gekeken naar maatregelen vanuit hogere overheden en anderzijds naar gemeentelijke initiatieven die hierop inspelen. Voorbeelden die reeds uitgewerkt zijn in Nazareth zijn o.a.: • Initiatieven zoals 'Met belgerinkel naar de winkel' • De schoolfietsroutekaart van de provincie Oost-Vlaanderen • Gele hesjes voor schoolgaande jeugd • ...
P39: Beleidskader 'Open ruimte en groenblauw netwerk': "Landbouw als primaire beheerder van de open ruimte"	Binnen Nazareth is er ca. 1.943 ha in professioneel landbouwgebruik bij 196 landbouwers, met als belangrijkste teelten voedergewassen (731 ha), tijdelijk grasland (732 ha) en akkerbouw (315 ha). Er situeren zich in Nazareth ook drie intensieve

1. Advies Departement Zorg	Behandeling advies en voorstel aanpassingen
→ We willen ook wijzen op het volgende: algemeen bekeken hebben dierlijke producten een grotere milieuoetafdruk dan plantaardige eiwitbronnen. Om tot een gezondere en duurzamere samenleving te komen moet ook ingezet worden op de eiwitshift https://omgeving.vlaanderen.be/nl/green-deal-eiwitshift-op-ons-bord-010/wat-is-een-eiwitshift). Er is dus nog een verschil tussen landbouw voor rechtstreekse menselijke productie en landbouw voor de veeteelt.	varkenshouderijen die worden beschouwd als GBPV-installaties (Geïntegreerde Preventie en Bestrijding van Verontreiniging). Een eventuele eiwitshift is een interessante piste, maar is moeilijker te bewerkstelligen via een gemeentelijk ruimtelijk beleidsplan. Een extra actiepoint dat wel volgt uit de be-mer-ing van het ruimtelijk beleidsplan en is opgenomen in het beleidskader ‘open ruimte’ is het actualiseren of herzien van het gemeentelijk landbouwbeleidsplan, waar de thematiek van een eiwitshift een plaats in kan krijgen. Toevoeging in tekst op p. 64 (Druk op open ruimte – trends en ontwikkelingen): “Het toenemende inzicht omtrent de eiwitshift is een belangrijke trend die de komende decennia een impact kan hebben op de druk op de open ruimte. De eiwitshift is een doelstelling van de European Green Deal en houdt in dat we een kleiner percentage eiwitten uit dierlijke producten halen en een groter uit plantaardige voeding. Momenteel (2021) is de verhouding 60/40 (dierlijke/plantaardige eiwitten) en het doel is om tegen 2030 deze verhouding om te wisselen naar 40/60 ter voordele plantaardige eiwitten. Graslanden en de gewassenteelt die niet bedoeld is voor rechtstreekse consumptie door de mens, maar als veevoer, nemen grote oppervlakten in beslag van het totale landbouwareaal. Wanneer deze eiwitshift gerealiseerd wordt, zal de druk op de open ruimte afnemen doordat het telen van gewassen rechtstreeks bedoelt voor menselijke consumptie minder oppervlakte in beslag nemen en er zo dus meer ruimte is voor natuurontwikkeling.”
P43: “In functie van het beschermen van het milieu worden de positieve en negatieve milieugevolgen van het beleidsplan op hoofdlijnen in beeld gebracht en wordt er advies gegeven over hoe hiermee in mogelijke vervolgstappen op lagere niveaus kan worden omgegaan.” → Plus doorvertalen naar de gezondheidseffecten, meer bepaald naar zowel gezondheidsbescherming als gezondheidsbevordering en dit op zowel fysiek als sociaal als mentaal vlak.	In kader van voorliggend MER verstaan we onder ‘milieugevolgen’ impliciet ook de gevolgen voor gezondheid. Milieu dus in de brede zin van het woord. De genoemde voorbeelden zijn zeker relevant op projectniveau, maar gaan te detaillistisch voor een beleidsplan.

1. Advies Departement Zorg	Behandeling advies en voorstel aanpassingen
Houd er rekening mee dat sommige acties geen verbetering hebben op milieu maar wel op gezondheid, bijvoorbeeld een bestaand privépark openstellen voor sociale evenementen om de sociale cohesie van een buurt te versterken of in de zomer een grote luifel voorzien op een plein voor schaduw op hittedagen.	
P43: “Kan het ruimtelijk beleid een wezenlijke impact hebben op het milieuaspect?” → Ook: Kan het ruimtelijk beleid een wezenlijke impact hebben op de gezondheid?	Idem voorgaande opmerking: In kader van voorliggend MER verstaan we onder ‘milieugevolgen’ impliciet ook de gevolgen voor gezondheid. Milieu dus in de brede zin van het woord. Weliswaar voor zover hier op beleidsniveau uitspraken kunnen over gedaan worden. Het betreft immers een strategisch MER over een beleidsvisie, waarvan concrete acties pas op plan- en projectniveau hun uitwerking kennen.
P46: “...zodat er al enige garantie is dat de beleidskaders die hieruit zullen voortvloeien de lat hoog genoeg leggen op vlak van milieu en klimaat.” → én gezondheid.	Idem voorgaande opmerking.
P60: “Binnen Nazareth is er 1.943,46 ha in professioneel landbouwgebruik bij 196 landbouwers, met als belangrijkste teelten <u>voedergewassen (731 ha)</u>, tijdelijk grasland (732 ha) en <u>akkerbouw (315 ha)</u>.” → Zie opmerking eiwit-shift.	Zie antwoord eiwit-shift.
P66: “Thema: Urgentie klimaatadaptatie” → We willen meegeven dat de klimaatverandering naast de vaak beschreven hitte/droogte/overstromingen op zich ook daaruit vloeiend vectorgebonden ziekten/ watergebonden aandoeningen/ toename blootstelling aan allergenen en UV/ insecten en plagen/...met zich meebrengt; allemaal zaken die op hun beurt ook een invloed hebben op de mens.	OK, kan vermeld worden, maar het gemeentelijk ruimtelijk beleid kan daar an sich weinig rechtstreeks aan veranderen. Weliswaar wel onrechtstreeks via ruimtelijke ingrepen die effecten van klimaatverandering milderen. Anderzijds spelen de genoemde gezondheidsgebonden aandoeningen veeleer op bovenlokaal niveau (cfr. Coronacrisis), en heeft het gemeentelijk niveau weinig handvaten om deze te voorkomen (wel om te behandelen).
P70: “Het gaat dan onder meer over het reguleren van de waterbalans (zowel het milderen van tekorten en overschotten) en het reguleren van de temperatuur.”	Het ruimtelijk adaptatieaspect heeft toch vooral te maken met het milderen van tekorten en overschotten.

1. Advies Departement Zorg	Behandeling advies en voorstel aanpassingen
→ Naast problemen met tekorten en overschotten is er ook nog de veranderende kwaliteit van het water dat voor gezondheidsproblemen kan zorgen bij recreatiewater en drinkwater.	Wijziging waterkwaliteit als gevolg van klimaatverandering werd bijgevolg aangevuld bij het thema 'Verduurzamen van productie- en consumptiesystemen' op p. 83: "Eveneens speelt klimaatverandering in op de kwaliteit van het water via verhoogde temperaturen, heviger regenvuilen en droogtes. Dit kan o.a. leiden tot een daling in het zuurstofgehalte en verzilting van het water (Limaheluw et al., 2021)."
P77: "De walkabilityscore geeft weer hoe geschikt de publieke ruimte is voor verplaatsingen te voet, zowel recreatief als functioneel." → Klopt. Maar je kan ook de 'bike-ability' zichtbaar maken via de keuzeknop 'wandel- en fietsbereik' ( rechts in beeld). Deze functie geeft per doelgroep weer wat het gemiddeld bereik is bij <i>15 minuten</i> wandelen of fietsen (de totaal mogelijk af te leggen afstand is uiteraard groter als je geen rekening houdt met die 15 min). https://www.gezondleven.be/settings/gezonde-gemeente/gezonde-publieke-ruimte/walkability-tool	De walkability-score geeft ook een indicatie van hoe geschikt de omgeving is voor verplaatsingen met de fiets. Daarnaast lijkt een visualisatie van de bike-ability lijkt ons niet relevant voor de beschrijving van de referentiesituatie aangezien het pas interessant wordt wanneer er meerdere kaarten ervan getoond worden ter vergelijking van het fietsbereik voor specifieke locaties. Wél is er een kaart toegevoegd (figuur 5-26) dat het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk toont met o.a. de aanduiding van de fietssnelweg F45 richting Gent. Deze wegen zijn onderschikt aan kwaliteitsvoorschriften die de (toekomstige) veiligheid en fietsgemak ervan bewaken.
P78: "Conform het STOP-principe." → Graag verwijzen we naar het uitgebreid STOP-principe waar ook elektrische-en deelmobiliteit mee in zijn opgenomen. → De rapporten "Hoe passen elektrische wagens in een duurzaam mobiliteitsbeleid dat ook gezondheid vooropstelt?" en "Hoe passen deelwagens in een duurzaam mobiliteitsbeleid dat ook gezondheid vooropstelt?", deze gaan in op het grote belang van actieve verplaatsingen en de noodzaak van een modal shift naar deelmobiliteit. Deze en andere rapporten kunnen gedownload worden via: https://www.zorg-en-gezondheid.be/studies-en-rapporten/gezonde-publieke-ruimte	Toevoeging op p. 80: "Ook een stijgend aandeel van elektrische wagens en een sterkere inzet op deelmobiliteit behoort tot de agenda van de gehanteerde uitgebreide versie van het STOP-principe." → Dit is eigenlijk een aanbeveling voor het mobiliteitsplan. Het mobiliteitsplan is op 28/08/2023 definitief vastgesteld. Ook nieuwe vormen van mobiliteit, zoals deelwagens en elektrische mobiliteit, krijgen daarin een plaats.

1. Advies Departement Zorg	Behandeling advies en voorstel aanpassingen
→ De huidige transitie naar elektrisch rijden is ook een momentum om parkeren anders te benaderen. Om de publieke ruimte terug te geven aan de mens en aangenamer en gezonder te maken zouden we moeten afstappen van verspreid parkeren en zeker van iedere zijn eigen wagen voor de deur. Het is het momentum om in te zetten op collectieve geclusterde parkeerplaatsen aan de rand van woonprojecten of aan één uiteinde van een straat voor zowel elektrische als niet-elektrische voertuigen als deelwagens. Als een automobilist even ver moet wandelen tot aan zijn eigen geparkeerde wagen of tot aan een deelwagen is de kans groter dat op termijn hij/zij de shift zal maken naar een deelwagen omdat er geen verschil is in afstand; momenteel moeten gebruikers van deelwagens voor hun meer duurzame oplossing verder lopen dan privéwagengebruikers, ze worden dus benadeeld voor hun meer duurzame keuze, dit is eigenlijk de omgekeerde wereld.	Duurzaam parkeren is één van de ruimtelijke kwaliteitsprincipes voor kernversterking (zie pagina 25 van het MER). Het ruimtelijk beleid inzake duurzaam parkeren draagt bij aan het faciliteren van zachte en multimodale verplaatsingen door het voorzien van voldoende fietsparkeerplaatsen met een voordeel ten opzichte van de auto. Door autoparkeerplaatsen te bundelen of ondergronds te organiseren wordt bijkomend ruimtebeslag ten voordele van de auto tegengegaan (zie pagina 112 van het MER).
P86: “5.7 Synthese Referentiesituatie: SWOT” → Mooi overzicht. Toch zijn er meer dan de twee aangehaalde opportuniteiten, denk aan de opportuniteit van het toenemend inzicht van het belang van de eiwitshift, het deelwagengebruik, belang van groen/blauw, ...	De eiwitshift is aangevuld in de SWOT-analyse.
P87: “Er wordt aanbevolen om tenminste te garanderen dat de bestaande <u>biodiversiteitsrijke</u> landschapselementen in landbouwgebied behouden blijven en bij voorkeur toeneemt” → Ook voor de mens is biodiversiteit belangrijk, de gezondheid van de mens is sterk gelinkt is aan de gezondheid van dieren en ecosystemen (zie One health principe: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/one-health).	Toevoeging op p. 87: “Er wordt aanbevolen om tenminste te garanderen dat de bestaande biodiversiteitsrijke landschapselementen in landbouwgebied behouden blijven en bij voorkeur toeneemt tot een areaal van ca. 10% (tegenover de huidige 1 à 2%), cfr. de Europese Biodiversiteitsstrategie voor 2030. Met andere woorden: het biodiverser maken van het landbouwgebied. Dit komt de onderlinge werking van ecosysteemdiensten en zo ook de gezondheid van de mens ten goede.”

1. Advies Departement Zorg	Behandeling advies en voorstel aanpassingen
P88: “Er wordt aanbevolen om volop in te zetten op maatregelen om ontharding te bewerkstelligen.” → We willen erop wijzen dat massaal inzetten op autodelen een opportuniteit is voor ontharden. Als je weet dat 1 deelwagen tot 12 privéwagens kan vervangen dan komen er ook 11 parkeerplaatsen vrij die die kunnen onthard worden en ingevuld met groen of andere meer gezonde publieke ruimte	Autodelen is inderdaad een ideale opportuniteit, maar kan niet vanuit het ruimtelijk beleidsplan getriggerd worden, wel vanuit het mobiliteitsplan en (nog breder beschouwd) vanuit het regionaal vervoerplan van de Vervoerregio Gent. De uitspraak dat er 11 parkeerplaatsen vrij komen is slechts geldig in de uitzonderlijke gevallen dat een deelauto effectief 12 privéwagens vervangt. In het impactrapport van autodelen.net waarnaar gerefereerd wordt in jullie studie samen met VITO: “Hoe passen deelwagens in een duurzaam mobiliteitsbeleid dat ook gezondheid vooropstelt” op p. 11, wordt echter een gemiddelde van 9,5 auto’s vermeld voor een roundtrip deelwagen en 3,1 voor particuliere deelauto’s. Het is dus misleidend om dit getal te gebruiken (weliswaar niet onjuist aangezien het niet om gemiddelden gaat in de uitspraak).
P89: “Figuur 6-1:” → Er zijn ook linken tussen bijvoorbeeld ruimtelijke ordening en mobiliteit, deze zijn niet duidelijk op de figuur.	Klopt, maar deze figuur geeft de impact weer van de zgn. megatrends op de maatschappelijke systemen waar deze het meest prominent op inwerken. En dat zijn de systemen ‘ruimtelijke ordening’, ‘mobiliteit’, ‘energie’ en het ‘consumptie- en productiesysteem’. Uiteraard zijn er ook linken tussen deze systemen onderling, maar dat is niet wat deze figuur beoogt weer te geven.
P93: “Dit versterkt de toenemende vraag naar zachte mobiliteit en zorgt daarbij voor een verminderd aandeel van het autogebruik, waardoor ook de milieudruk van automobility afneemt.” → Niet enkel inzetten op minder auto-kilometers maar ook op minder auto-bezit.	Klopt, maar via een ruimtelijk beleidsplan kan er – indirect – wel ingespeeld worden op het verminderen van autogebruik, maar niet op minder autobezit. Daarvoor zijn andere stimuli/ factoren van invloed (bv. fiscaliteit).
P93: “Tabel 6-3: Milieueffectbeoordeling ambities en strategieën strategische visie ruimtelijk beleidsplan Nazareth.” → Heeft ‘Meer doen met dezelfde ruimte’ altijd een positieve invloed (groen +) op de ‘Milieudruk automobility’? Hangt dit niet af van de ligging van deze ruimte? → De link tussen ‘Ontharden waar mogelijk en wenselijk’ en ‘Milieudruk automobility’ en ‘Zachtere mobiliteitsvraag’ krijgt telkens een “0”. Ons inziens	→ Het moet uiteraard gepaard gaan met tegelijk het faciliteren van een performant openbaar vervoer en het stimuleren/faciliteren van korte verplaatsingen te voet of met de fiets. Een extra aantrekking van automobility dient inderdaad vermeden te worden. Vanuit die optie klopt het dat het vooral op locaties die duurzaam ontsloten kunnen worden (hoge voorzieningen- en knooppuntwaarde) zal werken. → Klopt, zeker in geval van een ‘ver doorgedreven mobiliteitsshift’. Aangezien dit plan echter een ruimtelijk beleidsplan is en niet het mobiliteitsplan verwachten we dat deze

1. Advies Departement Zorg	Behandeling advies en voorstel aanpassingen
kan een ver doorgedreven mobiliteitsshift wel een positief effect hebben op de verharding; de plaats voor fietsinfrastructuur neemt minder in dan de plaats nodig voor autogebruik en autobezit. Die vrijgekomen plaats (bv. door minder parkeerplaatsen te moeten voorzien) kan onthard worden. → De link tussen 'Transitie duurzame mobiliteit' en 'Milieudruk automobility' krijgt een "+". We willen dit wat nuanceren: Het verschil tussen conventionele wagens en elektrische wagens zit hem enkel en alleen op de uitlaatemissies (op de plaats waar die wagen rijdt). Alle andere nadelen van wagengebruik blijven hetzelfde (dus geen verbetering): ruimte-inname, sedentair gedrag, materiaalgebruik, niet-uitlaat-emissies, geluidhinder, belemmering oversteken straat (sociaal aspect: zie o.a. Donald Appleyard https://kottke.org/19/01/creating-livable-city-streets), ... Elektrische wagens zijn enkel stiller bij snelheden onder de 30km/h, erboven neemt het rolgeluid over, maar het is net in die gebieden waar slechts 30km/h mag worden gereden dat er makkelijker gefietst en gewandeld kan worden en waar autorijden sowieso zou moeten ontraden worden. Meer nog dan inzetten op elektrische wagens moet er ingezet worden op minder auto-kilometers én op minder auto-bezit.	'ver doorgedreven mobiliteitsshift' niet vanuit voorliggend plan zal komen, waardoor de beoordeling "0" is. Tevens maken we bij de beoordeling enkel de link in één richting. Dus hier geldt enkel de vraag of ontharden een effect heeft op de milieudruk van automobility en op de zachtere mobiliteitsvraag en niet andersom. → Toevoeging in tekst op p. 101: "Door deelsystemen op te nemen in het plan wordt er naast verminderd autogebruik ingezet op verminderd autobezit. Opgemerkt moet worden dat elektrische auto's in hun productieproces een grotere voetafdruk hebben op vlak van CO₂-uitstoot dan conventionele wagens. Op vlak van materiaalgebruik, niet-uitlaat-emissies, geluidhinder (boven de 40 km/h) en veiligheidsoverwegingen is de impact bovendien hetzelfde. Er zal dus voornamelijk ingezet moeten worden op minder autokilometers én minder autobezit om de milieu-impact te verlagen. Het ruimtelijk beleid heeft echter enkel een indirect effect op het verminderen van autogebruik, niet op autobezit." Toevoeging in tekst op p. 215: "Verder wordt er ook verwacht dat nieuwe technologieën zoals elektrische auto's en deelsystemen de mobiliteit verder zullen verduurzamen, zowel via het vermijden van uitstoot (enkel in de gebruiksfase) als een afname van het autobezit."
P95: "De hitte-effecten zijn echter minder problematisch dan bij residentiële gebieden, aangezien er op bedrijventerreinen geen kwetsbare personen wonen." → Toch is ook het vergroenen van bedrijventerreinen van belang. Het aangenamer karakter kan werknemers aanzetten om sneller eens de fiets te pakken om te gaan werken of kan ook voor een aangenamere omgeving zorgen om tijdens pauzes even buiten de benen te strekken, te ontstressen of te lunchen.	Het aanzetten van de werknemers om meer de fiets te nemen zal voornamelijk gebeuren door een aangenamere inrichting van de fietsroutes naar het bedrijventerrein dan het bedrijventerrein zelf. Toegevoegd in tekst op p. 93: "De hitte-effecten zijn echter minder problematisch dan bij residentiële gebieden, aangezien er op bedrijventerreinen geen kwetsbare personen wonen. De aanwezigheid van voldoende groen is echter nog steeds van belang voor de werknemers om optimaal te kunnen ontspannen en ontstressen tussen de werkuren door."

1. Advies Departement Zorg	Behandeling advies en voorstel aanpassingen
P95: “Het versterken van het groen-blauwe netwerk zorgt zo tegelijkertijd voor het verminderen van de druk op de open ruimte en voor het veerkrachtiger maken van de gemeente tegen de gevolgen van de klimaatverandering.” → In dit dossier gaat het bij ‘versterken van het groen-blauwe netwerk’ voornamelijk over het buiten-/randgebied. Het is nochtans even belangrijk het groen-blauwe netwerk te laten doordringen tot diep in het bebouwd weefsel van stads- en dorpskernen. Voor een gezonde omgeving is er groen nodig op verschillende niveaus en afstanden zoals de Vlaamse groennorm aangeeft. Maar er is ook nog een andere regel die meer en meer gebruikt wordt nl. de 3-30-300 regel (oorspronkelijk: https://nbsi.eu/the-3-30-300-rule/) - 3 bomen zichtbaar vanuit elk huis - 30% boomkroonbedekking rondom elk gebouw - 300 meter vanaf het dichtstbijzijnde park of groene ruimte De Vlaamse groennormen staan vermeld in MER-richtlijnenboek mens – ruimtelijke aspecten op p25. Let wel: er loopt momenteel een studie om deze groennormen eventueel bij te stellen.	Bij de aanbevelingen volgend uit de beoordeling van de strategische visie wordt er reeds geduid op het belang van groenblauw in de bebouwde context en wordt er verwezen naar de verdere uitwerking ervan in de beleidskaders.
P97: “De gemeente rekent voor de transitie naar duurzame mobiliteit op twee strategieën: modal shift volgens STOP & verwachting dat nieuwe technologieën zoals elektrische auto’s en deelsystemen de mobiliteit verder zullen verduurzamen.” → Zie eerdere opmerking i.v.m. deze thema’s.	Toevoeging in tekst op p. 101: “Door deelsystemen op te nemen in het plan wordt er naast verminderd autogebruik ingezet op verminderd autobezit. Opgemerkt moet worden dat elektrische auto’s in hun productieproces een grotere voetafdruk hebben op vlak van CO₂-uitstoot dan conventionele wagens. Op vlak van materiaalgebruik, niet-uitlaat-emissies, geluidshinder (boven de 40 km/h) en veiligheidsoverwegingen is de impact bovendien hetzelfde. Er zal dus voornamelijk ingezet moeten worden op minder autokilometers én minder autobezit om de milieu-impact te verlagen. Het ruimtelijk beleid heeft echter enkel een indirect effect op het verminderen van autogebruik, niet op autobezit.”
P101: “Thema’s zoals voedselvoorziening, gezondheid, water en sanitaire voorzieningen, energie, huisvesting en netwerken eventueel wel.” → Gezondheid sowieso wel meenemen.	Is steeds het geval.

1. Advies Departement Zorg	Behandeling advies en voorstel aanpassingen
P104: "Tabel 7-2: Thema's donutmodel van toepassing op de beleidskaders (Sociaal fundament)" → De link tussen verplaatsingen en gezondheid is meer dan luchtvervuiling allen. Door je actief te verplaatsen bijvoorbeeld is er ook invloed op geluid, sedentair gedrag, mogelijkheden tot ontmoetingen, ... → Er is ook een link tussen 'Uitbouwen trage wegennetwerk' en gezondheid.	→ Klopt, dit is aangepast in de tabel. → Klopt, deze link is aangevuld.
P106: "Tabel 7-5: Indicatoren en streefwaarden voor beoordeling ruimtelijke principes beleidskaders." → De advieswaarden van de WHO (2021): - NO₂: jaargemiddelde concentratie 10 µg/m³ - PM₁₀: jaargemiddelde concentratie 15 µg/m³ - PM_{2,5}: jaargemiddelde concentratie 5 µg/m³ → De overzichtstabel van gezondheidskundige advieswaarden voor 20 parameters voor inhalatoire blootstelling in buitenlucht, voor gebruik in MER worden momenteel geüpdatet en kunnen hier geraadpleegd worden: https://www.zorg-en-gezondheid.be/aandachtsgebieden-en-humane-biomonitoring → Gelieve ondertussen te toetsen aan de advieswaarden van de WHO van 2021. → Gezondheid is niet enkel gezondheidsbevorderende leefomgeving maar ook gezondheidsbeschermende leefomgeving.	→ Klopt, de advieswaarden van het WHO zijn aangepast en vervolledigd. → Daarnaast ook toetsen aan de VLAREM-normen. Toevoeging in de tekst op p. 75: "De parameter die gebruikt wordt voor de GES-luchtkwaliteit is het jaargemiddelde van NO₂ (stikstofdioxide). Deze waarden zijn onderhevig aan zowel Vlaamse als Europese richtlijnen, namelijk de VLAREM-norm (40 µg/m³) en de WHO-advieswaarde (10 µg/m³). De hele gemeente heeft een luchtkwaliteit dat slechter is dan de WHO-advieswaarde, maar zit grotendeels en overal in het woongebied onder de VLAREM-norm voor de bescherming van de menselijke gezondheid. Echter wordt deze norm overschreden t.h.v. het wegdek van de E17." → Gezondheidsbeschermende leefomgeving is toegevoegd aan tabel 7-5.
P108: "Tabel 7-7: Beoordelingscriteria voor cartografische analyse gebiedsgerichte acties beleidskader 'Open ruimte en blauwgroen netwerk'." → Voor de relatie hitte en gezondheid in een bepaald gebied kunnen de hittekwetsbaarheidkaarten opgevraagd en meegenomen worden. https://www.gezondleven.be/settings/gezonde-gemeente/gezonde-publieke-ruimte/hittekwetsbaarheidkaarten	Hiervoor maken we gebruik van de GES-Hittestresskaarten. Deze zijn onafhankelijk van de woonplaats of verblijfplaats van de kwetsbare personen en zijn makkelijker extrapoleerbaar naar projecties voor 2050.

1. Advies Departement Zorg	Behandeling advies en voorstel aanpassingen
P110: "Tabel 7-8: Beoordeling effecten ruimtelijke principes BK 'Kernen en economisch netwerk' op ecologisch plafond. → Er is ook geen "+" link tussen 'Verdichten van ontwikkelbare deelzone met geschakelde en gestapelde woningbouw om ruimtelijke rendement te verhogen' en 'Klimaatverandering' en ook 'luchtkwaliteit'. Rijwoningen en appartementen hebben over het algemeen minder energie nodig om te verwarmen dan alleenstaande woningen, dus minder gebruik brandstoffen én minder uitstoot verwarmingsemissies. → (op p117 schrijven jullie het zelf: 'Het kleinere aantal buitenmuren vermindert het warmteverlies, waardoor de energievraag daalt.')" → Idem 'Omgevingsaanleg met groenbuffers en volgens principes van integraal waterbeheer' en 'Klimaatverandering'. Groen en water zorgen voor CO2-opslag.	→ Klopt, aangevuld. → Klopt, maar aangezien het voornamelijk groenbuffers betreft bij de uitbreiding van regionaal bedrijventerrein de Prijkels, betreft het eerder op vlak van koolstofcaptatie een compensatie van het verloren groen door de uitbreiding van het bedrijventerrein. Een groot deel van deze buffers zou eveneens ongeacht het plan verwezenlijkt worden, gezien de ligging naast de E17.
P112: "Ook het ruimtelijk beleid inzake duurzaam parkeren draagt bij aan het faciliteren van zachte en multimodale verplaatsingen door het voorzien van voldoende fietsparkeerplaatsen met een voordeel ten opzichte van de auto. Door autoparkeerplaatsen te bundelen of ondergronds te organiseren wordt bijkomend ruimtebeslag ten voordele van de auto tegengegaan." → Parkeerplaatsen bundelen is een goede zaak als het slim wordt aangepakt om ook autodelen te stimuleren zodanig dat het parkeren van privéwagens geen voordeel heeft op het parkeren van deelwagens (zie opmerkingen p78). → Ondergronds ruimtebeslag is toch ook "ruimtebeslag"? → Het is ook noodzakelijk om het aantal parkeerplaatsen terug te dringen door in te zetten op minder autobezit.	→ Ongeacht bespaart het verharde ruimte. → Klopt, maar op deze manier wordt er veel zuiniger omgesprongen met de beschikbare oppervlakte, aangezien er boven de parking een andere functie (wonen/werken) plaatsvindt. → Klopt, maar dit is moeilijker te behalen met enkel ruimtelijk beleid.
P113: "De aandacht voor trage wegen." → Als deze trage wegen groen worden aangelegd kunnen ze ook helpen met om het groen-blauw netwerk te verbinden (biodiversiteit).	Dit kunnen we opnemen als aanbeveling voor het plan. In de ontwikkelingsvisie voor de kern van Nazareth wordt het koppelen van groene stapstenen aan trage wegen reeds aangehaald.
P 119: "Hierbij dient verduidelijkt te worden dat het geenszins een plandoelstelling is om 'slecht gelegen' bestaande bebouwing te gaan verwijderen.	Dit is eerder een aanbeveling voor het plan zelf.

1. Advies Departement Zorg	Behandeling advies en voorstel aanpassingen
→ In het kader van een goede ruimtelijke ordening en de daaraan gelinkte milieu-, klimaat- en gezondheidsproblemen lijkt het ons toch aangewezen om een uitdoof- en/of ontradingsbeleid te voeren voor ‘slecht gelegen’ bestaande bebouwing.	
P141: “Het gaat hier vaak om een geluidsniveau boven 55 dB(A) Lden, het geluidsniveau dat als grenswaarde wordt beschouwd voor een goede geluidskwaliteit in woongebied.” → Zelfs onder de 53 dB(A) -richtwaarde WHO maximum Lden-waarde voor geluid van wegverkeer- zal toch nog steeds een aandeel van de bevolking ernstig gehinderd zijn. → We willen ook wijzen op de mogelijkheid van soundscaping: onaangename geluiden van bv. wegverkeer kunnen gemaskeerd worden door aangename geluiden van bv. een fontein (de researchgroep van Ugent onder leiding van Dick Botteldooren werkt o.a. rond soundscaping: https://ai.ugent.be/people/DickBotteldooren.en.html).	Aangepast in de tekst op p. 142: “Het gaat hier vaak om een geluidsniveau boven 53 dB(A) Lden, het geluidsniveau dat als grenswaarde wordt beschouwd voor een goede geluidskwaliteit in woongebied (Environmental Noise Guidelines WHO (2018)). Vanaf deze waarde ondervindt 10% van de blootgestelde personen ernstige hinder.” → ook op p. 171 aangepast.
P141: “...zullen de bewoners geluidsoverlast ondervinden van de E17, Drapstraat en Roombaardstraat...het is wel de verwachting dat naar de toekomst toe de overlast geleidelijk zal verminderen omwille van enerzijds een trend naar geluidsarmere (elektrische) voertuigen.” → Elektrische wagens zijn enkel stiller bij snelheden onder de 30km/h, erboven neemt het rolgeluid over, maar het is net in die gebieden waar slechts 30km/h mag worden gereden dat er makkelijker gefietst en gewandeld kan worden en waar autorijden sowieso zou moeten ontraden worden (zie ook opmerking P93). Voor de E17 waar snel gereden wordt zullen elektrische voertuigen geen verschil maken naar geluidsimpact.	Deze opmerking werd toegevoegd in de tekst: "Gezien elektrische voertuigen enkel onder de 40 km/u stiller zijn dan conventionele wagens, zal er door deze shift geen verschil gemaakt worden in geluidsimpact door de E17." → ook op p. 77 is volgende zin toegevoegd: “Er wordt verwacht dat deze verbetering zich richting 2040 in grotere mate zal doorzetten onder invloed van technologische ontwikkelingen zoals zuinigere (elektro)motoren en het flankerende bovenlokale beleid (bv. elektrificatie van bedrijfswagens). Dit heeft eveneens een positieve invloed op de CO₂-uitstoot van het vervoer. Op vlak van geluidbelasting zal de elektrificatie weinig impact hebben aangezien elektrische wagens enkel stiller zijn onder snelheden van 40 km/u (De Ridder et al., 2020).”

1. Advies Departement Zorg	Behandeling advies en voorstel aanpassingen
P159: “Knooppuntwaarde en voorzieningenniveau” → Om een modal shift te bekomen moet zowel ingezet worden op een goede knooppuntwaarde en voorzieningenniveau en voet- en fietsinfrastructuur maar OOK op auto-ontradende maatregelen.	→ Dit is eigenlijk een aanbeveling voor het mobiliteitsplan. Het mobiliteitsplan is op 28/08/2023 definitief vastgesteld. Ook auto-ontradende maatregelen krijgen daarin een plaats.
P163: “Legende kaarten luchtkwaliteit:” Er staat bv. “Figuur 7-57: Luchtkwaliteit in WL1-3 (GES Luchtkwaliteit, 2017)”: de legende houdt dus geen rekening met de nieuwe WHO-richtwaarden van 2021.	Van de kaart “GES-luchtkwaliteit” is er nog geen recentere beschikbaar. Wél zijn de NO₂-waarden die overeenkomen met de klassen aangevuld op p. 76, 145 en 169. De ondergrens voor een goede luchtkwaliteit kwam reeds overeen met de advieswaarde van 10 µg/m³.
P168: “Cumulatieve effecten” → Goed dat dit overzicht gemaakt wordt. → Naast Cumulatieve effecten zijn er ook nog de win-wins zoals bv. groen is goed voor: lucht, biodiversiteit, hitte, CO₂-opslag, mentaal welbevinden, geluidsdemping, ...	Deze win-wins werden reeds in de paragraaf “6.3.2. Wisselwerking tussen de verschillende ambities en strategieën” (aangeduid als versterkende interacties op figuur 6-2).
P171: “De nieuw aangelegde tuinen van de ééngezinswoningen kunnen de verloren openruimte functie op zich nemen door het aansporen van insect/vogel vriendelijke tuinen met beperkte verharding.” → Ook aansporen tot regenwateropvang via een wadi behoort tot de mogelijkheden.	Toevoeging in de tekst op p. 171 (en daar waar dit herhaald wordt),: ..., doch de nieuw aangelegde tuinen van de ééngezinswoningen kunnen de verloren openruimte functie op zich nemen door het aansporen van insect/vogel vriendelijke tuinen met beperkte verharding en de opvang van regenwater via een wadi.
P172: “Aandacht voor adequate groenvoorzieningen in het ontwerp van de ontwikkeling van percelen in woonlinten 5 en 8, die in een risicozone voor toekomstige hittestress gelegen zijn.” → Groen is waardevol voor meer dan alleen hitte, aandacht voor adequate groenvoorzieningen is dus belangrijk in het ontwerp van de ontwikkeling van alle percelen.	Klopt, maar hier wordt het bijkomend benadrukt dat het groen dus ook in functie moet zijn van hittebestrijding op deze plaatsen.
2. Advies Departement Landbouw en Visserij	Antwoord Antea Group

De ontwerp tekst MER houdt in voldoende mate rekening met de landbouwsector en met de reeds geformuleerde opmerkingen. Wel wensen we te wijzen op het gebruik van het woord landbouwareaal in de context van het schrappen van WUG's: gezien deze percelen op vandaag veelal in landbouwgebruik zijn, betekent een herbestemming naar agrarisch gebied louter een juridische bestemming van wat er op vandaag is en meer rechtszekerheid voor de landbouwers. De impact van landbouw op natuur en milieu blijft hier echter gelijk, gezien er in de feiten, op de percelen zelf, niets verandert. De vele verwijzingen naar een aangepaste landbouwpraktijken horen eigenlijk niet thuis in een ruimtelijk beleidsplan maar behoren tot het domein van de sectorwetgeving. Dit wordt ook wel hier en daar vermeld, maar er kan zeker geschrapt worden in de overvloedige verwijzingen die niet op hun plaats zijn in dit plan.	Aangepast in de tekst op p. 210-211: De keuzes in het beleidskader 'Kernen en economisch netwerk' hebben een verwaarloosbare impact op de voedselvoorziening. Wel is er een toename te verwachten op de zekerheid van het behoud van landbouwareaal, op basis van de ruimtelijke beleidskeuzes die voor de woonuitbreidingsgebieden en het woongebied 'De Biesten' gemaakt zijn. Toevoeging in tekst op p. 123: Met realisatie van het ruimtelijk beleidsplan zal er dus een toename zijn van gronden die (potentieel) in landbouwgebruik kunnen genomen worden of waarvan het huidige landbouwgebruik een grotere rechtszekerheid krijgt. Toevoeging in de tekst op p. 96: Om de doelstellingen van het groenblauw netwerk waar te maken zal enkel ruimtelijk beleid dus niet volstaan en moet er ook werk worden gemaakt van een omschakeling inzake landbouwpraktijken, aangezien dit valt onder sectoraal beleid.
Graag hadden we in het MER ook meer aandacht gezien voor de positieve effecten van een terughoudend (en nog liever terugdringend) beleid ten opzichte van zonevreemde functies in de open ruimte: indien zonevreemde functies beperkt worden, komt er heel wat grond vrij voor natuur(verweving) of als ruilgrond voor landbouw, waar die moet wijken voor natuur op een andere plaats, het komt de waterhuishouding en mobiliteit ten goede, werkt kernverdichting in de hand, ...	Aanvullen in §7.3.2.1.1? Het ruimtelijke principe "Nieuwe zonevreemde constructies zijn niet toegelaten" is niet meer expliciet opgenomen in het beleidsplan, en wordt derhalve ook geschrapt in de tabel 7-12 van het plan-MER.

3. Advies Agentschap Natuur & Bos	Antwoord Antea
De gemeente heeft een hoge verhardingsgraad, maar er worden relatief weinig initiatieven voorgesteld om te ontharden. Integendeel, als de gedeeltelijk herbevestigde woonreservegebieden zouden worden ontgonnen, zal de verhardingsgraad zelfs nog verder toenemen.	In het actieprogramma bij het ruimtelijk beleidsplan wordt een extra actie toegevoegd: "opmaak van een lokaal onthardingsplan". In uitvoering van het ruimtelijk beleidsplan kan de gemeente immers zelf een actief onthardingsbeleid uitwerken. En hierbij kan de gemeente ook een beroep doen op onderzoeksmateriaal, subsidiemogelijkheden en ondersteuning vanuit de hogere overheid voor lokale onthardingsinitiatieven.

Het (gedeeltelijk) herbestemmen van de woonuitbreidingsgebieden heeft een negatieve impact op natuur indien de harde bestemming effectief wordt uitgevoerd. Het uitvoeren van de bestemming zal namelijk de kernen van Eke en Nazareth verder met elkaar verbinden, en de ruimte er tussen verder opvullen. Dit zal een sterke versnippering van het landschap voor fauna betekenen, omdat het stedelijk lint gevormd door beide kernen wordt versterkt, alsook een verlies aan habitat en kleine landschapselementen. Het louter behoud van zichtrelaties met het aanpalende groen lijkt niet voldoende om deze barrièrewerking en verlies aan habitats op te heffen. Dit wordt in het MER nog steeds onvoldoende behandeld, en het effect ervan o.i. onderschat	De gemeente behoudt slechts een beperkte reserve aan woonuitbreidingsgebieden. Op korte termijn zal niets worden vrijgegeven voor ontwikkeling. Indien er op middellange termijn een maatschappelijk verantwoordbare woonbehoefte kan worden aangetoond, dan kan maximum 50% van een woonuitbreidingsgebied worden vrijgegeven voor ontwikkeling onder strikte randvoorwaarden. Hierbij wordt minimum 50% herbestemd naar groene of open ruimte. De groen- en natuurontwikkeling langs de Biestenbeek moet de mogelijke barrièrewerking voor fauna en flora tegengaan en de biodiversiteit bevorderen. Aangepast en aangevuld op p.122 van het plan-MER: “Het slechts gedeeltelijk herbestemmen van de centraal gelegen woonuitbreidingsgebieden 4, 5, 6, 7, 9 en 10 (maximum 50% van deze WUG’s wordt behouden als woonreserve) kan aanleiding geven tot een toename van de barrièrewerking van het breder wordende stedelijk lint, verlies aan habitat en kleine landschapselementen. Nieuwe appartementen[...]Biestenbeek. Ondanks deze inrichtingsprincipes zal bij het behoud van de ontwikkelingsmogelijkheid van deze WUG’s alsnog de barrièrewerking sterk verhogen. De mogelijkheid tot uitwisseling en migratie tussen de openruimtehabitats zal zowel voor fauna als flora sterker belemmerd worden.” Toevoeging bij de aandachtspunten op p. 174: “Barrièrewerking tussen het noordelijke en zuidelijke openruimtegebied zal sterk kunnen toenemen door de invulling van woonreserves tussen de kern van Nazareth en Eke. Inzetten op biologische stapstenen tussen deze open ruimten is aangewezen, zowel als het maximaal behoud van bestaande kleine landschapselementen.” Toevoeging op p. 174: “Er zullen tevens bijkomende barrières voor fauna en flora ontstaan, habitat zal ingenomen worden en KLE’s zullen verloren gaan.”
Het is aangeraden om het effect van groenvoorzieningen op het psycho-sociaal welzijn ook mee te nemen in de beoordeling ervan. Een natuurlijke omgeving draagt op verschillende manieren bij aan de gezondheid van de mens. Bosvegetaties geven bijvoorbeeld bepaalde chemische componenten vrij die gelinkt worden aan een meetbaar positief effect op stress- indicatoren, en dus de (mentale) gezondheid (cf. Adriaansen & Verheyen “Over groen en gezondheid”,	Deze aspecten zijn reeds opgenomen in de beoordeling, zie p. 119, maar aangevuld op p. 171: “De aanleg van de publieke ruimte met groen- en waterelementen zorgt voor verkoeling bij hittestress en zet aan tot bewegen. Tot slot draagt het voorzien van bijkomende groenvoorzieningen niet enkel bij aan de fysieke gezondheid (betere luchtkwaliteit, lagere hittestress, aanzetten tot beweging, enz.), maar ook aan de

2018). Groen in een stedelijke omgeving stimuleert ook tot het leggen van sociale contacten, het zorgt voor een optimalere ontwikkeling van kinderen, het bevordert persoonlijke ontwikkeling en zingeving, het stimuleert tot bewegen,...	mentale gezondheid door het stressverlichtend vermogen van zicht op groen en het vertoeven erin.”
Bespreking verscherpte natuurtoets In het projectgebied en het studiegebied ligt het VEN-gebied ‘De vallei van de Bovenschelde Noord’. Er werd een verscherpte natuurtoets opgemaakt waarin de mogelijke impact van het plan op het VEN werd onderzocht. Hieruit blijkt dat er geen risico op onvermijdbare en onherstelbare schade wordt verwacht door een directe impact op het VEN. Het ANB gaat hiermee akkoord. Daarnaast worden er toch wel enkele mogelijke indirecte effecten geïdentificeerd. Zo kan het ontwikkelen van woonuitbreidingsgebieden zorgen voor minder infiltratie van regenwater. Het ANB voegt hieraan toe dat deze ontwikkelingen zonder dit voldoende te koppelen aan stedelijke groene ruimtes, ook kan zorgen voor een grotere recreatiedruk op het VEN. Ook revitaliseren van het bedrijventerrein ‘Sluis’, net naast het VEN, kan mogelijke indirecte effecten genereren, zoals een toename van verstoring, toename van mortaliteit van overvliegende vogels bij (seizoens)trek... Hoewel een verder onderzoek naar deze effecten niet mogelijk is zonder concrete gegevens, en ook niet vereist is, is het toch aangewezen om hierover op planniveau reeds na te denken. Concrete projecten zullen op vergunningsniveau of niveau van het RUP verder onderzocht moeten worden.	Toevoeging in tekst op p. 203: “Wanneer de nieuwe ontwikkelingen niet voldoende gekoppeld worden aan stedelijk groen, kunnen ze tot slot zorgen voor een verhoogde recreatiedruk op het VEN-gebied. Het revitaliseren van het bedrijventerrein Sluis kan echter ook indirecte effecten veroorzaken zoals een toename van verstoring en van mortaliteit van overvliegende vogels bij een (seizoens)trek.” en op p. 204: “Het bedrijventerrein de Sluis is gelegen op slechts 60 m van het VEN-gebied. Verder onderzoek naar de negatieve effecten op de natuur als gevolg van verstoring door de revitalisatie van het bedrijventerrein is niet mogelijk zonder concrete gegevens. Het is ook niet vereist, maar toch is het aangewezen om op planniveau hier reeds over na te denken, gezien de nabijheid ervan. Concrete projecten zullen op vergunningsniveau of niveau van het RUP verder onderzocht moeten worden.”
Het Agentschap voor Natuur en Bos geeft gunstig advies indien de volgende zaken worden toegevoegd: • De effecten van het (gedeeltelijk) herbestemmen van de woonuitbreidingsgebieden op barrièrewerking en verlies aan habitats moeten grondiger worden onderzocht.	Zie antwoord tweede opmerking.

© Antea Group 2023

Zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van Antea Group mag geen enkel onderdeel of uittreksel uit deze tekst worden weergegeven of in een elektronische databank worden gevoegd, noch gefotokopieerd of op een andere manier vermenigvuldigd.